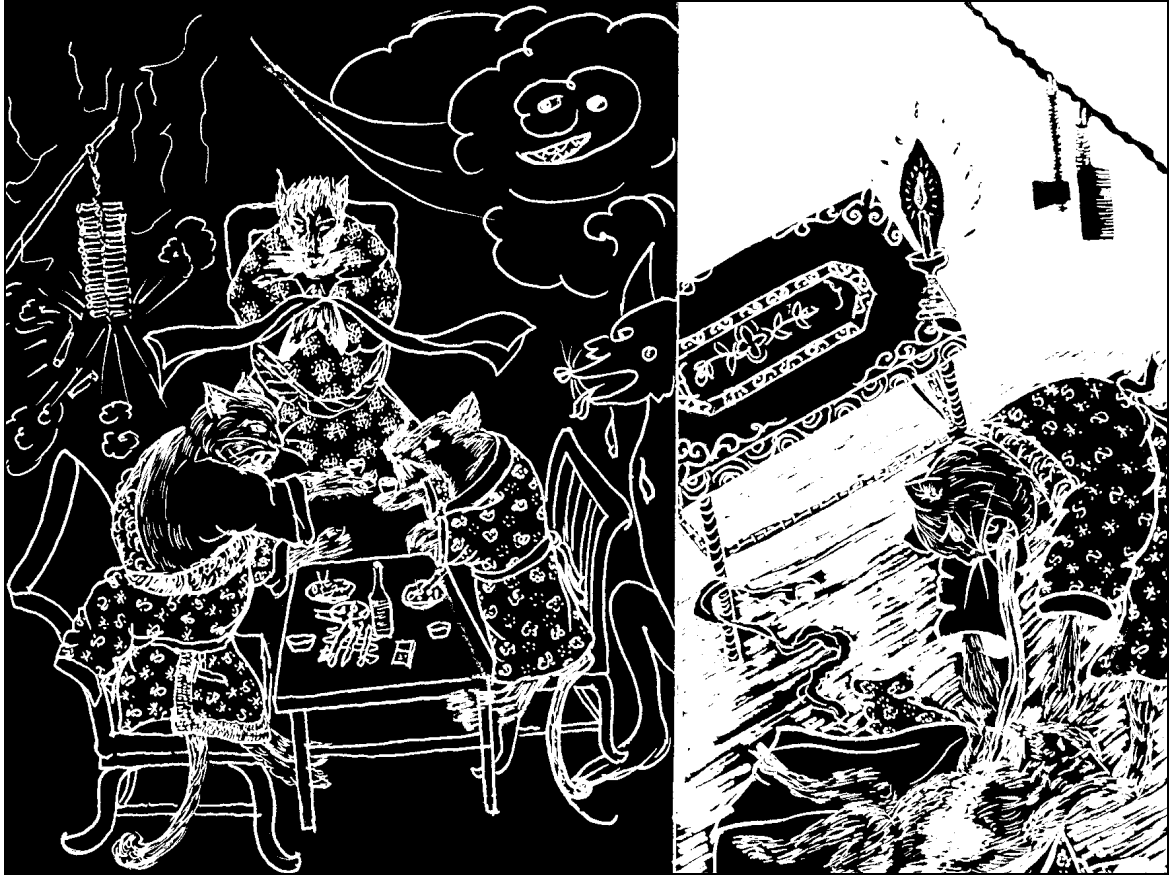

Tibetan-English Folktales

བོད་དབྱིན་གྱི་དམངས་སྐད་།

Editors / ཚོུམ་སྒྲིག་པ།

Tshe dbang rdo rje ཚེ་དབང་རྡོ་རྗེ, *Allie Thomas*, *Kevin Stuart*, *dPal ldan bKra shis དཔལ་ལྷན་བཀྲ་ཤིས་*,
and *'Gyur med rgya mtsho འགྲུང་མེད་རྒྱ་མཚོ་*.

Illustrations / རི་མོ་བ།

Rgyual bu•nor bhe རྒྱལ་བུ་ནོར་བེ།

Contents དཀར་ཆག

- Preface ལྷོན་འགྲོའི་གཏམ། <5>
- Contributors ལས་སུ་ཞུགས་མཁམ། <6>
- 1 Big Dreams ལྷོང་བའི་མི་ལམ། (དབྱངས་མཚོ་སློལ་མ།) <9>
- 2 The Liar ལྷོན་རྒྱལ། (འབྲུག་མོ་མཚོ།) <12>
- 3 Dawa's Father ལྷོ་བའི་པ་རྒྱ། (ཡུམ་ཚེན་མཚོ་མོ།) <15>
- 4 Two Unlucky Men ལྷོས་པ་བསོད་མེད་གཉིས། (དོན་འབྲུབ་རྒྱལ།) <19>
- 5 Two Rabbits and a Bear རི་བོང་གཉིས་དང་དོམ་གཅིག། (དགེ་འདུན་སློལ་མ།) <22>
- 6 Two Thieves ལྷོན་མ་གཉིས། (ཚོ་རིང་བེ་དཀར།) <25>
- 7 The Little Monkey ལྷོ་ལུ་ལུང་ལུང། (སྐལ་ཚེན།) <28>
- 8 The Tortoise Dies ལུས་སྐལ་གྱི་བ། (སྐལ་ཚེན།) <31>
- 9 Donkey Butter བོང་བུའི་མར། (བཀྲ་གིས་དཔལ་འབར།) <34>
- 10 A Clever Artist ལྷོ་རྩལ་བ་སྐམ་པོ། (དཀོན་མེ།) <37>
- 11 Wise Rabbit རི་བོང་གུང་པོ། (འབྲུག་མོ་མཚོ།) <40>
- 12 Uncle Dunba Plants Gold ལ་ལུ་བསྟན་པས་གསེར་འདེབས་པ། (ལྷ་མོ།) <43>
- 13 Mouse Princess Marries a Cat ཚོ་གུ་སྐས་མོ་བྱི་ལ་ཞེག་དང་གཉེན་རྒྱིག་བྱེད་པ། (ཚོ་དབྱངས་རྒྱིད།) <46>
- 14 The Donkey-Tiger ལྷོག་ལྷགས་གྱོན་པའི་བོང་བ། (ལེ་གེས།) <49>
- 15 Horse and Camel ལྷོ་དང་རྩ་མོང། (རྩ་ལྷོ་སློལ་མ།) <52>
- 16 Oilyball and Meatball རིལ་བུ་སྐམ་པོ་དང་ག་རིལ་བ། (རྩ་ལྷོ་སློལ་མ།) <55>
- 17 Spitting Gold and Turquoise གསེར་དང་གཡུ་རྒྱུག་པ། (ལྷོ་སྐྱ།) <58>
- 18 The Young Rooster ལོ་ལུང་བྱ་པོ། (སྐལ་བཟང་གཡང་སློན།) <61>
- 19 Precious Juniper ལྷོ་ཚེ་བའི་ལྷོག་སྤོང། (ཚོ་དབང་བསོད་ནམས།) <64>
- 20 The Mirror མེ་ལོང། (རིག་གྲོལ།) <68>
- 21 The King and the Pork ལྷོ་པོ་དང་ཕག་ག། (ཚོ་དབང་བསོད་ནམས།) <71>

- 22 Half a Baby? བྱིས་པ་ཚལ་བ་ཞིག (ཡི་ཤེས་མཚོ་མོ།) <74>
- 23 The Boy Who Cried “Wolf!” “སྤུང་གི་”ཞེས་སྐད་ཅོར་བརྒྱག་པའི་བུ་ཚུང་། (དབང་ལྷུག་ཚོ་རིང་།) <78>
- 24 Monkey, Rabbit, Fox, and Horse སྤུ་འུ་དང་རི་བོང་། མཁུ་རྟ་བོ། (འབྲུག་མོ་སྦྱིད།) <82>
- 25 The Son, Daughter-In-Law, and Mother བུ་དང་མནལ་མ། ཨ་མ། (མགོན་ཐར་སྦྱིད།) <85>
- 26 A Wolf Wags His Tail སྤུང་གི་ཞིག་གིས་འོའི་མཇུག་མ་གཡུགས་པ། (སྐལ་བཟང་གཡང་སྦྱོན།) <89>
- 27 The Special Pot བྱུང་བར་ཅན་གྱི་སྤྲ་ངུ། <92>
- 28 The Frog Prince རྒྱལ་སྐས་སྤྲལ་བ། (འཇམ་དབྱངས་སྦྱོལ་མ།) <95>
- 29 Three Girls བུ་མོ་གསུམ། (ལྟ་རི་མཚོ་མོ།) <98>
- 30 A Bad Friend གྲོགས་ངན་ཞིག (མཁལ་སྦྱོད་སྦྱོལ་མ།) <101>
- 31 The Timid Thief རྒྱན་མ་སྦྱིང་ཚུང་ཞིག (ཉི་མ་གཡང་མཚོ།) <104>
- 32 The Death of Hunting Eagle རྩོན་བ་སྐྱག་གི་འཆི་བ། (ཉི་མ་གཡང་མཚོ།) <108>
- 33 The Monk and the Butcher བུ་ཅུན་བ་དང་བཤན་བ། (དབྱང་དཔལ་འཛོམས།) <112>
- 34 Two Frogs སྤྲལ་བ་གཉིས། <115>
- 35 The Rock Lion Opens Its Mouth རྩོ་སང་གསལ་ཁ་གདངས་པ། (རྩོ་བརྟན།) <118>
- 36 The Birth-Giving Pot མངལ་ཆགས་པའི་སྤྲ་ངུ། (བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།) <122>
- 37 Baby Rabbit and Cruel Bear ལྷུ་གུ་རི་བོང་དང་དོམ་གཏུམ་པོ། (ཚོད་བང་རྩོ་རྩེ།) <126>
- 38 The Clever Ewe སྦོ་གྲོས་ལུན་པའི་མ་མོ། (ཚོད་བྱངས་སྦྱིད།) <130>
- 39 The Magic Chicken རྩ་འཕྲུལ་ལུན་པའི་བྱ་པོ། (དབང་ལྷུག་རྒྱལ།) <134>
- 40 The Temple God Eats *Tsamba* དགོན་པའི་ལྷ་ཡིས་རྩམ་པ་ཟ་བ། (བསོད་ནམས་སྦྱིད།) <138>
- 41 Artist Genga and Carpenter Genga རྒྱ་རྩལ་བ་ཀུན་དགའ་དང་ཤིང་བཟོ་ཀུན་དགའ། <142>
- 42 The Horned King རྒྱལ་པོ་རུ་བ་ཅན། (མགོན་ཐར་སྦྱིད།) <146>
- 43 Two Lazy Men ལེ་ལོ་ཚེ་བའི་གསར་བུ་གཉིས། (ཚོད་བལ་རྒྱལ།) <150>
- 44 The Dead Pigeon ལུག་རོན་གྱི་བོ། (སྐྱེ་ཡག) <155>
- 45 Boxing a Monster སྦོག་ཆགས་ཚེན་པོ་ཞིག་སྐམ་ནང་དུ་འཇུག་པ། (བརྟན་སྦྱིད།) <159>
- 46 The Foolish Judge ཞལ་ལྷུ་བ་སྐྱོན་པ། (འབྲུང་མེད་རྒྱ་མཚོ།) <163>
- 47 The Tricky Horse ཁ་ལོ་བྱེད་དཀའ་བའི་རྟ་པོ། (འབུམ་ལུག) <168>

- 48 Rabbit Saves Pilgrim's Life རི་བོང་གིས་མཇལ་བའི་སློག་བསྐྱབས་པ། (དབང་ཕྱུག་རྒྱལ།) <173>
- 49 A Strange Dream མི་ལམ་ཡ་མཚན་ཞིག (གུ་རུ་ཚོས་སྒྲིད།) <177>
- 50 A Beautiful Shining Star མཛེས་སྤྱད་ལྗན་ལ་འོད་མཚེད་པའི་སྐར་མ་ཞིག (དབང་ཕྱུག་ཚེ་རིང་།) <181>
- 51 Why the World is Unfair འཛམ་གླིང་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དང་བཞག་འཚོར་བ། (འགྲུར་མེད་ལུན་ཚོགས།) <185>
- 52 A Man, a Rabbit, and a Wolf རྒྱུས་པ་དང་རི་བོང་། རྒྱུང་གི། (ཇོ་བརྟན།) <190>
- 53 Heart-Eyes སྙིང་མིག (ཚེ་རིང་དབྱངས་སྒྲོན།) <195>
- 54 A Lazy Man Becomes Hardworking རྒྱུས་པ་ལེ་ལོ་ཅན་ཞིག་ལས་ལ་བརྩོན་མཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་བ། (ཚེ་རིང་ལྷ་མོ།) <200>
- 55 The Frog Robber སྤུལ་བ་རྒྱན་མ། (མགོན་ཐར་སྒྲིད།) <205>
- 56 A Chest of Stones རྩོམ་སྐྱམ་རྩུང་ཞིག (དབྱང་དབལ་འཛོམས།) <209>
- 57 White Cow and Poor Girl བ་མོ་དཀར་པོ་དང་བུ་མོ་ལས་སྤྱད་མ། (འབྲུག་མོ་སྒྲིད།) <214>
- 58 The Sun's Reply ཉི་མའི་ཨ་ལན། (སྙིང་དཀར་རྒྱ།) <218>
- 59 Gold Girl, Silver Girl, and Wood Girl གསེར་མོ་མཚོ། དཔུལ་མོ་མཚོ་དང་གིང་མོ་མཚོ། (ཡེ་གེས་མཚོ།) <223>
- 60 The Cruel King and the Peasant རྒྱལ་པོ་གཏུམ་པོ་དང་ཞིང་པ། (འགྲུར་མེད་རྒྱ་མཚོ།) <228>
- 61 A Cruel Queen སྙིང་རྗེ་མེད་པའི་བཙུན་མོ། (ཚོས་མོ་བྱམས།) <235>
- 62 The Story of Dokang རྩོམ་ལུལ་གྱི་གཏུམ་རྒྱུད། (དབྱང་དབལ་འཛོམས།) <241>
- 63 Two Boys ལུ་རྒྱུང་གཉིས། (བསོད་ནམས་སྒྲིད།) <247>
- 64 A Nine-Headed Monster སྒྲིན་མོ་མགོ་དགུ། (ལྷ་འབྲུག་རྒྱལ།) <253>
- 65 Zhaxi's Adventures བཀྲ་གིས་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད། (ཚེ་དབལ་རྒྱལ།) <259>
- Vocabulary ཐ་སྙད། <267>

Preface ལྷོན་འགྲོའི་གཏམ།

The folktales in this book were collected by students in the 1997 and the 1998 English Teaching Training classes studying in the, at that time, Nationalities Department, Qinghai Normal University during summer and winter holidays. Allie Thomas and Kevin Stuart edited the English translations of the versions given to us by the students, which were then translated back into Tibetan by the students and edited by Tse dbang rdo rje, dPal ldan bkra shis and 'Gyur med rgya mtsho.

དཔེ་ཆ་འདིའི་ནང་གི་དམངས་ཁྲོད་གཏམ་རྒྱུད་དག་གི་མཚོ་ཚན་སློབ་གསོ་སློབ་གླིང་མི་རིགས་སྡེ་ཁག་གི་༡༩༩༧དང་༡༩༩༨ལོའི་བོད་དབྱིན་འཛིན་གྲུབ་མ་དག་གིས་དབྱར་གནང་དང་དགུན་གནང་གི་སྐབས་སུ་བཏུས་པ་ཡིན། སློབ་མ་ཚོས་ཐོག་མའི་སྐུང་གཏམ་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བ་ Allie Thomas དང་ Kevin Stuart གཉིས་ གྱིས་ ལུ་དག་ བྱས་ རྗེས་ ཚེ་དབང་དོ་རྗེ་ དང་ དཔལ་ ལྷན་ བཟུ་ འཇུག་ ལྷུ་མཚོ་གསུམ་ གྱིས་ཡང་བསྐྱར་བོད་ཡིག་ཏུ་སྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

Students who use this book should first try to understand the stories without looking at the Tibetan translations. Because most answers to the exercises can be found by reading the texts, students should not look at either the Tibetan or English versions until they have finished the exercises.

དཔེ་ཆ་འདི་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སློབ་མ་རྣམས་གྱིས་བོད་ཡིག་གི་སྐུང་ཡིག་ལ་མ་བལྟས་པར་ཐོག་མར་སྐུང་གཏམ་གྱི་ནང་དོན་གོ་བར་བྱ་དགོས། སློབ་ཚན་གྲོགས་སྐྱོད་གཞིའི་དྲིས་ལན་མང་ཚེ་ཤོས་ཤེས་ཐུབ་པས། སྐུང་གཞི་བྲིས་མ་ཚར་བར་དུ་དབྱིན་ཡིག་གམ་བོད་ཡིག་གི་ཆ་གང་ལའང་བལྟ་ མི་རུང་།

Kevin Stuart
Friday, May 26, 2006 ཨ་ལོ་ལོའི་ལྷུང་ལོའི་ཚེས་ཨ་ལོ་ཉིན།
Zi ling ཟླ་ལོང་ནས།

Contributors

ལས་སུ་བྱུགས་མཁན།

Tibetan Name	English Name	Activity
ཚོས་སྒྲོན།	Amy	folktale sources
བསོད་ནམས་ལུན་ཚོགས།	Art	exercises
ཡེ་ཤེས་མཚོ།	Belinda	exercises
དབལ་རྒྱལ།	Ben	exercises
བཀྲ་ཤིས་དབང་མོ།	Betty	exercises
བསོད་ནམས་སྒྲིང།	Billie	checker
སྐལ་བཟང་གཡང་སྒྲོན།	Cindy	English checker
འབྲུག་པོ་རྒྱལ།	David	English checker
ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ།	Debby	exercises
ཚེ་རིང་གཡང་བྱང།	Debrah	English checker
ཚེ་རིང་པད་དཀར།	Diana	exercises
ཚོས་མོ་བུམས།	Diana	translation
འགྲུང་མེད་ལུན་ཚོགས།	Dwight	illustrations
ཟླ་བ་མཁའ་འགོ།	Ella	exercises
གུ་སུ་ཚོས་སྒྲིང།	Fiona	English checker
ཚོ་དབང་བསོད་ནམས།	Frank	translation
འབུམ་ལྷུག	Fred	translation
དགེ་མོ།	Gordon	translation
འབྲུག་མོ་མཚོ།	Hilda	exercises
པ་ལྷ་སྒྲིང།	Holly	exercises
དབང་ལྷུག་ཚེ་རིང།	Jack	English checker

དབང་ཕྱག་རྒྱུ་ལ།	James	English checker
ཚོ་དབྱངས་རྒྱུ་ད།	Janis	exercises
ལྷ་འབྲུག་རྒྱུ་ལ།	Jerry	translation
ཡེ་ཤེས།	Jewel	translation
ཚོ་རྒྱོན།	Joan	folktale sources
དོན་འགྲུབ་རྒྱུ་ལ།	John	Tibetan checker & translation
མཚོ་ཕྱག་	Joni	folktale sources
དབྱངས་མཚོ་རྒྱོལ་མ།	Judy	English checker
མགོན་ཐར་རྒྱུ་ད།	Julie	translation
བཀྲ་ཤིས་དབལ་འབར།	Keith	translation
སྐལ་རྒྱུ་ལ།	Kenneth	translation
ཀུན་བཟང་རྒྱུ་ད།	Lena	exercises
དབྱང་དབལ་འཛོམས།	Linda	illustrations
ཟླ་ཡག་	Loretta	editor
འུག་སྒྲ།	Mariah	checker
ཚོ་དབལ་རྒྱུ་ལ།	Mark	English checker
ལུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ད།	Mary	exercises
ཟླ་བཏན།	Matthew	translation
འགྲོ་ལ།	Mick	translation
འབྲུག་མོ་རྒྱུ་ད།	Monica	translation
ལྷགས་མོ་འཚོ།	Natalie	exercises
དཀོན་མེ།	Olivia	English checker
ཡུམ་ཚེན་མཚོ་མོ།	Patsy	English checker

བསྟན་འཛིན་གྱི་མཚོ།	Richard	exercises
སླིང་དཀར་གྱ།	Richard	English checker
འགྲུར་མེད་གྱི་མཚོ།	Robert	translation
ནམ་གྱལ་སློལ་མ།	Ruby	translation
ཚེ་རིང་ལྷ་མོ།	Ruth	translation
སླྱིད་མཚོ།	Sally	folktale sources
ལྷ་མོ།	Sarah	translation
ལྷ་རི་མཚོ་མོ།	Sarah	exercises
སློལ་མ།	Serena	English checker
ཡེ་ཤེས་མཚོ་མོ།	Shawn	English checker
མཁའ་སློད་སློལ་མ།	Susan	exercises
ཉི་མ་གཡང་མཚོ།	Suzanne	editor
ཡེ་ཤེས་མཚོ།	Tina	English checker
དགོ་འདུན་སློལ་མ།	Tina	exercises
འཇམ་དབྱངས་སློལ་མ།	Tori	editor

Big Dreams

དབྱུངས་མཚོ་སྐྱོལ་མ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

had nothing except ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མེད་པ།

leaned on བཞེན་པ།

take a wife ལུང་མ་ལེན་པ།

moon rose ལྷོ་བ་འཆར་པ།

in excitement ཡིད་ཕྱོས་པ།

lost forever གཏན་དུ་བོར་པ།

horse རྟ།

2. Text ལྷོ་བ་ཚན།

An old man **had nothing except** a big bag of barley. One dark night as he was carrying it, he came to a big deep sea. He put the bag on the shore, **leaned** his head **on** the bag, and thought, “I will sell this bag of barley, buy a horse, and then I will sell the horse. After I sell the horse, I will take a wife, and she will have a baby. It will be a boy. But what will I call the baby?”

As the **moon rose**, he suddenly thought, “I will call the boy ‘Moon’.”

He jumped up **in excitement**. This made the bag of barley roll into the sea, where it was **lost forever**.

སྟོང་བའི་མི་ལམ།

ཆད་པོ་ཞིག་ལ་ནས་སྐྱེ་ཆེན་པོ་ཞིག་མ་གཏོགས་ཅི་ཡང་མེད། སྐྱུ་ལྔ་ལ་པའི་མཚན་མོ་ཞིག་ལ་ཁོས་སྐྱེ་དེ་ཁུར་ནས་གཏིང་ཟབ་པའི་རྒྱ་མཚོ་
 ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ཁར་ཐོན། ཁོས་སྐྱེ་མཚོ་འགྲམ་དུ་བཞག་ཅིང་མགོ་བོ་སྐྱེ་ཐོག་ལ་ཁེན་ནས། “ངས་ནས་སྐྱེ་འདི་བཙོངས་ནས་རྟ་བོ་ཞིག་ཉོ་རྒྱུ་ཡིན་
 ལ་དེ་ནས་ངས་རྟ་བོ་བཙོང་རྒྱུ་ཡིན། ངས་རྟ་བོ་བཙོངས་རྗེས་ཚུང་མ་ཞིག་ལེན་རྒྱུ་དང་དེ་ནས་བྱིས་པ་ཞིག་བཙོང་རྒྱུ་ཡིན། བྱིས་པ་དེ་ལུ་ཞིག་ཡིན་
 འགོ། འོན་ཀྱང་ངས་ཁོ་ཇི་ལྟར་འབོད་དམ་ཅེས་བསམས།

ལྷ་བ་འཆར་བ་ན་ཁོས་གྲོ་ལུར་དུ་ “ངས་ལུ་ལྷ་བ་ཞེས་འབོད་རྒྱུ་ཡིན” བསམས།

ཁོ་ཡིད་ལྷོས་ནས་གནམ་གྲིང་བྱས་པ་དེས་ཁོའི་ནས་སྐྱེ་ཡང་མཚོན་དུ་བསྐྱེལ་ནས་གཏན་དུ་བོར་སོང་།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྟད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོངས།: in, an, the, a, as, on, to, of, and, me, him.

- a. _____ old man had nothing except _____ big bag _____ barley.
- b. One dark night _____ he was carrying it, he came _____ _____ big deep sea.
- c. He put _____ bag _____ _____ shore, leaned his head _____ _____ bag, _____ thought, “I will sell this bag _____ barley, buy _____ horse, _____ then I will sell _____ horse.”
- d. “After I sell _____ horse, I will take _____ wife, _____ she will have _____ baby.”
- e. “It will be _____ boy.”
- f. “But what will I call _____ baby?”

4. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གི་རིམ་ཡང་དག་བར་སྒྲིགས།

- a. ___ “As the moon rose, he suddenly thought, “I will call the boy ‘Moon’ .”
- b. ___ “But what will I call the baby?”
- c. ___ “It will be a boy.”
- d. ___ After I sell the horse, I will take a wife, and she will have a baby.”
- e. ___ An old man had nothing except a big bag of barley.
- f. ___ He jumped up in excitement.
- g. ___ He put the bag on the shore and thought, “I will sell this bag of barley.”
- h. ___ One dark night as he was carrying it, he came to a big deep sea.
- i. ___ This made the bag of barley roll into the sea, where it was lost forever.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་རྩི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who had only a bag of barley?
- b. When did he come to a big sea?
- c. Where did the old man put the bag?
- d. What was put on the shore?
- e. What was leaned on the bag?
- f. What did the old man think he would name his son?
- g. Where was the bag of barley lost?

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- (a) Old people should not carry big bags of barley.
- (b) A sea is very deep.
- (c) Don't believe something until it happens.
- (d) A baby is very naughty.

7. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↖

↗ ↙ √ གཤམ་གྱི་ཐ་སྟངས་དག་འཚོལ་དགོས། ཐ་སྟངས་དེ་དག་སློབ་སློག་བྱེད་སྐབས་ཡར་དང་མར། སྡོན་དང་རྗེས། ཡང་ན་གསེག་གིས་
ཡོད་ཀྱང་སྲིད།

N	O	T	H	I	N	G	Y	F	J	T
E	C	A	R	R	Y	A	E	O	U	A
X	Y	B	A	B		B	L	R	M	H
C	P	E	E	D		L	R	E	P	W
E	E	R	O	H	S	E	A	V	E	N
P	N	O				A	B	E	D	O
T	L	L	I	W		N	W	R	L	O
E	X	C	I	T	E	E	H	W	L	M
H	O	R	S	E		D	E	A	E	E
E	X	C	I	T	E		R	S	S	H
G	A	B	L	L	A	C	E	T	I	T

The Liar

འབྲུག་མོ་མཚོ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

famous མིང་གྲགས་ཅན།

Reincarnate Lama རྒྱལ་སྐྱུ།

sunny and pleasant རྫོད་ཁོལ་འཛོམས་ལ་སྒྲོ་སྒྲུང་ལྡན་པ།

wonderful lies རྒྱན་མཚར་པོ།

passed away (died) འདས་པ། འཆི་བ།

stretched out བསྐྱེངས་པ། བརྒྱུངས་པ།

2. Text རྫོགས་ཚན།

A man was **famous** for telling **wonderful lies** to people.

One day a **Reincarnate Lama** met him and wanted Liar to tell him a lie. Liar said, “I’m sorry. My mother **passed away** so I can’t lie anymore. Please come to my home tomorrow to pray for my mother.”

The Lama agreed to visit.

The following day was **sunny and pleasant** when the Lama and some of his fellow monks came to Liar’s home. Liar was **stretched out** by a nearby river, enjoying the sunshine.

“What are you doing here? Didn’t your mother just die?” asked the Lama.

“Well, you asked me to tell you a lie and I did,” replied Liar.

རློན་ཀྱུ་ལ།

སློན་པ་ཞིག་རློན་གཏམ་མཚར་པོ་བཤད་པར་མཁས་པས་མིང་གྲགས་ཆེ།

ཉིན་ཞིག་སློན་ཀྱུ་ལ་ཞིག་སློན་པ་དེ་དང་འཕྲད་པ་ན་རློན་ཀྱུ་ལ་ཤོད་རློན་ལེ་བ་བཏོན། རློན་ཀྱུ་ལ་གྱིས་དགོངས་པ་མ་ཚོམ། ངའི་ཨ་མ་མ་

འཚོམས་པས་ད་ནས་བཟུང་རློན་བཤད་མི་རུང་། སང་ཉིན་བྱོད་པེད་ཚང་དུ་ཕྱེ་བས་ནས་ངའི་ཨ་མ་ལ་སྐྱབས་འཇུག་ཅིག་ཞུ་རོགས་ཅེས་བཤད།

སློན་ཀྱུ་ལ་གྱིས་ཁོ་ཕེབས་པར་ཐག་གིས་བཅད།

ཕྱི་ཉིན་དོད་ཁོལ་འཛོམས་ལ་སློན་ཀྱུ་ལ་ལྷན་པ་ཞིང་། སློན་ཀྱུ་ལ་དང་ཁོའི་འཁོར་གཡོག་འགའ་རློན་ཀྱུ་ལ་ཚང་ལ་ཐོན། རློན་ཀྱུ་ལ་ལྷོ་བོ་ཞིག་གི་

འགམ་དུ་ཉལ་ནས་ཉི་འོད་ལ་ལྡེ་བཞིན་ཡོད།

སློན་ཀྱུ་ལ་གྱིས་བྱོད་ཀྱིས་འདི་གར་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། བྱོད་ཀྱི་ཨ་མ་གཤེགས་སོང་བ་མིན་ནམ་ཞེས་དྲིས།

རློན་ཀྱུ་ལ་གྱིས་བྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་རློན་ཀྱུ་ལ་ཤོད་ཅེས་བཤད་པས་ངས་རློན་ཀྱུ་ལ་བ་ཡིན་ཞེས་ལན་བྱིན།

3. Put these words in the blanks below བསྟན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་ས།: man, people, Lama, Liar, I'm, mother, I, my, his, you, your.

- a. A _____ was famous for telling lies to _____.
- b. A Reincarnate _____ met him and wanted _____ to tell _____ a lie.
- c. _____ said, “_____ sorry.”
- d. “_____ mother passed away so _____ can’t lie anymore.”
- e. “Please come to _____ home tomorrow to pray for _____.”
- f. The _____ agreed to visit.
- g. It was sunny when the _____ and some of _____ fellow monks came to _____’s home.
- h. _____ was by a nearby river.
- i. “What are _____ doing here?”
- j. “Didn’t _____ mother just die?” asked the _____.
- k. “Well, _____ asked _____ to tell _____ a lie and _____ did,” replied _____.

4. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- a. _____ “Didn’t your mother just die?” asked the Lama.
- b. _____ “My mother passed away so I can’t lie anymore.”
- c. _____ “Please come to my home tomorrow to pray for my mother.”
- d. _____ “Well, you asked me to tell you a lie and I did,” replied Liar.
- e. _____ “What are you doing here?”
- f. _____ A man was famous for telling wonderful lies to people.
- g. _____ Liar said, “I’m sorry.”
- h. _____ Liar was stretched out by a nearby river, enjoying the sunshine.
- i. _____ One day a Reincarnate Lama met him and wanted Liar to tell him a lie.
- j. _____ The following day was sunny when the Lama came to Liar’s home.
- k. _____ The Lama agreed to visit.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What lie did Liar tell the Lama?
- b. What was the weather like when the Lama visited Liar's home?
- c. Who did Liar trick?
- d. Who was famous for lying?
- e. Why did the Lama visit Liar's home?
- f. Why was Liar lying by a river?

6. Choose the correct words in **bold**. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྐད་སྐྱག་གུ་ཅན་བདམ་པར་གྱིས།

- a. A man **was/were** famous for telling wonderful lies to **people/person**.
- b. One day **a/an** Reincarnate Lama **met/meeted** him and wanted Liar to **tell/tells** him a lie.
- c. Liar said, "**I'm/I is** sorry.
- d. My mother passed away **so/but** I can't **lying/lie** anymore."
- e. "Please **came/come** to **my/me** home tomorrow to pray for my mother."
- f. The Lama agreed **for/to** visit.
- g. The following day **was/am** sunny and pleasant.
- h. Liar **is/was** stretched out by a nearby river.

Dawa's Father

ཡུམ་ཚེན་མཚོ་མོ།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་།

dreaming མི་ལམ་མི་བཤེན་། ལྷོང་བསམ་བྱེད་བཤེན་།

beggar ལྷོང་བོ།

nobleman ལྷོང་པོ། ལྷོང་པོ།

mice ལྷོང་བོ།

fantasizing ཡིད་ལྷོང་བཤེན་།

gnawed དམུར་བཤེན་།

2. Text ལྷོང་བོ་ཚེན་།

Lazy Dongzhu was always **dreaming** rather than working and, because of this, he soon became a **beggar**.

One day a **nobleman** gave him a big sack of barley. He carried it to the forest, put it under a tree, and thought, “Maybe the **mice** will eat my barley.” Then he hung the sack on a branch and lay down under it.

He began **fantasizing**, “If tomorrow I get a big sack of barley and another big sack the next day and the next day, soon I will have a lot of barley. I will become a nobleman. I will get married and have a child. Should I name my child Dawa (Moon) or Nima (Sun)?” He decided to name his child after the bright moon he was looking at.

As Dongzhu was fantasizing, a mouse **gnawed** through the sack’s rope. The bag fell on Dongzhu and killed him.

ལྷན་བཞུགས་པའི་ལྷན་པོ་

སྤྱི་ལུག་ཅན་གྱི་དོན་འགྲུབ་ཀྱིས་རྒྱན་དུ་ངལ་རྩོལ་བྱེད་པ་ལས་སྤོང་བསམ་བྱས་ནས་བསྟན་པས། ཁོ་མི་འགྲུངས་པར་སྤྱང་བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར།

ཉིན་ཞིག་སྤྱི་ལུག་ཅིག་གིས་ཁོ་ལ་ནས་སྐྱེ་ཆེན་བོ་ཞིག་བྱིན། ཁོས་ནས་སྐྱེ་དེ་ནགས་ཚལ་ཞིག་ཏུ་ཁུར་ནས་སྤོང་བོ་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་བཞག་ལ་

ཁོའི་བསམས་པར་བྱི་བས་ངའི་ནས་བཟའ་འགོ་སྟོན། དེ་ནས་ཁོས་སྐྱེ་དེ་ཡལ་ག་ཞིག་གི་སྤྱི་ལུག་ཏུ་བཀའ་ཞིང་འོག་ནས་ཉལ།

ཁོས་སྤོང་བསམ་བྱེད་འགོ་བརྩམས། “གལ་ཏེ་སང་ཉིན་ངལ་ནས་སྐྱེ་གང་དང་དེའི་བྱི་ཉིན་ནས་སྐྱེ་གང་བསྟན་མར་ཐོབ་ན། ངལ་མི་འགྲུངས་

པར་ནས་མང་བོ་ཡོད་འགོ་ལ་སྤྱི་ལུག་ཅིག་ཏུ་འདྲུང་འགྲུང་འགོ། ང་ག་ཉེན་སྲིག་བྱས་ནས་བྱིས་པ་ཞིག་བཙོན་རྒྱ་ཡིན། བྱིས་པའི་མིང་ལ་ལྷ་བ་ཟེར་

རམ་ཉི་མར་འབོད་དམ།” ཁོས་ལྷ་བ་གསལ་བོ་དེ་ལ་ལྷ་བ་ཞེན་ཁོའི་བྱིས་པའི་མིང་ལ་ལྷ་བ་འདོགས་རྒྱུའི་ཐག་བཅད།

དོན་འགྲུབ་ཀྱིས་སྤོང་བསམ་བྱེད་སྐབས། བྱི་བ་ཞིག་གིས་སྐྱེ་ཡི་ཐག་བ་དམུར་ནས་བཅད་པས་སྐྱེ་དོན་འགྲུབ་ཀྱི་ཐོག་ལ་ལྷ་བ་ནས་ཁོ་རང་

བརྒྱུངས།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་བ་དང་བོ་དང་གཉེས་པའི་ཚོགས་སྐྱེད་
ཚ་བསྐྱིགས་ནས་ཚོགས་སྐྱེད་ཡང་དག་བཅོས།

PART I

- a. “I will become _____
- b. “I will get married _____
- c. “Should I name my _____
- d. As Dongzhu was fantasizing, a mouse _____
- e. He began fantasizing, “If tomorrow I get a big sack of barley _____
- f. He carried it to the forest, put it under a tree, and _____
- g. He decided to name his child after _____
- h. Lazy Dongzhu was always dreaming rather than _____
- i. One day a nobleman gave _____
- j. The bag fell on Dawa _____
- k. Then he hung the sack on _____

PART II

1. a branch and lay down under it.
2. a nobleman.”
3. and another big sack the next day and the next day, soon I will have a lot of barley.”
4. and have a child.”
5. and killed him.
6. child Dawa (Moon) or Nima (Sun)?”
7. gnawed through the sack’s rope.
8. him a big sack of barley.
9. the bright moon he was looking at.
10. thought, “Maybe the mice will eat my barley.”
11. working and, because of this, he soon became a beggar.

4. Put these words in the blanks below བ་སྐྱད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་ལ།: my, Dongzhu, he, nobleman, him, I, child.

- a. Lazy _____ was dreaming rather than working. Because of this, _____ became a beggar.
- b. One day a _____ gave _____ a big sack of barley.
- c. _____ carried it to the forest, put it under a tree, and thought, “Maybe the mice will eat _____ barley.” Then _____ hung the sack on a branch and lay down under it. _____ began fantasizing, “If tomorrow _____ get a big sack of barley and another big sack the next day and the next day, soon _____ will have much barley.”
- d. “_____ will become a nobleman. _____ will get married and have a _____.”
- e. “Should _____ name my _____ Dawa (Moon) or Nima (Sun)?”
- f. _____ decided to name _____ after the bright moon _____ was looking at.
- g. As _____ was fantasizing, a mouse gnawed through the sack’s rope.
- h. The bag fell on _____ and killed _____.

5. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↖

↗ ↘ ལ. བཤམ་གྱི་ཐ་སྐད་དག་འཚོལ་དགོས། ཐ་སྐད་དེ་དག་སྒྱུར་གྲོག་བྱེད་སྐབས་ཡར་དང་མར། རྩོན་དང་རྗེས། ཡང་ན་གསེབ་གིས་
ཡོད་ཀྱང་སྲིད།

D	B	A	R	L	E	Y	■
A	O	E	H	G	Y	A	L
W	E	G	■	N	B	P	H
A	A	F	Z	U	I	U	A
I	T	O	■	H	G	T	V
L	L	I	W	■	U	■	E
T	A	S	H	O	U	L	D
N	A	G	E	B	T	I	■

6. Write answers to these questions. བཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Why did Dongzhu become a beggar?
- How did Dongzhu die?
- How did Dongzhu get a sack of barley?
- Why did he put the sack on a branch?
- What did the mouse do?

Two Unlucky Men

དོན་ལུགས་ཀྱི་ལུ་

1. Vocabulary བསྟན།

property ལྷོ་ལོ།

childless བྱིས་པ་མེད་པ།

adorned བརྒྱན་པ།

cobwebs ལྷོ་མ་ཐག་ ལྷོ་མ་བྲ།

businessman རྒྱུ་ལུགས་པ།

this and that འདི་གན། དོན་དག་སྣ་ཚོགས།

greedy བརྒྱལ་སེམས་ཆེ་བ།

treasures རིན་པོ་ཆེ།

cleaned གད་བདར་བྱས་པ། གཙང་སྤྱོད་བྱས་པ།

dusting away ལྷོ་ལྷོ་གཏུག་པ།

“My Lama!” རེ་ལེ་བླ་མ།

valuable ལྷོ་ཆེན། དགོན་ལོངས།

“Don’t count your chickens before they hatch.” མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡོད་འདོད་མ་བཅངས།

2. Text ལྷོ་བ་ཚན།

The only **property** an old **childless** man had was a simple house **adorned** with many **cobwebs**. One day a **businessman** came to the old man’s home. After they talked about **this and that** the businessman said, “Please sell your home’s **treasures** to me.”

The old man was **greedy** but he did not know what these **treasures** were.

“I didn’t bring enough money with me. Now, I’ll go home and come back tomorrow with enough

money to buy your treasures,” said the businessman.

The old man was very happy when the businessman left. He thought, “I’ll get some money from the businessman.” He then **cleaned** his simple house, **dusting away** the cobwebs.

The man came the next day. When he saw the cobwebs had disappeared he said, “Oh! **My Lama!** You threw the **valuable** things away.” In the end, each got nothing from the other.

སྐྱེས་པ་བསོད་མེད་གཉིས།

ཀླད་པོ་བྱིས་པ་མེད་པ་ཞིག་གི་རྒྱ་ལོར་གཅིག་ལ་སྤྱོད་ཐག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཁང་བ་ཉམ་ཆག་ཅིག་ཡིན། ཉིན་ཞིག་ཚོང་པ་ཞིག་ཀླད་པོ་དེའི་
བྱིས་ཏུ་ཐོན། ཁོ་ཚོས་དོན་དག་ཡར་མར་མང་པོ་གྲུང་རྗེས་ཚོང་པ་དེས་བཤད་རྒྱུར། “ཁྱོད་ཚང་གི་རྒྱ་ལོར་ཚང་མ་ང་ལ་ཚོང་རོགས་” ཅེས་ལབ།
ཀླད་པོ་དེ་བརྒྱབ་སེམས་ཆེ་ཡང་ཁོས་རྒྱ་ལོར་དེ་དག་ཅི་ཡིན་པ་མ་ཤེས།
ཚོང་པ་དེས་“ངས་སྒོར་མོ་འདྲང་ངེས་ཤིག་ཁྱེད་ལོང་མེད། ད་ང་ངའི་བྱིས་ལ་སོང་ནས་སང་ཉིན་སྒོར་མོ་འདྲང་ངེས་ཤིག་འབྱེད་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་
ལོར་ཉོ་བར་འོང་” ཞེས་བཤད།

ཚོང་པ་སོང་རྗེས་ཀླད་པོ་ཉ་ཅང་དགུས། ཁོས་“ངས་ཚོང་པ་དེའི་ལག་ནས་སྒོར་མོ་མང་པོ་ལེན་རྒྱ་ཡིན་” འདོད། དེ་ནས་ཁོས་ཁང་བ་ཉམ་ཐག་
དེ་གད་བརྒྱས་ནས་སྤོམ་ཐག་གུང་གཅོང་མར་བྱས།

སྐྱེས་པ་དེ་ཕྱི་ཉིན་ཕྱིར་ཐོན། ཁོས་སྤོམ་ཐག་མེད་པ་མཐོང་ནས་“ཨ་རྟོ། ངའི་རྩ་བའི་བྱིས་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྩ་ཆེན་དེ་བརྒྱགས་སོང་” ཞེས་
བཤད། མཐའ་མར་ཁོ་གཉིས་ལ་ཅི་ཡང་མ་ཐོབ་པོ།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྙད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒོངས།: a, an, the.

- a. ____ only property ____ old childless man had was ____ house adorned with many cobwebs.
- b. One day ____ businessman came to ____ old man’s home.
- c. ____ businessman said, “Please sell your treasures to me.”
- d. ____ old man was greedy.
- e. “Now, I’ll go home and come back tomorrow,” said ____ businessman.
- f. ____ old man was very happy when ____ businessman left.
- g. He thought, “I’ll get money from ____ businessman.”
- h. He dusted away ____ cobwebs.
- i. ____ man came ____ next day.
- j. When he saw ____ cobwebs had disappeared he said, “You threw ____ valuable things away.”
- k. In ____ end, each got nothing from ____ other.

4. Put the sentences below in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ཤིག་སེ།

- a. "I didn't bring enough money with me." ____
- b. "My Lama!" ____
- c. "Now, I'll go home and come back tomorrow," said the businessman. ____
- d. "You threw the valuable things away." ____
- e. The businessman said, "Please sell your home's treasures to me." ____
- f. He then cleaned his simple house, dusting away the cobwebs. ____
- g. He thought, "I'll get some money from the businessman." ____
- h. In the end, each got nothing from the other. ____
- i. One day a businessman came to the old man's home. ____
- j. The man came the next day. ____
- k. The old man was greedy but he didn't know what these treasures were. ____
- l. The old man was very happy when the businessman left. ____
- m. An old man had a simple house adorned with many cobwebs. ____
- n. When he saw the cobwebs had disappeared he said, "Oh!" ____

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་འཁྲུལ་ལ་F) ཏྲགས་རྒྱོད་པ།

- a. The old man became very rich. **T F**
- b. The businessman took the old man's cobwebs home. **T F**
- c. The businessman thought the old man's cobwebs were valuable. **T F**
- d. The businessman went to his home to get the old man's sister. **T F**
- e. The old man did not know what he had that was valuable. **T F**

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Why did the old man clean his house?
- b. Why did the businessman go back to his home?
- c. At the end of the story was the old man happy or sad? Why or why not?

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་བྱུང་།

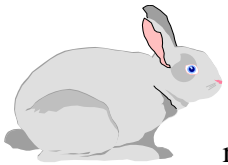
- a. Old men are not clever.
- b. **Don't count your chickens before they hatch.**
- c. Businessmen are not clever.

Two Rabbits and a Bear

དགེ་ལུན་སྒྲོལ་མ།

1. Vocabulary བསྟན།

rabbit རི་བོང་།

one said to the other གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བཤད་པ།

comes at you བྱོད་ཀྱི་རྩྱུར་ཐོན།

foot of the tree རྩོད་རྩ།

sniffed བསྒྲམས་པ།

too fat to climb up ཚོན་པོ་ཡིན་དུགས་ནས་འགོ་མ་ཐུབ་པ།

hopping through བརྒྱད་ནས་མཚོངས་པ།

beast གཅན་གཟན།

threw himself གཡུག་པ། འཕེན་པ།

pretended ཟུ་བ་བྱེད་པ། ཡིན་ཁུལ་བྱེད་པ།

held its breath དབྱགས་བསྐྱུན་པ།

trust ཡིད་ཚེས་པ།

2. Text **སྐྱོབ་ཚན།**

Two young rabbits were **hopping through** the forest. **One said to the other**, “We’re good friends. We must help each other. If any **beast** comes at you, I’ll stay and help you.” The other rabbit said, “I will help you, too, if any **beast comes at you.**”

After a while, they heard a loud noise. It was a large bear. One rabbit climbed up a tree. The other was **too fat to climb up**. Instead, he **threw himself** at the **foot of the tree** and **pretended** to be dead.

A moment later the bear looked at the fat young rabbit and then **sniffed** him. The young rabbit **held its breath**. The bear thought he was dead and left.

The young rabbit hiding in the tree asked his friend, “The bear put his mouth near your ear. What did he say?”

The other rabbit answered, “He said, ‘Don’t **trust** your friend. He ran away from you when you needed his help the most.’”

རི་བོང་གཉིས་དང་དོམ་གཅིག

རི་བོང་ལོ་རྒྱུད་གཉིས་ནགས་ཚལ་ན་མཚོང་ལྗིང་བྱེད་བཞིན་ཡོད། རི་བོང་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བཤད་རྒྱུར། “ངེད་གཉིས་ཀ་ཤག་པོ་ཡིན་པ་སང་ཚོས་ཕན་ཚུན་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས། གལ་ཏེ་གཅན་གཟན་ཞིག་ཡོང་ན་ང་བསྐད་ནས་ཚོད་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་”ཅེས་ལབ། རི་བོང་གཞན་པ་དེས་ཀྱང་“གལ་ཏེ་གཅན་གཟན་ཞིག་གིས་ཚོད་བསམ་ནས་འོང་ན། ངས་ཀྱང་ཚོད་ལ་རོགས་བྱེད་”ཅེས་བཤད།

རྒྱུང་ཙམ་འགོར་བ་ན། ཁོ་ཚོས་སྐྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐོས། དེ་ནི་དོམ་ཆེན་ཞིག་རེད། རི་བོང་གཅིག་སྤོང་བོ་ཞིག་གི་སྟེང་ལ་འགོག། རི་བོང་གཞན་པ་དེ་ཚོན་པོ་ཡིན་པ་དུགས་ནས་སྤོང་འགོར་འགོ་མ་བྱུབ། ཁོ་སྤོང་འགོར་མི་འགོ་བར་སྤོང་རྩར་ཉལ་ནས་གི་ལུལ་བྱས།

རྒྱུང་མ་འགོར་བར། དོམ་དེས་ལོ་རྒྱུད་རི་བོང་ཚོན་པོ་དེ་ལ་བཏུས་གིང་བསྐྱམས། རི་བོང་ལོ་རྒྱུད་དེས་དབུགས་བསྐྱུར། དོམ་གྱིས་རི་བོང་གི་ཡོད་པར་བསམས་ནས་བྱུང་སོང་།

སྤོང་འགོ་ན་ཡིབས་པའི་ལོ་རྒྱུད་རི་བོང་གིས་ཁོའི་གོགས་པོར་དོམ་གྱིས་ཁོའི་ཁ་ཚུད་ཀྱི་རྩ་ནང་ལ་གཏད་ནས་ཅི་ཞིག་བཤད་སོང་“ཞེས་དྲིས། ཁོས་“”ཚོད་ཀྱི་གོགས་པོར་ཡིད་མ་ཆེས། ཚོད་ལ་ཚོད་ཀྱི་གོགས་པོའི་རོགས་རམ་ཆེས་མཁོ་དུས་ཁོས་ཚོད་བསྐྱུར་ནས་བྱོས་སོང་ཞེས་ལབ་བྱུང་”ཞེས་སྤོན་ཆོག་བྱིན།

3. Put these sentences in the correct order. **ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྐྱིགས།**

- a. ____ “What did he say?”
- b. ____ A moment later the bear looked at the fat young rabbit and then sniffed him.
- c. ____ After a while, they heard a loud noise.
- d. ____ It was a large bear.
- e. ____ One rabbit climbed up a tree.
- f. ____ The bear thought he was dead and left.
- g. ____ The other rabbit answered, “He said, ‘Don’t trust your friend.’”
- h. ____ The rabbit in the tree said, “The bear put his mouth near your ear.”
- i. ____ Two young rabbits were hopping through the forest.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- When the rabbits heard the bear, what did they do?
- Where were the rabbits hopping?
- Who was fat?
- Who were hopping through the forest?
- Why did the bear leave the rabbit and not hurt him?
- Was the rabbit in the tree a good friend? Why?

5. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲུང་ས།: a, the, were, was, to, of, and.

- Two young rabbits _____ hopping through _____ forest.
- One said _____ other, "We're good friends."
- "If any beast comes _____ you, I'll stay _____ help you."
- _____ other rabbit said, "I will help you, too, if any beast comes _____ you."
- After _____ while, they heard _____ loud noise.
- It _____ large bear.
- One rabbit climbed up _____ tree.
- _____ other _____ too fat _____ climb up.
- He threw himself _____ foot _____ tree _____ pretended _____ be dead.
- _____ moment later _____ bear looked _____ young rabbit _____ then sniffed him.
- _____ young rabbit held its breath.
- _____ bear thought he _____ dead _____ left.
- _____ young rabbit hiding in _____ tree said, "_____ bear put its mouth near your ear."
- "He ran away when you needed his help _____ most."

6. Spell the words below correctly. གཤམ་གྱི་ཐ་སྐད་དག་ཡང་དག་པར་ཚོག་བརྒྱུ་ས།

- gno _____
- tbabri _____
- hhtguro _____
- reab _____
- rete _____
- mcilb _____
- thoum _____

Two Thieves

ཚོ་རིང་བེད་ཀར།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་།

thieves (thief) རྒྱུ་མ།

dug a hole ལུང་བུ་བཞོས་པ།

crawled རུར་བ། འཇུལ་བ།

waited outside བྱི་ནས་བསྐྱུགས་པ།

unknown མ་ཤེས་པ།

mice (mouse) ཅི་གྲུ། བྱི་བ།

shouted རྒྱུ་ཅོར་བརྒྱབ་པ།

2. Text རྒྱུ་བཞུགས།

One evening, two **thieves** went to rob a house. When they reached the house, they **dug a hole** in a wall. One **crawled** inside and the other **waited outside**.

Unknown to the thieves, there were many **mice** in the house. The woman of the house saw a mouse crawl into the house. “Look, there’s one now crawling into our house,” she said to her husband.

This frightened the thief so much that he quickly crawled outside. He told the other thief, “A woman saw me crawl inside.”

The other thief did not believe him and said, “Let’s both crawl into the house together.”

As the two thieves were crawling into the house, two mice also crawled into the house. The woman saw the two mice crawling into the house and **shouted** to her husband, “Catch them!” The two thieves were terribly frightened. They thought the woman had seen them so they ran away.

རྐྱུ་མ་གཉིས།

སྔོན་དུས་ཤིག་ལ། རྐྱུ་མ་གཉིས་ཁང་ཁྱིམ་ཞིག་ལ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་བར་སོང་། ཁོ་ཚོ་ཁང་བ་དེར་ཐོན་མ་ཐག་གུང་ངོས་ལ་ཁུང་བུ་ཞིག་བརྐྱོས། གཅིག་ཁུང་བུ་ལས་ནང་དུ་འཇུག་ཞིང་གཞན་བ་དེས་ཕྱི་ནས་བསྐྱུགས།

རྐྱུ་མ་གཉིས་ཀྱིས་མ་ཤེས་བ་ཞིག་ལ། ཁང་བ་དེའི་ནང་དུ་ཅི་གྲུ་མང་པོ་ཡོད། ཁྱིམ་བདག་མས་ཅི་གྲུ་ཞིག་ཁང་བར་འཇུག་བ་མཐོང་ནས་“ལྷོས་དང་། ང་ཚོའི་ཁང་བའི་ནང་ལ་ཅི་གྲུ་ཞིག་འཇུག་བཞིན་འདུག”ཞེས་ཁོ་མོའི་ཁྱོ་གར་བཤད།

འདིས་རྐྱུ་མ་དེར་འཛིགས་སྐྱང་ཚེན་པོ་བསྐྱུལ་བ་སྟེ་ཁོ་སྦྲུང་བ་སྦྲུང་གིས་ཕྱི་ལ་འཇུག། ཁོས་རྐྱུ་མ་གཞན་བ་དེར་“ཁུང་མེད་ཅིག་གིས་ང་ནང་དུ་འཇུག་བ་མཐོང་སོང་”ཞེས་བཤད།

རྐྱུ་མ་གཞན་བ་དེས་ཁོ་ལ་ཡིད་མ་ཚེས་བར་“འགྲོ་དེད་གཉིས་ཁང་བའི་ནང་དུ་མཉམ་དུ་འཇུག”ཞེས་ལབ།

རྐྱུ་མ་གཉིས་ནང་ལ་འཇུག་བའི་སྐྱང་ལ། ཅི་གྲུ་གཉིས་གྲང་ཁང་བ་དེའི་ནང་དུ་འཇུག། ཁུང་མེད་དེས་ཅི་གྲུ་གཉིས་འཇུག་བཞིན་བ་མཐོང་ནས་ཁོ་མོའི་ཁྱོ་གར་“ཁོ་ཚོ་བཟུང་རྟོགས་ཅིས་ལུང་བརྐྱབ་བས་རྐྱུ་མ་གཉིས་ལ་འཛིགས་སྐྱུག་ཚེན་པོ་སྟེ། ཁོ་གཉིས་ཀྱིས་ཁུང་མེད་དེས་སྦྲུ་མོ་ནས་རིག་སོང་འདོད་ནས་བྲོས་སོང་།

3. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↖ ↗ ↘ ↙.
གཤམ་གྱི་ཐ་སྟོན་དག་འཚོལ་དགོས། ཐ་སྟོན་དེ་དག་སྦྱོར་སྟོན་བྱེད་སྐབས་ཡར་དང་མར། སྔོན་དང་རྗེས། ཡང་ན་གཤམ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་སྟོན།

U	E	S	U	O	H	G	U	D
E	N	T	N	E	W	Q	O	M
D		K	T	H	E	U	T	O
I	F	T	N	O	S	I	H	U
S	E	O		O		C	E	S
T	I	D	N	A	W	K	R	E
U	H	W	E	R	E	N	I	N
O	T	B	E	L	I	E	V	E
T	H	O	U	G	H	T	O	T

4. Each of the sentences below have the number of mistakes indicated by the number in parentheses.

Rewrite each sentence correctly. བཤམ་གྱི་ཚེག་གྲུབ་དག་གི་མི་འབྲིག་སར་གྲུག་རྟགས་ནང་གི་ཡང་གིས་རྟགས་བརྒྱབ་ཡོད།

ཁྱོད་གྱིས་ཚེག་གྲུབ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་བྲིས།

- (3) One morning three thieves went to rob a shop.
- (3) When he reached the house, he dug a hole in a door.
- (2) One crawled outside and the other waited inside.
- (3) The man of the tent saw a sheep crawl into the house.
- (2) This frightened the girls so much that they slowly crawled outside.

5. Write answers to these questions. བཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- The house had many what?
- What did the woman see crawl into the house?
- What did they dig?
- Who went to rob a house?
- Why were the two thieves frightened and why did they run away?

6. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚེག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ཚོར་འབྲུལ་ལ་F) རྟགས་རྒྱོབ།

- The second thief did not believe the first thief. **T F**
- The thieves went to rob a house late one night. **T F**
- The two thieves crawled into the house together. **T F**
- The woman saw the thieves crawl into the house. **T F**
- Two women lived in the house. **T F**

7. Put the sentences in the correct order. ཚེག་གྲུབ་འདི་དག་གི་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- ___ “Look, there’s one now crawling into our house,” she said to her husband.
- ___ As the two thieves were crawling into the house, two mice did the same thing.
- ___ He told the other thief, “A woman saw me crawl inside.”
- ___ One crawled inside and the other waited outside.
- ___ One evening, two thieves went to rob a house.
- ___ The two thieves were terribly frightened.
- ___ The woman of the house saw a mouse crawl into the house.
- ___ The woman shouted to her husband, “Catch them!”
- ___ They ran away.
- ___ When they reached the house, they dug a hole in a wall.

The Little Monkey

སྐལ་ཚེ།

1. Vocabulary བ་སྟོན།

monkey སྐལ་ཚེ།

cornfield མ་རྩོས་ལོ་རྟོག་གི་ཞིང་།

ears of corn མ་རྩོས་ལོ་རྟོག་གི་འབྲས་ལུ།

armful རུམ་གང་།

peach བམ་ལུ།

laden བུར་དུ་ལྷི་བ། གཡུར་དུ་ཟ་བ།

spied (saw, noticed) མཐོང་བ། watermelon ཞི་ཀྲ།

chased (ran after) རྗེས་སུ་བརྒྱུགས་བ། བདས་བ།

deep in the forest རྒྱུ་ཚལ་གྱི་སྟོང་།

2. Text སྟོན་ཚེ།

A little **monkey** went down a mountain and into a **cornfield**. After looking at the many large **ears of corn**, he decided to take some and picked an **armful**.

As he walked away, he noticed a **peach** tree **laden** with big red peaches. He threw down the corn and picked two peaches. He had to hold one peach in each hand because they were so large.

As he walked along with the peaches, he **spied** a **watermelon** field. Noticing immediately that the watermelons were larger than the peaches, he threw down the peaches and started toward the biggest watermelon.

Suddenly he saw a small rabbit hopping away. He turned from the watermelon and **chased** after the rabbit into the forest.

After a long time of chasing the rabbit, the monkey gave up. Now he was lost **deep in the forest** and had nothing.

སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་རྒྱུ་།

སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག་རི་ལས་བབས་ནས་མ་ཚོས་ལོ་ཉོག་གི་ཞིང་ཁ་ཞིག་ལ་ཐོན། མ་ཚོས་ལོ་ཉོག་གི་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་དག་ལ་བལྟས་རྗེས། ཁོར་
འགའ་ཞིག་འབྱེད་རྒྱུ་འབྲས་པ་སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལག་སྟོབ་གང་བཏོགས།

ཁོ་འགྲོ་བའི་ལམ་ཁར་ཁོས་དམར་ཞིང་ཆེ་བའི་ཁམ་བུ་སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལེབས་པའི་ཁམ་སྤྱོད་ཞིག་མཐོང་། ཁོས་མ་ཚོས་ལོ་ཉོག་དོར་ནས་ཁམ་བུ་གཉིས་
བཏོགས། ཁམ་བུ་གཉིས་ཉ་ཅང་ཆེ་བས་ཁོས་ལག་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཁམ་བུ་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་དགོས་བྱུང་།

ཁོས་ཁམ་བུ་འབྱེད་ནས་འགྲོ་སྐབས། ཁོས་ཞི་ཀའི་ས་ཞིང་ཞིག་མཐོང་། ཞི་ཀའི་ཁམ་བུ་ལས་ཆེ་བ་ཤེས་ནས་ཁོས་ཁམ་བུ་བརྒྱུད་ཏེ་ཞི་ཀའི་ཆེས་
ཆེན་པོའི་ཕྱོགས་སུ་སོང་།

སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་། ཁོས་རི་བོང་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག་མཚོང་ལྷིང་གིས་འགྲོ་བཞིན་པ་རིག། ཁོ་ཞི་ཀའི་ལས་རྒྱུ་འཁོར་ཏེ་རི་བོང་བདེ་ནས་འགས་གསེབ་བུ་
བརྒྱགས།

སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་རྒྱུ་གིས་རི་བོང་ཡུན་རིང་ཞིག་ལ་བདེ་ལྗོངས་སྤོ་ལམ་ནས་བརྒྱུད། སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་རྒྱུ་གིས་སྤོ་ལམ་ནས་བརྒྱུད། དེ་ནས་ཁོ་འགས་
སྤོང་ནས་མགོ་འཕྲོམས་ཤིང་ལག་ལ་ཅི་ཡང་མ་ཐོབ།

3. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↖
↗ ↘ གཤམ་གྱི་ཐ་སྟོན་དག་འཚོལ་དགོས། ཐ་སྟོན་དེ་དག་སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཕྱི་དྲུག་ལས་ཡར་དང་མར། སྤོང་དང་རྗེས། ཡང་ན་གསེག་གིས་
ཡོད་ཀྱང་གླིང་།

S	H	O	L	D	P	E	A	C	H
U	A	U	W	T	I	N	T	O	R
D	L	R	A	A	H	T	E	E	E
D	O	R	M	E	T	R	D	M	G
E	N	O	G	F	O	E	E	N	R
N	G	S	T	U	U	A	R	W	A
L	E	E	G	R	A	L	L	P	L
Y	H	E	H	P	I	C	K	E	D
E	H	N	W	O	D	S	R	A	E
M	O	U	N	T	A	I	N	O	S

4. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- a. ___ A little monkey went down a mountain.
- b. ___ After a long time of chasing the rabbit, the monkey gave up.
- c. ___ Finally the monkey had nothing.
- d. ___ He chased after the rabbit.
- e. ___ He decided to take some and picked an armful.
- f. ___ He had to hold one peach in each hand because they were so large.
- g. ___ He looked at many large ears of corn.
- h. ___ He noticed a peach tree laden with big red peaches.
- i. ___ He saw a small rabbit hopping away.
- j. ___ He saw a watermelon field.
- k. ___ He started walking toward the biggest watermelon.
- l. ___ He threw down the peaches.
- m. ___ He turned from the watermelon.

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་འཁྲུལ་ལ་F) རྟགས་རྒྱུ་བ།

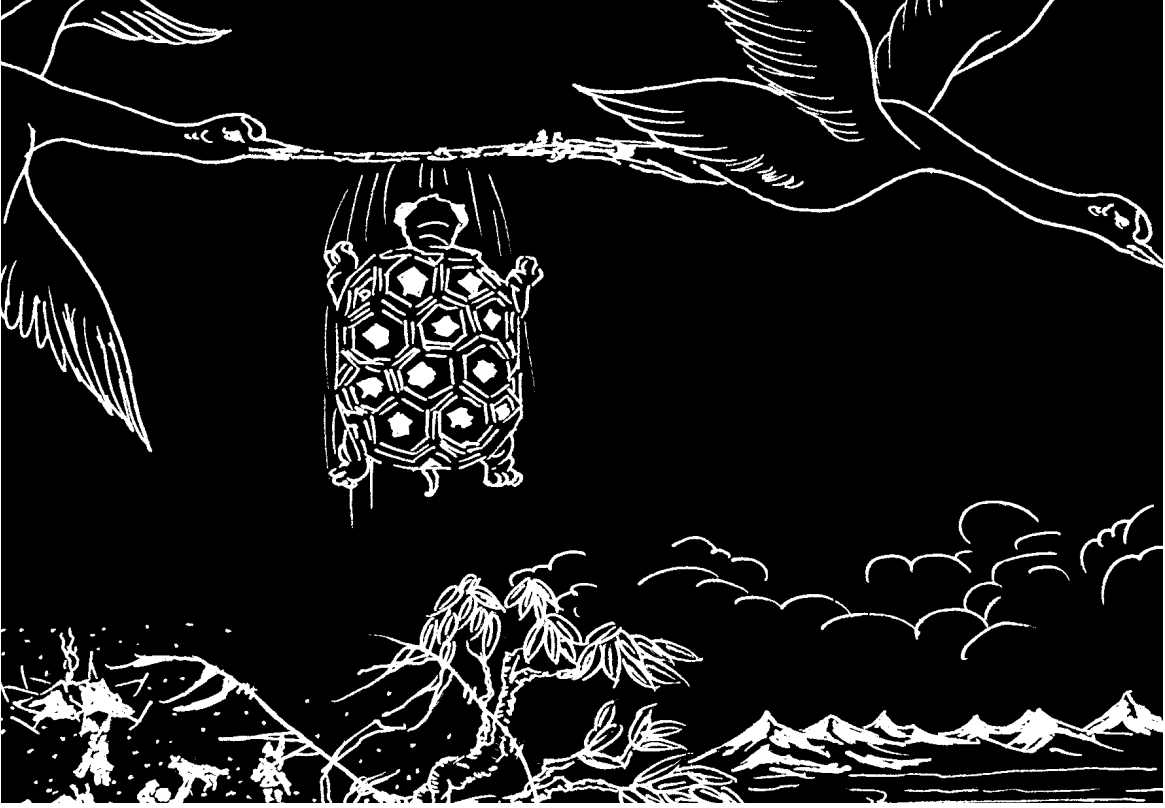
- a. The monkey ate a big watermelon. **T F**
- b. The monkey caught the rabbit. **T F**
- c. The monkey did not pick a watermelon. **T F**
- d. The monkey picked an armful of corn. **T F**
- e. The monkey picked an armful of peaches. **T F**
- f. The monkey was big. **T F**

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. At the beginning of the story, where is the monkey?
- b. At the end of the story, where is the monkey?
- c. How many watermelons did the monkey pick?
- d. What did the monkey pick first?
- e. Why did the monkey only pick two peaches?
- f. Why did the monkey run into the forest?

The Tortoise Dies

སྐལ་ཚེན།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

storks རང་བ།

tortoise རུས་སྐལ།

waterweed ར་ཐང་།

drying up སྐམ་བཞིན་བ།

lost his grip འཛིན་ཁ་ཤོར་བ།

dropped ལྷུང་བ།

2. Text སློབ་ཚན།

Two storks and a tortoise lived together in a waterweed area that was drying up.

The storks said, “There will soon be no water so we have to leave you. Goodbye.”

The tortoise said, “Please take me with you.”

“How?” a stork asked.

The tortoise said, “You two get a long stick. Each of you hold one end of the stick and I will hold the middle of the stick in my mouth.”

The two storks agreed.

A bit later the storks were flying over a small village. Each stork held one end of a stick. The tortoise was holding onto the middle of the stick with his mouth.

A village child said, “What clever storks!”

The tortoise angrily shouted, “It was my idea!”

As soon as he said this, he **lost his grip** on the branch, **dropped** from the sky, and died.

རུས་སྐལ་གྱི་བཀ

ངང་བ་གཉིས་དང་རུས་སྐལ་ཞིག་སྐྱམ་བཞེན་པའི་ན་ཐང་ཞིག་ནས་འཚོ་སྡོད་བྱས།

ངང་བ་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་རྒྱུ། “མི་འིང་བར་རྒྱ་མེད་འགོ་བས་ང་ཚོ་ཁྱོད་དང་འབྲལ་དགོས། བདེ་མོ་བྱིས་”ཅེས་བཤད།

རུས་སྐལ་གྱིས་“ང་ཡང་ཁྱོད་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་ཁྱིད་རོགས་”ཅེས་བཤད།

ངང་བ་ཞིག་གིས་“ཇི་ལྟར་འབྲིད་རྒྱ་ཡིན་”ཞེས་དྲིས།

རུས་སྐལ་གྱིས་“ཁྱོད་གཉིས་ཀྱིས་བེ་ཚོན་ཞིག་བཙལ་ནས་སྡེ་གཉིས་འཛིན་དགོས་ལ། ངའི་ཁ་ཡིས་བེ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་ཏུ་སོ་བཟའ་ནས་བཟུང་

ཚོག་ཅེས་བཤད།

ངང་བ་གཉིས་འཐད་པ་བྱུང་།

ཅང་མ་འགོར་བར། ངང་བ་གཉིས་སྡེ་བ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་གི་མཁའ་ལ་འཕུར། ངང་བ་གཉིས་ཀྱིས་བེ་ཚོན་གྱི་མཐའ་གཅིག་རེ་ཁ་ནང་ན་བཟུང་

ཡོད། རུས་སྐལ་གྱི་ཁ་ཡིས་བེ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་བཟུང་ཡོད།

སྡེ་བའི་བྱིས་བ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་གིས་“ཇི་འདྲའི་ངང་བ་རྩོམ་གཉིས་”ཞེས་བཤད།

རུས་སྐལ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་བཞེན་“འདི་ནི་ངའི་བཀོད་བ་ཡིན་”ཞེས་ལུང་བརྒྱབ།

ཁོས་ལུང་བརྒྱབ་མ་ཐག། བེ་ཚོན་ཁ་ནས་ཤོར་ཞིང་བར་སྐྱང་ནས་ལྷུང་སྡེ་གི།

3. Write the speaker in the blanks below གཤམ་གྱི་སྡོང་ཚའི་ནང་དུ་ཚིག་གྲུབ་བརྗོད་པ་པོ་བྲིས།: a stork, the storks, the tortoise, a child.

- a. _____ “There will soon be no water so we have to leave you. Goodbye.”
- b. _____ “Please take me with you.”
- c. _____ “How?”
- d. _____ “You two get a long stick.”
- e. _____ “Each of you hold one end of the stick and I’ll hold the middle of the stick.”
- f. _____ “What clever storks!”
- g. _____ “It was my idea!”

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who lived together?
- b. Why did the storks want to leave their home?
- c. Why did the tortoise not want to stay by himself?
- d. How did the tortoise die?
- e. What did the village child say?
- f. What did the storks do with the stick?
- g. What lesson does this story teach?

5. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་ལ(ཡང་དག་པར་Tདང་ནོར་ལུལ་ལF)དྲགས་རྒྱུབ།

- a. Two tortoises and one stork lived together. **T F**
- b. The animals lived in a place where there was water. **T F**
- c. There was too much rain and it was too wet. **T F**
- d. The storks did not help the tortoise. **T F**
- e. The frog had a very good idea. **T F**
- f. A village child killed the tortoise. **T F**

6. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་རྒྱུགས།

- a. ___ “Each of you hold one end of the stick.”
- b. ___ “How?” a stork asked.
- c. ___ “I will hold the middle of the stick in my mouth.”
- d. ___ A village child said, “What clever storks!”
- e. ___ A waterweed area was drying up.
- f. ___ As soon as he said this, he lost his grip on the branch.
- g. ___ The storks said, “There will soon be no water.”
- h. ___ The tortoise angrily shouted, “It was my idea!”
- i. ___ The tortoise dropped from the sky, and died.
- j. ___ The tortoise said, “Please take me with you.”
- k. ___ The tortoise said, “You two get a long stick.”
- l. ___ The two storks agreed.
- m. ___ Two storks and a tortoise lived together.
- n. ___ “We must leave you.”

Donkey Butter

བཟ་གི་སྐྱེད་པལ་འབར།

1. Vocabulary བ་སྟོན།

owned much property འབྱོར་ལྷན་ལུ་བཟ་ལྷན་གྱི་ལོང་ལ།

speechless བཤད་རྒྱ་ཅི་ཡང་མེད་ལ།

charged a butter tax མར་ཁྲལ་ལེན་ལ།

severely punished ཆད་པ་ལྗིད་མོ་གཙོད་ལ།

storeroom མཛོད་ཁང་།

donkey བོང་ལ།

2. Text སྟོན་ཚན།

A king owned much property. Every year the King charged the local people a butter tax. If they did not pay the butter tax, he severely punished them. For this reason the local people did not like the King.

One day Uncle Dunba went near the King's home with his son and began beating his son. When the King saw this he asked Uncle Dunba, "Why are you beating your son?"

Uncle Dunba sadly replied, "My son killed my donkey. Now I can't pay you your butter tax."

The King was speechless for a moment and then replied, "You pay your tax with donkey butter?"

"That's right," said Uncle Dunba.

The King took Uncle Dunba to his storeroom and asked, "Do you know which is the donkey butter?"

"Yes," replied Uncle Dunba.

The King said, "I do not eat donkey butter. Please take your donkey butter out of my storeroom."

Uncle Dunba chose the best butter and happily returned to his home.

བོང་བུའི་མར།

རྒྱལ་བོ་ཞིག་ལ་འབྲོར་སྐྱུག་ལྡན། ལོ་གངས་ལ་རྒྱལ་བོ་དེས་ཡུལ་མི་རྣམས་ལ་མར་ཁྲལ་བཀལ། གལ་ཏེ་ཁོ་ཚོས་མར་ཁྲལ་མ་འཇལ་ན། ཁོས་
ཁོ་ཚོར་ཆད་པ་ཆེན་པོ་གཙོད། དེའི་དབང་གིས་ཡུལ་མི་རྣམས་རྒྱལ་བོ་དེར་མི་དགལ།

ཉིན་ཞིག་ ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཁོའི་བུ་དང་མཉམ་དུ་རྒྱལ་བོ་ཚང་གི་ཉེ་སར་སོང་ནས་ཁོའི་བུ་ལ་རྩུང་མགོ་བརྩམས། རྒྱལ་བོས་མཐོང་ནས་ཨ་ཁུ་
བསྟན་པར་“ཚྱིས་བུ་ལ་རྩུང་ནས་ཅི་བྱ་”ཞེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྒྲིབ་པའི་ངང་ནས་“ངའི་བུས་བོང་བུ་བསད་སོང་། ད་ངས་ཚྱིད་ལ་མར་ཁྲལ་འཇལ་མི་བྱའོ”ཅེས་ལྟོན་ཚིག་བྲིན།

རྒྱལ་བོ་དེ་རེ་ཞིག་ལ་ཅི་བཤད་གཏོལ་མེད་ཏུ་གྱུར་ནས་“ཚྱིད་ཀྱིས་བོང་བུའི་མར་གྱིས་ཚྱིད་ཀྱི་ཁྲལ་འཇལ་བ་ཡིན་ནམ་”ཞེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“དེ་བདེན་པ་ཡིན་”ཞེས་བཤད།

རྒྱལ་བོས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཁོའི་མཚན་ཁང་དུ་བྲིད་ནས། “ཚྱིད་ཀྱིས་བོང་བུའི་མར་གང་ཡིན་པ་ཤེས་སམ་”ཞེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“ཤེས་”ཅེས་ལན་བཏབས།

རྒྱལ་བོས་“ངས་བོང་བུའི་མར་མི་བཟུལ། ངའི་མཚན་ཁང་ནས་ཚྱིད་ཀྱི་བོང་བུའི་མར་ཁྲེར་ཞིག་”ཅེས་བཤད།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་མར་ཆེས་བཟང་བོ་བདམས་ནས་དགའ་བས་ཕྱོས་བཞིན་ཕྱིར་ཡུལ་དུ་ལོག།

3. Put these words in the blanks below. ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོང་ས།: a, and, for, the, of.

- a. ___ king owned much property.
- b. Every year, ___ King charged the local people ___ butter tax.
- c. If they did not pay ___ butter tax, he severely punished them.
- d. ___ this reason ___ local people didn't like ___ King.
- e. Uncle Dunba went near ___ King's home with his son ___ began beating his son.
- f. When ___ King saw this he asked Uncle Dunba, “ Why are you beating your son?”
- g. ___ King was speechless ___ ___ moment ___ then replied.
- h. ___ King took Uncle Dunba to his storeroom ___ asked, “Which is ___ donkey butter?”
- i. ___ King said, “I do not eat donkey butter.”
- j. “Please take your donkey butter out ___ my storeroom.”
- k. Uncle Dunba chose ___ best butter ___ happily returned to his home.

4. Put these statements in the correct order and write the name of the speaker (the King, Uncle Dunba) in the blanks. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་དགོས་ལ་སྟོང་ཚའི་ནང་དུ་བརྗོད་པ་པོའི་(རྒྱལ་པོ་དང་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ།)མིང་བྲིས།

- a. ( ) _____ “Do you know which is the donkey butter?”
- b. ( ) _____ “Please take your donkey butter out of my storeroom.”
- c. ( ) _____ “My son killed my donkey.”
- d. ( ) _____ “Now I can’t pay you your butter tax.”
- e. ( ) _____ “That’s right.”
- f. ( ) _____ “Why are you beating your son?”
- g. ( ) _____ “Yes.”
- h. ( ) _____ “You pay your tax with donkey butter?”

5. Write answers to these questions. བཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who didn’t own much property?
- b. Who were severely punished?
- c. Why was the King not liked?
- d. Why did Uncle Dunba beat his son?
- f. How did Uncle Dunba trick the King?
- g. What lesson does this story teach?

6. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- a. “Now I can’t pay you your butter tax.” ____
- b. “Do you know which is the donkey butter?” ____
- c. “You pay your tax with donkey butter?” ____
- d. A king owned much property. ____
- e. He began beating his son. ____
- f. If they did not pay the butter tax, he severely punished them. ____
- g. The King charged the local people a butter tax. ____
- h. The King was speechless for a moment. ____
- i. The local people did not like the King. ____
- j. Uncle Dunba chose the best butter and happily returned to his home. ____
- k. Uncle Dunba sadly replied, “My son killed my donkey.” ____
- l. Uncle Dunba went near the King’s home. ____

A Clever Artist

དགོན་མི།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

right leg was twisted ཀར་བ་གཡས་མ་འཕྲོག་པ།

his left eye was blind མིག་གཡོན་མ་ཞུང་བ།

very pleased ཏ་ཅང་དགུས་པ།

someone with power མི་དབང་ཅན

his right leg was up on a rock bracing a gun ཁོའི་ཀར་བ་གཡས་མ་བྲག་ངོ་ཞིག་གི་སྡེང་ནས་མེ་མདའི་སྐྱེགས་བྱས་ནས་བསྐྱད།

2. Text སྒྲོབ་ཚན།

A king named Tiger Lion had a lot of money, gold, and servants. His **right leg was twisted** and his **left eye was blind**.

One morning when he was out hunting, he saw an artist painting by a river. The King saw that the picture he was painting was very nice. He asked the artist to paint a picture of him and the artist agreed.

The finished painting showed the King without a twisted leg and his left eye was not blind. The King looked at the painting, became very angry, killed the artist, and called for another artist. This painter was very famous. He painted the King as he really was with a twisted leg and a blind left eye. When the King saw this painting, he again became angry and killed the painter.

The next day he called for another artist named Dorji. He was not a famous painter but he was very clever. In his painting, the King was very handsome, **his right leg was up on a rock bracing a gun**, and his left eye was closed as though he were shooting a tiger.

The King was **very pleased** with this painting and gave the painter a lot of money and gold.

ལྷ་ཕྱི་ལ་པ་སྐྱམ་པོ།

སྐྱེས་མེད་དུ་འབོད་པའི་རྒྱལ་བོ་ཞིག་ལ་སྐོར་མོ་དང་གསེར་དངུལ་གྱིས་མཚོན་ལ་འཁོར་གཡོག་གྲང་མང་པོ་ཡོད། ཁོའི་རྒྱུ་ལ་གཡམས་མ་
འབྲེག་ཡོད་ལ་མིག་གཡོན་མ་ཞར་ཡོད།

ནངས་མོ་ཞིག་ལ་ཁོས་བྱི་ནས་དེ་དག་སྐབས་དེ་མོ་བ་ཞིག་གིས་ལྷ་ལྟམ་ན་དེ་མོ་འབྲི་བ་ཞིན་པ་རིག་ རྒྱལ་བོས་ཁོས་འབྲི་བ་ཞིན་པའི་དེ་
མོ་དེ་གི་ཏུ་ཡིགས་པར་འདོད། ཁོས་དེ་མོ་བ་ལ་རྒྱལ་བོ་ཁོ་རང་གི་སྤང་བ་ལྟར་ཞིག་འབྲི་རྒྱུའི་བཅོལ་གདམས་བྱས་པར་དེ་མོ་བས་ཁས་སྲུངས།

བྲིས་ཚར་པའི་དེ་མོའི་སྤང་ན་རྒྱལ་བོ་ཞི་རྒྱུ་ལ་མིག་གྲང་ཞར་མེད་པར་སྤང་། རྒྱལ་བོས་དེ་མོར་བལྟས་པ་ན་རབ་ཏུ་བྲིས་ནས་
དེ་མོ་བ་བསད་དེ་དེ་མོ་བ་གཞན་པ་ཞིག་བོས། དེ་མོ་བ་འདི་ལ་སྤྲོད་གཤམ་ཆེན་པོ་ཡོད། ཁོས་རྒྱལ་བོ་ཁོ་ཅི་སྤང་བ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་ལ་འབྲེག་ཞར་མ་
ཞིག་ཏུ་ཞིབ་འབྲི་བྱས། རྒྱལ་བོས་དེ་མོ་འདི་མཚོང་བ་ན་འང་ཐུགས་ཁྲོས་ནས་དེ་མོ་བའི་སྤོག་སྲུངས།

བྱི་ཉིན། རྒྱལ་བོས་དོ་རྗེ་ཞེས་འབོད་པའི་དེ་མོ་བ་གཞན་པ་ཞིག་བོས། ཁོ་ཅི་སྤྲོད་གཤམ་ཆེན་ཞིག་མིན་མོད་འོན་ཀྱང་སྤོ་
རིག་བཀྲ། ཁོའི་དེ་མོའི་སྤང་ན། རྒྱལ་བོ་ཅི་ཡག་པོ་རྟོན་ལྟར་ལ་རྒྱུ་ལ་གཡམས་མ་བྲག་དོ་ཞིག་གི་སྤང་ན་མེ་མདའི་སྤྲོད་ཐུགས་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ཁོའི་
མིག་གཡོན་མའང་རྒྱལ་བོས་མིག་བཟུམས་ནས་སྐྱེ་ཅིག་ལ་མདའ་འཕེན་བཞིན་པའི་རྒྱལ་བོ་བཀོལ། རྒྱལ་བོ་དེ་མོ་དེར་དབྱེས་ནས་དེ་མོ་བར་
གསེར་དངུལ་མང་བོ་བྱིན།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྤྲད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྤང་ཆ་སྐོངས།: a, the, and, of, an.

- a. ___ king named Tiger Lion had ___ lot ___ money, gold, ___ servants.
- b. His right leg was twisted ___ his left eye was blind.
- c. He saw ___ artist painting by ___ river.
- d. ___ King saw that ___ painting was very nice.
- e. He asked ___ artist to paint ___ picture ___ him ___ ___ artist agreed.
- f. ___ finished painting showed ___ King without ___ twisted leg ___ his left eye was not blind.
- g. ___ King looked at ___ painting, became angry, killed ___ artist, ___ called for another artist.
- h. He painted ___ King as he really was with ___ twisted leg ___ ___ blind left eye.
- i. When ___ King saw this painting, he killed ___ painter.
- j. ___ next day he called for another artist.
- k. He was not ___ famous painter
- l. In his painting, ___ King's right leg was up on ___ rock bracing ___ gun.
- m. ___ King was pleased with this painting ___ gave ___ painter ___ lot ___ money ___ gold.

4. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་ཕོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་
བརྒྱུགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- a. He painted the King as he really ____
- b. He was not a famous ____
- c. In his painting, the King was very handsome, his right leg was ____
- d. The finished painting showed the King ____
- e. The King looked at the painting, became ____
- f. The next day he called for ____
- g. This painter ____
- h. When the King saw this painting, ____

PART II

1. another artist named Dorji.
2. he again became angry and killed the painter.
3. painter but he was very clever.
4. up on a rock bracing a gun, and his left eye was closed.
5. very angry, killed the artist, and called for another artist.
6. was very famous.
7. was with a twisted leg and a blind left eye.
8. without a twisted leg and his left eye was not blind.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. How many artists painted the King?
- b. Why did the King kill the first artist?
- c. Why did the King kill the second artist?
- d. Do you think Dorji was clever? Why?
- e. If you were the artist, how would you paint the King?

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. Be kind to your parents.
- b. Be kind to the King.
- c. Be careful how you describe **someone with power**.
- d. Be careful how you talk in front of someone with power.

Wise Rabbit

འབྲུག་མོ་མཚོ།

1. Vocabulary བ་སྟོན།

begged ལྷོང་། ལྷོང་མོ་བྱས་པ།	noticed མཉམ་འཛོག་བྱས་པ། མཐོང་བ།	angrily demanded ཁོང་ཁྲིའི་ངང་བྲིས་པ།
reflection ལྷང་བརྟན།	snarled ང་ལོ་བརྟུགས་པ།	mane རྩོག་མ། སེང་གའི་རལ་བ།
attack མྱོལ་བ། གཅོལ་བ།	drowned ལུང་འཐེམས་པ།	

“No one can compare to me.” (“No one is my equal.” / “I am better than everyone else.”) གཞན་པ་ང་དང་
འགྲན་ཐབས་མེད་པ། / བདག་དང་དོ་ལྷོ་བྲལ།

2. Text ལྷོང་ཚན།

Lion killed and ate many animals every day in a large forest. The other animals **begged** him to kill and eat only one animal each day and Lion agreed.

At last, it was time for Rabbit to be eaten. As Rabbit walked to where Lion was waiting, he **noticed** a deep well. Lion roared, “Why are you so late?”

Rabbit replied, “I was caught by a lion.”

Lion **angrily demanded**, “Who is this other lion?!”

Rabbit answered, “The other lion said, ‘**No one can compare to me**. Everybody is my servant.’”

This enraged Lion. He ordered Rabbit to show him where the other lion was.

Rabbit led Lion to the well and told him that the other lion was inside.

Lion looked inside and saw his **reflection**. He thought it was his enemy and **snarled**. The “other lion” snarled back. He shook his **mane** and the “other lion” did the same thing. Lion then jumped into the well to **attack** his enemy and **drowned**.

རི་བོང་གྲང་པོ།

ནགས་ཚལ་ཚེན་པོ་ཞིག་ཏུ་སེང་གེས་ཉིན་གྲངས་ལ་རི་དྲུགས་མང་པོ་བསད་ནས་ཟོས། རི་དྲུགས་གཞན་པ་དག་གིས་སེང་གེས་ཉིན་གྲངས་ལ་
རི་དྲུགས་སྐྱ་གཅིག་ལས་མི་བཟང་བའི་ལུ་བ་བྱས་པར་སེང་གེས་ཁས་བླངས།

མཐའ་མར་རི་བོང་བཟང་དགོས་པའི་དུས་ལ་ཕྱེ་བས། རི་བོང་སེང་གེས་བསྐྱགས་ཡོད་སར་སེང་བ་ན་ཁྲོམ་པ་གཉིང་ཟབ་མོ་ཞིག་མཐོང་། སེང་
གེས་ངར་སྐྱོག་བཞིན་དུ་“ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་འདི་འདྲ་ཡོང་འཕྱི་བ་ཡིན་ཟེར་”ཞེས་དྲིས།

རི་བོང་གིས་“ང་སེང་གེ་ཞིག་གིས་འཛིན་བཟུང་བྱས་སོང་”ཞེས་བཤད།

སེང་གེས་འཚོག་པ་ཟ་བཞིན་“སེང་གེ་གཞན་པ་དེ་སྐྱ་རེད་”ཅིས་དྲིས།

རི་བོང་གིས་ལན་ལ་“སེང་གེ་གཞན་པ་དེས་སྐྱ་ཡང་ངའི་འགུན་ལྷེ་མི་འོང། ཚང་མ་ངའི་གཡོག་པོ་ཡིན།”ཞེས་བཤད།

འདིས་སེང་གེ་གཉིང་ནས་ཁྲོམ་སྐྱ་བཅུག། ཁོས་རི་བོང་ལ་སེང་གེ་གཞན་པ་དེ་གང་ན་ཡོད་པ་སྟོན་དགོས་པའི་བཀའ་བབས།

རི་བོང་གིས་སེང་གེ་དེ་ཁྲོམ་པར་བྲིད་ནས་སེང་གེ་གཞན་པ་དེ་ནང་ན་ཡོད་པར་བཤད།

སེང་གེས་ནང་ལ་བལྟས་པ་ན་ངར་གི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་། ཁོས་ཁོའི་དགའ་གོ་ནས་ངར་སྐྱ་འཕེན། སེང་གེ་གཞན་པ་དེས་ཀྱང་ཕྱིར་ང་འོ་
བསྐྱགས། ཁོས་ཁོའི་རལ་བ་སྐྱགས་པ་ན་སེང་གེ་གཞན་པ་དེས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བྱས། དེ་ནས་སེང་གེ་ཁོའི་དགའ་ལ་རྒྱུ་ལ་བར་ནང་དུ་མཚོངས་ནས་
ལུ་ལ་ཤོར།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྐྱད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཚ་སྟོང་ས།: lion, other lion, animals, Rabbit, his, he, him, me, you, I, my.

- a. _____ killed and ate many _____ every day in a large forest.
- b. The other _____ begged _____ to kill and eat only one animal each day and _____ agreed.
- c. It was time for _____ to be eaten.
- d. As _____ walked to where _____ was waiting, _____ noticed a deep well.
- e. _____ roared, “Why are _____ so late?”
- f. _____ replied, “_____ was caught by a _____.”
- g. _____ angrily demanded, “Who is this _____?!”
- h. _____ answered, “The other _____ said, ‘No one can compare to _____.’”
- i. “Everybody is _____ servant.”
- j. This enraged _____.
- k. _____ ordered _____ to show _____ where the _____ _____ was.
- l. _____ led _____ to the well and told _____ that the _____ _____ was inside.
- m. _____ looked inside and saw _____ reflection.
- n. _____ thought it was _____ enemy and snarled.
- o. The “_____” snarled back.
- p. _____ shook _____ mane and the “_____” did the same thing.
- q. _____ jumped into the well to attack _____.

4. Find words. The words may be spelled up ↗, down ↘, forward →, backward ←, and diagonally ↖

↗ ↘ ༥. གཤམ་གྱི་ཐ་སྐད་དག་འཚོལ་དགོས། ཐ་སྐད་དེ་དག་སྐྱོར་གྲོག་བྱེད་སྐབས་ཡར་དང་མར། སྐྱོན་དང་རྗེས། ཡང་ན་གསེག་གིས་
ཡོད་ཀྱང་གྲིད།

D	A	Y	L	A	G	R	E	E	C
O	R	D	E	A	Y	H	W	A	O
L	A	O	Q	Z	R	C	A	T	M
L	B	O	W	C	T	G	M	E	P
E	B	R	C	N	N	G	E	N	A
W	I	S	A	I	E	A	S	S	R
O	T	I	T	Y	T	D	S	A	E
H	S	I	E	E	M	E	N	W	Y
S	A	E	N	A	M	Y	O	U	A
W	A	D	E	D	N	A	M	E	D

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Why did Lion kill animals?
- b. Where did Lion kill animals?
- c. Why was Lion very angry?
- d. Who was clever? Lion? Rabbit? Why?
- e. What did Lion shake?
- f. How did Lion die?

6. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. ___He ordered Rabbit to show him where the other lion was.
- b. ___It was time for Rabbit to be eaten.
- c. ___Lion agreed.
- d. ___Lion angrily demanded, “Who is this other lion?!”
- e. ___Lion jumped into the well and drowned.
- f. ___Lion killed and ate many animals.
- g. ___Lion roared, “Why are you so late?”
- h. ___Rabbit answered, “The other lion said, ‘No one can compare to me.’”
- i. ___Rabbit led Lion to the well.
- j. ___Rabbit noticed a deep well.
- k. ___Rabbit replied, “I was caught by a lion.”
- l. ___Rabbit walked to where Lion was waiting.
- m. ___The other animals begged him to eat only one animal each day.
- n. ___This enraged Lion.

Uncle Dunba Plants Gold

ལྷ་མོ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

stolen བསྐྱུས་པ།

piece by piece རྗོན་པོ་རེ་རེ་བཞིན།

foolish ལྷན་པོ།

harvest ལོ་རྒྱུ་བསྐྱུ་བ། ལྷོན་ཐོག།

delighted (very glad; very happy) དགུས་པ། དགའ་བ།

2. Text ལྷོ་བ་ཚན།

One day Uncle Dunba took some gold he had **stolen** from a rich man's home, went to a field near the King's palace, and began to plant it, **piece by piece**. The King looked out his window, saw Uncle Dunba planting the gold, walked over, and asked, "What are you doing?"

Uncle Dunba said, "I am planting gold. One year later it will be much more."

The **foolish** King thought this was a good idea and asked Uncle Dunba to plant **ten measures** of his gold.

A year later the King came to take his **harvest**. Meanwhile, Uncle Dunba had collected gold from the local people and had collected enough that he gave twenty measures of gold to the King.

The King was so **delighted** with this that he gave Uncle Dunba a hundred measures of gold to plant.

The following year the King visited Uncle Dunba and asked for his harvest. Uncle Dunba sadly said, "Your gold died. There is no gold for you this year."

In fact, Uncle Dunba had given all the gold to local people.

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་གསེར་འདེབས་པ།

ཉིན་ཞིག་ ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྐྱེས་པ་ཡོད་པོ་ཞིག་གི་བྱིམ་ནས་བརྒྱུས་པའི་གསེར་དོག་པོ་འགའ་འབྱེར་ནས་རྒྱལ་བོའི་ཕོ་བྲང་དང་ཉེ་སའི་ཞིང་ཁ་ཞིག་
ལ་ཐོན་ཞིང་། གསེར་དོག་རེ་རེ་བཞིན་དུ་འདེབས་འགོ་བརྩམས། རྒྱལ་བོ་དེས་སྐྱེལ་ལུ་ལྷན་ལ་བསྟན་པ་ན་ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་གསེར་འདེབས་
བཞིན་པ་མཐོང་ཞིང་ཡང་ལ་ཕྱིན་ནས་ བྱིད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་ལས་བཞིན་ཡོད་ཅེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“ངས་གསེར་འདེབས་གྱིན་ཡོད། ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་ནས་གསེར་རེ་མང་ལ་འགོ་”ཅེས་ལན་བཏབས།

རྒྱལ་བོ་སྐྱོན་པོ་དེས་འདི་ཐབས་བཀོད་བཟང་བོ་ཞིག་ཏུ་འདོད་ནས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པར་ཁོའི་གསེར་སྲང་བརྒྱ་འདེབས་རྒྱའི་བཙོལ་མ་བྱས།

ལོ་གཅིག་གི་རྗེས། རྒྱལ་བོ་དེ་ཁོའི་ལོ་ཉོག་བརྗེ་བར་ཡོད། དུས་མཚུངས་སུ། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་ལྷུལ་མི་རྣམས་ཀྱི་ལག་ནས་གསེར་འདེབས་

ཞིག་བསྟར་དུབ་བྱས་ནས་རྒྱལ་བོ་དེར་འཇལ་རྩིས་བྱས་ཡོད།

རྒྱལ་བོ་དེ་ལོ་ལ་ཉ་ཅང་དགུས་ནས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ལ་གསེར་སྲང་བརྒྱ་འདེབས་པར་བསྟུལ།

ཕྱིར་ལོ། རྒྱལ་བོས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཡོད་སར་ཕྱིན་ནས་ཁོའི་ལོ་ཉོག་ལེན་པར་ཐོན། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྐྱོ་བའི་ངང་བྱིད་ཀྱི་གསེར་ཚང་མ་གི་

སོང་། ད་ལོར་གསེར་བརྗེ་མེད་ཅེས་བཤད།

དོན་ཐོག་ནས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་གསེར་ཚང་མ་སྡོམ་ནས་ལྷུལ་མི་རྣམས་ལ་བྱིན་ཚར་རོ།

3. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- a. ___ “There is no gold for you this year.”
- b. ___ A year later the King came to take his harvest.
- c. ___ He gave twenty measures of gold to the King.
- d. ___ He planted the gold.
- e. ___ He went to a field near the King’s palace.
- f. ___ The King asked Uncle Dunba to plant ten measures of his gold.
- g. ___ The King saw Uncle Dunba planting the gold.
- h. ___ The King was delighted and gave Uncle Dunba a hundred measures of gold to plant.
- i. ___ Uncle Dunba had collected gold from the local people.
- j. ___ Uncle Dunba had given all the gold to local people.
- k. ___ Uncle Dunba had some gold he had stolen from a rich man’s home.

4. Did the King or Uncle Dunba say these sentences? རྒྱལ་པོ་འཇམ་མཁའ་ལྷན་པའི་ཚེ་གའི་དགེ་བཤད་པ་ཡིན་ནམ།

- a. _____ “I am planting gold.”
- b. _____ “One year later it will be much more.”
- c. _____ “Your gold died.”
- d. _____ “There is no gold for you this year.”
- e. _____ “What are you doing?”

5. Choose the correct word in **bold**. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྐྱོད་སྐྱུག་གི་ཅན་འདེམ་དགོས།

- a. One day Uncle Dunba **take/took** some gold he had **stolen/steal** from a rich man’s home, **go/went** to a field near the King’s palace, and **beginning/began** to **plant/planted** it.
- b. The King **looking/looked** out his window, **saw/seeing** Uncle Dunba **plants/planting** the gold, **walker/walked** over, and **talking/asked**, “What are you doing?”
- c. Uncle Dunba **said/talked**, “I am **planting/plants** gold.”

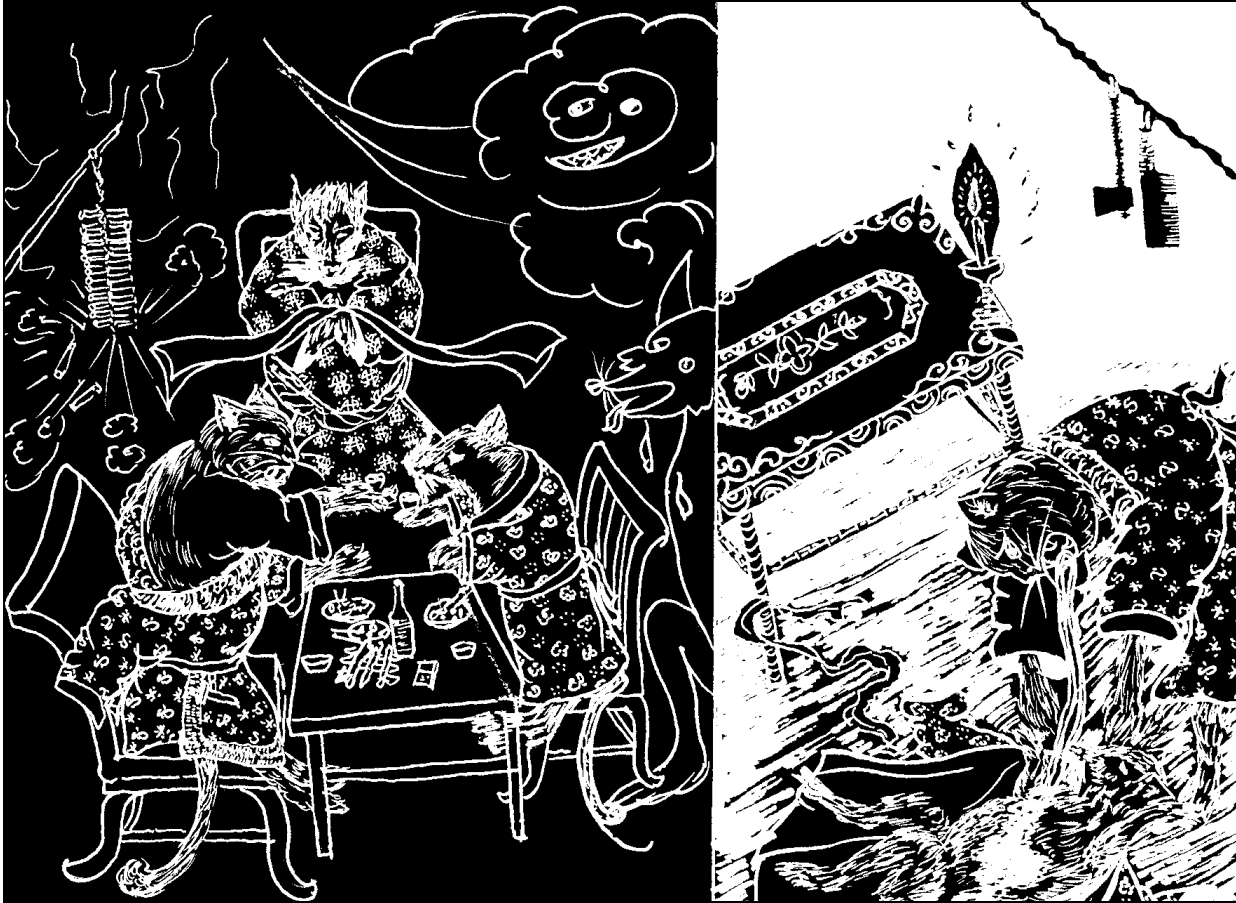
6. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↗ ↘

༧ རྒྱལ་པོ་གྱི་ཐ་སྐྱོད་དག་འཚོལ་དགོས། ཐ་སྐྱོད་དེ་དག་སྦྱོར་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་ཡར་དང་མར། རྒྱུན་དང་རྗེས། ཡང་ན་གསལ་གཤིས་ ཡོད་ཀྱང་སྟོན།

T	N	A	L	P	H	O	G	I	S
P	I	E	C	E	C	G	O	T	A
A	L	O	N	R	U	O	O	W	C
L	O	A	O	E	M	L	D	A	S
A	T	Q	N	H	E	D	O	S	E
C	R	E	E	T	W	E	N	T	Y
E	E	V	A	N	I	N	L	I	E
M	T	A	L	Z	X	N	Y	P	H
A	A	G	D	E	L	I	G	H	T
E	L	C	N	U	D	E	E	D	O

Mouse Princess Marries a Cat

ཚོད་བྱངས་སྒྲིང།

1. Vocabulary བསྟན།

cat བྱི་ལ།

loving (care for very much) བརྟེ་བ།

would be taken care of །་་་ལ་བདག་སྐྱོང་བྱེད་པ།

noblemen ལྷ་རོ། ལྷ་འག།

protect ལྷ་བ།

wedding གཉེན་སྲོན།

2. Text སློབ་ཚན།

Long ago, Mouse King and his pretty daughter lived in a beautiful kingdom. Mouse King was very **loving** to Mouse Princess. He wanted to make sure that, after he died, she **would be taken care of** by a strong husband.

One day he called all the **noblemen** to his palace and ordered them to find a strong man to marry Mouse Princess.

One nobleman said, “Mouse Princess should marry Wind. He can go anywhere he likes. No one can stop Wind.” Mouse King agreed and spoke to Wind, but Wind told him that he was not strong enough to **protect** his daughter. He told the King that Wall was stronger because he could stop Wind.

The King went to see Wall. Wall told him that even a cat could jump over him, so a cat would be a better match for his daughter.

Mouse King found a strong cat. Cat agreed to marry Mouse Princess.

Two weeks later Mouse King held a great **wedding** for his daughter.

That night Cat, who Mouse King thought would protect his Mouse Princess, ate her.

ཅི་གུ་སྲས་མོ་བྱི་ལ་ཞིག་དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་པ།

སྲོམ་ཞིག་ལ། ཅི་གུ་རྒྱལ་པོ་དང་ཁོའི་ལྷ་ན་སྲུག་པའི་སུ་མོ་གཉེན་མཛེས་སྲུག་ལྷན་པའི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཁམས་གིག་ནས་འཚོ་བ་བསྐྱུལ། ཅི་གུ་རྒྱལ་པོ་ཅི་གུ་སྲས་མོར་གིན་ཏུ་གཅེས། ཁོ་གི་རྗེས། ཁོའི་སུ་མོར་ཁྱོ་ག་དར་བ་ཞིག་གི་བདག་སྦྱོང་བཟང་བོ་འཕྲོ་བ་རྒྱ་རྒྱལ་པོས་ལག་ཐེག་བྱེད་ན་འདོད།

ཉེན་ཞིག་ལ། ཁོས་སྐྱེད་ག་ཚང་མ་ཁོའི་ཕོ་བྲང་དུ་བོས་ནས་ཅི་གུ་སྲས་མོར་ཁྱོ་ག་དར་བ་ཞིག་གཉེན་སྲིག་བྱེད་པར་བཅའ་རྒྱུའི་བཀའ་བསྐྱོས། སྐྱེད་ག་ཅིག་གིས་ཅི་གུ་སྲས་མོ་རྒྱུང་ལ་གཉེན་སྲིག་བྱེད་པར་འོས། རྒྱུང་གང་ལ་འགོ་འདོད་ན་དེ་གར་འགོ་བྱུང་ལ་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཁོ་འགོག་མི་བྱུང་ཅེས་བཤད། ཅི་གུ་རྒྱལ་པོ་འཐད་ནས་རྒྱུང་ལ་ཁ་བད་བྱས་མོད། འོན་ཀྱང་རྒྱུང་གིས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཁོ་ཁོའི་སུ་མོ་སྐྱོབ་བྱེད་བྱུང་མེན་ཐག་གིས་མི་ཚོད་ལ་ཀྱང་གིས་ཁོ་འགོག་བྱུང་བས་ཁོ་ལས་ཀྱང་དར་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

རྒྱལ་པོ་གྲང་ལ་ལྷ་བར་སོང་། ཀྱང་གིས་རྒྱལ་པོར་ཐ་ན་བྱི་ལ་ཞིག་ཀྱང་ཁོ་ལས་ལྡིང་འགོ་བས། བྱི་ལ་ནི་ཁོའི་སུ་མོར་མཚོན་ན་དེ་ལས་ལྷ་ག་པའི་རྒྱ་བོ་ཡིན་པར་བཤད།

ཅི་གུ་རྒྱལ་པོས་བྱི་ལ་དར་བ་ཞིག་རྟེན། བྱི་ལ་ཅི་གུ་སྲས་མོར་གཉེན་སྲིག་བྱེད་པར་འཐད།

གཟུང་འཁོར་གཉེས་ཀྱི་རྗེས་ནས། ཅི་གུ་རྒྱལ་པོས་ཁོའི་སུ་མོར་གཉེན་སྲིག་གཟབ་རྒྱས་བྱས།

དགོང་མོར་དེར། ཅི་གུ་རྒྱལ་པོས་ཁོའི་སུ་མོ་སྐྱོབ་བྱེད་སྲིད་འདོད་པའི་བྱི་ལས་ཁོའི་སུ་མོ་རྗོས།

3. Put these words in the blanks below བ་སྐྱད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་ས།: Mouse King, daughter, Mouse Princess, he, she, his, cat, him, them, King, her.

- _____ and _____ pretty _____ lived in a beautiful kingdom.
- _____ was very loving to _____. _____ wanted to make sure that, after _____ died, _____ would be taken care of by a strong husband.
- _____ called all the noblemen to _____ palace and ordered _____ to find a strong man to marry _____.
- A nobleman said, “_____ should marry Wind. _____ can go anywhere _____ likes.
- No one can stop Wind.”
- _____ agreed and spoke to Wind.
- Wind told _____ that _____ was not strong enough to protect _____ _____.
- _____ told the _____ that Wall was stronger because _____ could stop Wind.
- The _____ went to see Wall.
- Wall told _____ that even a _____ could jump over _____, so a _____ would be a better match for _____ _____.
- _____ found a strong _____.
- _____ agreed to marry _____.
- Two weeks later _____ held a great wedding for _____ _____.
- That night _____, who _____ thought would protect _____ _____, ate _____.

4. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་བར་སྒྲིག་ས།

- “Mouse Princess should marry Wind.” _____
- Cat agreed to marry Mouse Princess. _____
- Cat ate Mouse Princess. _____
- He told the King that Wall was stronger because he could stop Wind. _____
- Mouse King held a great wedding for his daughter. _____
- Mouse King lived in a beautiful kingdom. _____
- Mouse King ordered his noblemen to find a strong man to marry Mouse Princess. _____
- Mouse King wanted his daughter to have a strong husband. _____
- Wall told him a cat would be a better match for his daughter. _____

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Why did Cat eat his wife?
- Why did Wind say Wall would be a better husband?
- Why did Wall say Cat would be a better husband?
- Why did a nobleman say Wind would be a good husband?
- Why did King Mouse want a strong husband for his daughter?

The Donkey-Tiger

ཡེ་ཤེས།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

donkey བོང་ལུ།

graze འཚོ་བ། ལུ་ཟ་བ།

fatten ཚོན་པོར་གཏོང་བ། བ་ཤེད་རྒྱས་སུ་འཇུག་པ།

tiger ལྷག།

realized ཤེས་པ།

sheath གི་ལུབ་ས།

grain འབྲུ།

owner བདག་པོ།

regretted འཚོད་པ།

2. Text སློབ་ཚན།

Many years ago, a villager had a **donkey**. The villager took his donkey to a mountain to let it **graze**. He thought that if he could **fatten** the donkey he could then sell it and make a lot of money.

One day as he was taking his donkey to the mountain, he saw a tiger. At first, he thought it was sleeping. He was very afraid. However, after the **tiger** did not move for a long time he **realized** that it was dead. He thought, “If I can take this tiger’s skin and put it on my donkey, people will think it is a tiger. Then it can eat as much grain as it likes because no one will try to stop a tiger.” He took a sharp knife from a **sheath** at his waist, skinned the tiger, and covered the donkey with the skin. Then he drove his donkey to some nearby fields to let it eat.

Local people thought it was a real tiger and were too afraid to do anything. After some time however, the donkey ate so much **grain** that the people decided that they must take action.

The farmers met and decided to kill the tiger. They took farm tools and moved close to the tiger. The tiger did not seem bothered by this. The farmers then beat the tiger to death. When they turned it over, they saw it was a donkey.

The donkey’s **owner** heard about this and became very sad. He **regretted** putting the tiger’s skin on his donkey and taking it to the fields but it was too late.

4. Choose the correct word in **bold**. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྐྱོད་སྐྱོད་ལ་ཅན་འདེམ་དགོས།

- Many **year/years** ago, a villager **had/have** a donkey.
- The villager **take/took** his donkey to a mountain to let it **graze/grazing**.
- He **think/thought** that if he could fatten the donkey he could then **sell/sold** it and **making/make** much money.
- As he was **taking/took** his donkey to the mountain, he **see/saw** a tiger.
- At first, he **think/thought** it was **sleeping/sleep**.
- He **am/was** very afraid.
- He **took/take** a sharp knife from a sheath at **his/him** waist, **skinned/skin** the tiger, and **covered/covering** the donkey **with/for** the skin.

5. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་ཐུང་ཆ་

བསྐྱོགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཅོས།

PART I

- After some time however, the donkey ate so much ____
- He regretted putting the tiger's skin on ____
- Local people thought it was a real ____
- The donkey's owner heard ____
- The farmers met and ____
- The farmers then ____
- The tiger did not ____
- They took farm tools and ____
- When they turned it over, ____

PART II

- about this and became very sad.
- beat the tiger to death.
- decided to kill the tiger.
- grain that the people decided that they must take action.
- his donkey and taking it to the fields but it was too late.
- moved close to the tiger.
- seem bothered by this.
- they saw it was a donkey.
- tiger and were too afraid to do anything.

6. Write answers to these questions. ག་ཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who had a donkey?
- Why did he take the donkey to a mountain?
- Where did the donkey graze?
- When did the villager see a tiger?
- Why was the villager at first afraid?
- Why did the villager put the tiger skin on the donkey?
- What did the man take from his sheath?
- Why did the man take his donkey to a field?
- Why were local people at first afraid?
- How did the villagers kill the donkey?
- What did the villager regret?
- Why was the villager sad?

Horse and Camel

རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་མ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

camel ར་མོང་།

commented སྲིང་བ། དཔྱད་གཏམ་བཏང་བ།

tail ར་མ།

envious ཐུག་དོག་སྐྱེས་པ།

flattered རོ་བསྟོད་ཀྱིས་དབྱེས་པ།

borrow གཞོལ་བ།

agreed འཇུག་པ།

in vain ལྟོང་ཟད་དུ།

2. Text སྒྲོལ་ཚན།

Long ago Horse and Camel were friends. When they went to parties, people always **commented** on how beautiful Camel's **tail** was. No one ever said Horse's tail was beautiful. This made Horse sad and **envious** of Camel's beautiful tail.

One day when Camel went to the river to drink, Horse ran up to him and said, "Dear Camel, my friends are having a wedding tomorrow. I don't want to go by myself. Please come with me. It will be better if you are there because you are so beautiful. I'm sure my friends will like you."

Camel was **flattered** to hear this but he told Horse he could not attend.

Horse happily said, "Well, since you can't go dear friend, may I **borrow** your tail for the wedding? I will return it to you as soon as it is over. I'll bring it to you here."

Camel **agreed** and let Horse borrow his tail. As soon as Horse got the tail, he ran away.

Camel waited by the river for Horse to return his tail the next day. He waited **in vain** because Horse never came.

This is why even today, when a camel takes a drink of water, it looks up after each drink. The camel is looking for Horse to return his tail.

This also explains why, today, the camel's tail is ugly and the horse's tail is beautiful.

ཏྲ་དང་རྩེ་མོང་།

སྤོ་ཞེས་པ་ཏྲ་དང་རྩེ་མོང་གཉིས་ནི་གྲོགས་པོ་ཡིན། ཁོ་ཚོ་ཚོགས་འདུའི་སྐྱེད་དུ་སོང་བ་ན། མི་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུན་པར་རྩེ་མོང་གི་རྩེ་མོང་འདྲ་
མཛེས་པར་སྐྱོང་། མི་སྲུ་ཞེས་གིས་ཀྱང་རྩེ་མོང་ལྟ་བུ་ལྟ་སྐྱུག་པར་བཤད་མ་ཚུངས། འདིས་རྩེ་མོང་མཛེས་སྐྱོ་དུ་བཅུག་པ་དང་རྩེ་མོང་གི་རྩེ་མོང་ལྟ་
དོག་སྐྱེས།

ཉིན་ཞེས་པ་རྩེ་མོང་ལྟ་བུ་འཕྲུང་བར་འགོ་སྐབས། ཏྲ་བོ་ཁོའི་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུགས་ནས་སྤོ་ཞེས་པའི་རྩེ་མོང་། སང་ཉིན་འདི་གྲོགས་པོ་ཚོས་
གཉེན་སྦྲེན་ཞེས་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ང་རང་གཅིག་ལྟ་བུ་འགོ་མི་འདོད། རྩོད་ང་དང་མཉམ་དུ་འགོ། རྩོད་ལ་མཛེས་སྐྱུག་ལྟ་བུ་པས་གལ་ཏེ་རྩོད་ཀྱང་
གཉེན་སྦྲེན་ལ་ཞུགས་ན་ལྟ་བུ་བཟང་། འདི་གྲོགས་པོ་ཚོ་རྩོད་ལ་དགའ་བ་ང་ཁོ་ཐག་ཡིན་ཞེས་བཤད།

རྩེ་མོང་བསྐྱེད་པ་ཐོབ་ནས་སྤོ་ཞེས་པའི་རྩེ་མོང་ལྟ་བུ་འགོ་མི་སྐྱབ་པར་བཤད།

ཏྲ་བོ་དགའ་བའི་ངང་ནས་འོ། སྤོ་ཞེས་པའི་གྲོགས་པོ་རྩོད་འགོ་མི་སྐྱབ་པས། གཉེན་སྦྲེན་ལ་འགོ་བར་ངས་རྩོད་ཀྱིས་རྩེ་མོང་གཡར་ཚོག་གམ།
གཉེན་སྦྲེན་ཚར་མ་ཐག་ཏུ་ངས་རྩོད་ཀྱི་རྩེ་མོང་འཕྲུང་འོང། ངས་རྩེ་མོང་ལྟ་བུ་འདི་གར་འཕྲུང་ཡོང་ཞེས་ལབ།

རྩེ་མོང་འཕྲུང་ནས་ཏྲ་བོ་ལ་ཁོའི་རྩེ་མོང་གཡར། ཏྲ་བོ་རྩེ་མོང་ལ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་བང་ལངས་ནས་བརྒྱུགས་སོང།

ཕྱི་ཉིན་རྩེ་མོང་ལྟ་བུ་ནས་ཏྲ་བོ་ཕྱིར་འོང་བར་སྐྱུག་ནས་བསྐྱེད། ཏྲ་བོ་མ་ཡོང་བས་ཁོ་སྤོ་ཞེས་པའི་རྩེ་མོང་ལྟ་བུ་བརྒྱུགས་སོང།

འདི་ནི་ད་ལྟ་འདྲ་རྩེ་མོང་གིས་རྩེ་མོང་ཐེངས་ཤེས་མགོ་བོ་དགུ་ནས་ལྟ་བུ་འདྲ་མཚན་ཤེད། རྩེ་མོང་གིས་ཏྲ་བོས་ཁོའི་རྩེ་མོང་ལྟ་བུ་འཕྲུང་ཡོང་བར་
སྐྱུག་ཡོད།

དོན་འདི་ལས་ད་སྐབས་རྩེ་མོང་གི་རྩེ་མོང་བཅོག་ཅིང་ཏྲ་བོའི་རྩེ་མོང་ལྟ་བུ་སྐྱུག་པའི་རྩེ་མོང་ལྟ་བུ་ཤེས་སྐྱབ།

3. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་སྐྱེད་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. ___ At parties, people commented on Camel’s beautiful tail.
- b. ___ Camel let Horse borrow his tail.
- c. ___ Camel waited by the river for Horse to return his tail.
- d. ___ Camel went to the river to drink.
- e. ___ Horse and Camel were friends.
- f. ___ Horse got the tail and ran away.
- g. ___ Horse never came.
- h. ___ Horse was sad and envious of Camel’s beautiful tail.
- i. ___ The camel is looking for Horse to return his tail.
- j. ___ When a camel takes a drink of water, it looks up.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་འྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Today, why is the camel's tail ugly?
- Who flattered Camel?
- Who borrowed Camel's tail?
- Why does the camel look up after each drink of water?
- Why was Horse sad and envious?

5. Mark these sentences *T* (true) or *F* (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་བར་T དང་ནོར་ལུལ་ལF) རྟགས་རྒྱུ་བ།

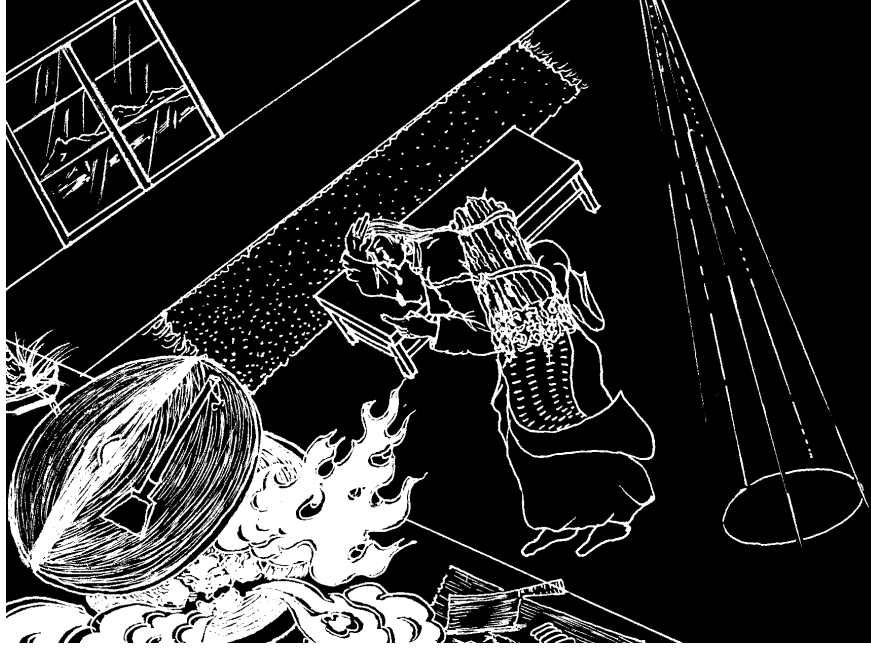
- Horse and Camel were never friends. **T F**
- Today, the horse's tail is beautiful and the camel's tail is also beautiful. **T F**
- Horse said he was going to a wedding. **T F**
- Camel told Horse he would go to the wedding. **T F**
- Horse returned the tail to Camel. **T F**

6. Choose the correct word in **bold**. ཡང་དག་བའི་ཐ་སྐད་སྐྱུག་ག་ཅན་འདེམ་དགོས།

- Long ago Horse and Camel **were/was** friends.
- When they **going/went** to parties, people **commented/comments** on how beautiful Camel's tail **was/are**.
- No one ever **said/say** Horse's tail **was/am** beautiful.
- This **made/make** Horse sad and envious of Camel's beautiful **tail/tail's**.
- Camel **was/am** flattered to **hear/hearing** this but he **told/tell** Horse he **could/were** not attend.

Oilyball and Meatball

ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་

oily ལྷ་མོ་

knew how to cook ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་

stupid ལྷ་མོ་

forest ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་

fetch ལྷ་མོ་ ལྷ་མོ་

firewood ལྷ་མོ་ ལྷ་མོ་

exhausted ལྷ་མོ་

secretly ལྷ་མོ་

2. Text ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་

Oilyball and Meatball were friends. Oilyball was smart and **knew how to cook**. Meatball was **stupid** and could not cook. Oilyball knew that his friend could not cook and said, “Dear friend, tomorrow you go to the **forest** and **fetch** some **firewood**. I’ll stay here and cook. However, if you would like to cook, I’ll go to the forest and fetch the firewood.”

Meatball replied, “I will go to the forest.” The next morning Meatball went to the forest while Oilyball cooked at home. That evening, Meatball came back carrying much firewood. Oilyball had supper ready and waiting for him. They ate supper together.

Many weeks passed. Every day Meatball fetched firewood. It was hard work and he was **exhausted**. One afternoon, Meatball came back early because he wanted to learn how Oilyball cooked. He **secretly** watched Oilyball. He was very surprised to see that Oilyball put himself in the hot pot. A moment later supper was done. Meatball thought to himself, “Cooking is easy.”

He entered the house as if he had seen nothing and said, “I won’t go to the forest to fetch firewood tomorrow. You go and I’ll stay home and cook.”

The next day Oilyball went to the forest while Meatball stayed at home. When it came time to cook Meatball put himself into the hot pot. He could not move because he was just meat. He was not oily like Oilyball. When Oilyball came back, he saw his friend dead in the hot pot and felt sad and alone.

རིལ་སྐྱུ་མ་པོ་དང་ཤ་རིལ་སྐྱུ།

རིལ་སྐྱུ་མ་པོ་དང་ཤ་རིལ་སྐྱུ་ནི་གྲོགས་པོ་ཡིན། རིལ་སྐྱུ་མ་པོ་ནི་རིག་པ་བརྒྱུ་ལ་གཡོ་སྐྱོལ་བྱེད་ཤིང་། ཤ་རིལ་སྐྱུ་ནི་རིག་པ་རྒྱུ་ལ་གཡོ་སྐྱོལ་བྱེད་མི་ཤིང་། རིལ་སྐྱུ་མ་པོས་ཁོའི་གྲོགས་པོས་གཡོ་སྐྱོལ་མི་ཤིང་པ་ཤེས་ནས་སྡིང་ཉེ་བའི་གྲོགས་པོ། སང་ཉིན་ཚུད་ནགས་ལ་བྱ་མ་འགའ་ལེན་བར་སོང་། ང་འདི་ནས་བསྐྱེད་དེ་གཡོ་སྐྱོལ་བྱེད། འོན་ཀྱང་ཚུད་ཀྱིས་གཡོ་སྐྱོལ་བྱེད་འདོད་ན། ང་ནགས་ལ་བྱ་མ་འགྲུབ་པར་འགོ་ཚུགས་ཅིས་བཤད།

ཤ་རིལ་སྐྱུ་མ་པོ་ལ་འགོ་ཞེས་ལན་བཏབས། སང་ཉིན། རིལ་སྐྱུ་མ་པོས་ཡུལ་ནས་གཡོ་སྐྱོལ་བྱེད་དུས་ཤ་རིལ་སྐྱུ་ནགས་ལ་སོང་། དགོང་མོར་དེར། ཤ་རིལ་སྐྱུ་མ་པོས་དགའ་ཞིག་ལྷུང་ནས་ཕྱིར་སོན། རིལ་སྐྱུ་མ་པོས་དགོང་ཟས་གསྲིག་བྱས་ནས་ཁོ་ལ་བསྐྱུགས་ཡོད། ཁོ་ཚོས་དགོང་ཚོགས་མཉམ་དུ་སྐྱོད།

གཟུང་འཁོར་མང་པོ་འགོར་སོང་། ཉིན་གངས་ལ་ཤ་རིལ་སྐྱུ་མ་པོས་བཏུས། བྱ་མ་འགྲུབ་པའི་དཀའ་སྲུག་ཆེ་ལ་ཁོ་ཐང་ཡང་ཆད། ཕྱི་དྲོ་ཞིག་ལ། ཤ་རིལ་སྐྱུ་མ་པོས་རིལ་སྐྱུ་མ་པོས་ཇི་ལྟར་གཡོ་སྐྱོལ་བྱེད་པ་ཤིང་འདོད་ནས་སྡོམ་མོ་ནས་ཕྱིར་ལོག། ཁོས་སྐྱོག་ཏུ་ཤ་རིལ་སྐྱུ་ལ་ལྟ་ཞིབ་བྱས། རིལ་སྐྱུ་མ་པོས་ཁོ་རང་ཉིད་སྐྱོང་ཚ་མོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བཞག་པར་ཤ་རིལ་སྐྱུ་ལ་མཚར། དེ་ཞིག་འགོར་ཇི་སྲིད། དགོང་ཟས་གསྲིག་བྱས་ཟིན། ཤ་རིལ་སྐྱུ་མ་པོས་གཡོ་སྐྱོལ་ནི་སྐྱོ་མོ་ཡིན་པར་འདོད།

ཁོས་མ་མཐོང་ལྟར་གྱིས་ཁང་བའི་ནང་དུ་ཕྱིན་ནས་སང་ཉིན་ལ་ནགས་ལ་བྱ་མ་འགྲུབ་པར་ང་མི་འགོ། ཚུད་སོང་དང་ལྟུང་ནས་བསྐྱེད་དེ་གཡོ་སྐྱོལ་བྱེད་ཅིས་བཤད།

ཕྱི་ཉིན། ཤ་རིལ་སྐྱུ་མ་པོས་བསྐྱེད་ཅིང་རིལ་སྐྱུ་མ་པོ་ནགས་ལ་སོང་། གཡོ་སྐྱོལ་གྱི་དུས་ལ་རན་བཅས་ཤ་རིལ་སྐྱུ་མ་པོ་རང་ཉིད་སྐྱོང་ཚ་མོའི་ནང་དུ་བཞག། ཁོ་ནི་ཤ་རིལ་སྐྱུ་མ་པོ་བཞིན་དུ་སྐྱུ་མ་པོ་མིན། རིལ་སྐྱུ་མ་པོ་ཕྱིར་བྱིས་དུ་ལོག་པ་ན། ཁོའི་གྲོགས་པོ་འདས་ཡོད་པ་རིག་ནས་སྐྱོ་ཞིང་ཁེར་རྒྱུ་གི་ཚོར་བ་སྐྱེས།

3. Who said or thought the sentences below? གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་སྐྱུ་མ་པོ་ལ་བཤད་པའམ་བསམ་པ་ཡིན།

- **Oilyball/Meatball** “Cooking is easy.”
- **Oilyball/Meatball** “Dear friend, tomorrow you go to the forest and fetch some firewood. I’ll stay here and cook. However, if you would like to cook, I’ll go to the forest and fetch the firewood.”
- **Oilyball/Meatball** “I will go to the forest.”
- **Oilyball/Meatball** “I won’t go to the forest to fetch firewood tomorrow. You go and I’ll stay home and cook.”

4. Put these words in the blanks below ཐ་སྐྱོད་འདོད་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོངས།: and, in, to, the, a.

- a. Oilyball ___ Meatball were friends.
- b. Oilyball was smart ___ knew how ___ cook.
- c. Meatball was stupid ___ could not cook.
- d. Oilyball knew his friend could not cook ___ said, “Tomorrow you go ___ forest ___ fetch firewood.”

- e. "I'll stay here ___ cook."
- f. "If you would like ___ cook, I'll go ___ forest ___ fetch ___ firewood."
- g. Meatball replied, "I will go ___ forest."
- h. ___ next morning Meatball went ___ forest while Oilyball cooked at home.
- i. Oilyball had supper ready ___ waiting for him.
- j. It was hard work ___ he was exhausted.
- k. Meatball came early because he wanted ___ learn how Oilyball cooked.
- l. He was surprised ___ see that Oilyball put himself ___ hot pot.
- m. ___ moment later supper was done.
- n. Meatball thought ___ himself, "Cooking is easy."
- o. He entered ___ house ___ said, "I won't go ___ forest ___ fetch firewood tomorrow."
- p. You go ___ I'll stay home ___ cook."
- q. ___ next day Oilyball went ___ forest while Meatball stayed.
- r. When it came time ___ cook, Meatball put himself into ___ hot pot.
- s. He saw his friend dead ___ hot pot ___ felt sad ___ alone.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

a. Who was stupid?	e. Why did Meatball feel surprised?
b. Who was clever?	f. Why did Oilyball feel sad and alone?
c. Did Meatball or Oilyball die?	g. Whose work was harder—Oilyball's or Meatball's?
d. Why did one friend die?	

6. Put these sentences in the correct order. ཚོག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

a. ___ They ate supper together.	for him.
b. ___ The next day Oilyball went to the forest.	f. ___ Oilyball felt sad and alone.
c. ___ Oilyball saw his friend dead in the hot pot.	g. ___ Oilyball and Meatball were friends.
d. ___ Oilyball knew that his friend could not cook.	h. ___ Meatball went to the forest while Oilyball cooked at home.
e. ___ Oilyball had supper ready and waiting	i. ___ He was very surprised to see that Oilyball put himself in the hot pot.

7. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚོག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུལ་

ལF)རྟགས་རྒྱུ་བ།

a. Oilyball was smart. T F	b. Oilyball usually stayed at home and cooked. T F
c. Oilyball killed Meatball. T F	d. Meatball was smart and knew how to cook. T F
e. Meatball secretly watched Oilyball. T F	f. Meatball killed himself. T F
g. Meatball finally wanted to cook. T F	

Spitting Gold and Turquoise

ཕྱག་སྐྱེ།

1. Vocabulary བསྟན།

goblin འདྲེ་ལྷག

frog སྐལ་བ།

peasant ཞིང་པ།

depended on ཁ་ན་ཡོད་པ། བརྟེན་པ།

sacrifice མཚོན་སྦྱིན།

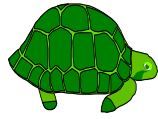
hunter རྩོན་པ།

controlled ཚོད་འཛིན་བྱས་པ།

dry up སྐམ་པ།

turquoise གཡུ།

shrank བསྐྱམས་པ།

turtle རུས་སྐྱལ།

control ཚོད་འཛིན་པ། བཀག་གྲུ་སྡོམ་པ།

2. Text སློབ་ཚན།

A big lake was behind a village. Local people **depended on** this lake for food and water. Everything was fine until **goblins** came—a **turtle** and a **frog**. The frog and turtle not only **controlled** the lake but they also demanded a yearly **sacrifice** of two young men. If the people did not perform this sacrifice, the goblins would **dry up** the lake and the people would have to find another place to live.

One year the sacrifice was a **peasant**'s son and a **hunter**'s son. On the day of the sacrifice, their families and the townspeople took them to the lake, left the boys, and sadly returned home.

When the goblins came out of the lake, the two young men quickly hid behind a large rock. The two goblins looked for their sacrifice but could not find them. They became angry.

The hunter's son threw a rock at the frog. The frog thought the turtle had hit him. He yelled at the turtle and soon the two were quarreling. At this time the two young men grabbed the frog and turtle by their necks. They had heard that if you used a branch from one of the lake's tree to hit a frog's head, when he died, you could eat him and then spit gold. They had also heard that if you used a lake rock to kill a turtle and then ate him, you would spit **turquoise**.

The two young men killed the turtle and the frog. After they died, the goblins quickly **shrank**. The peasant's son ate the turtle, the hunter's son ate the frog, and soon they were spitting gold and turquoise. They returned to their homes and told the story to their families and the townspeople.

གསེར་དང་གཡུ་སྐྱུག་པ།

སྡེ་བ་ཞིག་གི་རྒྱབ་ན་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་དང་ཟ་མ་ཚང་མ་འདི་ལ་བརྟེན། འདྲེ་སྤྱུག་རྩལ་སྤུལ་ཞིག་དང་སྤུལ་བ་ཞིག་ ཡོང་རེག་བར་དུ་བྱ་བ་ཚང་མ་བདེ་ལེགས་ཡིན། སྤུལ་བ་དང་རྩལ་སྤུལ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོ་དེ་བདག་བཟུང་བྱས་པ་མ་ཟད། ཁོ་ཚོར་ལོ་རེར་གསར་ལུ་ གཉིས་ཀྱང་མཚོ་དཔར་འབུལ་དགོས། གལ་ཏེ་མི་རྣམས་ཀྱིས་མཚོ་དཔར་འདི་མ་འབུལ་ན། འདྲེ་སྤྱུག་གཉིས་ཀྱིས་མཚོ་སྐྱམ་དུ་འཇུག་སྲིད་པས་མི་ རྣམས་ཀྱིས་ས་ཆ་གཞན་ཞིག་བཙུག་ནས་འཚོ་རྟེན་བྱེད་དགོས།

ལོ་ཞིག་ལ་ཞིང་བ་ཞིག་གི་སྤུ་དང་རྩོན་པ་ཞིག་གི་སྤུ་མཚོ་དཔར་འབུལ་དགོས་སོང་། མཚོ་དཔར་འབུལ་བའི་ཉིན་མོར། བྱིམ་མི་དང་སྡེ་མིས་ཁོ་ཚོ་ མཚོ་ཁར་ཁྲིད་ནས་བཞག་ཅིང་སྐྱོ་བའི་ངང་ནས་ཡུལ་ལ་ལོག།

འདྲེ་སྤྱུག་མཚོ་ནང་ནས་བྱུང་བ་ན། གསར་ལུ་གཉིས་ཀ་མགྲོགས་མོར་བྲག་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་རྒྱབ་ཏུ་ཡོངས། འདྲེ་སྤྱུག་གཉི་ཀས་མཚོ་སྐྱིན་ བཙུག་ནས་མ་རྟོན། ཁོ་ཚོ་འཚོག་པ་ཟོས།

རྩོན་བའི་བུས་སྤུལ་བའི་སྡེ་ལ་རྩོད་གཡུགས། སྤུལ་བས་རྩལ་སྤུལ་གྱིས་ཁོ་ལ་བརྒྱབ་འདོད། ཁོས་རྩལ་སྤུལ་ལ་སྐྱད་ཅོར་བརྒྱབ་པས་ཅང་མ་ འགོར་བར་ཁོ་གཉིས་ཀས་ཁ་རྩོད་བྱས། སྐབས་འདིར། གསར་ལུ་གཉིས་ཀྱིས་སྤུལ་བ་དང་རྩལ་སྤུལ་གཉིས་སྐྱེ་ནས་བཟུང་། ཁོ་ཚོའི་གོ་བོས་ལྟར་ བ་གལ་ཏེ་ཁྲིད་ཀྱིས་མཚོ་སྡོད་གི་ཡལ་གས་སྤུལ་བའི་མགོར་གཞུས་ནས་བསད་རྗེས་ཟོས་ན་ཁྲིད་ཀྱིས་གསེར་སྐྱུག་བྱུང་བཟུང་། ཡང་ཁོ་ཚོའི་གོ་བོས་ ལ་གལ་ཏེ་ཁྲིད་ཀྱིས་མཚོ་རྩོད་ཡིས་རྩལ་སྤུལ་བསད་ནས་ཟོས་ན་ཁྲིད་ཀྱིས་གཡུ་སྐྱུག་བྱུང་བཟུང་། གསར་ལུ་གཉིས་ཀྱིས་རྩལ་སྤུལ་དང་སྤུལ་བ་གཉིས་ ཀ་བསད།

འདྲེ་སྤྱུག་གཉི་ཀ་གི་རྗེས་མགྲོགས་མོར་བསྐྱུམས། ཞིང་བའི་སྤུ་ཡིས་རྩལ་སྤུལ་ཟོས་ཤིང་རྩོན་པའི་བུས་སྤུལ་བ་ཟོས་པ་མ་ཟད་ཅང་མ་འགོར་ བར་ཁོ་ཚོས་གསེར་དང་གཡུ་སྐྱུག་བཞིན་ཡོད། ཁོ་ཚོ་སྤྱིར་ཡུལ་ལ་ལོག་ནས་དོན་དག་དེ་ཁོ་ཚོའི་བྱིམ་མི་དང་སྡེ་མི་རྣམས་ལ་བཤད།

3. Circle the correct word in bold. ཡང་དག་པའི་གསུང་སྐྱུག་ག་ཅན་ལ་གོར་ཐིག་རྒྱོད།

- a. Their families and the townspeople took **they/them** to the lake.
- b. The two goblins looked for **their/there** sacrifice.
- c. The frog thought the turtle had hit **he/him**.
- d. **He/Him** yelled at the turtle.
- e. After **they/them** died, the goblins quickly shrank.

4. Put these words in the blanks below བ་སྟན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོང་ས།: a, an, the, and, of, to, on.

- _____ big lake was behind _____ village.
- Local people depended _____ this lake for food and water.
- _____ frog _____ turtle not only controlled _____ lake but they also demanded _____ yearly sacrifice _____ two young men.
- If _____ people did not perform this sacrifice, _____ goblins would dry up _____ lake _____ people would have _____ find another place _____ live.
- One year _____ sacrifice was _____ peasant's son _____ hunter's son.
- _____ day _____ sacrifice, their families _____ townspeople took them _____ lake, left _____ boys, _____ sadly went home.
- When _____ goblins came out _____ lake, _____ two young men quickly hid behind _____ large rock. _____ hunter's son threw _____ rock at _____ frog.
- _____ frog thought _____ turtle had hit him.
- He yelled at _____ turtle and soon _____ two were quarreling.
- _____ two young men killed _____ turtle _____ frog.
- _____ peasant's son ate _____ turtle, _____ hunter's son ate _____ frog, _____ soon they were spitting gold _____ turquoise.
- They returned _____ their homes _____ told _____ story _____ their families _____ townspeople.

5. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

a. ___ After they died the goblins quickly shrank.	g. ___ The frog thought the turtle had hit him.
b. ___ Everything was fine until goblins came—a turtle and a frog.	h. ___ The hunter's son threw a rock at the frog.
c. ___ If the people did not perform this sacrifice, the goblins would dry up the lake.	i. ___ The two goblins looked for their sacrifice but could not find them.
d. ___ Local people depended on this lake for food and water.	j. ___ The two young men killed the turtle and the frog.
e. ___ One year the sacrifice was a peasant's son and a hunter's son.	k. ___ You should use a branch from one of the lake's tree to hit a frog's head.
f. ___ They controlled the lake and demanded	l. ___ They returned to their homes and told the story to their families and the townspeople.

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འདྲི་དགོས།

a. What did the local people depend on?	f. Why were the goblins angry?
b. What did the goblins demand?	g. What did the frog think the turtle did?
c. What did they control?	h. When the frog and turtle were quarreling, what did the boys do?
d. If the people didn't perform the sacrifice, what would the goblins do?	i. What did the boys use to kill the frog and turtle?
e. Who was the sacrifice?	

7. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར T དང་ནོར་འཁྲུལ་ལ་F) རྟགས་རྒྱུ་བ།

a. The hunter's son spit turquoise. T F	c. The boys hid behind a large tree. T F
b. The peasant's son threw a rock at the frog. T F	d. The frog thought the turtle had hit him. T F
	e. After they died, the goblins shrank. T F

The Young Rooster

སྐལ་བཟང་གཡང་སྒོམ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

rooster བྱ་མོ།

naughty བྱ་ཚན།

promised ཁས་བྲུངས་པ།

paid attention to ཡིད་འཇོག་བྱས་པ།

scolded དམོད་པ། གཤེག་གཤེག་གཏོང་པ།

explaining འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ།

continued on མུ་མཐུང་དུ།

reached ཟུང་བས་པ། འབྱོར་བ།

2. Text སྒྲོབ་ཚན།

A young **rooster** was so **naughty** that he made his sister cry every day. When he became old enough, his mother took him to school, told him to listen to his teacher, and study hard. He **promised** his mother he would be a good rooster. However, he was still very naughty in school. In class, he drew pictures on his desk and never **paid attention to** his teacher. When his teacher **scolded** him, he did not care.

One time the teacher was **explaining** to the class what fruit was. The teacher said, “Fruit tastes good. Some fruits are red, sweet, and sour. Some fruits are found in fields.”

Rooster was very happy thinking about tasty fruit. He did not want to listen to the teacher and quietly left. He ran very fast. On his way, he met an old sheep. The old sheep asked, “Why aren’t you in school?”

“I like to run and play. Besides, it doesn’t matter if I don’t go to school,” said Rooster and **continued on** his way.

When he **reached** a field, he found some red fruits and ate them. He played in the fields until he became very tired and then he wanted to go home. He walked and walked and started to feel hungry again. He saw some red things growing in a field. He thought that they must be the tasty fruit he had enjoyed earlier in the day. He happily picked the reddest one and began eating it. All of a sudden, his mouth was **terribly painful**. Tears flowed from his eyes. He wept and wept. He could not speak. It was a chili and not a sweet fruit.

When he got home, he told his mother what had happened.

Rooster was never naughty again. He became a good student and paid attention in all his classes.

ལོ་རྒྱུད་བྱ་ཤོ།

བྱ་ཤོ་ལོ་རྒྱུད་ཞིག་བྲལ་ཆོག་ཆེ་བས་ཉིན་གྲངས་ལ་ཁོའི་སྤང་མོ་དུ་དུ་འདྲུག་ ཁོ་ལོ་ན་རན་པ་ན། ཁོའི་ཨ་མས་ཁོ་སློབ་གྲུང་བྲིད་ཅིང་དགོ་ཆོག་གི་
ཁལ་ཉན་དགོས་པ་དང་སྤྱད་བརྩོན་བྱེད་དགོས་པ་གདམས། ཁོས་ཁོའི་ཨ་མ་ལ་ཁོ་བྱ་ཤོ་བཟང་བོ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་ཁས་བླངས། འོན་ཀྱང་སློབ་གྲུང་ཉན་
ནས་ཁོ་སྤར་བཞིན་ཉ་ཅང་བྲལ་ཆོག་ཆེ། སློབ་བྲིད་གི་སྐབས་སུ་ཁོས་ཅོག་ཅེད་ལྟེང་ལ་རི་མོ་བྲིས་གིང་དགོ་ཆོག་གི་འཆད་པ་ལ་མཉམ་འཛོགས་གཏན་
ནས་མི་བྱེད། དགོ་ཆོག་གིས་ཁོ་ལ་གཤེ་གཤེ་བཏང་ནའང་ཁོས་སྤང་བ་ཅམ་ཡང་མི་བྱེད།

ཐེངས་གཤིག་ལ་དགོ་ཆོག་གིས་སེལ་རྟོག་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དགོ་ཆོག་གིས་“སེལ་རྟོག་གི་རོ་ཞེས། སེལ་རྟོག་ལ་
ལ་ནི་དམར་ཞིང་མངར་ལ་སྦྱར་བ་དང་། ལ་ལ་ནི་ཞིང་ཁ་ན་ཡོད་པ་ཡིན་”ཞེས་བཤད།

བྱ་ཤོས་སེལ་རྟོག་ཞེས་པོ་བསམ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལྷོས། ཁོས་དགོ་ཆོག་ལ་ཉན་མ་འདོད་པར་ཁ་རོག་གེར་བུད་སོང་། ཁོ་བརྒྱུགས་པ་ཉ་ཅང་
མཁྲོགས། ལམ་ཁར་ཁོ་ལྷག་ཁ་མཐོ་ཞིག་ལ་ལྷག། ལྷག་ཆོན་པ་དེས་“ཁྱོད་སློབ་གྲུང་ཅིའི་ཕྱིར་མ་སོང་ངམ་”ཞེས་དྲིས།

“ང་རྒྱུག་པ་དང་ཅེད་བར་དགལ། གལ་ཏེ་ང་སློབ་གྲུང་མ་སོང་ན་ཅི་སྦྱོར་”ཞེས་བྱ་ཤོས་ལྟོན་ཆོག་བྲིན་ནས་སྤང་བུད་དུ་འགྲུལ་སྦྱོད་བྱས།

ཁོ་ཞིང་ཁར་ཐོན་པ་ན། ཁོས་སེལ་རྟོག་དམར་པོ་འགའ་རྙེད་ནས་ཐོས། ཉ་ཅང་ཐང་ཆད་རིག་བར་དུ་ཞིང་ཁ་ནས་ཅེས་རྗེས་ཁོར་ཡུལ་ལ་འགྲོ་
འདོད་སྤྲོས། ཁོ་སོང་སོང་མཐར་ཡང་བརྒྱར་རྟོགས་འགོ་བརྩམས། ཁོས་ཞིང་ཁར་སྤྲོས་པའི་དངོས་པོ་དམར་པོ་འགའ་མཐོང་། ཁོས་བསམ་པར་དེ་
ཆོན་ཁོས་ཉིན་མོར་དེར་འཇད་སྦྱོད་བྱས་པའི་སེལ་རྟོག་ཞེས་པོ་དེ་དག་རེད་འདོད། ཁོས་ཆེས་དམར་ག་རྒྱས་པ་དེ་ཟ་འགོ་བརྩམས། སློ་བུར་དུ་ཁོའི་
ཁལ་ན་རྒྱག་ཆེན་པོ་སྤྲོས། མིག་ནང་ནས་མིག་རྒྱ་བཟུང་། ཁོ་ཡང་ཡང་དུ་དུས། དེ་ནི་སེལ་བཞིན་པ་ལས་སེལ་རྟོག་ཞེས་པོ་མ་ཡིན།

ཁོ་ཡུལ་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོས་ཁོའི་ཨ་མར་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་བཤད།

བྱ་ཤོས་དེ་ནས་བཟུང་བྲལ་ཆོག་གཏན་ནས་བཅོས་མ་གྱིང་། ཁོ་སློབ་མ་བཟང་བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ནས་ཁོའི་སློབ་བྲིད་ཆང་མའི་ཐོག་ནས་མཉམ་འཛོགས་
བྱས།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཆོན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཆོག་གྲུང་ཆ་
བརྒྱུགས་ནས་ཆོག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- a. A young rooster was so naughty ____
- b. He became a good student ____
- c. He did not want to listen to ____
- d. He happily picked the reddest one ____
- e. It was a chili and ____
- f. One time the teacher ____
- g. When he reached a field, ____
- h. When his teacher scolded him, ____

PART II

- 1. and began eating it.
- 2. and not a sweet fruit.
- 3. and paid attention in all his classes.
- 4. he did not care.
- 5. he found some red fruits and ate them.
- 6. that he made his sister cry every day.
- 7. the teacher and quietly left.
- 8. was explaining to the class what fruit was.

4. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་ས།: a, an, and, the, to, about, on, in, his, him.

- a. _____ rooster was so naughty that he made _____ sister cry every day.
- b. When _____ became old enough, _____ mother took _____ school, told _____ listen _____ teacher, _____ study hard.
- c. He promised _____ mother he would be _____ good rooster.
- d. However, he was still very naughty _____ school.
- e. _____ class, he drew pictures _____ desk _____ never paid attention _____ teacher.
- f. One time _____ teacher was explaining _____ class what fruit was.
- g. Rooster was very happy thinking _____ tasty fruit.
- h. He did not want _____ listen _____ the teacher _____ quietly left.
- i. _____ way, he met _____ old sheep. _____ sheep asked, "Why aren't you _____ school?"
- j. When he reached _____ field, he found red fruits _____ ate them.
- k. He played _____ fields until he became very tired _____ then he wanted _____ go home.
- l. Red things were growing _____ a field.
- m. He thought that they must be _____ tasty fruit he had enjoyed earlier _____ the day.
- n. He picked _____ reddest one _____ began eating it.
- o. All of _____ sudden, _____ mouth was terribly painful.
- p. Tears flowed from _____ eyes.
- q. It was _____ chili _____ not _____ sweet fruit.
- r. He told _____ mother what had happened.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did the rooster promise his mother?
- b. What did he do in class?
- c. Did he pay attention to the teacher?
- d. When the teacher was explaining what tasty fruit was, what did the rooster do?
- e. After he left class, who did the rooster meet?
- f. What did he first eat?
- g. What did he do after he ate the tasty fruits?
- h. What did the rooster see growing in the field?
- i. What were they actually?
- j. What happened to him?
- k. After eating the chilies, what did the rooster promise his mother?

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. You should be naughty.
- b. You should pay attention to your teacher.
- c. You should behave and listen to your elders.
- d. You should eat red fruits.

Precious Juniper (ཚོ་དབང་བསོད་ནམས།)

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

juniper tree (pine, cedar, conifer, evergreen) ལུག་པ།

as time passed དུས་ཀྱི་འགོས་དང་བསྐྱུན་ནས།

worth རིན་ཡོད་པ། རིན་ཐང་ལྡན་པ།

loaded the bundles རོས་པོ་བཀལ་བ།

You tricked me! རྒྱུ་ལྷིས་པ་ལ་མགོ་སྐྱོར་བཏང་བཟུང།

branch ཡལ་ག།

bundles རོས་པོ། འབོག་སྒྲིལ།

exchanged བརྗེ་བ།

home was bathed in sunshine ཁང་བར་ཉི་མ་རྒྱས།

2. Text སློབ་ཚན།

Uncle Dunba's neighbor planted a **juniper tree** near Uncle Dunba's window. **As time passed** the tree grew bigger and bigger while Uncle Dunba's home became darker and darker.

Uncle Dunba decided that he must do something, broke a **branch** off the tree, and then went to his neighbor's home. When the neighbor saw Uncle Dunba holding the branch he asked, "Where are you going with that juniper branch?"

Uncle Dunba replied, "A **trader** is coming to town today. He is buying juniper branches. I am going to sell it to him. One branch is **worth** one hundred *yuan*."

The neighbor said, "I have a tall juniper tree with many branches. I'll sell it to him and earn a lot of money."

Uncle Dunba said, "True. You probably will get a lot of money. But you'd better hurry because he won't be in town long."

His neighbor quickly cut down the tree, cut off all the branches, tied them together in **bundles**, **loaded the bundles** on a horse, and led it to town. But when he got there he couldn't find any trader willing to give him a large amount of money for his juniper branches. Finally, he **exchanged** all the branches for a donkey.

When he got back he angrily went to Uncle Dunba's home and angrily said, "**You tricked me!** There was no juniper dealer in town!"

Uncle Dunba said, "I didn't trick you. I told you he wouldn't be in town for long."

Afterwards, **sunshine bathed** Uncle Dunba's **home**.

ཕ་ཚེ་བའི་ལྷན་སྐྱོད།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་བྱིས་མཚེས་ཀྱིས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་སྐྱེལ་ཁུངས་ཀྱི་ཉེ་མ་ནས་ལྷན་སྐྱོད་ཞིག་བཅུག་པ། དུས་ཀྱི་འགྲོམ་དང་བསྟན་ནས་སྤོང་བོ་ཇི་
 ཚེར་ནས་ཇི་ཚེར་སོང་བས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་ཁང་བའང་སྐྱུག་ཇི་ནག་ནས་ཇི་ནག་ཏུ་སོང་།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་ཁོས་བྱེད་ཐབས་གིག་འཐེན་དགོས་པ་ཐག་གིས་བཅད་ཅིང་སྤོང་བོའི་ཡལ་ག་ཞིག་བཅགས་ནས་ཁོའི་བྱིས་མཚེས་ཚང་དུ་
 སོང་། བྱིས་མཚེས་ཀྱིས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་ཡལ་ག་ཡལ་ག་ཞིག་བཟུང་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་བྱོད་ཀྱིས་ཡལ་ག་དེ་བཟུང་ནས་གང་ལ་འགྲོ་ཞེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་ཚོང་བ་ཞིག་དེ་རིང་གོང་བརྟུན་དུ་ཡོང་ཡོད། ཁོས་ལྷན་སྐྱོད་གི་ཡལ་ག་ཉི་བཞིན་ཡོད། ངས་ཡལ་ག་ཁོར་འཚོང་རྩིས་བྱེད་
 བཞིན་ཡོད། ཡལ་ག་གཅིག་ལ་སྒྲོར་མོ་བརྒྱ་སྟེར་ཞེས་ལན་བཏབས།

བྱིས་མཚེས་ཀྱིས་“ང་ལ་ཡལ་ག་མང་བོ་ཡོད་པའི་ལྷན་སྐྱོད་མཐོན་བོ་ཞིག་ཡོད། ངས་སྤོང་བོ་ཁོར་བཙོངས་ནས་སྒྲོར་མོ་མང་བོ་རེག་རྒྱ་
 ཡིན་ཞེས་ལབ།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“བདེན་པ་རེད། བྱོད་ཀྱིས་ཁྱིགས་ཁྱིགས་མེད་ན་སྒྲོར་མོ་མང་བོ་རེག་ཐུབ། འོན་ཀྱང་ཁོ་གོང་བརྟུན་ནས་ཡུན་རིང་བོར་མི་
 འདུག་པས་རབ་ཡིན་ན་བྱོད་ཀྱིས་མགྲོགས་པོ་བྱེད་དགོས་”ཅེས་ལབ།

ཁོའི་བྱིས་མཚེས་ཀྱིས་མགྲོགས་པོས་སྤོང་བོ་བཅད་ཅིང་ཡལ་ག་ཚང་མ་གཞོགས་ནས་དོས་པོར་བསྒྲིལ། དོས་པོ་ཚང་མ་རྟ་ལ་བཀལ་ནས་གོང་
 བརྟུན་ལ་སོང་། འོན་ཀྱང་ཁོ་གོང་བརྟུན་ལ་ཐོན་པ་ན་ཁོའི་ལྷན་སྐྱོད་གི་ཡལ་ག་ལ་སྒྲོར་མོ་མང་བོ་སྟེར་འདོད་པའི་ཚོང་བ་གཅིག་གྱང་མ་རྟེན།

མཐའ་མར་ཁོས་ཡལ་ག་ཚང་མ་བོང་སུ་ཞིག་ལ་བརྗེས།

ཁོ་སྟེར་ལ་ཐོན་པ་ན་འཚོག་པ་ཟ་བཞིན་དུ་ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་བྱིས་པོ་སོང་ནས་བྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་མགོ་སྒྲོར་བཏང་སོང་། གོང་བརྟུན་ན་ལྷན་སྐྱོད་
 ཉི་མཐུན་མེད་ཅེས་བཤད།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“ངས་བྱོད་ལ་མགོ་སྒྲོར་མ་བཏང་། ངས་བྱོད་ལ་ཁོ་གོང་བརྟུན་ནས་ཡུན་རིང་བོ་མི་འདུག་ཅེས་ལབ་མྱོང་”ཞེས་ལན་བཏབས།
 ཇི་སྲིད་ལ། ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་ཁང་བར་ཉི་འོད་ཉག

3. Each sentence below has one mistake. Write the word that is incorrect and a correct word to replace it. གཤམ་གྱི་ཚོག་གྲུབ་སོ་སོར་ནོར་འཇུག་རེ་ཡོད། ཡང་དག་མིན་པའི་ཚོག་གྲུབ་འབྲི་དགོས་ལ་དེའི་ཚབ་ཏུ་སྟན་ཡང་དག་པའང་འབྲི་དགོས།

Sentence	Wrong Word	Right Word
Uncle Dunba’s mother planted a juniper tree near Uncle Dunba’s window.		
Uncle Dunba decided that he must do anything.		
“Where are you going with them juniper branch?”		
“A trader is coming from town today.		
“I have a tall conifer tree with many leaves.”		
“But you’d better run because he won’t be in town long.”		
His neighbor quickly cut up the tree.		
Finally, he exchanged all the branches for a yak.		
“There was no juniper dealer on town!”		
“I did trick you.”		

4. Put these sentences in the correct order. ཚོག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་བར་སྒྲིག་པ།

- a. ___ Uncle Dunba decided that he must do something and broke a branch off the tree.
- b. ___ Uncle Dunba replied, “A trader is coming to town today.
- c. ___ Uncle Dunba said, “True.
- d. ___ Uncle Dunba said, “I didn’t trick you. I told you he wouldn’t be in town for long.”
- e. ___ Uncle Dunba’s neighbor planted a juniper tree near Uncle Dunba ‘s window.
- f. ___ Afterwards, sunshine bathed Uncle Dunba’s home.
- g. ___ The tree grew bigger and bigger while Uncle Dunba’s home became darker and darker.
- h. ___ He couldn’t find traders willing to give him much money for his juniper branches.
- i. ___ But you’d better hurry because he won’t be in town long.”
- j. ___ Finally, he exchanged all the branches for a donkey.
- k. ___ He is buying juniper branches.
- l. ___ His neighbor cut down the tree, cut off all the branches and tied them together.
- m. ___ I am going to sell it to him.
- n. ___ I’ll sell it to him and earn a lot of money.”
- o. ___ One branch is worth one hundred *yuan*.”
- p. ___ The neighbor said, “I have a tall conifer tree with many branches.
- q. ___ There was no juniper dealer in town!”
- r. ___ He angrily went to Uncle Dunba ‘s home and angrily said, “You tricked me!
- s. ___ The neighbor saw Uncle Dunba holding the branch.
- t. ___ You probably will get a lot of money.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who planted a juniper tree?
- b. Where was the juniper tree planted?
- c. Why was Uncle Dunba unhappy?
- d. Why did Uncle Dunba break a branch off the tree?
- e. What story did Uncle Dunba tell his neighbor?
- f. Why did Uncle Dunba's neighbor cut down his juniper tree?
- g. How did Uncle Dunba's neighbor get a donkey?
- h. Who was tricked?
- i. How was he tricked?
- j. Why was Uncle Dunba's home bathed in sunlight?

6. Write questions for these statements. ཚོག་གྲུབ་འདི་དག་དྲི་ཚོག་ཏུ་བསྐྱར།

- a. Uncle Dunba's neighbor planted a tree near Uncle Dunba's home. (Where)
- b. Uncle Dunba broke a branch off the tree. (What)
- c. Uncle Dunba tricked his neighbor. (Who)
- d. Uncle Dunba's home was now bathed in sunlight. (When)

The Mirror (རིག་གྲོལ་)

1. Vocabulary བསྟན།

mirror མེ་ལོང།

daughter-in-law མཚན་མཚ།

travel འགྲུལ་བལྟུང།

realize ཤེས་པ། ཚོར་བ།

wonder ཤེས་འདོད་པ།

report ལུ་བ། ལྷན་ལུ་འབུལ་བ།

family member བྱིམ་མི།

supported རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་པ།

father-in-law བྱོ་པོ། ལྷུག་པོ།

excitedly ཡིད་ལྡོག་པའཛིན།

mother-in-law བྱོ་མོ། ལྷུག་མོ།

announced བརྒྱལ་ས་པ།

journey འགྲུལ་རྒྱུད།

impatiently བཟོན་བསྐྱབ་མེད་པའི་སྐོ་ནས།

family member བྱིམ་མི།

2. Text སྐོབ་ཚན།

In one place, people did not know what they looked like because there were no **mirrors**.

Zhaxi was a local businessman who lived with his mother, father, and young wife. One day Zhaxi **announced** to his family that he had decided to **travel** to other lands and find special things to sell. His family **supported** this idea and he left the next day.

Several months later Zhaxi returned with many things that he had bought during his travels. He told his family about the **journey** and said that he had found something very special. Just as he was about to describe what it was, he had to go outside.

His wife went into their bedroom and noticed something bright on their bedroom table. When she looked at it, she **realized** it was the picture of a beautiful young woman. She put it back on the table, began weeping, ran to her **mother-in-law**, and told her Zhaxi had married a beautiful young woman.

The old woman did not believe this, **impatiently** went to the bedroom, picked up the bright thing, looked at it, and saw an ugly old woman. She angrily **wondered**, “If Zhaxi married again, why did he marry such an ugly old woman?”

When she told her husband, he went into the bedroom, picked up the bright thing, looked at it, and saw an old man. He excitedly **reported** to his wife and **daughter-in-law** that the picture was actually of the new wife’s **father-in-law**.

When Zhaxi returned he said, “Now I will show you the very special thing I found. It is a mirror and you can see yourself in it.”

When his **family members** heard this, they all laughed.

མེ་ལོང་།

ས་ཆ་ཞིག་ན་མེ་ལོང་མེད་པས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་ཚོ་བལྟས་ཚོད་ལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཤེས།

བཀྲ་ཤིས་ནི་ས་གནས་ཀྱི་ཚོང་བ་ཞིག་ཡིན། ཁོ་རང་གི་ཨ་མ་དང་ཨ་པ། རྒྱུ་མ་ན་གཞོན་མ་དང་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་བསྐྱུལ། ཉིན་ཞིག་བཀྲ་
ཤིས་ཀྱིས་ཁོའི་བཟའ་མི་རྣམས་ལ་ཁོ་ས་ཆ་གཞན་དུ་དངོས་པོ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་འཚོ་ལ་དུ་འགྲིམས་ནས་དངོས་པོ་དེ་འཚོང་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཐག་བཅད་
ཡོད་པ་བསྐྱབས། ཁོའི་བཟའ་མིས་ལྟ་བུ་འདི་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ནས་ཕྱི་ཉིན་ཁོ་བུད་སོང་།

རྒྱ་བ་འགའ་འགོར་རྗེས། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁོ་རང་འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་སྐབས་ཉེས་པའི་དངོས་པོ་མང་པོ་བྱིར་ནས་ཕྱིར་ལོག། ཁོས་ཁོའི་བཟའ་མི་
རྣམས་ལ་ཡུལ་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ་དང་ཁོས་དངོས་པོ་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་རྙེད་ཡོད་པའང་བཤད། ཁོས་དངོས་པོ་ཁྱད་པར་བ་གང་ཡིན་པ་
ཤོད་པའི་སྐད་ལ་ཁོ་རང་སྐོར་འགོ་དགོས་བྱུང་།

ཁོའི་རྒྱུ་མ་ཁོ་ཚོའི་མལ་ཁང་དུ་ཕྱིན་པ་ན་འོད་ཕྱིན་ཆགས་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཁོ་ཚོའི་མལ་ཁང་གི་ཅོག་ཅེའི་སྒྲེང་དུ་ཡོད་པ་མཐོང་། ཁོ་མོས་དེ་
ལ་བལྟས་པ་ན། ཁོ་མོས་དེ་ནི་བུད་མེད་སྐྱེག་མ་ཞིག་གི་འདྲ་པར་ཡིན་པ་ཤེས། ཁོ་མོས་དངོས་པོ་དེ་ཕྱིར་ཅོག་ཅེའི་སྒྲེང་དུ་བཞག་ནས་དུ་ལོག་
བརྩམས་པ་དང་ཁོ་མོའི་ཕྱོས་མོའི་ཕྱོགས་ལ་བརྒྱགས་ནས། བཀྲ་ཤིས་ལ་ཁོ་སྐྱེག་མ་ཞིག་དང་གཉེན་སྲིག་བྱས་ཡོད་པར་བཤད།

ཀྱང་མོས་དོན་འདི་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་ཤིང་བཟོད་བསྐྱབ་མེད་པའི་ངང་མལ་ཁང་དུ་ཕྱིན་ཞིང་འོད་མདངས་ཆགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལག་ཏུ་སྐྱངས།
ནང་ལ་བལྟས་པ་ན་ཀྱང་མོ་བཅོག་པོ་ཞིག་མཐོང་། ཁོ་མོ་ཐུགས་སྐྱོ་བའི་ངང་ནས་གལ་ཏེ་བཀྲ་ཤིས་ཡང་བསྐྱར་གཉེན་སྲིག་བྱེད་ན། ཁོ་ཀྱང་མོ་འདི་
འདྲའི་བཅོག་པོ་ཞིག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་གཉེན་སྲིག་བྱས་པར་བསམས།

ཁོ་མོས་མོའི་ཁྱོ་གར་བཤད་པ་ན། ཁོ་ཡང་མལ་ཁང་གི་ནང་དུ་ཕྱིན། འོད་མདངས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་དེ་ལག་ཏུ་སྐྱངས། ནང་དུ་བལྟས་པ་ན་ཀྱང་
པོ་ཞིག་མཐོང་། ཁོས་ཡིད་ཕྱོས་པའི་ངང་ནས་ཁོའི་རྒྱུ་མ་དང་བུའི་མནའ་མར་འདྲ་པར་དེ་ནི་དོན་དངོས་ནས་རྒྱུ་མ་གསར་པའི་སྐྱེག་པོ་ཡིན་པར་
བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཕྱིར་ཐོན་ནས་ད་ངས་ཁྱོད་ཚོར་ངས་རྙེད་པའི་དངོས་པོ་ཁྱད་པར་བ་དེ་རྙོན། དངོས་པོ་དེ་ནི་མེ་ལོང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་དེའི་ནང་ནས་
ཁྱོད་ཚོས་ཁྱོད་རང་ཉིད་མཐོང་བུལ་ཅེས་བཤད།

ཁོའི་བཟའ་མི་ཚོས་འདི་ཐོས་པས་ཚང་མ་བགད་བྱུང་།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོངས། a, an, at, and, the, in, on, of, to, with, into, outside.

- a. _____ one place, there were no mirrors.
- b. Zhaxi was _____ businessman who lived _____ his mother, father, _____ young wife.
- c. Zhaxi announced _____ his family that he had decided _____ travel _____ other lands _____ find special things _____ sell.
- d. Later Zhaxi returned _____ many things.
- e. Just as he was about _____ describe what it was, he had _____ go _____.
- f. His wife went _____ their bedroom _____ noticed something bright _____ their bedroom table.
- g. When she looked _____ it, she realized it was _____ picture _____ beautiful woman.
- h. _____ old woman did not believe this, impatiently went _____ the bedroom, picked up the bright thing, looked _____ it, _____ saw _____ ugly old woman.

4. Each verb in bold is in the present tense. Change these verbs to the past tense. ལྷག་ཤ་ཙན་གྱི་བྱ་ཚུལ་ཚང་མ་

ད་ལྟ་བུ་ཡིན། བྱ་ཚུལ་འདི་དག་མ་འོངས་པའི་རྣམ་པར་རྒྱུར་དགོས།

- Zhaxi **is** a local businessman who **lives** with his mother, father, and young wife.
- His wife **goes** into their bedroom and **notices** something bright on their bedroom table.
- She put it back on the table, **begins to weep**, **runs** to her mother-in-law, and **tells** her that Zhaxi is married to a beautiful young woman.
- The old woman **does** not believe this, impatiently **goes** to the bedroom, **picks** up the bright thing, **looks** at it, and **sees** an ugly old woman.
- He **reports** to his wife and daughter-in-law that the picture **is** of the new wife's father-in-law.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- What did Zhaxi announce to his family?   b. Did his family agree with this idea?
- When did Zhaxi return?   d. Who did the wife think was in the picture?
- Who did the mother think was in the picture?   f. Who did the father think was in the picture?

6. Put these sentences in the correct order. ཚེག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་རྒྱུགས།

- ___ He reported to his wife and daughter-in-law that the picture was actually of the new wife's father-in-law.
- ___ He told his family about the journey and said that he found something very special.
- ___ Just as he was about to describe what it was, he had to go outside.
- ___ One day Zhaxi announced to his family that he had decided to travel to other lands and find special things to sell.
- ___ Several months later Zhaxi returned with many things that he had bought during his travels.
- ___ She angrily wondered, "If Zhaxi married again, why did he marry such an ugly old woman?"
- ___ She put it back on the table, began weeping, ran to her mother-in-law, and told her that Zhaxi had married a beautiful young woman.
- ___ When his family members heard this, they all laughed.
- ___ When she told her husband, he went into the bedroom, picked up the bright thing, looked at, and saw an old man.
- ___ When Zhaxi returned he said, "Now I will show you the very special thing I found. It is a mirror and you can see yourself in it."
- ___ Zhaxi was a local businessman who lived with his mother, father, and young wife.

The King and the Pork

ཚོད་བང་བསོད་ནམས།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

pork བག་ཤ

boil གཏུ་བ། སྐྱལ་བ།

left ལུས་བ།

obey བརྟེ་ཡིན་བྱས་པ། ཁ་ལ་ཉན་པ།

tiny ལུང་ལུང་།

at a loss ཉ་ལས་པ། བསམ་རྒྱ་མེད་པ།

nobody མི་གཅིག་གཏང་མ་ཡིན་པ།/མིན་པ།

skin སྐུ་མོ།

flavorless སྲོ་བ་མེད་པ།

2. Text སྐོབ་ཚན།

A servant to the King named Nuqusangbu killed the King's biggest pig. Then he went to the King and said, "Great King, our biggest pig died. What should we do with the body?" The King said, "Clean the pig's body, go to the market, and sell the meat. Give me all the money you earn."

Nuqusangbu **obeyed** and went to the market where he shouted, "Buy the dead meat of a dead pig!" He shouted all day but **nobody** bought the meat. He took the pork and returned to the King.

"Forgive me, great King, no one bought the **pork**," said Nuqusangbu.

"Well, just **boil** it and we'll eat it ourselves," said the King.

"Great King, do you want soup or meat?" asked Nuqusangbu.

"Of course I eat meat. I am a great king. You are servants so you should drink the soup," the King said.

Nuqusangbu cut a large piece of pork into **tiny** pieces and boiled them a long time. All that was left of the meat was the skin. Nuqusangbu and the other servants drank the soup and sent the **skin** to the King. "Sorry, great King, we boiled the meat too long. This is all that is **left**," said Nuqusangbu.

"Well, bring me the soup," said the King.

"Oh, sorry, we drank all of the soup," said Nuqusangbu. The King was **at a loss** and said nothing.

The next night the King said to Nuqusangbu, "This time I will drink the soup. You can eat the meat." This time Nuqusangbu boiled another large piece of pork for only a few minutes. The servants then ate the meat while the King drank the **flavorless** soup.

4. Put these words in the blanks below བ་སྐྱད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོང་སྟེ། a, and, of, the, to.

- _____ servant _____ King named Nuqusangbu killed _____ King's biggest pig.
- He went _____ King _____ said, "Great King, our biggest pig died."
- "What should we do with _____ body?"
- _____ King said, "Clean _____ pig's body, go _____ market, _____ sell _____ meat."
- "Give me all _____ money you earn."
- He shouted all day but nobody bought _____ meat.
- He took _____ pork _____ returned _____ King.
- Nuqusangbu cut _____ large piece _____ pork into pieces _____ boiled them _____ long time.
- All that was left _____ meat was _____ skin.
- Nuqusangbu _____ other servants drank _____ soup _____ sent _____ skin _____ King.
- _____ next night _____ King said _____ Nuqusangbu, "This time I will drink _____ soup."
- "You can eat _____ meat."
- This time Nuqusangbu boiled another large piece _____ pork for only _____ few minutes.
- _____ servants then ate _____ meat while _____ King drank _____ flavorless soup.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who killed the King's biggest pig?
- What did he tell the King?
- What did the King tell him to do with the pig?
- What did he shout at the market?
- Who bought the meat?
- How did Nuqusangbu cook the meat the first time?
- What did the servants eat the first night?
- What did the King eat the first night?
- What did the King want to eat the next night?
- What did the servants eat the second night?

6. Correct the words in bold. བ་སྐྱད་སྐྱག་གུ་ཅན་དག་བཅོས་བྱོས།

- A servant to the King **name** Nuqusangbu **kill** the King's biggest pig.
- Nuqusangbu **obey** and **go** to the market.
- He **take** the pork and **return** to the King.
- "**Forgave** me, great King, no one **buy** the pork," **say** Nuqusangbu.
- Nuqusangbu **cut** a large piece of pork into tiny pieces and **boiling** them a long time.
- All that **am** left of the meat **were** the skin.
- Nuqusangbu and the other servants **drinking** the soup and **sended** the skin to the King.
- The servants then **eating** the meat while the King **dranks** the flavorless soup.

7. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུལ་ལ་F) ཏྲགས་རྒྱུ་བ།

- The King's biggest pig died. **T F**
- The King was given a flavorful soup. **T F**
- The servants ate a large piece of pork. **T F**
- Nuqusangbu sold the pork. **T F**
- The King ate a lot of good meat. **T F**

Half a Baby?

ཡི་ཤེས་མཚོ་མོ།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་།

tortoise ཅུས་སྤྲུལ།

gave birth to བྱིས་པ་སོགས་བཙུང་བ།

switch བརྗེ་བ།

sadly ཡིད་སྐྱོ་བའི་ངང་།

pointed to བརྟན་པ།

cut it in two ཚེལ་བར་གཏུབས་པ། གཉིས་སུ་གཅོད་པ།

increasingly believed མཐར་གྱིས་ཡིད་ཆེས་པ། རིམ་གྱིས་ཡིད་ཆེས་པ།

fishing ཉ་འཛོལ་བ།

to tend her son ཁོ་མོའི་བུ་སྐོར་བ།

lying ཉལ་བ།

looking for འཚོལ་བ། རེ་སྐྱུག་བྱེད་པ།

interrupted གནོད་བྱས་པ། བར་ཚད་བྱས་པ།

nodded in agreement འཐད་ནས་མགོ་བོ་ནང་དུ་གྲུག་པ།

2. Text **སྐབ་ཚན།**

Tortoise and Bird were **fishing** when both **gave birth to** boys.

Several days later Bird had something to do and asked Tortoise **to tend her son**. Tortoise agreed.

As the days passed, she **increasingly believed** that her son was uglier than Bird's son. She decided to **switch** the two sons.

When Bird returned she saw Tortoise's son **lying** in her bed and her son lying in Tortoise's bed. She asked Tortoise, "Why did you put your son in my bed and put my son in your bed?"

Tortoise said, "I didn't. That's really your son. How can you ask me this sort of question?"

Bird **sadly went looking for** the king of the forest—Tiger. When she found him, she told him what had happened.

Tiger said, "I will help you. Now, let's go," and the two set off.

When they reached Tortoise and Bird's home, Tiger asked Tortoise, "Which baby is yours?" Tortoise **pointed to** Baby Bird in her bed.

Bird said, "No, that's my baby," and then Tortoise and Bird began quarrelling.

Tiger **interrupted**, "I don't know who to believe. Give the baby to me. I will **cut it in two** and give each of you a half."

Tortoise **nodded in agreement**. Bird sadly said, "No, don't cut the baby. If you don't know who the mother is, please give this baby to Tortoise."

Tiger smiled, took Baby Bird from Tortoise's bed, and gave it to Bird.

He said to Tortoise, "No mother would ever agree to cut her baby in half."

བྱིས་པ་ཚལ་བ་ཞིག།

སུས་སྐྱལ་དང་བྱ་གཉིས་གྱིས་སྤྱོད་པ་ཚལ་བ་ཞིག་གིས་ཉ་འཛིན་བཞིན་ཡོད།

ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས་བྱ་བྱ་བ་དེ་བྱུང་ནས་སུས་སྐྱལ་ལ་ཁོ་མོའི་སྤྱོད་རྒྱུ་རེ་བ་ཞུས། སུས་སྐྱལ་འཐད་པ་བྱུང་།

ཉིན་མ་འགོར་བ་དང་བསྐྱོན་ནས། སུས་སྐྱལ་གྱིས་ཁོ་མོའི་སྤྱོད་པ་ལས་བཙོག་པར་མཐར་གྱིས་ཡིད་ཆེས། ཁོ་མོས་སྤྱོད་པ་རྗེས་སུ་བཟུགས།

གིས་བཟད།

བྱ་བྱིར་ལོག་དུས་ཁོ་མོས་སུས་སྐྱལ་གྱི་སྤྱོད་པ་མཉམ་མཉམ་བཞིན་སྤྱོད་པ་ཉལ་ཡོད་ལ་ཁོ་མོའི་སྤྱོད་པ་སུས་སྐྱལ་གྱི་མཉམ་མཉམ་སྤྱོད་པ་ཉལ་ཡོད་པ་ཤེས། ཁོ་

མོས་སུས་སྐྱལ་ལ་ཁྱོད་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མཉམ་མཉམ་བཞིན་སྤྱོད་པ་བསྐྱལ་ནས་དེའི་སྤྱོད་པ་ཁྱོད་ཀྱི་མཉམ་མཉམ་སྤྱོད་པ་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེས་དྲིས།

སུས་སྐྱལ་གྱིས་“ངས་དེ་མ་བྱས། དེ་ནི་ངོ་མས་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་དྲི་བ་དེ་འདྲ་ཞིག་གང་ནས་འདྲི་ཐོད་དམ”ཞེས་ལན་བཏབས།

བྱ་ཡིད་སྐྱོ་བའི་ངང་ནས་ནགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྟག་འཛོལ་བར་བྱིན། ཁོ་མོས་སྟག་རྙེད་རྗེས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་བཤད།

སྟག་གིས་“ད་ངོ་མོ་འགོ་དང་ངས་ཁྱོད་ལ་རོགས་བྱེད”ཞེས་བཤད་ནས་ཁོ་གཉིས་སོང་།

ཁོ་གཉིས་སུས་སྐྱལ་དང་བྱ་ཡི་བྱིས་པ་ཐོན་པ་ན། སྟག་གིས་སུས་སྐྱལ་ལ་“བྱིས་པ་གང་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན”ཞེས་དྲིས་པར། སུས་སྐྱལ་གྱིས་ཁོ་མོའི་

མཉམ་མཉམ་སྤྱོད་པ་གྱི་སྤྱོད་པ་བཟུགས།

བྱ་ཡིས་“མ་རེད། དེ་ནི་དེའི་བྱིས་པ་ཡིན”ཞེས་བཤད་ནས་སུས་སྐྱལ་དང་བྱ་གཉིས་ཀམས་རྩོད་པ་བྱེད་འགོ་བརྩམས།

སྟག་གིས་ཁ་རྩེ་བས་ནས་“ངས་སྤྱོད་པ་ཡིད་རྩོད་དགོས་པ་མི་ཤེས། བྱིས་པ་དེ་ང་ལ་བྱིན། ངས་བྱིས་པ་ཚལ་བ་བྱས་ནས་ཁྱོད་གཉིས་ལ་ཚལ་བ་

རྩེ་ལྷོ་ཞེས་བཤད།

རྩེ་ལྷོ་ལ་འཐད་ནས་མགོ་བོ་གཡུག་ལ། བྱ་ཡིས་ཡིད་སྐྱོ་བའི་ངང་ནས་མིན། བྱིས་པ་མ་གཏུབ་ལ། གལ་ཏེ་བྱོད་བྱིས་སུ་ནི་ཨ་མ་ཡིན་པ་མི་
ཤེས་ན། བྱིས་པ་དེ་རྩེ་ལྷོ་ལ་ལྷོ་རྩོམ་ཅེས་བཤད།

སྟག་བགད་ནས་བྱ་སྐྱུག་རྩེ་ལྷོ་ལ་གྱི་མལ་ཁྲིའི་སྟེང་ནས་སྐྱབས་ཏེ་བྱ་ལ་བྱིན།

ཁོས་རྩེ་ལྷོ་ལ་ཨ་མ་ཞིག་ཁོ་མོའི་བྱིས་པ་ཚལ་བ་བྱེད་པར་འཐད་པ་གཏན་ནས་ཡོད་མི་སྲིད་ཅེས་བཤད།

3. Put these words in the blanks below བ་སྟོད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་ས།: a, the, and, of, to, in, for.

- a. Tortoise _____ Bird were fishing when both gave birth _____ boys.
- b. Several days later Bird had something _____ do _____ asked Tortoise to tend her son.
- c. As _____ days passed, she believed that her son was uglier than Bird’s son.
- d. Bird saw Tortoise’s son lying _____ her bed _____ her son lying _____ Tortoise’s bed.
- e. Bird went looking _____ _____ king _____ _____ forest—Tiger.
- f. Tiger said, “Let’s go,” _____ _____ two set off.
- g. Tortoise pointed _____ Baby Bird _____ her bed.
- h. Bird said, “No, that’s my baby,” _____ then Tortoise _____ Bird began quarrelling.
- i. Tiger interrupted, “I don’t know who _____ believe.”
- j. “Give _____ baby _____ me.”
- k. “I will cut it _____ two _____ give each _____ you _____ half.”
- l. Tortoise nodded _____ agreement.
- m. Tiger smiled, took Baby Bird from Tortoise’s bed, _____ gave it _____ Bird.
- n. He said _____ Tortoise, “No mother would ever agree _____ cut her baby _____ half.”

4. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- a. ___ She increasingly believed that her son was uglier than Bird’s son.
- b. ___ Bird sadly went looking for the king of the forest—Tiger.
- c. ___ Bird said, “No, that’s my baby,” and then Tortoise and Bird began quarrelling.
- d. ___ He said to Tortoise, “No mother would ever agree to cut her baby in half.”
- e. ___ Several days later Bird had something to do and asked Tortoise to tend her son.
- f. ___ She decided to switch the two sons.
- g. ___ Tiger interrupted, “I will cut the baby in two.”
- h. ___ Tiger said, “I will help you. Now, let’s go,” and the two set off.

- i. ___ Tiger smiled, took Baby Bird from Tortoise’s bed, and gave it to Bird.
- j. ___ Tortoise and Bird were fishing when both gave birth to boys.
- k. ___ Tortoise nodded in agreement.”
- l. ___ When Bird returned she saw Tortoise’s son lying in her bed.
- m. ___ She found him and told him what had happened.
- n. ___ Tiger asked Tortoise, “Which baby is yours?”

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What were Tortoise and Bird doing when they gave birth?
- b. Who believed her son was ugly?
- c. Who switched the babies?
- d. Who did Bird go looking for?
- e. What did the King of the forest say he would do to the baby?
- f. Why did the King of the forest give the baby back to Bird?

6. Find words. The words may be spelled up ↗, down ↘, forward →, backward ←, and diagonally ↖

↗ ↖ གཤམ་གྱི་བསྟན་དག་འཚོལ་དགོས། བསྟན་དེ་དག་སྟོར་སྟོན་གྱིས་སྐབས་ཡར་དང་མར། རྩོན་དང་རྩེས། ཡང་ན་གསེག་གིས་ཡོད་ཀྱང་གྲིད།

N	E	A	C	O	T	D	E	T	N	I	O	P	T	N	D
S	U	R	F	B	R	O	K	E	N	G	A	I	N	O	E
E	A	S	T	I	L	L	U	S	I	N	T	I	E	D	V
V	I	A	U	R	S	U	H	C	T	I	W	S	M	D	E
A	L	D	M	T	O	H	E	R	O	K	B	S	E	E	I
G	Y	L	S	H	A	P	I	N	F	O	R	O	E	D	L
X	I	Y	C	U	T	I	T	N	I	O	W	T	R	I	E
I	N	C	R	E	A	S	I	N	G	L	Y	S	G	N	B
Y	G	D	E	T	P	U	R	R	E	T	N	I	A	O	E

The Boy Who Cried “Wolf!” (དབང་ལྷན་ཚོ་རིང་།)

1. Vocabulary བསྟན།

flock ལྷན།

to graze འཚོ་བ། ལྷ་བ་བ།

deceived མགོ་སྒོར་བ།

covered ཁྱེད་སྐབས་ལ། བཀའ་བ།

to keep his sheep safe ཁོའི་ལྷན་པོ་འདྲེན་སྲུང་བ་བྱེད་པ།

plowing ཞིང་སྒོར་བ།

knocking them to the ground སྐལ་སྒྱེལ་བ།

horrible sight ཡང་འདྲི་མཐོང་ལྟ།

2. Text སྒྲིབ་ཚན།

A village boy tended a **flock** of sheep. He loved them very much and would do anything **to keep his sheep safe**. One warm spring day the boy took his sheep **to graze** in the mountains. He could not see any other boys or other sheep anywhere. He was alone and he did not like it. He put some lambs by his side and played with them but soon he became bored. There was no one to talk to and he was beginning to feel sad.

Suddenly he had an idea. He stood up, looked around, and saw some farmers busy **plowing** fields at the foot of the mountain. He shouted, “Farmers! A wild wolf is coming towards my sheep. It will eat all my sheep! Please come quickly and save my sheep!”

The farmers were surprised. They stopped working and ran up the hill with sticks to beat the wolf.

When they arrived, all the sheep were safe. They realized the boy had **deceived** them. The farmers were angry and wanted to scold the boy, but he was hiding and they could not find him so they returned to their fields.

At sunset the boy felt something was wrong. He heard a very strange sound. “I’ve heard this sound before,” he told himself. At first, he thought it was a yak and then he realized it was a wolf.

He was too frightened to stand. He saw a wolf run in and out of his flock of sheep, **knocking them to the ground**. The wolf killed the sheep with sharp bites to their necks.

The boy was very sad to see the wolf killing all his sheep. He stood and shouted at the farmers for help, but they did not believe him.

Blood from his dead sheep **covered** the ground. It was such a **horrible sight** that the boy never lied again.

“སྤྱད་ཀི”ཞེས་སྐད་ཅོར་བརྒྱུག་པའི་བུ་ཚུང་།

སྤེ་བའི་བུ་ཚུང་ཞིག་གིས་ལུག་ལྷུ་ཞིག་འཚོས། ཁོ་ལུག་ལ་ཉ་ཅང་བཅུ་བས་ཁོའི་ལུག་བདེ་འཇགས་ཡོང་བར་ཁོས་བྱ་བ་ཅི་ཡང་བསྐྱབ་སྲིད།
དབྱིད་ཀའི་ཉིན་མདོན་པོ་ཞིག་ལ། བུ་ཚུང་གིས་ཁོའི་ལུག་ལྷུ་རི་ལ་འཚོ་བར་དེད། ཁོས་བུ་ཚུང་གཞན་པ་དང་ལུག་གཞན་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་མཐོང་།
ཁོ་སྤོན་ཞིང་ཡིད་མ་དྲོ། ཁོས་ལུ་གུ་འགའ་རང་གི་ལོགས་སུ་བཞག་ནས་རེ་ཞིག་ཅུས་རྗེས་ཡང་སྤོན་སྤྱང་སྤྱེས། ཁ་བདེ་བྱེད་ས་མི་གཅིག་ཀྱང་མི་
འདུག་པས་ཁོའི་ཡིད་སྐྱོ་འགོ་བརྩམས།

སྤོ་བུར་དུ་ཁོ་ལ་དུན་སྒོ་ཞིག་འཚར། ཁོ་ཡར་ལ་ལངས་ནས་ལོགས་སུ་བལྟས་པ་ན་རི་འདབས་ན་ཞིང་བ་འགའ་ཡིས་ཞིང་ཚོ་བར་བྲེལ་བཞིན་པ་
མཐོང་། “ཞིང་བ་ཚོ། སྤྱད་ཀི་རྒྱུད་པོ་ཞིག་དའི་ལུག་ལྷུ་འོ་ཕྱོགས་ལ་ཐོན་ཡོང་། སྤྱད་ཀིས་དའི་ལུག་ཚང་མ་འཚའ་རྒྱ་རེད། རེ་མ་མ་ཡོང་ནས་དའི་
ལུག་སྤོབ་པར་བྱ་”ཞེས་ཁོས་འབོད་སྐད་བརྒྱབ།

ཞིང་བ་ཚོ་ཡ་མཚར། ཁོ་ཚོས་ལས་མཚམས་བཞག་ནས་བེ་ཕོན་བཟུང་ཞིང་ལ་མགོར་སྤྱད་ཀིར་རྒྱུད་པར་བརྒྱུགས།
ཁོ་ཚོ་ཐོན་པ་ན། ལུག་ཚང་མ་བདེ་འཇགས་ཡིན་པ་དང་། ཁོ་ཚོས་བུ་ཚུང་གིས་ཁོ་ཚོ་མགོ་སྤོར་བ་ཤེས། ཞིང་བ་ཚོ་འཚོག་པ་ཚོས་ཤིང་བྱིས་པ་
ལ་གཤེག་གཤེག་གཏོང་འདོད་མོད། འོན་ཀྱང་བྱིས་པ་ཡིབས་པས་ཁོ་ཚོས་མ་རྟོན་པར་བྱིར་ཞིང་ཁར་སོང་།

ཉི་མ་རུབ་ཁར། བུ་ཚུང་གིས་དོན་མི་ལོགས་པ་ཤིག་ཚོར། ཁོས་སྤྱ་ཡ་མཚན་ཞིག་ཐོས། ཁོས་“ངས་སྤྱ་འདི་སྤོན་ཆད་གོ་ཚུང་”ཞེས་རང་ལབ་
བརྒྱབ། ཐོག་མར་ཁོས་དེ་ནི་གཡག་ཅིག་ཡིན་འདོད་པ་དང་དེ་ནས་སྤྱད་ཀི་ཞིག་ཡིན་པ་ཚོར།

ཁོ་སྤྱག་ནས་ཡར་ལངས་ལངས་མ་བྱུབ། ཁོས་སྤྱད་ཀི་ཞིག་ཁོའི་ལུག་ལྷུ་འོ་གསེབ་ན་བྱི་རྒྱུག་ནང་རྒྱུག་བྱེད་བཞིན་ལུག་ཚང་མ་ཐང་ལ་སྤྱེལ་
བཞིན་པ་མཐོང་། སྤྱད་ཀིས་ལུག་གི་སྤྱོ་ལ་སོ་རྩོན་པོ་བཏབ་ནས་ལུག་བསད།

བུ་ཚུང་གིས་སྤྱད་ཀིས་ཁོའི་ལུག་བསད་པ་མཐོང་ནས་ཉ་ཅང་སྐྱོ། ཁོ་ཡར་འབྲངས་ནས་ཞིང་བ་ཚོ་རོགས་རམ་བྱེད་པར་བོས་ཀྱང་ཁོ་ཚོ་ཁོ་ལ་
ཡིད་མ་ཆེས།

ཁོའི་ལུག་གི་བོའི་སྤེང་ནས་འཛར་བའི་བྲག་གིས་ཐང་བརྗེས། ཡ་ང་བའི་ལྷས་ངན་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་བས་བུ་ཚུང་དེས་འོར་བྱིས་རྒྱུན་བཤད་མ་
ཚུང་།

3. Put these words in the blanks below བ་སྤྱད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྤོང་ཆ་སྐོངས། a, and, an, at, by, in, of, the, to, with, up.

- a. _____ village boy tended _____ flock _____ sheep.
- b. One warm spring day _____ boy took his sheep _____ graze _____ the mountains.
- c. He was alone _____ he did not like it.
- d. He put some lambs _____ his side _____ played _____ them but soon he became bored.
- e. There was no one _____ talk _____ he was beginning _____ feel sad.
- f. Suddenly he had _____ idea.
- g. He stood _____, looked around, _____ saw farmers busy plowing fields _____ foot _____ mountain.
- h. He shouted, “ _____ wild wolf is coming!”

- i. "Please come quickly _____ save my sheep!"
- j. _____ farmers were surprised.
- k. They stopped working _____ ran _____ hill _____ sticks _____ beat _____ wolf.
- l. When they arrived, all _____ sheep were safe.
- m. They realized _____ boy had deceived them.
- n. _____ farmers were angry _____ wanted _____ scold _____ boy, but he was hiding _____ they could not find him so they returned _____ their fields.
- o. _____ sunset _____ boy felt something was wrong.
- p. He heard _____ very strange sound.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Did the boy like being alone?
- b. What was the boy's idea?
- c. What did the farmers do when they heard the boy shouting?
- d. When they found out he had tricked them, what did they do?
- e. At sunset what did the boy hear?
- f. What was the strange sound?
- g. Did anyone help the boy?
- h. What did the boy decide never to do again?

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལྡན་ལ་F) རྟགས་རྒྱུ་བ།

- a. The village boy tended a flock of yaks. **T F**
- b. He liked to be alone. **T F**
- c. The first time he called to the farmers, they came quickly. **T F**
- d. The farmers were happy to be deceived by the boy. **T F**
- e. When they went looking for him, they found him. **T F**
- f. The boy never lied again. **T F**

6. Circle the correct word. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྟད་ལ་གོར་ཐིག་རྒྱོབ།

- a. He loved **they/them** very much.
- b. He put some lambs by **her/his** side and played with **them/they** but soon **she/he** became bored.
- c. They realized the boy had deceived **they/them**.
- d. He was hiding and they could not find **her/him** so they returned to their fields.
- e. He saw a wolf run in and out of **his/her** flock of sheep, knocking **they/them** to the ground.
- f. The wolf killed the sheep with sharp bites to **their/there** necks.

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕོབ་ཐུབ།

- a. Lying is a good thing to do.
- b. Lying will get you into trouble.
- c. Being alone is very nice.
- d. Telling the truth is a bad thing.

Monkey, Rabbit, Fox, and Horse

འབྲུག་མོ་སྒྲིབ།

1. Vocabulary བསྟན།

fox ལ།

delighted དགའ་བ། མྱོས་པ།

dragging འདྲུང་བ།

bottom ཞབས། རྒྱབས།

messy རྩལ་བ་ལྡོག་པའི། གཞེངས་པ།

whenever ག་དུས་ཡིན་ཅུང་།

tail ར་མ།

the sight of གང་ཞིག་གི་མཐོང་ལུལ་རྣམ་པ།

bit through སོ་བཏབས་ནས་རྟོལ་བ།

superb བརྗེད་ཉམས་དོད་པོ། ཉམས་ཚགས་པ། ར་ན་མེད་པ།

refused དང་ལེན་མ་བྱས་པ། རོ་བོའོག་པ།

galloped off བང་ལངས་ནས་བརྒྱགས་པ།

landed on his butt ཨོང་གའི་རྗེང་ལ་བབས་པ།

cleft lip ལ་ཤོ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Monkey, **R**abbit, and **F**ox lived together and always did things together.

Whenever Fox found something to eat, he **refused** to share it with friends.

One day Monkey and Rabbit were in a forest looking for something to eat. They noticed a horse sleeping under a tree. Clever Rabbit said, “Fox never shares food with us. Why don’t we tell Fox about this horse? He likes horse meat so he’ll ask us to show him where it is.”

Monkey and Rabbit returned home and told Fox about the horse. Fox was **delighted** to hear this and asked Monkey and Rabbit to take him to the sleeping horse.

When they reached the place where the horse was sleeping, Rabbit said, “Tie your **tail** and the horse’s tail together. When you bite him he will run but with your tails tied together he can’t get away from you.”

Fox agreed that this was a **superb** idea and Rabbit quietly tied their tails together.

Monkey climbed up the tree the horse was sleeping under and Rabbit stood behind it.

Fox bit the horse’s leg. The horse jumped up and **galloped off, dragging** Fox behind him.

Monkey and Rabbit laughed at **the sight of** the horse dragging Fox.

Monkey laughed so hard that he fell from the tree and **landed on his butt**. That is why, today, monkeys have a red **bottom**.

Rabbit saw Monkey fall from the tree and laughed so hard that he **bit through** his lip. That is why, today, rabbits have a **cleft lip**.

The horse pulled Fox in the dirt and that is why, today, foxes have **messy** hair.

སྒྲུབ་ རི་བོང་། བ་དང་རྟ་བོ།

སྒྲུབ་ རི་བོང་། བ་དང་རྟ་བོ་ཡིས་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་རོལ་ལ་རྒྱུན་དུ་བྱ་བ་མཉམ་དུ་ལས།

མ་ཡིས་ཟ་རྒྱ་མཐོང་དུས་གོགས་པོ་དང་མཉམ་ཟ་མ་བྱས།

ཉིན་ཞིག་སྒྲུབ་དང་རི་བོང་གིས་ནགས་ཚལ་ཞིག་ན་ཟ་རྒྱ་འཚོལ་བཞིན་ཡོད། ཁོ་ཚོས་རྟ་བོ་ཞིག་སྤོང་བོ་ཞིག་གི་འོག་ན་ཉལ་ཡོད་པ་རིག་ རི་བོང་སློ་གོས་ཅན་དེས་“མ་ཡིས་ང་ཚོ་དང་མཉམ་ཟ་མི་བྱེད། ང་ཚོས་མ་ལ་རྟ་འདིའི་སྐྱོར་བཤད་ན་ཅི་མ་རུང་། ཁོ་རྟ་ཤ་ལ་དགའ་བས་ཁོས་ང་ཚོ་ལ་རྟ་བོ་གང་ན་ཡོད་པ་སྟོན་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུ་སྲིད་”ཅེས་བཤད།

སྒྲུབ་དང་རི་བོང་ཕྱིར་ཡུལ་ལ་འོག་པ་དང་མ་ལ་རྟ་དེའི་སྐྱོར་གྱི་རྒྱ་མཚན་བཤད། བ་གཏམ་དེ་གོ་ནས་དགའ་ཞིང་སྒྲུབ་དང་རི་བོང་ལ་ཁོ་གཉིད་ལ་ཡུར་བའི་རྟ་བོ་ཡོད་སར་བྱིད་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུས།

ཁོ་ཚོ་རྟ་བོ་གཉིད་ཡོད་སར་ཐོན་པ་ན། རི་བོང་གིས་“བྱོད་ཀྱི་རྩ་མ་དང་རྟ་བོའི་རྩ་མ་གཉིས་མཐུད་པ་བྱོས། བྱོད་ཀྱིས་ཁོར་སོ་བཏབ་པ་ན་རྟ་བོ་རྒྱུག་སྲིད་ཀྱང་། འོན་ཀྱང་བྱོད་གཉིས་ཀྱི་རྩ་མ་མཐུད་པ་བརྒྱབ་ཡོད་པས་ཁོ་བྱོད་ཀྱི་ལག་ནས་འབྲོ་མི་བྱུང་”ཅེས་བཤད།

མ་ཐབས་བཀོད་མཚོག་གྱུར་དེར་འཐད་པ་དང་རི་བོང་གིས་མཚོགས་མོས་ངང་ཁོ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་མ་ལྟན་དུ་མཐུད།

སྒྲུབ་རྟ་བོ་འོག་རྟ་ཉལ་ཡོད་པའི་སྤོང་མགོར་འགོས་པ་དང་རི་བོང་སྤོང་བོའི་ཕག་ནས་བསྐྱོད།

མ་ཡིས་རྟ་ཡི་སྐྱལ་ཉི་ལ་སོ་བཏབས། རྟ་བོ་གནམ་ལ་ཉིང་ཞིང་མོ་ཁོའི་རྗེས་ལ་འབྱུང་ཞོར་བང་ལངས་ཉེ་བརྒྱགས།

སྒྲུབ་དང་རི་བོང་གཉིས་རྟ་བོས་རི་བོང་འབྱུང་པའི་རྣམ་པར་གད་མོ་གོར།

སྒྲུབ་བཤད་དགས་ནས་སྤོང་མགོ་ནས་སར་ལྷུང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ད་སྐབས་སྒྲུབ་ལ་ཡོང་ག་དམར་བོ་ཞིག་ཡོད།

རི་བོང་གིས་སྒྲུབ་སྤོང་མགོ་ནས་ལྷུང་བ་རིག་ནས་བཤད་དུག་པའི་ཁོས་ཁོའི་མ་མགལ་ལ་སོ་བཏབས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ད་སྐབས་རི་བོང་ཁ་གོ་

ཡིན།

རྟ་བོས་མ་མོ་ས་ནང་ནས་བྱུང་པ་དང་དེ་ནི་ད་སྐབས་མ་ཡི་སྐྱལ་ཁ་གཟེངས་ཡོད་པའི་རྒྱུན་རེད།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་བ་དང་བོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་བརྒྱུགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- a. Fox agreed that this was a superb idea ____
- b. Monkey and Rabbit laughed at ____
- c. Monkey and Rabbit returned home ____
- d. Monkey climbed up the tree ____
- e. Monkey laughed so hard ____
- f. Monkey, Rabbit, and Fox lived together ____
- g. One day Monkey and Rabbit were ____
- h. The horse jumped up and galloped off, ____
- i. They noticed a horse ____
- j. Whenever Fox found something to eat, ____
- k. Rabbit saw Monkey fall from the tree and laughed so hard ____

PART II

1. and always did things together.
2. and Rabbit tied their tails together.
3. and told Fox about the horse.
4. dragging Fox behind him.
5. he refused to share it with friends.
6. in a forest looking for something to eat.
7. sleeping under a tree.
8. that he bit through his lip.
9. the sight of the horse dragging Fox.
10. that he fell from the tree and landed on his butt.
11. the horse was sleeping under and Rabbit stood behind it.

4. Put these words in the blanks below བ་སྟོན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་པའི་ a, and, for, from, in, the, to, under, with.

- a. Monkey, Rabbit, _____ Fox lived together _____ always did things together.
- b. Whenever Fox found something _____ eat, he refused _____ share it _____ friends.
- c. Monkey _____ Rabbit were _____ forest looking _____ something _____ eat.
- d. They noticed _____ horse sleeping _____ tree.
- e. Clever Rabbit said, “Fox never shares food _____ us.”
- f. “He’ll ask us _____ show him where it is.”
- g. Monkey _____ Rabbit returned home _____ told Fox about the horse.
- h. Fox was delighted _____ hear this _____ asked Monkey _____ Rabbit _____ take him _____ sleeping horse.
- i. When they reached _____ place where _____ horse was sleeping, Rabbit said, “Tie your tail _____ horse’s tail together.”
- j. “He will run but _____ your tails tied together he can’t get away _____ you.”

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུགས་ལ་F) རྟགས་ཚུ་བ།

- a. Fox shared his food with his friends. **T F**
- b. Fox thought Rabbit had a good idea. **T F**
- c. Monkey landed on his butt. **T F**
- d. Rabbit was pulled by the horse in the dirt. **T F**
- e. Fox tied his tail and the horse’s tail together. **T F**

The Son, Daughter-In-Law, and Mother

མགོན་ཐང་སྤྱིད།

1. Vocabulary ཐ་སྤྱིད།

a tent pitched in a beautiful canyon བྲག་རོང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ན་ལུབ་པའི་སྤྱིད་གྲུ་ལ།

surrounded མཐའ་བསྐོར་བ།

looked after གཞོར་སྐྱོང་བྱས་པ།

Let's send her away ཁོ་ཡུལ་གཞན་དུ་སྤྱུགས་དང་།

understandingly བསམ་གཤིས་ཀྱིས། གཤིས་རྒྱ་བསྐྱེད་ནས།

herded livestock ལྷུགས་ཐོག་འཛོམས།

cruel གཏུམ་པོ།

chest བྲང་། སྐམ་རྩུང་།

well enough to work བཟང་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཐུབ་པ།

A tent pitched in a beautiful canyon between two low mountains was surrounded by green trees and red, yellow, blue, white, and purple flowers. Four people lived in this tent—Zhaxi, his wife Lhamo, his son Cairang, and his mother Zhuma. Zhaxi’s mother was ninety while his son was only seven.

Zhaxi herded livestock on the mountains, Lhamo did housework and milked yaks, and Zhuma looked after Cairang.

While Zhuma was well enough to work, Zhaxi and his wife were very kind to her. When she became very old and could no longer work, Zhaxi and his wife became cruel to her. Zhaxi’s wife did not like to do anything for her mother-in-law, tried to make her angry, and she hoped that she would die soon.

One day Lhamo said to Zhaxi, “Mother is very old and can’t do anything for us. Let’s send her away.”

Zhaxi said, “You’re right. I agree.”

They took a rope and tied Zhuma’s hands and feet together, put a piece of cloth in her mouth, put her in a chest, and carried the chest to a mountaintop. Cairang followed them. When they reached the mountaintop they took Zhuma out of the chest and then they started back home. Zhuma smiled understandingly and said, “Now your life will be better than before.”

As they were walking home Cairang said, “I’m going back to get the chest.”

His parents asked, “Why do you want that old chest?”

Cairang answered, “When you become very old I will also use that chest to do what you just did.”

This frightened his parents so much that they went back to the mountaintop, brought Zhuma back to their home, and they were very kind to her afterwards.

བློ་བཟང་མཉམ་མཉམ། ཨ་མ།

རི་དམའ་མོ་གཉིས་བར་གྱི་ལུང་བ་མངོས་སྐྱུག་ལྡན་བ་ཞིག་ཏུ་ལུང་པའི་སྐྱ་གྲུར་ཞིག་སྤོང་བོ་སྤོང་བོ་དང་མེ་ཏྲིག་དམར་བོ། སེར་བོ། སྤོན་བོ།
དཀར་བོ། སྐྱུག་པོས་བསྐོར་ཡོད། མི་བཞི་བོ་སྟེ་བཀྲ་ཤིས། ཁོའི་རྒྱུང་མ་ལྟ་མོ། ལུ་ཚེ་རིང་དང་ཁོའི་ཨ་མ་སློལ་མ་བཅས་སྐྱ་འདིའི་ནང་དུ་འཛོལ་སྤྲོད་
བྱས། བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ལུ་ལོ་བདུན་ཡིན་དུས་ན་ཁོའི་ཨ་མ་ལོ་དགུ་བརྒྱུ་ལ་བྱུག་ཡོད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རི་མགོར་སྐྱུག་སྐྱོག་འཛོལ་ཤིང་ལྟ་མོས་ཁྱིམ་ལས་བསྐྱུངས་ཤིང་འོ་མ་བཞོས། སློལ་མ་ཡིས་ཚེ་རིང་བསྟོར།

སློལ་མ་ལུས་མུང་བདེ་ནས་ལས་ཀ་ལས་སྐབ་པའི་དུས་ན། བཀྲ་ཤིས་དང་ཁོའི་རྒྱུང་མ་གཉིས་ཁོ་མོར་ཉ་ཅང་བྱམས། ཁོ་མོ་ན་རྒྱས་ནས་ལས་
ལ་བརྩོན་མི་སྐབ་པའི་སྐབས་སུ། བཀྲ་ཤིས་དང་ཁོའི་རྒྱུང་མ་གཉིས་ཁོ་མོར་ཉ་ཅང་སྤང། བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་རྒྱུང་མས་ཁོ་མོའི་ཁྱིམ་མོར་བསྐྱེན་མ་འདོད་
ལ། ཁོ་མོ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་སྐྱ་བརྒྱུག་ནས་མི་འགྲངས་པར་ཚེ་ལས་འདེའ་རྒྱུའི་རེ་བ་བཅངས།

ཉིན་ཞིག་ལྟ་མོས་བཀྲ་ཤིས་ལ་ཨ་མ་ལོ་ཉ་ཅང་རྒྱས་ཤིང་ངོ་རྒྱུ་བུ་ཅི་ཡང་སྐྱུ་བམི་སྐབ། ང་ཚོས་མོ་རི་ལ་འཇུག་པར་བྱ་ཞེས་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་བ་བདེན། ང་འཐད་བ་ཡིན་ཞེས་ལབ།

ཁོ་ཚོས་ཐག་བ་ཞིག་བརྒྱུང་ནས་སློལ་མའི་ལག་པ་དང་རྒྱུང་བ་བསྐྱུངས་ཤིང་རས་དུམ་ཞིག་ཁོ་མོའི་ཁ་ནང་ལ་བཟངས། སློལ་མ་ཞིག་གི་ནང་དུ་
བརྒྱུག་སྟེ་རི་མགོ་ཞིག་ལ་ཁུར། ཚེ་རིང་གིས་ཁོ་ཚོའི་བརྒྱུ་དེད། ཁོ་ཚོ་རི་མགོ་དེར་ཐོན་བ་ན་སློལ་མ་སློལ་མ་ལས་ཕྱིར་བཏོན་རྗེས་ཕྱིར་ཡུལ་ལ་ལོག་
འགོ་བརྒྱུམས། སློལ་མས་བསམ་ཤིས་ཀྱིས་འཇུམ་དུམ་ལ་ནས་“ད་ཁྱོད་ཚོའི་འཛོལ་སྤྲོད་ལས་བཟང་རྒྱ་རེད”ཅེས་བཤད།

ཁོ་ཚོ་ཡུལ་ལ་ལོག་ཁར། ཚེ་རིང་གིས་“ང་ཕྱིར་ལ་སོང་ནས་སྒྲོམ་ཁུ་དེ་ལེན་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་ལབ།
 ཁོའི་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱིས་“ཁྱོད་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་སྒྲོམ་ཁུ་རྙིང་བ་དེ་ལེན་འདོད་བ་ཡིན”ཞེས་དྲིས།
 ཚེ་རིང་གིས་“ཁྱོད་ཚོ་ན་ཚོད་གསལ་ན་ངས་ཀྱང་སྒྲོམ་ཁུ་དེ་བཞོལ་ནས་ཁྱོད་ཚོས་ཅི་ཞིག་བྱས་པ་དེ་ཉག་ཉག་ལས་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་ལན་བཏབས།
 འདིས་ཁོའི་ཕ་མ་གཉིས་ཀ་སྐྱག་ཏུ་བཅུག་པས་ཁོ་ཚོ་ཕྱིར་རི་མགོར་སོང་ནས་སྒྲོལ་མ་ཕྱིར་ཁོ་ཚོའི་བྱིམ་དུ་བྱིད་འོང་བ་མ་ཟད། རྗེས་སོང་ཁོ་ཚོ་
 སྒྲོལ་མར་ཉ་ཅང་བྱམས།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་བ་དང་ཕོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་ཐུང་ཚ་
 བསྐྱིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཅོས།

PART I	PART II
a. As they were walking home Cairang ____	1. and brought Lhamo back to their home.
b. Cairang answered, “When you become ____	2. his parents very much.
c. Cairang followed ____	3. said, “I’m going back to get the chest.”
d. When they reached the mountain ____	4. said, “Your life will be better.”
e. His parents asked, “Why do you ____	5. them.
f. Zhuma smiled understandingly and ____	6. top they took Zhuma out of the chest.
g. They took a rope and tied ____	7. old I will do what you just did.”
h. They went back to the mountaintop ____	8. want that old chest?”
i. This frightened ____	9. Zhuma’s hands and feet together.

4. Put these words in the blanks below ཐབ་སྟངས་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲུབ་སྟེ། a, and, for, in, to.

- a. _____ tent pitched _____ _____ beautiful canyon between two mountains was surrounded by trees
 _____ red, yellow, blue, white, _____ purple flowers.
- b. Four people lived _____ this tent—Zhaxi, his wife Lhamo, his son Cairang, _____ his mother
 Zhuma.
- c. Zhaxi herded livestock _____ the mountains, Lhamo did housework _____ milked yaks, _____
 Zhuma looked after Cairang.
- d. While Zhuma was well enough _____ work, Zhaxi _____ his wife were very kind _____ her.
- e. When she became old _____ could no longer work, Zhaxi _____ his wife became cruel _____ her.
- f. Zhaxi’s wife did not like _____ do anything _____ her mother- _____ -law, tried _____ make her
 angry, _____ she hoped that she would die soon.
- g. Lhamo said _____ Zhaxi, “Mother is very old _____ can’t do anything _____ us.”

5. Match the characters in the story in Part I with the phrases in Part II. ཚན་བ་དང་པོའི་རྒྱུད་གཏམ་ནང་གི་མི་སྣ་
དང་ཚན་བ་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཡང་དག་པར་སྒྲིལ་དགོས།

PART I

- a. Zhaxi ____
- b. Lhamo ____
- c. Cairang ____
- e. Zhuma ____

PART II

- (1) was cruel to Zhuma.
- (2) was a child.
- (3) was Zhuma's daughter-in-law.
- (4) was Cairang's grandmother.
- (5) was very old.
- (6) she was left on a mountaintop.
- (7) wanted to go back and get the chest.
- (8) were very frightened by what the boy said.
- (9) had a happy life in the end.
- (10) did not die on the mountain.
- (11) was Lhamo's husband.
- (12) was Zhaxi's wife.

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. How many people are in this story?
- b. How many mothers are in this story?
- c. How many grandmothers are in this story?
- d. How many sons are in this story?
- e. How many fathers are in this story?
- f. Why did they take Zhuma to the mountain?
- g. Why did they bring her back to their home?

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་གྲུབ།

- a. Children should be kind to their old parents.
- b. Old people are not useful.
- c. Young children are not clever.
- d. Don't be unkind to your children.

A Wolf Wags His Tail (སྐྱལ་བཟང་གཡང་སྒྲོན།)

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

caught in a trap རྗེ་ལ་ཐེབས་པ།

feigned sincerity རྣམ་དག་ཡིན་ཁུལ་བྱས་པ།

my own safety ང་རང་གི་བདེ་འཇགས།

impatient བཞོན་བསྐྱེད་མེད་པ། ངང་རྒྱུད་ལུང་བ།

leered མིག་མདའ་འཕངས་པ།

fangs མཚེ་བ།

hunter's trap རྗེ་བའི་རྗེ།

loyal རྗོད་ཀར་བ།

wag my tail ངའི་རྩ་མ་གཡུག་པ།

hesitated མཐོམ་ཉེ་བྱས་པ། ཐེ་ཚོམ་བོས་པ།

soberly looked at མཐོམ་པ་བསྐྱིམས་ནས་བལྟས་པ།

tried your best ཅི་རྒྱུས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ།

2. Text སྒྲོབ་ཚན།

An old sheep slowly walked over to a wolf that was **caught in a trap**. Wolf said, “Good friend! Please help me.”

Sheep said, “Who are you? Why are you caught in this **hunter’s trap**?”

Wolf **feigned sincerity** and said, “You don’t know who I am? I am a **loyal** dog. I was caught as I was rescuing a chicken caught in this trap. I never think of **my own safety**. I jumped into the trap and now I cannot get out. Please help a kind old dog.”

Sheep looked at Wolf for a long time. He did not believe him. He said, “Are you really a dog? Why do you look like a wolf?”

Wolf said, “I am a wolf dog, so I look like a wolf. Please believe me. I’m really a dog. I’m kind and gentle. Moreover, I can **wag my tail**. Look, I am wagging my tail.”

Sheep took a step back and said, “Yes, you can wag your tail but not all animals that can wag their tails are dogs. Are you really a dog?”

“Yes, I swear it. Please help me. I will work for you. I like sheep very much and I like old sheep the best,” said **impatient** Wolf.

Sheep **hesitated** and said, “No, I need to think it over.”

Wolf lost his patience, **leered** horribly at the old sheep, and yelled, “Old friend, quickly! Are you going to help me or not?”

The old sheep **soberly looked at** Wolf and slowly said, “Never! You are a wolf. I saw your **fangs**. Last winter you **tried your best** to catch and eat me. I almost died. I will never forget that. You can wag your tail but you cannot deceive me. Goodbye!”

The old sheep then left Wolf in the trap and went on his way.

སྐྱུང་གི་ཞིག་གིས་ཁོའི་རྩ་མ་གཞུགས་པ།

ལུག་ཁ་མཐོ་ཞིག་དཔལ་མོས་རྙིང་ལ་ཐེབས་པའི་སྐྱུང་གི་ཞིག་ལ་གཏུགས།

སྐྱུང་གིས་གོགས་པོ་དགའ་བོ། ང་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་རོགས་ཅེས་བཤད།

ལུག་གིས་ཁྱོད་ཀྱི་སྲུ་ཡིན། ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་རྩོམ་པའི་རྙིང་ལ་ཐེབས་པ་ཡིན་ཞེས་ལབ།

སྐྱུང་གིས་བསམ་པ་རྣམ་དག་གི་རྒྱ་བ་བྱས་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་སྲུ་ཡིན་པ་མི་ཤེས་སམ། ང་ཀྱི་བརྗེ་བཀུར་ཆེ་བའི་ཁྱི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ངས་རྙིང་ལ་ཐེབས་པའི་བྱ་བོ་ཞིག་སྐྱོབ་སྐྱབས་རྙིང་ཡིས་བཟུང་། ངས་རང་གི་བདེ་འཇགས་གཏུན་ནས་མི་བསམ། ང་རྙིང་ཡི་ནང་དུ་མཚོངས་བ་ཡིན་ལ་ད་ལྟ་ང་རང་རྙིང་ལས་ཐར་མི་བྱུང་། ཁྱི་རྒྱན་སྟོང་རྗེ་ཅན་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་རོགས་ཅེས་བཤད།

ལུག་གིས་སྐྱུང་གི་ལ་རེ་ཞིག་བལྟས། ཁོས་ཁོ་ལ་ཡིད་མ་ཆེས། ལུག་གིས་ཁྱོད་རོ་མས་ཁྱི་ཞིག་ཡིན་ནམ། ཁྱོད་བལྟས་ན་སྐྱུང་གི་ཞིག་དང་མཚུངས་བ་ཅི་ཡིན་ཞེས་དྲིས།

སྐྱུང་གིས་ང་ཀྱི་སྐྱུང་ཁྱི་ཞིག་ཡིན་པ་བལྟས་ཚོད་ལ་སྐྱུང་གི་ཞིག་དང་འདྲ། ང་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱོས་དང་། ང་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ཆེ་ལ་ངང་རྒྱུད་འཇམ། དེའི་མི་ཚད། ངས་ངའི་རྩ་མ་ཡང་གཞུགས་ཤིས། ཁྱོད་ཀྱིས་ལྟོས་དང་ངས་ངའི་རྩ་མ་གཞུགས་བཞིན་ཡོད་ཅེས་བཤད།

ལུག་གིས་གོམ་གང་ཕྱིར་ལུས་ནས་རེད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་མ་གཞུགས་ཤིས། འོན་ཀྱང་རྩ་མ་གཞུགས་ཤིས་པའི་རི་དྲགས་ཚང་མ་ཁྱི་མིན། ཁྱོད་རོ་མས་ཁྱི་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས།

སྐྱུང་གིས་ངང་བྱུང་གིས་ཡིན། ངས་མནའ་སྟེལ། ང་ལ་རོགས་བྱོས་དང་། ངས་ཁྱོད་ལ་ལས་ཀ་བསྐྱུབ། ང་ལུག་ལ་ཉ་ཅང་དགའ་ཞིང་ང་ལུག་ཁ་མཐོ་ལ་ཆེས་དགའ་བོ་འདུག་ཅེས་བཤད།

ལུག་གིས་སོམ་ཉིའི་ངང་མིན། ངས་བསམ་སྒྲོ་མང་བོ་གཏོང་དགོས་ཅེས་བཤད།

སྐྱུང་གིས་བཟོད་བསྐྱེད་ཤོར་ཞིང་མིག་ཁོང་ཁྱོད་ཆེན་པོས་ལུག་ཁ་མཐོ་ལ་བསྐྱེད་ནས་གོགས་པོ་རྙིང་བ། མགྲོགས་མོ་གིས་དང་། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེས་ངར་སྐྱད་འཐེན།

ལུག་ཁ་མཐོ་ཡིས་སེམས་རྩེ་གཅིག་དུ་སྐྱུང་གི་ར་གསལ་བོར་བལྟས་ནས་གཏུན་ནས་མིན། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱུང་གི་ཞིག་རེད། ངས་ཁྱོད་ཀྱིས་མཆེ་བ་མཐོང་བུང་། བ་ཞིང་དབྱིད་ཀར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་བྱས་ཀྱིས་ང་བཟུང་ནས་བཟུང་རྩིས་བྱས། ང་རྩུང་མིན་ན་གི་སོང་། ངས་དེ་ནམ་ཡང་བརྟེན་མི་སྲིད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་མ་གཞུགས་བྱས་ཀྱང་ང་ལ་མགོ་སྐོར་གཏོང་མི་བྱུང་། བདེ་མོ་བྱོས་ཞེས་བཤད།

དེ་ནས་ལུག་ཁ་མཐོ་ཡིས་སྐྱུང་གི་བསྐྱེད་ནས་ལུ་མཐུད་དུ་སོང་རོ།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གི་ཇི་ཡང་དག་པར་བློ་གསལ།

- a. "I like sheep very much and I like old sheep the best," said Wolf. ____
- b. An old sheep slowly walked over to a wolf. ____
- c. He did not believe him. ____
- d. He said, "Are you really a dog? Why do you look like a wolf?" ____
- e. Sheep hesitated and said, "No, I need to think it over." ____
- f. Sheep looked at Wolf for a long time. ____
- g. Sheep said, "Who are you? Why are you caught in this hunter's trap?" ____
- h. Sheep took a step back and said, "Yes, you can wag your tail." ____
- i. The old sheep slowly said, "Never! You are a wolf. Goodbye!" ____
- j. The old sheep then left Wolf in the trap and went on his way. ____
- k. Wolf feigned sincerity and said, "You don't know who I am? I am a loyal dog." ____
- l. Wolf lost his patience and yelled, "Old friend, are you going to help me?" ____
- m. Wolf said, "Good friend! Please help me." ____
- n. Wolf said, "I am a wolf dog, so I look like a wolf. I can wag my tail." ____

4. Put these words in the blanks below བ་སྐྱད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྐོང་ཆ་སྐོང་ས།: a, an, and, at, in, into, of, out, the, to for.

- a. ____ old sheep slowly walked over ____ wolf that was caught ____ trap.
- b. Sheep said, "Who are you? Why are you caught ____ this hunter's trap?"
- c. Wolf feigned sincerity ____ said, "I am ____ loyal dog."
- d. "I was caught as I was rescuing ____ chicken caught ____ this trap."
- e. "I never think ____ my own safety."
- f. "I jumped ____ trap ____ now I cannot get ____."
- g. "Please help ____ kind old dog."
- h. Sheep looked ____ Wolf ____ long time.
- i. He said, "Are you really ____ dog?"
- j. "Why do you look like ____ wolf?"
- k. Wolf said, "I am ____ wolf dog, so I look like ____ wolf."
- l. "I'm really ____ dog."
- m. Sheep took ____ step back.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who was caught in the trap?
- b. What did Wolf say he was?
- c. Why was he caught in the trap?
- d. What did Wolf wag?
- e. What did Wolf say he liked very much?
- f. Did Sheep help the wolf? Why or why not?

The Special Pot

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

grain of rice འབྲས་རྩྭ་གི་མེ་མུ་གུ་

scooped... out... འུ་ལུ་བུ་ལྷོ་བུ་

treasure དགོན་ལོ་རྩེ་

offered འབྲས་ལ་བུ་བུ་ལྷོ་བུ་

pieces of silver དུལ་ལེབ་མོ་

removed ལྷོ་བུ་བུ་ ལྷོ་བུ་བུ་

2. Text ལྷོ་བུ་ལྷོ་བུ་

A poor woman lived with her clever son. One day when a rich man came to their home, the mother said to her son, “Please cook enough for our guest to eat.” The son put a single **grain of rice** in the pot and prepared to go to the kitchen to cook it.

The rich man was very surprised and said, “You only put one grain of rice in the pot. That is not enough for me to eat.”

The son said, “Don’t worry. Just wait.” The rich man said nothing and the clever son went into the kitchen to cook. When the rice was cooked, the son came out of the kitchen with the pot, **scooped** rice **out** of the pot, filled a bowl with the rice, and respectfully placed it in front of the rich man.

The rich man asked in surprise, “How did you get an entire bowl of rice from a single grain?”

The woman answered, “It is a **treasure** pot. If you cook one grain of rice in it you will get a bowlful.”

The rich man wanted to buy the pot. At first, the woman refused but, when the rich man **offered** her two hundred **pieces of silver**, she agreed.

After the rich man paid for the pot and took it home, he found that it was very dirty inside. After he washed it, he put a single grain of rice inside, covered it, and cooked it for a long time. When he **removed** the lid, there was only a single grain of rice inside.

The rich man was very angry, rushed back to the woman’s home, and told her what had happened. The woman’s son asked, “Did you clean it?”

The rich man answered, “Yes, because it was dirty.”

The woman’s son answered, “This pot can’t be cleaned. Once you clean it, it becomes like any other pot.”

The rich man said nothing and sadly returned home.

ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐྱོ་ངལ།

སྐྱེས་མ་མེད་པོ་ཞིག་གིས་ཁོ་མོའི་བྱ་གཡེར་པོ་དང་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་རོལ། ཉེན་ཞིག་སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་ཞིག་ཁོ་ཚོའི་བྱིམ་དུ་ཐོན་པ་ན། ཨ་མས་ཁོ་
མོའི་བྱ་ལ་“ང་ཚོའི་མགོན་པོར་ཟ་མ་འདད་པོ་ཞིག་གཡོ་སྐོལ་བྱོས”ཅེས་བཤད། བྱ་ཡིས་འབྲས་རྫོག་གཅིག་སྐྱོ་ངལ་དེའི་ནང་དུ་བཞག་ནས་གཡོས་ཁང་
དུ་གཡོ་སྐོལ་བྱེད་དུ་འགོ་བར་བྲ་སྐྱིག་བྱས།

སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེ་རབ་རྒྱལ་མཚར་ནས་ཁྱོད་གྱིས་སྐྱོ་ངལ་དེའི་ནང་དུ་འབྲས་རྫོག་གཅིག་བཞག། འབྲས་རྫོག་གཅིག་གིས་ང་ལ་མི་འདད་ཞེས་
ལབ།

བྱ་ཡིས་“མེམས་ཁུར་མ་བྱེད། ཁྱོད་གྱིས་སྐྱུག་པས་ཚོག་ཅེས་ལབ། སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་ཅི་ཡང་མ་བཤད་པ་དང་བྱ་གཡེར་པོ་དེ་གཡོས་ཁང་དུ་
གཡོ་སྐོལ་བྱེད་པར་སོང། འབྲས་རྫོག་པ་ན་བྱ་ཡིས་སྐྱོ་ངལ་བཟུང་དེ་གཡོས་ཁང་ནས་ཐོན་པ་དང་སྐྱོ་ངལ་ནང་ནས་དཀར་ཡོལ་ནང་དུ་འབྲས་བུ་
རྗེས། བརྩི་བཀྱར་ཆེ་བའི་ངང་ནས་སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེའི་མདུན་ལ་བཞག།

སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་ཨ་མཚར་བའི་ངང་ནས་“ཁྱོད་གྱིས་འབྲས་རྫོག་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་དཀར་ཡོལ་གང་རྗེ་ལྟར་ལོན་པ་ཡིན”ཞེས་
དེས།

སྐྱེས་མ་དེས་“འདི་ནི་སྐྱོ་ངལ་ཅུ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། གལ་ཏེ་སྐྱོ་ངལ་འདིའི་ནང་དུ་འབྲས་རྫོག་གཅིག་བཅོས་ན་ཁྱོད་གྱིས་འབྲས་དཀར་ཡོལ་གང་ལོན་
ལྷུང་ཅེས་ལན་བཏབ།

སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོར་སྐྱོ་ངལ་ཉོ་འདོད་སྐྱེས། དང་ཐོག་སྐྱེས་མ་དེས་ཁས་མ་སྲུངས། འོན་ཀྱང་སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་དེའུལ་སྐོར་ཉེས་བརྒྱ་བྱིན་པ་ན་མོ་
རང་འཐད་པ་བྱུང།

སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་སྐྱོ་ངལ་སྐོར་མོ་སྲུང་བ་དང་སྐྱོ་ངལ་ཡུལ་ལ་ཁྱེར་བ་ན། ཁོས་སྐྱོ་ངལ་དེ་ལ་ཉེན་ཅུང་ཅི་བཅོག་པོ་ཡིན་པ་ཤེས། ཁོས་སྐྱོ་ངལ་དེ་
བཀྱུས་རྗེས་འབྲས་རྫོག་གཅིག་ནང་དུ་བཞག་ནས་ཁ་བཀའ་ཉེ་དུས་ཡུན་རིང་བོ་ཞིག་ལ་བཅོས། ཁོས་ཁ་ལེབ་གཡེལ་བ་ན་སྐྱོ་ངལ་དེ་དུ་འབྲས་རྫོག་
གཅིག་ཉག་ཉག་ལས་མེད།

སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེ་ཁོང་ཁྱོ་ཆེན་པོ་ལངས་ཤིང་སྐྱེས་མ་དེའི་བྱིམ་དུ་ལྷུང་བར་སོང་ནས་ཁོ་མོར་སྐྱོ་ངལ་ཅི་བྱུང་བ་བཤད།
སྐྱེས་མ་དེའི་བྱ་ཡིས་“ཁྱོད་གྱིས་སྐྱོ་ངལ་བཀྱུས་སམ”ཞེས་དེས།
སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་“སྐྱོ་ངལ་བཅོག་པོ་ཡིན་པས་ངས་བཀྱུས་པ་ཡིན”ཞེས་ལན་བཏབ།
སྐྱེས་མ་དེའི་བྱ་ཡིས་“སྐྱོ་ངལ་དེ་བཀྱུས་མི་རུང། ཁྱོད་གྱིས་སྐྱོ་ངལ་བཀྱུས་ཅོན། སྐྱོ་ངལ་དེ་སྐྱོ་ངལ་གཞན་དང་འདྲ་མཚུངས་སུ་འགྱུར་འགོ་ཅེས་ལབ།
སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་ཅི་ཡང་མ་བཤད་པར་ཡིད་སྐྱོ་བའི་ངང་ནས་ཕྱིར་ལོག་གོ།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཆ་

བཞིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

a. ___ A poor woman lived	g. ___ The rich man wanted
b. ___ After he washed it, he put a single grain of rice inside,	h. ___ The rich man was very angry, rushed back to the woman's home,
c. ___ After the rich man paid for the pot and took it home,	i. ___ The son put a single grain of rice in the pot
d. ___ The rich man asked in surprise, "How did you get an	j. ___ The son said, "Don't worry.
e. ___ The rich man said nothing	k. ___ The woman answered, "It is a treasure pot. If you cook one grain
f. ___ The rich man said nothing and	

PART II

1. and prepared to go to the kitchen to cook it.	7. Just wait."
2. and sadly returned home.	8. lived with her clever son.
3. and told her what had happened.	9. of rice in it you will get a bowlful."
4. covered it, and cooked it for a long time.	10. the clever son went into the kitchen to cook.
5. entire bowl of rice from a single grain?"	11. to buy the pot.
6. he found that it was very dirty inside.	

4. Put these words in the blanks below བ་སྟན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོང་ས།: enough, grain of rice, in surprise, nothing, offered, only, paid for, refused, respectfully, scooped...out, treasure.

- The rich man _____ the pot and took it home.
- The woman _____ but, when the rich man _____ her two hundred pieces of silver, she agreed.
- The mother said to her son, "Please cook _____ for our guest to eat."
- The rich man asked _____, "How did you get an entire bowl of rice from a single grain?"
- The rich man said _____ and sadly returned home.
- The rich man said, "You _____ put a grain of rice in the pot."
- The son put a single _____ in the pot.
- The woman answered, "It is a _____ pot."
- The son came with the pot, _____ rice _____ of the pot, filled a bowl with the rice, and _____ placed it in front of the rich man.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who lived with the old woman?
- Who came to their house?
- What did the son put in the pot?
- What did the rich man eat?
- What kind of pot was it?
- What happened if you put one grain of rice in the pot?
- How much money did the rich man give the old woman for the pot?
- What did he do with the pot once he took it home?
- How much rice did the pot make?
- Why didn't the pot work?

The Frog Prince (འཇམ་དབྱངས་སྐྱོལ་མ།)

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

childless བྱིས་པ་མེད་པ།

some time later རེ་ཞིག་གི་རྗེས་ནས།

unable མི་རུས་/སྤྱོད་པ་པ།

middle དགྲིལ། བར་མ།

kept his promises ཁ་བཤད་དོན་ལ་གནས་པ། ཁ་དན་སྲུང་པ།

felt a pain �ན་ཟུག་ལངས་པ།

son-in-law མག་པ།

screamed in fear རྒྱག་ནས་འཛོེར་སྐད་བཏོན་པ།

youngest ལོ་ཆེས་གཞིན་པ། བ་ཚུང་།

jumped out བྱི་ལ་མཚོངས་པ།

amazed ཡ་མཚར་པ།

oldest ཆེས་ཀླན་པ། ཆེས་རྗེད་པ།

2. Text སྐོབ་ཚན།

A poor **childless** couple wanted a child very much. One day the woman **felt a pain** in one knee. That night a very ugly frog **jumped out** of her knee. The old couple was very afraid of him and wanted to kill him. However, the frog promised that he would bring them wealth and marry the local king's daughter.

Some time later the frog went to the King's palace and shouted, "Dear King, I am your **son-in-law**. Please call your daughter out."

The King was **amazed**. Everyone in the King's palace came out and looked around. Finally, the King noticed the frog. The frog repeated, "I am your son-in-law. Call your daughter out." All the people laughed at the ugly frog.

The King said, "I will not let my beautiful daughter marry you—you ugly frog."

The frog angrily replied, "You shall laugh louder and louder and be **unable** to stop until you let your daughter come out and marry me." It was true. The King laughed louder and louder. He could not stop. The people of the palace **screamed in fear**. At last, he had to call out his three daughters.

All the girls were very pretty. The King told his **oldest** daughter to marry the frog but she refused because the frog was so ugly.

The King told the **middle** daughter to marry the frog but she also refused.

The King asked his **youngest** daughter to marry the frog and she agreed. She knew that if she did not her father would die. To show his appreciation the King gave his youngest daughter much treasure.

A large and beautiful wedding was held for the beautiful princess and the ugly frog. The day of the wedding, the frog removed his frog skin and became a very handsome man.

Thus, the frog **kept his promises** and the poor couple enjoyed a wonderful life.

ཀླུ་སྐྱེས་སྐྱེལ་བ།

བྱིས་པ་མེད་པའི་བཟའ་བུ་མེད་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱིས་པ་ཞིག་སེམས་གཏིང་ནས་ཡོད་ན་འདོད། ཉེན་ཞིག་སྐྱེས་མ་དེའི་རྐང་བའི་ལྟ་ངན་ས་ན་
ཟུག་ལངས། དགོང་མོ་དེར། སྐལ་བ་བཙོག་པོ་ཞིག་ཁོ་མོའི་ལྟ་ངན་ས་ཕྱིར་ལ་མཚོངས། བཟའ་བུ་ཀླན་པ་དེ་གཉིས་སྐལ་བ་ལ་ཉ་ཅང་སྐྱུག་ནས་ཁོ་
གསོད་འདོད་སྐྱེས། འོན་ཀྱང་སྐལ་བ་ས་ཁོ་གཉིས་ལ་རྒྱ་ཉོར་མང་པོ་འབྱེར་ཡོང་རྒྱ་དང་ས་གནས་རྒྱལ་པོའི་སྐས་མོ་ལ་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རྒྱ་ཁས་
ངངས།

དེ་ཞིག་གི་རྗེས་ནས་སྐལ་བ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་བྱིན་ནས་སྤྱིང་ཉེ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལགས། ང་ཚོར་ཚང་གི་མག་པ་ཡིན། ཚྱོད་ཀྱི་སྐུ་མོ་སྐོར་འབོད་
རོགས་ཅེས་ལབ།

རྒྱལ་པོ་ལ་མཚར་བ་དང་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ནང་གི་མི་ཚང་མ་བྱི་རུ་ཡོང་ནས་ཡར་མར་ལ་བལྟས། མཇུག་མཐར་རྒྱལ་པོས་སྐལ་བ་ཞིག་མཐོང་།
སྐལ་བ་ས་པ་པོ་ཚོར་ཚང་གི་མག་པ་ཡིན། ཚྱོད་ཀྱི་སྐུ་མོ་སྐོར་བོས་ཅེས་ཡང་བསྐྱར་བཤད། མི་ཚང་མས་སྐལ་བ་བཙོག་པོ་དེར་ཁོང་དགོད་བྱས།

རྒྱལ་པོས་སྐལ་བ་བཙོག་པོ་ཚྱོད། ངས་ངའི་སྐུ་མོ་ལག་མ་ཚྱོད་དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་ཅེས་བཤད།

སྐལ་བ་ས་པོ་ཚོར་ཚྱོད་ཡོང་ནས་ང་ལ་གཉེན་སྲིག་བྱེད་ཅེག་བར་དུ་ཚྱོད་ཇི་དགོད་ལ་འགོ་ཁྲིང་དགོད་མཚམས་ཀྱང་འཛོག་མི་བྱབ་ཅེས་
ཁོང་ཁྲིའི་ངང་ནས་ལན་བཏབས། སྐལ་བའི་བཤད་པ་ནི་བདེན་པ་རེད། རྒྱལ་པོ་དེ་ཇི་དགོད་ལ་སོང་བ་དང་ཕོ་བྲང་ནང་གི་མི་ཚང་མ་སྐྱུག་ནས་
འཛོར་སྐད་བཏོན། མཐའ་མར། ཁོས་ཁོའི་སྐུ་མོ་གསུམ་པོ་བྱི་ལ་འབོད་དགོས་བྱུང་།

སྐུ་མོ་ཚང་མ་ཉ་ཅང་མཛེས། རྒྱལ་པོས་སྐུ་མོ་ཆེ་བ་ལ་སྐལ་བ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རྒྱ་བཤད་ཀྱང་སྐལ་བ་ནི་ཉ་ཅང་བཙོག་པས་ཁོ་མོས་ཁས་ཁས་མ་
སྐངས།

རྒྱལ་པོས་སྐུ་མོ་བར་མ་ལ་སྐལ་བ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རྒྱ་བཤད་ཀྱང་ཁོ་མོས་ཀྱང་དང་དུ་མ་སྐངས།

རྒྱལ་པོས་སྐུ་མོ་ཐ་རྒྱུང་སྐལ་བ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རྒྱ་བཤད་པ་ན་ཁོ་མོས་ཁས་སྐངས། ཁོ་མོས་གལ་ཉེ་མོ་གཉེན་སྲིག་མ་བྱས་ན་པ་རྒན་འཆི་
འགོ་བ་ཤེས། ཁོའི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་བསམ་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་རྒྱལ་པོས་སྐུ་མོ་རྒྱུང་ཤོས་ལ་རྒྱ་ཉོར་མང་པོ་བྱིན།

གཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གཉེན་སྲོན་མཛེས་སྐྱུག་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐས་མོ་མཛེས་མ་དང་སྐལ་བ་བཙོག་པོ་ལ་བཤམས། གཉེན་སྲོན་གྱི་ཉེན་མོར་སྐལ་བ་ས་
ཁོའི་སྐལ་བའི་བྱུན་བགས་ལུང་ནས་སྐྱེས་པ་ཕོ་རྟོད་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར།

དེ་བས་སྐལ་བ་ས་ཁོའི་ཁ་དན་སྐྱང་བ་དང་བཟའ་བུ་མེད་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་འཚོ་བ་དཔེ་མེད་ཅིག་རོལ།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་བ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཚ་
བསྐྱོགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཅོས།

PART I

a. A poor childless couple ____	b. All the people ____
c. At last, he had ____	d. Everyone in the King's palace ____
e. That night a very ugly frog ____	f. The day of the wedding, the frog removed ____
g. The King asked his youngest daughter ____	h. The King laughed ____
i. The King told the middle daughter ____	j. The people of the palace ____
k. However, the frog promised that he would bring them wealth ____	

PART II

1. and marry the local king's daughter.	6. louder and louder.
2. came out and looked around.	7. screamed in fear.
3. his frog skin and became a very handsome man.	8. to call out his three daughters.
4. jumped out of her knee.	9. to marry the frog and she agreed.
5. laughed at the ugly frog.	10. to marry the frog but she also refused.
	11. wanted a child very much.

4. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུགས་ལ)F རྟགས་རྒྱུབ།

- The couple had a child. **T F**
- The frog jumped out of the woman's arm. **T F**
- The frog was really a very handsome man. **T F**
- The King couldn't stop laughing until he agreed to let his daughter marry the frog. **T F**
- The King laughed at the frog. **T F**
- The oldest daughter agreed to marry the frog. **T F**
- The youngest daughter agreed to marry the frog. **T F**

5. Put these words in the blanks below བ་སྐྱོད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་ས།: amazed, childless, felt a pain, jumped out, kept his promises, middle, oldest, promised, screamed with fear, some time later, to call out, unable, youngest, noticed, son-in-law.

- _____ the frog went to the King's palace and shouted, "I am your _____."
- A poor _____ couple wanted a child very much.
- The King _____ the frog.
- The frog _____ that he would bring them wealth and marry the local King's daughter.
- The woman _____ in one knee.
- A very ugly frog _____ of her knee.
- The frog replied, "You shall laugh and be _____ until you let your daughter marry me."
- The King asked his _____ daughter to marry the frog and she agreed.
- The King told his _____ daughter to marry the frog.
- The King told the _____ daughter to marry the frog but she also refused.
- The King was _____.
- The people of the palace _____.
- The frog _____ and the poor couple enjoyed a wonderful life.

Three Girls (ལྷ་རི་མཚོ་མོ།)

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་།

princesses ལྷ་ལོ་ལོ་སྐུ་མོ།

servant འཁོར་གཡོག་།

wicked (bad, evil) བདུད་མོ། རྟོག་སྲིན།

float གཡེང་བ།

sank བྱིང་བ། འཕྲིམས་པ།

drowned ལུང་འཕྲིམས་པ།

river surface ལྷུང་མ།

plan had worked ཐབས་རྒྱུས་གྱིས་གོ་ཚད་པ།

adopt ལེན་པ།

reported (talked about, said) ལུབ།

tricked མགོ་སྐོར་བ།

ordered བཀའ་བསྐྱོན་པ།

imprison བཙོན་དུ་འཇུག་པ།

2. Text རྩོམ་ཚན།

Two beautiful **princesses** and their **servant** went to a river to play. The oldest daughter brought her gold bowl, the youngest daughter brought her silver bowl, and the servant brought her wood bowl.

The **wicked** servant wanted the two princesses to die. She thought that, after they died, the King would make her a princess.

“Let’s put our bowls in the river and see whose bowl will **float**,” she suggested.

The two daughters agreed. As soon as they were in the water, the gold and silver bowls **sank** while the wood bowl floated. The King’s daughters had lost their beautiful bowls. They were sad and afraid. The servant said, “Oh, no! You have lost your beautiful bowls. Your father will be very angry.”

As soon as the oldest daughter heard this, she jumped into the river to find her bowl. Her younger sister, wanting to help, jumped in after her.

Neither could swim. They both **drowned**.

The servant picked up her wood bowl from the **river surface**. She was very happy because her **plan had worked**. Now she hoped that the King would forget his two daughters and **adopt** her as his own daughter.

She returned to the King and sadly **reported**, “Dear King, I am so sorry. Your beautiful daughters just drowned in the river.”

The King ordered his guards to go to the river and look for his daughters. They found the silver bowl and the gold bowl at the bottom of the river but they did not find the two girls.

When the King learned this, he was very angry with the servant. He realized that she must have **tricked** his daughters. “You did not take care of my daughters,” said the King and **ordered** his guards to **imprison** the servant.

བུ་མོ་གསུམ།

སྲས་མོ་མཛེས་མ་གཉིས་དང་ཁོ་ཚོའི་གཡོག་མོ་རྒྱ་ཁ་ཞིག་དུ་ཅེ་བར་སོང་། བུ་མོ་ཆེ་བས་ཁོ་མོའི་གསེར་གྱི་ཕོར་ཁྲིའི་དང་བུ་མོ་རྒྱུ་ཆུང་བས་ཁོ་མོའི་
དངུལ་གྱི་ཕོར་ཁྲིར། གཡོག་མོས་ཁོ་མོའི་ཤིང་ཕོར་ཁྲིར།

གཡོག་མོ་སྲིག་ཅན་དེས་སྲས་མོ་གཉིས་འཚིན་འདོད། ཁོ་མོས་སྲས་མོ་གཉིས་ཤི་རྗེས་རྒྱལ་པོས་ཁོ་མོ་སྲས་མོ་ལ་ལེན་འགོ་བསམ་མས།

གཡོག་མོས་“ང་ཚོའི་ཕོར་རྒྱ་ནང་ལ་བཞག་ནས་སུའི་ཕོར་རྒྱ་ཁར་གཡེང་མིན་ལ་བཟོ་”ཞེས་བཀོད་བ་བཏོན་པས།

བུ་མོ་གཉིས་ཀྱང་འཐད་བ་བྱུང་། ཕོར་རྒྱ་ནང་ལ་བཞག་མ་ཐག་གསེར་ཕོར་དང་དངུལ་ཕོར་གཉིས་རྒྱ་ནང་ལ་འཐིམ་མ་བ་དང་ཤིང་ཕོར་རྒྱ་ཁར་
གཡེང་ས་བས་ཁོ་ཚོ་སྐྱོ་ཞིང་སྐྱག་གཡོག་མོས་“ཨོ། མ་བཟང་། བྱོད་ཚོས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཕོར་བ་བོར་ཟེན་པས། བྱོད་ཚོའི་ཨ་ཕ་ལྷགས་ཉ་ཅང་ཁྱོ་
རྒྱ་རེད་”ཅེས་བཤད།

བུ་མོ་ཆེ་བས་གཏམ་འདི་གོ་མ་ཐག་རྒྱ་ནང་དུ་ཁོ་མོའི་ཕོར་འཚོལ་བར་མཚོངས་ཤིང་། ཁོ་མོའི་བུ་མོས་ཨ་ཕ་ཚེ་སྐྱོབ་འདོད་ནས་གཞུག་ལ་མཚོངས།

ཡིན་ནའང་ཁོ་མོ་གཉིས་རྒྱ་ལ་རྒྱལ་མི་ཤེས་པས་གཉིས་ཀ་རྒྱུར་འཐིམ་ས།

གཡོག་མོས་ཁོ་མོའི་ཤིང་ཕོར་རྒྱ་ཁ་ནས་སྤངས་ཤིང་། ཁོ་མོའི་འཚར་གཞི་འགྲུབ་པས་དགའ་སྐྱོ་རབ་དུ་སྐྱེས། དེ་ནས་ཁོ་མོས་རྒྱལ་པོས་ཁོའི་བུ་
མོ་གཉིས་བརྗོད་ནས་ཁོ་མོ་ཁོའི་བུ་མོར་ལེན་རྒྱུའི་རེ་བ་བཅུངས།

ཁོ་མོ་རྒྱལ་པོའི་དུང་དུ་ཕྱིན་ནས་སྐྱོ་བའི་ཚལ་གྱིས་སྡིང་ཉེ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལགས། དགོངས་བ་མ་ཚོམ། བྱོད་ཀྱི་བུ་མོ་མཛེས་མ་གཉིས་ཀ་རྒྱལ་

འཐིམ་ས་སོང་”ཅེས་བཤད།

རྒྱལ་པོས་ཁོའི་སྐྱ་སྐྱུང་ལ་རྒྱ་ཁར་སོང་ནས་ཁོའི་བུ་མོ་འཚོལ་རྒྱུའི་བཀའ་བབས། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚོས་གསེར་ཕོར་དང་དངུལ་ཕོར་རྗོད་ཀྱང་བུ་མོ་
གཉིས་ཀ་མ་རྗོད།

རྒྱལ་པོས་དོན་དེ་ཤེས་པ་ན་གཡོག་མོའི་ཐོག་ལ་ལྷགས་ཉ་ཅང་ཁྲོས་ཤིང་། གཡོག་མོས་ཁོའི་བུ་མོ་གཉིས་ཀ་མགོ་སྐྱོར་བཏང་བ་མཁྱེན་ནས།
“བྱོད་ཀྱིས་ངའི་བུ་མོ་ལ་བདག་སྐྱོང་མ་བྱས་”ཅེས་བཤད་ནས་སྐྱ་སྐྱུང་ལ་གཡོག་མོ་བཙོན་དུ་འཇུག་རྒྱུའི་བཀའ་ལབ།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོངས།: the, that, this, and, to, of, in, an, for, with, a.

- a. Two beautiful princesses ____ their servant went ____ ____ river ____ play.
- b. ____ oldest daughter brought her gold bowl, ____ youngest daughter brought her silver bowl, ____
____ servant brought her wood bowl.
- c. ____ wicked servant wanted ____ two princesses ____ die.
- d. She thought ____, after they died, ____ King would make her ____ princess.
- e. “Let’s put our bowls ____ ____ river ____ see whose bowl will float,” she suggested.
- f. ____ two daughters agreed.
- g. As soon as they were ____ ____ water, ____ gold ____ ____ silver bowls sank while ____ wood
bowl floated. ____ King’s daughters had lost their bowls. They were sad ____ afraid.
- h. As soon as ____ oldest daughter heard ____, she jumped into ____ river ____ find her bowl.
- i. Her younger sister, wanting ____ help, jumped ____ after her.
- j. ____ servant picked up her wood bowl from ____ river surface.
- k. She hoped ____ ____ King would forget his two daughters ____ adopt her as his own daughter.
- l. She returned ____ ____ King ____ sadly reported, “Dear King, I am so sorry.

- m. Your beautiful daughters just drowned ____ ____ river.”
- n. ____ King ordered his guards ____ go ____ ____ river ____ look ____ his daughters.
- o. They found ____ silver bowl ____ ____ gold bowl at ____ bottom ____ ____ river but they did not find ____ two girls.
- p. When ____ King learned ____, he was very angry ____ ____ servant.
- q. He realized ____ she must have tricked his daughters. “You did not take care ____ my daughters,” said ____ King ____ ordered his guards ____ imprison ____ servant.

4. Write the names of the speakers in the blanks. ལྷོང་ཚའི་ནང་དུ་བརྗོད་པ་བོའི་མིང་བྲིས།

- a. _____ “Dear King, I am sorry. Your beautiful daughters just drowned in the river.”
- b. _____ “Oh, no! You have lost your beautiful bowls. Your father will be very angry.”
- c. _____ “You did not take care of my daughters.”
- d. _____ “Let’s put our bowls in the river and see whose bowl will float.”

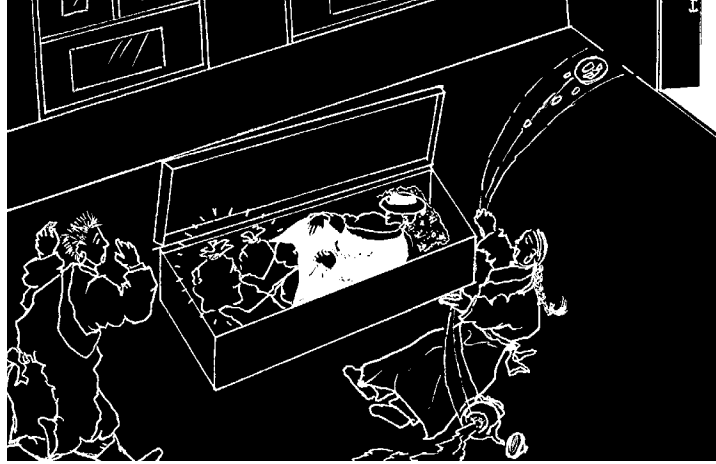
5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལམ་འབྲི་དགོས།

- a. What did each of the girls take when they went to play?
- b. Where did they go to play?
- c. Why did the servant want the two princesses to die?
- d. How did the servant feel when the two princesses died?
- e. What did the servant tell the king about the princesses’ death?

6. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་བར་སྒྲིགས།

a. ____ “You did not take care of my daughters,” said the King.	f. ____ The King’s daughters had lost their beautiful bowls.
b. ____ “Your father will be very angry.”	g. ____ The two daughters agreed.
c. ____ The gold and silver bowls sank in the water while the wood bowl floated.	h. ____ They found the silver bowl and the gold bowl at the bottom of the river.
d. ____ Neither could swim.	i. ____ When the King learned this, he was angry with the servant.
e. ____ She thought that, after they died, the King would make her a princess.	

A Bad Friend (མཁའ་སྐྱོད་སྐྱོལ་མ།)

1. Vocabulary བསྟན།

to rob འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པ། རག་རྒྱག་པ།

stole བརྒྱལ་པ།

revenge ཞེ་འཁོན་སྐྱོག་པ། དག་ཤ་ལེན་པ།

liquid གཤེར་ལུ།

prison ཕྱག་སྤལ། བཅོན་ཁང་།

tug the rope བག་པ་མཐུད་པ།

rode away ཏུ་སོགས་ལ་བསྐྱོན་ནས་བལྟུད་པ།

comfortable སྤྱིད་པོ་བདེ་མོ།

melts ཚབ་རོམ་སོགས་ལུ་བ།

lowered རིང་མའ་ཅུ་གཏོང་བ། སྤར་བ།

punished ཚད་པ་བཅད་པ།

to urinate གཅིན་གཅི་བ།

delicious ཞེམ་པོ།

2. Text སྐབ་ཚན།

One summer night Pencu and Renchin decided **to rob** the King’s palace. First, they made a hole in the palace roof. Renchin said, “I will wait for you here. You enter the palace, put something in this box, **tug the rope**, I will pull the box up, and then I’ll pull you up.”

Pencu believed Renchin. After Renchin **lowered** him into the palace, he **stole** some treasures, put them in the box, and tugged the rope. Renchin pulled up the box and **rode away**. Pencu remained in the palace and could not get out. When Renchin was leaving he shouted, “There’s a thief in the palace!” The King’s servants caught Pencu and **punished** him.

Pencu did not forget and wanted **revenge**.

One day he found Renchin and said, “The King has wonderful jewelry in the palace. Let’s steal it.”

Greedy Renchin said, “Okay, but I have one condition—I will wait on the roof while you go into the house.” Pencu agreed.

After they reached the palace Renchin lowered Pencu into the palace. Pencu waited a few minutes, got into the box, and tugged the rope.

Renchin was delighted that the box was so heavy. He thought it must have a huge amount of jewelry inside.

Pencu was happy and **comfortable** inside the box. But it was a long way to Renchin’s home and he had to **urinate** in the box.

Renchin noticed **liquid** running out of the box and thought, “This jewelry is really wonderful. When it meets the night air it **melts**!” He put his finger in the liquid, licked it, and said, “**Delicious**.”

When he at last reached his home he said to his wife, “I’m sure Pencu is in **prison** waiting for death. Now I am the richest man in the world.” Then he opened the box and received a very big surprise.

གོགས་པོ་ངན་པ་ཞིག

དབྱར་ཁའི་མཚན་མོ་ཞིག་ལ། སུན་ཚོགས་དང་རིན་ཚེན་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ལ་ངག་རྒྱུག་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་བཅད། ཐོག་མར་ཁོ་ཚོས་ ཕོ་བྲང་གི་རྒྱ་ཕྱིབས་ལ་ཁུང་བུ་ཞིག་བརྟོལ། “ངས་འདི་ནས་ཁྱོད་ལ་སྐྱུག་ནས་འདུག ཁྱོད་ཕོ་བྲང་དུ་འཇུག་ནས་དངོས་པོ་ཞིག་སྐྱམ་འདིའི་ནང་དུ་ ཚོགས་ལ་ཐག་སྐྱར་མཛད་དང་། ངས་སྐྱམ་ཡར་ལ་འཐེན་རྗེས་ཁྱོད་ཡར་ལ་འཐེན་ཞེས་རིན་ཚེན་གྱིས་དེ་ལྟར་ལབ།

སུན་ཚོགས་ཀྱིས་རིན་ཚེན་ལ་རྒྱུ་། རིན་ཚེན་གྱིས་སུན་ཚོགས་ཕོ་བྲང་ནང་དུ་བསྐྱར་རྗེས། སུན་ཚོགས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་འགའ་བརྒྱུས་ནས་སྐྱམ་ གི་ནང་དུ་བཞག་ཅིང་ཐག་བསམ་མཛད། སུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱམ་ཡར་ལ་འཐེན་རྗེས་ཏུ་བསྐྱོན་ནས་བུད་སོང་། སུན་ཚོགས་ཕོ་བྲང་གི་ནང་ནས་ལུས་ སོང་བའི་ཕྱིར་འབྲུང་མ་ཐུབ། རིན་ཚེན་འགོ་སྐབས་ད་དུང་“ཕོ་བྲང་གི་ནང་དུ་རྒྱུ་མ་ཞིག་ཡོད”ཅེས་སྐད་བརྒྱབ། རྒྱལ་པོའི་འཁོར་གཡོག་གིས་ སུན་ཚོགས་བཟུང་ནས་བྲིམས་ལ་སྐྱར།

སུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་བརྟགས་ནས་དག་ག་སྐྱངས་ན་འདོད།

ཉིན་ཞིག་ཁོས་རིན་ཚེན་རིག་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཁོའི་ཕོ་བྲང་གི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ཁྱད་མཚར་ཞིག་ཡོད། ང་ཚོ་བརྒྱུ་འགོ།”ཞེས་བཤད།

བརྟུང་སེམས་ཆེ་བའི་རིན་ཚེན་གྱིས་ཚོགས་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ང་ལ་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ཁྱོད་ཁང་བའི་ནང་དུ་འགོ་དགོས་ལ་ང་ཁང་ཐོག་ནས་ འདུག་ཅེས་བཤད་པར་སུན་ཚོགས་འཐད་བ་བྱུང་།

ཁོ་གཉིས་ཕོ་བྲང་དུ་འབྱོར་བ་ན་རིན་ཚེན་གྱིས་སུན་ཚོགས་ཕོ་བྲང་གི་ནང་དུ་བསྐྱར། སུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱར་མ་འགའ་ལ་བརྒྱུགས་རྗེས་སྐྱམ་ དེའི་ནང་དུ་བུད་ནས་ཐག་བ་འཐེན་དུ་བཅུག།

སྐྱམ་ཏུ་ཅང་ལྗི་བས་རིན་ཚེན་གྱིས་སྐྱམ་ནང་ན་རིན་པོ་ཆེ་མང་པོ་ཡོད་པར་སྐྱམ་ཏུ་ཅང་དགའ་སྤོལ་སྤྲོས།

སུན་ཚོགས་ལ་སྐྱམ་ནང་ནས་བདེ་སྐྱང་སྤྲོས། འོན་ཀྱང་རིན་ཚེན་གྱི་བྲིམ་ལ་ལམ་ཐག་རིང་བས་ཁོས་སྐྱམ་གི་ནང་ལ་གཅིན་གཏོང་དགོས་བྱུང་།

རིན་ཚེན་གྱིས་གཤེར་ཁུ་སྐྱམ་ནང་ནས་བལྟར་བཞིན་པ་མཐོང་ནས་“རིན་པོ་ཆེ་འདི་ངོ་མས་ཁྱད་མཚར་རེད། དགོང་མོའི་ཁ་དབུགས་དང་འཕྲད་ བ་རིན་པོ་ཆེ་བཟུ་འགོ་བསམས། ཁོས་ཁོའི་མཇུབ་གུ་གཤེར་ཁུའི་ནང་དུ་བཞག་ཅིང་བཟུགས་ནས་ཞིམ་པོ་འདུག”ཅེས་ལབ།

མཐའ་མར་ཁོ་བྲིམ་དུ་འབྱོར་བ་ན་ཁོའི་རྒྱུང་མ་ལ་“སུན་ཚོགས་བཙོན་ཁང་ནང་ན་དམར་གསོད་གཏོང་རྒྱུ་སྐྱུག་ཡོད་པ་ཁོ་ཐག་ཡིན། ད་ལྟ་ང་ འཛིག་རྟེན་འདིའི་སྐྱམ་པ་ཆེས་ལྷག་པོ་ཡིན”ཞེས་ལབ། དེ་ནས་ཁོས་སྐྱམ་གི་ཁ་བྲེས་པ་ན་དངངས་སེམས་ཆེན་པོ་ཞིག་སྤྲོས།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚོགས་སྐྱུང་ཆ་ བསྐྱུགས་ནས་ཚོགས་སྐྱུང་ཡང་དག་བཞོས།

PART I

a. After they reached the palace ____	b. It was a long way to Renchin’s home ____
c. First, they made ____	d. He put his finger in the liquid, ____
e. He thought it must have a ____	f. One summer night Pencu and Renchin ____
g. Pencu did not forget ____	g. Pencu remained in the palace ____
h. Pencu waited a few minutes, ____	i. Pencu was happy and ____
j. Renchin pulled up ____	k. Renchin was delighted ____
l. The King’s servants ____	m. Then he opened the box ____

PART II

1. a hole in the palace roof.
2. and could not get out.
3. and he had to urinate in the box.
4. and received a very big surprise.
5. and wanted revenge.
6. caught Pencu and punished him.
7. comfortable inside the box.
8. decided to rob the King's palace.
9. got into the box, and tugged the rope.
10. huge amount of jewelry inside.
11. licked it, and said, "Delicious."
12. Renchin lowered Pencu into the palace.
13. that the box was so heavy.
14. the box and rode away.

4. Put these words in the blanks below བ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོང་ས།: a, and, the, in, into, for, to, up, out.

- a. Pencu _____ Renchin decided _____ rob _____ King's palace.
- b. They made _____ hole _____ _____ palace roof.
- c. Renchin said, "I will wait _____ you here."
- d. "You enter _____ palace, put something _____ this box, tug _____ rope, I will pull _____ box _____, _____ then I'll pull you _____."
- e. After Renchin lowered him _____ _____ palace, he stole some treasures, put them _____ _____ box, _____ tugged _____ rope.
- f. Renchin pulled _____ box _____ rode away.
- g. Pencu remained _____ _____ palace _____ could not get _____.
- h. Renchin shouted, "There's _____ thief _____ _____ palace!"
- i. _____ King's servants caught Pencu _____ punished him.
- j. Pencu did not forget _____ wanted revenge.
- k. He found Renchin _____ said, "The King has jewelry _____ _____ palace."
- l. Greedy Renchin said, "Okay, but I have one condition—I will wait _____ _____ roof while you go _____ _____ house."

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did Pencu and Renchin decide to do?
- b. Who was lowered into the palace?
- c. After the box was pulled up, what did Renchin do?
- d. What did the King's servants do to Pencu?
- e. What did Pencu want?
- f. What did Pencu say the King had in his palace?
- g. Why was Renchin delighted that the box was so heavy?
- h. What did he think the liquid was?
- i. What did he see when he opened the box?

The Timid Thief

ཉིམ་གཡང་མཚོ།

1. Vocabulary བསྟན།

remote ས་འཕོབ། ཐག་རིང་།

scripture མ་ཉི། བསྟན་བཅོས།

thieves རྒྱུ་མ།

straining your ears to listen རྒྱ་བ་བསྐྱེམས་ནས་ཉན་པ།

chanting འདོན་པ།

intently རྣལ་དྲུ། ཤ་བསྐྱེམས་ནས་།

frightened རླག་པ།

devil གདོན་འདྲེ།

the gods have taken pity དགོན་མཚོག་གིས་སྡིང་ཇེ་བཟུང་བ།

a man pretending to be a monk བཙུན་པར་བརྟུས་པའི་སྐྱེས་པ་ཞིག།

value རིན་ཐང་། དངོས་པོ་ཚུ་ཚེན།

protect རྒྱུང་བ།

hopping མཚོངས་ལྗིང་བྱེད་པ།

creeping on the ground ཐང་ནས་འཇུབ་པ།

tiptoed འཇུབ་པ།

crawling རུར་བ།

raced away བྱོས་བྱོལ་བྱས་པ།

steal རྒྱ་བ།

stole བརྒྱས་པ།

2. Text **སྒྲིབ་ཚེས།**

A poor old woman lived alone in a small tent in a very **remote** place. She had no money and she had no children. The only thing of any **value** that she owned was a sheep.

The old woman was afraid that she would lose the sheep. She thought, “I would be very glad to know a **scripture** that would **protect** me from **thieves**.”

One day a **man pretending to be a monk** went to the old lady’s home. The old lady was very glad because she almost never had any visitors. She thought, “**The gods have taken pity** on me and sent this monk to teach me a scripture that will protect my sheep from thieves.” Then she asked the monk to teach her a prayer that would **protect** her sheep from **thieves**.

The “monk” thought, “If I say I don’t know such a prayer, she will know I’m not a monk and then she won’t give me lunch.”

Just at that moment, the “monk” looked out of the tent. He saw a rabbit **hopping** through the weeds. He said, “You must say, ‘You are coming by secret steps. You are **straining your ears** to listen. You are **creeping on the ground**. You are running away.’” As the old woman happily repeated these words the “monk” left after finishing his lunch.

One afternoon the old woman sat in her tent **chanting** her newly learned prayer. A thief was hiding in the weeds outside. He was planning to **steal** the woman’s sheep. As he **tiptoed** towards the tent, the old lady murmured, “You are coming by secret steps.” The thief stopped and listened **intently**.

The old lady said, “You are straining your ears to hear.” The thief was now very afraid. He thought that the old lady had seen him and he began **crawling** away.

Then he heard, “You are crawling.” These words so **frightened** him that he **raced away**.

At the same time he heard the woman say, “You are running away.” The thief ran as fast as he could. He thought the old lady must be a god or a **devil**. From that moment on he never **stole** again.

རྒྱུ་མ་སྒྲིབ་ཚེས་ཞེས།

མུ་མོ་ཞེས་གིས་ས་ཐག་རིང་བའི་ཡུལ་གྱུ་ཞེས་ནས་སྐྱུ་གུར་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞེས་གི་ནང་དུ་གཅིག་ཤུར་འཚོ་བ་རོལ། ཁོ་མོར་སྒོར་མོ་མེད་ལ་བྱིས་པ་
ཡང་མེད། ཁོ་མོར་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་རྩ་ཆེན་གཅིག་ཤུ་ནི་ཡུག་ཅིག་ཡིན།

མུ་མོས་ཁོ་མོའི་ཡུག་དེ་བོར་འགོ་བར་སེམས་ཁུར་ཆེན་པོ་བྱས། ཁོ་མོས་“ངས་རྒྱུ་མ་སྐྱུ་གུར་བྱུང་བའི་གསང་སྔགས་གི་ག་ཤེས་ནང་ཉ་ཅང་
དགའ་”བསམས།

ཉེན་ཞེས་ལ། བཙུན་པ་ཞེས་ཏུ་བརྟུན་པའི་སྐྱེས་པ་ཞེས་མུ་མོ་དེའི་བྱིམ་དུ་སོང། མུ་མོར་ཕལ་ཆེར་འགྲུལ་བ་ཞེས་ཡོང་མ་བྱོང་བས་མོ་རབ་
ཏུ་དགའ། མུ་མོས་“དགོན་མཚོག་གིས་ང་ལ་སྒྲིབ་རྗེ་བཟུང་ནས་བཙུན་པ་འདི་བའི་ཡུག་རྒྱུ་མ་ལས་སྐྱུ་གུར་བའི་གསང་སྔགས་གི་ག་ཤེས་ལ་འཆད་དུ་
མངགས་པར་”འདོད། དེ་ནས་ཁོ་མོས་བཙུན་པ་དེར་ཁོ་མོར་ཡུག་རྒྱུ་མ་ལས་སྐྱུ་གུར་བའི་གསང་སྔགས་གི་ག་ཤེས་འཆད་རྒྱ་ལྷུ་བ་བྱས། བཙུན་པ་དེས་
“གལ་ཏེ་ངས་འདོན་པ་འདི་འདྲ་ཞེས་མི་ཤེས་ཅེས་བཤད་ན། ཁོ་མོས་ང་བཙུན་པ་ཞེས་མིན་པ་ཤེས་ནས་ང་ལ་གུང་ཇ་ཡང་འདྲེན་རྒྱུ་མ་རེད་”སྟུམ།

ཏག་ཏག་སྐབས་དེར། བཙུན་པ་དེས་སྐྱུ་གུར་གྱི་ཕྱི་ལ་བལྟས་པ་ན་རི་བོང་ཞེས་རྩ་ལྷུ་མ་གྱི་བར་ན་མཚོངས་བཞིན་པ་མཐོང། ཁོས་ཁྱོད་ཀྱིས་
ངས་པར་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་གསང་བའི་གོམ་པ་སྒོ་བཞིན། རྩ་བའི་དབང་བོ་བསྐྱེམས་ནས་ཉན་འདུག ཁྱོད་རང་ཐང་ན་རུར་ནས་འགོ་བཞིན་ཡོད། ཁྱོད་
ད་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ཅེས་འདོན་དགོས། ཅེས་བཤད། མུ་མོ་དེས་ཡིད་དྲོ་བའི་ངང་ནས་བཙུན་པས་གུང་ཚིགས་ཀྱི་རྗེས་ནས་བཞག་པའི་ཚིག་འདི་
དག་ངག་ལ་ཡང་ཡང་བསྐྱར།

ཕྱི་ལོ་ཞིག་ལ། མཉམ་མོ་སྐྱ་གུར་གྱི་ནང་དུ་བསྐྱད་ནས་ཁོ་མོའི་གསར་དུ་བསྐྱབས་པའི་ཁ་བཏོན་བཏོན། རྒྱུ་མ་ཞིག་གི་རོལ་གྱི་རྩ་ལྷུ་མ་ཁོང་དུ་
 ཡིབ་སྟེ་མཉམ་མོ་དེའི་ལྷན་རྒྱུ་ཚིས་བྱེད་བྱིན་ཡོད། ཁོ་སྐྱ་གུར་གྱི་ཕྱོགས་སུ་འཇབ་པ་ན། མཉམ་མོ་དེས་ཁྱོད་ཀྱིས་གསང་བའི་གོ་མ་པ་སྟོ་བཞིན་ཅེས་
 བརྒྱས་པ་ན། རྒྱུ་མ་མས་འགོ་མཚམས་བཞག་ཅིང་ག་བསྐྱེམས་ནས་ཉན།

མཉམ་མོས་“རྩ་བའི་དབང་བོ་བསྐྱེམས་ནས་ཉན་འདུག”ཅེས་བཏོན་པ་ན། རྒྱུ་མ་དེ་ཉ་ཅང་སྐྱག་ནས་མཉམ་མོ་མཐོང་ཡོད་འདོད་ནས་ཕྱིར་
 རུར་རྒྱག་འགོ་བརྩམས།

དེ་ནས་ཁོས་ཁྱོད་རང་ཐང་ན་རུར་ནས་འགོ་བཞིན་ཡོད་ཅེས་ཐོས། ཚིག་འདིས་ཁོ་སྐྱག་ཏུ་བརྩལ་པས་བརྒྱགས་ནས་བྱོས།
 དུས་མཚུངས་སུ། ཁོས་བྱུང་མེད་དེས་ཁྱོད་རང་དུ་བཞིན་ཡོད་ཅེས་འདོན་པ་ཐོས་པས་ཅི་མགོ་གས་ཀྱིས་བྱོས་བྱོལ་བྱས། ཁོས་མཉམ་མོ་དེ་ནི་
 ལྷ་འཕེལ་གདོན་འདྲེ་ཞིག་ཡིན་པ་ཁོ་ཐག་རེད་འདོད་ནས། དེའི་གཞུག་ནས་རྒྱུ་མ་དེས་རྒྱེད་མ་བྱུང།

3. Put these marks of punctuation in the spaces below གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆའི་ནང་དུ་རྟགས་འདི་དག་སྒྲིངས། : . , “ ? ‘

- a. A poor old woman lived in a very remote place ____
- b. She had no children ____
- c. The only thing of any value that she owned was a sheep ____
- d. The old woman was afraid that she would lose the sheep ____
- e. She thought ____ I would be glad to know a scripture that would protect me from thieves ____
- f. A man pretending to be a monk went to the old lady’s home ____
- g. The old lady was very glad because she almost never had any visitors ____
- h. She thought ____ This scripture will protect my sheep from thieves ____
- i. She asked the monk to teach her a prayer that would protect her sheep from thieves ____
- j. The ____ monk ____ thought ____ If I say I don’t know such a prayer ____ she will know I’m not a monk ____
- k. Just at that moment ____ the ____ monk ____ looked out of the tent ____

4. Put these words in the blanks below བ་སྟངས་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲིངས།: she, old, woman, he, monk, thief, man, you, old lady, sheep, I.

- a. A poor _____ lived alone in a small tent in a very remote place.
- b. _____ had no money and _____ had no children.
- c. The only thing of any value that _____ owned was a _____.
- d. The _____ was afraid that _____ would lose the _____.
- e. _____ thought, “_____ would be very glad to know a scripture that would protect me from thieves.”
- f. One day a _____ pretending to be a _____ went to the _____’s home.
- g. The _____ was very glad because _____ almost never had any visitors.
- h. _____ thought, “The gods have taken pity on me and sent this _____ to teach me a scripture that will protect my _____ from thieves.”
- i. Then _____ asked the _____ to teach her a prayer that would protect her _____ from thieves.
- j. The “_____ “ thought, “If _____ say _____ don’t know such a prayer, _____ will know I’m not a _____ and then _____ won’t give me any lunch.”
- k. Just at that moment the “_____ “ looked out of the tent. _____ saw a rabbit hopping through the weeds. _____ said, “_____ must say, ‘_____ are coming by secret steps.’”

- l. “___ are straining your ears to listen. ___ are creeping on the ground. ___ are running away.”
- m. As the _____ repeated these words the “_____” left after finishing his lunch.
- n. One afternoon the _____ sat in her tent chanting her newly learned prayer.
- o. A ___ was hiding in the weeds outside. ___ was planning to steal the woman’s _____.
- p. As ___ tiptoed towards the tent, the ___ murmured, “___ are coming by secret steps.”
- q. The _____ stopped and listened intently.
- r. The _____ said, “___ are straining your ears to hear.”
- s. The _____ was now afraid. ___ thought that the _____ saw him and began crawling away.
- t. Then ___ heard, “___ are crawling.”
- u. These words so frightened him that ___ raced away.
- v. At the same time ___ heard the woman say, “___ are running away.”
- w. The _____ ran as fast as ___ could.
- x. ___ thought the _____ must be a god or a devil.
- y. From that moment on ___ never stole again.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who lived alone?
- b. What was the only thing of value that she had?
- c. What was the old woman afraid of?
- d. Where did the old woman live?
- e. What did the old woman want?
- f. Who visited the old woman?
- g. What did the man pretend to be?
- h. Why did the man pretend to be a monk?
- i. Why was the old woman glad to see the man?
- j. What “scripture” did the man teach the old woman?
- k. What did the man see in the weeds?
- l. Who hid outside the woman’s tent?
- m. What did the man outside the tent want to do?
- n. Why was the thief very afraid?
- o. Why did the thief never again steal?

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. Something that happens can be very surprising.
- b. Thieves should not steal.
- c. Men should not pretend to be monks.
- d. Women should not live alone in tents.

The Death of Hunting Eagle

ཉི་མ་གཡང་མཚོ།

1. Vocabulary བསྟན།

eaves མདའ་གཡམ་བ།

to trade ཉི་ཚོང་བྱེད་པ། བརྗེ་བ།

stretch out བསྐྱང་བ། བརྒྱུངས་པ།

claws ལྗེ་མོ།

recite རྒྱུ་བ། འདོན་པ།

tight དོག་མོ། དམ་པོ།

loosened ལྡོད་པ།

rolled འགྲེལ་བ། རྒྱུལ་བ།

explode བགཏ་པ།

grotto ས་དོང་།

ordered བཀའ་བབས་པ།

grabbed བརྗུང་བ།

entreated ལུ་བ་བྱས་པ།

curse དམོད་པ།

hardly speak བརྗོད་དགའ་བ།

escaped བྲོས་པ།

crashed into གཏོང་གཏུགས་པ།

splendid བརྗོད་ཆགས་པ། ལྷན་ཆགས་པ།

2. Text སྐབ་ཚན།

Sparrow and Swallow lived in a Tibetan palace. Sparrow lived in the **eaves** and Swallow lived in a **grotto**. One day Sparrow asked Swallow to **trade** nests. Swallow refused.

The next morning when Swallow flew out to get food, Sparrow hid in Swallow's nest. When Swallow returned and found Sparrow, he told Sparrow to leave but Sparrow refused.

Swallow went to the King of the birds, Hunting Eagle, and told him what had happened. Hunting Eagle **ordered** Sparrow to leave Swallow's nest.

Sparrow did not obey. Hunting Eagle thought for a moment and said, "Please **stretch out** your head." Sparrow did as Hunting Eagle said. Hunting Eagle **grabbed** Sparrow with his **claws** and flew away.

Near a river, Hunting Eagle prepared to eat Sparrow. Sparrow quietly **entreated**, "Please do not kill me here. This place is where the King's horses drink. If anyone sees you eating an innocent sparrow, they will **recite** scriptures very loudly and **curse** you."

Hunting Eagle thought that this was true and flew toward a wild place. When they got there, Sparrow said, "Please wait a moment before you kill me. I have something very important to tell you. But your claw is so **tight** that I can **hardly speak**."

Hunting Eagle **loosened** his claw. Sparrow **escaped** and flew into an old wild yak horn. Hunting Eagle chased after him but he was too big to go inside the horn.

"Please don't kill me as my father was killed," said Sparrow.

Hunting Eagle asked, "How did your father die?"

Sparrow said, "My father was chased by a hunting eagle. He flew into a wild yak horn. The eagle **rolled** in water, rolled in sand, flew very high in the sky, and then **crashed into** the horn. My father died when the eagle hit the horn and made it **explode**."

Hunting Eagle thought this was a **splendid** idea. He followed Sparrow's instructions exactly.

When he struck the yak horn Sparrow was hiding in, the horn did not explode. Instead, Hunting Eagle died.

རྫོག་པ་གྲག་གི་འཆི་བ།

བྱེད་དང་ཁ་ལ་ཡུག་གིས་བོད་ཀྱི་ཚོ་བྱང་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཚོ་བ་བསྐྱེལ། བྱེད་མདའ་གཡལ་གྱི་ནང་དུ་བསྐྱད་ཅིང་ཁ་ལ་ཡུག་ས་དོང་ཞིག་གི་ནང་
ནས་བསྐྱད། ཉིན་ཞིག་བྱེད་ཡིས་ཁ་ལ་ཡུག་ལ་བྱ་ཚང་བརྗེ་རྒྱུ་ལྟེ་རེ་བ་ལྷུས་ཀྱང་ཁ་ལ་ཡུག་གིས་ཁས་མ་སྤངས།

ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར། ཁ་ལ་ཡུག་ཕྱི་ལ་ཟ་མ་འཚོལ་བར་ཕྱིན་རྗེས་བྱེད་ཁ་ལ་ཡུག་གི་ཚང་དུ་བསྐྱེདས། ཁ་ལ་ཡུག་ཕྱིར་ཡོང་ནས་བྱེད་མཐོང་སྡེ་
བྱེད་ལ་འགྲོ་དགོས་པར་བཤད་ཀྱང་བྱེད་ཡིས་ཁས་མ་སྤངས།

ཁ་ལ་ཡུག་འདབ་ཆགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྫོག་པ་གྲག་ཡོད་སར་སོང་ནས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་བཤད། རྫོག་པ་གྲག་གིས་བྱེད་ལ་ཁ་ལ་ཡུག་གི་ཚང་
ནས་འགྲོ་རྒྱུ་ལྟེ་བཀའ་བབས།

བྱེད་ཡིས་བཀའ་མ་བརྟེས། རྫོག་པ་གྲག་གིས་རེ་ཞིག་ལ་འདད་བརྒྱབ་ནས་འཁྱོད་ཀྱིས་མགོ་བོ་བསྐྱིངས་དང་ཞེས་བཤད། བྱེད་ཡིས་རྫོག་པ་
གྲག་གིས་བཤད་པ་ཅི་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་པ་ན་རྫོག་པ་གྲག་གིས་སྡེར་མོས་བྱེད་བཟུང་ནས་འཕུར་སོང།

རྒྱ་བོ་ཞིག་དང་ཉེ་ས་ནས། རྫོག་པ་གྲག་གིས་བྱེད་བཟུང་རྒྱུ་ལྟེ་གླིག་བྱས། བྱེད་ཡིས་ང་འདི་ནས་མ་གསོད། འདི་ནི་རྒྱལ་པོའི་རྟ་ལྷུས་རྒྱ་
བརྒྱུད་ས་ཡིན། གལ་ཏེ་མི་ཞིག་གིས་འཁྱོད་ཀྱིས་བྱེད་ཉེས་མེད་ཅིག་དམར་གསོད་གཏོང་བ་རིག་ན། ཁོ་ཚོས་ཚོས་བཏོན་ནས་འཁྱོད་ཀྱི་ཐོག་ལ་དམོང་བ་

པོར་རྒྱ་རེད་ཅེས་འཇམ་པོའི་ངང་ལྷ་བ་བྱས།

རྩོམ་པ་སྐྱུག་གིས་དེ་བཞེན་པ་རེད་འདོད་ནས་ས་མོད་ཅིག་གི་ཕྱོགས་སུ་འཕུར། ཁོ་གཉིས་དེ་གར་ཐོན་པ་ན། བྱེད་ཡིས་བྱོད་ཀྱིས་ང་མ་བསང་
གོང་རེ་ཞིག་སྐྱུགས་དང་། ང་ལ་དོན་གལ་ཆེན་རེ་བྱོད་ལ་ལྷ་རྒྱ་ཡོད། འོན་ཀྱང་བྱོད་ཀྱི་སྒྲེར་མོ་དམ་དྲགས་ནས་ངས་སྐྱད་ཆ་བཤད་མི་ཐུབ་ཅེས་
བཤད།

རྩོམ་པ་སྐྱུག་གིས་སྒྲེར་མོ་ལྟོད་པས་བྱེད་བྱོས་ནས་འབྲོང་ཞིག་གི་རུ་ཡི་ནང་དུ་འཕུར། སྐྱུག་གིས་ང་མ་དང་བྱས་ཀྱང་ཁོ་ཆེ་དྲགས་ནས་རུ་ཡི་ནང་
དུ་འཕྱུལ་མ་ཐུབ།

བྱེད་ཡིས་“ངའི་ཨ་པ་བསང་བ་བཞིན་དུ་ང་མ་གསོད་ལགས་”ཅེས་བཤད།

རྩོམ་པ་སྐྱུག་གིས་“བྱོད་ཀྱི་ཨ་པ་ཇི་ལྟར་འདས་པ་ཡིན་”ཞེས་དྲིས།

བྱེད་ཡིས་“རྩོམ་པ་སྐྱུག་ཅིག་གིས་ངའི་ཨ་པ་ལ་རྗེས་འདེད་བཏང་ཞིང་ངའི་ཨ་པ་འབྲོང་ཞིག་གི་རུ་ཅོ་ནང་དུ་འཕུར། སྐྱུག་དེ་ཆུ་ནང་ནས་འགྱུད་
ཅིང་བྱེ་མ་ནང་ནས་འགྱུད། མཐོན་པོ་དབྱིངས་སུ་འཕུར་ནས་རུ་ཅོ་དང་གདོང་གཏུགས། སྐྱུག་གིས་རུ་ཅོ་དང་གདོང་གཏུགས་བརྒྱབ་ནས་རུ་ཅོ་བཀའ་
བ་ན་ངའི་ཨ་པ་ཡང་འདས་སོང་”ཞེས་བཤད།

རྩོམ་པ་སྐྱུག་གིས་འདི་ནི་སློབ་པོ་དེ་མཚར་པོ་ཞིག་རེད་འདོད་ནས་བྱེད་ཡི་བཀོད་འདོམས་ཇི་བཞིན་དུ་བརྒྱབས། སྐྱུག་གིས་བྱེད་ཡི་བས་པའི་
འབྲོང་རུ་ལ་གདོང་གཏུགས་པ་ན། འབྲོང་རུ་མ་བཀའ་པར་སྐྱུག་ཁོ་རང་འཆི་སོང་།

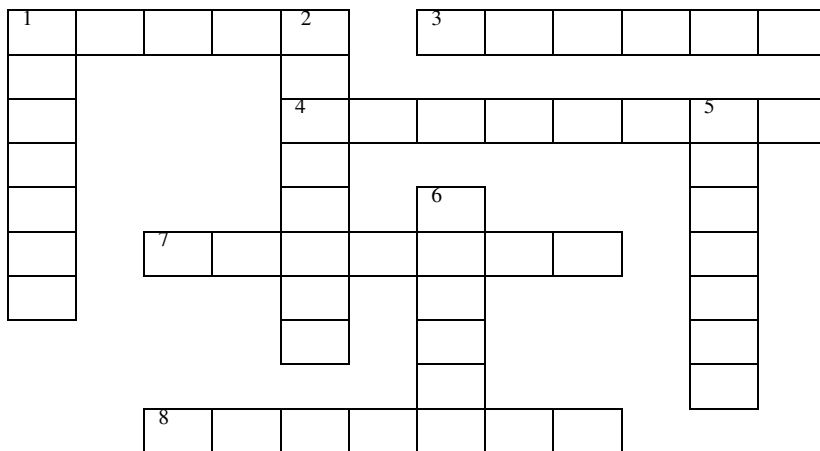
3. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. ___ “Please don’t kill me as my father was killed,” said Sparrow.
- b. ___ He followed Sparrow’s instructions exactly.
- c. ___ Hunting Eagle chased after him but he was too big to go inside the horn.
- d. ___ Hunting Eagle grabbed Sparrow with his claws and flew away.
- e. ___ Hunting Eagle ordered Sparrow to leave Swallow’s nest.
- f. ___ Hunting Eagle thought for a moment and said, “Please stretch out your head.”
- g. ___ Hunting Eagle thought this was a splendid idea.
- h. ___ Near a river, Hunting Eagle prepared to eat Sparrow.
- i. ___ One day Sparrow asked Swallow to trade nests.
- j. ___ Sparrow did not obey.
- k. ___ Sparrow escaped and flew into an old wild yak horn.
- l. ___ Sparrow quietly entreated, “Please do not kill me here.”
- m. ___ Swallow refused.
- n. ___ The eagle rolled in water, rolled in sand, flew high in the sky, and crashed into the horn.
- o. ___ When Swallow was out getting food, Sparrow hid in Swallow’s nest.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་བྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Where did Sparrow live?
- Where did Swallow live?
- What did Sparrow want to do?
- Did Swallow agree?
- What happened when Swallow left his nest?
- Who did Swallow ask for help?
- What did Hunting Eagle order Sparrow to do?
- What did Sparrow say would happen if Hunting Eagle ate him where the King's horses drank?
- Why did Hunting Eagle loosen his claw?
- Where did Sparrow escape to?
- How did Sparrow say his father died?
- What happened to Hunting Eagle?

5. Crossword ལྷ་མེད་གྱི་ཡི་གེའི་གཤམ་རྩེད།

Across

- Sparrow lived in the _____.
- “...I can _____ speak.”
- Hunting Eagle _____ his claw.
- Hunting Eagle _____ Sparrow to leave Swallow's nest.
- “My father died when the eagle hit the horn and made it _____.”

Down

- Sparrow _____ and flew into an old wild yak horn.
- Hunting Eagle thought this was a _____ idea.
- Sparrow quietly _____ ed, “Please do not kill me here....”
- Swallow lived in a _____

The Monk and the Butcher (དབང་དཔལ་འཛོམས།)

1. Vocabulary བསྟན།

butcher བཤན་པ།	for a long time ལུས་ལྟན་རིང་བོ་ཞིག་ལ།	hired གྲུས་པ།
poking through བརྟོལ་བ།	gathered བརྒྱས་པ། བསྐྱངས་པ།	sharpened གྲི་སོགས་བརྒྱུར་བ།
hidden ལྷན།	feelings like a human མི་དང་འདྲ་བའི་ཚོར་བ།	chased དེད་པ། བདས་པ།
ledge གཞོང་གཟེངས།	rather than ལས།	deity ལྷ།

2. Text སློབ་ཚན།

Zhaxi and Caireng were brothers. Zhaxi was a monk and lived in a monastery. Caireng was a **butcher** and lived in Kouman.

Caireng had been a butcher **for a long time**. When winter came people who wanted to have yak or sheep meat **hired** him to kill their animals. People paid him ten to fifteen *yuan* to kill an animal. Caireng used the money to buy food and other things for himself and Zhaxi.

One day Caireng passed by a tent where an old woman and a young man lived. They asked Caireng to kill a sheep. Caireng looked at the sheep. It was so thin its bones were **poking through** the skin. Caireng said, “I don’t want to kill this sheep because it is as thin as a fox.”

The woman angrily said, “It’s your job. Do as I tell you!”

Caireng did not want to quarrel. He **gathered** grass and put it in front of the sheep. He also brought some water for the sheep. But the sheep would not eat or drink.

Caireng took out his knife and **sharpened** it on a stone. He suddenly thought of something and went into the tent, leaving his knife near the stone. When he came back, the knife was gone. The sheep had **hidden** it. Caireng looked for it and finally found it.

He realized then that the sheep had **feelings like a human**. He hated himself for killing animals for money. He knew that this was a wrong thing to do. He turned the sheep loose and **chased** it up a nearby mountain. Feeling so unhappy about all the animals he had killed in his life, he decided to kill himself and threw himself off a **ledge**. **Rather than** falling to the bottom however, he found himself flying in the sky. He had become a **deity**.

When Zhaxi heard this he angrily thought, “Caireng killed animals for money but he became a god. If I throw myself off a mountaintop I will become a better god than he.”

He later did jump off a mountain, fell to the ground, and died.

བཅུན་པ་དང་བཤན་པ།

བཀྲ་ཤིས་དང་ཚེ་རིང་ནི་སྐྱུན་ལྷོ་ཡིན། བཀྲ་ཤིས་ནི་བཅུན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ་དགོན་པ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྐྱེད་ཡོད། ཚེ་རིང་ནི་བཤན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ་སྒོ་དམར་དུ་བསྐྱེད་ཡོད།

ཚེ་རིང་དུས་ལུན་རིང་པོ་ཞིག་ལ་བཤན་པ་བྱས། དགུན་ཁ་ཐོན་པ་ན། ལུག་ག་དང་སྐྱམས་ག་མཁོ་བའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་ལྟམ་ནས་སྐྱུགས་ཐོག་བཤའ་དུ་འཇུག། ལྷགས་ཐོག་གཅིག་བཤས་ན་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་ལ་སྒོར་མོ་བཅུ་ནས་བཙོ་ལྡ་བྱིན། ཚེ་རིང་གིས་སྒོར་མོ་དེ་བཀོལ་ནས་ཁོ་རང་དང་བཀྲ་ཤིས་ལ་མཁོ་བའི་ཟ་མ་དང་དངོས་པོ་གཞན་པ་ཉོས།

ཉེན་ཞིག་ལ། ཚེ་རིང་རྒྱ་མོ་ཞིག་དང་གསར་དུ་ཞིག་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་སྐྱ་གུར་ཞིག་བརྒྱན། ཁོ་ཚོས་ཚེ་རིང་ལ་ལུག་ཅིག་བཤའ་རྒྱ་བཤད། ཚེ་རིང་གིས་ལུག་དེར་བལྟས། ལུག་དེ་རིང་པོ་ཡིན་དྲགས་ནས་དུས་པས་ལུག་བགས་བརྟོལ་ལད་ཡོད། ཚེ་རིང་གིས་“ལུག་འདི་རིང་པོ་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པས་ངས་བཤའ་ན་མི་འདོད”ཅེས་བཤད།

སྐྱེས་མ་དེས་“ལུག་བཤའ་བ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ལས་འགན་ཡིན་པས། ངས་བཤད་པ་སྐྱབ་དགོས”ཅེས་བཤད།

ཚེ་རིང་གིས་ཁ་རྩོད་བྱེད་མ་འདོད། ཁོས་རྩ་བཏུས་ནས་ལུག་གི་མདུན་ལ་བཞག། ཁོས་ལུག་ལ་རྒྱ་ཡང་བྱེད་ཡོད། འོན་ཀྱང་ལུག་གིས་མི་བཟའ་མི་བཏུང་བར་བསྐྱེད།

ཚེ་རིང་གིས་གྱི་བཏོན་ནས་རྩོ་ཐོག་ལ་བརྒྱུ། ཁོས་གྲོ་ལུང་དུ་དོན་ཞིག་བྱུ་ནས་གྱི་རྩོ་དེའི་ལོགས་ནས་བཞག་སྟེ་སྐྱ་གུར་ནང་དུ་སོང། ཁོ་ལྱིར་ལོག་པ་ན་གྱི་མེད་སོང། ལུག་གིས་གྱི་སྐྱས་སོང། ཚེ་རིང་གིས་གྱི་བཙལ་ནས་མཐའ་མར་རྟེན།

ཁོས་ལུག་ལ་མི་དང་འབྲུ་བའི་ཚོར་བ་ཡོད་པ་ཤེས། སྒོར་མོའི་ཚེད་དུ་སེམས་ཅན་མང་པོ་བཤས་པར་རང་ལ་སྐྱང། ཁོས་སེམས་ཅན་བཤའ་བ་ནི་སྐྱིག་ལས་ཡིན་པ་ཤེས། ཁོས་ལུག་རྟོད་ཅིང་ཉེ་སའི་རི་ཞིག་ལ་དེད། ཚོགས་བོར་དམར་གསོད་བཏང་བའི་སྐྱུགས་ཐོག་ཚང་མ་བསམས་ནས། ཁོས་རང་སྐྱོག་ལེན་རྒྱུའི་བསམ་པ་སྐྱེས་ནས་བྲག་ཁ་ནས་ལྡིང། འོན་ཀྱང་བྲག་རྩ་ལ་མ་ལྟར་བར་ཁོ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ལ་འཇུག། ཁོ་སངས་རྒྱས་སོང།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་དོན་འདི་ཐོས་པ་ན་ཁོང་ཁྱོད་དང་ནས་ཚེ་རིང་གིས་སྒོར་མོའི་ཚེད་དུ་སེམས་ཅན་དམར་གསོད་བྱས་ན་འདྲ་ཁོ་སངས་རྒྱས་སོང། གལ་ཏེ་ང་ཡང་རི་མགོ་ནས་མཚོངས་ན་ཁོ་ལས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་རེད”བསམས། གཞུགས་ནས་ཁོ་རི་ལས་མཚོངས་པ་ན་ཐང་ལ་ལྷུང་སྟེ་འཆི་སོང།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚོག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་རྒྱིགས།

- a. ___ Caireng did not want to quarrel. ___
- b. ___ Caireng said, “I don’t want to kill this sheep because it is as thin as a fox.”
- c. ___ Caireng took out his knife and sharpened it on a stone.
- d. ___ He decided to kill himself and threw himself off a ledge.
- e. ___ He later did jump off a mountain, fell to the ground, and died.

- f. ___ He realized then that the sheep had feelings like a human.
- g. ___ He went into the tent, leaving his knife near the stone.
- h. ___ He turned the sheep loose and chased it up a nearby mountain.
- i. ___ It was so thin its bones were poking through the skin.
- j. ___ One day Caireng passed by a tent where an old woman and a young man lived.
- k. ___ Rather than falling to the bottom however, he found himself flying in the sky.
- l. ___ The woman angrily said, “It’s your job. Do as I tell you!”
- m. ___ People who wanted to have yak or sheep meat hired him to kill their animals.
- n. ___ Zhaxi angrily thought, “Caireng killed animals for money but he became a god.”
- o. ___ Zhaxi and Caireng were brothers.

4. Put these words in the blanks below བ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོང་ཅས།: a, an, and, at, by, for, in, into, on, or, out, the, to.

- a. Zhaxi _____ Caireng were brothers.
- b. Zhaxi was _____ monk _____ lived _____ _____ monastery.
- c. Caireng was _____ butcher _____ lived _____ Kouman.
- d. Caireng had been _____ butcher _____ _____ long time.
- e. People who wanted _____ have yak _____ sheep meat hired him _____ kill their animals.
- f. People paid him ten _____ fifteen *yuan* _____ kill _____ animal.
- g. Caireng used _____ money _____ buy food _____ other things _____ himself _____ Zhaxi.
- h. Caireng passed _____ _____ tent where _____ old woman _____ _____ young man lived.
- i. They asked Caireng _____ kill _____ sheep.
- j. Caireng looked _____ _____ sheep.
- k. Its bones were poking through _____ skin.
- l. Caireng said, “I don’t want _____ kill this sheep because it is as thin as _____ fox.”
- m. _____ woman said, “It’s your job.”
- n. Caireng did not want _____ quarrel.
- o. He gathered grass _____ put it _____ front _____ _____ sheep.
- p. He also brought some water _____ _____ sheep.
- q. But _____ sheep would not eat _____ drink.
- r. Caireng took _____ his knife _____ sharpened it _____ _____ stone.
- s. He thought _____ something _____ went _____ _____ tent, leaving his knife near _____ stone.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འདྲི་དགོས།

- a. Were Zhaxi and Caireng sisters?
- b. What did Zhaxi do?
- c. What did Caireng do?
- d. What did people hire Caireng to do?
- e. How much money was he paid?
- f. Why did Caireng not want to kill the sheep?
- g. What did the sheep do with Caireng’s knife?
- h. What did Caireng realize the sheep had?
- i. What did he do with the sheep?
- j. What happened when Caireng jumped off the ledge?
- k. What happened when Zhaxi jumped off the mountaintop?

Two Frogs

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་

well ཁྲོམ་པ།	uncomfortable མི་བདེ་བ།	hurt someone's feelings མེད་མཁའ་ལ་གཞོན་པ།
admiring ཡི་རང་བྱེད་པའི།	noticed མཐོང་བ། མཉམ་འཛོག་གྲུས་པ།	proudly ང་རྒྱལ་གྱི་ངང་ནས།
replied ལན་བཏབས་པ།	arguing ཚྱོད་པ་བྱེད་པ།	arrogant ཁེངས་དྲེགས་ཅན།
reached the lake མཚོའུ་ལ་འབྱོར།	vast རྒྱ་ཆེན་པོ།	instead ཚེབ་ཏུ། ལས།
stomach རྩོད་པ།	burst བཀའ་བ།	

2. Text སྒྲིབ་ཚན།

Two frogs were friends. Older Frog lived in a **well** and Younger Frog lived in a big lake.

One day when they happened to meet, Older Frog said, “Younger Brother, let’s go to my home today!” and Younger Frog agreed. When they reached the well where Older Frog lived, Younger Frog felt **uncomfortable** because the well did not have much water, the water was dirty, and he could not see the sky. Coming in and out of the well was not easy either. But he did not leave quickly because he did not want to **hurt** Older Frog’s **feelings**.

Younger Frog was uncomfortable and jumped up and down. Older Frog **noticed** this and thought Younger Frog was **admiring** his home. “How is my home?” he asked.

Younger Frog smiled and said, “What can I say?”

Older Frog **proudly** said, “The water in my home is the best in the world.”

Younger Frog **replied**, “I don’t think so.” Older Frog was not happy with this answer, the two frogs began **arguing**, and finally Younger Frog said he wanted to leave.

Older Frog said, “Please take some water from here.”

“No. My home has enough water,” said Younger Frog.

“I want to see your home,” said Older Frog and the two set off for the lake where Younger Frog lived.

Older Frog was feeling proud and **arrogant**. He thought, “When I reach his home, I will drink all his water. Then he will ask me for my water to drink.”

When they **reached the lake**, Younger Frog said, “Dear Older Frog, we are very near my home.” Older Frog did not look out across the **vast** lake. **Instead**, he only noticed some water in front of him. He stuck his head into the water and began drinking. Although his **stomach** was soon full, he had not reduced the size of Younger Frog’s home. He thought for a moment but then decided to drink some more. His stomach became bigger and bigger. Suddenly, there was a “ping” sound as his stomach **burst** and he died.

སྐལ་བ་གཉིས།

སྐལ་བ་གཉིས་གྲོགས་པོ་ཡིན། སྐལ་ཚན་ཁྲོམ་པ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྐྱེད་དེ་སྐལ་གཞོན་དེ་མཚོ་ཚེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྐྱེད།

ཉིན་ཞིག་ལ། ཁོ་ཚོ་སྐལ་ཚན་དབང་གིས་འཕྲད། སྐལ་ཚན་གྱིས་“སྐྱེན་རྩེ་རྩེ་རྩེ་ལགས། དེ་རིང་དེད་ཚང་དུ་འགོ་”ཅེས་ལབ་པར་སྐལ་གཞོན་ཡང་འཕྲད་པ་བྱུང་། ཁོ་ཚོ་སྐལ་ཚན་འཚོ་བའི་ཁྲོམ་པར་ཐོན་པ་ན། ཁྲོམ་པའི་ནང་དུ་རྒྱ་ཉུང་ལ་མི་གཙང་བས་སྐལ་གཞོན་གྱི་ཚོར་བ་སྦྱིད་པོ་མ་བྱུང་། ཞིང་ནམ་མཁའ་ཡང་མཐོང་མ་བྱུང། ཁྲོམ་པའི་ནང་ལ་འགོ་འོང་བྱེད་རྒྱ་ཡང་ལས་སྐྱོ་མོ་ཞིག་མ་ཤེད། འོན་ཀྱང་ཁོས་སྐལ་ཚན་ལ་སྐྱེད་ལ་བསྐྱེད་མ་འདོད་པས་སྐྱུར་བར་ཁ་མ་གྱེས།

སྐལ་གཞོན་བ་མ་བཤེ་བས་ཡར་མར་ལ་གྱིང་། སྐལ་ཚན་གྱིས་མཐོང་ནས་སྐལ་གཞོན་གྱིས་ཁོའི་ཁང་བ་སློ་ལ་བབས་ཡོད་པར་འདོད་ནས་“ངའི་ཁང་བ་རི་འདྲ་རེད་”ཅེས་དྲིས།

སྐལ་གཞོན་གྱིས་དགོང་ཞོར་དུ་“ངས་ཅི་ཞིག་བཤད་དགོས་སམ”ཞེས་ལན་བཏབས།

སྐལ་ཚན་གྱིས་ཁང་ས་བ་བཅངས་ནས་“དེད་བྱིམ་གྱི་རྒྱ་ཉི་འཛམ་གྱི་སྤྲིང་གི་ཚེས་བཟང་པོ་ཡིན་”ཞེས་བཤད།

སྐལ་གཞོན་གྱིས་“ངས་དེ་ལྟར་མི་བསམ་”ཞེས་ལན་བཏབས། བ་མཐོ་སྐལ་བ་ལན་འདི་ལ་མ་དགལ། སྐལ་བ་གཉིས་གྱིས་ཁ་རྩོད་བྱེད་འགོ་བརྩམས། མཐའ་མར་སྐལ་གཞོན་གྱིས་ཁོ་འགོ་འདོད་ཅེས་ལབ།

སྐལ་ཚན་གྱིས་“འདི་ནས་རྒྱ་རེ་འཁྱེད་དང་།”ཅེས་བཤད།

སྐལ་གཞོན་གྱིས་“མིན། དེད་བྱིམ་ན་རྒྱ་འདང་པོ་ཡོད་”ཅེས་བཤད།

སྐལ་ཚན་གྱིས་“ངས་ཁྱོད་ཀྱི་བྱིམ་མཐོང་ན་འདོད་”ཅེས་བཤད་ནས་སྐལ་བ་གཉིས་ཀ་ན་གཞོན་སྐལ་བ་བསྐྱེད་ཡོད་སར་སོང་།

སྐལ་ཚན་ང་རྒྱལ་དང་ཁང་ས་བས་གཟིར། ཁོས་“ང་ཁོའི་བྱིམ་དུ་ཐོན་པ་ན་ཁོའི་རྒྱ་ཚང་མ་འཕྱུང་རྒྱ་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཁོས་ང་ལ་ངའི་རྒྱ་འཕྱུང་རྒྱའི་ལུ་བ་བྱེད་དགོས་”འདོད།

ཁོ་ཚོ་ཐོན་པ་ན། སྐལ་གཞོན་གྱིས་“སྤིང་ཉེ་བའི་སྐལ་ཚན་ལགས། ང་ཚོ་དེད་བྱིམ་དང་ཐག་ཉ་ཅང་ཉེ་”ཞེས་བཤད། སྐལ་ཚན་གྱིས་མཚོ་ཚེན་པོའི་མཐའ་ལ་མ་བལྟས་པར། ཁོས་མདུན་སྐྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཉུང་དུ་ལས་མ་མཐོང་། ཁོས་མགོ་རྒྱ་ནང་དུ་བརྩུགས་ནས་རྒྱ་བརྒྱུང་འགོ་བརྩུགས། ཁོའི་ཕོ་བ་མགྲོགས་མོས་རྒྱ་ཁང་ས་ནང་ཁོས་སྐལ་གཞོན་གྱི་བྱིམ་གྱི་རྒྱ་རྒྱ་སྤྲིང་མ་བྱུང། ཁོས་དེ་ཞིག་ལ་འདང་བརྒྱབ་རྗེས་རྒྱ་མང་དུ་འཕྱུང་རྒྱའི་བསམ་པ་བཅངས། ཁོའི་གོད་པ་རེ་ཆེ་རེ་ཆེར་སོང་། སློ་བུར་དུ་“པང་”སྐྱ་གྲགས་པ་ན་ཁོའི་གོད་པ་བཀའ་ནས་འཆི་སོང་།

3. The words in the sentences below are scrambled. Unscramble them to make correct sentences.
 སྐལ་བ་ཆེ་རྒྱུང་གཉིས་ལས་གཤམ་གྱི་ཚོག་གྲུབ་དག་སྐལ་བཤད་པ་ཡིན་ནམ།

- a. friends two were frogs
- b. lived a Older Frog in well
- c. Younger big in lake Frog lived a
- d. go today my Brother let's to home Younger
- e. But he did not leave quickly because [he Frog's want not did hurt to Older feelings.
- f. the the in in my is home the best world water
- g. some take water here from please

4. Did Younger Frog (YF) or Older Frog (OF) say or think the sentences below? སྐལ་བ་ཆེ་བའམ་རྒྱུང་བས་གཤམ་གྱི་ཚིག་དག་བསམ་པའམ་བཤད་པ་ཡིན་ནམ།

- a. YF/OF “Younger Brother, let’s go to my home today!”
- b. YF/OF “How is my home?”
- c. YF/OF “What can I say?”
- d. YF/OF “The water in my home is the best in the world.”
- e. YF/OF “I don’t think so.”
- f. YF/OF “Please take some water from here.”
- g. YF/OF “No. My home has enough water.”
- h. YF/OF “I want to see your home.”
- i. YF/OF “When I reach his home, I will drink all his water.”
- j. YF/OF “Dear Older Frog, we are very near my home.”

5. Put these words in the blanks below བ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྒྲོང་ཆ་སྒྲོངས།: a, and, the, for, in, to, as.

- a. Older Frog was feeling proud ___ arrogant.
- b. Then he will ask me ___ my water ___ drink.
- c. When they reached ___ lake
- d. Younger Frog said, “Dear Older Frog, we are very near my home.”
- e. Older Frog did not look out across ___ vast lake.
- f. He noticed some water ___ front of him.
- g. He stuck his head into ___ water ___ began drinking.
- h. He had not reduced ___ size of Younger Frog’s home.
- i. He thought ___ ___ moment but then decided ___ drink some more.
- j. His stomach became bigger ___ bigger.
- k. There was ___ “ping” sound ___ his stomach burst ___ he died.

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. Older people know more than younger people.
- b. Younger people know more than older people.
- c. Older people don’t always know more than younger people.
- d. Frogs are stupid.

The Rock Lion Opens Its Mouth (སྒྲོ་བརྟན།)

1. Vocabulary བསྟན།

the foot of ཡི་ཕྱུ། ཡི་འདབས།	forest རྒྱལ་ཚལ།	head of the family བྱིམ་བདག།
frightened རྐྱག་པ།	master བདག་པོ།	honest བྱང་མོ། གཞུང་བྱང་།
sunrise ཉི་མ་འཚར་བ།	stomach རྩོད་པ། གཞུམ་པ།	has risen གར་བ། འཕར་བ། འཕུར་བ།
jealous རྒྱག་དོག་ཆེ་བ།	fetches བཏུས་པ། བསྐྱུང་བ། རངས་པ།	greedy བརྒྱབ་སེམས་ཆེ་བའི།
clamped shut བརྒྱམས་པ།		

2. Text སྒྲོ་བརྟན།

A poor family and a rich family lived at **the foot of** a mountain. There was a large **forest** at the top of the mountain. Every day the **head of the poor family** went to the forest to get wood to sell for food and clothing.

In the forest, there was a rock lion. Usually the poor man would put some *tsamba* and butter in the lion's mouth and say, "Please eat this, Brother Lion."

The days went by. One day as the poor man was feeding the rock lion, the lion said, "Thank you, friend. You are a good man."

The poor man was **frightened** and said, "Brother Lion, you don't have a **master** to feed you, so I gave you some food. I don't have any good food because I am poor."

"You are an **honest** man. Tomorrow morning before **sunrise**, come here and I will give you something," said the lion.

The man took his firewood and returned home. The next morning he went to the lion. "Listen," said the lion, "there is much gold in my **stomach**. You may take some. But when the sun **has risen**, you must take your hand out of my stomach because my mouth will close."

"Yes, I understand," said the man. He put his hand in the lion's stomach and soon he had filled a small bag with gold. "This is enough for me," he said and went home.

The poor man was now rich. His rich neighbor was **jealous** and asked, "How did you become so rich?" The honest man told him about the rock lion.

The rich man put on old clothes, went to the forest and, everyday, did as the poor man had done. He fed the lion *tsamba* and butter and **fetches** firewood. One day the lion repeated what he had told the poor man.

The rich man was very happy and came the next day with a big bag. He took much gold from the lion's stomach. The sun rose but the **greedy** man still did not have enough. Finally, the lion's mouth **clamped shut** on his arm and never opened again.

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཚ

བརྒྱུགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- a. A poor family and a rich family ____
- b. The poor man went to the forest ____
- c. The lion's mouth shut on his arm ____
- d. He fed the lion *tsamba* ____
- e. He put his hand in the lion's stomach ____
- f. He took much gold ____
- g. His rich neighbor was jealous ____
- h. As he was feeding the rock lion, ____
- i. One day the lion repeated ____
- j. The honest man told him ____
- k. He wore old clothes, went to the forest ____
- l. The rich man was very happy ____
- m. The sun rose but the greedy man ____

PART II

1. about the rock lion.
2. and asked, "How did you become rich?"
3. and butter and fetched firewood.
4. and came the next day with a big bag.
5. and never opened again.
6. and soon he had filled a small bag with gold.
7. and, everyday, did as the poor man had done.
8. from the lion's stomach.
9. lived at the foot of a mountain.
10. still did not have enough.
11. the lion said, "Thank you. You are good." to get wood to sell for food and clothing.
12. what he had told the poor man.

The Birth-Giving Pt

བསྐྱེད་འཛིན་གྱི་མཚོ།

1. Vocabulary བསྐྱེད།

landlord ཞིང་བདག

unwilling མི་འདོད་པ།

borrow གཞོལ་བ།

on the condition ཚ་རྒྱུན་བརྩིས་ནས།

anticipating རེ་སྐྱུག་བྱེད་པ། འདོད་པ།

unexpected good fortune ཡིད་ལ་མ་འཆར་བའི་རྒྱ་ལོར།

insisted རྒྱུན་མཐུངས་བྱས་པ།

miserable ཉམ་ཐག་པ། ཉམ་ང་པ།

demanded བྱིས་པ།

pots སྤྲང་།

lend གཞོལ་བ། བསྐྱེད་པ།

spoke very kindly བྱམས་བརྗེ་ཆེ་བའི་ངང་བཤད་པ།

exactly ཉག་ཉག་སྤང་།

delighted དགའ་བ། དགྲེས་པ།

unfortunate ལྷ་བས་མ་འགྲིག་པའི། ལས་དབང་མ་བཟང་བའི།

afford ཐུབ་པ། ལྷོགས་པ།

astonished འདྲོགས་སྲ་བརྩུག་པ། ཉ་ལས་སྲ་བརྩུག་པ།

nothing he could do ཁོས་ཅི་ཡང་བྱ་མི་ཐུབ་པ།

ཚུང་ཞིག་སྐྱ་ང་ཆེ་བའི་ནང་དུ་བཞག་ནས་ཕྱིར་ཞིང་བདག་ལ་སྒྲུད།

ཞིང་བདག་གིས་དོན་འདིའི་སྐོར་ཁོའི་ཚུང་མར་བཤད། ཚུང་མས་“ང་ཚོས་ཁོ་ལ་གསེར་གྱི་སྐྱ་ང་ཞིག་མ་གཡར་བ་མ་འགྲིག་གལ་སྲིད་ང་ཚོས་ཁོར་གསེར་གྱི་སྐྱ་ང་ཞིག་ཐེངས་མང་པོ་གཡར་ན་ང་ཚོར་གསེར་གྱི་སྐྱ་ང་ཚུང་ཚུང་མང་པོ་ཡོད་པེས་ལ་ངེ་ལྷུག་ཏུ་འང་འགྱུར་གྱུ་རེད། ཐེངས་རྗེས་མར་ཁོས་སྐྱ་ང་གཡོར་ན་ཁོར་གསེར་གྱི་སྐྱ་ང་ཞིག་གཡོར་དང་ཞེས་བཤད།

ཐེངས་རྗེས་མར། ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་སྐྱ་ང་གཡོར་དུ་ཡོང་བས་ཞིང་བདག་གིས་ཁོ་ལ་གསེར་གྱི་སྐྱ་ང་ཁྱེད་རྒྱའི་མནན་བྱས། ཁོ་ལྷུལ་ལ་ཐོན་མ་ཐག་གསེར་སྐྱ་ང་དུ་མ་སུ་མར་བཅགས་ཏེ་དུ་མ་སུ་ཚོ་སྐྱ་ང་ཉོ་མི་ཐུབ་པའི་མི་རྣམས་ལ་བྱིན།

ཉིན་འགའ་འགོར་རྗེས། ཞིང་བདག་གིས་ཕྱིར་ལ་གསེར་གྱི་སྐྱ་ང་གཉིས་འཁྱེད་རྒྱ་ཡོད་འདོད་ནས་དགའ་ཞོར་དུ་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཚང་ལ་ཡོང་། ཁོས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་མཐོང་བ་ན། ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ས་སེམས་སྟག་པའི་མདངས་ཤིག་བསྟན་པས། ཁོས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པར་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་དྲིས་པ་ན། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“ཚྭ་གྱི་ལས་དབང་མ་བཟང་ཐལ། ཚྭ་གྱི་སྐྱ་ང་འཆི་སོང་ཞེས་ལབ། ཡ་མཚར་བའི་ཞིང་བདག་གིས་སྐྱ་ང་ཞིག་འཆི་འགོ་བའི་གང་ནས་སྲིད་དམ”ཞེས་དྲིས་པར། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“ཚྭ་གྱིས་དོན་འདི་ལ་ཡིད་ཆེས་མི་ཐུབ་པ་ཅི་ཡིན། དྲིས་པ་བཅའ་ཐུབ་པའི་དངོས་པོ་ཚང་མ་འཆི་འགོ། མི། འགྲི། ཉ་དང་ལུག་ཚང་མ་འདྲ་མཚུངས་རེད”ཅེས་ལན་བཏབས་པས། ཞིང་བདག་ལ་ཁོང་ཁོ་ལངས་རུང་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར།

3. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who had many pots?
- b. Who had no pots?
- c. Why did the landlord first lend a pot to Dunba?
- d. When did the landlord first go to Dunba's home?
- e. What had Dunba anticipated?
- f. Why was the landlord very surprised?
- g. What did the landlord's wife think was unfortunate?
- h. Why did the landlord lend Dunba a gold pot?
- i. Why did Dunba break the gold pot into pieces?
- j. When the landlord visited Dunba, why was he excited?
- k. Why was the landlord astonished?
- l. Who was more **clever**—the landlord or Dunba? Why?

4. Put these words in the blanks below ཐ་སྟད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོངས།: landlord, Dunba, people, wife, he, them, his, him, you, she, your.

- a. A _____ had many pots.
- b. The poor _____ had no pots, but _____ was unwilling to lend any to _____.
- c. One day _____ went to the _____ to borrow a pot.
- d. _____ spoke very kindly to the _____, who finally lent _____ a pot on the condition that _____ return it in two days.
- e. Two days later the _____ came to _____ 's home to take the pot.
- f. Anticipating the _____ 's visit, _____ had put a small pot in the _____ 's pot.
- g. When the _____ saw the small pot inside _____ larger pot _____ was very surprised.

- h. _____ asked, “Where did this small pot come from?”
- i. _____ said, “_____ pot had a baby.”
- j. “Because this pot is yours, I am returning both pots to _____.”
- k. The _____ was delighted and happily returned to _____ home.
- l. Later _____ went again to the _____ ‘s home to borrow a pot.
- m. The _____ thought, “If I lend _____ one pot _____ will return two,” and happily lent _____ a big pot.
- n. After a few days _____ put a small pot inside the large pot and returned the pot to the _____.
- o. The _____ told _____ about this. _____ said, “It’s very unfortunate that we did not lend _____ a gold pot.”
- p. “If we lend _____ a gold pot many times we will become much richer.
- q. Next time _____ wants a pot, lend _____ a gold one.”
- r. The next time _____ asked to borrow a pot, the _____ insisted that _____ take a gold one.
- s. As soon as _____ got home with the gold pot _____ broke the pot into many pieces. _____ gave the pieces to _____ who could not afford to buy a pot.
- t. After some days, the _____ came to _____ ‘s home. _____ was excited because _____ thought _____ would be taking home two gold pots.
- u. When _____ saw _____, _____ looked worried and miserable.
- v. _____ asked _____ what had happened.
- w. _____ said, “_____ had bad luck. _____ pot died.”
- x. The astonished _____ demanded, “How is it possible that a pot could die?”
- y. _____ said, “Why can’t _____ believe this?”
- z. “Everything that gives birth also dies.”
- aa. “_____, yaks, horses, sheep are all the same.”
- bb. The _____ was very angry but _____ knew there was nothing _____ could do.

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་Tདང་ནོར་འབྲུལ་ལF)ཉམས་ཚུགས།

- a. The landlord was very clever. **T F**
- b. Dunba was very clever. **T F**
- c. The poor people could afford pots. **T F**
- d. The poor people got pieces of pots. **T F**
- e. Dunba had two small pots. **T F**
- f. The landlord’s wife was very kind. **T F**
- g. The landlord’s wife was greedy. **T F**
- h. This is a true story. **T F**
- i. Everything that gives birth does not die. **T F**

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱན་འདི་ལས་བསྐབ་བྱ་ཅི་ཞེས་འཇོབ་ཐུབ།

- a. Poor men are very clever.
- b. Sometimes poor men are more clever than rich men.
- c. Rich men are very clever.
- d. Rich men are not clever.

Baby Rabbit and Cruel Bear

ཚོད་བང་དོ་རྩེ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

cave བླ་ཕུག

foolish ལྷོན་པ། ལྷོན་པོ།

frightened ལླག་བསྐྱེད་པ།

gullible ལྷོན་ཤིང་ཚ་བོ།

so deep he could not get out གཏིང་བས་ཁོ་ཕྱི་ལ་ཡོང་མ་ཐུབ།

could not fight and win འཕུལ་ནས་རྒྱལ་མི་ཐུབ་པ།

just like I killed your mother ངས་ཁྱོད་ཀྱི་ཨ་མ་བསད་པ་ཇི་བཞིན་དུ།

cruel གཏུམ་པོ།

edible roots བཟའ་རུང་བའི་རྩ་བ། ལྗོ་མ།

dig it up རྒྱུ་ལྡོག་པ།

eagerly རོགས་ལངས་ནས།

landed on top ལྷིང་ལ་བབས་པ། ཐོག་ལ་ལྷུང་བ།

defeated བམ་པར་བཏང་བ།

2. Text **སྐབ་ཚན།**

Mother Rabbit lived with her son, Baby Rabbit, in an old **cave**. This was near the home of **Cruel Bear** and her son, **Foolish Bear**.

Cruel Bear often beat Mother Rabbit and made her dig up **edible roots**.

Mother Rabbit and Cruel Bear went to dig up edible roots in the early morning one warm spring day. Cruel Bear dug up half a bag of edible roots and then she slept on a big rock. Mother Rabbit continued digging.

At noon, Cruel Bear woke up. She was hungry. She saw Mother Rabbit now had two bags of edible roots. She said, “Today you have two bags of edible roots. I will take them.” Mother Rabbit was **frightened**. She took one bag of her edible roots and ran away. The bag was heavy so she ran slowly. Cruel Bear caught her near the opening of the old cave and killed her.

Poor Baby Rabbit cried in fear. Cruel Bear said to Baby Rabbit, “You must bring me a bag of edible roots. If you do not I will kill you **just like I killed your mother**,” and then she went to her cave.

Baby Rabbit was sad. He knew he **could not fight Cruel Bear and win** but suddenly he had an idea. He hopped to the bears’ cave and invited Foolish Bear to visit him. Before Foolish Bear left, Cruel Bear warned him to be careful.

Baby Rabbit and Foolish Bear entered Baby Rabbit’s home. Baby Rabbit said, “Mother hid a bag of edible roots under the floor. I’m tired and can’t **dig it up**. Why don’t you dig it up and take it to your home?”

Gullible Foolish Bear believed this and **eagerly** began digging. Meanwhile, Baby Rabbit ran away.

Foolish Bear was very strong and he soon was at the bottom of a hole that was **so deep he could not get out**. He felt tired and cried. Cruel Bear heard him and hurried into the old cave. It was dark inside so she could not see. She fell into the deep hole. She **landed on top** of her son and, because she was fat and heavy, this killed him.

The hole was so large that Cruel Bear could not climb out.

Three days later Baby Rabbit returned and saw Cruel Bear and her son in the deep hole. They both were dead. Baby Rabbit was now safe and lived a happy life.

ཐུ་གུ་རི་བོང་དང་དོམ་གཏུམ་པོ།

ཨ་མ་རི་བོང་དང་མེའི་ཐུ་གུ་གཉིས་མཉམ་དུ་བྲག་ཐུག་རྒྱུད་བཞིག་གི་ནང་དུ་འཚོ་སྡོད་བྱས། བྲག་ཐུག་དེ་དོམ་གཏུམ་མོ་དང་མེའི་ཐུ་གུ་པོ་གཉིས་ཀྱི་བྱིས་དང་བྲག་ཉེ།

དོམ་གཏུམ་པོས་ཨ་མ་རི་བོང་ལ་རྒྱན་པར་གཅེར་ཞིང་ཁོ་མོར་གོ་མ་བརྗོད་ཅུ་བཅུག།

དེའི་ཀའི་ནམ་རྒྱ་དྲོན་པོ་ཞིག་གི་ནང་ས་སྤོམ་ར། ཨ་མ་རི་བོང་དང་དོམ་གཏུམ་མོ་གཉིས་གོ་མ་བརྗོད་ཅུ་སོང་། དོམ་གཏུམ་མོས་གོ་མ་ཁྲུག་མ་བྱེད་ཙམ་བརྗོད་ནས་བྲག་དོ་ཚེན་པོ་ཞིག་གི་རྩེ་ནང་ཉལ། ཨ་མ་རི་བོང་གིས་ཐུ་གུ་པོ་མཉམ་དུ་བརྗོད།

ཉིན་གུང་དོམ་གཏུམ་མོ་སད་བྱུང་། ཁོ་མོ་འཚོག་པ་བློས། ཁོ་མོས་ཨ་མ་རི་བོང་ལ་གོ་མ་ཁྲུག་མ་གཉིས་ཡོད་པ་མཐོང་། ཁོ་མོས་དེ་རིང་ཁྱོད་ལ་གོ་མ་ཁྲུག་མ་གཉིས་ཡོད། རས་ཁྲུག་མ་གཉི་ཀ་འབྱེད་འགོ་ཞེས་བཤད། ཨ་མ་རི་བོང་རྒྱག་ནས་ཁྲུག་མ་གཉིས་ཁྱེད་ནས་བྲོས། ཁྲུག་མ་ལྷི་བས་མོ་དལ་མོས་རྒྱག་དགོས་བྱུང་། དོམ་གཏུམ་མོས་བྲག་ཁུང་རྒྱུད་བའི་སྒོ་ཁ་དང་ཉེ་ས་ནས་མོ་བཟུང་སྟེ་བསད།

ཉམ་ང་བའི་ཐུ་གུ་རི་བོང་རྒྱག་ནས་དུས། དོམ་གཏུམ་མོས་ཐུ་གུ་རི་བོང་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་ངེས་པར་དུ་གོ་མ་ཁྲུག་མ་གཉིས་འབྱེད་འོང་དགོས།

མིན་ན་ཁྱོད་གྱི་ཨ་མ་བསད་པ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱང་དམར་གསོད་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ནས་ཁོ་མོའི་བྲག་ཁུང་དུ་སོང་།

སྤྱ་གུ་རི་བོང་ཡིད་སྟོ། ཁོས་དོམ་གཏུམ་པོ་དང་འཛིང་རེས་བྱེད་མི་སྲབ་པ་ཤེས། སྟོ་བུར་དུ་ཁོས་སྟོ་བཞོན་ཅིག་དྲན། ཁོ་མཚོངས་ལྷིང་གིས་
དོམ་གྱི་བྲག་ཁུང་ལ་ཐོན་པ་དང་དོམ་སྲུན་པོ་ཁོ་ལ་བལྟ་དུ་ཡོང་བར་གདན་དྲངས། དོམ་སྲུན་པོ་མ་བྲལ་གོང་དོམ་གཏུམ་མོས་ཁོ་ལ་སེམས་རྒྱུང་བྱེད་
དགོས་པར་གདམས།

སྤྱ་གུ་རི་བོང་དང་དོམ་སྲུན་པོ་གཉིས་སྤྱ་གུ་རི་བོང་གི་བྱིམ་དུ་འཇུག། སྤྱ་གུ་རི་བོང་གིས་“ཨ་མས་གོ་མ་ཁུག་མ་གཅིག་ཁང་གཅུལ་གྱི་འོག་ཏུ་
སྤྲས། ང་ཐང་ཆད་པས་སྟོག་མི་སྲབ། ཁྱོད་གྱིས་བསྟོགས་ནས་ཁྱོད་གྱི་ཡུལ་ལ་འཁྱེར་མི་ཚོག་གམ”ལབ།

སྟོམ་སེམས་ཚ་བའི་དོམ་སྲུན་པོས་འདི་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དང་ཞོགས་ལངས་ནས་རྟོ་འགོ་བརྩམས། སྤྲས་དེར། སྤྱ་གུ་རི་བོང་བྱོས་སོང་།

དོམ་གཏུམ་པོ་ཤེད་ཉ་ཅང་ཆེ་བས་མི་འགྲངས་པར་ཁོ་དོང་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མཐིལ་ནས་ལུས་ཤིང་དོང་ཉ་ཅང་གཏོང་བས་བྱི་ལ་འབྲུད་མ་སྲབ། ཁོ་
ཐང་ཆད་ཅིང་དུས། དོམ་གཏུམ་མོས་གོ་ནས་བྲག་ཁུང་རྟིང་བར་ཐོན། ཉང་སྟུག་ནག་པས་ཁོ་མོས་མཐོང་མ་སྲབ། ཁོ་མོ་དོང་ནང་དུ་སྤྱང། ཁོ་མོ་ཁོ་
མོའི་བུའི་སྟེང་ལ་ལྷུང། ཁོ་མོ་ཚོན་པོ་ཡིན་ལ་ཉ་ཅང་ལྷི་བས་དོམ་སྲུན་པོ་བསད།

དོང་ཉ་ཅང་ཆེ་བས་དོམ་གཏུམ་མོ་བྱི་ལ་འབྲུད་མ་སྲབ།

ཉིན་གསུམ་གྱི་རྗེས་ནས་སྤྱ་གུ་རི་བོང་ལྷིང་ལོག་ནས་དོམ་གཏུམ་པོ་དང་ཁོ་མོའི་བྲག་ཉེས་དོང་ཐང་མོ་དའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་མཐོང་། ཁོ་གཉི་ཀ་
འཆི་སོང་། དེ་ནས་སྤྱ་གུ་རི་བོང་ལ་བདེ་འཇགས་ཐོབ་པ་དང་འཚོ་བ་སྦྱིད་པོ་རོལ།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་
ཚོག་སྲུང་ཆ་བསྟོགས་ནས་ཚོག་གྲུབ་ཡང་དག་བཞོས།

PART I

PART II

- a. “If you do not, I will kill you just like I ____
- b. Cruel Bear caught her near ____
- c. Cruel Bear dug up half a bag of edible roots ____
- d. Cruel Bear often beat Mother Rabbit ____
- e. Mother Rabbit and Cruel Bear went to dig up ____
- f. Mother Rabbit lived with her son, ____
- g. She saw Mother Rabbit now ____
- h. She took one bag of her ____
- i. This was near the home of Cruel ____

- (1) and made her dig up edible roots.
- (2) and then she slept on a big rock.
- (3) Baby Rabbit, in an old cave.
- (4) Bear and her son, Foolish Bear.
- (5) edible roots and ran away.
- (6) edible roots in the early morning one warm spring day.
- (7) had two bags of edible roots.
- (8) killed your mother,” and then she went to her cave.
- (9) the opening of the old cave and killed her.

4. Each sentence below is not correct. Write each sentence so that it is correct. The number after the sentence <> indicates how many mistakes the sentence has. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་སོ་སོ་ནི་ཡོད་ལ། རྒྱུད་གྱིས་ཡང་དག་བར་འབྲི་དགོས། ཚིག་གྲུབ་རྗེས་གྱི་ཡང་གིས་<>ཚིག་གཅིག་ལ་ནོར་འཆུག་དུ་ཡོད་བ་སྟོན།

- a. Foolish Bear was very weak. <2>
- b. Mother Rabbit killed Cruel Bear. <3>
- c. Mother Rabbit and Baby Rabbit lived in different caves. <1>
- d. Cruel Bear killed Baby Rabbit. <3>
- e. Cruel Bear dug edible roots for Mother Rabbit. <1>

5. These are the characters in the story. Match each character in Part I with a correct word or phrase in Part II below. གཏམ་རྒྱུད་གྱི་ནང་དུ་མི་སྣ་མང་པོ་ཡོད། ཚན་བ་དང་པོའི་མི་སྣ་སོ་སོ་དང་ཚན་བ་གཉིས་པའི་ཐ་སྟད་དམ་ཚིག་གྲུབ་རྣམས་ཡང་དག་བར་ཤན་ལ་སྟོན།

PART I

- a. Mother Rabbit
- b. Baby Rabbit
- c. Cruel Bear
- d. Foolish Bear

PART II

- (1) was gullible ____
- (2) died ____
- (3) lived a happy life ____
- (4) had a clever idea ____
- (5) could not get out of the deep hole ____
- (6) went away for three days ____
- (7) was hungry ____
- (8) invited Foolish Bear to his cave ____
- (9) was very sad ____
- (10) was very fat and heavy ____
- (11) killed her son ____

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. Rabbits may be easily **defeated** by bears.
- b. Bears may be easily defeated by clever rabbits.
- c. Bears are very fat and heavy.
- d. Bears and rabbits both like to live in caves.

The Clever Ewe (ཚོད་བྱངས་སྤྱིད།)

1. Vocabulary བ་སྒྲིག།

ewe མ་མོ།

must དེས་པར་དུ།

clear water ལུ་དྲུངས་མོ།

antelope horn གཞོན་རྩ།

sickle ཟོར་བ།

blacksmith ལུགས་མགས།

wild yak meat འབྲོང་ག

eagle's wing སྤྲེལ་གེ་གེ་གེ་བ།

2. Text སྒྲིག་ཚན།

Long ago, a very clever **ewe** named Regemamao met a wolf. Wolf said that he wanted to eat her. “If you want to eat me, you **must** wash your hands and your mouth in clear water,” Regemamao said.

Wolf went to where there was usually **clear water** but now it was winter and the clear water had become ice. “If you want to wash your hands and mouth here, you must dig me with an **antelope horn**,” said Clear Water.

Wolf found an antelope. Antelope said, “If you want my horn, you must let the fastest dog catch me.”

Wolf found the fastest dog in the world. Dog said, “If you want me to catch Antelope, you must get me some milk.”

Wolf went to a yak and begged for some milk. Yak said, “If you want my milk, you must give me some good grass.”

Wolf found some good grass. Good Grass said, “If you want to cut me, you must use a **sickle**.”

Wolf found a **blacksmith**. Blacksmith said, “If you want me to make a sickle for you, you must give me some **wild yak meat**.”

Wolf found a wild yak and begged him for his meat. “If you want my meat, you must get me an **eagle's wing**,” said Wild Yak.

Wolf noticed an eagle in the sky and shouted that he wanted one of his wings. Eagle replied, “If you give me a horse's tail, I'll give you one of my wings.”

Wolf found a horse and asked for his tail. Horse gave him his tail.

Wolf used the tail to get Eagle's wing.

He took the wing to Wild Yak and Wild Yak gave him some meat.

He took the meat to Blacksmith who made a sickle.

Wolf used the sickle to cut some good grass and gave it to Yak.

Yak gave him some milk, which he gave to Dog.

Dog caught Antelope and Wolf took Antelope's horn and used it to dig a hole in the ice.

However, when Wolf had finished washing his hands and mouth, Regemamao was gone.

སློབ་གྲོགས་ལྷན་པའི་མ་མོ།

གནའ་མ་མོ་ཞིག་ལ། མིང་ལ་རེ་དགུ་ཟེར་བའི་མ་མོ་སློབ་གྲོགས་རྒྱལ་པ་ཞིག་སྐྱེད་ཀྱི་ཞིག་དང་ཐུད། སྐྱེད་ཀྱིས་ཁོ་མོ་བཟང་འདོད་པར་བཤད། རེ་
དགུ་མ་མོས་“གལ་ཏེ་ཚོད་ཀྱིས་ང་བཟང་འདོད་ན། ཚོད་ཀྱིས་ལག་པ་དང་ཁ་ཚུ་གཙང་མའི་ནང་དུ་བཀྲ་དགོས་”ཅེས་བཤད།

སྐྱེད་ཀྱི་ཚུ་གཙང་མ་ཡོད་སར་སོང་ཡང་སྐབས་དེར་དགུན་ཁ་ཡིན་ཆེན་ཚུ་ལ་དར་ཁ་ཆགས། ཚུ་གཙང་མས་“གལ་སྲིད་ཚོད་ཀྱིས་འདི་ནས་ཚོད་
ཀྱི་ལག་པ་དང་ཁ་བཀྲ་འདོད་ན། ཚོད་ཀྱིས་ང་གཙོད་རྩ་ཞིག་གིས་སློབ་དགོས་”ལའ།

སྐྱེད་ཀྱིས་གཙོད་ཅིག་རྟེན། གཙོད་ཀྱིས་“ཚོད་ལ་ངའི་རྩ་དགོས་ན། ཚོད་ཀྱིས་ཁྱི་ཆེས་མགྲོགས་མོས་ང་འཛིན་དུ་འཇུག་དགོས་”ལའ།

སྐྱེད་ཀྱིས་འཛིན་གྱིང་སྤོང་གི་ཁྱི་ཆེས་མགྲོགས་པོ་རྟེན། ཁྱིས་“གལ་ཏེ་ཚོད་ཀྱིས་ང་ལ་གཙོད་འཛིན་དུ་འཇུག་ན། ཚོད་ཀྱིས་ང་ལ་ངས་པར་དུ་འོ་
མ་བཙལ་དགོས་”ཟེར།

སྐྱེད་ཀྱི་འབྲི་ཞིག་གི་ལོགས་སུ་སོང་ནས་འོ་མ་སྟེར་རྒྱ་ལུས། འབྲི་ཡིས་“ཚོད་ལ་ངའི་འོ་མ་དགོས་ན། ཚོད་ཀྱིས་ང་ལ་རྩ་བཟང་བོ་སྟེར་
དགོས་”ཟེར།

སྐྱེད་ཀྱིས་རྩ་བཟང་བོ་འགའ་ཞིག་རྟེན། “གལ་སྲིད་ཚོད་ཀྱིས་ང་འབྲེག་ན། ཚོད་ཀྱིས་ངས་པར་དུ་ཟོར་བ་ཞིག་བཀོལ་དགོས་”ཅེས་རྩ་བཟང་
བོས་དེ་སྐད་ལའ།

སྐྱེད་ཀྱིས་མགར་བ་ཞིག་རྟེན། “ཚོད་ཀྱིས་ང་ལ་ཟོར་བ་ལས་དགོས་ཟེར་ན། ཚོད་ཀྱིས་ང་ལ་འབྲོང་ག་རེ་སྟེར་དགོས་”ཅེས་མགར་བས་དེ་སྐད་
དུ་སྒྲིགས།

སྐྱེད་ཀྱིས་འབྲོང་ཞིག་རྟེན་ནས་ཁོའི་ག་སྟེར་རྒྱའི་ལུ་བ་བྲས། འབྲོང་གིས་“གལ་ཏེ་ཚོད་ལ་ངའི་ག་དགོས་ན། ཚོད་ཀྱིས་ང་ལ་ངས་པར་དུ་གྲུག་
གི་གཤོག་པ་ཞིག་སྟེར་དགོས་”ཟེར།

སྐྱེད་ཀྱིས་ནམ་མཁའི་གྲུག་ཅིག་མཐོང་ནས་ཁོ་ལ་གྲུག་གི་གཤོག་པ་གཅིག་དགོས་པའི་གི་བཏབས། གྲུག་གིས་“གལ་ཏེ་ཚོད་ཀྱིས་ང་ལ་རྟ་ཞིག་
གི་རྩ་མ་བྱིན་ན། ངས་ཚོད་ལ་ངའི་གཤོག་པ་ཡ་གཅིག་སྟེར་”ཟེར།

སྐྱེད་ཀྱིས་རྟ་ཞིག་རྟེན་ནས་ཁོའི་རྩ་མ་བསྐྱངས། རྟ་ཡིས་ཁོ་ལ་རྩ་མ་བྱིན།

སྐྱེད་ཀྱིས་རྩ་མ་བཀོལ་ནས་གྲུག་གི་གཤོག་པ་ལངས།

ཁོས་གཤོག་པ་འབྲོང་ལ་ཁྱེད་ཞིང་འབྲོང་གིས་ཁོ་ལ་ག་འགའ་བྱིན།

ཁོས་ག་མགར་བ་ལ་ཁྱེད་ཞིང་མགར་བས་ཟོར་བ་བརྒྱུངས།

སྐྱེད་ཀྱིས་ཟོར་བ་བཀོལ་ནས་རྩ་བཟང་བོ་འགའ་བྲེགས་ནས་འབྲི་ལ་བྱིན།

འབྲི་ཡིས་ཁོ་ལ་འོ་མ་རེ་བྱིན་པ་དང་ཁོས་འོ་མ་ཁྱི་ལ་བྱིན།

ཁྱི་ཡིས་གཙོད་བཟུང་ཞིང་སྐྱེད་ཀྱིས་གཙོད་རྩ་བཟུང་ནས་དར་ཐོག་ནས་ཁུང་བུ་བཀོལ།

འོན་ཀྱང་སྐྱེད་ཀྱིས་ཁ་ལག་བཀྲ་ཚར་བ་ན། རེ་དགུ་མ་མོ་སློབ་གྲོགས་སུ་སོང་།

5. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོང་སྟེ། a, an, and, the, in, to, but, with, for.

- a. _____ very clever ewe named Regemamao met _____ wolf.
- b. Wolf said that he wanted _____ eat her.
- c. “If you want _____ eat me, you wash your hands _____ your mouth _____ water.”
- d. Wolf went _____ where there was usually clear water _____ now it was winter _____ clear water had become ice.
- e. “If you want _____ wash your hands _____ mouth here, you must dig me _____ antelope horn,” said Clear Water.
- f. Wolf found _____ antelope.
- g. Antelope said, “If you want my horn, you must let _____ fastest dog catch me.”
- h. Wolf found _____ fastest dog _____ world.
- i. Dog said, “If you want me _____ catch Antelope, you must get me some milk.”
- j. Wolf went _____ yak _____ begged _____ some milk.
- k. Yak said, “If you want my milk, you must give me some good grass.”
- l. Good Grass said, “If you want _____ cut me, you must use _____ sickle.”
- m. Wolf found _____ blacksmith.
- n. Blacksmith said, “If you want me _____ make _____ sickle _____ you, give me yak meat.”
- o. Wolf found _____ wild yak _____ begged him _____ his meat.
- p. “If you want my meat, you must get me _____ eagle’s wing,” said Wild Yak.
- q. Wolf noticed _____ eagle _____ sky _____ shouted that he wanted one _____ his wings.
- r. Eagle replied, “If you give me _____ horse’s tail, I’ll give you one _____ my wings.”

The Magic Chicken

དབང་ཕྱུག་རྒྱུལ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

magic འཕྲུལ་གྱི། རྒྱུ་མ།

wallet རྩོམ་ཁྱུག

squawking རྩོམ་གཏམ་གཏོང་བ། ཁིངས་ར་བྱེད་བ།

coach ཤིང་རྟ།

extinguishing ཚ་མེད་དུ་གཏོང་བ།

as large as a འདྲ་མཚུངས་སུ་ཆེ་བ།

flapping his wings གཤོག་པ་རྩེ་བ་བ།

picked up བཏུས་བ།

gentleman རྒྱུ་འོ།

alongside འོགས་ནས། འགམ་ནས།

pesky རྩིང་ལ་གཟན་པའི། མམས་ཁམས་དུག་གས་པའི།

window ledge རྩེ་ལུང་གི་ཐོམ།

stretched out བརྒྱུངས་བ། བརྒྱུངས་བ།

lovely རྩིང་ཇི་བའི།

ཁོས་འཕུང་པའི་ཚུ་ཚང་མ་བརྒྱལ་ནས་མེ་བསད། ཐབ་ཀ་ལས་ཕྱི་ལ་འཕུང། རྒྱུ་ཕུང་གི་ཐེམ་ལ་ཕུང་ནས་“ངའི་སྒོར་ཁྲག་ང་ལ་བྱིན”ཞེས་སྒྲད་མེད་བརྒྱལ།

སྐྱེས་པ་སྐྱོང་དེས་ཁོའི་གཡོག་པོ་ལ་“བྱ་ཕོ་དེ་གཡལ་དང་མཉམ་དུ་བཞག་ནས་གཡལ་ལ་གསོད་དུ་ཚུགས་”ཅེས་གདམས། བྱ་ཕོ་གཡལ་དང་མཉམ་དུ་བཞག་རྗེས། བྱ་ཕོས་གཡལ་ཚང་མ་ཐོས། ལུས་གཏོས་ཚེན་པོ་དེ་ལུ་འཕུང་ལྟ་བུར་གྱུར། བྱ་ཕོས་ཁོའི་གཡོག་པོ་བརྒྱུད་ནས། ཉི་འོད་སྐྱེས་པ་དེའི་ཁང་བའི་ཐོག་ཏུ་འཆར་དུ་མ་བཅུག། སྐྱེས་པ་སྐྱོང་དེས་ཕྱགས་ཁྲོས་པའི་ངང་ནས་བྱ་ཕོ་ཁོའི་དདུལ་ཉར་སའི་སྐྱམ་ནང་དུ་བཞག། གཡལ་ཏེ་བྱ་ཕོས་དོང་ཅེ་ཚང་མ་ཐོས་ན་གི་འགྲོ་བསམས། བྱ་ཕོས་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་ཚང་མ་ཐོས་ཀྱང་མ་གི། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ། བྱ་ཕོ་གསེར་གྱི་སྐྱམ་ལས་ཕྱིར་མཚོངས་ཏེ་“ངའི་སྒོར་ཁྲག་ང་ལ་བྱིན”ཞེས་ལུང་བརྒྱབ།

སྐྱེས་པ་སྐྱོང་དེས་ཁོས་བྱ་ཕོ་པམ་པར་འཇུག་མི་ཐུབ་པ་ཤེས་ནས་སྒོར་ཁྲག་བྱ་ཕོ་ལ་བྱིན།
བྱ་ཕོ་དགའ་བའི་ངང་ཕུང་སོང་།

བྱ་ཕོ་སྐྱེས་པ་མེད་པོ་ཚང་དུ་ཐོན་པ་ན། “བདག་པོ་ལགས། ས་གདན་ཞིག་ལམ་སེང་ཐང་ལ་ཐོངས་དང་”ཞེས་སྒྲད་བརྒྱབ་པ་ན་སྐྱེས་པ་མེད་པོ་དེས་དེ་ལྟར་དུ་བརྒྱབས། བྱ་ཕོས་གཡོག་པོ་དེ་བའི་འགོ་བརྒྱམས་གིང་ཕྱགས་ཐོག་དང་གསེར་གྱི་དོང་ཅེས་སྐྱེས་པ་མེད་པོ་དེའི་རྩ་བ་བཀང་།

སྐྱེས་པ་མེད་པོ་དེས་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་དང་ཕྱགས་ཐོག་མང་པོ་སོགས་མི་རྒྱ་མེད་རྣམས་ལ་བྱིན། ཁོས་རང་ལའང་ཁང་བ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ལས་ནས་སྐྱིད་པོ་བདེ་མོའི་ངང་ཡུན་རིང་བོ་ཞིག་ལ་འཚོ་བ་རོལ།

3. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. ___ A gentleman saw this and ordered his driver to take it away from Chicken.
- b. ___ Chicken ate all the yaks and became as large as a hill.
- c. ___ Chicken angrily said, “Please give me my wallet.”
- d. ___ Chicken ate all the gold coins but he did not die.
- e. ___ Chicken began flapping his wings, filling the poor man’s yard with livestock and gold coins.
- f. ___ Chicken spat out all the water he had drunk.
- g. ___ One day this chicken picked up a wallet in the street.
- h. ___ The gentleman angrily took Chicken and put it in his moneybox.
- i. ___ The gentleman realized he could not defeat Chicken and gave him the wallet.
- j. ___ The gentleman said to his driver, “Throw that pesky chicken into that old well.”
- k. ___ The poor man gave many gold coins and livestock to poor people.
- l. ___ Chicken reached the poor man’s house and shouted.
- m. ___ When he got home he put Chicken inside his stove.

4. Put these words in the blanks below བ་སྐྱད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོང་ས།: in, the, a, on, to, of, and, into, by, from.

- a. _____ poor man had _____ clever _____ magic chicken.
- b. This chicken picked up _____ wallet _____ _____ street.
- c. _____ gentleman saw this _____ ordered his driver _____ take it away _____ Chicken.
- d. Chicken squawked this as he ran alongside _____ gentleman's coach.
- e. _____ gentleman said _____ his driver, "Throw that chicken _____ that old well _____ _____ side _____ _____ road."
- f. _____ driver stopped _____ coach, caught Chicken, _____ threw Chicken _____ _____ well.
- g. Chicken drank all _____ water _____ _____ well, jumped _____ _____ _____ well, ran _____ _____ coach, _____ squawked.
- h. _____ gentleman stopped _____ coach, got _____, grabbed Chicken, _____ got back _____ _____ coach.
- i. He put Chicken _____ his stove _____ put _____ large rock _____ top.
- j. Chicken spat _____ all _____ water it had drunk, extinguishing _____ fire, flew _____ _____ _____ stove, _____ landed _____ _____ window ledge, _____ squawked.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did a poor man have?
- b. What did Chicken pick up?
- c. Who took it away?
- d. Where did the gentleman tell the driver to throw Chicken?
- e. What did Chicken do in the well?
- f. Where did the gentleman take Chicken?
- g. Why did the gentleman have the servant put Chicken with the yaks?
- h. What happened to the yaks?
- i. When he stretched out his wings, what did he block?
- j. Why did the gentleman put Chicken in the moneybox?
- k. What did the gentleman realize?
- l. When Chicken began flapping his wings, what happened?
- m. What did the poor man do with the gold coins and the livestock?

The Temple God Eats *Tsamba*

བསོད་ནམས་སྦྱིད།

1. Vocabulary ཐ་སྦྱོར།

ran out of ཚར་བ། མེད་པ།

puzzled མགོ་ཐོམ་པ།

inquired དྲིས་པ། འདྲི་གཙོད་བྱས་པ།

excellent བྱད་དུ་འཕགས་པ། མདོ་དུ་བྱུང་བ།

loaded བཀལ་བ།

discovered རྟོན་པ།

trick him into ཁོ་ལ་མགོ་སྐོར་བཏང་ནས།

burning མེ་འབར་བ། རྫོང་བ།

expensive ལོང་དཀའ་མོ།

filled with ལོ་གིས་བཀང་བར་བྱས་པ།

sought refuge གནས་ཚུངས་འཕེལ་བ།

2. Text ལྷོ་བ་ཚོན།

Many years ago, a poor man named Dongzhi had a rich neighbor. This neighbor had a lot of *tsamba*. He was also very greedy and never shared his *tsamba* with anyone.

One day Dongzhi **ran out of** *tsamba* and thought, “If I go to my neighbor’s house to ask for some *tsamba*, he will refuse. I need to **trick him into** giving me some.”

That evening Dongzhi took firewood to his garden and set it on fire. His rich neighbor noticed this and was **puzzled**. He went to Dongzhi’s house and **inquired**, “Why are you **burning** wood this evening, Dongzhi?”

Dongzhi said, “Yesterday I heard people saying *tsamba* in Lhasa is very **expensive**. So I will make some *tsamba* and go to Lhasa to sell it.”

The rich neighbor thought this was an **excellent** idea and said to Dongzhi, “My dear neighbor, can I go to Lhasa and sell *tsamba* with you?”

Dongzhi replied, “Of course.”

The next morning the rich man **loaded** a yak with two bags of *tsamba*. Dongzhi put two bags **filled with** grass and leaves on a donkey.

That evening on the road to Tibet the sky became dark. The two men **sought refuge** in a temple. The rich man was very tired and quickly fell asleep.

Dongzhi pretended to sleep. At midnight he got up and fed the grass and leaves in his bags to the donkey and the yak. Then he took the rich neighbor’s *tsamba* and poured it into his bags. Next, he put his neighbor’s empty bags in the temple deity’s hands and put some *tsamba* in the deity’s mouth.

The next morning the rich man **discovered** he had no *tsamba*. He saw his empty bags in the deity’s hands. He was frightened.

Dongzhi said, “Maybe the temple god was hungry and ate your *tsamba*. Just look at his mouth.”

The rich man sadly said, “Now I can’t go to Lhasa. I will return home. Please go to Lhasa by yourself.”

“I think I will also return home, I don’t want to go to Lhasa by myself,” Dongzhi said.

དགོན་པའི་ལྷ་ཡིས་རྩམ་པ་ཟ་བ།

ལོ་དུ་མའི་ལྷོན། དོན་གྲུབ་ཟེར་བའི་སྐྱེས་པ་མེད་པོ་ཞིག་ལ་བྱིམ་མཚེས་ལྷུག་པོ་ཞིག་ཡོད། བྱིམ་མཚེས་དེ་ལ་རྩམ་པ་མང་པོ་ཡོད། ཁོ་ནི་བརྒྱབ་སེམས་ཆེ་བས་མི་གཞན་དང་རྩམ་པ་མཉམ་ཟ་མི་བྱེད།

ཉིན་ཞིག་ དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྩམ་པ་ཚར་སོང་བས་ཁོས་གལ་ཏེ་བྱིམ་མཚེས་ཚང་ལ་རྩམ་པ་སྦྲོང་བར་སོང་ན་ཁོས་སྤེར་རྒྱུ་མ་ཤིང། ཁོས་ང་ལ་རྩམ་པ་སྤེར་བར་ངས་མགོ་སྐོར་གཏོང་དགོས་རྒྱུ་ཤིང་བསམས།

དགོང་མོ་དེར། དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ཁོའི་རྩམ་པ་ནང་དུ་བྱ་མ་བྱེད་ནས་མི་སྦྲོང་བརྒྱབ། ཁོའི་བྱིམ་མཚེས་ལྷུག་པོ་ཡིས་དེ་མཐོང་ནས་མཚར་སེམས་སྐྱེས། ཁོ་དོན་གྲུབ་ཚང་དུ་སོང་ནས་དོན་གྲུབ། བྱོད་ཀྱིས་དོ་དགོང་བྱ་མ་མེར་སྦྲོང་ནས་ཅི་བྱེད་ཅེས་དྲིས།

“ཁ་རྩམ་པ་རྩམ་པ་ཀྱིས་ལྷ་ས་ནས་རྩམ་པ་གོང་མཐོ་ཟེར་བ་ངས་གོ་ དེའི་རྒྱུན་ཀྱིས་རྩམ་པ་འབྲུག་ནས་ལྷ་སར་ཚོང་བྱེད་དུ་འགོ་བསམ་པ་ཡིན་”ཞེས་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་དེ་སྐད་བཤད།

བྱིམ་མཚེས་ལྷུག་པོ་དེས་འདི་ནི་སྤོ་བཀོད་བྱེད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་ཤིང་འདོད་ནས་ངའི་སྤྲིང་ཉེ་བའི་བྱིམ་མཚེས་ལགས། ང་ཚོ་དང་མཉམ་དང་ལྷ་སར་སོང་ནས་རྩམ་པ་འཚོང་ན་ཚོག་གམ་ཞེས་དོན་གྲུབ་ལ་དྲིས།

དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ལོ་ས་ཚོག་ཅིས་ལན་བཏབས།

སྤྱི་ཉིན་ནངས་མོང་། སྤྱི་ས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་ཁལ་མ་ཞིག་ལ་རྩམ་པ་སྤྱེ་གཉིས་བཀལ། དོན་གྲུབ་ཀྱིས་རྩ་དང་ལོ་མས་བཀའ་བར་བྱས་པའི་སྤྱི་དོ་
བོང་བུ་ཞིག་གི་སྤྱི་དུ་བཀལ།

ལྷ་ས་རུ་འགོ་བའི་ཉིན་ཞིག་གི་མཚན་མོང་དེར་གནམ་རུབ། སྤྱི་ས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དགོན་པ་ཞིག་གི་ནང་ནས་ཞག་གནས་ཤིག་བཙལ། སྤྱི་ས་པ་
ལྷུག་པོ་དེ་གཉིད་ནས་ཚད་ཅིང་ལམ་སང་གཉིད་དུ་ཡུར།

དོན་གྲུབ་ཀྱིས་གཉིད་ཁད་བྱས། བམ་གྲུང་ཁོ་མལ་ལས་ལྡིང་སྤྱི་ཁོའི་སྤྱི་ནང་གི་རྩ་དང་ལོ་མ་བོང་བུ་དང་ཁལ་མ་ལ་བྱིན། དེ་ནས་བྱིས་མཚེས་
ལྷུག་པོའི་རྩམ་པ་བྱིར་ནས་ཁོའི་སྤྱི་ནང་དུ་སྤྱུགས། དེའི་རྗེས། ཁོས་བྱིས་མཚེས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་དང་བའི་དགོན་པའི་ལྷ་སྤྱི་ལག་ཏུ་བཞག་པ་དང་ཁ་ནང་དུ་
རྩམ་པ་རེ་བཞག།

སྤྱི་ཉིན་ནངས་མོང་། སྤྱི་ས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་ཁོའི་རྩམ་པ་མེད་པ་ཤེས། ཁོས་ཁོའི་སྤྱི་སྤྱི་དང་བའི་ལག་ན་ཡོད་པ་མཐོང་། ཁོ་ལ་འཛིགས་
དངངས་སྤྱེས།

དོན་གྲུབ་ཀྱིས་བྲིགས་བྲིགས་མེད་ན་དགོན་པའི་ལྷ་སྤྱི་གསལ་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་རྩམ་པ་ཚོས་སོང་བ་རེད། ཁོའི་ཁ་ནང་ལ་ལྷོས་དང་ཞེས་ལབ།
སྤྱི་ས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་སྤྱི་བའི་ངང་ནས་དང་ལྷ་སར་འགོ་བྱུང་བ་རེད། ང་ལྱིར་ཡུལ་ལ་བུད་འགོ། ཁྱོད་རང་ཉིད་ལྷ་ས་ལ་སོང་ཞེས་བཤམ།
“ངས་བལྟས་ན་ང་ཡང་ཡུལ་ལ་ལོག་རྒྱ་ཡིན། ང་རང་གཅིག་ལྷ་སར་འགོ་མི་འདོད་ཅིས་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་དེ་སྐད་བཤམ།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚོག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་བར་སྤྱིགས།

- a. ___Dongzhi pretended to sleep.
- b. ___Dongzhi said, “Maybe the temple god was hungry and ate your *tsamba*.”
- c. ___Dongzhi said, “I heard people saying *tsamba* in Lhasa is very expensive.”
- d. ___He saw his empty bags in the deity’s hands.
- e. ___He was also very greedy and never shared his *tsamba* with anyone.
- f. ___He went to Dongzhi’s house and inquired, “Why are you burning wood?”
- g. ___Many years ago, a poor man named Dongzhi had a rich neighbor.
- h. ___He put some *tsamba* in the deity’s mouth.
- i. ___One day Dongzhi thought, “I need to trick him into giving me some *tsamba*.”
- j. ___The next morning the rich man loaded a yak with two bags of *tsamba*.
- k. ___The rich man sadly said, “Now I can’t go to Lhasa. Please go by yourself.”
- l. ___The rich neighbor thought this was an excellent idea.

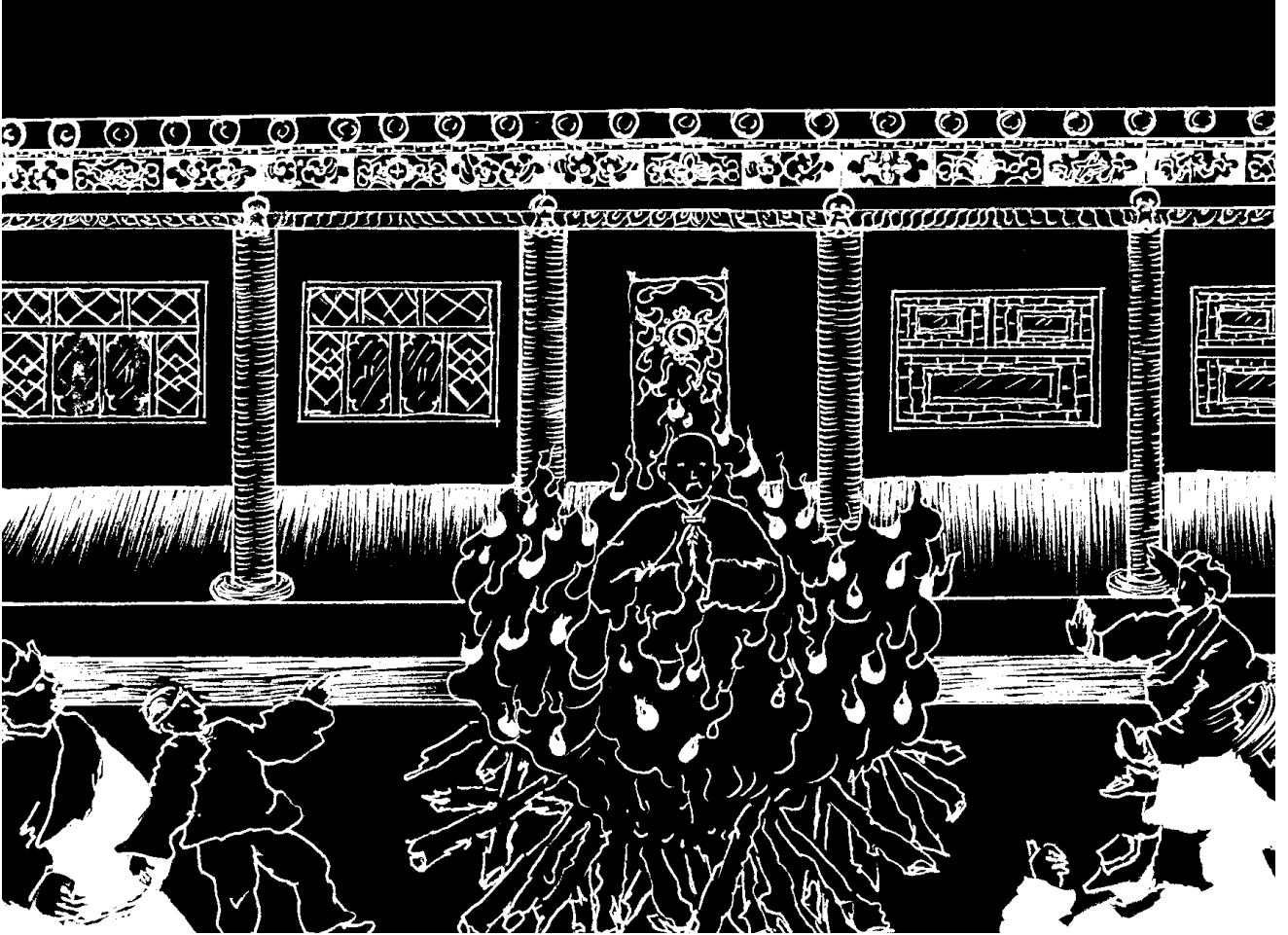
4. Put these words in the blanks below བ་སྐྱད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོང་ས།: of, with, out, to, for, on, in, into.

- a. The neighbor had a lot _____ *tsamba*.
- b. He never shared his *tsamba* _____ anyone.
- c. Dongzhi ran _____ _____ *tsamba* and thought, "If I go _____ my neighbor's house _____ ask _____ *tsamba*, he will refuse."
- d. "I need _____ trick him _____ giving me some."
- e. Dongzhi took firewood _____ his garden and set it _____ fire.
- f. He went _____ Dongzhi's house.
- g. Dongzhi said, "Yesterday I heard people saying *tsamba* _____ Lhasa is very expensive."
- h. "I will make some *tsamba* and go _____ Lhasa _____ sell it."
- i. The rich neighbor said _____ Dongzhi, "My dear neighbor, can I go _____ Lhasa and sell *tsamba* _____ you?"
- j. Dongzhi replied, "_____ course."
- k. The rich man loaded a yak _____ two bags of *tsamba*.
- l. Dongzhi put two bags filled _____ grass and leaves _____ a donkey.
- m. That evening _____ the road _____ Tibet the sky became dark.
- n. The two men sought refuge _____ a temple.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Did the rich neighbor share his *tsamba*?
- b. What did Dongzhi need to do to get his neighbor to give him *tsamba*?
- c. Why was Dongzhi burning wood?
- d. What did the rich man load his yak with?
- e. What did Dongzhi load his yak with?
- f. Where did the two men seek refuge?
- g. At midnight what did Dongzhi do?
- h. What did the rich man discover?
- i. Did Dongzhi and his rich neighbor go to Tibet? Why or why not?

Artist Genga and Carpenter Genga

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་།

famous ལྷན་གྲགས་ཅན།

envious ལྷན་དོག་ཆེ་བའི།

carpenter ཤིང་བཟོ།

palace རོ་བྲང།

beat gongs and drums ར་དང་ལའར་ར་རྩུང་བ།

dug a tunnel ལུག་ལམ་ཞིག་བཟོས་པ།

wood was stacked ཤིང་སྒྲུངས་པ།

The same way that I did. ངས་ལས་པ་ཅི་བཞིན་དུ།

set afire མིང་བརྗོན།

artist ལྷ་རྩལ་པ།

town leader རྩེ་དཔོན།

deity ལྷ།

needs to be fixed ཉམས་གསོ་བྱེད་དགོས་པ།

platform རྟེན་པ།

to last a month ལྷོ་བ་གཅིག་ལ་འདང་བ།

screams འཛོམ་སྒྲིད། འཛོམ་སྒྲིད་བཏོན་པ།

replied ལན་བཏབས་པ།

2. Text **སྐབ་ཚན།**

Long ago a town had a **famous artist** named Genga. He was very clever but he had a very big problem: he was **envious**. He was the **town leader** and he did not want anyone as clever as he to live in the town.

Several years later a **carpenter** moved to the town. His name was also Genga. He was very clever. He did everything well and became famous as a carpenter. This made Artist Genga so unhappy that he decided to kill Carpenter Genga.

One day Artist Genga visited Carpenter Genga and said, “My dear Genga, last night I dreamed of a **deity** that told me seven days from now you will be sent to their **palace** because it **needs to be fixed**.”

Carpenter Genga asked, “How do I get there?”

“You will sit on a **platform** and then we will put wood around you and **beat gongs and drums**,” Artist Genga said.

Carpenter Genga agreed but he knew that this was Artist Genga’s plan to kill him. During the next seven days, Carpenter Genga **dug a tunnel** from under his house to under the platform. He put enough food in the tunnel **to last a month**.

On the seventh day, Artist Genga went to the place where the platform was. He saw Carpenter Genga sitting on the platform. After **wood was stacked** around Carpenter Genga, Artist Genga ordered the people to light a fire. When the fire was burning, he ordered the people to beat gongs and drums. He did not want anyone to hear Carpenter Genga’s **screams** as he died in the fire. However, Carpenter Genga had already escaped and was in his tunnel.

A month later Carpenter Genga came out of his tunnel and walked to Artist Genga’s home. He said, “I have finished my work. The deity told me to send you there to paint the palace.”

Artist Genga was very surprised to see Carpenter Genga alive and asked, “How do I get there?”

“**The same way that I did**,” **replied** Carpenter Genga.

“When?” asked Artist Genga.

“Tomorrow,” replied Carpenter Genga.

Artist Genga believed this. The next day he sat on the same platform, wood was **set afire** around him, and he died.

ལྷ་རྩལ་པ་ཀུན་དགའ་དང་གིང་བཙོ་ཀུན་དགའ།

གནའ་སྤོ་མོ་ཞིག་ལ། གྲོང་བརྒྱུ་ཞིག་ན་མིང་ལ་ཀུན་དགའ་ཟེར་བའི་ལྷ་རྩལ་པ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡོད། ཁོ་ནི་སྤོ་རིག་ཏུ་ཅང་བཀྲ་རུང་ཞད་
ཚེན་པོ་ཞིག་ཡོད། ཁོ་ལ་ཕྱག་དོག་ལངས་སྐྱེན། ཁོ་ནི་གྲོང་བརྒྱུ་དེའི་འགོ་བཙུན་ལ་གྲོང་བརྒྱུ་དེའི་ནང་དུ་སྤོ་རིག་ཅན་ཁོ་ལ་བཟུང་བ་ཞིག་གཏན་
ནས་ཡོད་དུ་འཇུག་མ་འདོད།

ལོ་འགའི་རྗེས་ནས་གིང་བཙོ་ཞིག་གྲང་གྲོང་བརྒྱུ་དེའི་ནང་དུ་གཞི་སྐྱོས། ཁོའི་མིང་ལ་འང་ཀུན་དགའ་ཟེར། ཁོ་ནི་སྤོ་རིག་བཀྲ། ཁོས་འཕྲིན་
ལས་བསྐྱུངས་པ་ལེགས་གིང་གིང་བཙོ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར། འདིས་ལྷ་རྩལ་པ་ཀུན་དགའ་མི་དགའ་བར་བཏང་བས་ཁོས་གིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་
གསོད་རྒྱུའི་ཚོད་སེམས་བཅངས།

ཉིན་ཞིག་ལྷ་རྩལ་པ་ཀུན་དགའ་གིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ལ་ལྷ་བར་ཡོང་ནས་“ངའི་སྤྱིང་ཉི་བའི་ཀུན་དགའ་ལགས། མདང་དགོང་ངས་ལྷ་ཞིག་མི་
ལམ་དུ་མིས། ལྷ་དེས་ད་ནས་ཉིན་བདུན་གྱི་རིང་ཁྱོད་ཁོ་ཚོའི་ཕོ་བྱང་ཉམས་གསོ་བྱེད་པར་གཏོང་དགོས་ཟེར”ཞེས་ལབ།

གིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ཡིས་“ང་དེ་གར་རྗེ་ལྷ་ལ་འགོ་ཞེས་དེས།

“ཁྱོད་སྟེགས་སུ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་སྟོད། ང་ཚོས་བྱ་མ་ཁྱོད་ཀྱི་མཐའ་ལ་བསྐྱར་ནས་རྗེ་དང་ལའར་རྗེ་བརྟུང་”ཞེས་སྐུ་ཕྱུང་པ་ཀུན་དགའ་ཡིས་དེ་སྟོན་བཤད།

ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ལམ་དང་པ་བྱུང། འོན་ཀྱང་ཁོས་འདི་ནི་སྐུ་ཕྱུང་པ་ཀུན་དགའ་ཡིས་ཁོ་གསོད་ཅིས་ཀྱི་ཐབས་བཀོད་ཅིག་ཡིན་པ་ཚོར། དེའི་གཞུག་གི་ཉིན་མ་བདུན་གྱི་རིང་། ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ཡིས་ཁོའི་ཁང་བའི་འོག་ནས་སྟེགས་སུ་དེའི་འོག་བར་དུ་ཕྱག་ལམ་ཞིག་བརྐོས། ཁོས་ཕྱག་ལམ་གྱི་ནང་དུ་སྐྱབ་བ་གཅིག་ལ་འདང་བའི་བྱོ་བཞག།

ཉིན་མ་བདུན་པའི་ཉིན། སྐུ་ཕྱུང་པ་ཀུན་དགའ་སྟེགས་སུ་ཡོད་མར་སོང། ཁོས་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་སྟེགས་སུ་དེའི་སྟེང་དུ་བསྟན་ཡོད་པ་མཐོང། བྱ་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་མཐའ་ལ་སྐྱབ་སྟེ་སྟེ། སྐུ་ཕྱུང་པ་ཀུན་དགའ་ཡིས་མི་རྣམས་ལ་མེ་སློན་རྒྱུའི་བཀའ་བབས། མེ་འབར་བ་ན། ཁོས་མི་རྣམས་ལ་རྗེ་དང་ལའར་རྗེ་བརྟུང་རྒྱུའི་བཀའ་བབས། ཁོས་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་མེ་ཁ་ཤོར་ནས་འཛེར་སྐྱད་འདོན་བ་མི་རྣམས་ལ་གོ་རུ་འཇུག་མ་འདོད། འོན་ཀྱང་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་བློས་ནས་ཕྱག་ལམ་ནང་སྐྱོ་མོ་ནས་བསྐྱབས་ཡོད།

སྐྱབ་བ་གཅིག་གི་རྗེས་ནས། ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ཕྱག་ལམ་ནས་ཕྱིར་བུད་པ་དང་སྐུ་ཕྱུང་པ་ཀུན་དགའ་ཚང་དུ་ཡོང། ཁོས་“ངས་ངའི་ལས་ཀ་ལས་ཚར་སོང། ལྷ་དེས་ང་ལ་ཁྱོད་ལོ་བྱང་ལ་ཚོན་གཏོང་བར་མངགས་དགོས་ཟེར་”ཞེས་ལབ།

སྐུ་ཕྱུང་པ་ཀུན་དགའ་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་གི་མེད་པ་མཐོང་བར་ལ་མཚར་ཞིང་“ང་དེ་གར་ཇི་ལྟར་འགོ་དགོས་”ཞེས་དྲིས།

“འགོ་ཐབས་ནི་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་”ཞེས་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ཡིས་ལན་བཏབས།

སྐུ་ཕྱུང་པ་ཀུན་དགའ་ཡིས་“ནམ་ཚོད་”ཅེས་དྲིས་པར།

ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ཡིས་“སང་ཉིན་”ཞེས་ལན་བཏབས།

སྐུ་ཕྱུང་པ་ཀུན་དགའ་དེར་སྟོན། ཕྱི་ཉིན་ཁོ་སྟེགས་སུ་དེའི་སྟེང་དུ་བསྟན་པ་དང་ཁོའི་མཐའ་སྐྱོར་གྱི་བྱ་མ་མེ་ལ་བསྐྱབ་ནས་ཁོ་འཚི་སོང།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྟེང་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོང་སྟེ། a, the, and, but, to, as, on, in.

- a. Long ago ___ town had ___ famous artist named Genga.
- b. He was very clever ___ he had ___ very big problem: he was envious.
- c. He was ___ town leader ___ he didn't want anyone ___ clever ___ he ___ live ___ town.
- d. Several years later ___ carpenter moved ___ town.
- e. He did everything well ___ became famous ___ carpenter.
- f. He decided ___ kill Carpenter Genga.
- g. Artist Genga visited Carpenter Genga ___ said, “My dear Genga, last night I dreamed of ___ deity that said you will be sent ___ their palace because it needs ___ be fixed.”
- h. “You will sit ___ platform ___ then we will put wood around you ___ beat gongs ___ drums,” Artist Genga said.
- i. Carpenter Genga agreed ___ he knew that this was Artist Genga's plan ___ kill him.
- j. During ___ next seven days Carpenter Genga dug ___ tunnel from under his house ___ under ___ platform. He put enough food ___ tunnel ___ last ___ month.

4. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་བྲིས།

- a. ___ “The same way that I did,” replied Carpenter Genga.
- b. ___ “Tomorrow,” replied Carpenter Genga.
- c. ___ “When?” asked Artist Genga.
- d. ___ Carpenter Genga came out of his tunnel and walked to Artist Genga’s home.
- e. ___ Artist Genga ordered the people to light a fire.
- f. ___ Artist Genga believed this.
- g. ___ Artist Genga asked in surprise, “How do I get there?”
- h. ___ He didn’t want anyone to hear Carpenter Genga’s screams as he died in the fire.
- i. ___ He said, “I have finished my work.”
- j. ___ He saw Carpenter Genga sitting on the platform.
- k. ___ However, Carpenter Genga had already escaped and was in his tunnel.
- l. ___ On the seventh day Artist Genga went to the place where the platform was.
- m. ___ “The deity told me to send you there to paint the palace.”
- n. ___ He sat on the same platform, wood was set afire around him, and he died.
- o. ___ When the fire was burning, he ordered the people to beat gongs and drums.

5. This summary of the story has nine mistakes. See if you can find them. After you find them, write all the sentences correctly. གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་མདོ་དོན་འདིའི་ནང་དུ་ནོར་འཇུག་དགུ་ཡོད། ཟ࿃ས་ཀྱིས་ནོར་འཇུག་འཚོལ་དང་རྟེན་ན་ཚོགས་

གྲུབ་ཡང་དག་པར་བྲིས།

(a) Three men named Genga lived in the countryside. (b) Carpenter Genga was very jealous and did not like Artist Genga. (c) Artist Genga wanted to kill Carpenter Genga. (d) Artist Genga told some people to shoot Carpenter Genga. (e) Carpenter Genga did not die. (f) He stayed in a big tree for one week. (g) Then he went to Artist Genga’s school. (h) Finally, Artist Genga and Carpenter Genga became very good friends.

6. Each of these sentences has mistakes. Write the sentences correctly and then read the text again. ཚོགས་གྲུབ་འདི་ཚང་མའི་ནང་ན་ནོར་འཇུག་ཡོད། ཚོགས་གྲུབ་ཡང་དག་པར་བྲིས་རྗེས་སློབ་ཚན་ཡང་བསྐྱར་སློག།

- a. Carpenter Genga agreeing but he knowed that this was Artist Genga’s plan to kills him.
- b. During the next seven day Carpenter Genga digging a tunnel from under his houses to under the platform’s.
- c. He putting enough food on the tunnel to lasting month.
- d. Under an seventh day Artist Genga going to the place where the platform am.
- e. He seeing Carpenter Genga satting in the platform.
- f. After wood am stacking around Carpenter Genga, Artist Genga ordering the peoples to light them fire.
- g. When them fire burning, he ordering a people to beat gongs and drumming.

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. It is not possible for carpenters and artists to be friends.
- b. Artists and carpenters can be good friends.
- c. If you do bad things you may be punished.
- d. If you do good things you will always be very happy.

The Horned King

མགོན་ཐང་སྤྱིད།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་།

sprouted out སྐྱེས་པ། འབྲུས་པ།

unfortunate ལྷ་བསམ་མ་ལེགས་པ། འཛོམས་མ་འགྲིག་པ།

roasted བརྗོལ་པ། བརྗོལ་མ།

mother's milk ཡ་མའི་འོ་མ།

nevertheless འོན་ཀྱང་།

cured བཅོས་ནས་དྲག་པ། ཉན་དྲག་པ།

remote place ལྷོ་ཐག་རིང་། ལྷོ་ལ་འཁོབ།

mixed བསྐྱེས་པ།

cheese ལུར་བ།

surely ཁོ་ཐག་ཡིན་པའི་ངང་།

say...aloud སྐད་མགོ་མཐོན་པོས་བཤད་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚུལ།

King Langdarma did not want anyone to know his terrible secret—horns **sprouted out** of his head. When he needed a haircut, he took a person to a **remote place**. After this person cut his hair, he killed him.

One day a boy went to visit the King. The King said, “Tomorrow, please come and cut my hair.”

The boy happily replied, “Of course.” The boy went home and told his mother what the King had asked him to do.

His mother sadly said, “This is **unfortunate**.” She knew that the King would kill her son.

The next morning she **mixed** butter, **roasted** barley flour, **cheese**, sugar, and a little milk tea together. She gave it to her son and said, “When you go to the King to cut his hair, eat this *tsamba*. The King will **surely** ask you what you are eating. Then give him a little. After he eats it, tell him it contains mother’s milk and he won’t kill you.”

The boy went to the King and did as his mother told him. The King said, “It’s very delicious. Do you have more of this delicious food?”

The boy replied, “Yes, I do,” and gave the King more *tsamba*.

After the King finished eating he asked, “What is this *tsamba* made of?”

The boy said, “Great King, this *tsamba* is made of mother’s milk, butter, roasted barley flour, sugar, and cheese.”

The King replied, “After a person cuts my hair, I usually kill him because I don’t want anyone to know my secret. **Nevertheless**, you and I have drunk the same mother’s milk. Now we are like the same mother’s sons so I will not kill you. Please go home and don’t tell anyone my secret.”

When the boy returned home, his mother was delighted that her son was still alive. However, some days later he became very ill. No medicine helped him.

The mother asked a monk to look at the boy. When the monk visited he said, “You have a secret. You must go to a remote place and **say** your secret **aloud**. Then you will be well.”

The boy went to a remote place and said, “King Langdarma has horns on his head! King Langdarma has horns on his head!”

The boy said this and then he was **cured**. The animals, flowers, grass, and wind heard this and told everybody. ”

ཀླུ་པོ་རྩེ་ཅན།

ཀླུ་པོ་གྲང་དར་མས།འཛིན་གསང་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་འཛིན་མགོ་ན་རྩ་ཞིག་སྟེ་ཡོད་པ་གཞན་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཤེས་མ་འདོད། འཛིན་སྐྱབ་བཞུགས་དགོས་པའི་ཆེན་པོ། འཛིན་མི་གཞན་ཞིག་ཐག་རིང་ཞིག་ཏུ་བྱིད། མི་དེས་འཛིན་སྐྱབ་བཞུགས་ཇི་སྟེ། འཛིན་མི་དེ་བསད།

ཉིན་ཞིག་སུ་ཀླུ་པོ་འཛིན་པར་སོང་། ཀླུ་པོས་སང་ཉིན་ཤོག་དང་ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་སྐྱབ་བཞུགས་དགོས་ཟེར།

སུ་ཀླུ་པོ་འཛིན་པར་སོང་ནས་འཛིན་མི་ཆོས་ཅན་ལ་བཏབས། སུ་ཀླུ་པོ་འཛིན་པར་སོང་ནས་ཨ་མ་ལ་ཀླུ་པོ་འཛིན་པའི་ཕྱི་ལྟོ་འཛིན་པར་བཏབས།

ཨ་མས་ཡིད་སྟོབས་པའི་ངང་ནས་འཛིན་པའི་ལས་དབང་མ་འགྲིག་ཅེས་བཏབས། འཛིན་མི་ཀླུ་པོ་འཛིན་པའི་སྐྱབ་བཞུགས་འགྲོ་བཤེས།

ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར། འཛིན་མི་མར་དང་ནས་ཕྱེ་བཤོས་མ། ལྷུ་བ། ཀར་དང་འཛིན་པའི་ཞིག་མཉམ་དུ་བཤོས། འཛིན་མི་ཕུམ་པ་སུ་ལ་བྱིན་ནས་ཁྱོད་ཀླུ་པོ་དང་མཉམ་དུ་སྐྱབ་བཞུགས་དུ་འགྲོ་བཤེས། ཕུམ་པ་འདི་ཟློ། ཀླུ་པོས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་ཟ་བཞུགས་པའི་འཛིན་པའི་ཐག་ཡིན། དེ་ནས་འཛིན་པའི་ལྷུ་པོ་ཕྱིན། འཛིན་མི་ཆོས་ཅན་འཛིན་པའི་ཕུམ་པའི་ནང་དུ་ཨ་མའི་འོ་མ་ཡོད་པར་བཏབས་ན་འཛིན་མི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་གང་མས།

སུ་ཀླུ་པོ་འཛིན་པར་སོང་ནས་ཨ་མས་གང་མས་པ་ལྷུ་བ་དུ་བསྐྱབས། ཀླུ་པོས་ཕུམ་པ་ཞིག་པོ་འདུག་ཁྱོད་ལ་ཟ་མ་ཞིག་པོ་འཛིན་པའི་ཡོད་པའི་ལྷུ་པོ་ཕྱིན།

དམ་ཞེས་དྲིས།

བྱ་ཚུང་གིས་ཡོད་ཅེས་ལན་བཏབས་ནས་རྒྱལ་པོར་མང་དུ་བྱིན།

རྒྱལ་པོས་རྩམ་པ་ཚོས་རྗེས་ཅུམ་པ་ནི་ཅི་ཞིག་གིས་ལས་པ་ཡིན་ཞེས་དྲིས།

བྱ་ཚུང་དེས་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ལགས། ཅུམ་པ་འདི་ནི་ཨ་མའི་འོ་མ། མར། བས་བྱེ་བཅོས་མ། ཀ་ར་དང་རྩུར་བས་ལས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

རྒྱལ་པོས་ངས་རང་གི་གསང་བ་གཞན་སུ་ལའང་ཤེས་སུ་འཇུག་མི་འདོད་པས་སྐྱབས་ལཱ་ཚར་རྗེས་མི་ཚང་མ་བསང་བ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེད་གཉིས་ཀྱིས་ཨ་མ་གཅིག་གི་འོ་མ་བཏུངས། ད་ལྟ་དེད་གཉིས་ནི་ཨ་མ་གཅིག་གི་བུ་ལྷན་དང་མཚུངས་བས་ངས་ཁྱོད་མི་གསོད། ལུལ་ལ་སོང་ནས་ངའི་གསང་བ་མི་གཞན་པ་སུ་ལའང་བཤད་མི་ཉན་ཞེས་བཤད།

བྱ་ཚུང་ལུལ་དུ་ལོག་པ་ན། ཨ་མ་མའི་བྱ་ཚུང་གསོན་པར་གནས་ཡོད་པས་དགའ་བས་ཚྱོས། འོན་ཀྱང་ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས་བྱ་ཚུང་ལ་ན་ཚ་ལྷིད་མོ་ཕྱག་སྐྱེན་གང་གིས་ཀྱང་རྗོལ་ཕྱོགས།

ཨ་མས་བཅུན་པ་ཞིག་ལ་བྱ་ཚུང་ལ་ནད་བརྟག་གྱེད་རྒྱུ་ལྟ་བུ་བྱས། བཅུན་པ་ཡོང་ནས་ཁྱོད་ལ་གསང་བ་ཞིག་ཡོད། ཁྱོད་ལུལ་ཐག་རིང་ཞིག་ཏུ་སོང་ནས་གསང་བ་དེ་སྐད་མཐོན་པོས་བཤད་དགོས། དེ་བྱས་ན་ཁྱོད་དྲག་འགོ་ཅེས་བཤད།

བྱ་ཚུང་དེ་ལུལ་ཐག་རིང་ཞིག་ཏུ་སོང་ནས་རྒྱལ་པོ་སྐད་དུ་མའི་མགོ་ན་རྩ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་བསྐྱབས།

བྱ་ཚུང་གིས་དེ་སྐད་བཤད་པ་ན་འོ་མ་ན་ཚ་ཡང་དྲག་སོང་། རི་དྲགས། རྩོག་ཆགས། མི་ཉོག་རྩ་ཉོག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཏམ་དེ་ཐོས་ནས་གཅིག་གཅིག་གི་རྩ་བར་བསྐྱར།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་བསྐྱིགས་ནས་ཚིག་གྲུང་ཡང་དག་བཅོས།

PART I

- a. King Langdarma did not want anyone to know his terrible secret ____
- b. She knew that ____
- c. The animals, flowers, grass, and wind ____
- d. The boy said, "Great King, this *tsamba* is made of mother's milk, ____
- e. The boy went to the King ____
- f. The King said, "It's very delicious. ____
- g. The King said, "Tomorrow, please come ____
- h. The mother asked ____
- i. The next morning she mixed butter, roasted barley flour, ____
- j. When the boy returned home, ____

PART II

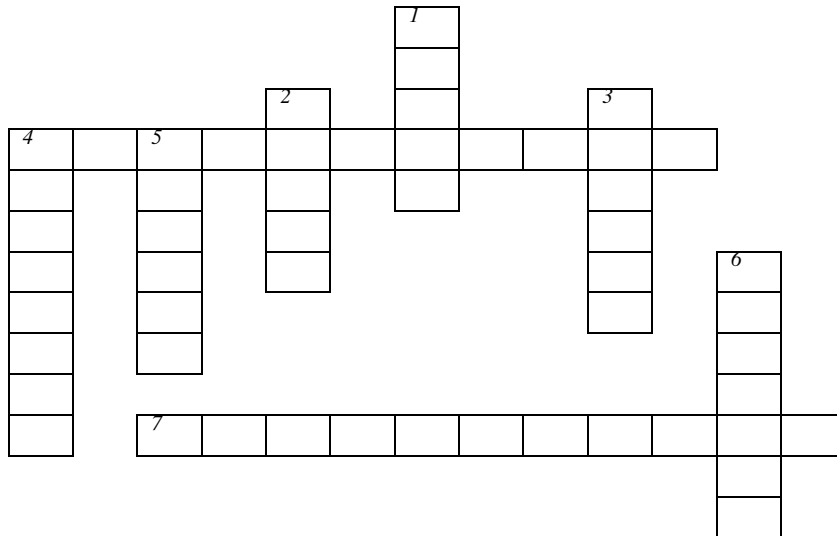
- 1. —horns sprouted out of his head.
- 2. a monk to look at the boy.
- 3. and cut my hair."
- 4. and did as his mother told him.

5. butter, roasted barley flour, sugar, and cheese.”
6. cheese, sugar, and a little milk tea together.
7. Do you have more of this delicious food?”
8. heard this and told everybody.
9. his mother was delighted that her son was still alive.
10. the King would kill her son.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What was the king’s secret?
- b. What did the king ask the boy to do?
- c. Why did his mother say it was unfortunate?
- d. What did she give him to take to the king?
- e. Why didn’t the king kill the son?
- f. What did the monk tell the boy to do?
- g. What did the boy shout?
- h. Who carried the secret?

5. Crossword ལྷ་སྲིད་གྱི་ཡི་གེའི་གཤམ་རྩེད།

Across

4. Horns _____ of his head.
7. His mother sadly said, “This is _____.”

Down

1. She _____ butter, roasted barley flour, cheese, sugar, and a little milk tea together.
2. The boy said this and then he was _____.
3. “... the King will _____ ask you what you are eating...”
5. “Go to a _____ place and (4)_____ your secret (4) _____. Then you will be well.”
6. “This *tsamba* is made of mother’s milk, butter, _____ barley flour, sugar, and cheese.”

Two Lazy Men (ཚོ་དཔལ་རྒྱལ།)

1. Vocabulary བ་སྟོན།

basking in the sun ཉི་མར་ལྗེ་བ།

consequently མཐའ་མར། དེའི་རྒྱུ་གྱིས།

tramps འབྲམ་པ།

discussed (talked about) གླེང་མོལ་བྱས་པ།

Paradise བདེ་བ་ཅན།

depended on ཁ་ན་ཡོད་པ། བརྟེན་པ།

scolded དམོད་པ་གཏོང་བ། ལྷུག་དམོད་བྱས་པ།

travels ཡུལ་སློང་། ཡུལ་སློང་བྱེད་པ།

ladder ལྷུང་།

eagle ལྷུག

nest ལྷོ།

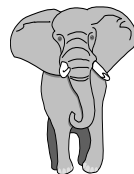
grabbed བརྒྱུད་པ།

thumb མཐོ་བོང་།

approval འཐུན་པ།

lumps འ་མཛེར།

flesh མི་འ

elephant ལྷུང་ཚེན།

Zhaxi and Caireng were so lazy that they never worked. Instead, they sat at the bottom of a wall everyday, **basking in the sun**. They **depended on** their parents for everything **consequently**, their parents **scolded** them. They became tired of this, left their homes, and became **tramps**.

During their **travels**, they would go without food for a few days and then become very hungry. One day they sat by a fire and **discussed** what they would do next. Caireng said, “We should go where work is not needed and there is enough food to eat and there are beautiful clothes to wear. But I don’t know where such a place is.”

Zhaxi said, “Who knows? I don’t think there is such a happy place in the world, but I heard **Paradise** is a very happy place.”

Caireng smiled and said, “Let’s go there. Why must we stay where people laugh at us and we must work for a living?”

“That’s a good idea, but how can we go to Paradise? How can we find such a tall **ladder**?” asked Zhaxi.

“Even without a ladder we can get there,” replied Caireng confidently.

“What are you thinking? Please tell me!” exclaimed Zhaxi.

“Look,” said Caireng and pointed at a huge **eagle** flying above the mountains and valleys. “I saw this kind of bird when I was very small. If we hold on to this big eagle, it will take us to Paradise.” Zhaxi looked at Caireng, thrust up his **thumb** in **approval**, and said, “What a great idea. We can do it!”

The next morning the two men climbed happily to the mountaintop and looked for the big eagle’s **nest**. After they found it they hid nearby and patiently waited for the eagle’s return. At dusk, when the big eagle returned, Zhaxi grabbed the eagle’s feet and shouted to Caireng, “**Grab** my feet!”

The startled eagle flapped up into the blue sky. Caireng’s hands soon grew tired holding onto Zhaxi’s feet. “Is Paradise near?” asked Caireng.

Zhaxi looked up and replied, “It’s not far. I can see a hole leading to Paradise.” This made Caireng very happy.

“What size is that hole and will we fit through it?” asked Caireng.

“This big!” Zhaxi gestured, forgetting that he was holding on to the eagle. Then they both fell to the ground and became two **lumps** of broken **flesh**.

ལེ་ལོ་ཚེ་བའི་གསལ་བྱ་གཉིས།

བཀྲ་ཤིས་དང་ཚེ་རིང་གཉིས་ནི་ལེ་ལོ་ཚེ་བས་ལས་ཀ་གཏན་ནས་མི་བྱེད་པར། ཉིན་གྲངས་ལ་གྱུང་ཙམ་ཉི་མར་ལྷོ། ཁོ་ཚོའི་ཚང་མ་ཕ་མ་ལ་
བརྟེན་དགོས་བྱུང་། མཐའ་མར་ཕ་མས་ཁོ་ཚོར་སྤྲིག་དམོད་བྱས། ཁོ་ཚོ་སྤྲིག་དམོད་ལ་སུན་ནས་བྱིམ་དང་བྲལ་ནས་རི་ལ་ཤོར།

ཁོ་གཉིས་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱེད་པའི་ལམ་ཁར། ཁོ་ཚོ་ལམ་རྒྱགས་མེད་པར་ཉིན་འགའ་ལ་སོང་བ་ན་གྲོད་པ་ལྟོགས། ཉིན་ཞིག་ཁོ་གཉིས་མེ་ཕུང་
ཞིག་གི་ལོགས་ནས་བསྐྱོད་ནས་གཞུག་ནས་ཅི་བྱེད་རྒྱ་སྐྱོད། ཚེ་རིང་གིས་“ང་ཚོ་ལས་ཀ་ལས་མི་དགོས་ས། ཟ་རྒྱ་འདང་བོ་ཡོད་ས་དང་གོས་ཡག་པོ་
གོན་རྒྱ་ཡོད་ས་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་འོས། འོན་ཀྱང་ས་ཚེ་འདི་འདྲ་ཞིག་ངས་གང་ན་ཡོད་པ་མི་ཤེས་”ཅེས་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་“སུས་ཤེས། ངས་བལྟས་ན་འཇོམ་གྱིང་ན་ས་ཚེ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་རྒྱ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་གོ་བོས་ལྟར་ན་བདེ་བ་ཅན་ནི་ས་ཚེ་ཏ་
ཅང་སྐྱིད་པོ་ཞིག་ཡིན་”ཞེས་ལབ།

ཚེ་རིང་དགོད་ཞོར་དུ་“བདེ་བ་ཅན་ལ་འགྲོ། མི་རྣམས་ཀྱིས་ང་ཚོ་འཕྱུ་ས་དང་འཚོ་བའི་ཚེད་དུ་ང་ཚོས་ངལ་རྩོལ་བྱེད་དགོས་པའི་ས་ནས་ངེས་
པར་དུ་སྐྱོད་དགོས་དོན་ཅི”ཞེས་བཤད།

“དེ་ཐབས་བཀོད་བཟང་བོ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོ་བདེ་བ་ཅན་དུ་རི་ལྟར་འགྲོ་འམ། ང་ཚོས་སྐས་དེ་འདྲ་མཐོན་པོ་ཞིག་སྤྲི་ལྟར་འཚོ་ལ་རྒྱ་
ཡིན་”ཞེས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་དེ་སྐད་དྲིས།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་ཁེངས་བཞིན་“སྐས་མེད་རུང་ང་ཚོ་དེ་གར་ཐོན་རྒྱ་རེད་”ཅེས་ལན་བཏབས།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་“ཕྱིད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བསམ་བཞིན་ཡོད། ང་ལ་ཤོད་དང་”ཞེས་སྐད་མགོ་མཐོན་པོས་དྲིས།

ཚེ་རིང་གིས་བྲག་རོང་གི་དབྱིངས་ན་གནམ་འཕང་གཅོད་པའི་གྲུག་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྐྱོན་ནས་“ལྟོས་དང་། ང་རྒྱུང་དུས་ན་ངས་བྱ་འདི་འདྲ་རིག་
མྱོང་། གལ་ཏེ་ང་ཚོས་བྱ་འདི་ལ་འཇུས་ནས་འཕུར་ན་བྱ་ཡིས་ང་ཚོ་བདེ་བ་ཅན་དུ་འབྱེད་པེས་ཡིན་”ཞེས་བཤད་པར། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཚེ་རིང་ལ་
བལྟས་ནས་འཐད་པའི་མཐེ་བོང་བསྟན་ནས་“ཐབས་བཀོད་རི་འདྲིའི་བཟང་བོ་ཞིག་ཡིན་པ་ལ། ང་ཚོས་དེ་བྱ་”ཞེས་བཤད།

སང་ཉིན་ནངས་མོར། སྐྱེས་པ་གཉིས་ཀ་དགའ་སྤྱིའི་ངང་ནས་རི་མགོར་འཛེགས་ཤིང་གྲུག་ཆེན་པོ་དེའི་ཚང་བཅའ། ཁོ་ཚོས་གྲུག་ཚང་རྙེད་རྗེས་
ཉེ་ས་ནས་ཡིབ་པ་དང་ངང་རྒྱུད་རིང་མོས་གྲུག་ཕྱིར་ཡོང་བར་བསྐྱགས། སྐྱོད་དུས་སྐྱེ། གྲུག་ཆེན་པོ་ཕྱིར་ལོག་པ་ན། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་གྲུག་དེའི་རྐང་
པ་བཟུང་ནས་ཚེ་རིང་ལ་“ངའི་རྐང་བ་བཟུང་”ཞེས་འབོད་སྐད་བརྒྱབ།

གྲུག་འདྲོགས་ནས་མཐོན་མཐིང་གི་དབྱིངས་གཏད། ཚེ་རིང་གི་ལག་པས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་རྐང་བ་བཟུང་ནས་མི་འགྲུངས་པར་ཤུགས་ཟད་པས།
ཁོས་“བདེ་བ་ཅན་ལ་ཐག་ཉེ་འམ”ཞེས་དྲིས།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཡར་ལ་བལྟས་ནས་“བདེ་བ་ཅན་ཐག་མི་རིང་། བདེ་བ་ཅན་དུ་འཐོན་པའི་ཁུང་བུ་དེ་ངས་རིག་ཐུབ་”ཅེས་ལན་བཏབས་པས།

ཚེ་རིང་ལ་དགའ་སྤྱི་ཆེན་པོ་བཏངས།

ཚེ་རིང་གིས་“ཁུང་བུ་དེའི་ཆེ་རྒྱུད་ག་ཚོད་རེད། ང་ཚོ་དེའི་ནང་ལ་ཤོང་སམ”ཞེས་དྲིས།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁོས་གྲུག་ལ་འཇུས་ཡོད་པ་བརྟེན་ནས་“འདི་འདྲ་ཆེ”ཞེས་ལག་བརྟེན་བལྟན་པ་ན། ཁོ་གཉིས་ཀ་ཐང་ལ་ལྷུང་ནས་གཉོག་རུས་
ཉོག་ཏུ་གྱུར།

3. Write questions for these answers. སྲིབ་འདི་དག་ལ་ལན་ཐོབ་ས།

- a. Zhaxi and Caireng were lazy. (Who...?)
- b. They left home because their parents scolded them. (What...?)
- c. Because they went without food for a few days. (Why...?)
- d. Zhaxi and Caireng wanted to go to a place where no one had to work. (Where... ?)
- e. They thought an eagle would take them there. (What...?)
- f. Zhaxi grabbed the eagle's feet. (What...?)
- g. They became two lumps of broken flesh. (Who...?)
- h. They did not go to Paradise. (Did...?)
- i. Because Zhaxi let go of the eagle's legs. (Why...?)

4. Put these sentences in the correct order. ཚོག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- a. "That's a good idea, but how can we go to Paradise? ____
- b. But I don't know where such a place is." ____
- c. During their travels they would go without food for a few days. ____
- d. How can we find such a tall ladder?" asked Zhaxi. ____
- e. Instead they sat at the bottom of a wall everyday. ____
- f. One day they sat by a fire and discussed what they would do next. ____
- g. Zhaxi and Caireng were so lazy that they never worked. ____
- h. Zhaxi said, "I heard Paradise is a very happy place." ____
- i. They became tired of this, left their homes, and became tramps. ____
- j. Their parents scolded them. ____
- k. Caireng said, "We should go where work is not needed." ____
- l. Caireng smiled and said, "Let's go there." ____
- m. "Why must we stay where we must work for a living?" ____

5. Each sentence below has one mistake. Write the word that is not correct and a correct word to replace it. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་འཕྲུག་ཡོད། རྣམ་ཡོད་པའི་ཐ་སྐད་འབྲི་དགོས་ལ་དེའི་ཚབ་ཏུ་ཐ་སྐད་ཡང་དག་ཀྱང་འབྲི་དགོས།

Sentence	Wrong Word	Right Word
“Look,” said Caireng and pointed at a huge elephant flying above the mountains.		
“I saw this kind of horse when I was very small.”		
“If we hold on to this small eagle, it will take us to Paradise.”		
Zhaxi looked at Caireng, thrust up his foot in approval, and said, “What a great idea.”		
The next morning the two men climbed sadly to the mountaintop and looked for the big eagle’s nest.		
After they found it they hid nearby and impatiently waited for the eagle’s return.		
At dusk, when the big eagle returned, Zhaxi grabbed the eagle’s feet and shouted to Caireng, “Grab my head!”		
The happy eagle flapped up into the blue sky.		
Caireng’s hands soon grew tired holding onto Zhaxi’s arms.		
“Is home near?” asked Caireng.		
Zhaxi looked down and replied, “It’s not far.”		
“I can see a road leading to Paradise.”		
This making Caireng very happy.		

6. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ རྣམ་ལྡན་ལ་F) རྟགས་རྒྱུབ།

- a. The eagle took the two men to Paradise. **T F**
- b. The two men were hard working. **T F**
- c. The eagle flew in the air with the two men. **T F**
- d. Caireng and Zhaxi’s parents were cruel. **T F**
- e. Zhaxi and Caireng wanted to go to Paradise. **T F**
- f. Zhaxi and Caireng died at the end of the story. **T F**
- g. The eagle wanted to help the two men. **T F**

7. What lesson does this story teach? གཤམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་བྱུང།

- a. Don’t be lazy.
- b. Lazy people will have an easy life.
- c. Men are stronger than eagles.
- d. Lazy people like to climb mountains.

The Dead Pigeon

ལྷ་ཡག

1. Vocabulary ཐ་སྐད།

pigeon ལྷ་ཡག།

borrowed གཡར་བ།

in no mood བསམ་པ་མེད་པ།

blushed ཁ་སྐྱེངས་པ།

revenge ཞེ་ལོན།

squatted ཚོག་ཚོག་ཏུ་བསྐྱད་པ།

chant scriptures མ་ཅི་འདོན་པ།

kowtowed ལྷག་འཚལ་བ།

sheep's skin ལྷག་པགས།

merrily ལྷོ་བའི་ངང།

fierce བཙན་པོ། གཏུམ་པོ།

efficacious གོ་ཚོད་པ།

recite འདོན་པ།

shocked གཉིང་ནས་ཡ་མཚར་བ། ཉ་ལས་པ།

monastery དགོན་པ།

to attack རྐྱེལ་བ། གཅོད་པ།

2. Text ལྷོ་བ་ཚན།

A son asked a monk to come **chant scriptures** because his mother was very ill. The monk said, “My chanting is very **efficacious** and your mother will be well soon.” The son believed the monk, **borrowed** some money, butter, and *tsamba* from his relatives, and gave them to the monk. When the monk finished his chanting the mother was dead.

The son sadly said, “Why is my mother dead?”

The monk noticed some **pigeons** flying in the sky and said, “Your mother has already changed to one of those pigeons flying in the sky.” The son felt happy and **kowtowed** to the sky.

When Uncle Dunba heard what the monk had done and said, he angrily went to the temple, found the monk, and said, “My mother is dead. Please come to my home and **recite** scriptures.”

The monk agreed. As they were walking to Uncle Dunba’s house, the monk asked him to tell him a joke. Uncle Dunba angrily replied, “My mother is dead and I am **in no mood** to tell jokes!”

When they reached Uncle Dunba’s home, the monk asked, “Where is your mother?”

Uncle Dunba sadly pointed to something covered with a **sheep’s skin** and said, “There!” When the monk removed the sheep’s skin, he saw a dead pigeon. He was **shocked**.

Uncle Dunba calmly said, “Oh, my mother changed into a pigeon and flew into the sky!” The monk **blushed**.

Uncle Dunba laughed **merrily** and said, “You told me to tell you a joke. Isn’t this a good joke?” The monk left Uncle Dunba’s house quickly.

The monk was very angry when he returned to his **monastery** and wanted **revenge**. Uncle Dunba had borrowed a pot from the monastery and he and the other monks decided that they would beat Uncle Dunba when he returned it.

A few days later Uncle Dunba started to the monastery with the pot. He knew the monks wanted to punish him so he had made some small holes in the bottom of the pot with a nail. When he reached the monastery gate, the monks ordered four **fierce** dogs to **attack** him.

Uncle Dunba **squatted** on the ground so the pot covered his entire body. He could see through the holes he had made. The dogs tried to bite through the pot, could not, and finally gave up.

When Uncle Dunba reached the monastery, he sadly said, “What a pity! Look, the four dogs have put so many holes in it.”

The monks realized what Uncle Dunba had done but could say nothing.

ཐུག་རྩོན་གི་བོ།

ཨ་མའི་ན་ཚ་སྐྱུག་པས་སུ་ཡིས་བཅུན་པ་ཞིག་རིམ་གྱི་སྐྱབ་པར་བོས། བཅུན་པས་ངའི་འདོན་པས་གོ་ཚད། རྒྱུད་ཀྱི་ཨ་མ་མི་འགོར་བར་བྲག་
འགོ་ཞེས་བཤད། སུས་རྣོ་མ་ནས་ཁོའི་ཉེ་དུ་ཚོའི་ལག་ནས་སྒྲོར་མོ་དང་མར། ཅུམ་པ་བསྐྱིས་ནས་བཅུན་པ་དེར་བྱིན། བཅུན་པས་འདོན་པ་བཏོན་
ཚར་བ་ན་ཨ་མ་ཡང་གི་སོང་།

སུས་ཡིད་སྐྱོ་བའི་ངང་ནས་“ངའི་ཨ་མ་ཅིའི་བྱིར་འདས་པ་ཡིན”ཞེས་དྲིས།

བཅུན་པས་དབྱིངས་ན་ཐུག་རྩོན་འགའ་འཕུར་བཞིན་པ་མཐོང་ནས་“རྒྱུད་ཀྱི་ཨ་མས་ནམ་མཁའ་ན་འཕུར་བའི་ཐུག་རྩོན་ཞིག་གི་སྐྱེ་བ་ལངས་
ཡོད་ཅེས་ལབ་བར། སུ་དགའ་ནས་ནམ་མཁའ་ཕྱག་འཚལ།

ཨ་ཁུ་བསྐྱུན་པས་བཅུན་པ་དེའི་ཅི་བཤད་ཅི་ལས་གོ་ནས་ཐུག་སྐྱོས་པའི་ངང་དགོན་པར་སོང་། གྲུ་བ་དེ་རྣེད་ནས་“ངའི་ཨ་མ་འཚི་སོང་། དེད་
ཚང་དུ་ཚོས་འདོན་པར་ཐེབས་རོགས”ཅེས་བྲུས།

བཅུན་པ་འཤད། ཁོ་ཚོ་ཨ་ཁུ་བསྐྱུན་པ་ཚང་དུ་སྐྱབས་སྐྱབས། བཅུན་པས་ཁོ་ལ་དགོད་གཏམ་གྱོད་རྒྱུའི་རེ་བ་བཏོན། ཨ་ཁུ་བསྐྱུན་པས་ཁོང་

ཁྱོད་དང་དེ་ཨ་མ་འདས་སོང་། ང་ལ་དགོད་གཏམ་ཤོད་པའི་བསམ་པ་མི་འདུག་ཅེས་ལན་བཏབས།

ཁོ་ཚོ་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཚང་དུ་སྒྲིབས་པ་ན། བཅུན་པས་ཁྱོད་ཀྱི་ཨ་མ་གང་དུ་ཡོད་ཅེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་ཡིད་སྣོད་པའི་དང་ལུག་པགས་བཀའ་པའི་དེས་པོ་ཞིག་བསྟན་ནས་གན་ན་ཞེས་བཤད། བཅུན་པས་ལུག་པགས་བྲུངས་པ་
ན་ལུག་རོན་གི་བོ་ཞིག་མཐོང་ནས་ཉ་ལས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྐྱང་བ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་འོ། དེ་ཨ་མས་ལུག་རོན་གི་སྒྲིབ་པ་ལངས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕུར་སོང་ལའབ་པ་ན། བཅུན་པ་ཁ་
སྒྲིངས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཡིད་སྣོད་པའི་དང་འཇུམ་དམུལ་ནས་ཁྱོད་ལ་དགོད་གཏམ་ཞིག་ཤོད་ཅེས་ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་ཟིན། འདི་ནི་དགོད་གཏམ་བཟང་
པོ་ཞིག་མིན་ནམ་ཞེས་བཤད། བཅུན་པ་དེ་སྟབས་སྟབས་པོར་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཚང་དང་བུལ།

བཅུན་པ་དེ་དགོན་པར་སྦྱིར་ལོག་པ་ན་ཁོང་ཁྱོད་ཀྱི་ཉེ་མའི་ལངས་ཤིང་ཞེ་འཁོན་གྱི་བསམ་པ་འང་བཅངས། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་དགོན་པ་ནས་སྐྱ་
ང་ཞིག་གཡར་ཡོད། ཁོ་དང་བཅུན་པ་གཞན་པ་དག་གིས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྐྱ་ང་སྦྱིར་འཁྱེད་ཡོང་ན་གཙུག་ལྷན་གྱི་སྒྲིབ་པ་བཅད།

ཉིན་མ་འགའ་འགོར་རྗེས། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་དགོན་པ་ལ་སྐྱ་ང་སྦྱིར་བར་སྦྱིན། སྐྱ་བ་ཚོས་ཁོར་ཚད་པ་གཙོད་འདོད་པ་ཁོས་ཚོར་ནས་སྐྱ་ངའི་
ཞབས་ལ་འཛེར་མ་ཞིག་གིས་ཁུང་བུ་ལུང་ལུང་མང་པོ་འཕྲིན། ཁོ་དགོན་པའི་སྒོ་ཚེན་ལ་ཐོན་པ་ན། སྐྱ་བ་ཚོས་ཁྱི་གཟན་པོ་བཞི་ཁོ་ལ་རྒྱོད་པར་
བཏང་།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཐང་ལ་ཚོག་ལུང་བསྟན་ནས་སྐྱ་ང་ཡིས་ཁོའི་ལུས་པོ་ཡོངས་སུ་བཀའ་བས། ཁོས་ཁོས་འཕྲིན་པའི་ཁུང་བུ་ལས་མཐོང་བུལ། ཁྱི་
ཚོས་སྐྱ་ངའི་སྟེང་ནས་སོ་འདེབས་ཅི་སྒྲིབ་ཀྱང་མ་ཚོད་པས་མཐའ་མར་རྒྱོད་པ་མཚམས་བཞག།

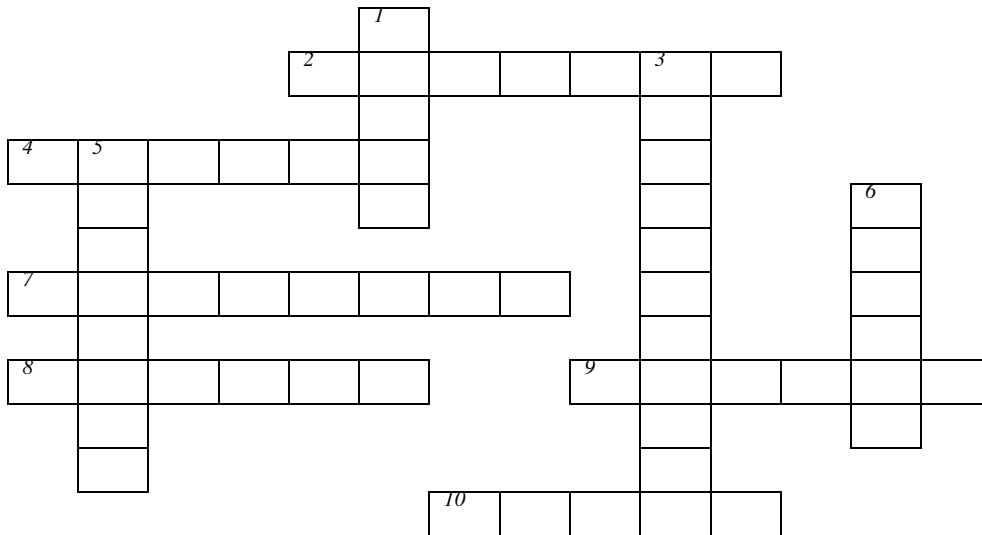
ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་དགོན་པར་ཐོན་པ་ན། ཁོས་ཡིད་སྣོད་པའི་དང་ནས་ཇི་འདྲིའི་ཡིད་སྣོད་པ་ལ། ལྷོས་དང་ཁྱི་བཞི་བོས་སྐྱ་ངའི་སྟེང་དུ་ཁུང་བུ་འདི་
འདྲ་མང་པོ་གཏད་བྱུང་ཞེས་བཤད།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་ཅི་ལས་ཅི་བྱས་བཅུན་པ་ཚོས་ཤེས་ཀྱང་ཅི་ཡང་བཤད་མ་བུལ།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. ___ A son asked a monk to come chant scriptures because his mother was very ill.
- b. ___ He made holes in the pot bottom.
- c. ___ The dogs tried to bite through the pot, could not, and finally gave up.
- d. ___ The monk said, “Your mother has changed to a pigeon flying in the sky.”
- e. ___ The monk said, “My chanting is efficacious and your mother will be well soon.”
- f. ___ The monk was very angry when he returned to his monastery and wanted revenge.
- g. ___ The son borrowed money, butter, and *tsamba* from his relatives.
- h. ___ Uncle Dunba calmly said, “Oh, my mother changed into a pigeon!”
- i. ___ Uncle Dunba had borrowed a pot from the monastery.
- j. ___ Uncle Dunba laughed merrily and said, “You told me to tell you a joke.”
- k. ___ Uncle Dunba squatted on the ground so the pot covered his entire body.
- l. ___ When the monk finished his chanting the mother was dead.
- m. ___ When the monk removed the sheep’s skin, he saw a dead pigeon.
- n. ___ Uncle Dunba angrily went to the temple and found the monk.
- o. ___ Uncle Dunba said, “The dogs have put so many holes in it.”

4. Crossword ལྷ་སྲིད་ཀྱི་ཡི་གེའི་གཟུང་ཕྱེད།

Across

2. When the monk removed the sheep's skin, ... He was _____.
4. When the monk removed the sheep's skin, he saw a dead _____.
7. The son felt happy and _____ to the sky.
8. The son _____ed money, butter, and *tsamba* from his relatives.
9. When he reached the monastery, the monks ordered four _____ dogs to attack him.
10. Uncle Dunba said, "My mother became a pigeon and flew into the sky!" The monk _____.

Down

1. A son asked a monk to come _____ scriptures.
3. The monk said, "My chanting is very _____."
5. Uncle Dunba replied, "My mother is dead and I am _____ to tell jokes!"
6. ...the monks ordered four fierce dogs to _____ him.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Why did the son ask the monk to chant scriptures?
- b. What did the son give the monk?
- c. When the monk was finished chanting, was the son's mother alive?
- d. What did the monk say the mother had turned into?
- e. What did Uncle Dunba do when he heard what the monk did?
- f. As they were walking to Uncle Dunba's home, what did the monk ask him?
- g. Where was Uncle Dunba's "mother"?
- h. When the monk removed the sheep skin, what did he find?
- i. What did the monk and the other monks decide to do?
- j. What did Uncle Dunba do with the pot?
- k. What did he say happened to the pot?

Boxing a Monster

པར་རྒྱུད།

1. Vocabulary བ་སྟོན།

animal bones སྤོག་ཆགས་ཀྱི་རུས་པ།

monster གདོན་འདྲེ། འདྲེ།

businessman ཚོང་པ།

silly སྤོན་པ།

clearly གསལ་ལོང་།

flesh མི་མ།

whom སྤྱ།

descended མར་བབས་པ།

moaning in pain བ་ལྷུག་གིས་སྒྲོང་པ།

- e. Later _____ monster came _____ asked, “Who are you?”
- f. Monster thought, “I never knew I had _____ brother,” _____ let Youngest Brother stay _____ him.
- g. They noticed _____ businessman driving three hundred yaks _____ valley _____.
- h. _____ first yak was very fat.
- i. Monster wanted _____ kill it.
- j. Youngest Brother said, “I’ll kill it,” _____ left.
- k. _____ short time later Youngest Brother returned carrying _____ yak meat.

4. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་པས།

- a. ___ “Now you please get in the box,” said Youngest Brother.
- b. ___ A fat doctor died, leaving behind three sons.
- c. ___ After Monster got in the box Youngest Brother locked it and never opened it again.
- d. ___ He then asked Monster to open the box and got out.
- e. ___ Monster said, “Two boys beat me.”
- f. ___ Monster said, “I have. I killed a fat doctor with three sons.”
- g. ___ Some days later they noticed a businessman driving three hundred yaks in the valley below.
- h. ___ Some time later a monster came and asked, “Who are you?”
- i. ___ The next morning the two older brothers caught the monster.
- j. ___ The youngest said to his two older brothers, “I’m going to find our enemy and kill him.”
- k. ___ Youngest Brother asked, “What happened?”
- l. ___ Youngest Brother now understood whom he needed to kill but he said nothing.
- m. ___ Youngest Brother said, “I will fight those two boys but I need a good metal box.”
- n. ___ Youngest Brother said, “Please open this box and I will get inside.”
- o. ___ Youngest Brother said, “This meat is very fat. I’ve never seen meat like this before.”

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did youngest son say he would do?
- b. What did he find in the cave?
- c. Did the youngest son tell the monster that he was his brother?
- d. Who killed the yak?
- e. Whose flesh was fatter than the yak’s?
- f. What did the two older brothers do to the monster?
- g. What did Youngest Brother need?
- h. What did Youngest Brother lock the monster in?

The Foolish Judge

འགྲུར་མེད་རྒྱ་མཚོ།

1. Vocabulary བ་སྟོན།

judge འཕྲུ་བ།

dumplings ལུ་ཚོན།

sleeping flower གཉིད་འགྲུག་མེ་ཉོག

courtyard ར་བ།

touched རེག་པ། ཐུག་པ།

pounded on རྟེང་ལ་བརྟུངས་པ།

puzzled མགོ་ཐོམ་པ། ཅི་བྱེད་མེད་པ།

strange dream རྗེ་ལམ་ཡ་མཚན།

ordinary སྤྱི་བཏང་བ། ཐལ་བ།

prepared supper དགོང་ཚོགས་གྲ་སྒྲིག་བྱས་པ།

shaved off བཞར་བ།

wondered ཤེས་འདོད་པ། ཡ་མཚར་བ།

beard ཡག་ཚོམ། རྒྱ་བོ།

you'd better (you had better) རབ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས།

led a life འཚོ་བ་བསྐྱལ་བ།

2. Text **སྒྲིབ་ཚན།**

A judge's wife wanted her husband to travel all over the local area to see and learn about **ordinary** people's lives. One evening the judge came home from his work and asked his wife to make **dumplings** for supper. She said, "It will take a long time to make dumplings. You are tired now because you worked without rest all day. Please rest on the bed. When I have **prepared supper**, I will wake you up."

The judge agreed and was soon asleep. His wife then put a **sleeping flower** near his pillow, ordered some servants to carry her husband outside into the yard, and then **shaved** off his beard.

When he woke up, he saw the sky and realized that he was in the **courtyard**. He **wondered** how he had gotten there. He **touch**ed his face and realized his **beard** was gone. He was frightened. He wondered, "Who am I? Am I the judge? I'll knock on the door. If I'm the judge, they will let me in."

He stood up, went to the door, and knocked. "Who are you?" a servant asked.

"I'm the judge," the judge replied.

"You are a judge from what family?" asked the servant. "Our judge is sleeping." Then the servant closed the door.

The judge angrily **pounded on** the door. Another servant opened the door and said, "**You'd better** get away from our house or our judge will hear you." The servant looked carefully at the judge's face and said, "Everybody knows that our judge has a beard."

The **puzzled** judge walked around the courtyard and thought, "Since I'm not the judge, why do I need to stay here?" He decided to leave and go somewhere else.

After walking for many days, he reached a big city and led a life of poverty and hunger.

The days went by.

After a year, his beard had grown out again. He decided to go home. After many days of walking, he entered his courtyard. His feet were in such pain that he lay down on the courtyard and fell asleep. Later a servant came into the courtyard. She saw the judge sleeping and told the judge's wife. The judge's wife put a sleeping flower near the judge, ordered some servants to make dumplings, and ordered other servants to put the judge on his bed.

After awhile the judge woke up, looked around, and said, "I was in the yard. How did I get here?"

His wife said, "You are confused. You just got home and asked me to prepare some dumplings. Supper is ready. Now, let's eat."

"How strange! I feel like I have been away for a year. How did I get home?" asked the judge.

"You have had a long dream," said his wife.

The judge ate the dumplings and thought about his strange dream.

ཞལ་ལྷེ་བ་སྒྲིབ།

ཞལ་ལྷེ་བ་ཞིག་གི་ཚུང་མས་ཁོ་མོའི་ཁྱོད་ག་ས་གནས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཐམས་ཅད་འགྲིམས་ནས་ས་གནས་མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བ་ལ་མཐོང་ཐོས་བྱེད་
རྒྱུ་རེ་བ་བྱས། དགོང་མོ་ཞིག་ལ་མོའི་ཁྱོད་ག་ལས་ཀ་ལས་ཕྱིར་ལོག་བ་དང་ཚུང་མར་དགོང་ཚོགས་ལ་ཚུ་ཚོད་ལས་རྒྱ་གདམས། ཁོ་མོས་“ཚུ་ཚོད་
ལས་རྒྱར་དུས་ཡུན་རིང་བོ་དགོས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཉིན་གང་བོར་ངལ་མ་གསོས་བས་ད་ཁྱོད་ཐང་ཆད་ཡོད། མལ་ཁྲིའི་སྤྲོད་ནས་ངལ་གསོས་དང་། ངས་
ཚུ་ཚོད་ལས་ཚར་བ་ན་ཁྱོད་གཉིད་ལས་སྒྲོང་”ཞེས་བཤད།

ཞལ་ལྷེ་བ་འཐད་ནས་མ་འགྲུངས་བར་གཉིད་དུ་ཡུར། ཁོའི་ཚུང་མས་དེ་ནས་གཉིད་འགྲུག་མེ་ཏོག་ཅིག་ཁོའི་སྐྱས་མགོའི་རྩིབ་ལ་བཞག་
གཡོག་པོ་འགའ་ལ་ཁོ་མོའི་ཁྱོད་ག་ཕྱི་དུ་འཁྱེར་ནས་རྒྱ་སྒོར་ནང་དུ་བཞག་ནས་ཁོའི་སྐྱ་ར་བཞར་རྒྱུའི་བཀའ་ལབས།

ཞལ་ལྷུ་བ་གཉིད་ལས་སང། ཁོས་ནམ་མཁའ་མཐོང་བས་ཁོ་རྩ་སྐྱོར་ནང་དུ་ཡོད་པ་ཚོར། ཁོས་ཁོ་དེ་གར་སྤྱི་ལྟར་ཐོན་ཡོང་བས་མས། ཁོས་
ཁོའི་ངོ་ལ་རེག་ཆེ་ཁོའི་སྐྱེ་ར་མེད་པ་ཤེས། ཁོ་ལ་དངངས་སྐྱེ་ག་སྐྱེས། ཁོས་“ང་ཅི་སྤྱི་ཡིན། ང་ཅི་ཞལ་ལྷུ་བ་ཡིན་ནམ། དས་སྐོ་བརྟུང་རྒྱ་ཡིན། གལ་
ཉེ་ང་ཞལ་ལྷུ་བ་ཡིན་ན་ཁོ་ཚོས་ང་ནང་དུ་ཡོད་དུ་འཇུག་རྒྱ་རེད”བས་མས།

ཁོ་ཡར་ལ་འགྲེངས་ཤིང་སྐོ་ཁར་སོང་ནས་སྐོ་བརྟུངས། གཡོག་པོ་ཞིག་གིས་“ཁྱོད་སྤྱི་ཡིན”ཞེས་དྲིས།

ཞལ་ལྷུ་བས་“ང་ཅི་ཞལ་ལྷུ་བ་ཡིན”ཞེས་ལན་བཏབས།

གཡོག་པས་“ཁྱོད་ཅི་བྱིས་ཚང་གང་གི་ཞལ་ལྷུ་བ་ཡིན”ཞེས་དྲིས་ནས་སྐོ་བརྟུང།

ཞལ་ལྷུ་བས་སྐོ་ཤེད་ཀྱིས་བརྟུངས། གཡོག་པོ་གཞན་པ་ཞིག་གིས་སྐོ་བྱེས་ནས་“རབ་ཡིན་ན་ཁྱོད་དེད་ཚང་ནས་སོང་ན་འགྲིག། དེ་མིན་དེད་ཚང་
གི་ཞལ་ལྷུ་བས་གོ་འགོ་ཞེས་བཤད། གཡོག་པོ་དེས་ཞལ་ལྷུ་བའི་གདོང་ལ་ཞེབ་མོར་བལྟས་ནས་“མི་ཚང་མས་དེད་ཚང་གི་ཞལ་ལྷུ་བར་སྐྱེ་ར་ཡོད་
པ་ཤེས”ཅེས་བཤད།

གང་ཡིན་འདི་ཡིན་མེད་པའི་ཞལ་ལྷུ་བ་རྩ་སྐྱོར་གྱི་ནང་ནས་ཡར་མར་ལ་སོང་ནས་“ང་ཅི་ཞལ་ལྷུ་བ་མིན་པས། ང་འདི་ནས་བསྐྱད་ནས་ཅི་
བྱ”བས་མས་ནས་ས་གཞན་དུ་འགོ་རྒྱ་ཐག་བཅད།

ཉིན་འགའ་ལ་བསྐྱོད་རྗེས། ཁོ་གོང་བྱེད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད་པས་ཁ་རྒྱབ་མི་ཁེབས་པའི་འཚོ་བ་བསྐྱེད།

ནམ་རྒྱ་མཐར་གྱིས་བཞུ།

ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་ནས། ཁོའི་སྐྱེ་ར་ཡང་བསྐྱེད་སྐྱེས། ཁོས་ཡུལ་ལ་འགོ་རྒྱུའི་ཐག་བཅད། ཉིན་དུ་མར་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱས་རྗེས། ཁོ་ཁོའི་རྩ་སྐྱོར་
གྱི་ནང་དུ་འཇུག། ཁོའི་རྒྱུ་བ་ན་ནས་རྩ་སྐྱོར་གྱི་ནང་ནས་ཐང་ལ་བསྐྱད་ནས་གཉིད་དུ་ཡུར། རྗེས་ནས་གཡོག་པོ་ཞིག་རྩ་སྐྱོར་ནང་དུ་ཡོད། ཁོ་
མོས་ཞལ་ལྷུ་བ་གཉིད་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་ཁོའི་རྒྱུ་བ་ལ་བཤད། ཞལ་ལྷུ་བའི་རྒྱུ་བ་མས་གཉིད་འགྲུག་མེ་ཉོག་ཅིག་ཞལ་ལྷུ་བའི་ལོགས་སུ་བཞག།
གཡོག་པོ་འགའ་ལ་རྒྱ་ཚོད་ལས་རྒྱུའི་བཀའ་ལབས། གཡོག་པོ་གཞན་པ་འགའ་ལ་ཞལ་ལྷུ་བ་ཁོའི་མལ་ཁྱིའི་སྤོང་དུ་འཁྱེད་རྒྱུའི་བཀའ་བས།

རེ་ཞིག་འགོར་བ་ན། ཞལ་ལྷུ་བ་གཉིད་ལས་སང། མཐའ་ལ་བལྟས་ནས་“ང་སྤོན་ན་རྩ་སྐྱོར་ནང་དུ་ཡོད། ང་འདི་གར་རི་ལྟར་ཐོན་པ་
ཡིན”ཞེས་དྲིས།

ཁོའི་རྒྱུ་བ་སྐོ་གྱི་མགོ་ཉོག་ཡོད། ཁྱོད་ཡུལ་ལ་ཐོན་མ་ཐག་ཡིན་པ་དང་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་རྒྱ་ཚོད་ག་སྐྱིག་བྱེད་དུ་བརྟུག་ཡོད། དགོང་ཚོགས་
ག་སྐྱིག་བྱས་ཚར། ད་འགོ་ནས་བཞེས་དང་ཟེར།

“རི་འདྲིའི་ཡ་མཚན་ལ། ངའི་སྤྱང་བ་ལ་ང་བྱིས་དང་ལོ་གཅིག་ལ་བྲལ་བ་འདྲ། ང་ཡུལ་ལ་རི་ལྟར་ཐོན་ནས་ཞེས་ཞལ་ལྷུ་བས་དྲིས།

ཁོའི་རྒྱུ་བ་སྐོ་གྱིས་མི་ལམ་རིང་མོ་ཞིག་མིས་སོང”ཞེས་བཤད།

ཞལ་ལྷུ་བས་རྒྱ་ཚོད་ཟེའོར་དུ་ཁོའི་གཉིད་ལམ་ལ་མཚན་དེ་བས་མས།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་བོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཚ'

བརྒྱུགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- a. "I feel as though I have ____
- b. "You have had ____
- c. After awhile the judge woke up, looked around, ____
- d. After many days of walking, ____
- e. After walking for many days, he reached a big city ____
- f. He stood up, went to the door, ____
- g. His feet were in such pain that he ____
- h. His wife then put a sleeping flower near his pillow, ____
- i. One evening the judge came home from his work and ____
- j. The judge angrily ____
- k. The judge's wife put a sleeping flower near the judge, ____
- l. The puzzled judge walked around the courtyard ____
- m. The servant looked carefully at the judge's face ____
- n. When he woke up, he saw the sky and ____

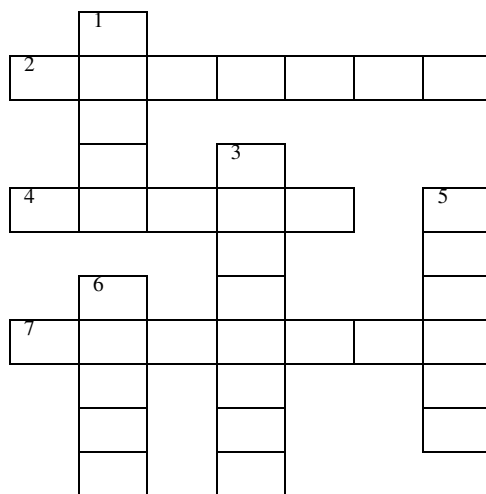
PART II

1. a long dream," said his wife.
2. and knocked.
3. and led a life of poverty and hunger.
4. and said, "Everybody knows that our judge has a beard."
5. and said, "I was in the yard. How did I get here?"
6. and thought, "Since I'm not the judge, why do I need to stay here?"
7. asked his wife to make dumplings for supper.
8. been away for a year. How did I get home?" asked the judge.
9. he entered his courtyard.
10. lay down on the courtyard and fell asleep.
11. ordered some servants to carry her husband outside into the yard, and then shaved off his beard.
12. ordered some servants to make dumplings.
13. pounded on the door.
14. realized that he was in the courtyard.

4. Circle the correct words. ཐ་སྐད་ཡང་དག་ལ་གོར་ཐིག་རྒྱུབ།

- a. A judge's wife wanted **her/his** husband to travel **every/all** over the local area.
- b. The judge came home from **her/his** work and asked **her/his** wife to make dumplings.
- c. **Her/His** wife put a flower near his pillow, ordered servants to carry **her/his** husband outside into the yard, and shaved off **her/his** beard.
- d. He wondered how **he/him** had gotten there.
- e. He touched **her/his** face and realized **her/his** beard was gone.
- f. After many days of walking, **she/he** entered his courtyard.
- g. "You have had a long dream," said **her/his** wife.

5. Crossword ལྷ་སྲིད་ཀྱི་ཡི་གེའི་གཤམ་རྩེད།

Across

2. The _____ judge walked around the courtyard.
4. The servant said, “Everybody knows that our judge has a _____.”
7. The judge angrily _____ the door.

Down

1. The _____ came home from his work and asked his wife to make dumplings for supper.
3. She wanted her husband to learn about _____ people’s lives.
5. He _____ed, “Who am I?”
6. He _____ed his face and realized his beard was gone.

6. Write answers to these questions. གཤམ་ཀྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did the judge’s wife want him to do?
- b. What did she put near his pillow?
- c. What did she order the servants to do?
- d. When the judge woke up, what was gone?
- e. What did the servant say his judge was doing?
- f. In the big city, what type of life did the judge lead?
- g. What did his wife say happened to him?

The Tricky Horse

འབྲུམ་ལྷན་གྱི་

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་

herd of horses ཏྲ་ཇི།

arrogant ཁིང་མ་དྲགས་ཅན། ང་རྒྱལ་ཅན།

thirsty སྒོམ་པ།

sank བྱིང་བ། འཐེམས་པ།

stuck more deeply གཉིང་ལ་ལྷག་ཏུ་འཐེམས་པ།

lying ཉལ་བ། འོག་པ།

disappeared ཡལ་བ། མི་སྤང་བར་གྱུར་བ།

delighted རངས་པ། ཡིད་དགའ་བ།

nevertheless འོན་ཀྱང་།

hooves རྩིག་པ།

seriously injured ལྷན་ཚབས་ཆེན་བཞོས་པ།

raced away as fast as a bird flies མགྲོགས་པ་བྱ་བཞིན་དུ་རྒྱུག་པ།

shook like a leaf in the wind རྒྱུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་སྤོང་ལོ་བཞིན་དུ་འདར་བ།

wonderful ཏུ་ཅང་བཟང་བ།

lied རླུན་བཤད་པ།

pool རྩིང་བུ།

meat རྩ་

gently འཇམ་པའི་ངང་།

gullible ཡིད་ཆེས་སླ་བའི།

ran everywhere གང་སར་རྒྱུག་པ།

weeds རྩ་པ།

mud འདམ་བག།

jerked and jerked གསུག་འཐེན་བྱེད་པ།

neighed འཚོར་བ། (ཏྲ་སོགས།)

ignored ལྷང་མེད་བྱེད་པ།

horizon གནམ་ས་འདྲེས་མཚམས།

blood རྩག།

scriptures ཆོས། མ་ནི།

kicked འཕྲ་ཡིས་བརྒྱབ་པ།།

groaned རྩིང་སྒྲིབ་ལྷུང་བ།

4. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་ཕོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཚ

བསྐྱོགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- a. After some time the other ____
- b. He was arrogant because he was ____
- c. He did not see ____
- d. He jerked his legs but this ____
- e. He knew he ____
- f. He left the herd and ran ____
- g. He was ____
- h. Long ago a herd of ____
- i. One hot day the horses were ____
- j. Sometimes he ____
- k. Suddenly his feet ____
- l. They ran ____
- m. White Horse saw many weeds ____
- n. White Horse was very ____

PART II

1. toward the pool as fast as he could.
2. the mud under the weeds.
3. sank into the mud.
4. made him get stuck more deeply in the mud.
5. horses lived on a wonderful grassland.
6. horses did not believe anything he said.
7. growing around a pool of clean water.
8. everywhere they liked.
9. lied to the other horses.
10. must get out.
11. was the strongest and fastest of all the horses.
12. walking across the grassland.
13. very thirsty.
14. clever and very beautiful.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་རྩི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Why did the other horses not believe White Horse?
- b. Why did White Horse want to get out of the mud?
- c. Do you think Wolf was clever or stupid? Why?
- d. Were scriptures really written on White Horse's hooves? Why do you think so?
- e. How did White Horse get out of the mud?
- f. How did Wolf die?

6. This story teaches two important lessons. What are they? གཏམ་རྒྱུད་འདིས་བསྐྱབ་བྱ་གལ་ཆེན་གཉིས་བྱིན་ཡོད་པ་གང་ཡིན།

7. Match each Tibetan meaning with its correct English equivalent. གོ་དོན་མཚུངས་པའི་བོད་དབྱིན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤམ་དུ་སྦྱོར་དགོས།

a. ཏྲཱི།	b. ཉ་ཅང་བཟང་བ།	c. གང་སར་རྒྱལ་པ།	d. ཁིངས་དྲེགས་ཅན།
e. རླུང་བཤད་པ།	f. ལྷ་པོ།	g. རྩོམ་པ།	h. རྩིང་ལུ།
i. འདམ་བག	j. བྱིང་བ། འཕྲིམས་པ།	k. གསལ་འཕྲིན་བྱེད་པ།	l. གཏིང་ལ་ལྷག་ཏུ་འཕམ་པ།
m. འཚོར་བ། (རྟོག་པ།)	n. ཉལ་བ། འོག་པ།	o. ལྷང་མེད་བྱེད་པ།	p. ཡལ་བ། མི་རྣམས་ལ་གྱུར་བ།
q. གནམ་ས་འདྲེས་མཚམས།	r. རངས་པ། ཡིད་དགའ་བ།	s. འགྲུབ་པ།	t. བྱུང་བ།
u. རླུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་སྤོང་ལོ་བཞིན་དུ་འདར་བ།	v. འོན་ཀྱང་།	w. འཇམ་བའི་ངང་།	
x. ཚེས་མ་ཉི།	y. མིག་པ།	z. ཡིད་ཆེས་སྐྱེ་བའི།	aa. འཕྲ་ཡིས་བརྒྱབ་པ།
bb. མགྲོགས་པ་བྱ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་པ།	cc. ལྷས་ཚབས་ཆེན་བཞེས་པ།	dd. རླུང་རྒྱུད་བྱེད་པ།	

1. arrogant	2. blood	3. delighted	4. disappeared
5. gently	6. groaned	7. gullible	8. herd of horses
9. hooves	10. horizon	11. ignored	12. jerked and jerked
13. kicked	14. lied	15. lying	16. meat
17. mud	18. neighed	19. nevertheless	20. pool
21. raced away as fast as a bird flies	22. ran everywhere	23. sank	
24. scriptures	25. seriously injured	26. shook like a leaf in the wind	
27. stuck more deeply	28. thirsty	29. weeds	30. wonderful

Rabbit Saves Pilgrim's Life

དབང་ལྷུག་རྒྱལ།

1. Vocabulary བ་སྟོན།

during his travels ཡུལ་སྐོར་བྱེད་སྐབས།

trap རྩི།

released བྱོལ་བ།

honor རོ་ཚ། རྒྱ་འབྲས།

bit སོ་འདེབས་པ།

fangs མཚེ་བ།

discarded བསྐྱར་བ། རོར་བ།

delightedly exclaimed དགའ་བའི་ངང་སྐད་མགོ་མཐོན་པོས་བཤད་པ།

pilgrim མཚུལ་བ།

taking pity on it གང་ཞིག་ལ་སྦྱང་རྩེ་འཛིན་པ།

flesh and blood བ་ཁྲག།

shaking with fear རླུག་ནས་འདར་བ།

saddle སྐ།

trembling འདར་བ།

never take pity on གཏན་ནས་སྦྱང་རྩེ་མི་འཛིན་པ།

separate ways ལམ་ཁ་ཁ།

2. Text སློབ་ཚན།

Long ago **during his travels**, a **pilgrim** found a wolf caught in a **trap**. **Taking pity on it**, he **released** it from the trap. Then Wolf said, “I am very hungry and thirsty. I have been in this trap for three long days. You must give me your **flesh and blood** to eat.” Then Wolf jumped towards Pilgrim.

Pilgrim was very frightened and said, “My people have **honor**. I saved you but now you want to eat me. You are a creature with a very different idea about honor.”

“I have never heard of honor. Everyone wants to eat when they are hungry,” said hungry Wolf. He came closer to Pilgrim, who was **shaking with fear**.

“Before you eat me, let’s ask some other animals if people have honor. If they say people do have honor, you can’t eat me. If they say people don’t have honor, then you can eat me,” said Pilgrim in a quivery voice. Wolf agreed.

Then they went together across the grassland in search of animals. They first met an old horse. Pilgrim asked the old horse, “Do people have honor?”

“People have no honor. When I was young, people put a **bit** in my mouth and a **saddle** on my back. They rode me everywhere. But now they don’t care about me. They have thrown me away. I’m old and injured and they don’t care about me,” said the old horse.

When Wolf heard this he opened his mouth very wide and showed his **fangs** to Pilgrim. “We still must ask two other animals. If they say people have no honor, you can eat me,” said Pilgrim in a **trembling** voice. Wolf agreed and they continued on.

They met an old female yak and Pilgrim asked her the same question. She answered, “People have no honor. When I was young they milked me and drank the milk. They didn’t give my child any to drink. But now that I’m old they don’t care about me. They have **discarded** me.”

Wolf **delightedly exclaimed**, “See! Everyone says people have no honor. So now I will eat you,” and moved close to Pilgrim.

Pilgrim said, “Let’s ask one more animal this question.” They continued on and met a rabbit and asked it the same question.

Rabbit thought for a long time and then said, “I’m not sure. I’ll have to see the place where the trap is.”

When the three reached the trap Rabbit said to Wolf, “Now please show me how you were caught in the trap.”

Wolf put his foot back into the trap. Rabbit went near the trap and said quietly and happily to Pilgrim, “From now on **never take pity on a cruel wolf**.”

Pilgrim and Rabbit then went their **separate ways** leaving Wolf in the trap where he soon died.

རི་བོང་གིས་མཇུག་པའི་སློབ་ཚན་བསྒྲུབ་པ།

སློབ་ཚན། མཇུག་པའི་ཞེན་གིས་ལམ་ཁ་ནས་རྗེ་ལ་ཐེབས་པའི་སྐྱེད་ཀི་ཞེན་མཐོང་། ཁོ་ལ་སྡིང་རྗེ་སྐྱེས་ནས་སྐྱེད་ཀི་རྗེ་ལས་གོལ། དེ་ནས་སྐྱེད་ཀིས་“ང་བཀྲེས་གིང་སྟོན་པ། ང་རྗེ་ལ་ཐེབས་ནས་ཉེན་མ་རིང་བོ་གསུམ་འགོད། རྩོད་ཀྱིས་ང་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་ག་དང་ཐུག་ཅེ་ལོངས་སྐྱོད་བྱེད་དུ་འཇུག་དགོས་”ཅེས་བཤད་ནས་མཇུག་པའི་སློབ་ཚན་ལ་མཚོངས།

མཇུག་པ་སྐྱག་ཅིང་། ང་ཚོ་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡོད། ངས་ཁྱོད་བསྐྱབས་པ་དང་ད་ཁྱོད་ལ་ང་འཆའ་འདོད་སྐྱེས། ཁྱོད་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་བསམ་པ་མི་གཅིག་པའི་སློབ་ཚན་ཞེས་ཤིག་ཅེད་ཅེས་ལབ།

“ངས་རྒྱ་འབྲས་ཞེས་པ་གཏན་ནས་གོ་མ་ལྟོང་། སུ་སྟོན་པ་ཚེ་སུ་ལ་བཟའ་འདོད་སྐྱེས་”ཅེས་སྐྱེད་ཀིས་བཤད་ཞོར་དུ་དངངས་སྐྱག་གིས་འདད་

བཞེན་པའི་མཇུག་པར་གཏུགས།

“ཁྱོད་གྱིས་ང་མ་ཚོས་གོང་། རི་དྲགས་གཞན་ལ་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡོད་མེད་འདྲི། གལ་ཏེ་ཁོ་ཚོས་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡོད་པར་ལབ་ན། ཁྱོད་གྱིས་ ང་བཟའ་མི་ཚོགས་ གལ་ཏེ་ཁོ་ཚོས་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་མེད་ལབ་ན། ཁྱོད་གྱིས་ང་ཟ་བས་ཚོགས་”ཅེས་མཇུག་པར་འདར་བཞེན་དུ་ལབ། ལྷུང་གི་ཡང་ འཐད་པ་བྱུང་།

དེ་ནས་ཁོ་ཚོ་རྩ་ཐང་བརྒྱད་ནས་རི་དྲགས་འཚོལ་བར་སོང་། ཐོག་མར་ཁོ་ཚོ་རྩ་ཐོག་ཞིག་ལ་ཐུག་ མཇུག་པར་ལ་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡོད་ དམ་ཞེས་དྲིས།

“མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་མེད། ང་ན་ཚོད་གཞོན་དུས་ན། མི་རྣམས་གྱིས་ངའི་ཁ་ནང་ལ་ཟས་ངན་དོན་དང་རྒྱབ་ལ་སྒྲ་གཏད། ཁོ་ཚོ་ང་ལ་གང་སར་ཞོན། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་ཁོ་ཚོས་ང་བདག་མི་བྱེད། ཁོ་ཚོས་ང་མཐའ་ལ་སྐྱུགས། ད་ང་ཀས་གིང་མས་ཐོག་གྱང་ཁོ་ཚོས་ང་ལྟ་སྐྱོད་མི་བྱེད་”ཅེས་རྩ་ཐོག་གྱིས་དེ་ སྐད་བཤད།

ལྷུང་གིས་འདི་ཐོས་པ་ན་ཁ་ཆེན་པོར་གདངས་གིང་མཇུག་པའི་ཐོག་ལ་མཆེ་བ་གཅིགས། མཇུག་པར་ང་ཚོས་ད་རུང་རི་དྲགས་གཞན་པ་ གཉིས་ལ་འདྲི་དགོས། གལ་ཏེ་ཁོ་ཚོས་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་མེད་ལབ་ན། ཁྱོད་གྱིས་ང་བཟའ་ཚོགས་”ཅེས་འདར་བཞེན་དུ་ལབ་པར། ལྷུང་གི་འཐད་ ཅིང་ཁོ་ཚོ་ལྷ་མཐུད་དུ་སོང་།

ཁོ་ཚོ་འབྲི་ཐོག་ཞིག་ལ་ཐུག་པས་མཇུག་པར་དྲི་བ་དེ་དྲིས། འབྲི་ཡིས་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་མེད། ང་རྒྱུད་དུས་ན་ཁོ་ཚོས་ངའི་འོ་མ་བཞོས་ནས་ བཏུངས། ཁོ་ཚོས་ངའི་བེའུ་ལ་འོ་མ་བཏུང་རྒྱུ་མ་བྱིན། ད་ལྟ་ང་ཀས་ཡོད་པས་ང་ལྟ་སྐྱོད་མི་བྱེད། ཁོ་ཚོས་ང་རི་ལ་བརྒྱབ་བྱུང་ཞེས་ལབ།

ལྷུང་གིས་སེམས་གཏིང་ནས་མཁུ་ནས་“ཤེས་ཐུག་ ཚང་མས་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་མེད་ལབ། དེའི་རྒྱུ་གྱིས་ངས་ཁྱོད་འཆའ་རྒྱུ་ཡིན་”ཞེས་སྐད་ མཐོན་པོས་བཤད་ནས་མཇུག་པའི་རྒྱུགས་ལ་གཏུགས།

མཇུག་པར་དྲི་བ་འདི་རི་དྲགས་གཞན་ཞིག་ལ་འདྲི་ཞེས་བཤད་ནས་ཁོ་ཚོ་ལྷ་མཐུད་ནས་བཏུང་མཐར་རི་བོང་ཞིག་ལ་ཐུག་ཅིང་དྲི་བ་དེ་ཡང་ བརྒྱུད་དྲིས།

རི་བོང་གིས་དེ་ཞིག་ལ་འདར་བརྒྱབ་ནས་“ངས་ཐག་མི་ཚོད། ངས་རྩི་ཡོད་སར་བལྟ་དགོས་”ལབ། ཁོ་ཚོ་གསུམ་པོ་རྩི་ཡོད་སར་ཐོན་པ་ན་རི་བོང་གིས་ལྷུང་གི་ལ་“ད་ཁྱོད་གྱིས་ང་ལ་རྩི་ལ་ཐེབས་ཚུལ་སྟོན་དང་”ཞེས་བཤད།

ལྷུང་གིས་ཁོའི་རྒྱུ་བ་རྩི་ཡི་ནང་དུ་བཞག། རི་བོང་རྩི་ཡི་ཉེ་སར་སོང་ནས་དགའ་ཞིང་ལུབ་ལུབ་ཏུ་མཇུག་པའི་ལ་“ད་ནས་བཟུང་ལྷུང་གི་སྟོང་རྩི་ མེད་པ་ཞིག་ལ་བྱམས་སེམས་འཛིན་མི་རུང་”བར་གདམས།

ལྷུང་གི་རྩི་ནང་ནས་བཞག་སྟེ་མཇུག་པར་དང་རི་བོང་གཉིས་དེ་ནས་རང་རང་སར་སོང་བ་དང་། མ་འགྲུངས་པར་ལྷུང་གི་རྩི་ནང་ནས་གི་སོང་།

3. Put these words in the blanks below བ་སྐྱོད་འདི་དག་གིས་གསལ་མ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒོང་མ།: wolf, pilgrim, rabbit, horse, yak, people.

Long ago, during his travels, a _____ found a _____ caught in a trap. Taking pity on it, he released it from the trap. Then _____ said, “I am very hungry and thirsty. I have been in this trap for three long days. You must give me your flesh and blood to eat.” Then _____ jumped towards _____.

_____ was very frightened and said, “My _____ have honor. I saved you but now you want to eat me. You are a creature with a very different idea about honor.”

“I have never heard of honor. Everyone wants to eat when they are hungry,” said hungry _____. He came closer to _____, who was shaking with fear.

“Before you eat me, let’s ask some other animals if _____ have honor. If they say _____ do have honor, you can’t eat me. If they say _____ don’t have honor, then you can eat me,” said _____ in a quivery voice. _____ agreed.

Then they went together across the grassland in search of animals. They first met an old _____. _____ asked the old _____, “Do _____ have honor?”

“_____ have no honor. When I was young, _____ put a bit in my mouth and a saddle on my back. They rode me everywhere. But now they don’t care about me. They have thrown me away. I’m old and injured and they don’t care about me,” said the old _____.

When _____ heard this he opened his mouth very wide and showed his fangs to _____. “We still must ask two other animals. If they say _____ have no honor, you can eat me,” said _____ in a trembling voice. _____ agreed and they continued on.

They met an old female _____ and _____ asked her the same question. She answered, “_____ have no honor. When I was young they milked me and drank the milk. They didn’t give my child any to drink. But now that I’m old they don’t care about me. They have discarded me.”

_____ delightedly exclaimed, “See! Everyone says _____ have no honor. So now I will eat you,” and moved close to _____.

_____ said, “Let’s ask one more animal this question.” They continued on and met a _____ and asked it the same question.

_____ thought for a long time and then said, “I’m not sure. I’ll have to see the place where the trap is.”

When the three reached the trap _____ said to _____, “Now please show me how you were caught in the trap.”

_____ put his foot back into the trap. _____ went near the trap and said quietly and happily to _____, “From now on never take pity on a cruel _____.”

_____ and _____ then went their separate ways leaving _____ in the trap where he soon died.

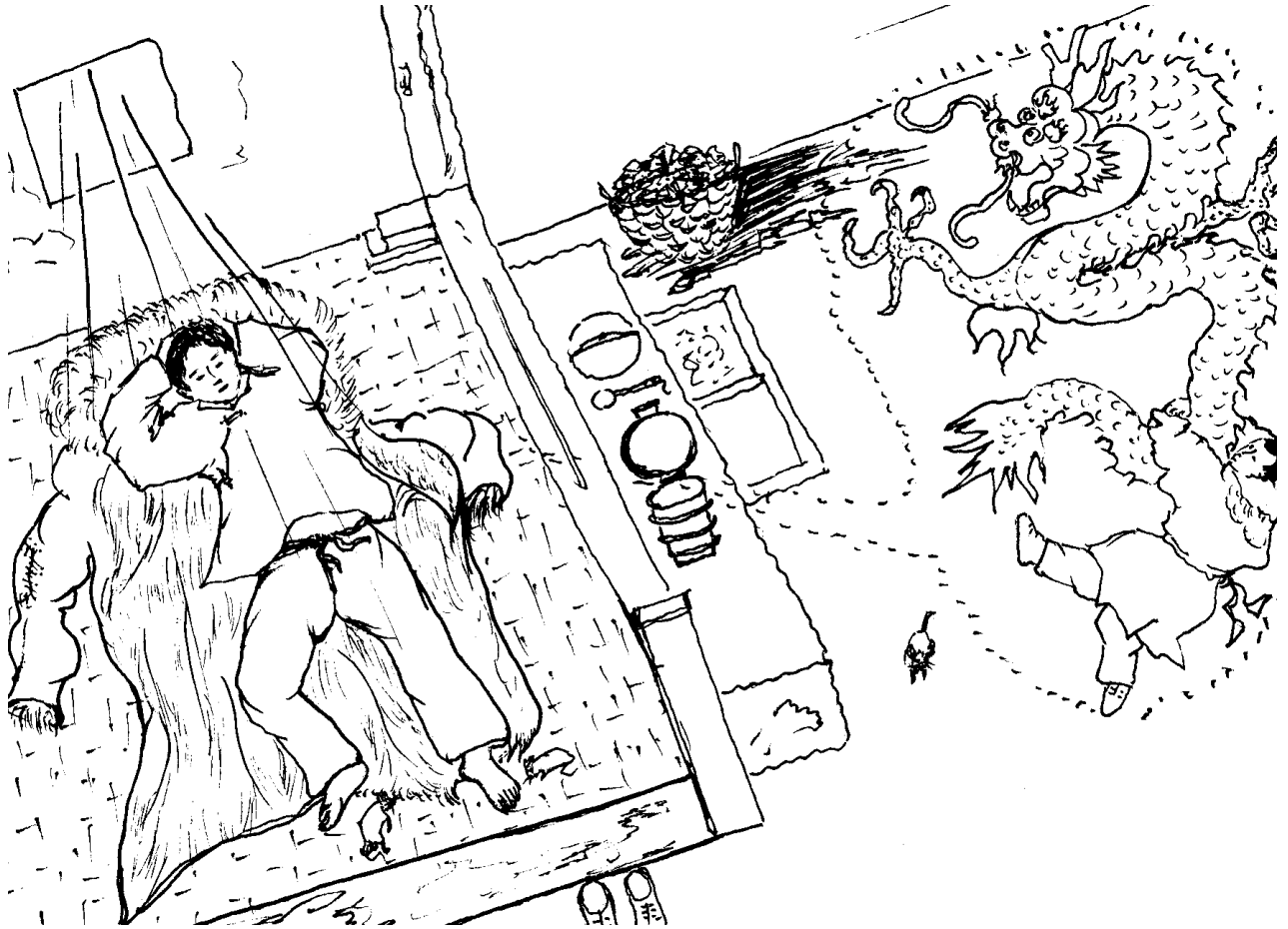
4. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུགས་ལ་F) རྟགས་རྒྱུབ།

- Rabbit was caught in the trap.
- Wolf was cleverer than Rabbit.
- Wolf ate Pilgrim.
- The old yak liked people very much.
- Rabbit helped Pilgrim.
- The old horse did not like people.
- Pilgrim and Wolf met three animals.

A Strange Dream

གུ་རུ་ཚོས་སྒྲིད།

1. Vocabulary བ་སྒྲིད།

walked along གཅོད་པོ་སོགས་དེད་ནས་བཟུང་བ།

stream ལྷོ་ལོ།

worm འབྲུ།

emitting འགྲོད་པ། འཕྲོ་བ།

imitated ལང་མོ་བྱས་པ།

dragon འབྲུག།

homesick ཡུལ་གདུང་། ཡུལ་བྲན་པ།

to test ཉམས་ཚེད་ལེན་པ།

in excitement ཡིད་སྤོས་བཞིན་དུ།

tumbled into བར་དུ་འགྲེལ་བ།

suffocating དབྱགས་འཚངས་པ།

licking ལྷེག་པ།

gradually རིམ་གྱིས། མཐར་གྱིས།

doing fieldwork ཞིང་ལས་བྱེད་བཞིན་པ།

invisible མིག་གིས་མི་མཐོང་བ།

strong wind རྒྱུང་ནག། རྒྱུང་ཚོན་པོ། རྒྱུང་འཚུབ།

2. Text **སྒྲིབ་ཚན།**

One winter day a poor orphan boy **walked along** a stream. He was very surprised to come to a place covered with beautiful yellow flowers and green grass. He sat down **in excitement** to enjoy the beauty. Suddenly he **tumbled into** a very deep hole. He did not know what was happening. He was very frightened.

When he finally stopped falling, he could not see where he was because it was so dark and he was **suffocating**. Then he saw a light shining in the darkness. He excitedly ran towards it. A small **worm** was **licking** the thing that was **emitting** light. He was very surprised. He realized that he would die if he did not do something soon. Therefore, he **imitated** the worm and licked the light.

“How strange!” thought the boy, for he suddenly felt much better. Many days passed but the boy never felt hungry or that he was suffocating. He often licked the light and slept.

He did not know how many days passed. He felt the earth **gradually** becoming warmer.

One day he saw the small worm becoming bigger and bigger. The small worm soon became a **dragon**. Spring was coming and the dragon started to fly out of the hole outside. The boy held onto the dragon’s body. He wanted to leave the dark hole.

When they got outside, he saw many farmers **doing fieldwork**. The earth had become green. He realized he had lived in the hole for one season. He felt **homesick**, let go of the dragon, and fell to the earth. He was not hurt, but now he was lost. Nothing was familiar to him.

After some time he saw a man in a cart coming towards him. When the man came near, the boy asked for help but the man said nothing. The boy thought the man could not see him because he was **invisible**. To test this, he jumped at the horse’s head. The horse neighed loudly. “What’s wrong with you?” the cart driver said.

“He really can’t see me,” the boy thought happily. “Now I can go anywhere.” The boy followed the cart for a long time. Finally, the cart driver stopped at the home of one of his relative’s. After the cart driver finished his supper, he continued his journey but the invisible boy did not follow.

The cart driver’s relatives were very rich. “They can’t see me, so I can live and eat here and not work,” he thought. For many months, he ate and drank at this house.

One day two people in the home were quarreling. One person said, “You ate all the meat, bread, and butter that were here.”

The second person replied, “No! It was you.”

They finally invited a monk to their home to find out where the meat, bread, and butter had gone. The monk could see the boy in the room. He took out his prayer beads and said, “Who are you? Why did you come here and make them quarrel? Leave quickly!”

A **strong wind** suddenly swept the boy away. When he opened his eyes, he was back in his own poor home.

མི་ལམ་ཡ་མཚན་ཞིག

དགུན་ཁའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ལ། དུ་སྐྱལ་མེད་པོ་ཞིག་གཙང་པོ་ཞིག་དེད་ནས་སོང་། མེ་ཏྲིག་སེར་པོ་དང་རྩ་རྩོན་པོས་ཁེབས་པའི་ཕོ་བྲང་ཞིག་ལ་
ཐོན་བ་ན་ཁོ་ལ་ཡ་མཚན་སྐྱེས། ཁོ་ཡིད་བྱོས་པའི་ངང་ཐང་ལ་བསྐད་ནས་མཛེས་ལྗོངས་ཀྱི་དབལ་ལ་རོལ། ལྷོ་བྱང་དུ་ཁོ་ཁྱད་བྱ་ཉ་ཅང་གཉིང་བ་
ཞིག་གི་ནང་དུ་འགྲུལ་ནས་ལྷུང་། ཁོས་དོན་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བ་ཞིན་བ་མ་ཤེས། ཁོ་ལ་དངངས་སྐྱལ་སྐྱེས།

ཁོ་ལྷུང་མཚམས་བཞག་བ་ན། བྲག་སྐྱལ་ནང་སྐྱལ་ནག་པས་ཁོས་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་ལ་དབུགས་ཀྱང་འགག་ལད་བྱས། དེ་ནས་ཁོས་སྐྱལ་ནག་
པའི་ནང་དུ་འོད་ཅིག་འཚར་བ་ཞིན་བ་མཐོང་། ཁོ་ཡིད་བྱོས་ནས་དེའི་བྱོགས་ལ་བརྒྱལ་ས། འབྲུ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་གིས་འོད་འགྲུང་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལྷོག་

བཞེན་ཡོད། ཁོ་ལ་ཡ་མཚན་ཆེན་པོ་སྟེན། གལ་ཏེ་ཅི་ཡང་མ་བྱས་ན་ཁོ་མི་འགྲངས་པར་འཆི་འགོ་བཤེས་ཆོད། དེའི་རྒྱུ་གྱིས་ཁོས་འབྲུ་དེར་ལང་
མོ་བྱས་ནས་འོད་དེ་བལྟགས།

འབྲུ་གི་ཚོར་བ་སློབ་དུ་རྗེ་དགའ་ལ་སོང་བས་ཁོ་ལ་མཚན་སེམས་ཆེན་པོ་སྟེན། ཉེན་མ་མང་པོ་འགོར་ཡང་འབྲུ་ལ་སྟོགས་པའི་ཚོར་བ་
མ་བྱུང་ལ་དབྱགས་ཀྱང་མ་འཚངས། ཁོས་རྒྱན་པར་འོད་དེ་བལྟགས་ནས་གཉིད་ལ་ཡུར།

ཁོས་ཉེན་མ་དུ་འགོར་བ་མ་ཤེས། ཁོ་ལ་ས་རྗེ་དྲོར་འགོ་བཞེན་པའི་ཚོར་བ་སྟེན།

ཉེན་ཞིག་ ཁོས་འབྲུ་རྒྱུ་དེ་རྗེ་ཆེར་འགོ་བཞེན་པ་མཐོང་། འབྲུ་རྒྱུ་དེ་འབྲུག་ཅིག་ཏུ་གྱུར། དེའི་ཀ་སྟེན་པས་པ་དང་འབྲུག་ཀྱང་ལུང་
བྱ་ལས་ཕྱིར་འབྲུ་པའི་ལམ་ལ་བུད། འབྲུ་དེས་འབྲུག་གི་ཕུང་པོ་བཟུང་ཏེ་སྟེན་ནས་པོའི་ལུང་བུ་དང་བྲལ་ན་འདོད།

ཁོ་ཚོ་ཕྱི་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོས་ཞིང་པ་མང་པོ་སོ་ནམ་གྱི་འདུ་འགོད་ལ་བྲེལ་བཞེན་པ་མཐོང་། ས་ཚང་མ་སྟོ་ལྡང་དུ་གྱུར། ཁོས་ཁོ་ལྷང་བུ་དེའི་
ནང་ནས་དུས་ཚོགས་གཅིག་བསྟུན་པ་ཤེས། ཁོ་ལ་ལུལ་གདུང་སྟེན། འབྲུག་ལུས་དང་འབྲལ་བར་བཅུག་ནས་ཁོ་ཐང་ལ་ལྷུང་། ཁོར་ལྷས་མ་ཐོག་
ཀྱང་མགོ་ཐོམ། ཁོར་ཆ་རྒྱས་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

དུས་རེ་ཞིག་འགོར་བ་ན། ཁོས་ཤིང་རྟ་ཞིག་ལ་བསྟུན་པའི་སྟེན་པ་ཞིག་ཁོའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོང་བཞེན་པ་མཐོང་། སྟེན་པ་དེ་ཉེ་སར་ཐོན་པ་ན། འབྲུ་
རྒྱུ་གིས་རོགས་རམ་ཞུས་མོད། འོན་ཀྱང་སྟེན་པ་དེས་ཅི་ཡང་མ་བཤད། འབྲུ་གིས་ཁོ་ནི་རིག་རྒྱ་མེད་པར་འདོད་ནས་སྟེན་པ་དེས་མཐོང་མ་ཐུབ་
པར་འདོད། རོན་འདི་ཉམས་ཚོད་ལེན་པར། ཁོ་རྟ་དེའི་མགོ་ལ་མཚོངས། རྟ་དེ་གདངས་མཐོན་པས་འཚོར་བ་ན་ཤིང་རྟ་འབྲུལ་མཁན་དེས་ཁྱོད་ལ་
དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

འབྲུ་དེས་ཡིད་སློབ་པའི་ངང་སྟེན་པ་དེས་དངོས་གནས་ཁོ་མཐོང་གི་མེད་འདོད། འབྲུ་དེ་དུས་ལུན་རིང་པོ་ཞིག་ལ་ཤིང་རྟ་དེའི་རྗེས་དེད།
མཐའ་མར། ཤིང་རྟ་ཁོ་ལོ་བ་དེ་ཁོའི་ག་ཉེ་ཞིག་གི་བྱིམ་ནས་བསྟུན། ཤིང་རྟ་ཁོ་ལོ་བས་ཁོའི་དགོང་ཚོགས་བཏུངས་ཚར་རྗེས་ལྷ་མཐུན་དུ་འབྲུལ་
སྟོད་བྱས། འོན་ཀྱང་མཐོང་རྒྱ་མེད་པའི་འབྲུ་གིས་རྗེས་མ་བསྟེན།

ཤིང་རྟ་ཁོ་ལོ་བའི་ག་ཉེ་ཚང་ནི་ཉ་ཅང་ལྷུག་པོ་རེད། འབྲུ་གིས་ཁོ་ཚོས་མཐོང་མི་ཐུབ་པས། ང་འབྲུག་ཚོགས་ཅིང་ལས་ཀ་མེད་པར་ཟ་མ་
བཟའ་ཚོགས་འདོད། ལྷ་མང་པོར་ཁོས་བྱིམ་འདི་ནས་བཟའ་བཏུང་ལ་རོལ།

ཉེན་ཞིག་ བྱིམ་དེའི་བྱིམ་མི་གཉིས་ཁ་རྩོད་བྱས། ཁ་ཅིག་གིས་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་གའི་ག་དང་གོ་རེ། མར་ཚང་མ་ཐོས་སོང་ཟེར།

མི་གཞན་པ་དེས་“ང་མིན། ཟ་མཁན་ནི་ཁྱོད་ཡིན”ཞེས་ལན་བཏབས།

མཐའ་མར་ཁོ་ཚོས་བཅུན་པ་ཞིག་ཁོ་ཚོ་ཚང་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ག་དང་གོ་རེ། མར་གང་ལ་སོང་བ་འཚོལ་བུ་བཅུག་ བཅུན་པ་དེས་འབྲུ་དེ་
མཐོང་ཐུབ། བཅུན་པ་དེས་ཐེང་བ་ཕྱིར་ལ་བཏོན་ནས་ཁྱོད་སྟེན་ཡིན། ཁྱོད་འདིར་ཡོང་ནས་ཁོ་ཚོ་ཅིའི་བྱིར་ཁ་རྩོད་རྒྱག་ཏུ་བཅུག་པ་ཡིན། ཁྱོད་ལྟར་
མོར་བྱིམ་འདི་དང་འབྲལ་དགོས་ཅེས་བཤད།

རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་འབྲུ་དེ་གཉིད་ལས་བསྐྱངས། ཁོས་ཁོའི་མིག་བྱིས་པ་ན། ཁོ་ཕྱིར་ཁོའི་ཁང་ཆག་དེའི་ནང་དུ་ཐོན་ཡོད།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚོག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སློབ་གསུམ།

- a. ___ "How strange!" thought the boy, for he suddenly felt much better.
- b. ___ A small worm was licking the thing that was emitting light.
- c. ___ After some time he saw a man in a cart coming towards him.
- d. ___ Finally, the cart driver stopped at the home of one of his relative's.
- e. ___ He did not know how many days passed.
- f. ___ He felt homesick, let go of the dragon, and fell to the earth.
- g. ___ He realized he had lived in the hole for one season.
- h. ___ He realized that he would die if he did not do something soon.
- i. ___ He was very surprised to see beautiful yellow flowers and green grass.
- j. ___ One day two people in the home were quarreling.
- k. ___ One winter day a poor orphan boy walked along a stream.
- l. ___ The boy thought the man could not see him because he was invisible.
- m. ___ The monk could see the boy in the room.
- n. ___ The small worm soon became a dragon.
- o. ___ Therefore, he imitated the worm and licked the light.
- p. ___ They finally invited a monk to their home to find out where the food had gone.
- q. ___ When he opened his eyes, he was back in his own poor home.

4. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚོག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ཚོར་འབྲུལ་ལ་F) རྟགས་ཚུར།

- a. The rich orphan walked by the stream. **T F**
- b. He tumbled into a very deep hole. **T F**
- c. A small worm was licking a light. **T F**
- d. The worm became a donkey. **T F**
- e. He lived in the hole for two seasons. **T F**
- f. The boy became invisible. **T F**
- g. The cart driver's relatives were poor. **T F**
- h. The monk could see the boy. **T F**

5. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོང་ས།: a, and, to, up, in, outside, onto, for, of, with, at, out.

- a. One day he saw _____ small worm becoming bigger _____ bigger.
- b. _____ small worm soon became _____ dragon.
- c. Spring was coming _____ dragon started _____ make his way _____ hole.
- d. ___ boy held _____ dragon's body.
- e. When they got _____, he saw many farmers.
- f. _____ earth was green.
- g. He had lived _____ hole _____ one season.
- h. He let go _____ dragon, _____ fell _____ earth.
- i. He saw _____ man _____ cart coming towards him.
- j. When _____ man came near, _____ boy asked _____ help but _____ man said nothing. _____ boy thought _____ man could not see him because he was invisible.
- k. _____ test this, he jumped _____ the horse's head. _____ horse neighed loudly.
- l. "What's wrong _____ you?" _____ cart driver said.

A Beautiful Shining Star

དབང་ལྷན་ཚོ་རིང་།

1. Vocabulary བསྟན།

wither རློད་པ།

in order to ཚེད་དུ། བསམ་ནས།

support རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པ། རྒྱབ་སྐྱོར།

wicker basket ལྷང་ལྷན་གེ་སྤེ་བོ།

roaring ང་རོ་སྒྲོག་པ།

overhead མགོ་ནས། རྒྱན་ལྡན་གྱི་འགོ་སྒྲོ།

magician ལྷ་མ་མཁན།

snowy ཁངས་གྱིས་གཡོགས་པའི།

hanging བསྐྱར་བ། དབྱུངས་པ།

clashed བརྗེབས་པ།

the origin of ཡི་འབྱུང་ཁུངས།

irrigated རྒྱ་བཏང་བ།

overjoyed རབ་རྒྱ་དགའ་བ། དགའ་འདྲགས་པ།

brilliance འོད་མདངས།

envious ཕྲག་དོག་ཚེ་བའི།

2. Text ལྷོ་ཚེ།

Caireng lived with his parents until one terrible year when all of his family's crops **withered** and died. When no food remained in his home, Caireng left to try to find a job **in order to** support his parents.

After he had walked for a while he met an old man carrying a heavy **wicker basket** on his back. Caireng ran up and said, "You don't have enough strength to carry this heavy wicker basket. Let me help you."

The old man gave him the basket and said, "How kind you are." As they were walking along, the sky suddenly grew dark. A **roaring** dragon suddenly flew **overhead**. Caireng was a brave boy but he was terribly afraid of dragons. He cried out in fear, dropped to the ground, and covered his head with his hands.

"Boy, the dragon is an ordinary animal. Why are you so afraid of it?" asked the old man.

"You don't fear dragons until you really see them," replied Caireng.

"Well, we can go together to see the dragons. Then you can see that I don't fear them," said the old man.

The truth was that the old man was actually a **magician**.

The old man said some magic words, and suddenly he and Caireng were flying above the clouds just like birds. Caireng saw beautiful **snowy** mountains in front and blue oceans behind him. When he looked up, there were many stars **hanging** in the sky. He stretched out his hand, picked a beautiful star, looked at it, and then put it in his pocket.

He saw two dragons leading a horse loaded with a huge bucket of water. When the dragons' tails **clashed** together, they made a loud sound. Caireng realized that this was **the origin of** thunder. Three god boys took water out of the bucket and **irrigated** the clouds.

When the god boys saw Caireng, they called, "Oh, boy! Come help us put water on the ground."

Caireng was very happy to help. He took a big ladle and poured water on the fields. He poured extra water on his father's fields. The three god boys thanked him for his help. They also helped him return to his home. They tied Caireng to the dragon's tail with a rope and then lowered him slowly to the ground.

Caireng was happy to be home again. He was also happy because it was raining. His parents were **overjoyed** to see him home safe and sound.

Caireng went into the living room, took the beautiful star out of his pocket, and put it on a table. It lit up the room with its **brilliance**.

After many days, everybody in the village knew that Caireng had picked a beautiful shining star from the sky. At last, the news reached the King. He was so **envious** of Caireng's star that he gave him a lot of money for it. Caireng then became the richest man in that place. He built a lovely house for his parents and himself. He also gave a lot of money to poor people.

མངོས་སྐྱུག་ལྡན་ལ་འོད་མཚེད་པའི་སྐར་མ་ཞིག

ཚེ་རིང་ཁོ་ཚང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཚང་མ་རྙིང་ཅིང་བསྐྱམས་པའི་ལོ་ངན་དེ་བར་རེག་ཏུ་ཁོའི་ཕ་མ་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱེད། ཁོ་ཚང་ན་ཟ་མ་ཉི་ལ་ཙམ་ཡང་
ལུས་མེད་དུ་སྐྱེ། ཁོའི་ཕ་མ་གཉིས་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པར་ཚེ་རིང་བྱ་བ་ཞིག་བཅའ་བར་སོང་།

ཁོ་རེ་ཞིག་སོང་བ་ལ་ལྷུང་ལྷུག་གི་སྒྲེ་བོ་ལྷུ་མོ་ལྷུང་བའི་རྒྱུ་བོ་ཞིག་ལ་ལྷུག་ཚེ་རིང་བརྒྱུགས་ནས་ཁྱོད་ལ་སྒྲེ་བོ་ལྷུ་མོ་འདི་ལྷུང་བའི་ལུས་
ལྷུགས་མེད་པས་ངས་ཁྱོད་ལ་རོགས་བྱ་ཞེས་ལབ།

རྒྱུ་བོ་དེས་སྒྲེ་བོ་དེ་ཁོ་ལ་བྱིན་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་འདྲི་ལྡན་མེ་ཆེ་བ་ལ་ཞེས་ལབ། ཁོ་ཚོ་མཉམ་དུ་བསྐྱོད་སྐབས། གནམ་སྒོ་ལྷུང་དུ་བྱུང། ངར་
སྐད་སྒྲོག་པའི་འབྲུག་ཅིག་དབྱིངས་ལ་འཕྱར་ནས་ཐོབ། ཚེ་རིང་གི་གསར་བུ་སྐྱོང་སྟོབས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་ཁོ་འབྲུག་ལ་གཉིང་ནས་སྐྱུག་ ཁོ་སྐྱུག་
ནས་དུས་ཤིང་ཐང་ལ་ཚོགས་ལུང་བསྐྱེད་ནས་ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་ངར་གི་མགོ་བཀལ།

རྒྱུ་བོ་དེས་ལུ་རྒྱུང། འབྲུག་ནི་སྒོག་ཆགས་སྦྱིར་བཏང་བ་ཞིག་ཡིན། ཁྱོད་དེ་འདྲ་སྐྱུག་དོན་ཅི་ཞེས་དྲིས།
ཚེ་རིང་གིས་འབྲུག་ལ་དངོས་སུ་མ་ལྷུག་ན་ཁྱོད་འབྲུག་ལ་མི་སྐྱུག་ཅེས་ལན་བཏང་བས།
རྒྱུ་བོས་འོ་ན། ང་ཚོ་མཉམ་དུ་འགོ་དང་འབྲུག་ལ་བཟུ། དེ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་འབྲུག་ལ་མི་སྐྱུག་པ་ཤེས་ཐུབ་ཅེས་བཤད།
དོན་དངོས་ནས་རྒྱུ་བོ་དེ་གི་བྱ་ལའན་ཞིག་ཡིན།

རྒྱུ་བོས་གསང་ངག་འགའ་བཏོན་པ་དང་སྒོ་ལྷུང་དུ་རྒྱུ་བོ་དང་ཚེ་རིང་གཉིས་བྱ་བ་ཞིན་དུ་སྦྱིན་གྱི་བར་རིམ་ལ་འཕྱུར། ཚེ་རིང་གིས་མཉམ་
ནས་མཚར་སྐྱུག་བཀལ་བའི་གངས་རི་དང་རྒྱབ་ནས་མཐོན་མཐིང་གི་རྒྱ་མཚོ་མཐོང་། ཁོས་དགོང་ལ་བལྟས་པ་ན། བས་མཁའ་ན་སྐར་མ་མང་པོ་སྐར་
ཡོད། ཁོས་ལག་པ་བསྐྱེད་ནས་སྐར་མ་ཡག་པོ་ཞིག་བཏོགས་ཤིང་བལྟས་ནས་ཁོའི་ཨ་མ་སྐྱུག་གི་ནང་དུ་བཞག།

ཁོས་རྒྱ་ཚོ་ཚེན་བོ་ཞིག་བཀལ་བའི་རྟ་ཞིག་འབྲུག་གཉིས་ཀྱིས་བྱིད་བཞིན་པ་མཐོང་། འབྲུག་གཉིས་ཀྱི་རྩ་མ་སྐྱུགས་གཅིག་ཏུ་བརྟེན་ནས་སྐྱུ་
ཚེན་བོ་གཤམ། ཚེ་རིང་གིས་དེ་གི་འབྲུག་སྐྱེའི་འབྲུང་ཁུངས་ཡིན་པ་ཤེས། ལྷའི་བྱ་རྒྱུང་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་ཚོ་ལས་རྒྱ་སྐྱེའི་ལ་རྒྱ་བཏང་།
ལྷའི་བྱ་རྒྱུང་གིས་ཚེ་རིང་མཐོང་བ་ན། “ཨ་རོགས། ལུ་རྒྱུང། ང་ཚོར་ས་ཐོག་ལ་རྒྱ་ལྷུག་རོགས་བྱོས་དང་ཅེས་བོས།

ཚེ་རིང་རོགས་རམ་བྱེད་པར་དགའ་སྦྱོར་བཏང་། ཁོས་རྒྱ་སྐྱུགས་ཚེན་བོ་ཞིག་ཐོགས་ནས་ཞིང་ཁར་རྒྱ་སྐྱུགས། ཁོས་ཁོའི་ཨ་མའི་ཞིང་ཁར་རྒྱ་སྐྱུག་
ཏུ་སྐྱུགས། ལྷའི་བྱ་རྒྱུང་གསུམ་པོས་ཁོས་རོགས་རམ་བྱས་པར་ལྷུགས་རྗེ་ཆེ་ལྟས་ལ། ཁོ་བྱིར་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རོགས་རམ་བྱས། ཁོ་ཚོས་ཚེ་རིང་
འབྲུག་གི་རྩ་མར་ཐག་པ་ཞིག་གིས་བཏགས་ནས་མཐའ་གྱིས་ས་ཐོག་ལ་བསྐྱེད།

ཚེ་རིང་བྱིར་ཡུལ་ལ་ཐོན་པར་དགའ་ཞིང་སྦྱོ། ཆར་བ་ཡང་འབབ་བཞིན་ཡོད་པས་ཚེ་རིང་ལ་དགའ་སྦྱོར་སྦྱེས། ཁོའི་ཕ་མ་ཡང་ཚེ་རིང་བྱིར་ཐོན་པ་
མཐོང་ནས་སྦྱོར་བ་ཚད་མེད་རྒྱས།

ཚེ་རིང་མལ་ཁང་དུ་སོང་ནས་སྐར་མ་མངོས་སྐྱུག་ལྡན་པ་དེ་ཁོའི་ཨ་མ་སྐྱུག་ལས་བཏོན་ཞིང་ཚོགས་ཅི་ཞིག་གི་སྐྱེད་དུ་བཞག། ཁང་བའི་ནང་དུ་སྐར་
མའི་འོད་མདངས་ཀྱིས་ཁེངས།

ཉིན་མ་མང་པོ་འགོར་རྗེས། ལྷེ་མི་ཚང་མས་ཚེ་རིང་གིས་བས་མཁའ་ནས་སྐར་མ་མངོས་ལ་འོད་མདངས་ལྡན་པ་ཞིག་བཏོགས་ཡོད་པ་ཤེས།
མཐའ་མར། གཏམ་དེ་རྒྱལ་པོའི་རྣལ་ཐོབ། རྒྱལ་པོར་སྐྱུག་དོན་སྦྱེས་ནས་ཚེ་རིང་ལ་སྦྱོར་མོ་མང་པོ་བྱིན་ནས་སྐར་མ་སྐྱུགས། ཚེ་རིང་དེ་ནས་ཡུལ་གྱི་
དེའི་ཆེས་ལྷུག་པོར་གྱུར། ཁོས་ཁོའི་ཕ་མ་དང་ཁོ་རང་ལ་ཁང་བ་རྗོངས་བཅུག་ལས་པ་དང་མི་མེད་པོ་རྣམས་ལ་འདྲ་སྦྱོར་མོ་མང་པོ་བྱིན།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་བློ་གསལ།

- ___ After he had walked for a while he met an old man carrying a heavy wicker basket.
- ___ The King was envious of Caireng's star.
- ___ Caireng lived with his parents until one terrible year.
- ___ Caireng then became the richest man in that place.
- ___ Caireng was a brave boy but he was terribly afraid of dragons.
- ___ Caireng took the beautiful star out of his pocket and put it on a table.
- ___ He poured extra water on his father's fields.
- ___ He picked a beautiful star, looked at it, and then put it in his pocket.
- ___ His parents were overjoyed to see him home safe and sound.
- ___ The old man said some magic words.
- ___ The truth was that the old man was actually a magician.
- ___ They lowered him slowly to the ground.
- ___ Three god boys took water out of the bucket and irrigated the clouds.
- ___ When the god boys saw Caireng, they called, "Oh, boy!"

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Why did Caireng leave his home?
- What was Caireng afraid of?
- What was the old man actually?
- What did Caireng pick from the sky?
- What was the origin of thunder?
- What did Caireng help the god boys do?
- What did he take out of his pocket and show his parents?
- What did the King give Caireng for his star?

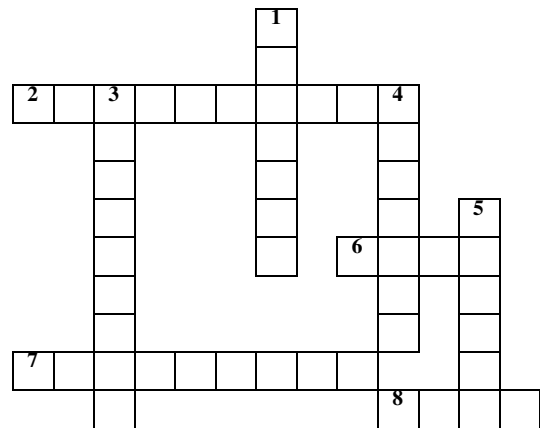
5. Crossword ལྷ་སྲིད་གྱི་ཡི་གེའི་གའ་རྩེད།

Across

- It lit up the room with its _____.
- A _____ **ing** dragon flew overhead.
- His parents were _____ to see him come home safely.
- He looked up and saw many _____ **ing** stars.

Down

- The dragons' tails _____ together and made a loud sound.
- Three god boys _____ the clouds.
- He was so _____ of Caireng's star that he gave him a lot of money for it.
- Caireng understood that this was the _____ of thunder.

Why the World is Unfair

འགྲུང་མེད་ཕུན་ཚོགས་ལ།

1. Vocabulary བསྟན།

dejectedly ཡིད་ཚད་ནས། ཡིད་སྲུག་ནས།

lower body རོ་སྒྲོད། ལུས་སྒྲོད།

seemed (looked like, appeared) །་འདྲ་བ།

exhausted བཅང་ཚད་པ།

upper body རོ་སྒྲོད། ལུས་སྒྲོད།

vanish ལྷུང་མེད་དུ་སོང་བ། ཡལ་བ།

disappeared མེད་པར་གྱུར་བ།

inscribed བཀོད་པ། འགྲུང་དུ་བཀོས་པ།

2. Text སྒྲོབ་ཚན།

One day three boys were playing together. One was a king’s son, one was a rich family’s son, and one was a poor family’s son. When they were about to start another game the King’s son said, “Who can’t shoot that crow sitting in that tree over there must pay a thousand coins.”

The rich family’s son said, “I have money. I can shoot the crow. I’ll go to my home now and get my bow and arrows.”

The King’s son said the same and went home to get his bow and arrows.

The poor boy sat **dejectedly** by the tree. He did not have a thousand coins. He did not even have a bow and arrows.

The crow suddenly tumbled out of the tree, turned into a Lama, and took the poor son to his home. The Lama said, “There is a place where a ghost whose **upper body** is gold and whose **lower body** is silver lives. There are also other ghosts at this place. When we get there, some ghosts will ask you to take them but you shouldn’t. The ghost that tells you not to take him is the one you should take. However, you must not speak to it after you begin carrying it. If you do, it will **vanish**.”

Then the Lama took the poor boy to the ghosts’ place. The poor boy felt very afraid because there were many ghosts and they all **seemed** to want him to take them. Then the poor boy saw a ghost in a tree. It said, “Please don’t take me.”

The poor boy climbed the tree and said, “Come down. If you don’t, I will cut down this tree.”

The ghost said, “Please don’t cut down this tree. I’ll come down.” Then the ghost climbed down and got into the poor boy’s bag.

As he was walking back to the Lama’s home the ghost said, “Look at the sky.”

The poor boy said, “What!” and the ghost **disappeared**.

The poor boy felt sad and said, “Next time I won’t say a word to that ghost.” Then he went back to the ghosts’ place, got the ghost out of the tree, put him in his bag, and started to the Lama’s home again.

This time he reached the Lama’s home with the ghost. Just as he was putting the bag on the ground he said, “I’m **exhausted**.” The ghost began to disappear. The Lama quickly snatched out one of the ghost’s hair and told the poor boy to take the ghost’s hair to the roof of his home.

The poor boy did so and, a moment later the Lama joined him. The Lama said they would read a scripture **inscribed** on the ghost’s hair.

The Lama looked at the scripture first and read, “Let the world be fair and have no highs and lows, no poor and rich, no beautiful and ugly.”

Then the poor boy looked at the scripture and read, “Let the world be unfair, have highs and lows, have poor and rich, have ugly and beautiful.”

After that day the world had highs and lows, poor and rich, beautiful and ugly, and became very unfair.

འཇམ་གླིང་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དུང་བཞག་འཚོར་བ།

ཉིན་ཞིག་སུ་ཚུང་གསུམ་གྱིས་མཉམ་དུ་ཅེད་འཇོ་ལ་རོལ་བཞིན་ཡོད། སུ་ཚུང་གཅིག་ནི་རྒྱལ་སྤྲུལ་དང་། གཅིག་ནི་བྱིམ་ཚང་ལྷུག་པོ་ཞིག་གི་སྤྱ། གཅིག་ནི་བྱིམ་ཚང་མེད་པོ་ཞིག་གི་སྤྱ་ཡིན། ཁོ་ཚོས་ཅེད་མོ་གཞན་ཞིག་ཅེ་གཤམ་ཡོད་པ་ན། རྒྱལ་པོའི་སྤྱ་ཡིས་མ་གཟི་སྤོང་བོའི་སྤྲོང་ལ་བབས་པའི་ཕོ་རོག་དེར་སྤྲུལ་མ་ཕོག་ན་སྤྲུལ་དོང་ཅེ་སྤོང་གཅིག་དེས་པར་དུ་སྤྲོང་དགོས་ཅེས་ལབ།

བྱིམ་ཚང་ལྷུག་པོའི་སྤྱ་ཡིས་“ང་ལ་སྒྲོར་མོ་ཡོད། ངས་ཕོ་རོག་དེར་ཕོག་ཐུབ། ང་ད་ཡུལ་ལ་མདའ་གཞུ་ལེན་པར་འགོ”ཞེས་བཤད།

རྒྱལ་པོའི་སྤྱ་ཡིས་ཀྱང་དེ་སྒྲོན་ལབ་ནས་བྱིམ་དུ་མདའ་གཞུ་ལེན་པར་སོང་།

སུ་ཚུང་མེད་པོ་དེ་ཡིད་ཚད་བཞིན་དུ་སྤོང་བོ་དེའི་ལོགས་ནས་ཐང་ལ་བསྐྱད། ཁོར་དོང་ཅེ་སྤོང་གཅིག་མེད། ཁོར་ཐ་ན་མདའ་གཞི་གཉིས་ཀྱང་མེད།

མོ་རོག་དེ་གྲོ་བུ་དུ་སྤོང་བོའི་སྤྱི་ལོ་ལ་ནས་སྐུ་ལ་སྐུ་ཞིག་གི་ལུས་བསྟན་ཞིང་བུ་མེད་པོ་དེ་ཁོའི་བྱིས་དུ་བྱིད། ལྷ་མ་དེས་རོ་སྤོང་གསེར་
དང་རོ་སྤོང་དུ་ལ་ཡིན་པའི་འདྲེ་ཞིག་འཚོ་བའི་ས་ཆ་ཞིག་ཡོད། ས་ཆ་དེ་ན་གདོན་འདྲེ་གཞན་པའང་ཡོད། ང་ཚོ་དེ་གར་ཐོན་པ་ན། འདྲེ་ལ་ཤས་
ཀྱིས་བྱོང་ལ་ཁོ་ཚོ་འབྲིད་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱེད་སྤྱིད་འོན་ཀྱང་བྱོང་ཀྱིས་འབྲིད་མི་ཉན། བྱོང་ལ་འབྲིད་མི་ཟེར་བའི་འདྲེ་དེ་བྱོང་ཀྱིས་འབྲིད་དགོས། འོན་
ཀྱང་བྱོང་ཀྱིས་འདྲེ་དེ་ཁུར་བ་ན་ཁོ་དང་ཁ་བརྟེན་བྱེད་མི་ཉན། གལ་ཏེ་བྱོང་ཀྱིས་ཁ་བརྟེན་བྱས་ན། འདྲེ་དེ་མེད་འགོ་ཞེས་བཤད།

དེ་ནས་བླ་མས་བུ་མེད་པོ་དེ་འདྲེ་ཡོད་སར་བྱིད། འདྲེ་མང་བོ་ཡོད་པ་དང་འདྲེ་མང་བོས་ཁོ་ཚོ་བྱིད་རོགས་ཀྱི་ལུ་བ་བྱེད་པར་སྐྱབ་བས་བུ་རྒྱུང་ལ་
ཞེད་སྐྱབ་ཆེན་པོ་སྐྱེས། དེ་ནས་བུ་རྒྱུང་གིས་སྤོང་བོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འདྲེ་ཞིག་ཡོད་པ་མཐོང་། འདྲེ་དེས་ང་མ་བྱིད་ཅེས་ལབ།

བུ་རྒྱུང་མེད་པོ་དེ་སྤོང་བོ་དེར་འགོས་ནས་མར་ལ་བོབས། གལ་ཏེ་བྱོང་མི་འབབ་ན། ངས་སྤོང་བོ་འདི་གཙོན་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་ལབ།
འདྲེ་ཡིས་སྤོང་བོ་འདི་མ་གཙོན། ང་མར་ལ་འབབ་ཅེས་ལབ་ནས་མར་ལ་བབས་གིང་བུ་རྒྱུང་མེད་པོ་དེའི་ཁུག་མའི་ནང་དུ་རྒྱུད།
ཁོ་བྱིར་སྐུ་ལ་སྐུའི་བྱིས་དུ་ལོག་སྐབས་འདྲེ་ཡིས་བམ་མཁར་སྤོང་དང་ཞེས་བཤད།

བུ་རྒྱུང་མེད་པོ་ཡིས་ཅི་ཟེར་ཞེས་ལབ་པ་ན་འདྲེ་དེ་མེད་པར་གྱུར།

བུ་རྒྱུང་གི་ཡིད་སྤོང་ཞིང་ཐེངས་ཇེས་མར། ངས་འདྲེ་ལ་ཚིག་འབྲུ་གཅིག་གྱུར་མི་བཤད་ཅེས་ལབ་ནས་བྱིར་འདྲེ་ཡོད་སར་ལོག་པ་དང་འདྲེ་སྤོང་
བོ་ལས་ངངས། ཁོའི་ཁུག་མའི་ནང་དུ་བཞག་ནས་བྱིར་སྐུ་ལ་སྐུའི་བྱིས་དུ་ལོག་འགོ་བརྩམས།

ཐེངས་འདིར་ཁོས་འདྲེ་བྱིད་ནས་སྐུ་ལ་སྐུའི་བྱིས་དུ་འབྱོར། ཁུག་མ་ཐང་ལ་འཕྲོག་པའི་སྤང་ཏག་ཏག་ལ་ཁོས་ང་གཉིད་ནས་ཆད་སོང་ཞེས་
བཤད་པ་ན། འདྲེ་དེ་ཡལ་འགོ་བརྩམས། བླ་མས་འདྲེ་ཡི་སྐྱ་ཉག་མ་གཅིག་བཟུང་ནས་བལ་ཞིང་བུ་རྒྱུང་མེད་པོར་འདྲེ་སྐྱ་དེ་ཁོའི་ཁང་གྲོང་དུ་བྱོང་རྒྱ་
གདམས།

བུ་རྒྱུང་མེད་པོས་དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པ་དང་རྒྱུང་ཙམ་འགོར་ཇེས་སྐུ་ལ་སྐུའང་ཁོ་ཡོད་སར་ཐོན། སྐུ་ལ་སྐུས་ཁོ་ཚོས་འདྲེ་སྐྱ་སྤེད་དུ་བརྒྱོས་པའི་
བསྟན་བཙུན་འདོན་བྱུང་བར་བཤད།

སྐུ་ལ་སྐུས་ཐོག་མར་བསྟན་བཙུན་ལ་གཟིགས་ནས་འཛམ་གླིང་འདི་དྲང་གཟུ་ལྟན་པར་ཤོག། མཐོ་དམན་གྱི་བྱོང་པར་མེད་པ། དབུལ་ལྷུག་གི་
བྱོང་པར་མེད་པ། ཡག་བཙོག་གི་བར་བྱོང་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་སྤོན་ཞེས་བརྟོན།

དེ་ནས་བུ་རྒྱུང་མེད་པོས་བསྟན་བཙུན་བཙུན་དེ་ལ་བལྟས་ནས་འཛམ་གླིང་འདི་དྲང་བདེན་མིན་པ། མཐོ་དམན་ཡོད་པ། དབུལ་ལྷུག་གི་བར་བྱོང་
ཡོད་པ། ཡག་བཙོག་གི་བར་བྱོང་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་སྤོན་ཞེས་བརྟོན།

ཉིན་དེ་ནས་བཟུང་། འཛམ་གླིང་འདི་མཐོ་དམན་ཡོད་ལ། དབུལ་ལྷུག་ཡོད་པ། ཡག་བཙོག་གི་བར་བྱོང་ཡོད་པ། བཏང་སྤོང་མས་མིན་པ་ཆེ་
ཤོས་སྐྱུ་གྱུར།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཚ་
བསྐྱིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- a. After that day the world had highs and lows, ____
- b. One day three boys ____
- c. The crow suddenly tumbled from out of the tree, ____
- d. The King's son said the same and ____
- e. The Lama quickly snatched out one of the ghost's hair and ____
- f. The poor boy climbed the tree and said, "Come down. ____
- g. The poor boy sadly said, "Next time I won't ____
- h. The poor boy sat ____
- i. Then he went back to the ghosts' place, got the ghost out of the tree, ____
- j. Then the ghost climbed down and ____
- k. Then the poor boy ____
- l. This time he reached ____

PART II

1. dejectedly by the tree.
2. got into the poor boy's bag.
3. If you don't, I will cut down this tree."
4. poor and rich, beautiful and ugly, and became very unfair.
5. put him in his bag, and started to the Lama's home again.
6. saw a ghost in a tree.
7. say a word to that ghost."
8. the Lama's home with the ghost.
9. told the poor boy to take the ghost's hair to the roof of his home.
10. turned into a Lama, and took the poor son to his home.
11. went home to get his bow and arrows.
12. were playing together.

4. Put these words in the blanks below བ་སྣུད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཚ་སྐོང་ས།: a, the, to, in, over, by, out,
of, into, at, and.

- a. One was ____ king's son, one was ____ rich family's son, ____ one was ____ poor family's son.
- b. When they were about ____ start another game ____ King's son said, "Who can't shoot that crow sitting ____ that tree ____ there must pay ____ thousand coins."
- c. ____ rich family's son said, "I can shoot ____ crow."
- d. "I'll go ____ my home now ____ get my bow ____ arrows."
- e. ____ King's son said ____ same ____ went home ____ get his bow ____ arrows.
- f. ____ poor boy sat dejectedly ____ tree.
- g. He did not have ____ thousand coins.
- h. He did not even have ____ bow and arrows.
- i. ____ crow suddenly tumbled ____ tree, turned ____ Lama, and took ____ poor son ____ his home.

- j. _____ lama said, “There is _____ place where _____ ghost whose upper body is gold _____ whose lower body is silver lives.
- k. “There are other ghosts _____ this place.”
- l. “Some ghosts will ask you _____ take them but you shouldn’t.
- m. “_____ ghost that tells you not _____ take him is _____ one you should take.”
- n. “You must not speak _____ it after you begin carrying it.”
- o. _____ Lama took _____ poor boy _____ _____ ghosts’ place.
- p. _____ poor boy felt afraid because there were many ghosts _____ they all seemed _____ want him _____ take them.
- q. Then _____ poor boy saw _____ ghost _____ _____ tree.
- r. _____ poor boy climbed _____ tree _____ said, “Come down.”

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did the King’s son want to shoot?
- b. How much would they have to pay if they didn’t shoot it?
- c. Who didn’t have a thousand coins?
- d. What did the crow turn into?
- e. What was the ghost’s upper body?
- f. What was the ghost’s lower body?
- g. Where did the boy find the ghost?
- h. What did the Lama quickly snatch?
- i. What happened after the boy read the scriptures?

6. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར T དང་ནོར་ལུལ་ལ་F) རྟགས་རྒྱུ་བ།

- a. The rich man’s son didn’t have any money. **T F**
- b. The ghost was in a cave. **T F**
- c. As the ghost began to disappear, the boy snatched his hair. **T F**
- d. The Lama said to the poor boy he must not speak to the ghost. **T F**
- e. There was a scripture inscribed on the ghost’s hair. **T F**
- f. The boy read the scriptures the same way the Lama did. **T F**

A Man, a Rabbit, and a Wolf

སློབ་ཆུང་།

1. Vocabulary བསྟན།

valleys ལུང་བ།

collect firewood བུ་མ་འབྲུ་བ།

investigate འདྲི་གཙོང་བྱེད་པ།

hung out of བྱི་ལ་བསྐྱར་བ།

Grandpa (grandfather) སློ་བོ།

trick གཞེ་ཐབས།

gun band བོ་ལུ་ལུར།

meanwhile ཞོར་དུ། དུས་མཚུངས་སུ།

lunged གཙོང་བ། ཚྲོལ་བ།

Hey! ཀྱ་ཡེ།

gently འཇམ་པོའི་ངང་།

defeat བམ་པར་བཏང་བ།

went along a path to a hilltop དེ་དུ་འབྲུར་ཞིག་ཏུ་འཐེན་པའི་ལམ་ཐོག་ཞིག་དེད་ནས་སོང་བ།

alone in the world འཇམ་གླིང་ནས་གཅིག་ལུར།

earn money to live འཚོ་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲིར་མོ་འཚོལ་བ།

enormous (very big, huge) གཞོན་ཆེན་པོ། ཆེན་པོ།

jumped back བྱིར་མཚོངས་པ།

meat on your bones རྩོད་ཀྱི་རུས་སྤེང་གི་ཤ།

swear an oath མནའ་སྐྱེལ་བ།

yell ཚིག་ལོག་རྒྱག་པ།

agreed meeting place ཁ་ཆད་བྱས་པའི་ངོ་བུག་ས།

shouted འབོད་སྐད་བརྒྱབ་པ།

ax ལྷ་རེ།

saved བསྐྱབས་པ།

“What’s the matter with you?” རྩོད་ལ་དོན་ཅི་ཞིག་གྱུང་།

2. Text སྐབ་ཚན།

Zhuma and her son Lobsang lived in a house at the bottom of three big deep **valleys**.

One day Mother Zhuma suddenly became ill and died, leaving Lobsang **alone in the world**. Each day he went into the forest to **collect firewood**. He sold the wood to earn money to live.

A year later while he was collecting firewood he heard a strange sound. When he went to **investigate**, he saw an **enormous** wolf. It had long sharp fangs. A bright red tongue **hung out of** its mouth.

When Wolf saw Lobsang he ran to him and said, “Ha, ha! Today I have a sweet thing to eat and warm blood to drink. I haven’t smelled meat for seven days. I will eat you.”

Lobsang was frightened and **jumped back**. He said, “Please don’t eat me today. I haven’t eaten for three days. If you ate me now you wouldn’t feel full. Please eat me tomorrow **Grandpa** Wolf.”

Wolf said, “What you said is true. You will taste better with more **meat on your bones**. But I don’t believe that you will come back tomorrow. You might be trying to **trick** me. You must **swear an oath** that you will come back tomorrow.”

“If I am not here tomorrow, come to my home and eat me,” said Lobsang. Wolf then let Lobsang leave.

Lobsang was very worried. On the way back to his home he met a rabbit. Rabbit asked, “Brother, why are you so sad? You aren’t carrying any wood. **What’s the matter with you?**” Lobsang told Rabbit his problem.

“Don’t be afraid for I can help you. I have a plan,” said Rabbit. Lobsang found this hard to believe. He thought the rabbit was too small and too weak to help save him from the enormous wolf.

“Let’s go to your home,” said Rabbit. They went together to Lobsang’s home.

When they reached Lobsang’s home, Rabbit said, “Please make a wooden gun.” Lobsang quickly made a wooden gun and used a piece of rope for a **gun band**.

The next day they got up early, ate quickly, and went into the forest. On the way to the forest Rabbit said, “When I **yell**, you must say the King’s hunter is coming.”

Rabbit took the wooden gun and **went along a path** to a hilltop. **Meanwhile**, Lobsang went to meet Wolf. When he reached their **agreed meeting place** Wolf was waiting. Wolf said, “Now, I am going to eat you,” and **lunged** at Lobsang. But suddenly Wolf heard, “Be careful! The King’s hunter is coming. He’s got a gun.”

“Is the King’s hunter really coming?” asked Wolf.

Rabbit **shouted** to Lobsang, “**Hey!** What’s that beside you?”

“Please tell him I am a piece of wood,” said Wolf.

Lobsang shouted, “It’s a piece of wood.”

“Please hit it with your **ax**,” said Rabbit.

“Please hit me **gently**,” said Wolf. Lobsang hit Wolf very gently.

“Why does it make no sound?” said Rabbit.

“Please hit me hard,” said Wolf. This time Lobsang hit Wolf so hard on the head that he died. Rabbit’s plan had worked and Lobsang was **saved!**

Lobsang and Rabbit then became sworn brothers and had a wonderful and pleasant life together. Since that time most people do not eat rabbit meat.

ཞུས་པ། རི་བོང་དང་སྐྱུང་གི།

སྐྱུལ་མ་དང་ཁོ་མོའི་སུ་གཉི་གས་གཉིང་ཟབ་པའི་རི་ལུང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་མཐིལ་ན་ཆགས་པའི་ཁང་བ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཚོ་བ་བསྐྱུལ།

ཉིན་ཞིག་ཨ་མ་སྐྱུལ་མ་གྲོ་སུར་དུ་ན་ནས་ཆེ་ལས་འདས་ཤིང་ཆེ་རིང་འཛིག་ཏེན་འདི་ནས་རང་གཅིག་སུར་ལུས། ཉིན་གྲངས་ལ་ཁོ་ནགས་ཚལ་

ལ་ཁྱུ་མ་འཕྱུ་བར་སོང་། འཚོ་བའི་ཆེད་དུ་ཁོས་ཁྱུ་མ་བཙོངས་ནས་སྐྱོར་མོ་བཙའ།

ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་ནས། ཁོས་འགྲུབ་ཤིང་འཕུགས་པས་སྐྱེ་ལ་མཚན་ཞིག་ཐོས། ཁོ་ལྟ་བུར་སོང་བ་ན་སྐྱེ་གི་ཚེན་པོ་ཞིག་མཐོང་། སྐྱེ་གི་དེར་
མཚན་བརྗོད་པོ་ཡོད། ལྷོ་དམར་པོ་ཞིག་ཁོའི་ཁ་ནང་ནས་སྐྱེ་ལ་བསྐྱར་ཡོད།

སྐྱེ་གིས་སློབ་བཟང་མཐོང་བ་ན་ཁོའི་ཕྱོགས་ལ་བརྒྱགས་ནས་“ཉ་ཉ། དེ་རིང་ང་ལ་ཟ་རྒྱ་མང་མོ་ཁྲག་དྲོན་མོ་བཏུང་རྒྱ་ཡོད། ངས་ཉེན་འགའ་
ལ་ག་ཞིག་གི་དྲི་མ་ཡང་སྣོན་མ་ཐུབ། ངས་ཁྱོད་བཟང་རྒྱ་ཡིན་”ཞེས་ལབ།

སློབ་བཟང་སྐྱག་ནས་སྐྱེ་རུར་བརྒྱབ། ཁོས་“དེ་རིང་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་མ་འཚམ། ངས་ཉེན་མ་གསུམ་ལ་ཟ་མ་མ་ཐོས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ད་ཐོས་
ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཕོ་བུ་འགྲུང་རྒྱ་མ་རེད། ཨ་ཁུ་སྐྱེ་གི་ཁྱོད་ཀྱིས་སང་ཉེན་ང་བཟང་རོགས་”ཅེས་བཤད།

སྐྱེ་གིས་“ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་པ་བདེན་པ་རེད། ཁྱོད་ཀྱི་རུས་སྟེང་ན་ག་མང་པོ་ཡོད་ན་ཁྱོད་རེ་ཞིམ་ཡིན་རྒྱ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཕྱིར་འོང་བར་ང་
ཡིད་མི་ཚེས། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་མགོ་སྐོར་གཏོང་གིན་ཡོད་ན་བྲིགས་བྲིགས་མེད། སང་ཉེན་ཡོང་སྲིད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་མནའ་སྐྱེ་ལ་དགོས་”ལབ།

སློབ་བཟང་གིས་“གལ་ཏེ་སང་ཉེན་ང་འདི་གར་མ་ཡོང་ན་ངའི་བྲིམ་ན་ཡོང་ནས་ང་བཟང་བས་ཚོག་”ཅེས་བཤད་པ་ན། སྐྱེ་གིས་སློབ་བཟང་འགོ་དྲུ་
བརྒྱག

སློབ་བཟང་གིས་སེམས་ཁུར་ཚེན་པོ་བྱས། བྲིམ་དུ་ལོག་པའི་ལམ་ཁར། ཁོ་རི་བོང་ཞིག་ལ་ཐུག རི་བོང་གིས་“སྐྱེ་ལྷ། ཁྱོད་འདི་འདྲ་སྐྱག་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། ཁྱོད་ཀྱིས་བྲུམ་ཁུར་མེད་པས་ཁྱོད་ལ་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་”ཞེས་ལབ་པ་ན། སློབ་བཟང་གིས་ཁོའི་སྐྱག་དེ་བཤད།

རི་བོང་གིས་“སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། ངས་ཁྱོད་ལ་རོགས་བྱེད་བྱུང། ང་ལ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡོད་”ཅེས་ལབ། སློབ་བཟང་གིས་ཡིད་ཚེས་དཀའ་བར་
སྐྱུ། ཁོས་རི་བོང་ནི་རྒྱུང་ཞིང་ཉམ་ཐག་པས་ཁོ་སྐྱེ་གི་ཚེན་པོ་ཞིག་གི་ལག་ནས་སྐྱོབ་བྱུང་མ་འདོད།

རི་བོང་གིས་“ཁྱོད་ཚང་ལ་འགོ་དང་”ཞེས་ལབ་ནས་ཁོ་ཚོ་མཉམ་དུ་སློབ་བཟང་གི་བྲིམ་ལ་སོང་།
ཁོ་ཚོ་སློབ་བཟང་གི་བྲིམ་ལ་སོན་པ་ན། རི་བོང་གིས་“ཤིང་བོ་འུ་ཞིག་ལས་”ཅེས་བཤད་པར། སློབ་བཟང་གིས་མཁྱོགས་སྐྱུར་ངང་ཤིང་བོ་འུ་ཞིག་
ལས་ཐི་གུ་ཞིག་གིས་བོ་འུ་ཡོང་བཅོས།

ཕྱི་ཉེན་ཁོ་ཚོ་ནངས་སྐྱོམ་ལངས་ཤིང་ཟ་མ་མཁྱོགས་པོར་ཐོས་ནས་ནགས་ཚལ་དུ་སོང་། ནགས་ཚལ་དུ་འགོ་བའི་ལམ་ཁར། རི་བོང་
གིས་“ངས་ཤིང་ཀྱིས་བོས་པ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་བོའི་རྩོད་པ་ཡོང་གིན་འདུག་”ཅེས་སྐད་སྒྲོག་དགོས་”ཅེས་ལབ།

རི་བོང་གིས་ཤིང་བོ་འུ་ཐོགས་ཤིང་རྒྱུང་ལམ་ཞིག་བརྒྱུད་ནས་དེ་འདྲའུ་འུ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་འཛོགས། དེའི་ཞོར་དུ། སློབ་བཟང་སྐྱེ་གིར་ཐུག་པར་
སོང་། ཁོ་ཁོ་ཚོས་གོས་ཚད་བྱས་པའི་དོ་སྐྱག་སར་སོན་པ་ན། སྐྱེ་གིས་བསྐྱགས་ཡོད། སྐྱེ་གིས་“ད་ངས་ཁྱོད་བཟང་རྒྱ་ཡིན་”ཞེས་ལབ་ནས་རྩོ་
བཟང་ལ་གཅོད་འགོ་བརྒྱུམས། འོན་ཀྱང་སྐྱེ་གིས་“སེམས་རྒྱུང་གིས། རྒྱལ་བོའི་རྩོད་པ་སྐྱེ་བས་བྱུང་། ཁོར་མེ་མདའ་ཞིག་ཡོད་”ཅེས་བཤོས།

སྐྱེ་གིས་“རྒྱལ་བོའི་རྩོད་པ་རོ་མས་ཡོང་གིན་ཡོད་དམ་”ཞེས་དྲིས།
རི་བོང་གིས་སློབ་བཟང་ལ་“གྲུ་ཡེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལོགས་ཀྱི་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན་”ཞེས་སྐད་ཚེན་བོས་བཤད།

སྐྱེ་གིས་“ཁོ་ལ་ང་ནི་ཤིང་དུམ་ཞིག་ཡིན་པར་གོད་”ཅེས་བཤད།
སློབ་བཟང་གིས་“ཤིང་དུམ་ཞིག་ཡིན་”ཞེས་ལབ།

རི་བོང་གིས་“དེར་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེ་རེས་བསྐྱེན་དང་”ཞེས་ལབ།
སྐྱེ་གིས་“ང་ལ་ཡང་མོས་བསྐྱེན་དང་”ཞེས་ལབ་པ་ན་སློབ་བཟང་གིས་ཀྱང་སྐྱེ་གིར་ཉ་ཅང་ཡང་མོས་བསྐྱེན།

རི་བོང་གིས་“སྟ་རེས་བསྐྱུན་ན་སྐྱ་མེད་པ་ཅི་ཡིན”ཞེས་ལབ།
 སྐྱུང་གིས་“ང་ལ་ཤེད་ཀྱིས་བསྐྱུན་རོགས”བཤད་པ་ན་སྐྱོ་བཟང་གིས་མགོ་ལ་ཤེད་ཀྱིས་བསྐྱུན་པས་སྐྱུང་གི་བཀྲོངས། རི་བོང་གི་འཐབ་བཀོད་
 ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ཅིང་སྐྱོ་བཟང་ཡང་བསྐྱུབས།
 སྐྱོ་བཟང་དང་རི་བོང་གཉིས་ཤག་ཐོར་གྱུར་བ་དང་མཉམ་དུ་སྦྱིད་པོ་བདེ་མའི་འཚོ་བ་བསྐྱུལ།
 དུས་དེ་ནས་བཟུང་མི་མང་ཤོས་ཀྱིས་རི་བོང་གི་ག་མི་ཟེའོ།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྟད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོངས།: and, an, the, at, of, in, a.

- a. Zhuma ____ lived ____ ____ house ____ ____ bottom ____ three valleys.
- b. Mother Zhuma became ill ____ died, leaving Lobsang alone ____ ____ world.
- c. He went into ____ forest to collect firewood.
- d. He sold ____ wood to earn money.
- e. ____ year later he heard ____ strange sound.
- f. When he went to investigate he saw ____ enormous wolf.
- g. ____ bright red tongue hung out ____ its mouth.
- h. Wolf saw Lobsang, ran to him, ____ said, “Today I have ____ sweet thing to eat ____ warm blood to drink.”
- i. Lobsang was frightened ____ jumped back.
- j. “You must swear ____ oath that you will come back tomorrow.”
- k. “If I am not here tomorrow, come to my home ____ eat me,” said Lobsang.

4. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. ____ “Hey! What’s that beside you?”
- b. ____ “Is the King’s hunter really coming?” asked Wolf.
- c. ____ “Please hit it with your ax,” said Rabbit.
- d. ____ “Please hit me gently,” said Wolf.
- e. ____ “Please hit me hard,” said Wolf.
- f. ____ “Please tell him I am a piece of wood,” said Wolf.
- g. ____ “Why does it make no sound?” said Rabbit.
- h. ____ Lobsang and Rabbit became sworn brothers and had a wonderful life.
- i. ____ Lobsang hit the wolf very gently.
- j. ____ Lobsang shouted, “It’s a piece of wood.”
- k. ____ Rabbit shouted to Lobsang,
- l. ____ Rabbit’s plan had worked and Lobsang was saved!
- m. ____ Since that time most people do not eat rabbit meat.
- n. ____ This time Lobsang hit Wolf hard and he died.

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚོག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུལ་ལ་F) རྣམས་སླུར་ཚོག

- a. The mother and Wolf both died. **T F**
- b. Rabbit did not help Lobsang. **T F**
- c. Lobsang swore an oath. **T F**
- d. Wolf agreed to not eat Lobsang when they first met. **T F**
- e. Wolf is kind and Rabbit is unkind in this story. **T F**
- f. Rabbit's plan helped Wolf. **T F**
- g. Wolf died when Rabbit shot him with the gun. **T F**

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What was Rabbit's plan?
- b. How did Wolf die?
- c. Why did Lobsang's mother die?
- d. Why was Lobsang very worried?
- e. Where did Lobsang meet Wolf?

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕོབ་སྲུབ།

- a. Mothers do die.
- b. Lobsang loved his mother very much.
- c. Lobsang was a man.
- d. Clever weak animals may be able to **defeat** bigger animals.

Heart-Eyes

ཚོ་རིང་དབྱངས་སྒྲོན།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

livelihood འཚོ་བ།

schooling སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ།

received high marks ལྷན་འབྲས་མཐོན་པོ་སྤངས་པ།

controlled ཚོད་འཛིན་བྱས་པ། བཀག་གྱུ་བཅའས་པའི།

dried bread ཞོ་རེ་སྐམ་པོ།

polluted བཙོག་པོར་བཏང་པ།

dutiful ལས་ལ་བརྩོན་པ།

boarding school བཅའ་སྡོད་སློབ་ཤུ།

persevered ལྷན་མཁུའངས་བྱས་པ། ལྷོ་མི་ཡམ་པའི།

patient བར་རྒྱུད་རིང་མོ།

gather enough strength ཤེད་འདང་པོ་སྒྲིམ་པ།

readied ག་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་པ།

2. Text ལྷོབ་ཚན།

A father, a mother, and a son lived in a village. They sold wood for their **livelihood**. One day the father said to the mother, “We only have a son. I love him very much. He is like my heart. If I didn’t have a heart, I couldn’t live.”

The mother replied, “I feel the same. He is like my eyes. If I didn’t have my eyes, I couldn’t see.” From then on they called their son “Heart-Eyes.”

When the boy got older the father said, “I think our son is **dutiful**. We must send him to school. He is eight and old enough to go to school. If he eventually got a job and a salary we could live in comfort and ease.”

“But we have no money to pay for his **schooling**,” said the mother.

“We can get the money if we work for other people,” answered the father.

The parents then did work for other people and were able to send their son to a **boarding school** far from their home. They were only able to see him twice a year. He studied very hard and **received high marks**. Day after day, year after year, he **persevered** and studied hard. When he finished his schooling, he got a job in town and brought his parents to live with him.

By this time his parents were very weak because they were old and had worked too hard during their lives.

Later he married pretty young Zhaxi Zhuma. They eventually had a son and named him Zhaxi.

Some years later after Heart-Eyes’ mother died, Zhaxi Zhuma treated the grandfather badly. She **controlled** the family. Heart-Eyes never said anything about the way she treated his father.

The old man was sad but he was very **patient**.

One day Zhaxi Zhuma put the old man in the dark, cold basement of the house and only gave him **dried bread** to eat. The old man had no teeth so he could not eat the bread. Zhaxi knew his grandfather could not eat the bread and secretly gave him other food. When his mother discovered this, she beat Zhaxi.

The old man was so hungry and cold that he became very ill. He thought that if he could **gather enough strength** he would leave the house and beg for food outside on the street, but he could not move. He had no medicine and Zhaxi Zhuma would not give him any.

One day Zhaxi Zhuma said to Heart-Eyes, “Your father will die soon. He can’t stay here anymore. Our home will become dirty and **polluted** if he dies here. Tomorrow take him and throw him in a cave at the top of a mountain. I have **readied** a basket for you to carry him in.”

Although Heart-Eyes felt very sad, he said nothing. The next morning he put his father in the basket and then put the basket on his back. He took food and water with him. He put his father in the cave and put the food beside him. He felt very sorry for his father.

When he reached home with the empty basket, he wanted to throw it in the garbage. His son stopped him and said, “Don’t throw it away. I will keep it until you get old and then I will throw you into a cave because you have been so loving and kind to me.”

What the boy said amazed Heart-Eyes. He thought about how much his parents had loved him. He raced back to the cave to get his father but it was too late. His father was dead from hunger, cold, and illness.

སྒྲིང་མིག

ཕ་མ་ལུ་གསུམ་གྱི་དུང་ཚོ་ཞིག་ནས་མཉམ་དུ་འཚོ་སྤོང་བྱས། ཁོ་ཚོས་ཁྱུ་མ་བཅོངས་ནས་འཚོ་བ་རོལ། ཉེན་ཞིག་ཨ་ཕ་མ་ལ་ལ་དུ་ཚོར་བྱ་
 གཅིག་ལུ་ལས་མེད། ང་ཁོ་ལ་ཉ་ཅང་བརྟེ། ཁོ་ནི་ངའི་སྒྲིང་དང་འདྲ། གལ་ཏེ་ངའི་སྒྲིང་མེད་ན་ང་འཚོ་བྱུང་རྒྱུ་མ་རེད་ཅེས་བཤད།
 ཨ་མས་“ངའི་ཚོར་བ་ཡང་དེ་འདྲ་རེད། ཁོ་ནི་ངའི་མིག་དང་མཚུངས། གལ་ཏེ་མིག་མེད་ཚོངས་མཐོང་མི་བྱུང་”ཅེས་ལན་བཏབས།
 དེ་ནས་བརྒྱུད་ཁོ་ཚོས་བུར་སྒྲིང་མིག་ཅེས་བོས།
 བུ་རྒྱུང་ནར་སོན་པ་ན། ཨ་ཕས་“ངས་བལྟས་ན་ལུ་ཉེ་ཁ་ཉན་མཁན་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་ཁོ་སློབ་གྲུང་སྐྱེལ་དགོས། ཁོ་ལོ་བརྒྱུད་ཡིན་ལ་སློབ་
 གྲུང་འགོ་རན་རེད། གལ་ཏེ་ཁོས་མཐར་བུ་བ་ཞིག་རྟེན་ནས་རྒྱ་ཕོགས་བྱངས་ན་ང་ཚོས་ཀྱང་འཚོ་བ་སྐྱིད་པོ་བདེ་མོ་རོལ་བྱུང་”ཅེས་བཤད།
 ཨ་མས་“འོན་ཀྱང་ཁོ་སློབ་གྲུང་འགོ་བར་དུ་ཚོར་སློབ་མོ་འདང་བོ་མེད་”ཅེས་ལན་བཏབས།
 ཨ་ཕས་“གལ་ཏེ་ང་ཚོས་མི་གཞན་ལ་གྲུ་བརྒྱབ་ན་སློབ་མོ་བཅོལ་བྱུང་”ཅེས་ལན་བཏབས།
 དེ་ནས་ཕ་མས་མི་གཞན་ལ་གྲུ་བརྒྱབ་ནས་ཁོ་ཚོའི་བུ་ཕྱིས་ནས་ཐག་རིང་སའི་བཅའ་སྡོད་སློབ་གྲུ་ཞིག་ལ་བསྐྱེལ་བྱུང་སོང་། ཁོ་ཚོས་བུ་ལ་ལོ་
 གཅིག་རེར་ཐེངས་གཉིས་མ་གཏོགས་རེ་གའི་བྱུང། ཁོས་སློབ་སྦྱང་འབད་བཅོལ་བཞིན་ནས་སྐར་འབྲས་མཐོན་པོ་བྲངས། ཉེན་ཐོག་ལ་ཉེན་དང་ལོ་
 ཐོག་ལ་ལོ་བརྒྱས་ནས་ཁོས་སྦྱང་བཅོལ་ལྟོད་མེད་བྱས། ཁོས་སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ་ཉམས་ལེན་བྱས་ཚར་བ་ན། ཁོར་གྲོང་བརྒྱལ་ནས་བུ་བ་ཞིག་ཐོབ་
 པ་དང་ཁོས་ཕ་མ་གཉིས་ཁྲིད་ནས་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་རོལ།

སྐབས་དེར། ཁོའི་ཕ་མ་ལོ་ན་རྒྱས་ཤིང་ཚོ་གང་བོར་དཀའ་ལས་ཆེན་པོ་བྱས་པས་ལུས་རྒྱངས་ཞན་པར་གྱུར།
 རྗེས་སོར། ཁོ་བུ་མོ་ཡག་མ་བཟུ་ཤིས་སློབ་མ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱས། མཐའ་མར་ཁོ་ཚོས་བུ་ཞིག་བཅོལ་བ་དང་མིང་ལ་བཟུ་ཤིས་བཏགས།
 ལོ་འགའི་རྗེས་ནས། སྒྲིང་མིག་གི་ཨ་མ་འདས་རྗེས། བཟུ་ཤིས་སློབ་མས་སྐྱེས་པོ་གཉོར་སྦྱོང་བར་བྱས། ཁོ་མོས་ཁྲིམ་ཚང་ལ་ཁ་ལོ་བསྐྱར།
 ཁོ་མོས་ཁོའི་ཨ་ཕར་ལྟ་སྦྱོང་རི་འདྲ་འཛིན་པར་སྒྲིང་མིག་གིས་ཅི་ཡང་མ་བཤད།

མཛད་པོ་ཉ་ཅང་སྦྱོ་ནའང་ཁོས་ངང་རྒྱུད་རིང་མོ་བརྒྱུད།
 ཉེན་ཞིག་བཟུ་ཤིས་སློབ་མས་མཛད་པོ་སྐྱེས་ནས་པའི་ས་དོང་འབྲུགས་མོ་ནང་དུ་བཞག་ནས་ཟ་རྒྱུ་གོ་རེ་སྐྱེས་པོ་ཁོ་ན་བྱིན། མཛད་པོར་སོ་མེད་
 པས་གོ་རེ་སྐྱེས་པོ་ཟ་མ་བྱུང། བཟུ་ཤིས་ཀྱིས་སློབ་མོ་གོ་རེ་སྐྱེས་པོ་བཟའ་མི་བྱུང་ཤིས་ནས་སྐོག་ཏུ་ཁོར་ཟ་རྒྱུ་གཞན་བྱིན། ཨ་མས་དེ་ཤིས་པ་ན་
 ཁོ་ལ་བརྟུངས།

མཛད་པོ་ལྟོགས་ཤིང་གང་ནས་ཉ་ཅང་ན། ཁོས་གལ་ཏེ་ཤིང་བསྐྱིམས་བྱུང་རྒྱུ་ཁང་བ་འདི་དང་བུལ་ནས་སྤང་ནས་ཟ་མ་སྤང་བྱུང་བྱུང་
 འདོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་འགྲུལ་མ་བྱུང། ཁོ་ལ་སྐྱེན་མེད་ལ་བཟུ་ཤིས་སློབ་མས་ཁོ་ལ་ཅི་ཡང་མི་སྟེར།
 ཉེན་ཞིག་བཟུ་ཤིས་སློབ་མས་སྒྲིང་མིག་ལ་ཁྲིད་ཀྱི་ཨ་ཕ་མི་འགྲུངས་པར་འཆི་རྒྱུ་རེད། ཁོ་འདི་ནས་ད་སྔོང་མི་ཚོགས། གལ་ཏེ་ཁོ་འདི་ནས་འཆི་
 བ། དེད་ཚང་བཅོག་པོར་བརྗོ་རྒྱུ་དང་རྗི་མ་འགོ་རྒྱུ་རེད། སང་ཉེན་ཁོ་ཁྲིད་ལ་རི་སྟེང་གི་བྲག་སྐྱེས་ཅིག་གི་ནང་དུ་ཕོངས། ཁོ་ཁྱུང་བྱེད་དུ་ངས་ཁྲིད་ལ་
 སྤེ་བོ་ཞིག་གསྐྱིག་བྱས་ཡོད་ཅེས་ལབ།

སྒྲིང་མིག་གི་སེམས་ཉ་ཅང་སྦྱོ་ནའང་འོན་ཀྱང་ཅི་ཡང་མ་བཤད། ཕྱི་ཉེན་ནངས་མོར་ཁོས་ཁོའི་ཨ་ཕ་སྤེ་བོ་དའི་བཞག་ཅིང་སྤེ་བོ་རྒྱབ་ལ་ཁུར།
 ཁོས་ཟ་རྒྱུ་དང་བརྟུང་རྒྱུ་བྱེད། ཁོས་ཨ་ཕ་བྲག་སྐྱེས་དའི་ནང་དུ་བཞག་ཅིང་ལོགས་སུ་ཟ་མ་ཡང་བཞག། ཁོ་ཨ་ཕའི་ཆེད་དུ་ཡིད་ནོངས་ཆེན་པོ་སྐྱེས།

ཁོས་སྤོ་བོ་སྤོ་བ་བྱེད་ནས་ལུལ་ལ་འབྱོར་བ་ན། ཁོས་སྤོ་བོ་གད་སྤྲིགས་གྱི་ནང་དུ་འཕེན་ཚུལ་བྱས། ཁོའི་བུས་བཀག་ནས་སྤོ་བོ་མ་འཕེན།
 རྒྱུ་དང་ལ་བཅུ་ཞིང་དུ་བས་བས་ངས་སྤོ་བོ་དེ་རྒྱུ་མས་རེག་བར་དུ་བཟུང་ནས་མཐའ་མར་རྒྱུ་བྲག་ལུག་ཅིག་གི་ནང་དུ་འཕེན་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ལབ།
 སུ་རྒྱུ་གིས་ཅི་བཤད་པ་དེས་སྤོ་བོ་མིག་སྤྲིག་དུ་བཟུག། ཁོས་རང་གི་པ་མས་ཁོ་ལ་རི་འདྲ་གཅེས་པ་བསམས་ནས་སྤོ་བོ་བྲག་ལུག་ལ་བཟུགས་
 བས་ཨ་པ་ལེན་བསམ་མོད་འོན་ཀྱང་འབྱོ་དྲགས་སོང། ཁོ་ཨ་པ་གང་ལྟོགས་གྱིས་མནར་ཞིང་ན་ཚ་ལས་འདས་ཟིན།

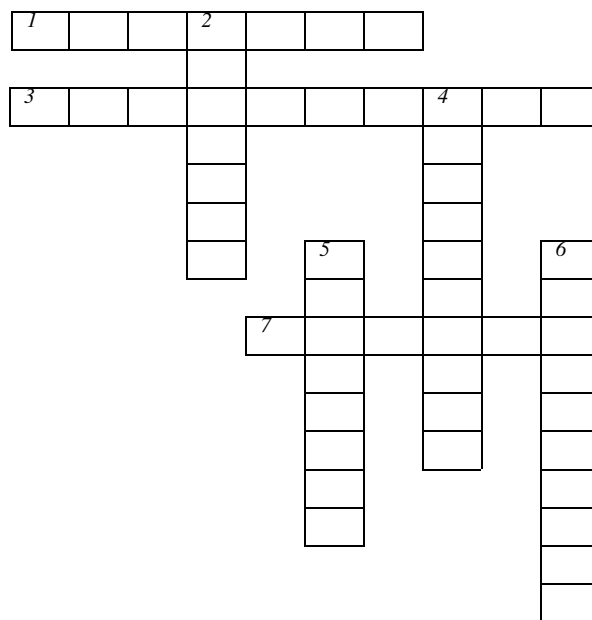
3. Put the sentences in the correct order. ག་ཤམ་གྱི་ཚོག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྤྲི་གས།

- a. ___ A father, a mother, and a son lived in a village.
- b. ___ His parents were old and had worked too hard during their lives.
- c. ___ Day after day he persevered and studied hard.
- d. ___ He raced back to the cave to get his father but it was too late.
- e. ___ He wanted to beg for food outside on the street.
- f. ___ He took food and water with him.
- g. ___ His son said, “I will throw you into a cave because you have been loving to me.”
- h. ___ Zhaxi Zhuma put the old man in a cold basement.
- i. ___ After Heart-Eyes’ mother died, Zhaxi Zhuma treated the grandfather badly.
- j. ___ He put his father in the basket.
- k. ___ The old man was sad but he was very patient.
- l. ___ The old man was hungry and cold.
- m. ___ The parents then did work for other people.
- n. ___ The father said, “I think our son is dutiful. We must send him to school.”

4. Write answers to these questions. རྩི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་ཐོབས།

- a. Why did the mother and father call their son “Heart-Eyes”?
- b. When did they send Heart-Eyes to school?
- c. How often did they see Heart-Eyes?
- d. Did Heart-Eyes study hard?
- e. Who did Heart-Eyes marry?
- f. How did his wife treat his father?
- g. Where did Zhaxi Zhuma put the grandfather one day?
- h. What did the grandson secretly give to his grandfather?
- i. When Zhaxi Zhuma discovered what her son had done, what did she do to him?
- j. What did Zhaxi Zhuma tell Heart-Eyes to do with his father?
- k. Why did his son stop him from throwing away the basket?
- l. When he raced back to the cave, was his father still alive?

5. Crossword ལྷ་མེད་ཀྱི་ཡི་གེ་གཤམ་ཅེད།

Across

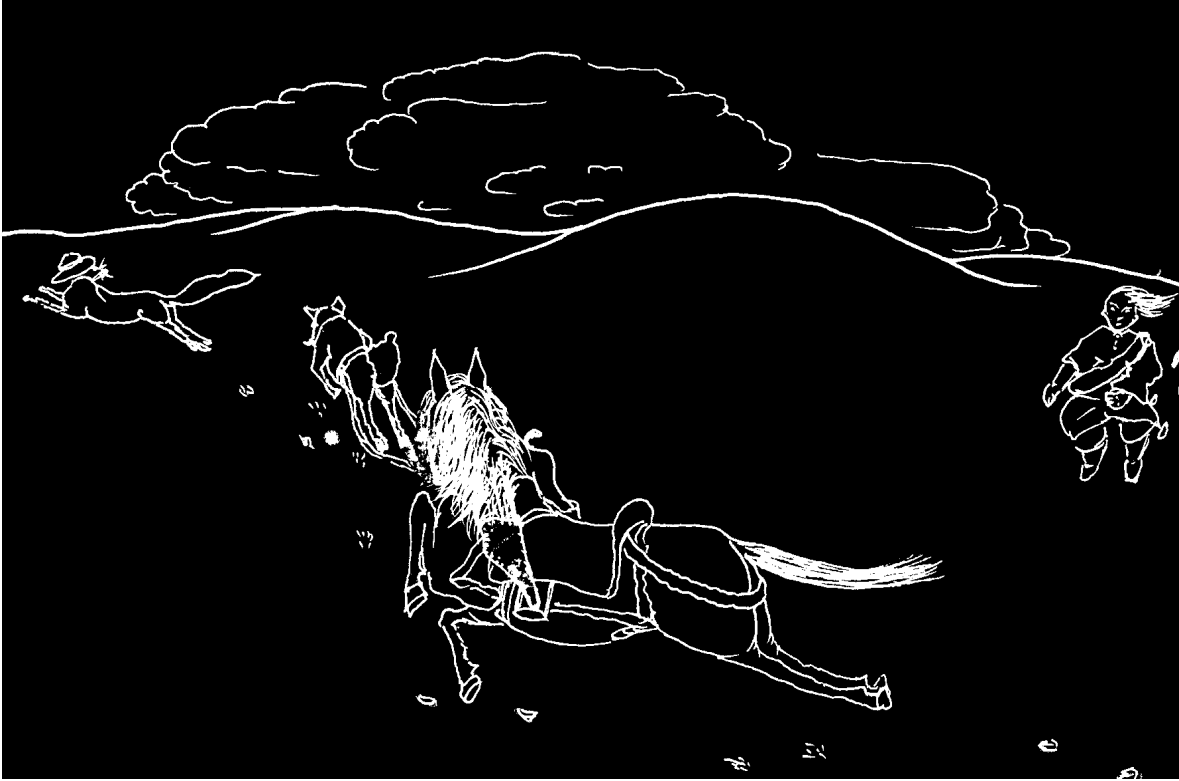
1. Zhaxi Zhuma said, “I have _____ a basket for you to carry him in.”
3. She _____ the family.
7. He thought that if he could _____ enough strength he would leave the house.

Down

2. The father said, “I think our son is _____.”
4. They sold wood for their _____.
5. The parents were able to send their son to a _____ school far from their home.
6. Day after day, year after year, he _____ and studied hard.

A Lazy Man Becomes Hardworking

ཚེ་རིང་ལྷ་མོ།

1. Vocabulary བསྟན།

led a lazy life ལེ་ལེའི་འཚོ་བ་བསྐྱལ་བ།

decided ཐག་བཅད་པ།

loaf of bread གོ་རེ་ལེབ་མོ་གཅིག

good sign ལྷ་ས་བཟང།

reins ཐུར་མདའ།

stuck འཐམས་པ། བསྐྱོན་པ།

laughingly དགའ་བའི་ངང་།

night had fallen ཐུན་རུབ་པ།

precious turquoise bead གཡུ་ཐེང་རྩ་ཚེན།

pretended ཡིན་ལུལ་བྱེད་པ། རླུང་བྱེད་པ།

murmuring ལུབ་ལྗིབ་བཤད་པ།

dismounted ཐུར་ལ་བབས་པ། རྫོང་ནས་བབས་པ།

slept from morning until night རངས་ནས་དགོང་དུ་ཉལ་བ།

change his habits གོམས་གྲོལ་རྒྱུར་བ།

heap of ash ཐལ་སྐྱངས།

fox ཐ།

chased རྗེས་ལ་བརྒྱགས་པ། བདས་པ།

weeping ཏུབ།

lamenting a death ཤི་སྐྱལ་གི་ཚེ་རེ་འདོན་བཞིན་པ།

collecting fuel འབྲུད་གིང་འབྲུབ།

frantic སེམས་འཚོག་པ།

entered the palace རོ་བྱང་ནང་དུ་འཇུག་པ།

delighted མགུ་བ། དགའ་བ།

2. Text སློབ་ཚན།

A couple lived in a tent near a beautiful city. The man **led a lazy life** and often **slept from morning until night**. The woman **decided** to try to **change his habits**. She hoped he would become hardworking and stop being lazy.

One morning she went outside and put a big round **loaf of bread** beside a **heap of ash**. Then she went back inside the tent and said to her husband, “Today is a wonderful day. Many birds have come to our ash heap. They are flying around something.”

The man decided that he must get up and see what had happened. When he went out to the ash heap he found a large piece of bread. He thought this was a **good sign** and said, “I am going hunting tomorrow.”

The next day his wife gave him some food she had prepared and then he rode off into a forest on his horse with a gun and a dog. He soon noticed a **fox** running into a big hole. He stopped his horse, **dismounted**, tied his gun on the horse’s back, and tied the **reins** to a rope around the dog’s neck.

The hole the fox had run into had two openings. He covered one opening with his hat and went to the other opening and built a fire inside. The fire **chased** the fox out of the other hole. When the fox came running out of the hole, the man’s hat **stuck** on its head.

The fox frightened the dog and horse. They ran away, leaving the man with nothing. The man was very sad as he began walking in search of his horse and dog.

Finally, he came to a camp. He asked the people at the camp if they had seen his horse and dog and the fox. He was so sad when he talked about what he had lost that he began **weeping**. The people at the camp said, “Today is a wonderful day and we are all very well. We don’t like you to weep,” and then they beat him. The man said nothing and, as he walked away, he began laughing.

Some time later he met a crowd of people. He **laughingly** asked them the same question he had asked the people at the camp. One man from the crowd said, “We are **lamenting a death**. Why are you so happy?” and then the people beat him.

The man continued walking and came to the King’s palace. Near the palace was an empty room. **Night had fallen** so he slept there until the next morning. When he woke up, he looked outside and saw a girl **collecting fuel**. She was the King’s daughter. As he watched her, he noticed the string around her neck break. A **precious turquoise bead** rolled into a small hole. A short time later the girl noticed that her turquoise was missing. She became so **frantic** and worried that she became ill.

The man **pretended** to be a monk and **entered the palace**. The King was very glad to see a monk because he thought he might be able to help his ill daughter.

“Welcome! If you can find my daughter’s valuable turquoise, I’ll give you anything you want,” said the King. The “monk” led the King outside, and pointed to different spots on the grassland while murmuring “No, no, no...” Finally he said, “Yes!” and pointed to where he knew the turquoise was.

The King dug into a small hole the “monk” pointed to and found the turquoise. A moment later when his daughter heard this, she was well again.

The King was **delighted**, thanked the “monk,” and gave him many gifts. Then the man left riding a horse the King had given him.

Later when he returned home, he became hardworking.

སྐྱེས་པ་ལེ་ལོ་ཅན་ཞིག་ལས་ལ་བརྩོན་མཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་བ།

ཁྱེད་ཀྱི་གཉེན་གྲོགས་ཀྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ཞིག་དང་ཐག་ཉེ་མའི་སྐྱེས་པ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྟུན། སྐྱེས་པ་དེས་སྐྱིད་ལུག་གི་འཚོ་བ་བསྐྱུལ་ཞིང་ནངས་
ནས་དགོང་བར་དུ་ཉལ་ནས་བསྟུན། སྐྱེས་པ་དེས་ཁོའི་གོམས་སྐྱེས་སྐྱུར་རྒྱུ་འོང་ཚོད་སེམས་བཅུངས། ཁོ་མོས་ཁོ་ལས་ལ་བརྩོན་མཁན་ཞིག་ལ་འགྲུར་
རྒྱུ་དང་ལེ་ལོ་ཅན་ཞིག་མི་བྱེད་པའི་རེ་བ་བཅུངས།

ནངས་མོ་ཞིག་ལ་ཁོ་མོ་སྐྱེས་པ་སོང་ནས་གོ་རེ་ལེ་མོ་ཞིག་ཐལ་སྐྱུངས་ཤིག་གི་སྟེང་དུ་བཞག། དེ་ནས་ཁོ་མོ་ཕྱིར་སྐྱེས་པ་ནང་དུ་སོང་ནས་ཁོ་མོའི་

ཁྱོད་ཀྱི་ལོ་འཁོར་ལོ་འཁོར་གྱི་ཉིན་མ་ཉེ་ཙམ་བཟང་བོ་ཞིག་རེད། བྱ་མང་པོ་དང་ཚོའི་ཐལ་སྤངས་ཀྱི་མཐའ་ལ་ཡོང་ཡོད། ཁོ་ཚོ་དངོས་པོ་ཞིག་གི་མཐའ་ལ་བསྐྱོར་
ནས་འཕྲུང་བཞེན་ཡོད་ཅེས་ལའ།

སྐྱེས་པ་དེས་ཁོ་མལ་ལས་ལངས་ནས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བར་དེས་པར་དུ་བཟླ་དགོས་སྟེ། ཁོ་ཐལ་སྤངས་ཡོད་སར་སོང་བ་ན་གོ་རྟེན་པོ་ཞིག་
ཉིད། ཁོས་འདི་ནི་ལྷ་ས་བཟང་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་ནས་མང་ཉིན་དེ་དུགས་ཚོན་པར་འགོ་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་ལའ།

ཕྱི་ཉིན་ཁོའི་རྒྱུ་མཐའ་ཁོ་ལ་ཁོ་མོས་ག་སྐྱིག་བྱས་ཟིན་པའི་ཟ་རྒྱ་འགའ་བྱིན། ཁོས་མེ་མདའ་ཞིག་འཕྲུང། བྱི་ཞིག་བྲིད། ཉེ་ལ་ཞོན་ནས་ནགས་
ཚལ་ཞིག་དུ་བྱིན། ཁོས་མ་འགྲུངས་པར་མ་ཞིག་ཁུང་བྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཇུག་པ་མཐོང་། ཁོས་ཉེ་ལ་དུག་དུ་བཅུག ཉེ་ལ་བང་ནས་བབས། མེ་
མདའ་ཉེ་ལ་རྒྱུ་ལ་བཏགས། སྤར་མདའ་བྱིད་སྐྱེ་ཡི་ཐིག་ཞིག་ལ་བཏགས།

མ་འཇུག་པའི་ཁུང་བྱུང་སྐྱོ་གཉིས་ཡོད། ཁོས་ཁོའི་ལྷ་མོས་སྐྱོ་གཉིས་བཀའ་བཀའ་ཅིང་ཁོ་སྐྱོ་གཞན་པ་ཞིག་དུ་སོང་ནས་ཁུང་བྱུང་བར་དུ་མེ་བྱས། མེ་
ཡིས་མ་དེ་ཁུང་བྱུང་ལས་བྱིར་དེད། མ་ཁུང་བྱུང་ལས་བྱིར་བྲོས་ཡོང་བ་ན། ལྷ་མོ་མ་མོའི་མགོ་ལ་བསྐྱོན་སོང་། མ་ཡིས་བྱི་དང་ཉེ་ལ་འདྲོགས་སུ་བཅུག ཁོ་
ཚོས་སྐྱེས་པ་དེ་ལ་དངོས་པོ་གཅིག་ཀྱང་མ་བཞག་པར་བྲོས་སོང་། སྐྱེས་པ་དེ་ཉེ་དང་བྱི་འཚོལ་བར་འགོ་སྐྱབས་སེམས་གཏིང་ནས་སྐྱོ།

མཐའ་མར། ཁོ་སྐྱར་ཞིག་ལ་ཐོན། ཁོས་སྐྱར་དེའི་མི་རྣམས་ལ་ཁོའི་རྟ། བྱི་དང་མ་མོ་མཐོང་མིན་དྲིས། ཁོས་བོར་སོང་བ་དག་གྲིང་བ་ན་ཡིད་
སྐྱོ་ནས་དུ་འགོ་བརྒྱུ་ས། སྐྱར་དེའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་དེ་རིང་ནི་ཉིན་མ་ཉེ་ཙམ་བཟང་བོ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་ཡང་བདེ་མོ་ཡིན། ཁྱོད་དུ་བར་ང་ཚོ་མི་
དགའ་ཞེས་ལབ་ནས་ཁོ་ལ་གཅར་རྒྱུ་བྱས། སྐྱེས་པ་དེས་འགོ་ཁར་ཅི་ཡང་མ་བཤད་པར་དུ་དགོད་བྱས།

དུས་རེ་ཞིག་འགོར་བ་ན། ཁོ་མི་ཚོགས་ཤིག་ལ་ཐུག ཁོ་དགོད་བཞེན་དུ་མི་རྣམས་ལ་ཁོས་སྐྱར་གྱི་མི་རྣམས་ལ་དྲིས་པའི་དྲི་བ་གཅིག་མཚུངས་
དྲིས། མང་ཚོགས་ཀྱི་ནང་གི་སྐྱེས་པ་ཞིག་གིས་ང་ཚོས་འདི་ན་ཤི་སྟེན་བྱེད་དུས། ཁྱོད་ལ་འདི་འདྲ་དགའ་སྐྱོ་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེས་བཤད་
ནས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་གཅར་རྒྱུ་བྱས།

སྐྱེས་པ་དེ་ལྷ་མཐུན་དུ་སོང་བ་ན་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ལ་ཐོན། ཕོ་བྲང་དང་ཉེ་ས་ན་ཁང་སྟོང་ཞིག་ཡོད། ས་རུབ་པ་ན་ཁོ་སང་ཉིན་ནངས་མོ་བར་དུ་
གཉིད་ལ་ཡུར། ཁོ་སང་ནས་བྱི་རོལ་ལ་བལྟས་པ་ན་སུ་མོ་ཞིག་གིས་ཁུང་འཕྲུ་བཞེན་པ་མཐོང་། ཁོ་མོ་ནི་རྒྱལ་པོའི་སུ་མོ་རེད། ཁོས་ཁོ་མོར་ལྷ་
དུས། མོའི་སྐྱེ་སྐྱེད་གི་སྐྱེད་པ་ཆད་སོང་བ་མཐོང་། གཡུ་ཡི་ཐྱེད་པ་རྩ་ཆེན་ཞིག་ཁུང་བྱུང་རྒྱུ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བྱིས། རེ་ཞིག་འགོར་རྗེས། སུ་མོ་
དེས་ཁོ་མོའི་གཡུ་པོར་སོང་བ་ཤེས། ཁོ་མོའི་སེམས་འཚོག་འགོ་བརྒྱུ་ས་པ་དང་སེམས་ཁུང་བྱས་ནས་ན་བྱུང་།

སྐྱེས་པ་དེ་བཅུན་པ་ཞིག་དུ་བརྟུན་ནས་ཕོ་བྲང་གི་ནང་དུ་འཇུག། རྒྱལ་པོས་བཅུན་པ་དེ་མཐོང་བ་ན། བཅུན་པས་ཁོའི་ན་ཚས་གཟིར་བའི་སུ་
མོ་སྐྱོ་བ་ཐུབ་འདོད་ནས། རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་ཉེ་ཙམ་དུ་བྱེས།

རྒྱལ་པོས་ཁྱོད་ལ་དགའ་བ་སུ་ལྟ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་སུ་མོའི་གཡུ་རྩ་ཆེན་དེ་རྟེན་ཐུབ་ན། ངས་ཁྱོད་ལ་ཅི་དགོས་སྟེན་ལའ་བར། བཅུན་
པ་དེས་རྒྱལ་པོ་སྐྱོ་ཁར་བྲིད་ནས་རྩ་ཆེན་ཐེང་གི་གནས་མི་འདྲ་བ་སྟེན་ཞོར་དུ་མིན། མིན། མིན་ཞེས་མ་ག་མོག་གོར་བཤད། མཐའ་མར་ཁོས་
“རེད་ཅེས་ཁོས་ཤེས་ཟིན་པའི་གཡུ་ཡོད་ས་དེ་བཟླ།

རྒྱལ་པོས་བཅུན་པས་བསྟན་པའི་ཁུང་བྱུང་བ་རྟོགས་ནས་གཡུ་རྟེད། རེ་ཞིག་གི་རྗེས་ནས། ཁོའི་སུ་མོས་འདི་ཐོས་པ་ན་ལུས་པོ་ཡང་བདེ་སོང་།
རྒྱལ་པོ་ཤིན་ཏུ་དགའ་ཞིང་བཅུན་པར་བཀའ་དྲིན་ཞུས་ནས་ལེགས་སྐྱེས་མང་པོ་བྱིན། སྐྱེས་པ་དེ་རྒྱལ་པོས་བྱིན་པའི་ཉེ་ལ་ཞོན་ནས་ཐུད་སོང་།
རྗེས་ནས་ཁོ་བྱིར་ཡུལ་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོ་ལས་ལ་བརྟེན་མཐུན་ཞིག་དུ་བྱུང།

3. Put these paragraphs in the correct order. ཚན་པ་འདི་དག་གི་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་པ།

- ___ (1) “Welcome! If you can find my daughter’s valuable turquoise I’ll give you anything you want,” said the King. The “monk” led the King outside, and pointed to different spots on the grassland while murmuring “No, no, no...”
- ___ (2) A couple lived in a tent near a beautiful city. The man led a lazy life and often slept from morning until night. The woman decided to try to change his habits.
- ___ (3) Finally, he came to a camp. He asked the people at the camp if they had seen his horse and dog and the fox. He was so sad when he talked about what he had lost that he began weeping.
- ___ (4) Later when he returned home, he became hardworking.
- ___ (5) One morning she went outside and put a big round loaf of bread beside a heap of ash. Then she went back inside the tent and said to her husband, “Today is a wonderful day. Many birds have come to our ash heap. They are flying around something.”

4. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་ཕོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་
བསྒྲིག་པ་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོ་པ།

PART I

PART II

a. change his habits ___	(1) a small hill of things that were burned
b. chased ___	(2) acted like
c. collecting fuel ___	(3) animal that looks like a dog
d. decided ___	(4) can't move something
e. delighted ___	(5) cooked flour and water
f. dismounted ___	(6) did not get out of bed all day
g. entered the palace ___	(7) did not like to work hard
h. fox ___	(8) do things differently
i. frantic ___	(9) got off a horse
j. good sign ___	(10) it became dark
k. heap of ash ___	(11) made up his mind
l. lamenting a death ___	(12) ran after
m. laughingly ___	(13) something that means things will be well
n. led a lazy life ___	(14) strings that go on a horse's head
o. loaf of bread ___	(15) talking quietly
p. murmuring ___	(16) to get wood and other things to burn
q. night had fallen ___	(17) to make sounds when you are happy
r. precious turquoise bead ___	(18) valuable small green ball
s. pretended ___	(19) very happy
t. reins ___	(20) very worried
u. slept from morning until night ___	(21) water came out of someone's eyes
v. stuck ___	(22) weeping because someone died
w. weeping ___	(23) went into a big building

5. Choose the correct word in bold. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྐྱོད་སྐྱོད་ཀྱི་ཅན་འདེམ་དགོས།

- a. One morning she **go/gone/went** outside.
- b. She **put/putting/putted** a big round loaf of bread beside a heap of ash.
- c. Then she **went/go/gone** back inside the tent.
- d. Today **was/is/am/are** a wonderful day.
- e. Many birds have **come/came/coming** to our ash heap.
- f. They are **fly/flying/flies/flew** around something.
- g. The man **deciding/decided/decidingly** that he must get up.
- h. When he **go/goes/went** out to the ash heap he found a large piece of bread.
- i. He **thinking/thought** this was a good sign.
- j. I **are/am/is** going hunting tomorrow.

6. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་འཁྲུལ་ལ་F) རྟགས་རྒྱུ་བ།

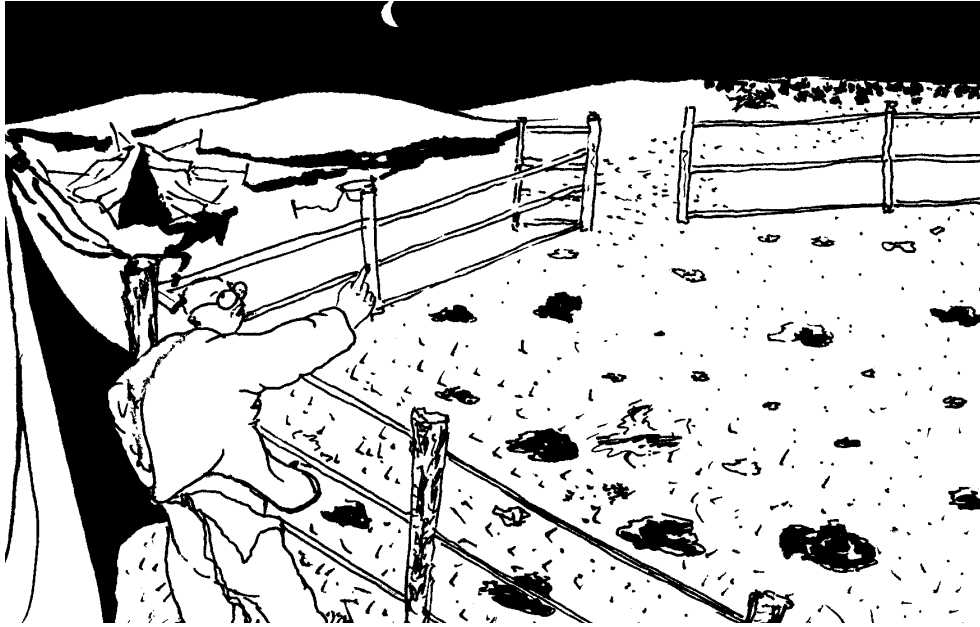
- a. The man found his horse, gun, and dog. **T F**
- b. Some people beat the man because he was laughing. **T F**
- c. Some people beat the man because he was weeping. **T F**
- d. Birds were flying around a piece of meat. **T F**
- e. The husband wanted his wife to become hard-working. **T F**
- f. The man married the King's daughter. **T F**
- g. The King's daughter lost her valuable watch. **T F**
- h. The man stopped being lazy. **T F**

7. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who lost a valuable bead?
- b. What lesson does this story teach?
- c. Why did the man stop being lazy?
- d. Why was the wife not happy with her husband?
- e. How did the man become rich?
- f. Why was the man looking for his horse and dog?
- g. Where did the man put his gun?
- h. What did the wife prepare for her husband?

The Frog Robber

མགོན་ཐང་སྒྲིད།

1. Vocabulary བ་སྒྲིད།

swollen སྐངས་བ།

a frog leapt out སྐལ་བ་ཞིག་བྱི་ལ་མཚོངས།

handsome སྐྱེག་བ། རོ་ཡག

a rich landlord ཞིང་བདག་ཕྱག་པོ་ཞིག

livestock ཕྱགས་ཚོག

wife ལུང་མ།

watchdogs སྐྱང་བྱི།

tiptoed འཇབ་ནས་སོང་བ།

yak shed ཕྱགས་ཁང་།

small turquoise lion གཡུ་ཡི་སེང་གེ་ལྷང་ལྷང་།

had neither children nor livestock བྱིས་པ་མེད་ལ་ཕྱགས་ཚོག་ཀྱང་མེད་བ།

painful knee added to her discomfort མི་བདེ་བའི་ཐོག་ལ་ཁོ་མོའི་སྐང་ན།

put a hammer up the other's sleeve གཞན་པ་དེའི་ཕུ་རུང་ནང་དུ་ཐོ་བ་བཞག་བ།

in a very high and loud voice སྐད་མགོ་མཐོན་པོ་ཞིག་གིས།

defecated བགང་སྒྲུག་བཏང་བ།

excrement སྒྲུག་བ།

needles རབ།

atop ལྗོངས་ལ་ན།

sheep's stomach ལུག་གི་གྲོང་ཕུ།

fresh dung ལྗི་བ་རྫོན་བ།

entrance སྐོ་ལམ།

drove the livestock away ཕྱགས་

ཚོག་དེད་ནས་སོང་བ།

treasure དགོན་ནོར།

Wake up! སོད་དང་།

robbers རག་བ།

delivered a baby བྱིས་པ་བཙམ་བ།

lit a fire མེ་སྒྲོན་བ།

trying to smother the fire མེ་

གསོད་ཅིས་བྱེད་བཞིན་བ།

punish him ཁོ་ལ་ཚད་བ་གཅོད་བ།

started to slip འགྲེལ་འགོ་བརྒྱམས་

བ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Many years ago, an old woman **had neither children nor livestock**. She lived by a river. One of her **knees** was very **painful** and this **added to her discomfort**.

One day her knee was very **swollen**. She warmed herself by a fire to ease the pain. Suddenly her swollen knee opened up and **a frog leapt out**. The old woman was very surprised and angry. She said, “I have no money and no children. I need money and food, not a frog!”

Just as she was about to throw the frog into the fire it said, “Dear Mother, I am your son. Keep me and one day I will help you.” The old woman thought for a moment and decided to let the frog live.

Many days later the frog became a **handsome** and strong boy. The old woman felt very happy.

Years passed and the boy grew older and stronger. His name was Dawa. One day his mother said, “Dawa, we have no food and money. We are very poor. You must find some food.”

Dawa knew this was true and decided to rob **a rich landlord** who had the most **livestock** and money in the village. That night Dawa waited near the landlord’s home until the landlord, his **wife**, the guards, and the **watchdogs** were asleep. Then he **tiptoed** to the **yak shed** and let all the yaks out. Then he killed the watchdogs and put two big black pots in their place.

He went inside the tent where the landlord and his wife were sleeping. Above the landlord’s bed there was a **small turquoise lion**. Dawa stole it, **defecated**, put the **excrement** in the treasure’s place, and put some **needles atop** the excrement.

He put a **sheep’s stomach** under the landlord’s wife’s bed.

Two guards were also sleeping in the tent. He put some grass in one guard’s hair and **put a hammer up the other’s sleeve**.

He went to the door, put some **fresh dung** at the **entrance**, and put a large stone on top of the tent door.

Finally, he **drove the livestock away** while shouting **in a very high and loud voice**. The landlord quickly woke up and immediately felt for his **treasure**. The needles coated in excrement pricked his fingers. Angry and fearful he shouted to his wife, “**Wake up**, wake up, robbers have come!”

His wife replied, “I **delivered a baby** last night and I can’t get up.”

The landlord shouted to the two guards. The guard with grass in his hair quickly **lit a fire**. The grass in his hair caught fire. The other guard, in **trying to smother the fire**, struck the man’s head with the hammer in his sleeve, killing him.

The guard was now afraid that the landlord would **punish him** and ran to the door. When he stepped on the dung he **started to slip** and grabbed a rope tied from the tent doorframe top to a stake in the ground. This made the stone Dawa had put on top of the tent door fall on his head.

Now the second guard was also dead.

The landlord ran out and called to his watchdogs. There was no answer. The landlord picked up some stones and threw one at a “dog.” There was the sound of breaking metal. He threw another stone at the other “dog” and heard the same sound. When he went near, he saw his “dogs” were broken pots.

Dawa ran home and showed his mother his treasures. She was happy and, later they lived a happy life together.

སྒྲུབ་བ་རྒྱུ་མ།

ལོ་མང་པོ་ཞིག་གི་སྐོར་དུ། རྒྱུ་མོ་ཞིག་ལ་བྱིས་པ་མེད་ལ་སྤྱུགས་ཚོག་གུང་མེད། ཁོ་མོ་ཚུ་ཁ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད། ཁོ་མོའི་ལུས་མོ་ཞིག་ཉ་ཅང་ན་བ་
དེ་མོའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཞིག་ཏུ་གྱུར།

ཉིན་ཞིག་ཁོ་མོའི་ལུས་མོ་ཉ་ཅང་སྐྱེད་སྤྱོད། ཁོ་མོ་མེ་ལ་བཅར་ནས་དྲོས་སུ་བཅུག་སྟེ་ན་ཟུག་བསྐྱེད་སྤྱོད། སྒོ་ལུང་དུ་ལུས་མོ་སྐྱེད་ཡོད་པ་དེ་ཁ་གསལ་
ནས་སྤྱུག་བ་ཞིག་ནང་ནས་ཕྱི་ལ་མཚོང་སྤྱོད། རྒྱུ་མོ་དེ་གཉིད་ནས་ཡ་མཚར་ཞིང་ཁོང་ཁྱོད་ལངས། ཁོ་མོས་“ང་ལ་སྒོར་མོ་མེད་ལ་བྱིས་པ་ཡང་མེད། ང་
ལ་སྒོར་མོ་དགོས་པ་ལས་སྤྱུག་བ་མི་དགོས་”ཅེས་སྤྱོད།

ཁོ་མོས་སྐལ་བ་མེ་སོག་ལ་འཕེན་ཅིས་བྱེད་པའི་སྐྱང་ལ་སྐལ་བ་ས་སྟོང་ཉེ་བའི་ཨ་མ་ལགས། ང་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ཕུ་ཡིན། ང་བཟུང་དང་ཉིན་ཞིག་
 ངས་ཁྱོད་ལ་རོགས་བྱེད་ཅེས་ལབ་པར། བླ་མོས་འདྲང་ཞིག་བརྒྱབ་རྗེས་སྐལ་བ་གསོན་དུ་འཇུག་རྒྱ་བྱས།
 ཉིན་འགའི་རྗེས་སྐལ་བ་དེ་ལུས་རྟེན་དར་བའི་ལོ་ཡག་ཞིག་ཏུ་གྱུར། བླ་མོར་དགའ་སྟོང་ཆེན་པོ་བཏང་།
 ལོ་རྒྱའི་འགོ་ས་དང་བརྒྱུན་ནས་སུ་རྒྱུང་རིམ་གྱིས་ནར་སོན་པ་དང་རྗེ་སྟོང་བས་ལ་སོང། ཁོའི་མིང་ལ་རྒྱ་བ་ཟེར། ཉིན་ཞིག་ཁོའི་ཨ་མས་“རྒྱ་བ།
 ང་ཚོར་ཟ་མ་དང་སྟོར་མོ་མེད། ང་ཚོ་ཉ་ཅང་མེད་པོ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱིས་ངས་པར་དུ་ཟ་རྒྱ་དེ་འཚོལ་དགོས་”ཅེས་བཤད།
 རྒྱ་བས་འདི་ནི་བདེན་པ་རེད་འདོད་ཅིང་སྟེ་བའི་ནང་སྐྱུགས་ཚོག་ཆེས་མང་བའི་ཞིང་བདག་ཅིག་ལ་རྟག་རྒྱག་རྒྱ་ཐག་གཅོད་བྱས། དགོང་མོ་
 དེར་ཞིང་བདག་ ཁོའི་ཚལ་མོ། སྲུང་མི་དང་སྲུང་ཁྱི་གཉིད་ལ་ཡུར་རེག་བར་དུ་རྒྱ་བ་ཞིང་བདག་ཚང་དང་ཉེ་ས་ནས་སྐྱུག་ནས་བསྟེན། དེ་ནས་ཁོ་
 སྐྱུགས་ཁང་དུ་འཇབ་ནས་ནག་ཚོག་ཚང་མ་སྟོར་འགོ་དུ་བཅུག། དེ་ནས་ཁོས་སྲུང་ཁྱི་བསད་ནས་ཁོ་ཚོ་གནས་སར་དེམ་ནག་པོ་ཆེན་པོ་གཉིས་བཞག་
 ཁོ་ཞིང་བདག་དང་ཁོའི་རྒྱུང་མ་ཉལ་ཡོད་སའི་སྐྱ་གུར་གྱི་ནང་དུ་འཇུག། ཞིང་བདག་གི་མལ་བྱིའི་གཉའ་ནི་གཡུ་ཡི་སེང་གོ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་ཡིན།
 ཁོས་གཡུ་ཡི་སེང་གོ་རྒྱུང་རྒྱུང་བརྟུན། སྐྱག་བཏང་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་སར་བཞག་ཅིང་ཁབ་འགའ་བཤང་སྐྱུག་གི་སོག་ལ་བཅུགས།
 ཁོས་ལུག་གི་གོང་དུ་ཞིང་བདག་གི་རྒྱུང་མའི་མལ་བྱིའི་འོག་ལ་བཞག་
 སྲུང་མི་གཉིས་ཀྱང་སྐྱ་གུར་གྱི་ནང་དུ་ཉལ་ཡོད། ཁོས་རྩ་འགའ་ཞིག་སྲུང་མི་ཞིག་གི་སྐྱ་ནང་ལ་བཞག་པ་དང་ཐོ་བ་ཞིག་སྲུང་མི་གཞན་པ་དེའི་
 ཕུ་རུང་ནང་དུ་བཞག་
 ཁོ་སྟེའི་སྐྱོགས་སུ་སོང་ནས་ལྷི་བ་རྟོན་པ་དེ་སྟོན་ལམ་ལ་བཞག་པ་མ་ཟད་སྐྱ་སྟེའི་ཀྱང་ལ་དོ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞག་
 མཐའ་མར་ཁོས་སྐྱད་སེང་མཐོན་པོ་སྟོག་བཞེན་དུ་སྐྱུགས་ཁྱུ་དེད། ཞིང་བདག་སྲུང་མོར་སང་པ་དང་སྐྱད་ཅིག་ཅམ་ལ་ཁོའི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་འདྲང་
 བརྒྱབ། སྐྱག་གིས་གཡོགས་པའི་ཁབ་ཀྱིས་ཁོའི་རྩ་ལ་འཛེར། ཁོང་ཁྱོད་དང་འཇིགས་སྐྱུག་གི་དབང་གིས་ཁོས་ཁོའི་རྒྱུང་མར་སོད་དང་སོད་དང་།
 རྟག་པ་ཐོན་བྱུང་ཞེས་ལབ།
 ཁོའི་རྒྱུང་མས་“མདང་དགོང་ངས་བྱིས་པ་ཞིག་བཅས་བསང་ལངས་མི་ཐུབ་”ཅེས་ལན་བཏབས།
 ཞིང་བདག་གིས་སྲུང་མི་གཉིས་ལ་གི་བཏབ་བསམ་ན། སྐྱ་གསེང་ན་རྩ་ཡོད་པའི་སྲུང་མིས་མགྲོགས་མོས་མེ་སྟོན། མགོ་སྟེང་གི་རྩ་མེ་ཤོར།
 སྲུང་མི་གཞན་པ་དེས་མེ་གསོད་ཅིས་བྱེད་སྐབས་སྐྱེས་པ་དེའི་མགོ་ལ་ཁོའི་ཕུ་རུང་ནང་གི་ཐོ་བས་གཞུས་ནས་བཀོངས།
 སྲུང་མི་དེ་ཞིང་བདག་གིས་ཁོ་ལ་ཆད་པ་གཏོང་འགོ་བར་སྐྱག་ནས་སྟོན་ཁར་བརྒྱགས། ཁོ་ལྷི་བ་དེའི་སྟེང་དུ་སྐྱོས་པ་ན་འགྲེལ་ལད་བྱས་པས་ཐེ་
 གུ་ཞིག་བཟུང། ཐེ་གུ་དེ་སྐྱ་སྟོན་ཀྱང་ནས་ས་སོག་གི་བྱིའུ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་འཕེན་ཡོད། དེས་རྒྱ་བས་སྐྱ་སྟེང་ལ་བཞག་པའི་དོད་ཁོའི་མགོ་ལ་ལྷུང་དུ་
 བཅུག།
 དེ་ནས་སྲུང་མི་གཉིས་པ་ཡང་གོངས།
 ཞིང་བདག་སྟོར་བརྒྱགས་ནས་ཁོའི་སྲུང་ཁྱི་པོས། འོན་ཀྱང་ཨ་ལན་ཅི་ཡང་མ་བྱུང། ཞིང་བདག་གིས་དོ་འགའ་བཏུས་ནས་དོ་གཅིག་བྱིའུ་
 སྐྱོགས་ལ་འཕངས་བ་ན། ལུགས་ལ་བརྒྱབ་པའི་སྐྱ་ཞིག་བྱུང། ཁོས་དོ་གཞན་ཞིག་བྱི་གཞན་པ་དེ་ལ་དབྱུགས་དུས་ཡང་སྐྱ་གཅིག་མཚུངས་སུ་
 བྱགས། ཁོ་ཉེ་སར་སོང་བ་ན། ཁོའི་སྲུང་ཁྱི་དེམ་ཆག་པོར་གྱུར་ཡོད།
 རྒྱ་བ་ཡུལ་ལ་བརྒྱགས་ནས་ཨ་མ་ལ་ཁོའི་རྒྱ་ལོར་བསྟན། ཁོ་མོ་ཉ་ཅང་དགའ་ཞིང་རྗེས་ནས་ཁོ་ཚོས་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་སྦྱིད་པོ་རོལ།

3. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. How did the two guards die? g. Why did one guard hit the other guard with a hammer?
b. Why did needles prick the landlord's fingers? h. Was Dawa always a frog?
c. Why did the landlord's wife think she had delivered a baby? i. Why were the pots broken?
d. What treasure did Dawa steal? j. Who killed the watchdogs?
e. Why did the old woman want to put the frog in the fire? k. Why did one guard's hair start to burn?
f. Who was Dawa? l. Why did Dawa and his mother live a happy life in the end?

4. Match the characters in Part I with the phrases in Part II. ཚན་བ་དང་བེའི་མི་སྣ་དང་ཚན་བ་གཉིས་བེའི་ཚོགས་ལུང་

གཉིས་སྐྱོར་དགོས།

PART I

- a. a frog ____ b. a guard ____ c. Dawa ____ d. old woman ____
e. the landlord ____ f. the landlord's wife ____ g. two watchdogs ____ h. yaks ____

PART II

- (1) a stone fell on his head (2) became a young man (3) broke two pots
(4) fingers were pricked by needles (5) had a painful knee (6) had straw in his hair
(7) killed a guard (8) killed the watchdogs (9) lived happily together
(10) she was very angry (11) stole a treasure
(12) thought she had delivered a baby (13) was handsome

5. Choose the correct word in **bold**. ཡང་དག་བེའི་ཐ་སྐད་སྣམ་གཤམ་གྱི་ཚན་བ་འདེམ་དགོས།

- a. He **going/went** to the door.
b. He **put/putted/puter** some fresh dung at the entrance.
c. He put a large stone **on/at/in top of** the tent door.
d. He **driving/drove/driver** the livestock away.
e. He was **shouted/shouting/shouts** in a very high and loud voice.
f. The landlord quickly **waken/woke** up.
g. He immediately felt **in/for/of/to** his treasure.

A Chest of Stones

དབང་དཔལ་འཛོམས།

1. Vocabulary བ་སྟོན།

collecting yak dung for fuel འཇུག་གིང་ལ་ནོར་གྱི་ལྷོ་བ་འཇུག་པ།

twenty years passed ལོ་ཉི་ཤུ་འདས་པ།

simple food ཟས་སྒྲབས་བདེ། ཟ་མ་ངན་ངོན།

grasped his walking stick ཁོའི་ལག་རྟོན་བཟུང་བ།

was treated unkindly མི་བྱམས་པར་སྟོར་བ།

saddened ཡིད་སྐྱོ་བ་བྱུག་པ།

permanently �གཏན་དུ།

established his own tent ཁོ་རང་གི་དངོས་གྲུ་གུར་བཟུང་བའམ་སྤབ་པ།

I broke a promise to our mother ཨ་མར་ཁས་ལངས་པ་དོན་དུ་མ་གནས་པ།

fetch water ལུ་ལེན་པ།

relatives ཉེ་དུ།

whispered ཤུག་གྱུ་བ་ཏུ་ལབ་པ།

loaned གཞན་ལ་བརྒྱུས་པ།

contained ཚུད་ཡོད་པ། རང་དུ་ཡོད་པ།

mounted a horse རྟ་ཞོན་པ།

2. Text ལྷོ་ཚན།

Pencu lived a happy life with his wife, Lhamo, and his sons Dorji, Renchin, and Gama in a big tent near a river. Lhamo worked at home milking and **collecting yak dung for fuel**. Every morning Pencu took the livestock to the mountain. Dorji, Renchin, and Gama did housework and helped their mother **fetch water**.

Twenty years passed. Pencu and Lhamo got older. One by one, the sons left their parents' home and each **established his own tent**.

Now, Pencu and Lhamo's lives were very simple. They lived in an old tent and they only had two sheep because they had given their other livestock to their sons. They ate **simple food**.

One day Lhamo died. Pencu was now alone. Some time later his cousin, Tsomu, visited his tent and was very sad to see the poor old man. Pencu had not eaten for days. He was old, weak, and thin. Tsomu gave Pencu some hot milk and *tsamba*. "Pencu, you don't need to live like this!" Tsomu said.

Then she left the tent and found two of Pencu's **relatives**. They talked about Pencu for half an hour and then hurried away. That afternoon Tsomu and the two men returned. Tsomu sat beside Pencu and said gently, "You need someone to care for you. Please come outside the tent and see who are there."

Pencu **grasped his walking stick** and left the tent. When he came outside he saw his three sons waiting for him. They were not pleased. They said, "One month he will live with Dorji, then with Renchin, and the following month with Gama." Pencu did as he was told. He **was treated unkindly** by each of them during his stay at their homes.

Three months later Tsomu came to visit. She learned what had happened and was **saddened** by what she heard. She **whispered** something to Pencu and then returned to her home.

The next day Pencu got up early and told Renchin that he would go to Lhasa. "Many years ago, I **loaned** one thousand *yuan* to a man in Lhasa. Now I have little time to live so I must get the money," he said. He **mounted a horse** and rode away. Some days later Pencu returned. Pencu's sons smiled when they saw him return and helped him get off his horse.

Renchin noticed that Pencu was holding a chest and thought that it must contain the money. "Father, did you get the money?" Renchin asked softly. Pencu said nothing. He sat on the grassland. His three sons sat around him.

"I was wrong, Father," Renchin said sadly. "I'm sorry. **I broke a promise to our mother.** She wanted me to take care of you. I did not keep my promise. I was unkind to you."

Pencu did not feel angry. He felt sorry for his son. Renchin said, "Now please come and stay **permanently** in my tent. I will be kind to you." Renchin helped Pencu stand and they walked together to Renchin's tent. Pencu entered the warm tent with his sons. That night Pencu was happy. He ate mutton, drank milk tea, and talked with his sons all night. His three sons were very kind to him because they were thinking of the locked chest. They very much wanted the money they thought it **contained**.

When Pencu died, his sons were not sad. They took the heavy chest, looked at each other, and smiled. Renchin opened the chest. It was full of stones. They took the stones out of the chest. There was no money inside.

They looked at their dead father and shouted angrily at him.

Tsomu heard them from her tent. She knew what had happened and laughed.

དོ་སྐྱེམ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག

ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཁོའི་རྒྱུ་མ་ལྟ་འཚོ་དང་ཁོའི་བུ་རྩོད་མེ། རིན་ཚེན། རྣམ་མ་བཅས་དང་མཉམ་དུ་རྒྱུ་འགྲམ་གྱི་སྐྱེ་གྱུར་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཚོ་བ་
སྦྱིད་པོ་ཞིག་རེལ། ལྟ་འཚོས་བྱིས་ནས་འོ་མ་བཞོ་བ་དང་འབྲུད་གིང་དང་ཕྱི་བ་བཏུས། བངས་གྲངས་ལ་ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱེས་ཐོག་རི་འགོར་དེད།
དོ་རྩོད་དང་རིན་ཚེན། རྣམ་མ་ཡིས་བྱིས་ལས་ལས་གིང་ཨ་མར་རྒྱ་ལེན་རོགས་བྱས།

ལོ་རི་ཉི་ཤུ་འགོར་སོང་། ལུན་ཚོགས་དང་ལྟ་འཚོ་ཡང་རེ་ཀྲས་སུ་སོང་། ལུ་ཚོ་ཡང་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་རང་རང་གི་བྱིས་ཐབ་བབས།
ད་ལྟ་ལུན་ཚོགས་དང་ལྟ་འཚོ་གཉིས་ཀྱི་འཚོ་བ་ཉ་ཅང་སྐྱ་རྒྱུ་ཡིན། ཁོ་ཚོ་སྐྱེ་གྱུར་རྙིང་བ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྐྱད་ཅིང་སྐྱེས་ཐོག་ཚང་མ་ཡང་ལུ་
ཚོར་བྱིན་བས། ཁོ་གཉིས་ལ་ལུག་གཉིས་མ་གཏོགས་མེད། ཁོ་ཚོས་ཟ་མ་ཡང་བན་དོན་ཟོས།

ཉིན་ཞིག་ལྟ་འཚོ་ཚོ་ལས་འདས། ལུན་ཚོགས་གཅིག་ལུས་ལུས། དུས་རེ་ཞིག་འགོར་བ་ན། ཁོའི་ཚ་མོ་མཚོ་མོ་ཁོའི་སྐྱེ་གྱུར་ནང་དུ་ཡོང་བ་ན་
སྙིང་རྗེ་བའི་རྒྱད་པོ་མཐོང་ནས་སེམས་སྒྲོ། ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཉིན་འགའ་ལ་ཟ་མའང་མ་ཟོས། ཁོ་ཉི་ཀྲས་གིང་ཉམ་ཐག་པ། ལུས་པོ་རིད་བའི་ཉམས་
ཤར། མཚོ་མོས་ལུན་ཚོགས་ལ་འོ་མ་ཚན་དེ་དང་རྩམ་བ་བྱིན། མཚོ་མོས་ལུན་ཚོགས་ལགས། བྱོད་འདི་ལྟར་འཚོ་དགོས་པའི་དགོས་མཁོ་
མེད་ཅེས་ལབ།

དེ་ནས་ཁོ་མོ་སོང་ནས་ལུན་ཚོགས་ཀྱི་གཉེ་གཉིས་རྙིང་ནས་ཁོ་ཚོས་ལུན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་རྒྱུ་སོགས་དུས་ཚོད་ཕྱིད་ཅི་མ་གྲིང་རྗེས་རྟབ་རྟབ་
པོར་བྱུང་སོང་། དེའི་ཕྱི་དྲོར་མཚོ་མོ་དང་སྐྱེས་པ་གཉིས་ཕྱིར་ཐོན་བྱུང་། མཚོ་མོ་ལུན་ཚོགས་ཀྱི་ལོགས་སུ་བསྐྱད་ནས་ཁོ་ལ་ངག་འཇམ་པོས་བྱོད་ལ་
གཉོར་མཁའ་ཞིག་མཁོ། སྐྱེ་གྱུར་གྱི་ཕྱིར་བྱུང་དང་སུ་ཡོང་ཡོད་པ་སྟོས། ཅེས་ལབ།

ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ལག་རྟེན་བབས་ཏེ་སྐྱེ་གྱུར་ནས་ཕྱིར་བྱུང་། ཁོ་སྐྱོར་ཐོན་པ་ན་ཁོས་ཁོའི་བུ་གསུམ་པོས་ཁོར་སྐྱེག་ཡོད་པ་མཐོང་། ཁོ་ཚོར་མ་
དགའ་བའི་ཉམས་འགྱུར་བྱུང་ནས་ཁོ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ལ་དོ་རྩོད་དང་། དེ་ནས་རིན་ཚེན། དེའི་སྐྱེ་གཞུག་མར་རྣམ་མ་དང་མཉམ་དུ་འདུག་རྒྱུར་བཤད།
ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཁོ་ཚོས་བཤད་པ་ཅི་བཞིན་དུ་བསྐྱབས། ཁོ་ཚོ་གསུམ་པོས་ལུན་ཚོགས་རང་རང་གི་བྱིས་ན་ཡོད་དུས་གཉོར་སྦྱིང་བན་བ་བྱས།

སྐྱེ་བ་གསུམ་གྱི་རྗེས་ནས། མཚོ་མོ་ལྟ་བུ་ཡོང་། ཁོ་མོས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ཤེས་པ་དང་ཁོ་མོས་ཅི་ཐོས་པ་དེས་ཁོ་མོ་ཡིད་སྦྱོར་བར་བརྟུག་ ཁོ་
མོས་ལུན་ཚོགས་ལ་དོན་འགའ་རེ་བུ་ལབ་བྱས་ནས་ཕྱིར་མའི་ཡུལ་དུ་བྱུང་སོང་།

ཕྱི་ཉིན་ལུན་ཚོགས་ནངས་སྐྱེ་མོ་ནས་མལ་ལས་ལངས་ནས་རིན་ཚེན་ལ་ཁོ་རང་ལྟ་སར་འགོ་རྒྱ་ཡིན་པ་བཤད། ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ལོ་དུ་མའི་
སྙིང་རྗེས་ལྟ་ས་ནས་མི་ཞིག་ལ་སྐྱོར་མོ་སྦྱང་གཅིག་བསྐྱིས། ད་ང་ལ་ཚོ་ཡང་དེ་འདྲ་མེད་པས་ངས་སྐྱོར་མོ་དེ་ཕྱིར་ལེན་དགོས་ཅེས་ལབ། ཁོ་རྟ་ཞིག་
ལ་བསྐྱོན་ནས་བཞུད་སོང་། ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས་ལུན་ཚོགས་ཕྱིར་སྐྱབས། ཁོའི་བུ་ཚོས་ཁོ་མཐོང་བ་ན་འཇུམ་བསྟན་ཞིང་ཁོ་རྟ་བང་ནས་ལེན་
རོགས་བྱས།

ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱེས་ཞིག་བབས་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་རིན་ཚེན་གྱིས་དེའི་ནང་དུ་སྐྱོར་མོ་བརྟུག་ཡོད་པར་བསམས། རིན་ཚེན་གྱིས་ཨ་པ་
ལགས། བྱོད་ཀྱིས་སྐྱོར་མོ་ལོན་ནམ་ཞེས་ངག་འཇམ་པོས་དྲིས། ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཅི་ཡང་མ་བཤད། ཁོ་རྩ་ས་སྟེང་ལ་བསྐྱད་པ་དང་ཁོའི་བུ་གསུམ་
པོ་ཁོའི་མཐོང་བསྐྱོར་ནས་ཐང་ལ་བསྐྱད།

རིན་ཚེན་གྱིས་ཨ་པ་ལགས། ང་འཇུག་སོང་། ཐུགས་རྒྱལ་མ་བཞེངས། ངས་ཨ་མར་ཁས་ལེན་བྱས་པ་བཅགས། ཁོ་མོས་ང་ལ་བྱོད་གཉོར་
སྦྱིང་བྱེད་རྒྱུར་རེ་ཡོད། ངས་རང་གི་དམ་བཅའ་དང་ལེན་མ་བྱས། ངས་བྱོད་ལ་དེ་འདྲའི་བྱམས་སྦྱིང་མ་བྱས་ཅེས་བཤད།

ལུན་ཚོགས་ཁོང་ཁོ་མ་ལངས་བར་བྱ་ཡི་དོན་དུ་སློང་རྗེ་སྐྱེས། རིན་ཚེན་གྱིས་“ངའི་སྐྱ་ནང་དུ་ཡོང་ནས་གཏན་དུ་ང་དང་ལྷན་དུ་སྡོད་”ཅིས་བཤད། རིན་ཚེན་གྱིས་ལུན་ཚོགས་ལ་ལངས་རྟོགས་བྱས་པ་དང་ཁོ་ཚོ་མཉམ་དུ་ལུན་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱ་ནང་དུ་སོང་། ལུན་ཚོགས་ཁོང་གི་མཉམ་དུ་སྐྱ་གུར་དོན་པོའི་ནང་དུ་འཇུག། དགོང་མོ་དེར་ལུན་ཚོགས་ལ་དགའ་བས་བརྟམ། ཁོས་ལུག་ག་ཚོས་གིང་འོ་ཇ་འབྲུང་བ་མ་ཟད་མཚན་གང་བོར་བྱ་དང་ཁ་བཏང་བྱས། ཁོང་གི་ལུག་སྐྱ་པོས་ཁོས་ཟླ་བརྒྱབ་པའི་སྐྱ་མ་དེ་བསམས་ནས་ཁོ་ལ་ཉ་ཅང་བྱམས། ཁོ་ཚོར་སྐྱ་ནང་གི་སྐྱ་རོ་མོ་བདག་འཛིན་བྱེད་པའི་འདུན་པ་ཚེན་པོ་སྐྱེས།

ལུན་ཚོགས་ཚེ་ལས་འདས་པ་ན། ཁོང་གི་བྱ་དག་མ་སྐྱོ་བར་སྐྱ་མ་ལྷིང་མོ་བྱེད་ནས་ཡན་ཚུན་ལ་བལྟས་ནས་བཤད། རིན་ཚེན་གྱིས་སྐྱ་མ་གྱི་ཁ་བྱེས། དེའི་ནང་དུ་རྫོ་ཡིས་བཀའ་། ཁོ་ཚོས་རྫོ་ཚང་མ་བྱིར་བཏོན། འོན་ཀྱང་སྐྱ་ནང་དུ་སྐྱ་རོ་མོ་མེད། ཁོ་ཚོས་ཨ་པ་གཤིན་པོ་ལ་བལྟས་ནས་ཁོང་ཁོས་སྐྱ་དེ་ལོག་བརྒྱབ། མཚོ་མོས་ཁོ་མོའི་སྐྱ་གུར་ནང་ནས་ཁོ་ཚོས་གི་འདེབས་པ་ཐོས། ཁོ་མོས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ཚོར་ནས་གད་མོ་ཤོར།

3. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གི་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. Pencu took the livestock to the mountain and Gama did housework. ____
- b. Lhamo worked at home milking and collecting yak dung for fuel. ____
- c. Now, Pencu and Lhamo’s lives were very simple. ____
- d. The sons left their parents’ home and each established his own tent. ____
- e. Pencu and Lhamo got older. ____
- f. Pencu lived a happy life with Lhamo, and his sons Dorji, Renchin, and Gama. ____
- g. They ate simple food. ____
- h. They lived in an old tent and they only had two sheep. ____
- i. Twenty years passed. ____

4. Each of the sentences below has at least one mistake. Underline the mistakes and then write correct sentences. གཤམ་གྱི་ཚོགས་གྲུབ་དག་ལ་ཉུང་མཐར་ཅོར་འཚུག་གཅིག་ཡོད། ཅོར་འཚུག་གི་ཞབས་ལ་དྲགས་བརྒྱབ་ནས་ཚོགས་གྲུབ་ཡང་དག་པ་བྲིས།

- a. Pencu put down his walking stick and left the tent.
- b. When he came inside he saw his three sons waiting for him.
- c. They were very pleased.
- d. They said, “One year he will live with Dorji, then with Renchin, and the next years with Gama.”
- e. Pencu did not do as he was told.
- f. He was treated kindly by each of them during his stay at their schools.
- g. Thirteen months later Tsomu came to visit.
- h. She learned what had happened and was very glad by what she heard.
- i. She shouted something to Pencu and then returned to her hospital.
- j. The next week Pencu got up late and told Renchin that he would go to Chengdu.
- k. “Many days ago, I loaned one hundred yuan to a woman in Beijing.”
- l. “Now I have much time to live so I must not get the money,” he said.

5. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཚ་
བསྐྱིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

PART II

a. "I will be ____	(1) not feel angry.
b. He ate mutton, drank milk ____	(2) the money they thought it contained.
c. He felt sorry ____	(3) his sons were not sad.
d. His three sons were very kind ____	(4) for his son.
e. Pencu did ____	(5) and stay permanently in my tent."
f. Pencu entered the ____	(6) kind to you."
g. Renchin helped Pencu stand ____	(7) and they walked together to Renchin's tent.
h. Renchin said, "Now please come ____	(8) warm tent with his sons.
i. That night Pencu ____	(9) was happy.
j. They very much wanted ____	(10) tea, and talked with his sons all night.
k. When Pencu died ____	(11) to him because they were thinking of the locked chest.

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. Stones are heavy.
- b. Children may not really love their parents.
- c. Lhasa is far away.
- d. Tsamba is a very good food.

White Cow and Poor Girl

ལྷན་མོ་སྒྱིད།

1. Vocabulary བསྟན།

forested ལྗོན་གིང་རྒྱས་པའི། འགས་ཚལ་གྱིས་ཤེབས་པའི།

slaughter དམར་གསོད། དམར་གསོད་བྱེད་པ།

flesh མི་ག

dressed up བཞོར་བྱས་པ།

handful ལག་པ་གང།

weeping འཇུག།

motioned ལག་བརྟན་བརྟན་པ།

mounted བསྐྱོན་པ།

permission ཚོག་མཚན།

in a flash རྒྱད་ཅིག་ཙམ་དུ།

best ཆེས་དགའ་བོ། ཆེས་བཟང་བོ།

2. Text སྒྲིབ་ཚན།

A mother did not love the youngest of her three beautiful daughters. The two oldest daughters had beautiful clothes while Youngest Daughter had only old dirty clothes.

The mother owned a white cow. When she told her two oldest daughters to take White Cow out to graze, she gave them a good meal to take with them. However, when she told Youngest Daughter to take White Cow out to graze, she gave her nothing.

One day Youngest Daughter was with White Cow in a **forested** area. Youngest Daughter was hungry and began eating some leaves. White Cow said, “Poor girl, come here. Shut your eyes and don’t open them until I tell you to.”

Youngest Daughter closed her eyes until White Cow said to open them. When she did open her eyes, she saw a lot of food on the ground. After that day White Cow always gave her food. Soon

Youngest Daughter became even more beautiful.

One day Youngest Daughter’s mother discovered White Cow was giving food to Youngest Daughter. She decided to slaughter White Cow.

The next morning when they were far from Youngest Daughter’s home, White Cow said, “Youngest Daughter, your mother and sisters know that I am helping you. They will **slaughter** me today. Don’t be sad. After I die, they’ll offer you some of my cooked **flesh**. Don’t eat it. Put some of my flesh and my bones in a bag and put it in the cave near the river. Let three days pass and then come to the cave. You will meet someone.”

White Cow was slaughtered that afternoon after they returned home. Youngest Daughter exactly followed White Cow’s instructions. Three days later she went to the cave and found White Cow very much alive. Youngest Daughter was so happy that she burst into tears.

“Don’t cry,” said White Cow. “I will help you again. Now you must go home. If you don’t, your mother will know what has happened.” Youngest Daughter agreed and went home.

The next day the prince of the local area invited all the girls of the country to a party. The two oldest daughters **dressed up** and got ready to go to the party with their mother. Youngest Daughter wanted to go too. Her mother threw a **handful** of barley into the ashes of their cooking fire and said, “After you put all the barley back in the bowl you may come to the party.”

After the mother and her two oldest daughters left, Youngest Daughter began **weeping**. Then White Cow appeared with many birds and very beautiful clothes. “Put on these clothes,” said White Cow. “Go to the party with me.”

Youngest Daughter looked at the ash and said, “But I must separate the barley from the ash.”

White Cow **motioned** to the birds. **In a flash**, the birds had picked up all the barley and put it in the bowl. Not a single grain remained in the ash.

Youngest Daughter felt very happy, put on the beautiful clothes, mounted White Cow, and soon they reached the party. When she arrived everyone looked at her. No one knew who this beautiful girl was—including her mother and her sisters. The prince saw her, fell in love with her at once, and danced with her the entire evening.

At the end of the party, he asked her to be his wife. She said that she must ask her mother for permission. Her mother was surprised to learn that the beautiful girl was her youngest daughter. She mumbled, “Uh... yes, of course... she can marry you. She is my **best** daughter.”

The prince and the girl later married and lived a happy life with White Cow.

བ་མོ་དཀར་པོ་དང་བུ་མོ་ལས་སྐྱུག་མ།

ཨ་མ་ཞིག་གིས་ཁོ་མོའི་བུ་མོ་མཛེས་མ་གསུམ་ནང་གི་རྩུང་ཤོས་ལ་མ་གཅེས། བུ་མོ་ཆེ་བ་གཉིས་ལ་འཚོར་གོས་ཡོད་པ་དང་བུ་མོ་རྩུང་ཤོས་ལ་
གོན་བ་རྙིང་བ་ལས་མེད།

ཨ་མར་བ་མོ་དཀར་པོ་ཞིག་ཡོད། ཁོ་མོས་བུ་མོ་ཆེ་བ་གཉིས་ལ་བ་མོ་དཀར་པོ་འཚོ་རུ་འཇུག་སྐབས། ཁོ་ཚོར་བཟང་ལྗུ་བཟང་བོ་བྱིར་དུ་བཅུག་
འོན་ཀྱང་བུ་མོ་རྩུང་ཤོས་ལ་བྱི་ནས་བ་མོ་དཀར་པོ་འཚོ་རུ་འཇུག་སྐབས་ཅི་ཡང་མ་བྱིན།

ཉེན་ཞིག་བུ་མོ་རྩུང་བ་བ་མོ་དཀར་པོ་དང་མཉམ་དུ་ནགས་ཚལ་རྒྱས་པའི་ས་ཆ་ཞིག་ན་ཡོད། བུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་ལྷོགས་ནས་ལོ་མ་ཟ་འགོ་བརྩམས།
བ་མོ་དཀར་པོས་“བུ་མོ་ལས་སྐྱུག་མ། རྩུང་ཤོག བྱི་མིག་རྩུམས། ངས་བྱིད་ལ་མིག་བྱེ་མ་ཟེར་བར་དུ་མ་འབྱེད་”ཅིས་བཤད།

བུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་གིས་བ་མོ་དཀར་པོས་མིག་བྱེ་ཟེར་བ་ན་མིག་བགྲད། ཁོ་མོས་མིག་བྱེས་པ་ན་ཐང་ན་ཟ་རྒྱུ་མང་བོ་ཡོད་པ་མཐོང་། ཉེན་དེའི་རྗེས་
ནས་བ་མོ་དཀར་པོས་ཁོ་མོར་རྒྱུན་དུ་ཟ་མ་བསྐྱུལ། མི་འགྲངས་པར་བུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་སྐར་བས་ཀྱང་རྗེ་ཡག་ལ་སོང་།

ཉིན་ཞིག་སུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་གི་ཨ་མས་བམོ་དཀར་པོས་སུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་ལ་ཟ་རྒྱུ་སྟེ་བཞེན་པ་མཐོང་ནས། ཁོ་མོས་བམོ་དཀར་པོ་བཤའ་རྒྱུ་བྱས།
ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར་བམོ་དཀར་པོ་དང་སུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱིས་དང་ཐག་རིང་སར་ཐོན་པ་ན། བམོ་དཀར་པོས་སུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་ལ། རྒྱུད་ཀྱི་ཨ་
མ་དང་རྒྱུད་ཀྱིས་གཅིན་མོ་གཉིས་ཀྱིས་ངས་རྒྱུད་ལ་རོགས་བྱེད་བཞེན་པ་ཤེས། དེ་རིང་ཁོ་ཚོས་ང་བཤའ་རྒྱུ་རེད། ཡིད་མ་སྟོ། ང་ཤི་རྗེས། ཁོ་ཚོས་
རྒྱུད་ལ་ངའི་གཞོན་མ་རེ་སྟེར་བ་མ་བཟུལ། ངའི་གདངས་ལ་རེ་ལྷག་མ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བཞག་ནས་རྒྱ་བོ་དང་ཉེ་བའི་བྲག་ལྷག་དེའི་ནང་དུ་ཞོག
ཉིན་མ་གསུམ་འགོར་དུ་བཅུག་རྗེས་ཕྱིར་བྲག་ལྷག་ལ་ཤོག་དང་། རྒྱུད་མི་ཞིག་དང་ཐུག་འགྲོ་ཞེས་ལབ།

ཁོ་ཚོ་ཡུལ་དུ་ལོག་རྗེས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུད་པོ་མོ་དཀར་པོ་བཤའ་ས། སུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་གིས་བམོ་དཀར་པོའི་གདམས་པ་རི་བཞེན་དུ་བསྐྱབས། ཉིན་གསུམ་
ཀྱི་རྗེས་ནས་ཁོ་མོ་ཕྱིར་བྲག་ལྷག་ལ་སོང་བ་ན་བམོ་དཀར་པོ་གསོན་པོ་ཡིན་པ་ཤེས། སུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་དགའ་ནས་མིག་རྒྱ་བཞུར།

བམོ་དཀར་པོས་མ་དུ། ངས་རྒྱུད་ལ་ཡང་བསྐྱར་རོགས་རམ་བྱེད། ད་རྒྱུད་ངེས་པར་དུ་ཡུལ་ལ་འགོ་དགོས། གལ་ཏེ་རྒྱུད་མ་སོང་ན། རྒྱུད་ཀྱི་
ཨ་མས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ཤེས་འགོ་ཞེས་བཤའ། སུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་འཐད་ནས་ཕྱིར་ཡུལ་ལ་ལོག

ཕྱི་ཉིན་ས་གནས་རྒྱལ་སྐྱེས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སུ་མོ་ཚང་མ་སྟོན་ཐོག་ལ་བོས། སུ་མོ་ཚེ་ཤོས་གཉིས་ཀྱིས་བཤོར་བྱས་ཤིང་ཨ་མ་དང་མཉམ་དུ་
སྟོན་ཐོག་ལ་འགོ་བར་སྟེ་ཤོན་བྱས་ཡོད། ཁོ་མོའི་ཨ་མས་ནས་སྐར་བ་གང་གིས་ཐལ་མགོར་བརྒྱབ་ནས་རྒྱུད་ཀྱིས་ནས་ཚང་མ་ཕྱིར་དཀར་ཡོལ་གྱི་
ནང་བཅུས་པ་ན་རྒྱུད་ད་གཞོན་སྟོན་ཐོག་ལ་ཡོང་ཚོག་ཅིས་ལབ།

ཨ་མ་དང་སུ་མོ་ཚེ་བ་གཉིས་བཞུད་རྗེས། སུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་དུས། དེ་ནས་བམོ་དཀར་པོས་བཤོར་ལུ་ལྟ་ན་སྟུག་པ་ཐོགས་ནས་བྱ་མང་པོ་དང་མཉམ་
དུ་ཐོན། བམོ་དཀར་པོས་ཐོན་པ་འདི་དག་ཐོན་ནས་སྟོན་ཐོག་ལ་སོང་ཞེས་བཤའ།

སུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་གིས་ཐལ་ལ་བལྟས་ནས་འོན་ཀྱང་ངས་ནས་དང་ཐལ་གཉིས་ངེས་པར་དུ་བགར་དགོས་ཟེར།

བམོ་དཀར་པོས་བྱ་རྒྱུས་ལ་བརྟུན། རྐྱད་ཅིག་ཙམ་ལ་བྱ་ཚོས་ནས་ཚང་མ་བཅུས་ནས་དཀར་ཡོལ་གྱི་ནང་དུ་བཞག་ བས་འབྲུ་གཅིག་
ཀྱང་ཐལ་ནང་ནས་མ་ལུས།

སུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་ལ་དགའ་བ་རབ་དུ་རྒྱས། འཚོར་ལུ་མན་བས། བམོ་དཀར་པོར་ཞོན་ནས་མི་འགྲུངས་པར་སྟོན་ཐོག་ལ་ཐོན། ཁོ་མོ་ཐོན་པ་ན་མི་
ཚང་མས་ཁོ་མོར་བལྟས། ཁོ་མོའི་ཨ་མ་དང་གཅིན་མོ་འདུས་པའི་མི་ཚང་མས་སུ་མོ་མཛེས་མ་དེ་སྟུ་ཡིན་པ་མ་ཤེས། རྒྱལ་སྐྱེས་ཀྱིས་ཁོ་མོ་མཐོང་
ཞིང་མོར་ཡིད་དབང་འཚོར་ནས་མཚན་གང་པོར་ཁོ་མོ་དང་ཞབས་བྲོ་བརྒྱབ།

སྟོན་མོའི་མཇུག་དུ་ཁོས་ཁོ་མོ་ཁོའི་རྒྱུང་མ་བཅའ་རྒྱུའི་ལུ་བ་བྱས། ཁོ་མོས་ཨ་མའི་ཚོག་མཚན་ལུ་དགོས་ཅེས་བཤའ། ཁོ་མོའི་ཨ་མ་སུ་མོ་
མཛེས་མ་དེ་ནི་རང་གི་སུ་མོ་ཐ་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཤེས་ནས་ཡ་མཚར། ཁོ་མོས་འོ། ཚོག་ ལོས་ཚོག་ ཁོ་མོ་རྒྱུད་དང་གཉེན་སྦྱིག་བྱེད་ཚོག་ ཁོ་མོ་ནི་ངའི་སུ་
མོ་མཚོག་ཡིན་ཞེས་ལུ་བ་ལྟོ་བ་བཤའ།

རྒྱལ་སྐྱེས་དང་སུ་མོ་གཉིས་གཉེན་སྦྱིག་བྱས་ནས་བམོ་དཀར་པོ་དང་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་སྦྱིད་པོ་ཞིག་རོལ།

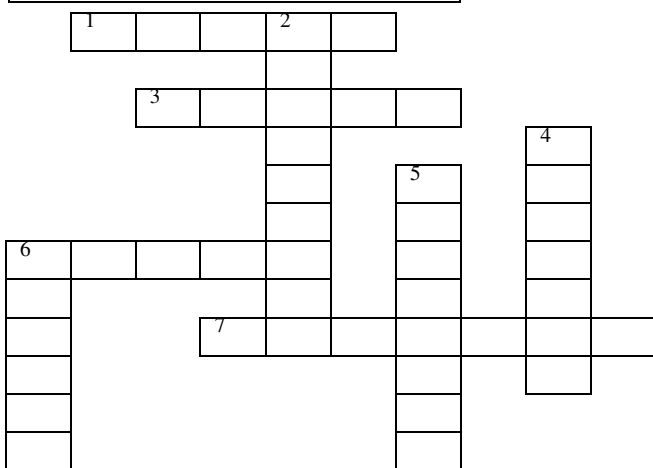
3. Put these sentences in the correct order. ཚོག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་རྒྱག་ཤ།

- “Put on these clothes,” said White Cow. “Go to the party with me.”
- A mother did not love the youngest of her three beautiful daughters.
- After that day White Cow always gave her food.
- In a flash, the birds had picked up all the barley and put it in the bowl.
- One day Youngest Daughter’s mother discovered White Cow was giving food to Youngest Daughter.
- Soon Youngest Daughter became even more beautiful.
- The prince of the local area invited all the girls of the country to a party.
- The prince and the girl later married and lived a happy life with White Cow.
- The prince saw her, fell in love with her at once, and danced with her the entire evening.
- She told her two oldest daughters to take White Cow out to graze.
- White Cow said, “Poor girl, come here. “
- White Cow was slaughtered that afternoon after they returned home.
- Youngest Daughter closed her eyes until White Cow said to open them.
- Youngest Daughter exactly followed White Cow’s instructions.
- Youngest Daughter felt very happy, and put on the beautiful clothes.
- Youngest Daughter began eating some leaves.

4. Write answers to these questions. ག་གམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who did the mother not love?
- When Youngest Daughter took the cow out to graze, what did her mother give her?
- Why did White Cow tell Youngest Daughter to close her eyes?
- Why did the mother slaughter White Cow?
- What did White Cow tell Youngest Daughter to do?
- What did the prince invite the local girls to?
- What did Youngest Daughter have to do to be able to go to the party?
- What appeared with White Cow?
- What did White Cow bring?
- Who did the prince fall in love with?

5. Crossword ལྷ་སྐད་ཀྱི་ཡི་གེའི་གའ་རྩེད།

Across

- “After I die, they’ll offer you some of my cooked _____.”
- In a _____, the birds had picked up all the barley.
- Youngest Daughter put on the beautiful clothes and _____ed White Cow.
- The two oldest daughters _____ up and got ready to go to the party.

Down

- She decided to _____ White Cow.
- She _____, “Uh... yes, of course... she can marry you.”
- One day Youngest Daughter was with White Cow in a _____ area.
- White Cow _____ed to the birds.

The Sun's Reply

སྒྲིབ་དཀར་རྒྱ།

1. Vocabulary བ་སྒྲིབ་དཀར་རྒྱ།

widower ཡུགས་པོ།

not only...but... མི་ཚད་...ད་ཅུང་།

recovering དབྱུགས་སོམ་པ། བྱ་པ།

unconscious བྲན་པ་མེད་པ།

justice བྲང་བཤེན།

sheep's wool བལ།

flick གཉིག་པ། གཉོར་བ།

only living relative གསོན་པའི་ཉེ་དུ་ལོ་ན།

collected fuel བྱ་མ་བཅུས་པ།

fainted བྲན་པ་བརྒྱུལ་བ།

sunstroke ཚད་པ།

westward ལུབ་ཕྱོགས་སུ་གཏོང་བའི།

rescue ལྷོབ་པ།

An old **widower** lived in a cottage in a beautiful forest with Dawa, his grandson. Dawa was the old man's **only living relative**. Dawa was very young and innocent. The man was very old and could not do any work. Dawa **not only** looked after his grandfather **but** he also did the housework, **collected fuel** from the forest, and fetched water.

Dawa's grandfather became seriously ill and Dawa cared for him day and night. The old man slowly improved. Spring was coming and the old man was nearly well. He could now stand for a few minutes. Dawa was very glad that his grandfather was **recovering**.

The old man had been ill in bed for a long time. Now that he was better, he wanted to sit in the sun. Dawa took his grandfather outside and helped him sit in a chair. The old man said, "I'm thirsty. I want to drink some water."

"I'll bring you some water immediately," said Dawa and went into the cottage. The old man now felt tired and **fainted** because of the heat from the sun.

Dawa returned, saw that his grandfather was **unconscious**, and thought he had died of **sunstroke**. He shouted, "What kind of sun are you to take Grandfather's life? I will look for your mother and look for **justice**."

The brave boy took a sack of wheat for food and walked **westward** looking for the sun.

On the way he met a herdsman. The herdsman asked, "Boy, where are you going?"

"I'm going to look for the sun's mother," replied Dawa.

The herdsman said, "Oh! People say the sun's mother is very kind. When you meet her, please ask her what I should do when the **sheep's wool** has grown so long that the sheep can no longer walk."

"I will," said Dawa.

"People also say that the sun's home is far away. Will you ever get there?" asked the herdsman.

"I can," said Dawa. "I'll get there even if it takes me a hundred years."

Later Dawa met a sheep. The sheep said, "Brave boy, let me help you. Hold onto my horns and I'll take you to the sun's mother." Dawa was surprised to hear this. He sat on the sheep's back and held its horns. The sheep leapt into the sky and flew westward. After a long time they reached a beach and saw a beautiful castle.

"This is what you have been looking for. Now, please go in. I'll wait for you," said the sheep.

Dawa knocked at the door. An old woman opened the door and said in surprise, "Boy, how did you get here?"

"Are you the sun's mother?" asked Dawa.

"Yes, can I help you?" replied the old woman. She let him into the palace and Dawa told her what had happened. The old woman gave him much delicious food to eat and said, "Don't worry, good child. When my son gets back, he will find a way to **rescue** your grandfather. Do you have anything else to ask me?"

"Yes," replied Dawa and told her what the herdsman had said. Just then, the sun came in. The old woman told her son what the herdsman had said.

The sun said, "The herdsman should cut the sheep's wool twice a year. The sheep won't be too hot and the herdsman can spin the wool for clothing and also make carpets."

The old woman then told her son about Dawa's grandfather. The sun said, "He's not dead. He only fainted because of the heat. **Flick** some cold water on his face and he'll be okay."

Dawa thanked them and left the castle. On his way home, he told the herdsman what the sun had said. When he got home, he did as the sun said and his grandfather was well. Since that time the grandfather and the grandson spent a happy life together.

ཉི་མའི་ཨ་ལན།

ལུགས་སོ་ཞིག་ཁོའི་ཚ་བོ་རྒྱ་བ་དང་མཉམ་དུ་ནགས་ཚལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་གི་ཁྲོད་ཀྱི་ཁང་རྒྱུད་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཚོ་སྡོད་བྱས། རྒྱ་བ་ནི་མཛད་
པོ་དེར་ཡོད་པའི་ཉེ་དུ་གཅིག་ལྟ་ཡིན། རྒྱ་བ་ནི་ལང་ཚོ་དར་ལ་བབས་པའི་མི་རྒྱུད་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་མཚན་དེ་མཉམ་ནས་ལས་ཀ་ལས་མི་ལྟ་བུ། རྒྱ་བས་
ཁོའི་སློབ་པོ་གཉེན་སྲིད་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད་བྱིས་ལས་སྲིད་བུ། ནགས་ཚལ་ནས་བྱུ་མ་འཕུ་བ། རྒྱ་ལེན་པའི་བྱ་བ་འདྲ་བསྐྱུངས།

རྒྱ་བའི་སློབ་པོ་ཉེ་ཙམ་ན་བས་རྒྱ་བས་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ལྟ་སྲིད་བྱས། མཛད་པོ་མཐར་གྱིས་རེ་བའི་མོང་། དབྱིད་ཀ་སྤྱོད་པས་ཡོང་བ་དང་མཛད་པོ་
ཡང་ཕལ་ཆེར་གཉིད་ནས་དུག་ཁོ་ཡར་འགྲོངས་ནས་སྐར་མ་འགར་འདུག་ལྟ་བུ། སློབ་པོའི་ནད་དུག་པས་རྒྱ་བ་ཉེ་ཙམ་དག་ལ།

མཛད་པོ་མལ་སར་ལྷུང་ནས་དུས་ལུན་རིང་བོ་ཞིག་འགོར། ནད་རེ་དག་ལ་སོང་བ་ན་ཁོ་ཉི་མའི་ལྗེ་ན་འདོད། རྒྱ་བས་ཁོའི་སློབ་པོ་ཕྱི་རོལ་ལ་
ཁྲིད་ཅིང་ཨོང་སྟེགས་སྟེང་དུ་འདུག་དུ་བཅུག། མཛད་པོས་“ང་སྟོམ་གི། ངས་རྒྱ་འཕུང་ན་འདོད”ཅེས་ཟེར།

རྒྱ་བས་“ངས་ལམ་སངས་ཁོང་ཁྲོད་ལ་རྒྱ་འཕུང་འོང”ཞེས་བཤད་ནས་ཁང་མིག་གི་ནང་དུ་འཇུག། ཉི་མའི་ཚད་པའི་སྤྲོ་བས་ཀྱིས་མཛད་པོ་ཐང་ཚད་ཅིང་
དབང་བོ་ཤོར།

རྒྱ་བ་ཕྱིར་ཐོན་ནས་ཁོའི་སློབ་པོ་ཚོར་བ་མེད་པ་ཤེས་ནས་ཚད་པ་ལས་འཚི་སོང་བར་འདོད། རྒྱ་བས་“ངའི་སློབ་པོའི་སྟོན་སྐབས་ནས་ཁྲོད་ནི་ཅི་
འདྲིའི་ཉི་མ་ཞིག་རེད་ཨང་། ངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཨ་མ་བཙའ་ནས་དྲང་བའི་འཚོལ་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་བོས།

ལུ་རྒྱུད་སྟོང་སྟོང་ལ་ཅན་དེས་གོ་ལུགས་གང་གོ་ལ་བྱིར་ནས་ལུ་བྱོགས་སུ་ཉི་མ་འཚོལ་བར་བྱིན།

ལམ་ཁ་ནས་ཁོ་རྗེ་བོ་ཞིག་ལ་ཐུག། རྗེ་བོ་དེས་“ལུ་རྒྱུད་ཁྲོད་གང་ལ་འགོ་ཞེས་དྲིས།

རྒྱ་བས་“ང་ཉི་མའི་ཨ་མ་འཚོལ་བར་འགོ”ཞེས་ལན་བཏབས།

རྗེ་བོས་“འོ། མི་རྣམས་ཀྱིས་ཉི་མའི་ཨ་མ་ནི་བྱམས་སེམས་ཉེ་ཙམ་ཆེ་བེད། ཁྲོད་ཁོ་མོར་ཐུག་དུས་ན། ལུགས་པལ་རིང་དུགས་ནས་ལུགས་འགོ་མི་
ཐུབ་དུས་ལ་ངས་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ཁོ་མོར་འདྲི་རོགས་”ཅེས་བཤད།

རྒྱ་བས་“ངས་འདྲི་དེས་ཡིན”ཟེར།

རྗེ་བོས་“མི་རྣམས་ཀྱིས་ཉི་མའི་བྱིས་ཉི་མའི་ཐག་ཉེ་ཙམ་ཆེ་བེད། ཁྲོད་དེ་གར་ཐོན་རྒྱ་ཡིན་ནམ”ཞེས་དྲིས།

རྒྱ་བས་“ང་ཐོན་ཐུབ། ལོ་བརྒྱ་འགོར་རུང་ངའི་གར་ཐོན་ཐབས་བྱེད་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་བཤད།

དེའི་རྗེས་ནས་རྒྱ་བ་ལུགས་ཅིག་ལ་ཐུག། ལུགས་དེས་“སློབས་པ་ཆེ་བའི་ལུ་རྒྱུད་ལགས། ངས་ཁྲོད་ལ་རོགས་བྱ། ངའི་རྩ་ལ་འཇུག་དང་ངས་ཁྲོད་ཉི་
མའི་ཨ་མ་ཡོད་སར་འགྲིད་འགོ”ཟེར་བ་ན་རྒྱ་བ་ལ་མཚར། ཁོ་ལུགས་གི་རྒྱབ་ལ་ཞོན་ཞིང་རྩ་ཅོར་འཇུག། ལུགས་དེ་གནམ་ལ་ལྡིང་ནས་ལུ་བྱོགས་སུ་
འཕུར། དུས་ལུན་རིང་བོ་ཞིག་འགོར་རྗེས། ཁོ་ཚོ་མཚོ་འགྲམ་ཞིག་ལ་ཐོན་པ་ན་མཁར་རྗོང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་མཐོང་།

ལུགས་གིས་“འདྲི་ནི་ཁྲོད་ཀྱིས་འཚོལ་བཞིན་པ་དེ་རེད། ད་སོང་དང་ངས་ཁྲོད་ལ་སྤྱོད་ནས་འདུག”ཅེས་བཤད།

རྒྱ་བས་སློབ་པོ་འཇུངས། མཛད་པོ་ཞིག་གིས་སློབ་པོ་ཤིང་ལ་མཚར་བའི་ངང་ནས་“ལུ་རྒྱུད། ཁྲོད་འདྲི་གར་རི་ལྟར་ཐོན་པ་ཡིན”ཞེས་དྲིས།

ལྷ་བས་ཁྱོད་ནི་ཉི་མའི་ཨ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས།

ཀྱང་མོས་ཡིན། ངས་ཁྱོད་ལ་རོགས་བྱེད་ཐུབ་པམ་ཞེས་ལན་བཏབས། ཁོ་མོས་སུ་རྒྱུ་ལོ་བྱང་ནང་དུ་ཡོང་དུ་བཅུག་པ་དང་ལྷ་བས་ཁོ་མོར་
བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་བཤད། ཀྱང་མོས་ཁོ་ལ་ཟ་མ་ཞེས་པོ་མང་པོ་བསྐྱུལ་ནས་སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། དྲིས་པ་བཟང་པོ། ངའི་སུ་ཕྱིར་ཐོན་པ་ན། ཁོས་
ཁྱོད་ཀྱི་སློབ་སློབ་པའི་ཐབས་ཤིག་རྟེན་བྱུབ། དེ་མིན་དོན་གཞན་པ་ང་ལ་བཅོལ་རྒྱུ་ཡོད་དམ་ཞེས་བཤད།

ལྷ་བས་ཡོད་ཅེས་ལན་བཏབས་ནས་ཁོ་མོར་ལྷག་རྗེས་བཤད་པ་ཚང་མ་ལབ། ཏག་ཏག་སྐབས་དེར་ཉི་མ་ནང་དུ་ཡོང། ཀྱང་མོས་ཁོ་མོའི་སུ་
ལ་ལྷག་རྗེས་བཤད་པ་ལབ།

ཉི་མས་འབྲོག་པ་ཚོས་ལོ་གཅིག་ལ་ལྷག་བལ་ཐངས་གཉིས་ལ་འབྲེག་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ལྷག་ཚད་པས་མི་གདུང་ལ་འབྲོག་པ་ཚོས་ལྷག་
བལ་གྱིས་གྱོན་ཆས་དང་ས་གདན་འཐག་སྐབས་ཅེས་ལབ།

ཀྱང་མོས་དེ་ནས་ཁོ་མོའི་སུ་ལ་ལྷ་བའི་སློབ་པོ་སློབ་གྱི་དོན་དག་བཤད། ཉི་མས་ཁོ་གི་མེད། ཚད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཁོ་བྱན་པ་གོར་བ་ཅམ་ཡིན།
ཁོའི་གདོང་ལ་རྒྱ་རེ་གཉིག་མ་ན་ཁོ་སང་འགྲོ་ཞེས་ལབ།

ལྷ་བས་ཁོ་ཚོར་བཀའ་དྲིན་ཞུས་རྗེས་མཁའ་གྲོང་དང་བྲལ། ཁོ་ལྷལ་དུ་ལོག་པའི་ལམ་ཁར། ཁོས་རྗེ་བོ་དེར་ཉི་མས་ཅི་གསུངས་པ་བཤད། ཁོ་
ལྷལ་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོས་ཉི་མས་ལབ་པ་ཇི་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་པ་ན་སློབ་པོ་དྲག་ དེ་ནས་བཟུང། སློབ་པོ་དང་ཚོ་བོ་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་དུ་སྦྱིད་པའི་འཚོ་
བ་རོལ།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་
བསྐྱིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

PART II

a. "I'll bring you some water immediately," _____ b. "People also say that the sun's home is far away. _____ c. "Yes, can I help you?" _____ d. "Yes," replied Dawa and _____ e. An old widower lived in a cottage in _____ f. Dawa thanked them _____ g. Dawa's grandfather became seriously ill _____ h. He shouted, "What kind of sun are you to take Grandfather's life? _____ i. Since that time the grandfather and _____ j. Spring was coming and _____ k. The man was very old _____ l. The sheep leapt into the sky _____ m. The sheep said, "Brave boy, let me help you. _____	1. a beautiful forest with Dawa, his grandson. 2. and could not do any work. 3. the old man was nearly well. 4. said Dawa and went into the cottage. 5. I will look for your mother and look for justice." 6. Will you ever get there?" asked the herdsman. 7. Hold onto my horns and I'll take you to the sun's mother." 8. and flew westward. 9. replied the old woman. 10. told her what the herdsman had said. 11. and left the castle. 12. the grandson have spent a happy life together. 13. and Dawa cared for him day and night.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Where did Dawa and his grandfather live?
- b. Could the grandfather do any work?
- c. When the grandfather became seriously ill, what did Dawa do?
- d. When did the grandfather become better?
- e. Where did he like to sit?
- f. When Dawa returned with the water, what did he think had happened to his grandfather?
- g. What was Dawa going to look for?
- h. Whom did Dawa meet as he traveled?
- i. What was the herdsman's question for the sun's mother?
- j. How did he get to the sun's mother?
- k. What did the sun say the herdsman should do?
- l. What did the sun say happened to his grandfather?

5. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྤྱིང་ཆ་སྐོང་ས།: a, an, the, in, with, and, after, from, of, into, for.

- a. ____ old widower lived ____ ____ cottage ____ ____ beautiful forest ____ Dawa.
- b. Dawa was ____ old man's only living relative.
- c. Dawa was very young ____ innocent.
- d. ____ man was very old ____ could not work.
- e. Dawa not only looked ____ his grandfather but he also did ____ housework, collected fuel ____ ____ forest, ____ fetched water.
- f. Dawa's grandfather became ill ____ Dawa cared ____ him day ____ night.
- g. ____ old man improved.
- h. Spring was coming ____ ____ old man was nearly well.
- i. He could now stand ____ ____ few minutes.
- j. The old man had been ill in bed ____ ____ long time.
- k. Now that he was better, he wanted ____ sit ____ ____ sun.
- l. Dawa took his grandfather outside ____ helped him sit ____ ____ chair.
- m. ____ old man said, "I'm thirsty. I want ____ drink some water."
- n. "I'll bring you some water immediately," said Dawa ____ went ____ ____ cottage.
- o. ____ old man now felt tired ____ fainted because ____ ____ heat ____ ____ sun.
- p. Dawa thought he had died ____ sunstroke.
- q. He shouted, "What kind ____ sun are you ____ take Grandfather's life?"
- r. "I will look ____ your mother and look ____ justice."

Gold Girl, Silver Girl, and Wood Girl

ཡི་གེ་སྐད་མཚོ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

riverside ལུང་གཤམ།

floated གཡེངས་པ།

wrap བྱིབས་པ། སྦྱིབས་པ། བཏུམ་པ།

hatchet ལྷ་རེ།

tear མིག་ལྷུ།

plopped down ལྷུང་བ། ལྷུང་བ།

sank བྱིང་བ། འཕྲིམས་པ།

beggars ལྷུང་བོ།

drowned ལུང་འཕྲིམས་པ།

intended to བྱིང་འདོད་སྦྱིས་པ། བྱིང་ཚིས་བྱས་པ།

in a bad mood ཁམས་མི་དྲངས་པ།

burned to death བསྐྱེགས་ནས་གཤི་པ།

2. Text ལྷོ་ཚེ།

Long ago, a king had two daughters and a servant. His oldest daughter was named Gold Girl, his youngest daughter was named Silver Girl, and the servant was named Wood Girl. Gold Girl had a gold bowl, Silver Girl had a silver bowl, and the servant had a wood bowl.

One day the three young women went to the **riverside** to play. Wood Girl had an evil heart. She said to Gold Girl and Silver Girl, “Let’s put our bowls in the river and see whose bowl floats.” The girls agreed.

First, Gold Girl put her bowl in the river, then Silver Girl put hers in and, finally, Wood Girl put hers in the river. Gold Girl and Silver Girl’s bowls **sank** to the river bottom. Only Wood Girl’s bowl **floated**. Gold Girl felt very afraid. She knew her father would be very angry if she lost her bowl. She jumped into the river to find it.

When Silver Girl saw this, she was very sad. She was afraid to return home without the bowls and without her sister. She told Wood Girl to go back to the palace and bring food. From that moment on Silver Girl and Wood Girl became **beggars**.

After many days of travel they came to a country where the King was about to choose a new wife. He had called all the young unmarried women of the country to his palace. The next morning he would **wrap** a flower in a cloth and throw it among the women. He would marry the woman who caught the flower.

When the King threw the flower, Silver Girl and Wood Girl were both standing among the women. Silver Girl caught the flower but Wood Girl snatched it out of her hands.

The King married Wood Girl. The new queen made Silver Girl her herdsman. Every day Silver Girl took the livestock out to the grassland to graze. It was a hard life and she did not have enough food to eat.

One day as she was herding she came to the river where her sister had **drowned**. Feeling cold, hungry, and sad, she cried out her sister’s name. To her surprise, Gold Girl rose out of the water and gave Silver Girl some food.

Gold Girl said, “After I jumped in the river, River King rescued and married me. If you can’t eat all of the food, don’t take it back with you. Hide it somewhere,” and then Gold Girl sank back into the river.

Silver Girl returned home with the food she could not eat. She had forgotten to hide it. When Wood Girl saw the food she angrily demanded, “Who gave you this food?”

Silver Girl honestly told her how she had seen her sister in the river and that Gold Girl had given her the food.

Wood Girl said, “Tomorrow I will herd the livestock. You cut the King’s hair.”

The next day Wood Girl took a **hatchet** with her when she went to herd. She **intended to** kill Gold Girl.

When Silver Girl was cutting the King’s hair, a **tear** fell on the King’s neck. The King asked, “Why are you crying?”

Silver Girl said, “Wood Girl went to the river to kill my sister.” Then she told him how she had caught the flower, how Wood Girl had snatched it away from her, and how she did not have enough food to eat.

The King was angry and sorry for all that had happened to Silver Girl. He and Silver Girl decided to kill Wood Girl. They dug a deep hole and made a fire in the bottom. They covered the hole with cloth and put food nearby.

When Wood Girl returned she was **in a bad mood** because she had not killed Gold Girl. When she **popped down** on the cloth she fell into the hole and **burned to death**.

Later Silver Girl married the King and they lived a very happy life together.

གསེར་མོ་མཚོ། དངུལ་མོ་མཚོ་དང་ཤིང་མོ་མཚོ།

ཕྱོད་ཚད། རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་སྐུས་མོ་གཉིས་དང་གཡོག་མོ་ཞིག་ཡོད། ཁོའི་བུ་མོ་ཆེ་ཤོས་ལ་གསེར་མོ་མཚོ་དང་བུ་མོ་ཆུང་ཤོས་ལ་དངུལ་མོ་མཚོ།
གཡོག་མོའི་མིང་ལ་ཤིང་མོ་མཚོ་ཟེར། གསེར་མོ་མཚོ་ལ་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་ཞིག་དང་དངུལ་མོ་མཚོར་དངུལ་གྱི་ཅ་ནེ་ཞིག་གཡོག་མོ་ལ་ཤིང་གི་ཅ་ནེ་
ཞིག་ཡོད།

ཉེན་ཞིག་བྱུང་མེད་གསུམ་པོ་ཚུ་འགམ་ལ་ཕྱེ་བར་སོང་། ཤིང་མོ་མཚོ་ཕྱག་དོག་ཆེ། ཁོ་མོས་གསེར་མོ་མཚོ་དང་དངུལ་མོ་མཚོ་ལ་ང་ཚོས་དེ་
ཚོའི་ཅ་ནེ་ཚུ་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་སྲུ་ཡི་ཅ་ནེ་ཚུ་ཁར་གཡེང་མེན་ལ་བལྟ་ཞེས་བཤད་པ་ན་བུ་མོ་ཚོ་འཐད་པ་བྱུང་།

ཐོག་མར། གསེར་མོ་མཚོས་ཁོ་མོའི་ཅ་ནེ་ཚུ་ནང་དུ་བཞག་ དེ་ནས་དངུལ་མོ་མཚོས་བཞག་ མཐའ་མར་ཤིང་མོ་མཚོ་ཡིས་ཅ་ནེ་ཚུ་བོའི་ནང་དུ་
བཞག། གསེར་མོ་མཚོ་དང་དངུལ་མོ་མཚོའི་ཅ་ནེ་ཚུའི་ཞབས་ལ་འཐིམ་ས། ཤིང་མོ་མཚོ་ཡི་ཅ་ནེ་ཁོ་ན་ཚུ་ཁར་གཡེང་ས། གསེར་མོ་མཚོ་ཉ་ཅང་སྐྱག
གལ་ཉེ་ཁོ་མོས་ཅ་ནེ་བོར་སོང་ན། ཁོའི་ཨ་ལ་གཉིང་ནས་སྐྱག་སྒྲོ་ཡིན་པ་ཁོ་མོས་ཤེས། ཁོ་མོ་ཅ་ནེ་འཚོལ་བར་ཚུ་ནང་དུ་མཚོང་ས།

དངུལ་མོ་མཚོས་དོན་དེ་མཐོང་ནས་ཡིད་སྟོ། ཅ་ནེ་དང་སྤིང་མོ་མེད་པར་ཁོ་མོ་ཕྱིར་ཡུལ་ལ་འགོ་བར་སྐྱག། ཁོ་མོས་ཤིང་མོ་མཚོ་ཕྱིར་ཕོ་བྱང་དུ་
ཟ་མ་ལེན་པར་བཏང་། དེ་ནས་བཟུང་། དངུལ་མོ་མཚོ་དང་ཤིང་མོ་མཚོ་གཉིས་སྤྱང་བོར་གྱུར།

འགྲུལ་སྒྲོན་ཉེན་མ་མང་པོ་བྱས་རྗེས། ཁོ་ཚོ་རྒྱལ་པོས་བཙུན་མོ་གསར་བ་ཞིག་ཁབ་དུ་བཞེས་ཕྱིས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཤིག་ལ་ཐོན། ཁོས་
རྒྱལ་ཁམས་དེའི་གཉེན་སྲིག་མེད་པའི་གསར་མོ་ཚང་མ་ཁོའི་ཕོ་བྱང་དུ་སྒྲོང་བསྟུ་བྱས། ཕྱི་ཉེན་ནངས་མོར་ཁོས་མེ་ཏོག་ཅིག་གོས་གྱི་ནང་དུ་བཙུག་
ནས་བྱུང་མེད་ཚོགས་གྱི་ནང་ལ་གཡུག་རྒྱ་ཤེད། སྐུས་མེ་ཏོག་འཛིན་བྱུང་ན་རྒྱལ་པོ་བྱུང་མེད་དེར་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རྒྱ་ཤེད།

རྒྱལ་པོས་མེ་ཏོག་དེ་གཡུག་ས་པ་ན། དངུལ་མོ་མཚོ་དང་ཤིང་མོ་མཚོ་གཉིས་ཀ་བྱུང་མེད་ཚོའི་ཁྲོད་ན་ལངས་ཡོད། དངུལ་མོ་མཚོས་མེ་ཏོག་
བཟུང་། འོན་ཀྱང་ཤིང་མོ་མཚོས་ཁོ་མོའི་ལག་ནས་བསྐྱབས།

རྒྱལ་པོ་ཤིང་མོ་མཚོར་གཉེན་སྲིག་བྱས། བཙུན་མོ་གསར་བ་ཡིས་དངུལ་མོ་མཚོ་ཁོ་མོའི་ཕྱག་སྐྱེ་ཤིང་བྱུང་བཙུག་ ཉེན་གངས་ལ་དངུལ་མོ་
མཚོས་ཕྱག་སྐྱེ་ཤིང་ཕྱ་ཐང་ལ་འཚོ་བར་དེད། ཕྱག་སྐྱེ་འཚོ་བ་ནི་དཀའ་ཚོགས་ཆེ་བའི་འཚོ་བ་ཞིག་ཡིན་ཁར་ཁོ་མོར་ཟ་རྒྱ་ཡང་འདང་པོ་མེད།

ཉེན་ཞིག་ཁོ་མོས་ཕྱག་སྐྱེ་འཚོ་སྐབས། ཁོ་མོ་མོའི་སྤིང་མོ་འཐིམ་ས་པའི་ཚུ་བོའི་ཁར་ཐོན། གང་སྟོགས་གྱིས་མནར་ཞིང་ཡིད་སྟོ་ནས། ཁོ་མོས་
སྤིང་མོའི་མིང་གིས་སྒྲེ་བཀ་བ་དོན། ཡ་མཚར་བ་ཞིག་ལ་གསེར་མོ་མཚོ་ཚུ་ནང་ནས་འཇུག་ཡོང་ནས་མོར་ཟ་མ་རེ་བྱིན།

གསེར་མོ་མཚོ་ཡིས་ང་རྒྱུ་མཚོང་ས་རྗེས་སྲུ་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱབས་ནས་ང་དང་གཉེན་སྲིག་བྱས། གལ་ཉེ་ཁྲོད་གྱིས་ཟ་མ་ཚང་མ་བཟའ་མི་ཚར་ན་
འཁྱེར་ནས་མ་འགོ། ཟ་མ་ས་ཞིག་ཏུ་སྐྱས་ན་ཚོག་ཟེར་ནས་གསེར་མོ་མཚོ་ཕྱིར་ཚུ་ནང་ལ་འཐིམ་ས།

དངུལ་མོ་མཚོས་ཁོ་མོས་ཟ་མ་ཚང་བའི་ཟ་མ་ཁྱེར་ནས་ཡུལ་ལ་ལོག། ཁོ་མོས་ཟ་མ་སྐྱ་བ་རྗེད་སོང་། ཤིང་མོ་མཚོ་ཡིས་ཟ་མ་མཐོང་བ་ན་

ཁོང་ཁྱོད་དང་ནས་“སྐུ་ཁྱོད་ལ་ཟ་མ་བྱིན་པ་ཡིན”ཞེས་དྲིས།

དེའུ་མོ་མཚོས་ཁོ་མོས་སྲིང་མོ་ལྷན་ནས་ཇི་ལྟར་མཐོང་ཚུལ་དང་གསེར་མོ་མཚོས་ཁོ་མོར་ཟ་མ་བྱིན་པ་ཚོལ་མེད་དུ་བཤད།

ཤིང་མོ་མཚོ་ཡིས་“སང་ཉིན་ངས་ལྷགས་འཚོ་རྒྱ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་པོའི་སྐྱ་བའུ་དགོས་ཅིས་བཤད།

ཕྱི་ཉིན་ཤིང་མོ་མཚོ་ཡིས་ལྷགས་འཚོ་བར་འགོ་སྐབས་སྟ་རེ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་བྱུང། ཁོ་མོས་གསེར་མོ་མཚོ་གསོད་ཅིས་བྱས།

གསེར་མོ་མཚོ་ཡིས་རྒྱལ་པོའི་དབུ་སྐྱ་བའུ་སྐབས། མིག་རྒྱ་རྒྱལ་པོའི་སྐྱེ་ལ་ལྷུང་། རྒྱལ་པོས་“ཁྱོད་ལེ་འདེབས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན”ཞེས་

དྲིས།

དེའུ་མོ་མཚོས་“ཤིང་མོ་མཚོ་རྒྱ་ཁར་ངའི་སྲིང་མོ་གསོད་པར་བྱད་སོང”ཞེས་བཤད་རྗེས། ཁོ་མོས་མེ་ཉོག་ཇི་ལྟར་བཟུང་ཚུལ། ཤིང་མོ་མཚོ་

ཡིས་ལག་ནས་བསྐྱབས་ཚུལ། དེ་ནས་ཁོ་མོ་ཟ་རྒྱ་འདང་པོ་མེད་ཚུལ་ཚང་མ་བཤད།

རྒྱལ་པོས་འཚོག་པ་ཆེན་པོ་ཟོས་ཤིང་དེའུ་མོ་མཚོར་བྱུང་བའི་དོན་དག་ཚང་མར་དགོངས་དག་ཞུས། ཁོ་དང་དེའུ་མོ་མཚོ་གཉིས་ཀྱིས་ཤིང་

མོ་མཚོ་གསོད་རྒྱ་ཐག་གིས་བཅད། ཁོ་ཚོས་དོང་གཉིང་ཟབ་ཅིག་བཞོས་ནས་ཉིང་ལ་མེ་སྒོང་། ཁོ་ཚོས་དོང་ཁ་རས་ཀྱིས་བཀའ་ནས་ཅིབ་ལ་ཟ་རྒྱ་

བཞག

ཤིང་མོ་མཚོ་ཕྱིར་ཐོན་པ་ན། ཁོ་མོས་གསེར་མོ་མཚོ་བསད་མེད་པས་སེམས་ཁམས་དྲངས་མེད། ཁོ་མོ་རས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཤིང་ཀྱིས་མར་བསྐད་པ་

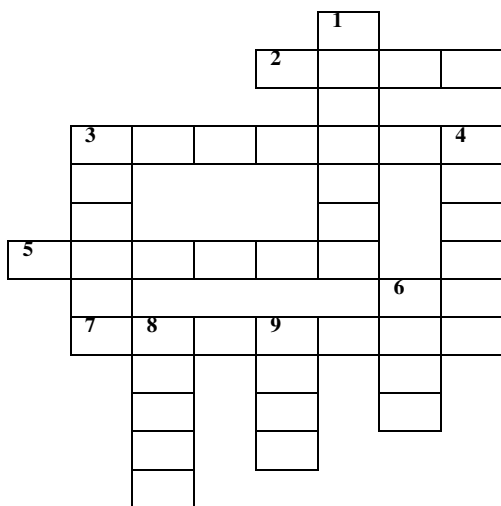
ན་ཁོ་མོ་དོང་ནང་དུ་སྐྱུང་ནས་སྟོག་མེ་ལ་ཤོར།

རྗེས་ནས་དེའུ་མོ་མཚོ་རྒྱལ་པོ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱས་ནས་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་སྦྱིད་པོ་རེ་ལ།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. ___ They came to a country and the King was about to choose a new wife.
- b. ___ Gold Girl’s and Silver Girl’s bowls sank to the river bottom.
- c. ___ He would marry the woman who caught the flower.
- d. ___ It was a hard life and she did not have enough food to eat.
- e. ___ Later Silver Girl married the King and they lived a very happy life together.
- f. ___ Long ago, a king had two daughters and a servant.
- g. ___ One day the three young women went to the riverside to play.
- h. ___ She knew her father would be very angry if she lost her bowl.
- i. ___ She was afraid to return home without the bowls and without her sister.
- j. ___ The King asked, “Why are you crying?”
- k. ___ The King married Wood Girl.
- l. ___ The King was angry and sorry for all that had happened to Silver Girl.
- m. ___ The next day Wood Girl took a hatchet with her when she went to herd.
- n. ___ To her surprise, Gold Girl rose out of the water and gave Silver Girl some food.
- o. ___ Wood Girl returned and she was in a bad mood because Gold Girl wasn't dead.
- p. ___ When Wood Girl saw the food she angrily demanded, “Who gave you this food?”

4. Crossword ལྷ་སྲིད་ཀྱི་ཡི་གེའི་གཟུང་ཕྱེད།

Across

2. She _____ped down on the cloth.
3. Silver Girl and Wood Girl became _____.
5. She _____ to kill Gold Girl.
7. She came to the river where her sister had _____.

Down

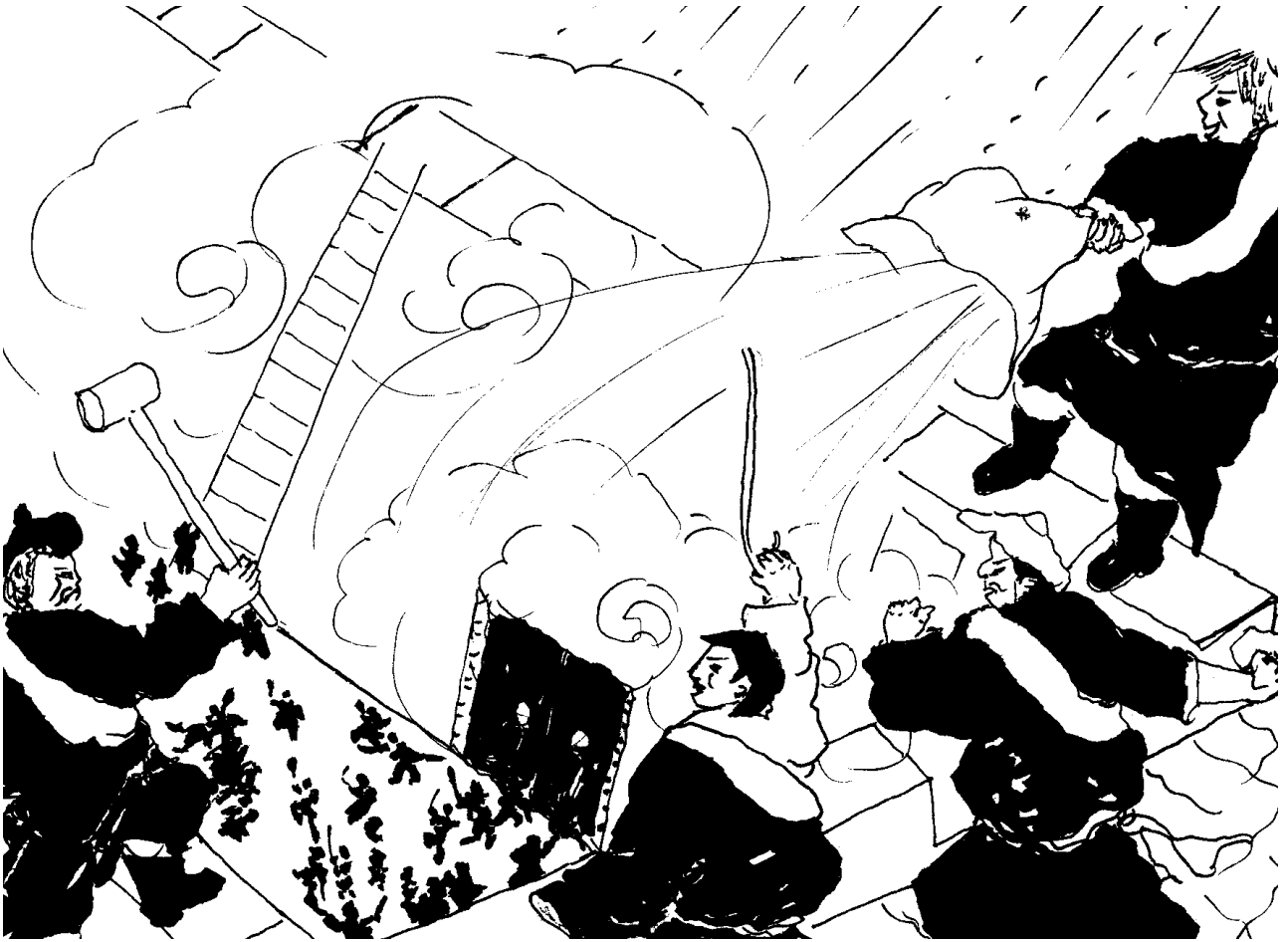
1. Only Wood Girl's bowl _____.
3. She fell into the hole and _____ed to death.
4. Gold Girl's and Silver Girl's bowls _____ to the river bottom.
6. When Silver Girl was cutting the King's hair, a _____ fell on the King's neck.
8. The three young women went to the _____side to play.
9. He would _____ a flower in a cloth and throw it among the women.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What were the girls' names?
- b. What kind of bowl did the servant have?
- c. Where did the girls play?
- d. What did the servant say they should do with their bowls?
- e. Who jumped in the river?
- f. Who was afraid to go home?
- g. What did they become?
- h. How did the King choose a new wife?
- i. Who caught the flower?
- j. Who snatched it out of her hand?
- k. Who became a herdsman?
- l. Who rose out of the water?
- m. Why was Silver Girl crying?
- n. What did the King and Silver Girl decide to do?

The Cruel King and the Peasant

འགྲུང་མེད་ཀྱི་མཚོ།

1. Vocabulary བ་སྟོན།

made a living འཚོ་བ་རོལ་བ།

uncultivated fields ས་རྒྱོད།

sealed the door སློ་ལ་ཐེལ་བརྒྱབ་པ།

single གཅིག་རྒྱུད། ལྷ་རྒྱུད།

crowded འཚང་ཁ་བརྒྱབ་པ།

hammer ཐོ་བ།

rebel བྱེན་ལོག་བྱེད་པ།

at sunrise ཉི་མ་འཆར་དུས་སུ།

by any means possible བྱེད་ཐབས་ཅི་ཡོད་ཀྱིས།

harvest སྟོན་ཐོག་ ལོ་ཉིག་བར་བ།

obligated to pay taxes བྱལ་འཇམ་ལ་བའི་ལས་འགན་ཞུ་བ།

flat and empty land ས་སྟོང་ཁོད་སྟོམས་པོ།

at dusk མཚོན་དུས་སུ།

their histories ཁོ་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས།

shake ལྷུག་པ།

banged ལྷུ་དང་བཅས་གཞུས་པ། བརྒྱབ་པ།

gasoline ཆགས་གཡིས།

2. Text ལྷོ་བ་ཚན།

A poor peasant **made a living** by farming his own fields and working for other people. Even though he worked very hard, he was still poor because he had to pay taxes to the local king. He had to give the King half of his wheat **harvest** and money for **uncultivated fields**.

One year, the weather was so bad that he had no harvest at all but he was still **obligated to pay taxes**. When he told the King that he had nothing to give, the King replied, “If you can’t pay your taxes, you must leave this village.”

A few days later the angry King **sealed the door** of the peasant’s house. The poor peasant had nowhere to live so he left.

He had nothing. He was thirsty and hungry. As he walked through a **flat and empty land**, he noticed a **single** tall tree. He noticed a horse’s head under the tree. There was a piece of meat on it. He climbed up into the tree, ate the pieces of flesh, and sat on a branch.

Thunder came from gray clouds **at dusk**. Men wearing black hats and riding on horses rode toward the tree. They **crowded** under it and whispered.

“They must be ghosts. Who, except ghosts, would come out in the dark?” thought the poor peasant. Suddenly the horse head dropped to the ground. The men were frightened and galloped off.

He climbed down the next morning and saw a gold cup full of wine under the tree. He drank the wine. At once *tsamba* and meat appeared. “How lucky I am!” he thought.

After eating, he continued walking and met a man with a stick. They told each other **their histories**. The peasant realized that the man with the stick was as poor as he was. “Shall we sleep in the day and walk during the night?” asked the peasant. “I’m afraid of thieves.”

“Don’t worry,” said the other man. “We can use my stick. When I throw my stick at someone they will surely die. But now we should find something to eat.”

Then the peasant gave the man food from the magic cup, they became friends, and traveled together.

Some days later they met a farmer holding a **hammer**. “What are you doing with the hammer?” they asked.

“If you hit the ground with this hammer, a building will rise up,” said the man. “But the hammer does not give me food. That’s what I’m looking for now.” The peasant and the man with a stick realized he was as poor as they were, gave him some food from the magic cup, made friends with him, and then they traveled together.

Some days later they met an old peasant carrying a skin. They asked him, “What are you doing with that skin?”

The old peasant said, “If I **shake** this a very powerful wind will blow or it will rain. But the skin does not give me food. That’s what I’m looking for now.” The other three men realized he was as poor as they were, gave him some food from the magic cup, made friends with him, and then they traveled together. As they walked, they talked about how to **rebel** against the greedy and cruel King. When night came they were near the King’s palace. The man with the hammer **banged** on the ground several times and soon a big beautiful palace appeared.

The next morning at **sunrise** the King and his servants saw the beautiful palace. The King was angry and ordered his soldiers to burn it down. His servants put **gasoline** all around the palace and lit it. As the gasoline was burning the peasant stood on the palace roof and shook the skin. A strong wind immediately put the fire out.

The King shouted, “Destroy that palace **by any means possible!**”

The peasant shook the skin again and it began to rain hard. Most of the King’s soldiers died from the storm and, at last, the peasants lived a happy life.

རྒྱལ་པོ་གཏུམ་པོ་དང་ཞིང་པ།

ཞིང་པ་མེད་པོ་ཞིག་གིས་རང་གི་ཞིང་འདེབས་པ་དང་མི་གཞན་ལ་གྲོ་བརྒྱུབ་ནས་འཚོ་བ་བསྐྱུལ། ཁོས་ལས་ལ་འབད་བརྩོན་བགྲིས་ཀྱང་ས་
གནས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་དབྱེ་བའི་འཇམ་དགོས་པ་སུ། ཁོ་སྲུང་མུས་བཞེན་དཔུལ་པོ་ཡིན། ཁོས་རྒྱལ་པོར་ལོ་རྒྱུ་གི་ཡོང་སྐོ་ཚལ་བ་སྟེར་དགོས་
ལ་ས་ཚོད་ལའང་སྐོར་མོ་སྟེར་དགོས།

ལོ་ཞིག་ལ། བུ་སྐྱེ་མི་བཟང་བས་ཁོས་ལོ་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མ་ལོན། འོན་ཀྱང་ཁོ་ལ་ཁྲལ་འཇམ་བའི་ལས་འགན་ཞ། ཁོས་རྒྱལ་པོར་ཁོ་ལ་སྟེར་རྒྱ་
ཅི་ཡང་མེད་པ་བཤད་པ་ན། རྒྱལ་པོས་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྲལ་འཇམ་མི་ཐུབ་ན། ཁྱོད་སྟེ་བ་འདི་དང་དེས་པར་དུ་ཁ་འབྲལ་དགོས་ཅེས་ལན་
བཏབས།

ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས། ཁོང་ཁྱོད་ལངས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་པོས་ཞིང་པ་དེ་ཚང་ལ་སྐོ་ཐེལ་བརྒྱབ། ཞིང་པ་དེར་འདུག་གནས་མེད་པས་བྱུང་སོང་།
ཁོ་ལ་ཅི་ཡང་མེད། ཁོ་སྐོམ་ཞིང་ལྟོགས། ཁོ་ཁོད་སྟོམས་པའི་ས་སྟོང་ཞིག་བརྒྱུད་དུས་ན། ཁོས་སྤོང་བོ་མཐོན་པོ་ཉག་གཅིག་མཐོང་། ཁོས་
སྤོང་བོའི་འོག་ན་རྟ་མགོ་ཞིག་ཡོད་པ་མཐོང་། དེའི་སྟེང་ན་གཤམ་རྩུབ་ཅམ་ཡོད། ཁོ་སྤོང་འགོར་འགོས་ནས་ག་ཚོས་གིང་ཡལ་གའི་སྟེང་ཏུ་བསྐྱད།
སྤོང་དུས་སུ་སྤྱིན་ནག་པོ་ལས་འབྲུག་སྐྱ་གྲགས། ལྷ་ནག་གྱོན་ཞིང་རྟ་ལ་ཞོན་པའི་སྐྱེས་པ་འགའ་སྤོང་བོའི་ཕྱོགས་སུ་ཡོང། ཁོ་ཚོ་སྤོང་བོའི་འོག་
ཏུ་འཚངས་ནས་ཤུབ་ལབ་བྱས།

ཞིང་པ་དཔུལ་པོ་དེས་ཁོ་ཚོ་གདོན་འདྲེ་ཡིན་པ་ཁོ་ཐག་རེད། འདྲེ་མིན་ད་མུན་ནག་གི་ནང་འདི་གར་ཡོང་མཁན་སུ་ཡོད་པས་མས། སྐོ་བྱར་དུ་
རྟ་མགོ་སར་ལྷུང། སྐྱེས་པ་ཚོ་འདྲོགས་ནས་བང་ལངས་ནས་བྲོས།

ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར་ཁོ་ཐང་ལ་བབས་ནས་སྤོང་བོའི་འོག་ཏུ་རྒྱ་ཚང་གིས་བཀང་བའི་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་ཞིག་མཐོང་། ཁོས་རྒྱ་ཚང་བཏུངས། དེ་
མ་ཐག་དུ་རྩམ་པ་དང་གཤམ་ཐོན་བྱུང། ཁོས་ང་ཇི་འདྲིའི་ལས་ཅན་ཞིག་རེད་ཨང་འདོད།

ཟ་མ་ཚོས་རྗེས། ཁོ་སུ་མཐུད་དུ་སོང་བ་ན་ལག་རྟེན་ཐོགས་པའི་སྐྱེས་པ་ཞིག་ལ་ཐུག། ཁོ་ཚོས་ཕན་ཚུན་ལ་རང་རང་གི་གཏུམ་རྒྱུད་བཤད། ཞིང་
པས་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་དཔུལ་པོ་ཁོ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས། ཞིང་པས་ང་རྒྱུན་མར་སྐྱུག་ང་ཚོ་ཉིན་དཀར་ཉལ་ནས་དགོང་མོར་འབྲུལ་སྐྱོད་བྱས་ན་
རི་འདྲ་རེད་ཅེས་དྲིས།

སྐྱེས་པ་གཞན་པ་དེས་སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། ང་ཚོས་ངའི་ལག་རྟེན་བཀོལ་ན་ཚོག་ངས་ངའི་ལག་རྟེན་མའི་སྟེང་ལ་གཡུགས་ན་ཁོ་ཚོ་འཆི་འགྲོ་
བ་ཁོ་ཐག་ཡིན། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་ང་ཚོས་ཟ་རྒྱ་རེ་འཚོལ་དགོས་ཅེས་ལབ།

དེ་ནས་ཞིང་པས་འབྲུལ་གྱི་དཀར་ཡོལ་ལས་སྐྱེས་པ་དེར་ཟ་མ་བྱིན། ཁོ་ཚོ་གྲོགས་པོར་གྱུར་ནས་མཉམ་དུ་ཡུལ་ཁམས་འགྲིམས།
ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས། ཁོ་ཚོ་ཐོ་བ་ཐོགས་པའི་ཞིང་པ་ཞིག་ལ་ཐུག། ཁོ་ཚོས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐོ་བ་དེས་ཅི་ཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཅེས་དྲིས།

སྐྱེས་པ་དེས་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐོ་བ་འདི་ས་ལ་བརྟུན་ན། ཁང་བཅུགས་གིག་བཅུང་འགྲོ། འོན་ཀྱང་ཐོ་བས་ང་ལ་ཟ་མ་སྐྱིན་མི་ཐུབ། ད་ལྟ་
ངས་ཅི་འཚོལ་བ་ནི་ཟ་མ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་ན། ཞིང་པ་དང་སྐྱེས་པ་དེས་ཁོ་ནི་དཔུལ་པོ་ཁོ་ཚོ་དང་འདྲ་མཚུངས་ཡིན་པ་ཤེས་ནས། འབྲུལ་གྱི་ཅ་ཞེ་

ནས་ཟ་མ་བྱིན། ཁོ་དང་གོགས་པོ་བསྐྱིགས་ནས་མཉམ་དུ་ཡུལ་སྐོར་བྱས།

ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས་ཁོ་ཚོ་སློག་པ་ཁྱེད་པའི་ཞིང་བ་རྒྱན་བ་ཞིག་དང་ཐུག། ཁོ་ཚོས་ཁོ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སློག་པ་དེས་ཅི་བྱེད་ཅེས་དྲིས།

ཞིང་བ་རྒྱན་བ་དེས་གལ་ཉེ་ངས་འདི་སྐྱུགས་ན་རྣུང་ནག་འཚུབ་ལ་ཆར་བ་འབབ། འོན་ཀྱང་སློག་པས་ང་ལ་ཟ་མ་མི་སྐྱིན། ངས་ད་འཚོལ་བ་ནི་
ཟ་མ་ཡིན་ཞེས་ལན་བཏབས། སྐྱེས་པ་གཞན་གསུམ་པོ་ཡིས་ཁོ་ནི་དབུལ་པོ་ཁོ་ཚོ་དང་འདྲ་མཚུངས་ཡིན་པ་ཤེས་ནས་འབྲུལ་གྱི་ཅ་ནེ་ནས་ཟ་མ་
བྱིན། ཁོ་དང་གོགས་པོ་བསྐྱིགས་ནས་མཉམ་དུ་རི་ལ་ཤོར། ཁོ་ཚོ་ཡུལ་ཁམས་འགྲིམས་དུས་ན་ཁོ་ཚོས་བརྟུང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཏུམ་པོ་དེར་
རི་ལྟར་གྱེན་ལོག་བྱེད་བ་གྲོང། མཚན་མོ་སླེབས་པ་ན་ཁོ་ཚོ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་འཕྱོད། ཐོ་བ་ཐོགས་པའི་སྐྱེས་པ་དེས་ས་ལ་ཐེངས་འགའ་བརྟུངས་
པ་ན་ལྷན་ཆགས་པའི་ཕོ་བྲང་ཞིག་ལྷུང་མོར་འཇུར།

ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར་ཉི་མ་འཆར་བ་ན། རྒྱལ་པོ་དང་ཁོའི་འཁོར་གཡོག་གིས་བྱིན་ཆགས་པའི་ཕོ་བྲང་དེ་མཐོང་། རྒྱལ་པོ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་ནས་ཁོའི་
དམག་ལ་ཕོ་བྲང་དེ་མེར་བསྐྱོགས་རྒྱུའི་བཀའ་བབས། ཁོའི་འཁོར་གཡོག་གིས་ཆགས་གཡིས་ཕོ་བྲང་གི་མཐའ་ལ་སྐྱུགས་ནས་མེར་བསྐྱོན། ཆགས་
གཡིས་འབར་བ་ན། ཞིང་བ་ཕོ་བྲང་གི་རྒྱ་ཐིབས་སྟེང་ནས་ལངས་སྟེ་སློག་པ་སྐྱུགས། རྣུང་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་མེ་ཞི་བར་བཏང་།

རྒྱལ་པོས་ཐབས་བརྒྱ་རྣམས་སྟོང་གིས་ཕོ་བྲང་དེ་ཐལ་དུ་གཏོང་དགོས་ཅེས་ངར་སྐྱད་བསྐྱུགས།

ཞིང་བས་སློག་པ་ཡང་བསྐྱར་གསུགས་པ་ན་ཆར་བ་དྲག་ཏུ་བབས། རྒྱལ་པོའི་དམག་མང་གོས་དྲག་ཆར་ལས་གྱི། མཐའ་མར་ཞིང་བ་ཚོས་འཚོ་
བ་སྐྱིད་པོ་རོལ།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་བ་དང་བོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཚ་
བསྐྱིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- a. ___ “If you hit the ground with this hammer,
- b. ___ “They must be ghosts. Who, except ghosts,
- c. ___ A few days later the angry King
- d. ___ A peasant made a living by farming
- e. ___ After eating, he continued walking
- f. ___ As he walked through a flat and empty land,
- g. ___ As they walked, they talked about how
- h. ___ He climbed down the next morning
- i. ___ Many soldiers died from the storm and,
- j. ___ The weather was so bad that he had no harvest at all
- k. ___ Later they met an old peasant
- l. ___ The King shouted, “Destroy that
- m. ___ At sunrise, the King and
- n. ___ The old peasant said, “If I shake this a very powerful wind will blow or it will rain.
- o. ___ Then the peasant gave the man food from the magic cup,

PART II

1. a building will rise up,” said the man.
2. and met a man with a stick.
3. and saw a gold cup full of wine under the tree.
4. at last, the peasants lived a happy life.
5. but he was still obligated to pay taxes.
6. But the skin does not give me food. That’s what I’m looking for now.”
7. palace by any means possible!”
8. carrying a skin.
9. he noticed a single tall tree.
10. his own fields and working for other people.
11. his servants saw the beautiful palace.
12. sealed the door of the peasant’s house.
13. they became friends, and traveled together.
14. to rebel against the greedy and cruel King.
15. would come out in the dark?” thought the poor peasant.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- How did the peasant make a living?
- What did he have to pay the King?
- When he couldn't pay his taxes, what did the King say?
- After the King sealed the door to his house, what did the peasant do?
- What did he see under the tree?
- What frightened the men?
- What happened after he drank the wine?
- Whom did the peasant meet?
- Whom did they meet?
- What could the hammer do?
- What could the old peasant carrying a skin do?
- What did they plan to do to the King?
- Why was the king angry?
- What did his servants do to the building?
- What put the fire out?
- What did the soldiers die from?

5. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↖ ↗ ↘ ↙. གཤམ་གྱི་ཐ་

སྟད་དག་འཚོལ་དགོས། ཐ་སྟད་དེ་དག་སྒྲིབ་སྒྲོག་བྱེད་སྐབས་ཡར་དང་མར། རྩོན་དང་རྩེས། ཡང་ན་གསེབ་གིས་ཡོད་ཀྱང་གྲིད།

A	B	M	F	G	K	P	O	S	S	T	N	M
E	K	A	H	S	Y	N	A	L	O	F	Q	E
S	F	D	D	E	T	A	G	I	L	B	O	A
I	R	E	M	M	A	H	E	A	L	Y	T	N
R	X	A	Z	P	X	A	T	D	T	W	U	S
N	E	L	E	B	E	R	C	P	E	F	Q	C
U	S	I	Q	C	S	V	M	G	F	T	G	R
S	T	V	J	E	F	E	P	K	U	E	I	S
A	A	I	D	P	E	S	F	U	Q	V	R	G
T	U	N	C	U	L	T	I	V	A	T	E	D
H	M	G	Q	K	S	P	E	N	M	K	G	M
E	B	J	N	B	J	K	L	B	G	V	B	Q
I	C	R	O	W	D	E	D	R	H	L	R	H
R	V	J	N	P	O	S	S	I	B	L	E	V

6. Put these words in the blanks below བ་སྐྱོད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོང་ས།: a, the, and, for, by, of, to, at, from, through, with, up, near, on, out, around.

- a. ___ peasant made ___ living ___ farming his fields ___ working ___ other people.
- b. He had ___ give ___ King half ___ his wheat harvest ___ money ___ uncultivated fields.
- c. ___ weather was so bad that he had no harvest ___ all but he still had ___ pay taxes.
- d. When he told ___ King that he had nothing ___ give, ___ King replied, "You must leave."
- e. As he walked ___ ___ flat and empty land, he noticed ___ single tall tree.
- f. Thunder came ___ gray clouds ___ dusk.
- g. "If you hit ___ ground ___ this hammer, ___ building will rise ___," said the man.
- h. They met ___ farmer holding ___ hammer.
- i. "If I shake this ___ wind will blow or it will rain."
- j. "But ___ skin does not give food."
- k. "That's what I'm looking ___ now."
- l. They talked about how ___ rebel against ___ greedy and cruel King.
- m. They were ___ ___ King's palace.
- n. ___ man ___ hammer banged ___ ground ___ soon ___ palace appeared.
- o. ___ next morning ___ sunrise, the King ___ his servants saw ___ beautiful palace.
- p. ___ King was angry ___ ordered his soldiers ___ burn it down.
- q. His servants put gasoline all ___ palace ___ lit it.
- r. As ___ gasoline was burning, ___ peasant stood ___ palace roof ___ shook ___ skin.
- s. ___ strong wind immediately put ___ fire ___.
- t. ___ King shouted, "Destroy that palace ___ any means possible!"
- u. ___ peasant shook ___ skin again ___ it began ___ rain hard.
- v. Most ___ King's soldiers died ___ storm ___.
- w. ___ last, ___ peasants lived ___ happy life.

A Cruel Queen (ཚོས་མོ་བྱམས།)

1. Vocabulary བསྟན།

spring songs དབྱིད་གླུ།

million སམ།

shining འོད་འཚོར་བ།

had / (gave birth to) a baby boy འཁྲུང་ཞེས་བཅས་པ།

delighting དགའ་བ། མགུ་བ།

everyone མི་ཚང་མ།

wondered ཤེས་འདོད་པ། ཡ་མཚར་བ།

despite འོན་ཀྱང་། ཡིན་རུང་།

devil གདོན་འདྲེ། སྲིན་པོ།

goddess ལྷ་མོ།

fascinated ཡིད་བཀྲལ་གསུམ་པ།

pretended རྐྱབ་བྱེད་པ། ཡིན་ཁུལ་བྱེད་པ།

worriedly སེམས་འཁྲེང་གིས།

heart སྡིང་། སེམས།

replied ལན་བཏབས་པ།

decided ཐག་བཅད་པ།

intended བྱེད་ཚིམ་བྱས་པ།

drown him ཁོ་རང་ཚུན་དུ་བྱིངས་པར་གྱིས།

goose དང་བ།

goslings དང་ཕྱུག

ordered བཀའ་བབས་པ།

servants འཁོར་གཡོག

cruel གཏུམ་པོ། སྡིང་རྗེ་མེད་པ།

overheard སྟེས་དབང་གིས་ཐོས་པ། སྟོག་ཉན་བརྒྱབ་པ།

half-brother བཤམ་མ་མི་གཅིག་པའི་གཅིན་གཟུང་།

planned འཚར་གཞི་འཐེན་པ།

run away བྱེད་པ། བྱོས་པ།

a horse's hoofprint ཏྲ་ཞེས་གི་མིག་རྗེས།

soaked ཚུར་སྤངས་པ།

drip འཛག་པ།

monk བཙུན་པ། ལྷ་བ།

drug སྤྲ།

shocked ཏྲ་ལས་སྲུ་བཙུག་པ། ཏྲ་སངས་པ།

had become wild like an animal རི་དྲགས་བཞིན་དུ་ཚོད་པོར་གྱུར་བ།

hunted རིག་དྲགས་སོགས་རྗོན་པ།

recognize ཤེས་པ། རོས་ཟེན་པ།

in prison བཅོན་ཁང་ནང་དུ།

fleeing བྱོས་པ།

devised a plan འཚར་གཞི་བཟོས་པ།

freed བྱོལ་བ།

2. Text **སློབ་ཚན།**

One beautiful night all the animals were singing their **spring songs**. The leaves and flowers grew fast and green. The bright spring moon shone on the mountains and lakes. It seemed like a **million** stars were **shining**. On this night the Queen **had a baby boy, delighting everyone**.

Some years later the Queen became very ill. As she was dying she said to the King, “Please don’t look down into a forest if you go to a mountaintop. It will only bring you sadness.” The Queen’s voice became quieter and quieter and then she died. The King felt very sad and **wondered** why his wife had said this to him.

Despite his wife’s warning, a few days later he went to a mountaintop, looked into the forest, and saw a beautiful woman. She was a **devil**, but the King thought she was a **goddess**.

The King was so **fascinated** by her that he married her. She became his queen and soon gave birth to a son.

Some years later the Queen **pretended** to be ill. The King loved his beautiful wife very much and **worriedly** asked, “What can I do to help you get well?” She slyly said nothing because she knew that the King loved her so much that he would do anything for her. Finally she said, “If I eat one thing I will be well again.”

The King quickly asked, “What?”

“Your oldest son’s heart,” **replied** the Queen.

The King loved his wife so much that he **decided** to kill his son. The next day he took his son to a lake and **intended to drown him**. By the bank they saw a mother **goose** swimming with her **goslings**. The King said to his son, “Kill these geese!”

His son replied, “No, they are very happy. If Mother were still alive, we would be as happy as they are.” When the King heard this, he could not kill his son. He killed a dog instead and gave his wife its heart.

She happily ate the heart and said, “Now, I am well.”

The next day when she saw the boy playing in the garden, she became very angry and pretended to be ill again. She said to the King, “The heart you gave me was not really the boy’s. I am ill again. Please give me the boy’s heart at once or I will die.”

The King then **ordered** one of his **servants** to kill the boy and cut out his heart. But the servant also could not kill the boy. He killed a cat instead and gave its heart to the **cruel** Queen. She ate it and said she was well.

A few days later when she saw the boy, she again pretended to be ill. This time she said, “I will kill the boy by myself.” Her own son **overheard** what she said and told his **half-brother** what she **planned** to do. Then the two brothers decided to **run away** together.

After many hours they were very hungry and thirsty and the younger brother became ill. The older brother went looking for water and found some in a **horse’s hoofprint**. He **soaked** his shirt in the water and took it to the younger boy. The younger boy drank the water and was then strong enough to walk.

They continued walking for many hours and then the younger brother became ill again. The older brother put him under a tree. He knew that when it rained the water would **drip** into his brother’s mouth from the leaves. He then went looking for help from a **monk** whom he thought lived nearby. But it took him many days to find the monk.

When he found the monk he told him his troubles. The monk gave him a **drug** and told him to return to his brother. When he did find his brother, again he was **shocked** to see that his brother **had become wild like an animal**. He **hunted** with other animals. They had not seen each other for such a long time that his younger brother did not **recognize** him. But, after the older brother gave his younger brother the drug, he remembered him.

They decided to go back to their home. When they got home, they found that their father was **in prison** and learned that the Queen planned to kill him. Their father said, “Run away or the Queen will kill you.”

Instead of **fleeing**, they **devised a plan** to kill her. They gave her some of the monk’s drug, which killed her. Then they **freed** their father from prison and lived a happy life together.

སྒྲིབ་མེད་པའི་བཅུན་མོ།

མངོས་སྐྱུག་ལྟ་བུའི་མཚན་མོ་ཞིག་ལ་སྐྱོག་ཆགས་ཚང་མས་རང་རང་གི་དབྱིད་སྐྱུ་རྒྱུ་ལ་གྱེར། ལོ་མ་དང་མེ་ཉོག་སྐྱེས་པ་མཁྱོགས་གིང་སྐྱོན་
པོར་གྱུར། དབྱིད་ཀའི་དཀར་གསལ་རྩེ་བའི་སྐྱུང་ཀུན་ཏུ་འབྲོས། སྐར་མ་ཁྲི་ཕྱག་དུ་མས་འོད་མདངས་འཚོར་བ་འདྲ། མཚན་མོ་དེར། བཅུན་མོས་
སུ་སྐྱུག་ཅིག་བཅས་པས་མགོ་ནག་མི་ལ་སྐྱོ་བ་རྒྱས།

ལོ་འགའི་རྗེས་ནས་བཅུན་མོར་འཚོ་བོ་ཞིག་བྱུང། ཁོ་མོ་གི་ཁར། ཁོ་མོས་རྒྱལ་པོར་བྱོད་རང་རི་མགོར་འགོ་བསམ་ན་ཐུར་དུ་ནགས་
ཚལ་གྱི་ཁྲོད་དུ་མ་བཟ། དེས་ཁྲོད་ལ་སྐྱོ་བ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མི་སྟེར་ཞེས་བཤད། བཅུན་མོའི་སྐད་མགོ་རྗེ་དམའ་ནས་རྗེ་དམའ་སོང་སྟེ་ཚེ་ལས་
འདས། རྒྱལ་པོར་སྐྱོ་སྐྱུག་བྱུང་བ་དང་ཁོའི་རྒྱུང་མས་ཁོར་བཤད་པའི་དོན་དེ་ཅི་ཡིན་མ་གཤམ།

རྒྱུང་མས་ཉེན་སྐྱུལ་བཏང་བ་མ་བསམ་པར། ཉེན་འགའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་པོར་ཞིག་གི་ཕྱིར་སོང། བགས་ཚལ་གྱི་ཁྲོད་དུ་བཟུམ་པ་ན། ལུད་མེད་
ཡིད་འོང་མ་ཞིག་མཐོང། ཁོ་མོ་འོ་འདྲེ་མོ་ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་པོས་ལྟ་མོ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད།

རྒྱལ་པོའི་ཡིད་དབང་བཀུགས་པས་ཁོ་ཁོ་འོ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱས། ཁོ་མོ་ཁོའི་བཅུན་མོར་གྱུར་བ་དང་མི་འགྲུངས་པར་སུ་ཞིག་བཅས།

ལོ་འགའི་རྗེས་སུ། བཅུན་མོས་ན་ཁུལ་བྱས། རྒྱལ་པོ་ཁོའི་མངོས་པའི་བཅུན་མོར་ཉ་ཅང་དགའ་བས་སེམས་སྲུང་རང་ནས་ཁྲོད་གྱི་ནད་དྲག་
བར་ངས་རྗེ་ལྟར་རོགས་རམ་བྱེད་བྱུང་ཅེས་དྲིས། ཁོ་མོས་རྒྱལ་པོ་འོ་ཁོ་མོར་དུངས་པས་དོན་གང་ཡིན་ཡང་བསྐྱབ་པ་གཤམ་ནས་གཡོ་ཚོལ་གྱིས་ཅི་
ཡང་མ་བཤད་པར་བཟུང། མཐའ་མར་ཁོ་མོས་གཡུ་ཉེ་ངས་དངོས་པོ་ཞིག་ཚོས་ན་ང་དྲག་འགོ་ཞེས་བཤད།

རྒྱལ་པོས་མཁྱོགས་པོར་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དྲིས།

བཅུན་མོས་ཁྲོད་གྱི་སྐྱེ་བའི་སྟོང་ཞེས་ལན་བཏབས།

རྒྱལ་པོ་འོ་བཅུན་མོར་ཞེ་འདང་ཆེན་སེམས་ཁོའི་སྐྱེ་བ་གསོད་རྒྱུའི་ཐག་བཅད། ཕྱི་ཉེན་རྒྱལ་པོས་རང་གི་སུ་མཚོའི་ཞིག་ལ་ཁྲིད་ནས་རྒྱལ་སྐྱུབ་
ཅིས་བྱས། མཚོའི་འགྲམ་ནས་ཁོ་ཚོས་རང་མ་ཞིག་རང་སྐྱུག་དང་མཉམ་དུ་རྒྱུར་རྒྱལ་བཞིན་པ་མཐོང། རྒྱལ་པོས་ཁོའི་སྐྱེ་བ་རང་བའདི་དག་
སོད་ཅེས་བསྐྱོས།

ཁོའི་སྐྱེ་བ་མིན། ཁོ་ཚོ་སྐྱིད་པོ་རེད། གཡུ་ཉེ་ཨ་མས་ད་རུང་འཚོ་བཞེས་གནང་ཡོད་རྒྱུ་ན། ང་ཚོ་ཡང་ཁོ་ཚོ་དང་འདྲ་བར་སྐྱིད་པོ་ཡིན་སྲིད་ཅེས་
བཤད། རྒྱལ་པོས་དེ་ཐོས་པ་ན། ལུ་གསོད་མ་རུས། ཁོས་བྱི་ཞིག་བསད་དེ་དེའི་སྟིང་ཁོའི་རྒྱུང་མར་བྱིན།

ཁོ་མོས་དགའ་སྐྱོའི་རང་ནས་སྟིང་ཚོས་གིང་ད་ང་དྲག་སོང་ཞེས་ལབ།

ཕྱི་ཉེན་ཁོ་མོས་སུ་རྒྱུང་དེ་གླིང་ཀའི་ནང་དུ་ཕྱེ་བཞིན་པ་མཐོང་ནས་ཁོང་ཁོ་ཁྲོད་ནས་ལངས་གིང་སྐྱུར་ཡང་ན་ཁུལ་བྱས། ཁོ་མོས་རྒྱལ་
པོར་ཁྲོད་གྱིས་ང་ལ་བྱིན་པའི་སྟིང་དེ་སུ་རྒྱུང་གི་མིན་པས། ང་ཡང་ན་བྱུང། ང་ལ་ལམ་སེང་སུ་རྒྱུང་གི་སྟིང་སྟེར་རོགས། དེ་མིན་ང་གི་འགོ་ཅེས་
བཤད།

དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་ཁོའི་འཁོར་གཡོག་ཅིག་ལ་སུ་རྒྱུང་བསད་ནས་སྟིང་འདོན་རྒྱུའི་བཀའ་བབས། འོན་ཀྱང་འཁོར་གཡོག་གིས་ཀྱང་སུ་རྒྱུང་
གསོད་མ་རུས། ཁོས་བྱི་ལ་ཞིག་ཚབ་དུ་བསད་ནས་དེའི་སྟིང་བཅུན་མོ་གཏུམ་མོ་ལ་བྱིན། ཁོ་མོས་དེ་ཚོས་པ་ན་ཡང་ཁོ་མོ་དྲག་སོང་ཟེར།

ཉེན་འགའི་རྗེས་ནས་ཁོ་མོས་སུ་རྒྱུང་མཐོང་དུས་ན། ཁོ་མོས་ཡང་བསྐྱུར་ན་ཁུལ་བྱས། ཐེངས་དེར་ཁོ་མོས་ད་ཐེངས་རང་གིས་ཁོ་གསོད་རྒྱུ་
ཡིན་ཞེས་ལབ་པ་ཁོ་མོའི་སྐྱེ་བོ་ནས་ཁོ་མོའི་ཅི་བྱེད་འདོད་པ་ཁོའི་སྐྱེ་བ་རྒྱར་བཤད། དེ་ནས་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་དུ་བྲོས་བྱོལ་བྱེད་རྒྱུའི་

ཐག་བཅད།

དུས་ཚོད་མང་པོ་འགོར་རྗེས། ཁོ་གཉིས་པ་གཉིས་ལྟོགས་ཀྱིས་མཁར་ཞིང་ལྷོ་པོ་ལ་ན་ཚ་བྱུང་། ལུ་བོ་ལྷོ་ལོ་བར་ཕྱིན་པ་ན་ཉེ་མིག་རྗེས་ཤིག་གི་ནང་ནས་ལྷོ་རྒྱུད། ཁོས་ཁོའི་ཚེ་ལེན་ལྷོ་ནང་ལ་སྤངས་ནས་ལུ་བོར་འབྱེད་ཡོང་། ལུ་ལྷོ་བས་ལྷོ་བཏུང་བ་ན་ལུས་ལུངས་ལྷོ་ནས་འགོ་ཐུབ་པ་བྱུང་།

ཁོ་ཚོ་དུས་ཚོད་མང་པོར་ལུ་ལྷོ་བཏུང་བ་ན་ལུ་ལྷོ་བཏུང་བ་ཡང་བསྐྱར་ན། ལུ་བོས་ཁོ་སྤོང་བོ་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་བཞག། ཁོས་ཚར་བ་བས་ཚོ་ཚར་ལྷོ་རྒྱུད་ལོའི་སྤོང་ནས་ཁོའི་ལུ་བོའི་ལ་ནང་དུ་འཇག་གིན་པ་ཤིག། དེ་ནས་ཁོ་ཁོས་ཉེ་ས་ཞིག་ན་ཡོད་བས་མས་པའི་བཅུན་པ་ཞིག་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་དུ་འཇག་པར་ཕྱིན། འོན་ཀྱང་ཁོས་བཅུན་པ་རྒྱུད་དུས་ཉིན་མ་འགའ་འགོར།

ཁོས་བཅུན་པ་དེ་རྒྱུད་པ་ན། ཁོས་བཅུན་པ་ལ་དཀའ་ལས་ཚང་མ་བཤད། བཅུན་པས་ཁོར་སྤོང་ཞིག་བྱིན་ནས་ཕྱིར་ལུ་བོའི་སར་ལོག་ཏུ་གདམས། ཁོས་ཁོའི་སྤོང་རྒྱུད་པ་ན། ཁོའི་སྤོང་རྒྱུ་ཚོད་པོ་རི་དུགས་འབྲུ་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་ཉེ་ལས་པར་གྱུར། ཁོས་རི་དུགས་གཞན་དང་མཉམ་དུ་རྒྱུ་ན། ཁོ་ཚོ་དུས་ལུག་རིང་པོར་མ་ཐུག་པས་ཁོའི་ལུ་བོས་ཁོ་འོང་མ་ཟེན། འོན་ཀྱང་ལུ་བོས་ལུ་བོར་སྤོང་དེ་བྱིན་པ་ན། ལུ་བོས་ཁོ་ཡིད་ལ་བྲན།

ཁོ་ཚོ་ཕྱིར་ལུ་ལོག་ཏུ་ཐག་གིས་བཅད། ཁོ་ཚོ་ལུ་ལོ་ཐོན་པ་ན། ཁོ་ཚོས་ཁོ་ཚོའི་ཨ་པ་བཙོན་ཁང་ནང་དུ་ཡོད་པ་དང་རྒྱལ་མོས་ཁོ་གསོད་ཅིས་ཡོད་པ་ཤིག། ཁོ་ཚོའི་ཨ་པས་ཁྱོད་གཉིས་འབྲོ་དགོས། དེ་མིན་རྒྱལ་མོས་ཁྱོད་གཉིས་གསོད་ཏུ་འདོད་ཅིས་བསྐྱུལ།

ཁོ་གཉིས་མ་བྲོས་པར་ཁོ་མོ་གསོད་པའི་འཆར་གཞིན་འཐེན། ཁོ་ཚོས་ཁོ་མོར་བཅུན་པའི་སྤོང་ཞིག་བྱིན་ནས་ཁོ་མོ་བརྒྱུངས། དེ་ནས་ཁོ་ཚོས་ཨ་པ་བཙོན་ཁང་ནས་གོ་ལ་བ་དང་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་སྦྱིད་པོ་ཞིག་རོལ།

3. Match the people in the story (in Part I) with their actions or descriptions (in Part II). ཚན་བ་དང་པོའི་སྤོང་གཉིས་ནང་གི་མི་སྣ་དང་ཚན་བ་གཉིས་པའི་ནང་གི་ཁོ་ཚོའི་སྦྱོད་པའམ་གསལ་བཤད་ཤིང་དུ་སྦྱོར་དགོས།

PART I

- a. the King ____
- b. the first Queen ____
- c. the second Queen ____
- d. the King's first son ____
- e. the King's second son ____
- f. the monk ____
- g. the King's servant ____

PART II

- 1. he married twice
- 2. she was cruel
- 3. he brought water for his half-brother
- 4. they had the same father but different mothers
- 5. he gave a drug to a boy
- 6. he was in prison
- 7. she put her husband in prison
- 8. he became like a wild animal
- 9. she died from eating a drug
- 10. the people were delighted because she gave birth to a son

4. Put these words in the blanks below བ་སྟན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་སྟེ། a, the, and, on, for.

One night all ____ animals were singing. ____ leaves ____ flowers grew fast ____ green. ____ bright moon shone down ____ ____ mountains ____ lakes. It seemed like ____ million stars were shining. ____ this night ____ Queen had ____ baby boy. Later ____ Queen became very ill. She said to ____ King, “Don’t look down into ____ forest if you go to ____ mountaintop. ____ Queen’s voice became quieter ____ quieter ____ then she died. ____ King felt very sad ____ wondered why his wife had said this to him. ____ few days later he went to ____ mountaintop, looked into ____ forest, ____ saw ____ beautiful woman. She was ____ devil, but ____ King thought she was ____ goddess. ____ King was fascinated by her. She became his queen ____ soon gave birth to ____ son. Later ____ Queen pretended to be ill. ____ King loved his wife very much ____ worriedly asked, “What can I do to help you?” She knew that ____ King loved her so much that he would do anything ____ her.

5. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་སྐྱུལ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་སྟེ།

- a. After many hours, they were very hungry and the younger brother became ill. ____
- b. But after the older brother gave his younger brother the drug he remembered him. ____
- c. But it took him many days to find the monk. ____
- d. He hunted with other animals. ____
- e. He knew that when it rained the water would drip into his brother’s mouth. ____
- f. He soaked his shirt in the water and took it to the younger boy. ____
- g. He then went looking for help from a monk whom he thought nearby. ____
- h. The monk gave him a drug and told him to return to his brother. ____
- i. The older brother put him under a tree. ____
- j. The older brother went looking for water and found some in a horse’s hoofprint. ____
- k. The younger boy drank the water and was then strong enough to walk. ____
- l. They continued walking and then the younger brother became ill again. ____
- m. His younger brother did not recognize him. ____
- n. His brother had become wild like an animal. ____
- o. When he found the monk, he told him his troubles. ____

6. Match words from Part I with their definitions in Part II. ཚན་བ་དང་པོའི་ནང་གི་ཐ་སྟད་དང་ཚན་བ་གཉིས་
པའི་ནང་གི་གོ་དོན་གཉིས་ལྟེན་དགོས།

PART I

a. cruel ____	b. delighting ____	c. despite ____	d. devised ____
e. drown ____	f. everyone ____	g. fleeing ____	h. heart ____
i. hunted ____	j. million ____	k. ordered ____	l. pretended ____
m. replied ____	n. shining ____	o. soaked ____	

PART II

1. all the people ____	2. answered ____	3. even though ____
4. giving off light ____	5. it is inside your chest ____	6. kill in water ____
7. made ____	8. making very happy ____	9. many more than a thousand ____
10. not kind ____	11. running away ____	12. seemed ____
13. to have much water ____	14. tried to kill animals ____	15. told someone to do something ____

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕོབ་ཐུབ།

- a. Animals like to sing in spring.
- b. Women are evil and cruel.
- c. Kings are always good people.
- d. People who do evil things may get hurt.

The Story of Dokang (དབྱང་དཔལ་འཛོམས།)

1. Vocabulary བ་སྟོན།

wild animals རི་དྲགས།

hired གྲུ་ལ།

fetched water ལུ་རངས་པ།

foggy ལྷག་པ་འཐིབས་པ།

a bone with meat ཤ་ཡོད་པའི་རུས་པ་ཞིག།

thunder boomed འབྲུག་སྒྲིལ་བ།

skeleton ཀོང་རུས།

pounded འཕར་བ། ལྷོག་ལྷོག་ཏུ་ལྷིང་བ།

refused དང་ལེན་མ་བྱས་པ།

sleeves ལུ་རུང་།

paws ལྗེ་མོ།

profusely (much, a lot) མང་པོ། མོད་པོ།

slipped something into my jacket དངོས་པོ་རེ་ངའི་སྟོད་ལུའི་ནང་དུ་བཙངས།

chirping ཅ་ར་ར་གྲགས་པ། ཅག་ཅག་ཏུ་གྲགས་པ།

a hole lined with stone རྩོམ་པ་བསྐོར་བའི་ཁུང་བ།

beseached Buddha དཀོན་མཆོག་ལ་སྐུབས་འཇུག་ལུ་བ།

rare animals དཀོན་པའི་རི་དྲགས།

tended ལྷོར་བ།

graze (eat grass) ལུ་ཟ་བ།

lazily ལེ་ལོའི་ངང་།

at great danger ཉེན་ཁ་ཚེན་པོར་གྱུག་ཡོད་པ།

dry and brittle ལྷམ་ལ་ཚག་སྒྲིབ།

roared with pain ར་ལུག་གིས་ང་རོ་བརྒྱགས་པ།

panting དབྲུགས་ཉལ་བ།

resolved ཚོད་སེམས་བཙངས་པ།

a crude thick rope མཐུག་ལ་རྩུབ་པའི་ཐག་པ་ཞིག།

hacked (chopped, cut) བསྐྱུན། གཞུས།

2. Text ལྷོ་འཕྲོ་ཚེ།

Dokang is a beautiful place. It is a wonderful place for herdsmen and their horses. Yaks and sheep there are strong and fat. Many **wild animals** also live there, including **rare** ones. Although it is a beautiful place, Zhaxi made it very bad. All the people who lived in Dokang hated him. This was because a bear killed Zhaxi's son. Afterwards Zhaxi hated every kind of wild animal, bought guns, and **hired** hunters to hunt and kill all the wild animals in Dokang.

I was one of his servants. I **tended** more than one hundred yaks. The only thing that was difficult about this job was worrying about the danger from wild animals on the mountains. One day I got up early as usual. My mother had just **fetches water** and come inside our tent. She was also one of Zhaxi's servants. My mother gave me a bag of *tsamba* with a little butter in the bottom and a bottle of milk tea. When no one was looking, she **slipped something into my jacket** and said, "Come back early! Don't come too late for supper!"

I replied, "Yes, Mother," and left, driving the yaks with my dog up into the mountains to **graze**. It was a summer morning. Birds were **chirping**, the grass was wet, and it was **foggy** on the mountains. The sun **lazily** shone through the fog and a rainbow curved in the sky.

Later I drove the yaks to a stream to drink and play. I turned and saw my dog giving me a look of hunger. I took my bag and tea from a large bag on the back of my dog. As we were about to eat, I remembered that Mother had given me something. I took it out from my jacket. It was a **bone with meat**. I realized that the servants often brought meat to Zhaxi and I understood that Mother had stolen this meat **at great danger** to herself. I felt sad about poor Mother. Terrible things happened when anyone was discovered stealing something from Zhaxi's home. I **beseched Buddha** to protect Mother.

Late that afternoon when I looked up, the weather had become cloudy and soon it began raining. I saw the yaks running up the mountain. I tried to stop them but I couldn't. My dog ran after them. **Thunder boomed** and I felt a little afraid.

I ran after the yaks but when I reached the mountaintop, the yaks already had run over the top. Rain fell harder and harder. I had no energy to run after the yaks. I looked for somewhere to hide from the rain and found **a hole lined with stone**. I went inside. It was very dark and I couldn't see anything. It was frightening, but it was better than staying outside in the rain.

I leaned against a stone and slept. When I woke, I saw the hole had been nearly completely covered by a large stone. I tried to push it away. Suddenly I heard something moving about above the hole. It sounded like an animal. It was digging in the earth over my head. I couldn't get out. I was a prisoner in this hole.

"This animal will kill me and eat me," I thought. I was terrified. I began moving deeper into the hole. I felt something. It was **dry and brittle**. It was the head of a **skeleton**! Now I knew where Zhaxi's son's skeleton was. My heart **pounded**. I was **panting**.

I **refused** to wait to be killed. I **resolved** to fight! I took off my wet robe, tied the **sleeves** together, and made a **crude thick rope**. I pulled out my knife. The animal continued to dig with its **paws**. Dirt fell on me. It was getting nearer. Suddenly a hole opened between the animal and me.

It was a black bear!

When its foot came through the hole, I caught it with my rope and **hacked** at it with my knife. The bear bled **profusely**, **roared with pain**, and jumped back. I held half its foot in my hand.

The bear could still run. I heard it roar as it ran away. I waited for a long time until I heard no sound. I put my robe back on and put the bloody part of the foot in my bosom. I began digging with my knife.

Soon I had a hole big enough to climb through.

It was dark. I quickly went down the mountain.

I saw the yaks in the distance and drove them toward home. When I arrived, I told Mother everything. A small smile passed across her face. "Thank Buddha nothing happened to you," she said.

Mother told Zhaxi what had happened. He didn't believe me at first but, when I took out the bloody piece of the bear's foot, he was surprised and excited. He called out to six big strong men who worked for him. "Tomorrow morning we will go to the mountain with Caireng to look for the injured bear," he said to them.

That evening we all talked until morning. After breakfast we went to the mountain. Each man had a gun. We found the hole. Much blood was around it. We followed the blood trail left by the bear. We came to a large rock. We found the bear behind the rock. It was dead.

We sang as we carried the dead bear back to Zhaxi's camp. Everyone was happy to hear us return. They were glad we had killed such an evil animal.

Zhaxi called me two days later and said, "I will now leave Dokang. Bring my son's skeleton to my home. I love living here but I have been unkind to all of you who worked for me. I am sorry. Here is one hundred yuan. I give it to you for all the people here and hope that you can forgive me."

Two days later the people thanked Zhaxi for his money. We brought some food to him and he was very happy to see us before he left. He took our food and rode away on his horse.

From then on our life became happier. I had my own yaks and I took good care of them.

རྫོགས་ལུས་གྱི་གཏམ་རྒྱུད།

རྫོགས་ལུས་ལྷན་སྐྱེས་པའི་ལུས་གྲུ་ཞིག་ཡིན། འབྲོག་པ་དང་ཁོ་ཚོའི་རྟ་རྒྱུ་ལ་མཚོན་ན་ལུས་གྲུ་དེ་ནི་མདུན་ལྷོ་བའི་ཞིག་རེད། གཡང་དཀར་ལུག་དང་ནག་ཟོག་ལ་གཤེད་རྒྱས། རི་དྲགས་རྩ་ཚེན་འདུས་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་གནས་དེར་འཚོ་ཞིང་རྒྱ། འོན་ཀྱང་མཛེས་སྐྱེས་ལྷན་སྐྱེས་པའི་ལུས་གྲུ་འདི་བཀྲ་ཤིས་གྱིས་བརྒྱལ་ས། རྫོགས་ལུས་མི་ཚང་མ་ཁོ་ལ་སྤང་། རྒྱ་མཚོན་ནི་བཀྲ་ཤིས་གྱི་སྲོད་མ་ཞིག་གིས་བསང་། དེ་ནས་བཟུང་། བཀྲ་ཤིས་གྱིས་རི་དྲགས་ཡོང་ཡོད་ཚང་མར་སྤང་སེམས་ཅེན་པོ་བཅུངས་ནས། མེ་མདའ་ཉེས། རྫོན་པ་སྐྱེས་ནས་རྫོགས་ལུས་གྱི་རི་དྲགས་ཚང་མ་རྩ་མེད་དུ་བཏང་།

ང་ནི་ཁོའི་འཁོར་གཡོག་ནང་གི་གཅིག་ཡིན། ངས་ནག་ཟོག་བརྒྱ་ལས་མི་ཚང་མ་ཚོ་སྤྱོད་བྱས། ལས་ཀ་འདི་ལ་ལས་ཚེགས་ཤིག་ཡོད་པ་ནི་རི་སྟེང་ན་རྒྱ་བའི་རི་དྲགས་གྱི་ཉེན་ཁར་སེམས་ཁུར་བྱེད་དགོས་པ་དེ་རེད། ཉེན་ཞིག་ནམ་རྒྱུན་དང་འདྲ་བར་ང་སྤྱོད་ནས་མལ་ལས་ལངས། ངའི་ཨ་མས་ལྷན་སྐྱེས་ནས་ང་ཚོའི་སྤྱོད་པ་དུ་འཇུག་མ་ཐག་རེད། ཁོ་མོ་ཡང་བཀྲ་ཤིས་གྱི་འཁོར་གཡོག་ཅིག་ཡིན། ངའི་ཨ་མས་ཞབས་ལ་མང་རྫོགས་ཚུང་ཚུང་ཞིག་འཕངས་པའི་རྩ་མ་ཁུག་ཅིག་དང་འོ་ཇ་ཤེལ་དམ་གང་ལ་བྱིན། མི་གཅིག་གིས་ཀྱང་བལྟས་མེད་པའི་སྐབས་སུ། ཁོ་མོས་ངའི་སྟོད་ལུང་ནང་དུ་དངོས་པོ་རེ་བཅུངས་ཞོར་དུ་སྤྱོད་མེད་ཕྱིར་ཤོག དགོང་ཚོགས་ཀྱི་རྗེས་ལ་ལུས་སྤྱོད་མ་འཇུག་ཅེས་གདམས།

ངས་ལེགས་སོ། ཨ་མ་ཞེས་ལན་བཏངས་ནས་ངའི་བྱི་དང་མཉམ་དུ་ལུང་སྟོད་དུ་སྐྱེས་ཟོག་འཚོ་བར་སོང་། དེ་ནི་དབྱར་ཁའི་ནངས་མོ་ཞིག་རེད། འདབ་ཚགས་གྱིས་སྐྱད་སྟེན་བརྒྱུགས་ཤིང་རྩ་མགོ་རྫོན། རི་སྟེང་ན་ན་སུན་འཐིབས། སྐྱེས་པའི་ཁྲོད་ནས་ཉི་འོད་མག་མོག་དུ་འཕྲོ་ཞིང་མཁའ་དུ་འཇུག་པར།

རྗེས་ནས་ངས་ལོར་ཟོག་རྒྱ་ཁར་རྒྱ་ལྷན་པ་དང་རྩེད་འཛོར་རོལ་བར་དེད། ང་ཁ་ཕྱིར་འཁོར་བ་ན་ངའི་བྱི་ཡིས་ང་ལ་སྟོགས་པའི་རྒྱུ་འགྱུར་བསྟན། ངས་ངའི་བྱིའི་སྟེང་གི་ལུག་མ་ཚེན་པོ་ལས་ངའི་ལུག་མ་དང་ཇ་སྤངས། ང་ཚོས་ཟ་རྩིས་བྱེད་སྐབས། ཨ་མས་ང་ལ་དངོས་པོ་ཞིག་བྱིན་པ་ཡིད་ལ་བྱུང། ངས་དངོས་པོ་སྟོད་ལུང་ལས་ཕྱིར་བཏོན་པ་ན་དེ་ནི་གཤེད་རེད། ངས་འཁོར་གཡོག་གིས་བཀྲ་ཤིས་ལ་རྒྱུན་པར་གཤེད་ཡོང་བ་ཤེས་པ་དང་། ཨ་མས་ཁོ་མོའི་ཉེན་ཁ་ཚེན་པོར་མ་འཛོམ་པར་གཤེད་བརྒྱུས་པའང་རྫོགས། ང་སྟེང་རྗེ་བའི་ཨ་མའི་དོན་དུ་ཡིད་སྟོལ། སྐྱེས་ལུག་གིས་བཀྲ་ཤིས་གྱི་བྱིས་ནས་དངོས་པོ་བརྒྱུས་པ་ཤེས་ན་ཡང་བའི་དོན་དག་འབྱུང་ངེས་ཡིན། ཨ་མ་སྤང་སྟོབ་བྱེད་པར་ངས་དགོན་མཚོག་ལ་གསོལ་བ་བཏངས།

ཁུང་བུ་དེ་རྒྱུད། ཁུང་བུའི་མཐའ་ན་བྲག་མང་པོ་ཡོད། ང་ཚོས་དོམ་གྱིས་བཞག་པའི་བྲག་རྩེས་དེད་ནས་སོང་། ང་ཚོ་བྲག་རྩོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་སོན། ང་ཚོས་བྲག་རྩོམ་དེའི་རྒྱབ་ནས་དོམ་རྒྱུད། དོམ་གི་འདུག

ང་ཚོས་དོམ་གི་རོ་བྲག་གིས་ཀྱིས་སྐར་ལ་སྐྱུ་ལེན་ཞོར་དུ་ཁུང་ནས་ཡོང་། ང་ཚོ་སྤྱིར་སྐྱེབས་པ་གོ་ནས་མི་ཚང་མ་དགལ། ང་ཚོས་རེ་དྲགས་ངན་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་བསད་པར་མི་ཚང་མ་དགལ།

བྲག་གིས་ཀྱིས་ཉིན་གཉིས་ཀྱི་རྩེས་ནས་ང་བོས་ནས་“ད་ང་དོ་ཁང་ཡུལ་དང་འབྲལ་རྒྱ་ཡིན། ངའི་བུའི་ཀོང་རུས་དེད་ཚང་ལ་འབྱེད་ཤོག། ང་ས་འདི་གར་དུངས་རུང་ང་ལ་གཡོག་གྲེད་པའི་མི་ཚང་མར་ང་སྡོན་ཚད་ཉ་ཅང་སྤང་། དགོངས་པ་མ་ཚོམ། འདི་ན་སྐྱོར་མོ་བརྒྱ་ཡོད། ངས་སྐྱོར་མོ་འདི་འདི་གའི་མི་ཚང་མར་བྱིན་པ་ཡིན་ལ་འབྱོར་ཚོས་ང་ལ་བཟོད་སྐྱོམ་གྲེད་ཐུབ་པའི་སྐྱོན་ལམ་”ཞེས་བཤད།

ཉིན་གཉིས་ཀྱི་རྩེས། མི་རྒྱུས་ཀྱིས་བྲག་གིས་ཀྱིས་སྐྱོར་མོ་སྐྱིན་པར་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་ལྷན། ང་ཚོས་ཁོ་ལ་ཟ་མ་རེ་བསྐྱུལ་ཞིང་ཁོ་རང་མ་བྲལ་གོང་ང་ཚོ་ཡང་བསྐྱར་མཐོང་ནས་ཉ་ཅང་དགལ། ཁོས་ང་ཚོའི་ཟ་མ་ཁྱེད་ཞིང་ཉ་ལ་བསྐྱོན་ནས་བལྟད་སོང་།

དེ་ནས་བཟུང་། ང་ཚོའི་འཚོ་བ་རྩིད་ལ་སོང་། ང་ལ་རང་གི་ལྷགས་ཚོག་ཡོད་ལ་ངས་ཁོ་ཚོ་འཚོ་སྤྱོད་བཟང་བོ་བྱས།

3. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར T དང་ནོར་འཁྲུལ་ལ F) ཉམས་ཚུགས།

- a. Dokang is a person's name. **T F**
- b. The bear killed Zhaxi's servant, Cairang. **T F**
- c. The bear died. **T F**
- d. Zhaxi liked animals very much. **T F**
- e. Cairang's mother stole some meat from Zhaxi's home. **T F**
- f. Zhaxi was unhappy to see us before he left. **T F**

4. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- a. ___ I began moving deeper into the hole.
- b. ___ I couldn't get out.
- c. ___ I had no energy to run after the yaks.
- d. ___ I leaned against a stone and slept.
- e. ___ I saw the yaks running up the mountain.
- f. ___ I was a prisoner in this hole.
- g. ___ I was terrified.
- h. ___ I went inside.
- i. ___ It sounded like an animal.
- j. ___ It was dry and brittle.
- k. ___ It was the head of a skeleton!
- l. ___ It was dark and I couldn't see anything.
- m. ___ When I looked up, the weather had become cloudy.
- n. ___ My dog ran after them.
- o. ___ My heart pounded. I was panting.
- p. ___ Rain fell harder and harder.
- q. ___ I heard something moving above the hole.
- r. ___ Thunder boomed and I felt afraid.
- s. ___ The hole had been covered by a stone.

5. Choose the correct word in **bold**. ཡང་དག་བའི་ཐ་སྐྱད་སྐྱག་ག་ཅན་འདེམ་དགོས།

- a. Dokang **is/are** a beautiful place.
- b. **There/It** is a wonderful place for herdsmen and their horses.
- c. **Yak/Yaks** and **sheep/sheeps** there are strong and fat.
- d. Many wild animals **also/too** live there.
- e. Zhaxi **made/making** it very bad.
- f. All the people who **lived/living** in Dokang hated him.
- g. This **was/were** because a bear killed Zhaxi's son.
- h. Zhaxi hated **every/even** kind of wild animal.

6. These sentences have mistakes in capital and small case letters. Underline the mistakes and correct them. ཚོས་གྲུབ་འདི་དག་གི་ཡི་གེ་ཆེ་ཆུང་འབྲི་ཚོར་ཡོད། ཚོར་འཆུག་ལ་ཉམས་བརྒྱབ་ནས་ཚོར་བཙོས་བྱོས།

- a. i replied, "yes, mother," and left, Driving the yaks with my dog up into the mountains to Graze.
- b. it was a summer morning.
- c. birds were chirping, The grass was wet, And it was foggy on the mountains.
- d. the sun lazily shone through the fog and a rainbow curved in the Sky.
- e. later i drove the yaks to A stream to drink and play.
- f. i turned and Saw my dog giving me a look of hunger.
- g. i took my Bag and Tea from a large bag on the back of my dog.

Two Boys

བསོད་ནམས་སྦྱིད།

1. Vocabulary བསྟན།

grew up together (were raised together) མཉམ་དུ་ཆེར་སྦྱིས།

it was clear (easy to understand) གསལ་བོ་ཡིན་པ།

mumbled (spoke unclearly) ལྷ་བ་ལྷོ་བ་བེ་བཤད་པ།

palace རོ་བྱང་།

tiredness རལ་དུབ།

floods ལྷ་ལོག་ ལྷ་བས་ལྷ་རྒྱུག་པ།

frog སྤལ་བ།

spit ཁ་ལྷ་འདེབས་པ།

standing in a line གྲལ་བ་སྦྱིགས་ནས་ལངས་པ།

minister ལྷོན་པོ།

festival དུས་ཚེན།

command (order) བཀའ།

forbid (don't allow) མི་ཚོག་པ།

wailing ལྷོང་བ།

ghost འདྲེ།

dusk ལྷོད་དུས།

emerge མངོན་པ།

saliva མཚེལ་མ།

elders ཚེ་བ། རྒན་པ།

celebrated རྟེན་འབྲེལ་ལུས་པ།

2. Text ལྷོ་ཚང་།

A great king living in Yelong Village had a son named Caireng. A woman and her son, Nima, lived next to the King's palace.

Caireng and Nima **grew up together**. Every day they played, ate, and slept together as though they were brothers.

When they were older **it was clear** that Nima was clever and Caireng was stupid. This was a fact that the King understood very well. This made him very sad. He thought, "Soon I will be old and clever Nima will take the kingdom away from my stupid son! I must send Nima away."

The next day he called Nima's mother to his palace and said, "Your son can no longer live here. I'll kill him if he is not gone within five days."

Nima's mother was very surprised to hear this. She wondered why the King would give such a **command**. However, she only **mumbled**, "Yes, as you wish," and sadly returned to her home.

She told Nima, "The King said you must leave or he will kill you."

Nima asked in **shock**, "Why does he want me to leave?"

"I don't know," replied his mother.

"Don't worry, Mother. I will go away," Nima said. "Many years may pass but I will return home some day."

When Caireng heard that his father had ordered Nima to leave, he went to his father and asked, "Why do you want Nima to leave? If he must leave, I will go with him."

The King shouted angrily, "You will not! I **forbid** it!"

Caireng was so angry by what his father said that he left the **palace** and decided to stay at Nima's home until Nima left.

The day before Nima was to leave the King called Nima to his palace and said, "Don't let my son go with you. If you do, I will kill you."

Late that night when everyone was sleeping, Nima quietly woke up and got ready to leave. Caireng heard him and said, "Take me with you. I can't be alone. You are my brother," and began **wailing**. Nima could not think of anything but to let him go with him.

The two quietly left.

They walked for many days in **tiredness** and hunger.

One day they noticed many villagers standing on a riverbank. Some were shouting. Some women were crying.

Nima asked a villager, "What's the matter?" The villager said, "Every year we must feed a **ghost** in this river a fifteen year old child. If we don't, the river swells and **floods** our village. We will die. We don't have a fifteen-year-old child. This is why we are so sad and afraid."

"Don't worry. Tonight we will stay here and kill the ghost," said Nima. "Now we are tired and very hungry. Could we please have some food?"

The villager said, "Of course, but you must be careful." Then the villagers gave him some food and drink, left the riverbank, and returned to their homes.

Nima and Caireng ate their dinner. Nima said to Caireng, "Now that **dusk** has fallen, you go up the river and I'll stay down the river. Catch and eat any ghost you see."

At midnight they heard a terrible noise and then each saw a **frog emerge** out of the water. One frog was silver and one frog was gold. Nima caught the gold frog and ate it. Caireng caught the silver frog and ate it.

The next morning Nima and Caireng went to the village and said to the villagers, "We killed the ghost. You no longer need to worry or be afraid."

The villagers thanked the boys and said, "Whatever you want we will give you."

Nima replied, "Thank you but we must go." The people then gave them some food for their travels.

The boys continued on their journey.

After some time Nima found that, when he **spit**, his **saliva** turned to gold. Caireng found that, when

he spit, his saliva turned to silver. They were both very surprised.

Three days later they reached another village. The villagers were all on the street **standing in a line**. Each villager, in turn, went up to a huge pot and spit inside. Nima asked a villager, “Why are you doing this?”

The villager replied, “We don’t have a king. Long ago our **elders** said, ‘The one that spits gold will be king. The one who spits silver will be his minister.’ So today we are spitting to see who will become the king and who will become the **minister**. So far, no one has spit gold or silver. We will continue spitting tomorrow.”

The boys decided to come back to the village the next day.

The next morning Caireng stood at the beginning of the line. When he spit, it turned to gold. The people shouted, “We have found our king!”

Nima’s turn finally came. When he spit, it turned to silver. The villagers shouted, “We have found our minister!” The villagers were very happy and excited. They **celebrated** with a big **festival**.

Caireng and Nima became the village’s king and minister. Nima returned to his old home and brought his mother to live with him.

བླ་མུང་གཉིས།

ཡར་ལྷང་སྡེ་བར་འཚོ་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་ཚེ་རིང་ཟེར་བའི་བླ་ཞིག་ཡོད། ལྷོས་མ་ཞིག་དང་ཁོ་མའི་བླ་ཉི་མ་གཉིས་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་བྱིམ་
མཚོས་བྱས་ནས་བསྟན།

ཉི་མ་དང་ཚེ་རིང་གཉིས་ནི་མཉམ་དུ་ཆེར་སྐྱེས། ཁོ་ཚོ་ནི་སྐྱབ་ལྷན་དང་འབྲུ་བར་མཉམ་བཟུང་དང་། མཉམ་འབྲུང་། མཉམ་ཉལ་བྱས།
ཁོ་ཚོ་ནར་སོན་བ་ན། ཉི་མ་ནི་གཡེར་པོ་ཞིག་དང་ཚེ་རིང་ནི་དབང་རྩལ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་བོ་རེད། འདི་ནི་རྒྱལ་པོས་གསལ་བོར་མཁུན་པའི་
དོན་ཞིག་རེད། དོན་འདིས་ཁོ་ཉ་ཅང་སྐྱུག་ཏུ་བཅུག། ཁོས་མི་འགྲུངས་པར་ང་ལོ་ལོན་འགོ་བ་དང་སྒོ་གོས་ཅན་གྱི་ཉི་མས་ངའི་བླ་སྐྱབ་པའི་ལག་ནས་
རྒྱལ་ཁབ་འཕྲོག་འགོ། ངས་ཉི་མ་ངེས་པར་དུ་ས་གཞན་དུ་སྐྱེལ་དགོས་པ་བསམས།

ཕྱི་ཉིན་ཁོས་ཉི་མའི་ཨ་མ་ཕོ་བྲང་དུ་བོས་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་བླ་འདི་གར་བསྟན་མི་ཚོགས་གལ་ཉེ་ཁོ་ཉིན་མ་ལྡའི་ནང་དུ་མི་འགོ་ན། ངས་ཁོ་གསོད་རྒྱ་
ཡིན་ཞེས་ལབ།

ཉི་མའི་ཨ་མས་འདི་གོ་ནས་ཉ་ཅང་ཡ་མཚར། ཁོ་མོས་རྒྱལ་པོས་བཀའ་འདི་འབྲུ་གནང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་མ་ཤེས། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོས་ཡིན་
ལགས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་འདོད་བསྐྱབ་ཅེས་དྲབ་བརྟེན་བའི་ཞིག་བཤད་ནས་ཡིད་སྦྱོར་བའི་ངང་ཡུལ་ལ་ལོག།

ཉི་མས་ཡ་མཚར་བའི་ངང་ནས་ཁོས་ང་འབྲུལ་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས།
ཁོའི་ཨ་མས་“ངས་མི་ཤེས་ཅེས་ལན་བཏབས།

ཉི་མས་ཨ་མ། སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། ང་འགོ། ལོ་མང་པོ་འགོར་ན་བྲིགས་བྲིགས་མེད་རུང་འོན་ཀྱང་ནམ་ཞིག་ང་ཕྱིར་འོང་ངེས་ཅེས་ལབ།
ཁོའི་ཨ་མས་ཉི་མ་ཁ་འབྲུལ་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་བ་གོ་བ་ན། ཚེ་རིང་ཁོའི་ཨ་མའི་སར་སོང་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉི་མ་འབྲུལ་དུ་འཇུག་དོན་ཅི།

གལ་ཉེ་ཁོ་ངེས་པར་དུ་འགོ་དགོས་ན། ང་ཁོ་དང་བསྐྲུངས་ནས་འགོ་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་དྲིས།
རྒྱལ་པོས་ཁྱོད་འགོ་མི་ཚོགས་ ངས་འགོ་རུ་མི་འཇུག་ཅེས་སྐད་ཅོར་བརྒྱབ།

ཚེ་རིང་ཨ་མས་ཅི་བཤད་པ་དེར་འཚིག་པ་ཆེན་པོ་སོས་ནས་ཕོ་བྲང་དང་ཁ་བྲལ་ཞིང་ཉི་མ་མ་སོང་བར་དུ་ཁོ་ཚང་ནས་འདུག་རྒྱའི་སེམས་ཐག་
བཅད།

ཉི་མཁའ་མ་བྲལ་གོང་གི་སྒྲིབ་རྒྱལ་པོས་ཉི་མཁའ་པོ་བྲང་དུ་བོས་ནས་“ངའི་བྱ་བྱོད་དང་མཉམ་དུ་འགོ་རུ་མ་འཇུག་གལ་ཉེ་འགོ་རུ་བརྟུག་ན།
ངས་བྱོད་གསོད་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་ལབ།

ནམ་སྐད་དུ་མི་ཚང་མ་ཉལ་ཡོད་དུས། ཉི་མཁའ་རོག་གེར་མལ་ལས་ལངས་གིང་འགོ་རྒྱའི་གྲ་སྒྲིག་བྱས། ཚེ་རིང་གིས་ཁོ་གོ་ནས་“ང་བྱོད་དང་
མཉམ་དུ་བྲིད་རོགས། ང་གཅིག་ལུང་འདུག་མི་རུས། བྱོད་ནི་ངའི་སྐྱེན་རླ་ཡིན”ཞེས་ལབ་ནས་དུས། ཉི་མ་ཐབས་རྟུགས་ནས་མཉམ་དུ་འགོ་རུ་
བརྟུག།

ཁོ་གཉིས་ཁ་རོག་གེར་བྲང་སོང་།

ཐང་ཆད་ཅིང་བཀའ་ལྟོགས་ཀྱིས་མནར་བཞིན་ཁོ་ཚོ་ཉིན་མ་འགའ་ལ་སོང་།

ཉིན་ཞིག་ཁོ་ཚོས་སྡེ་མི་མང་པོ་རྒྱ་འགམ་ཞིག་ན་ལངས་ཡོད་པ་ཤེས། ལ་ལས་སྐད་ཅོར་རྒྱག་བཞིན་པ་དང་ཁ་ཤས་དུ་བཞིན་ཡོད།

ཉི་མས་སྡེ་མི་ཞིག་ལ་“དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་”དྲིས་པར། སྡེ་མི་ཞིག་གིས་“ལོ་གཤངས་ལ་ང་ཚོས་རྒྱ་འདིའི་ནང་གི་འདྲེ་ཞིག་ལ་བྱིས་པ་ལོ་བཙོ་ལྷ་ཅན་
ཞིག་མཚོད་སྒྲིབ་བྱ་དགོས། གལ་ཉེ་ང་ཚོས་མ་མཚོད་ན། རྒྱ་བོ་བྱུབས་ནས་ང་ཚོ་སྡེ་བ་བསྐྱབ་འགོ། ང་ཚོ་ཤི་འགོ། ང་ཚོར་ལོ་བཙོ་ལྷ་ཅན་གྱི་བྱིས་པ་
ཞིག་མེད་པས། ང་ཚོ་སྦྱོ་ཞིང་སྐྱག་པའི་གནས་ལ་གྱར”ཞེས་ལབ།

ཉི་མས་“སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། དེ་དགོང་ང་ཚོ་འདི་ནས་བསྐྱད་ནས་འདྲེ་དེ་ཚམ་ལ་འབབས་རྒྱ་ཡིན། ད་ལྟ་ང་ཚོ་ཐང་ཆད་ཅིང་ལྟོགས་པས། ང་
ཚོ་ལ་ཟ་མ་རེ་གནང་ན་ཨེ་ཚོག”ཅེས་བཤད།

སྡེ་མི་དེས་“ལོས་ཚོག་ འོན་ཀྱང་བྱོད་ཀྱིས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས”ཅེས་བཤད་ནས་ཁོར་ཟ་རྒྱ་དང་འཕུང་རྒྱ་བྱིན། དེ་ནས་རྒྱ་ཁ་དང་བྲལ་
ནས་རང་ཡུལ་དུ་ལོག།

ཉི་མ་དང་ཚེ་རིང་གཉིས་ཀྱིས་ཁོ་ཚོའི་ཟས་སྐྱབ་བཞེས། ཉི་མས་ཚེ་རིང་ལ་“ད་ལྟ་རུབ་ཡོད། བྱོད་རྒྱ་བོའི་སྡོད་ལ་སོང་དང་ང་སྐད་རྒྱ་དན་
འདུག བྱོད་ཀྱིས་འདྲེ་མཐོང་ན་བཟུང་ནས་བཟུང་དགོས”ཅེས་གདམས།

ནམ་གུང་། ཁོ་ཚོས་ཟིང་ཆ་འཛིགས་སུ་རུང་བཞིག་ཐོས་པ་དང་སྐལ་བ་གཉིས་རྒྱ་ནང་ནས་འཇུར་བ་མཐོང་། སྐལ་བ་གཅིག་ནི་དེལ་མདོག་
ཡིན་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ནི་གསེར་མདོག་ཡིན། ཉི་མས་གསེར་མདོག་གི་སྐལ་བ་བཟུང་ནས་ཟོས། ཚེ་རིང་གིས་དེལ་མདོག་གི་སྐལ་བ་བཟུང་ནས་
ཟོས།

ཕྱིའི་ནངས་མོར་ཉི་མ་དང་ཚེ་རིང་གཉིས་སྡེ་བའི་ནང་དུ་སོང་ནས་“ང་ཚོས་འདྲེ་བསད་སོང་། གཞུག་ནས་བྱོད་ཚོས་སེམས་ཁུར་བྱེད་མི་དགོས་
ལ་སྐྱག་གུང་མི་དགོས”ཅེས་ལབ།

སྡེ་མིས་བྱ་རྒྱུ་དགཉིས་ལ་བཀའ་དྲིན་ལྷན་ཞོར་“བྱོད་ཚོ་ལ་ཅི་དགོས་ཚེ་ང་ཚོས་དེ་སྟེར”ཞེས་བཤད།

ཉི་མས་“བཀའ་དྲིན་ཚེ། འོན་ཀྱང་ངེད་གཉིས་འགོ་དགོས”ཅེས་ལན་བཏབས། མི་རྒྱམས་ཀྱིས་དེ་ནས་འགྲུལ་སྡོད་བྱེད་པར་ཁོ་གཉིས་ལ་བྲོ་ག་
རེ་བྱིན།

བྱ་རྒྱུ་དགཉིས་སུ་མཐུད་དུ་ལམ་དུ་ཆས།

དུས་ལྟར་རེ་ཞིག་འགོར་བ་ན། ཉི་མས་ཁོའི་མཆིལ་མ་འཕངས་ན་མདོག་སེར་པོ་ཡིན་པ་ཤེས། ཚེ་རིང་གིས་ཁོའི་མཆིལ་མ་འཕེན་དུས་ན་དེལ་
མདོག་ཡིན་པ་ཤེས། ཁོ་གཉིས་གཉིང་ནས་ལ་མཚར།

ཉེ་མ་གསུམ་གྱི་རྗེས། ཁོ་ཚོ་སྤེལ་གཞན་པ་ཞིག་ཏུ་སོན། སྤེམ་ཚང་མ་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་གྲུ་ལ་བསྐྱེགས་ནས་ཡོད། སྤེམ་རེ་རེས་རེས་མོས་ཀྱིས་ཁོ་
 བབ་ཚེན་པོ་ཞིག་ལ་འགོས་ནས་ནང་དུ་མཆིལ་མ་འདེབས་པ་མཐོང་། ཉེ་མས་སྤེམ་ཞིག་ལ་བྱིད་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེས་
 དྲིས།

སྤེམ་“ང་ཚོར་རྒྱལ་པོར་མེད། རྩོན་ཚད་ང་ཚོའི་མེས་པོས་གསེར་སྐྱུག་མཁན་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་དངུལ་སྐྱུག་མཁན་ནི་ཁོའི་སློན་པོ་ཡིན།”ཞེས་
 བཤད་ཐུང་། དེའི་རྩོན་གྱིས་ད་ལྟ་ང་ཚོས་མཆིལ་མ་བཏབས་ནས་སུ་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་སུ་ནི་སློན་པོ་ཡིན་པར་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་ལན་བཏབས།

ལུ་རྒྱུང་གཉེས་ཀྱིས་བྱི་བྱི་ཉེན་བྱིར་ཡོང་རྒྱ་བྱས།

བྱིའི་ནངས་མོར། ཉེ་མ་གྲུ་ལ་མགོ་ནས་བསྐྱེགས། ཁོས་མཆིལ་མ་བཏབས་པ་ན་གསེར་དུ་གྱུར། མི་རྣམས་ཀྱིས་“ང་ཚོས་རྒྱལ་པོ་རྟོན་བྱུང་”ཞེས་
 རྒྱད་ཅོར་བརྒྱབ།

མཐའ་མར་ཚོ་རིང་གི་རེས་མོས་ལ་སོན། ཁོས་མཆིལ་མ་བཏབས་ནས་དངུལ་ལ་གྱུར་བ་ན། སྤེམ་རྣམས་ཀྱིས་“ང་ཚོས་རེད་ཅག་གི་སློན་པོ་རྟོན་
 བྱུང་”ཞེས་འབོད་རྒྱད་བརྒྱབ། སྤེམ་རྣམས་ལ་སློབ་པ་འཕེལ་ཞིང་ཡིད་དབང་ཕྱོས། ཁོ་ཚོས་སྟོན་མོ་གྱུ་ལོ་མ་བྱས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་ཞུས།

ཉེ་མ་དང་ཚོ་རིང་སྤེལ་བ་དེའི་རྒྱལ་པོ་དང་སློན་པོར་གྱུར། ཉེ་མ་བྱིར་ཁོའི་ལ་ལུ་ལ་ལོག་ནས་ཨ་མ་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་འཚོ་སྤོང་བྱེད་པར་བྱིད།

3. Put the words in brackets in the correct order. འབྲིང་རྟགས་ནང་གི་བསྟན་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. A great king living [Caireng son in Yelong had a named Village.]
- b. A woman and her son, [Nima, palace the lived to King's next.]
- c. Caireng and [grew Nima together up.]
- d. Every day they played, ate, [and together slept though as they brothers were.]
- e. When they were older, it [and was clear that clever stupid Caireng was Nima.]
- f. This was a fact [that King the very understood well.]

4. Put these words in the blanks below བསྟན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོངས། a, and, the, of, that, this, to, in.

- a. Nima asked _____ villager, “What’s _____ matter?”
- b. _____ villager said, “We must feed _____ ghost _____ river _____ fifteen year old child.”
- c. “If we don’t, _____ river swells _____ floods.”
- d. “We don’t have _____ fifteen-year-old child.”
- e. “_____ is why we are so sad _____ afraid.”
- f. “We will stay here _____ kill _____ ghost,” said Nima.
- g. “Now we are tired _____ very hungry.”
- h. _____ villager said, “_____ course.”
- i. The _____ villagers gave him food _____ drink, left _____ riverbank, _____ returned _____ their homes.
- j. Nima _____ Caireng ate their dinner.
- k. Nima said _____ Caireng, “Now _____ dusk has fallen, you go up _____ river _____ I’ll stay down _____ river.”
- l. “Catch _____ eat any ghost you see.”

5. Find the end of each sentence (a-p) from the list of phrases (1-15) below. གཤམ་དུ་བསྐྱིགས་པའི་ཚེག་
 ཐུང་(1-15)ལས་(a-p)བར་གྱི་ཚེག་གྲུབ་གྱི་རྩ་མ་འཚོལ།

a. “The one who spits	1. ___ when he spit, his saliva turned to gold.
b. “Long ago, our elders said,	2. ___ very surprised.
c. “So far, no one	3. ___ up to a huge pot and spit inside.
d. “So today we are spitting to see who will	4. ___ they reached another village.
e. “We will continue	5. ___ them some food for their travels.
f. After some time Nima found that,	6. ___ silver will be his minister.”
g. Caireng found that, when he spit,	7. ___ on their journey.
h. Each villager, in turn, went	8. ___ on the street standing in a line.
i. Nima asked a villager,	9. ___ his saliva turned to silver.
j. Nima replied,	10. ___ has spit gold or silver.”
k. The boys continued	11. ___ become the king and who will become the
l. The people then gave	minister.”
m. The villager replied,	12. ___ ‘The one that spits gold will be king.’”
n. The villagers were all	13. ___ spitting tomorrow.”
o. They were both	14. ___ “Why are you doing this?”
p. Three days later	15. ___ “We don’t have a king.”
	16. ___ “Thank you but we must go.”

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who had a son named Caireng?
- Who was Nima’s father?
- Who grew up together?
- Who was clever?
- Who was stupid?
- What did the King understand very well?
- Why did the King want to send Nima away?
- Who were standing on a riverbank?
- What ghosts did Nima and Caireng catch?
- Who spit gold?
- Who spit silver?
- Why did Nima return to his home?

A Nine-Headed Monster

ལྷ་འབྲུག་རྒྱུལ།

1. Vocabulary ཐ་སྐད།

executioner བཤམ་པ། ལེན་མཁམ་ན།

making butter མར་བཅའ་བ།

mouthfuls ལྷུང་གང་།

looked through བརྒྱུད་ནས་བལྟས་པ།

so thin you could see his bones རིང་ནས་ཁོའི་རུས་པའང་མཐོང་ཐུབ་པ།

sucked འཛིབས་པ།

sharp enough to ཚོན་པོ་ཡིན་ནས།

strong enough to ལྷོད་པས་ཆེན་ནས།

praised གསོལ་བ་བཏབས་པ། བསྟོད་སྟོན་བྱས་པ།

belching smoke ལྷུང་འབྲུར་བ།

almost dead from thirst ལྷོ་མ་ནས་གཤི་ལད་བྱས་པ།

quiveriness འདར་བའི།

embraced འཐམས་པ། འཁྱུད་པ།

devour རྟོབ་གྱིས་མིང་བ།

torch དཔལ་འབར།

surrounded by མཐའ་བསྐོར་བ།

2. Text ལྷོ་འཇོ་མོ་གཟུགས།

The King had two wives. One was Yincu, who had two lovely children. The daughter was Qeji Lhamo and the son was Nando Jiaso.

The other wife, Tsolha, was childless. She hated Yincu's children very much. Everyday she thought of cruel ways to kill Yincu's children but her plans always failed.

One day she pretended to be so sick she could not get out of bed. This went on for many days. It seemed that she would soon die. The King was frightened and called for the best doctors in the country to come and cure his ill wife. They came and examined her but could do nothing to make her better.

After the doctors left Tsolha said, "Great King, I am sorry to tell you that I must eat your two children's hearts. If I don't, I will die soon. Oh, great King help me..." moaned Tsolha.

Although the King did not want to kill his children, he loved Tsolha very much and finally ordered his **executioner** to kill his children and take their hearts. The executioner was a kind man and hated to kill children. He said to the two children, "You must run away. Tsolha wants to eat your hearts. I am supposed to kill you but I cannot. Please run as far away as you can and never return." Then the executioner killed two dogs and took their hearts to Tsolha.

The children began running. It was a hot day with a bright shining sun. They became very thirsty.

Finally, Nando Jiaso was so thirsty that he was too weak to walk. His sister had to carry him. She carried him for two days and two nights. On the third day they reached a black tent **belching smoke**. Outside the tent an old woman was **making butter**. "Please give us some water, Grandmother," said Qeji Lhamo. "We are very thirsty."

"I can't," replied the old woman in a low angry voice. "I have no water on such a hot day." Suddenly Nando Jiaso fainted. He was **almost dead from thirst**. The girl begged the old woman to look after her brother, while she went to look for water. At last she found a river behind a small hill. She drank ten **mouthfuls** of water as quickly as she could. Then she took a mouthful and went back as fast as she could to her brother. When she reached the tent, she found her brother had vanished.

The old woman was happily counting a lot of money.

"Where is my brother?" Qeji Lhamo demanded.

"A rich man bought him," said the old woman in a **quivery** voice. "He said he would care for your brother." Qeji Lhamo felt very sad and sorry for her poor brother and wept for a long time.

Five years later in spring, Qeji Lhamo reached a big town called Dudo. She went to the big beautiful house of a rich man and begged for food. When she **looked through** the door, she saw a boy who looked like her brother. He stared and ran to her. Qeji Lhamo had found her brother. They **embraced** and wept together.

The rich man allowed the brother and sister to live together in his home. They had a good life together for ten years. During this time Nando became a brave, strong, and handsome young man.

When Nando was nineteen he told his sister that he had decided to kill Tsolha and that he must return to their parents' home. He then set off. It was evening when Nando reached the palace where the King and Queen lived. He could see nothing moving in the palace. Skeletons were lying everywhere. He was too frightened to look at them. He moved very quietly as he looked for his parents. When he came to a bedroom, he saw the King lying sadly in his bed. His poor father was **so thin that you could see his bones**.

When Nando was about to speak to his father, he felt the air move. He knew someone was coming. He hid under a table in the bedroom just as a terrible monster with nine heads appeared. As she got near the King, each of her nine heads smiled an evil smile. She said something and the ground began trembling. She **sucked** his father's blood, smiled, and flew into the forest.

After the monster left, he called to his father and began weeping. When the King saw his son, he wept, "You must not stay here. Go away at once. The monster will **devour** your heart!"

"I will kill her," said Nando.

"No. You can't. Don't risk your life. Go away quickly," said the King.

Nando left his father and returned to the rich man's house. He told his sister and the rich man all that he had seen in the palace. His sister was too afraid to speak. Nando asked the rich man, "Do you have a sword **sharp enough** to cut off nine heads at one time?"

"Yes," replied the rich man.

"Do you have a torch **strong enough** to make a forest burn in three directions?" asked Nando.

"Yes," replied the rich man.

When night came Nando took the sword and the torch, returned to his father's bedroom, hid behind the door, and waited for the monster's arrival. Hours passed. When she appeared, Nando swung his sword, slashing off eight of her nine heads. The frightened monster ran into the forest as fast as she could. Nando followed. However, when he reached the forest the monster was nowhere to be found.

He took out his torch and started a fire in three directions. The monster was in the middle of the forest. She tried to escape. She ran to the east but all she saw was fire. She ran to the west but all she saw was fire. When she ran south, Nando was waiting with his sword. As she ran back toward the center of the forest, she found herself **surrounded by** fire. She could not escape and screamed horribly as the greedy flames consumed her.

Nando saved his father but it was too late for his mother. The monster had killed her many years ago. Qeji Lhamo, Nando Jia, and their father lived together again happily. They always remembered the monster with nine heads. They also **praised** Buddha for giving them a calm life.

ཐིག་མོ་མགོ་དགུ།

རྒྱལ་པོར་བཙུན་མོ་གཉིས་ཡོད། གཅིག་ནི་ཡུམ་མཚོ་ཡིན་པ་དང་ཁོ་མོར་བྱིས་པ་སྟོང་ཇི་གཉིས་ཡོད། ལུ་མོ་ནི་ཚོས་གྱི་ལྟ་མོ་དང་ལུ་ནི་རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོ་ཡིན།

བཙུན་མོ་གཞན་པ་མཚོ་ལྟ་ལ་བྱིས་པ་མེད། ཁོ་མོ་ཡུམ་མཚོའི་བྱིས་པ་ལ་ཉ་ཅང་སྤང་། ཉིན་གྲངས་ལ་ཁོ་མོས་གདུག་རྩུབ་ཆེ་བའི་བཀོད་པ་འཐེན་ནས་ཡུམ་མཚོའི་བྱིས་པ་གསོད་ཅིས་བྱས་ཀྱང་ཁོ་མོའི་འཆར་གཞི་མ་འགྲུབ།

ཉིན་ཞིག་ཁོ་མོས་ན་ནས་མལ་བྱི་ལས་ཀྱང་འབབ་མི་སྲུབ་པའི་རྒྱ་བྱས། རྣ་ལུལ་བྱས་ནས་ཉིན་མ་མང་པོ་འགོར་བ་དང་ཁོ་མོ་གི་ལད་ཡོད་པ་འདྲ། རྒྱལ་པོ་སྐྱེག་ནས་རྒྱལ་པོ་ལམས་ཡོངས་ཀྱི་ཨམ་ཚེ་ཚེས་བཟང་པོ་བོས་ནས་ཁོའི་རྒྱུ་མ་ལ་སྐྱབ་བཅོས་བྱེད་དུ་བཙུག། ཨམ་ཚེ་ཚོ་ཡོད་ནས་ནད་བརྟག་བྱས་ཀྱང་ཁོ་མོ་ཇི་དགའ་གཏོང་བའི་ཐབས་གྱིས་རྟུགས།

ཨམ་ཚེ་ཚང་མ་སོང་ཇིས་མཚོ་ལྟ་ཡིས་རྒྱལ་པོ་ཚེན་པོ་ལགས། རྩོད་ལ་ངས་རྩོད་ཀྱི་བྱིས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་བཟའ་དགོས་བཤད་པར་དགོངས་པ་མཚོམ། གལ་ཏེ་ངས་མ་ཚོས་ན། ང་ལྟར་མོར་འཆི་འགྲོ། དེ། རྒྱལ་པོ་ཚེན་པོ་ལགས། ང་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་རོགས་ཅེས་སྟེང་།

རྒྱལ་པོས་རང་གི་བྱིས་པ་གསོད་མ་འདོད་རུང་། འོན་ཀྱང་ཁོ་མཚོ་ལྟ་ལ་བཅུ་དྲགས་ནས་མཐར་འཁོར་བཤད་པ་ལ་བྱིས་པ་བསད་ནས་སྟོང་བཏོན་ནས་ཡོང་རྒྱུའི་བཀའ་བབས། བཤན་པ་ནི་སྟོང་ཇི་ཆེ་བས་བྱིས་པ་གསོད་རྒྱ་གཏོང་ནས་མ་གཞོད། ཁོས་བྱིས་པ་གཉིས་ལ་འཁྱོད་ཚོ་འབྲོ་དགོས།

མཚོ་ལྟ་སྟོང་ཚོའི་སྟོང་བཟའ་ན་འདོད། ང་འཁྱོད་ཚོ་གསོད་པར་མངགས་ཀྱང་ངས་མི་རུས། འཁྱོད་ཚོ་ཅི་རུས་གྱིས་ས་ཐག་ཆེས་རིང་ས་ཞིག་ལ་འབྲོ་དགོས་ཅེས་ལབ། དེ་ནས་བཤན་པས་བྱི་གཉིས་བསད་ནས་སྟོང་མཚོ་ལྟ་འབྲེད།

བྱིས་པ་གཉིས་འབྲོ་འགོ་བརྩམས། ཉིན་མ་དེ་ནི་ཚད་པ་ཆེ་ཞིང་ཉི་འོད་ཚ། ཁོ་གཉིས་ཉ་ཅང་སྟོམ།

མཐུག་མཐར། རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོ་སྟོམ་ཞིང་ལུས་རྩུངས་ཉམས་ནས་འགོ་མ་སྲུབ། ཁོའི་སྤིང་མོས་ཁོ་ཁྱུང་དགོས་བྱུང་། ཁོ་མོས་ཁོ་ཉིན་མ་གཉིས་དང་ཞག་མ་གཉིས་ལ་ཁྱུང། ཉིན་མ་གསུམ་པའི་ཉིན། ཁོ་ཚོ་དུ་བ་འཕྱུར་བའི་སྐྱ་ནག་ཅིག་ལ་ཐོན། སྐྱ་དེའི་བྱི་རོལ་ན། ཆན་མོ་ཞིག་གིས་མར་རྒྱག་

བཞིན་ཡོད། ཚོས་ཀྱི་ལྷ་མོས་ཨ་མ་རྒྱུ་མོ། ང་ཚོར་ཚུ་ཞིག་གནང་རོགས། ང་ཚོ་ཉ་ཅང་སྐོམ་ཞེས་བཤད།

རྒྱུ་མོས་“ངས་སྟེར་མི་ཐུབ། ཚད་པ་འདི་འདྲ་ཆེ་བའི་ཉེན་མོར་ང་ལ་ཚུ་མེད”ཅེས་ཁོང་ཁོ་ལངས་པའི་སྐད་གདངས་དམའ་མོ་ཞིག་གི་ལན་
བཏབས། ལྷོ་ལུང་དུ་རྒྱུ་མོ་རྟོག་རྒྱ་མཚོ་དྲན་པས་བརྒྱལ། ཁོ་སྐོམ་ནས་ཤི་ལད་ཡོད། ཚོས་ཀྱི་ལྷ་མོ་ཚུ་འཚོལ་བར་འགོ་སྐབས། རྒྱུ་མོར་ཁོ་མོའི་
མིང་པོར་ལྷ་སྐྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་རེ་བ་ལྟས། མཐར་ཁོ་མོས་དེ་ལྟར་ཚུང་ཚུང་ཞིག་གི་རྒྱབ་ནས་ཚུ་བོ་ཞིག་རྟེན། ཁོ་མོས་ཅི་མགོ་གས་ཀྱིས་ཚུ་ཉལ་བཅུ་
ཐམ་པ་བཏུངས། དེ་ནས་ཁོ་མོས་ཚུ་ཉལ་གང་བཟུང་ནས་གང་མགོ་གས་ཀྱིས་ཕྱིར་མིང་པོ་ཡོད་སར་ལོག། ཁོ་མོ་སྐྱ་གྲུར་ཡོད་སར་ཐོན་པ་ན། ཁོ་མོའི་
མིང་པོ་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར།

རྒྱུ་མོས་དགའ་བའི་ངང་ནས་སྐོར་མོ་མང་པོ་བརྩི་བཞིན་ཡོད།

ཚོས་ཀྱི་ལྷ་མོས་“ངའི་མིང་པོ་གང་ན་ཡོད”ཅེས་དྲིས།

རྒྱུ་མོ་དེས་“སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་ཞིག་གིས་སྐྱེས་སོང། ཁོས་ཁྱོད་ཀྱི་མིང་པོ་བདག་སྐྱོད་བྱེད་མྱོད་ལཔ་བྱུང”ཞེས་བཤད། ཚོས་ཀྱི་ལྷ་མོ་ཡིད་སྐྱོ་ཞིང་
ཁོ་མོ་མིང་པོ་ལ་སྟིང་རྗེ་སྐྱེས་ནས་ལུས་རིང་པོར་དུས།

ལོ་ལྔའི་རྗེས། ཚོས་ཀྱི་ལྷ་མོ་དུར་མདོ་ཞེས་པའི་གྲོང་བརྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་ཐོན། ཁོ་མོ་སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་ཞིག་གི་ཁང་བ་ལྷ་ན་སྐྱུག་པ་ཞིག་ལ་ཟས་
སྲོང་བར་སོང། ཁོ་མོས་སྐོ་སྐྱབས་ནས་བལྟས་པ་ན། ཁོ་མོས་ཁོ་མོའི་མིང་པོ་དང་འདྲ་བའི་བྱ་ཚུང་ཞིག་མཐོང། ཁོས་བལྟས་རྗེས་ཁོ་མོའི་ཕྱོགས་ལ་
བརྒྱགས་ནས་ཡོང། ཚོས་ཀྱི་ལྷ་མོས་མོའི་མིང་པོ་རྟེན། ཁོ་ཚོ་ཐོན་ཚུན་ལ་འཁྱུད་ཅིང་དུས།

སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་ལུ་ལྷ་མོ་དུ་ལ་གཉིས་ཁོ་ཚོང་ནས་མཉམ་དུ་འདུག་ཏུ་བཅུག། ཁོ་ཚོས་མཉམ་དུ་ལོ་བཅུ་ལ་འཚོ་བ་སྐྱིད་པོ་རོལ། འདིའི་རིང་ལ།
རྒྱུ་མོ་རྟོག་རྒྱ་མཚོ་དཔའ་ཆེ་ཞིང་གྲུད་སྟོབས་ཡོད་པའི་ཕོ་ཡག་ཅིག་ཏུ་ནར་སོན།

རྒྱུ་མོ་རྟོག་རྒྱ་མཚོ་ལོ་བཅུ་དགུ་སོན་པ་ན། ཁོས་ཁོའི་སྲིང་མོར་ཁོས་མཚོ་ལྷ་གསོད་རྒྱ་དང་ཁོ་དེས་བར་དུ་མ་ལུལ་དུ་འགོ་དགོས་པ་སྟེང། དེ་ནས་
ཁོ་བྱང་སོང། རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་མོ་འདུག་སའི་ཕོ་བྱང་དུ་ཐོན་སྐབས་དགོང་མོ་ཡིན། ཁོས་ཕོ་བྱང་གི་ནང་དུ་ཅི་ཡང་འགྲུལ་བ་མ་མཐོང། ཀའང་རུས་
ཀྱིས་གང་སར་ཁེབས། ཁོ་སྐྱུག་ནས་ཀའང་རུས་ལ་ལྷ་ཡང་མ་ཐུབ། ཁོས་ཁོའི་ཕ་མ་བཅས་སྐབས་མགོ་གས་མོས་སོང། ཁོ་གཟིམས་ཁང་དུ་འོང་བ་ན།
ཁོས་རྒྱལ་པོ་ཡིད་སྐྱོ་བའི་ངང་མལ་ཁྱིའི་སྟེང་དུ་ལོག་ཡོད་པ་མཐོང། ཁོའི་ཉམས་ངའི་ཨ་ཕ་སྐྱེས་རིད་དུ་གྱུར་ནས་ཁོའི་རུས་པའང་མཐོང་བུ།

རྒྱུ་མོ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་ཁོའི་ཨ་ཕར་ཁ་བརྒྱུད་ཅིས་བྱས་པ་ན། ཁོས་མཐའ་དུག་སྐྱེས་རྒྱུ་བ་ཚོར། ཁོས་མི་ཞིག་འོང་བཞིན་པ་ཤེས། འཛིགས་སུ་
རུང་བའི་སྐྱེན་མོ་མགོ་དགུ་འཇུར་བའི་སྐབས་ཉག་ཉག་ལ་ཁོ་གཟིམས་ཁང་ནང་གི་ཅོག་ཅི་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་བཞུགས། ཁོ་མོ་རྒྱལ་པོའི་དུང་དུ་བཅར་བ་
ན། ཁོ་མོའི་མགོ་དགུ་པོས་འདྲེ་འཇུམ་བཟུན། ཁོ་མོས་སྐད་ཆ་འགའ་བཤད་རྗེས་ས་ཆ་ལོམ་འགོ་བརྩམས། ཁོ་མོས་ཨ་ཕའི་ཁྲག་འཛིབས་རྗེས་
ནགས་ཚལ་དུ་འཇུར་སོང།

སྐྱེན་མོ་སོང་རྗེས། ཁོས་ཁོའི་ཨ་ཕ་པོས་ཤིང་དུས། རྒྱལ་པོས་ཁོའི་བྱ་མཐོང་བ་ན། ཁོ་དུས་ནས་ཁྱོད་འདི་ནས་ཅི་ནས་ཀྱང་འདུག་མི་རུང།
ལམ་སང་འགོ་དགོས། གདོན་འདྲེ་དེས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟིང་མིང་རྒྱ་ལེད”ཅེས་ལབ།

རྒྱུ་མོ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་“ངས་ཁོ་མོ་གསོད་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་ལབ།

རྒྱལ་པོས་“མིན། ཁྱོད་ཀྱིས་མི་རུས། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱོག་ཉེན་ཁར་མ་གཏོད། གང་མགོ་གས་ཀྱིས་འགོ་དགོས”ཅེས་བཤད།

རྒྱུ་མོ་རྟོག་རྒྱ་མཚོ་ཁོའི་ཨ་ཕ་དང་གྲེས་ཤིང་ཕྱིར་སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་ཚང་ལ་ལོག། ཁོས་སྲིང་མོ་དང་སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེར་ཁོའི་ཕོ་བྱང་ནང་གི་མཐོང་

མཐོང་ཚང་མ་བཤད། ཁོའི་སྲིད་མོ་སྐྱུག་ནས་ཁ་གྲགས་མ་བྱུབ། རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེར་བྱོན་ལ་རལ་གྱི་ཚོན་པོ་གཙོད་ཐེངས་གཅིག་གིས་མགོ་དགུ་པོ་གཙོད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཨ་ཡོད་ཅེས་དྲིས།

སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་ཡོད་ཅེས་ལན་བཏབས།

རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་བྱོན་ལ་ནགས་ཚལ་ཞིག་བཀར་མ་ཐག་སྐྱོགས་གསུམ་ལ་འབར་དུ་འཇུག་ཐུབ་པའི་དཔལ་འབར་ཆེན་པོ་ཞིག་ཨ་ཡོད་ཅེས་དྲིས།

སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་ཡོད་ཅེས་ལན་བཏབས།

མཚན་མོ་སྐྱེབས་པ་ན། རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་རལ་གྱི་དང་དཔལ་འབར་བཟུང་ནས་ཨ་པའི་གཟིམ་ཁང་དུ་ཡོང། སྐྱོ་རྒྱུ་ནས་བཞུགས་སྡོད་སྲིད་མོ་མགོ་དགུ་འོང་བར་བསྐྱུགས། དུས་ཚོད་མང་པོ་འགོར་སོང། ཁོ་མོ་འཇུར་བ་ན། རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་ཁོའི་རལ་གྱི་གཡུགས་ནས་མགོ་དགུ་ཡི་བརྒྱུད་དུ་མ་སེ་བཅད། འཛིགས་སྐྱང་སྐྱེས་པའི་སྲིད་མོ་ཅི་མཚོན་གསུམ་གྱིས་ནགས་ཚལ་དུ་བྲོས། རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་རྗེས་དེད་ནས་སོང། འོན་ཀྱང་ཁོ་ནགས་ཚལ་དུ་ཐོན་པ་ན་སྲིད་མོ་རྟོད་ས་གང་ན་འང་མེད།

ཁོས་ཁོའི་དཔལ་འབར་སྐྱངས་ནས་སྐྱོགས་གསུམ་ལ་མེ་སྐྱར། སྲིད་མོ་ནགས་ཚལ་གྱི་དབུས་ན་ཡོད། ཁོ་མོས་འབྲོ་ཅིས་བྱས། ཁོ་མོ་ཤར་ལ་བྲོས། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོས་མཐོང་། ཁོ་མོ་རྩལ་ལ་བྲོས། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོས་མཐོང་། ཁོ་མོ་ལྷོ་ལ་འབྲོ་སྐབས། རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་རལ་གྱི་བཟུང་ནས་བསྐྱུགས་ཡོད། ཁོ་མོ་སྲིད་ནགས་ཚལ་གྱི་དབུས་སུ་བྲོས་པ་ན། ཁོ་མོས་ཁོ་མོ་མེ་དཔུང་གིས་བསྐྱོར་ཡོད་པ་ཤེས། བཟུང་སེམས་ཆེ་བའི་མེ་དཔུང་གིས་ཁོ་མོ་མེད་པར་གཏོང་བ་ན། ཁོ་མོ་སུ་མཐུད་དུ་འབྲོ་མ་བྱུང་བར་འཛེར་སྐྱོད་སྐྱེ་གཡལ་བ་བཏོན།

རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་ཁོའི་ཨ་པ་བསྐྱུབས་ན་འང་ཁོའི་ཨ་མ་སྐྱོབ་པ་འབྲི་སོང། སྲིད་མོས་ཁོ་མོ་ལོ་མཉམ་འཆི་ལམ་དུ་བྲངས། ཚོས་ཀྱི་ལྷ་མོ་དང་རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོ། ཁོ་ཚོའི་ཨ་པས་ཡང་བསྐྱུར་སྐྱིད་པོའི་ངང་འཚོ་བ་རོལ། ཁོ་ཚོའི་ཡིད་ལ་སྲིད་མོ་མགོ་དགུ་རྒྱུན་པར་བྲན། དཀོན་མཚོ་གིས་ཁོ་ཚོར་འཚོ་བ་ཞི་འཇགས་ཤིག་བསྐྱུལ་བར་ཁོ་ཚོས་བསྟོད་སྟོན་སྐྱུར།

3. Put the sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་རྣམས་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་རྒྱུགས།

- ___ “A rich man bought him,” said the old woman.
- ___ Tsolha said, “I must eat your two children’s hearts.”
- ___ After the monster left, he called to his father and began weeping.
- ___ As she got near the King, each of her nine heads smiled an evil smile.
- ___ Finally, Nando Jiaso was so thirsty that he was too weak to walk.
- ___ Five years later in spring, Qeji Lhamo reached a big town called Dudo.
- ___ He could see nothing moving in the palace.
- ___ He moved quietly as he looked for his parents.
- ___ He told his sister and the rich man all that he had seen in the palace.
- ___ He took out his torch and started a fire in three directions.
- ___ His poor father was so thin that you could see his bones.
- ___ Nando asked the rich man, “Do you have a sword sharp enough to cut off nine heads?”
- ___ Nando saved his father but it was too late for his mother.
- ___ One day she pretended to be so sick she could not get out of bed.

- ___ Outside the tent, an old woman was making butter.
- ___ Qeji Lhamo had found her brother.
- ___ She could not escape and screamed horribly as the greedy flames consumed her.
- ___ The executioner was a kind man and hated to kill children.
- ___ The King had two wives.
- ___ When Nando was about to speak to his father, he felt the air move.
- ___ When Nando was nineteen, he told his sister that he had decided to kill Tsolha.
- ___ When she appeared, Nando swung his sword, slashing off eight of her nine heads.
- ___ When she reached the tent, she found her brother had vanished.

4. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྐོང་ས།: a, and, the, in, to, for, on, of, from, after, at, behind, with.

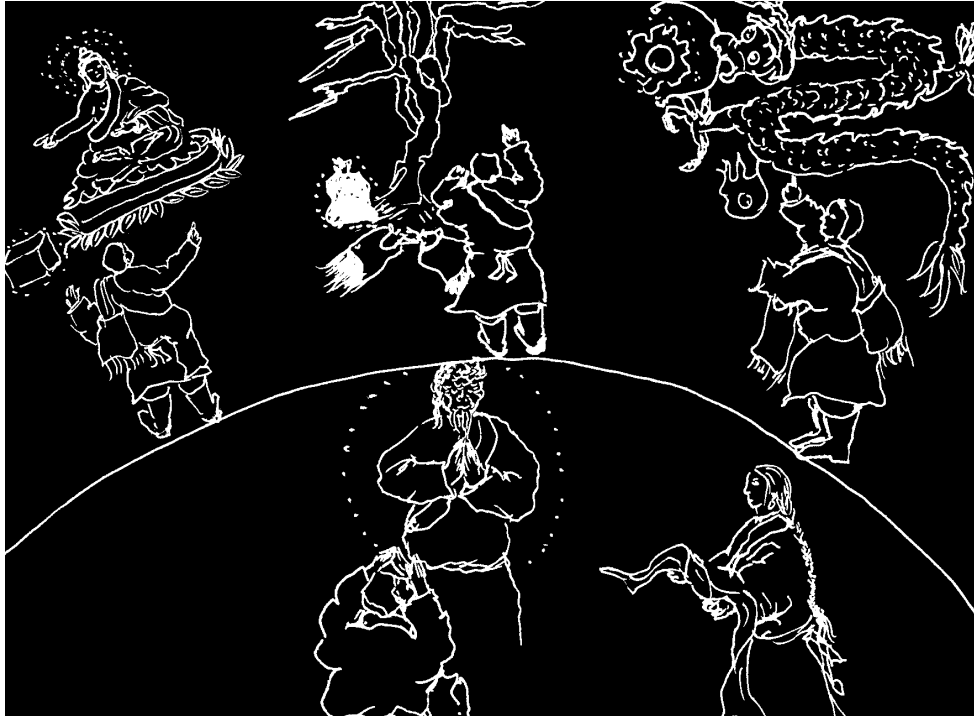
- a. ___ children began running.
- b. It was ___ hot day ___ bright shining sun.
- c. Nando Jiaso was too weak ___ walk.
- d. His sister had ___ carry him.
- e. She carried him ___ two days ___ two nights.
- f. ___ third day they reached ___ black tent.
- g. Outside ___ tent, an old woman was making butter.
- h. "I can't," replied ___ old woman ___ low angry voice.
- i. "I have no water ___ such ___ hot day."
- j. He was almost dead ___ thirst.
- k. ___ girl begged ___ woman ___ look ___ her brother, while she went ___ look ___ water.
- l. ___ last, she found ___ river ___ small hill.
- m. She drank ten mouthfuls ___ water quickly.
- n. She took ___ mouthful ___ went back ___ her brother.
- o. She reached ___ tent.
- p. ___ woman was happily counting ___ lot ___ money.
- q. "___ man bought him," said ___ old woman ___ quivery voice.
- r. "He said he would care ___ your brother."
- s. Qeji Lhamo felt sad ___ sorry ___ her poor brother ___ wept ___ long time.
- t. ___ spring, Qeji Lhamo reached ___ big town.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did Tsolha say she must eat?
- b. What did the King order the executioner to do?
- c. What did the executioner tell the children?
- d. When did the children reach the tent belching black smoke?
- e. What did Qeji Lhamo ask the old woman?
- f. Where did Qeji Lhamo find water?
- g. When she returned to the tent, what was the old woman doing?
- h. What had the old woman done with the girl's brother?
- i. When did Qeji Lhamo see her brother again?
- j. Where was he?
- k. With whom was he living?
- l. When did he decide to kill Tsolha?
- m. What was lying everywhere in the palace?
- n. How did his father look?
- o. What did the ghost do to the father?
- p. What did Nando ask the rich man for?
- q. How many heads did Nando cut off?

Zhaxi's Adventures

ཚོད་པལ་རྒྱལ།

1. Vocabulary བ་སྟོན།

scriptures མ་ཏི། བསྟན་བཅོས།

market རྩོམ། ཚོང་ར།

pointed to བསྟན་པ།

upset ཡིད་དྲག་གསལ་བའི། མེམས་མི་བདེ་བའི།

recalled ཕྱིར་དྲན་བྱས་པ།

devil སྲིན་པོ། གདོན་འདྲེ།

urinated གཅིན་བཏང་བ།

grabbed བཟུང་བ།

luckily ལྷ་བས་ལེགས་པ་ལ།

faithful རྫོང་དཀར་བ།

handsome རོ་ཡག།

pearl ལུ་ཏིག།

rely ཞེན་པ། བརྟེན་པ།

lure him out ཁོར་མགོ་སྐོར་ནས་སྐོར་འབྲིད་པ།

torturing ལྷུག་བསྐྱལ་བ། བརྟེན་བརྒྱུ་བ།

tormenting མནར་གཅོད་བྱེད་པ།

snake རྩུལ།

dragon འབྲུག།

riverbank ལུ་ངོགས།

noticed མཐོང་བ། མཉམ་འཛོག་བྱས་པ།

repeatedly ཡང་ཡང་དུ།

eventually མཐའ་མར།

faint དྲན་པ་བརྒྱལ་བའི།

pleaded དག་འཇུག་བྱེད་པ། ལུ་བ་བྱེད་པ།

thunder འབྲུག་རྒྱ།

porch བྱམས།

pitiful ལྷིང་རྗེའི།

encountered རོ་ཐུག་པ།

ugly བཅོག་པོ།

magic འབྲུལ་གྱི།

waving གཡུག་པ།

informed བར་བརྒྱབ་པ།

tumbled འགྲེལ་བ། ལྷུང་བ།

disguised བརྒྱས་པ།

sunny ཉི་འོད་ཚ་བའི།

square གྲུ་བཞི།

withered རྫིད་པ།

2. Text **शिवका**

Zhaxi was a strange young man who stayed in his room most of the time reading **scriptures**. His father wanted him to come out of his room and do something. He decided to try and **lure him out of** the room, tossed a gold coin on the **porch**, and said, “Come out Zhaxi!”

Zhaxi came out, noticed the gold coin, and called happily to his father, “Father, I found a gold coin on the porch.”

“Lucky man, you found a gold coin. What will you find in the yard?” replied his father.

The next day his father threw a gold coin in the yard and called, “Zhaxi, come out to the yard!” Zhaxi found the gold coin in the yard and told his father.

The third day his father threw a gold coin outside the gate. You can guess what Zhaxi did on that day.

The father said to Zhaxi, “Now take these three gold coins and buy us some food.” Zhaxi started to the **market**. On the way he saw several children **torturing** a cat. Zhaxi thought that the cat was in a very **pitiful** condition, bought the cat from the children with a gold coin, and carried it home.

“What did you buy?” asked his father. Zhaxi **pointed to** the cat. His father said nothing.

The next day on the way, he met some children **tormenting** a dog. Zhaxi bought the dog for a gold coin and took it home. His father was **upset** but remained silent.

On the third day Zhaxi met a hunter holding a white **snake**. Zhaxi said, “Please sell the snake to me. I’ll give you a gold coin,” and the hunter agreed.

Zhaxi asked the hunter where he had caught the snake. The hunter pointed at a big rock and said, “Under that rock.”

Zhaxi thanked him, went to the rock, and put the small white snake on the ground. When Zhaxi turned to leave, the snake said, “If you need my help, come and find me here.”

When Zhaxi got home, his father’s face was **ugly** with anger. He knew Zhaxi had not bought food. His father loudly and angrily said, “Take your cat and dog and leave here immediately.” Zhaxi took the two animals he had bought and sadly left his home.

Then he **recalled** what the snake had said and went to the rock. The snake said, “Don’t be sad. I’ll help you. I’m **Dragon King**’s son. Go to Dragon Palace. My father will offer you much gold and silver but don’t take it. That gold and silver will become dirt as soon as you leave the palace. Instead, ask for the gold bowl on the stove. My father will give it to you.”

Zhaxi did exactly what the snake said and obtained the gold bowl. It was a **magic** bowl that gave him whatever he wished for. When Zhaxi and his two animals felt hungry, he closed his eyes and asked the gold bowl for some food. Very soon, delicious food appeared. With the bowl’s help, they continued their journey for many days.

One day they reached a riverbank. This place was very beautiful. Zhaxi closed his eyes and asked for a house. When he opened his eyes, a wooden house was there. He and the cat and dog lived happily there.

The King who lived on the other side of the river heard about the gold bowl. He wanted it very much and sent for a **devil**. The King said to the devil, “I promise to give you a person a day if you get me that gold bowl.”

The devil agreed, changed himself into a man, and went to the **riverbank**. Zhaxi saw the man **waving** to him from the other side of the river. Zhaxi thought, “That man must be poor like me.”

He then said to the gold bowl, “Please let that man come to this side,” and the man suddenly appeared in front of Zhaxi, who had no idea that this man really was a devil. Zhaxi asked the man to live with them and he did. Zhaxi thought he was a good man.

One day Zhaxi said, “I’m going to go home to see my father. Please look after my cat and dog while I’m away.” When he left, he did not take the gold bowl. The devil stole it and gave it to the King.

The cat and dog knew what the man had done and decided to steal the gold bowl back. They snuck into the King’s palace and saw that the devil and the King were talking.

The devil said, “Where is the gold bowl? We must take care or Zhaxi will steal it back.”

The King said, “Don’t fret. It’s very safe. It is in King Mouse’s hands.”

The cat went to King Mouse's gate and pretended to be dead. Soon some mice **noticed** their enemy, the cat, lying dead at the gate. They happily jumped up and down and **urinated** on the cat's body. The cat never moved.

A mouse **informed** King Mouse and he came out and jumped on the cat. As soon as he did so the cat **grabbed** King Mouse with his teeth and said, "Give me the gold bowl or I'll eat you." The cat was soon given the gold bowl. After taking the gold bowl and eating several mice, the cat left.

On their way home, the dog and cat had to cross the river. The cat held the bowl in his mouth. The dog asked, "Do you have it?" The cat nodded his head.

The dog asked this **repeatedly**. Finally, the cat angrily and loudly said, "Yes!" As soon as he said this, the gold bowl **tumbled** into the river.

The cat noticed a big fish swimming in the river and caught it. **Luckily**, the gold bowl was in the fish's mouth so the two happily went home with the gold bowl and waited for Zhaxi's return.

When Zhaxi **eventually** returned, they gave him the gold bowl and told him what had happened. A short time later the devil **disguised** as the same man waved his hands from across the river.

This time the devil was unlucky. From his **faithful** animals' account, Zhaxi knew the man was a devil, and asked the gold bowl to put the man in the river. The man suddenly disappeared but Zhaxi and the animals could here **faint** cries of "Help, Help..."

One **sunny** morning some days later, Zhaxi went to the King's palace to ask the princess to be his wife. Zhaxi had heard that the princess was beautiful and kind.

After Zhaxi made his request, the King looked at Zhaxi carefully and shook his head. He thought, "This man is so poor and he wants to marry my daughter!" The King shouted, "Cut off his head!"

However, when the princess saw Zhaxi she fell in love with him immediately. She thought he was **handsome** and kind. "Dear Father, don't kill him. I want to be his wife," **pleaded** the princess.

"I will not let you marry this poor man," said the King. Then he thought a moment and said, "Well, Zhaxi, if you want to marry my daughter you must do several things. You must bring me a bag of gold, a **square** egg, a big **pearl**, and on the fifteenth of the twelfth month it must **thunder** three times."

Zhaxi agreed, left, and decided to ask a famous Lama for advice. As he was walking to the famous Lama's place, he passed by a temple. He went inside and saw a Buddha image. The image said, "I don't know why no one worships me."

Zhaxi replied, "I will ask the Lama," and continued his journey.

Soon he met a man wailing under a tree. "I don't know why the tree has suddenly **withered**. I **rely** on this tree for my life," said the man.

"I will ask the Lama," replied Zhaxi.

Zhaxi walked on and **encountered** a dragon. "I came here to drink some water. I don't know why I can't fly," said the dragon.

"I will ask the Lama," replied Zhaxi. Then he walked on and met an old man whose hair was as white as snow. "Boy, where are you going?" asked the old man.

"I'm going to visit a Lama," Zhaxi replied and said the Lama's name.

"That Lama is me," said the old man. Zhaxi was very happy, told his story, and asked the Lama to help those he had met on the road.

The Lama said, "You can get those things if you help those you met on the road. There is a big pearl in the dragon's mouth. If you remove it, the dragon can fly again. There is a bag of gold under the dry tree's roots. If you take the gold away, the tree will come back to life. Under the Buddha image there is a square egg. If you remove it, many people will worship the image."

Zhaxi thanked the old Lama and began his return journey.

When he met the dragon, he promised Zhaxi to make it thunder three times on the fifteenth of the twelfth month. Zhaxi took the other things to the King's palace. The King was very surprised.

Zhaxi's wedding started on the fifteenth day of the twelfth month and, on that day the dragon made it thunder three times.

Not long afterwards, Zhaxi became the King and led a happy life.

བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད།

བཀྲ་ཤིས་ནི་གསར་སྤྲོད་ལོག་ཅིག་ཡིན་ལ་ཁོས་དུས་ཚོད་མང་ཆེ་ཤོས་ཀྱིས་དུ་བསྟན་ནས་ཚོས་བཏོན། ཁོའི་ཨ་ཕས་ཁོ་ཕྱི་ལ་ཡོང་ནས་དོན་
རེ་བསྐྱབ་ན་འདོད་དེ་ཁོ་ཁང་བའི་ཕྱི་ལ་བསྐྱུ་བྱིད་བྱེད་ཅིས་བྱས། ཁོས་ཀྱིས་ལ་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་ཞིག་གསུགས་ནས་“བཀྲ་ཤིས། ལྷོ་ལ་ཤོག”ཅེས་
ལབ།

བཀྲ་ཤིས་ཕྱི་ལ་ཡོང་ནས་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་མཐོང་ནས་དགའ་བའི་ངང་ཁོའི་ཨ་ཕ་ལ་“ཨ་ཕ། ངས་ཀྱིས་ལ་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་ཞིག་རྟེན་
བྱུང་”ཞེས་བོས།

ཁོའི་ཨ་ཕས་“བསོད་ནམས་ཅན་གྱི་མི། རྟོད་ཀྱིས་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་ཞིག་རྟེན་བྱུང། རྟོད་ཀྱིས་རྫོང་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་རྟེན་རྒྱུ་རེད་”ཅེས་ལན་
བཏབས།

ཕྱི་ཉིན། ཁོའི་ཨ་ཕས་རྫོང་གི་ནང་དུ་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་ཞིག་འཕངས་ནས་“བཀྲ་ཤིས། ལྷོ་ལ་ཤོག”ཅེས་བཤད།
བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རྫོང་ནང་ནས་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་ཞིག་རྟེན་ནས་ཁོའི་ཨ་ཕར་བཤད།

ཉིན་མ་གསུམ་པར། ཁོའི་ཨ་ཕས་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་ཞིག་རྫོང་ཕྱི་ལ་འཕངས། རྟོད་ཀྱིས་དེའི་ཉིན་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱས་པ་ཚོད་དཔག་
བྱེད་བྱུང།

ཨ་ཕས་བཀྲ་ཤིས་ལ་“ད་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་འདི་གསུམ་པོ་ཁྱེད་ནས་ང་ཚོ་ལ་ཟ་མ་རེ་ཉོས་”ཟེར། བཀྲ་ཤིས་ཁྱོད་རར་སོང་། ལམ་ཁ་ནས། ཁོས་
བྱིས་པ་འགས་ཕྱི་ལ་ཞིག་སྐྱུག་ལ་བསྐྱུལ་བཞེན་པ་མཐོང་། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཕྱི་ལ་སྟོང་མ་རྗེའི་ཡུལ་ལ་གྱུར་ཡོད་བསམས་ནས་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་ཞིག་
གིས་ཕྱི་ལ་དེ་ཉོས་ཤིང་ཡུལ་ལ་ཁུར་ནས་ཐོན།

ཁོའི་ཨ་ཕས་“རྟོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་ཉོས་”ཅེས་དྲིས་པ་ན། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཕྱི་ལ་བསྟན། ཁོའི་ཨ་ཕས་ཅི་ཡང་མ་བཤད།
ཕྱི་ཉིན་ལམ་ཁ་པར། ཁོས་བྱིས་པ་འགས་ཀྱི་ཞིག་སྐྱུག་ལ་བསྐྱུལ་བཞེན་པ་མཐོང་། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་ཞིག་གིས་ཕྱི་དེ་ཉོས་ནས་
ཡུལ་ལ་ཁུར་ཡོང་། ཁོའི་ཨ་ཕའི་ཡིད་ཚད་ཀྱང་ཁ་རོག་གེར་བསྟན།

ཉིན་མ་གསུམ་པའི་ཉིན། བཀྲ་ཤིས་སྐྱུལ་དཀར་པོ་ཞིག་བཟུང་བའི་རྩོད་པ་ཞིག་ལ་བྱུག། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་“སྐྱུལ་དེ་ང་ལ་འཚོང་དང་ངས་རྟོད་ལ་
གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་གཅིག་སྟེར་”ཞེས་ཞུ་བ་བྱས་པ་ན་རྩོད་པ་འཐད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རྩོད་པར་སྐྱུལ་དེ་གང་ནས་བཟུང་བ་དྲིས། རྩོད་པ་དེས་བྲག་དོ་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྟན་ནས་“བྲག་དོ་དེའི་འོག་ནས་”ཅེས་བཤད།
བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁོ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཞུས་པ་དང་བྲག་དོ་ཡོད་སར་སོང་ནས་སྐྱུལ་དཀར་པོ་རྒྱུང་རྒྱུང་དེ་ས་ཐོག་ལ་བཞག། བཀྲ་ཤིས་ཁ་ཕྱིར་འཁོར་
ནས་འགོ་སྐྱབས། སྐྱུལ་གྱིས་“གལ་ཏེ་རྟོད་ལ་ངའི་རོགས་རམ་མཁོན། འདིར་ཤོག་ནས་ང་འཚོལ་”ཞེས་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཡུལ་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོའི་ཨ་ཕའི་གདོང་ཁོང་ཁྱོད་ལ་བཟོས། ཁོས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཟ་རྒྱུ་མ་ཉོས་པ་ཤེས། ཁོའི་ཨ་ཕས་སྐད་མགོ་
མཐོན་པོ་དང་ཁོང་ཁྱོད་འང་ནས་“རྟོད་ཀྱི་ཕྱི་ལ་དང་ཕྱི་བྱིད་ནས་ལམ་སངས་འདི་ག་དང་ཁ་འབྲུལ་དགོས་”ཅེས་ལན་བཏབས། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རང་
གིས་ཉོས་པའི་རི་དྲུགས་གཉིས་ཀ་བྱིད་ནས་ཡིད་སྣོ་བའི་ངང་པ་ཡུལ་དང་བྲལ།

དེ་ནས་ཁོས་སྐྱུལ་གྱིས་བཤད་པ་ཡིད་ལ་གར་ནས་བྲག་དོ་ཡོད་སར་སོང་། སྐྱུལ་གྱིས་“ཡིད་མ་སྟོ། ངས་རྟོད་ལ་རོགས་བྱེད། ང་ནི་རྒྱའི་རྒྱལ་
པོའི་སུ་ཡིན། རྒྱའི་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་འགྲོ། ངའི་ང་ཕས་རྟོད་ལ་གསེར་དུལ་མང་པོ་སྟེར་གྱིད། འོན་ཀྱང་རྟོད་ཀྱིས་མ་འབྱེད་ཅིག། རྟོད་ཕོ་བྲང་

དང་བྲལ་མ་ཐག་གསེར་དཔལ་ཚང་མ་ས་ལ་འགྱུར་འགྲོ། ཐབ་ཀའི་སྟེང་གི་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་དེ་སྐྱོང་དགོས། དེའི་ཨ་ཕས་དེ་ཁྱོད་ལ་སྟེར་སྲིད་ཅེས་
བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྐྱུ་ལ་གྱིས་བཤད་པ་ཇི་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་པས་ཁོར་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་དེ་ཐོབ། དེ་ནི་ཁོར་ཅི་འདོད་སྦྱིན་པའི་འབྲུལ་གྱི་ཅ་ཞེ་ཞིག་
ཡིན། བཀྲ་ཤིས་དང་ཁོའི་སེམས་ཅན་གཉིས་ཀ་ལྟོགས་དུས་ན། ཁོས་མིག་བཙུམས་ནས་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་ལ་ཟས་སྦྱོང་ན། ཟ་མ་ཞིམ་པོ་རེམ་མ་
འཇུར་ཡོང། ཅ་ཞེ་དེའི་རོགས་རམ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁོ་ཚོ་མུ་མཐུད་དུ་ཉེན་མང་པོར་འབྲུལ་བཞུད་བྱས།

ཉེན་ཞིག་ཁོ་ཚོ་ཚུ་འགམ་ཞིག་ལ་འཕྱོད། ས་འདི་ཉ་ཅང་མཛེས་སྟུག་ལྡན། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་མིག་བཙུམས་ནས་ཁང་བ་ཞིག་ལ་སྦྱོན་པ་བྱས།
ཁོས་མིག་ལྡེས་པ་ན། ཤིང་ཁང་ཞིག་དེ་གར་བྱོན་ཡོང། ཁོ་དང་བྱི་ལ། བྱིས་གསུམ་པོས་དེ་གར་འཚོ་བ་སྦྱིད་པོ་རོལ།

ཚུ་པོའི་ཡ་གི་ན་འདུག་པའི་རྒྱལ་པོས་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་དེའི་སྐོར་ཐོས། ཁོས་ཅ་ཞེ་སེམས་གཏིང་ནས་བདག་འཛིན་བྱེད་འདོད་ནས་འདྲེ་ཞིག་
གདན་དྲངས། རྒྱལ་པོས་གདོན་འདྲེར་གལ་ཉེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་དེ་ལོན་ཐུབ་ན། ཉེན་གཅིག་རེ་མི་གཅིག་རེ་ཁྱོད་ལ་མཚོན་རྒྱུ་ངས་
ཁས་ལེན་ཞེས་བཤད།

གདོན་འདྲེ་དེ་འཐད་ཅིང་སྐྱེས་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱུ་ལ་ནས་ཚུ་དོགས་སུ་སོང། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་ཞིག་གིས་ཚུ་ཡི་ཡ་རོལ་ནས་ཁོ་ལ་ལག་བརྟེན་
པ་མཐོང་ནས། “སྐྱེས་པ་དེ་ནི་དཔལ་པོ་དང་དང་མཚུངས་”འདོད།

དེ་ནས་ཁོས་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་ལ་སྐྱེས་པ་དེ་འདི་གར་ཡོང་དུ་རྒྱགས་ཅེས་བཤད་པ་ན། སྐྱེས་པ་སློ་བུར་དུ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་མདུན་དུ་ཐོབ། བཀྲ་
ཤིས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་གདོན་འདྲེ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡིད་ལའང་མ་དྲན། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་དེར་ཁོ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་འདུག་རྒྱུའི་རེ་བ་ལུས་པ་ན་ཁོ་
ཡང་བསྟན། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁོ་ནི་མི་བཟང་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད།

ཉེན་ཞིག་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་“ང་ཡུལ་དུ་ཨ་ཡ་ལ་བཟུ་རུ་འགོ་ཕྱིས་ཡོང། ང་སོང་བུལ་ནས་ངའི་བྱི་ལ་དང་བྱི་སྟོར་རྒྱ་མཁྱེན་”ཞེས་ལབ། ཁོ་ལ་གྱིས་
སྐབས་ཁོས་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་དེ་མ་ཁྱེར། གདོན་འདྲེས་ཅ་ཞེ་བརྒྱས་ནས་རྒྱལ་པོར་བྱིན།

བྱི་ལ་དང་བྱི་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་དེས་ཅི་ལས་པ་ཤེས་ནས་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་དེ་བྱིར་བརྒྱ་རྒྱ་ཐག་གིས་བཅད། ཁོ་ཚོ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་འཇུལ་
ནས་གདོན་འདྲེ་དང་རྒྱལ་པོའི་གྲོང་མོལ་བྱེད་བཞིན་པ་མཐོང།

གདོན་འདྲེས་“ཅ་ཞེ་གང་ན་ཡོང། ང་ཚོས་བདག་འཛིན་བཟང་པོ་བྱེད་དགོས། དེ་མིན་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་དེ་བྱིར་བརྒྱ་རྒྱ་རེད་”ཅེས་ལབ།
རྒྱལ་པོས་“སེམས་མ་འབྲུགས། ཅ་ཞེ་བདེ་འཇགས་ཡིན། ཅ་ཞེ་ཅོ་གུ་རྒྱལ་པོའི་ལག་ན་ཡོད་”ཅེས་ལབ།

བྱི་ལ་ཅོ་གུ་རྒྱལ་པོའི་སྟོ་ཁར་སོང་ནས་ཤི་ལུལ་བྱས། མི་འགྲངས་བར་ཅོ་གུ་འགས་ཁོ་ཚོའི་དགའ་བོ་བྱི་ལ་ཤི་ནས་སྟོ་ཁར་འགྲུལ་ཡོད་པ་མཐོང།
ཁོ་ཚོ་དགའ་སྦྱོའི་ངང་གནམ་ལྗིང་ས་ལྗིང་བྱས་ནས་བྱི་ལའི་ལུས་ཐོག་ལ་གཅིན་གཅིས། བྱི་ལ་གདན་ནས་མ་འགྲུལ།

ཅོ་གུ་ཞིག་གིས་ཅོ་གུ་རྒྱལ་པོར་བརྟེན་བརྒྱབ་པ་ན་ཁོ་སྟོ་ལ་ཡོང་ནས་བྱི་ལའི་ཐོག་ལ་ལྗིང། ཁོ་བྱི་ལའི་ཐོག་ལ་ལྗིང་མ་ཐག་ཏུ་བྱི་ལས་སོ་ཡིས་ཅོ་
གུ་རྒྱལ་པོ་བརྟེན་ནས་“ང་ལ་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་དེ་བྱིན། དེ་མིན་ངས་ཁྱོད་འཚོའ་རྒྱུ་ཡིན་”ཞེས་ལབ། གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་མི་འགྲངས་པར་བྱི་ལ་ལ་བྱིན། ཅ་
ཞེ་ལག་ཏུ་ཇངས་པ་དང་ཅོ་གུ་འགའ་ཚོས་རྗེས་བྱི་ལ་བུད་སོང།

ཁོ་ཚོ་ཡུལ་དུ་ལོག་པའི་ལམ་ཁར། བྱི་དང་བྱི་ལ་གཉིས་ཚུ་པོ་ལ་བརྒྱལ་དགོས་བྱུང། བྱི་ལས་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་ཁ་ནང་ལ་བཟུང། བྱི་ཡིས་ཁྱོད་
ལ་གསེར་གྱི་ཅ་ཞེ་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲིས་པ་ན་བྱི་ལས་མགོ་སྐྱུར།

4. Match the speaker in Part I with what they said in Part II. Each speaker may be matched with only one sentence. ཚམས་པ་དང་པོའི་བཤད་མཁན་དང་ཚམས་པ་གཉིས་པའི་ནང་གི་ཁོ་ཚོས་ཅི་བཤད་པ་ཤན་ན་སྟུང་། བཤད་མཁན་གཅིག་ལ་ཚིག་གྲུབ་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་སྲིད།

PART I

- a. a deity image   b. a hunter   c. a man   d. a white snake   e. the cat
- f. the devil   g. the dog   h. the King   i. the princess   j. Zhaxi
- k. Zhaxi's father

Part II

- 1. ___ "Come out Zhaxi!"   2. ___ "Father, I found a gold coin on the porch."
- 3. ___ "Under that rock."   4. ___ "If you need my help, come and find me here."
- 5. ___ "Give me the gold bowl or I'll eat you."   6. ___ "Do you have it?"
- 7. ___ "Dear Father, don't kill him."   8. ___ "I don't know why no one worships me."
- 9. ___ "Boy, where are you going?"
- 10. ___ "I promise to give you a person a day if you get me that gold bowl."
- 11. ___ "Where is the gold bowl? We must take care or Zhaxi will steal it back."

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Why did Zhaxi's father want him to come out of his room?
- b. How did Zhaxi's father lure him out of his room?
- c. What three animals did Zhaxi buy?
- d. Why did Zhaxi buy the three animals?
- e. Why was Zhaxi's father angry and why did he make him leave their home?
- f. Whose father was Dragon King?
- g. Where did Zhaxi get a magic bowl?
- h. How did King Mouse get the magic bowl?
- i. How did the cat get the magic bowl?
- j. Why did the princess want to marry Zhaxi?
- k. Why did Zhaxi want to visit a famous Lama?
- l. What was in the dragon's mouth?
- m. What was under the tree's roots?
- n. Where was the square egg?
- o. When did it thunder three times?

Vocabulary བ་སྒྲིག་

a bone with meat ག་ཡོད་པའི་རུས་པ་ཞིག
 a crude thick rope མཐུག་ལ་རྩུབ་པའི་ཐག་པ་ཞིག
 a frog leapt out སྤལ་བ་ཞིག་ཕྱི་ལ་མཚོངས།
 a hole lined with stone རྩོད་ལོ་བསྐྱོར་བའི་ཁུང་ལ།
 a horse's hoofprint རྩ་ཞིག་གི་མིག་རྗེས།
 a man pretending to be a monk བཙུན་པར་བརྟུན་པའི་སྐྱེས་པ་ཞིག
 a rich landlord ཞིང་བདག་ལྷན་པོ་ཞིག
 a tent pitched in a beautiful canyon བྲག་རོང་ཡིད་དུ་
 རོང་བ་ཞིག་ན་ལུབ་པའི་སྤྲ་གྲར།
 admiring ཡི་རང་བྱེད་པའི།
 adopt ལེན་པ།
 adorned བརྒྱན་པ།
 afford ཐུབ་པ། ལྷོགས་པ།
 agreed འཐད་པ།
 agreed meeting place ཁ་ཚད་བྱས་པའི་ངོ་ཐུག་མ།
 almost dead from thirst སྐྱོམ་ནས་གི་ལད་བྱས་པ།
 alone in the world འཛམ་གླིང་ནས་གཅིག་ལུང་།
 alongside ལོགས་ནས། འགྲམ་ནས།
 amazed ཡ་མཚར་བ།
 angrily demanded ཁོང་ཁྱོད་འདྲི་བའི་དྲིས་པ།
 animal bones རྩོག་ཚགས་ཀྱི་རུས་པ།
 announced བསྒྲགས་པ།
 antelope horn གཞོན་ཟ།
 anticipating རེ་སྐྱུག་བྱེད་པ། འདོད་པ།
 approval འཐད་པ།

arguing ཚྱོད་པ་བྱེད་པ།
 armful རུས་གང་།
 arrogant ཁེངས་དྲགས་ཅན། ང་རྒྱལ་ཅན།
 artist ལྷ་རྩལ་པ།
 as large as a འདྲ་མཚུངས་སུ་ཆེ་བ།
 as time passed དུས་ཀྱི་འགོས་དང་བསྐྱུན་ནས།
 astonished འདྲོགས་སུ་བརྩུག་པ། ཉ་ལས་སུ་བརྩུག་པ།
 at a loss ཉ་ལས་པ། བསམ་རྒྱ་མེད་པ།
 at dusk རྩོད་དུས་སུ།
 at great danger ཉེན་ཁ་ཆེན་པོར་ཐུག་ཡོད་པ།
 at sunrise ཉི་མ་འཆར་དུས་སུ།
 atop རྟེང་ལ་ན།
 attack རྒྱོད་པ། གཅོད་པ།
 ax རྩ་རེ།
 banged རྩོད་དང་བཅས་གཞུས་པ། བརྒྱབས་པ།
 basking in the sun ཉི་མར་ལྡེ་བ།
 beard ཡག་ཚོམ། ལྷུ་བོ།
 beast གཅན་གཟན།
 beat gongs and drums རྩ་དང་ལའར་རྩ་རྩུང་བ།
 beggar རྒྱང་བོ།
 begged རྒྱང་། རྒྱང་མོ་བྱས་པ།
 belching smoke དུ་བ་འཕྱུར་བ།
 beseeched Buddha དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱེའམ་འཇུག་ལུ་བ།
 best ཆེས་དགའ་བོ། ཆེས་བཟང་བོ།
 bit མོ་འདེབས་པ།
 bit through མོ་བཏབས་ནས་རྩོད་པ།

blacksmith ལྷགས་མགར།
 blood བྲག།
 blushed ཁ་སྐྱེངས་པ།
 boarding school བཅའ་སྡོད་སློབ་གྲྲ།
 boil གཏུ་བ། སློལ་བ།
 borrow གཡོར་བ།
 borrowed གཡར་བ།
 bottom ཞབས། རྒྱབས།
 branch ཡལ་ག།
 brilliance འོད་མདངས།
 bundles རོས་པོ། འབོག་སྒྲིལ།
 burned to death བསྐྱེད་ཅན་གྱི་བ།
 burning མི་འབར་བ། སློང་བ།
 burst བཀྲུང་བ།
 businessman ཚོང་པ།
 butcher བཤམ་པ།
 by any means possible བྱེད་ཐབས་ཅི་ཡོད་ཀྱིས།
 camel རྩ་མོང།
 carpenter ཤིང་བཟོ།
 caught in a trap རྩི་ལ་ཐེབས་པ།
 cave བྲག་ཕུག།
 celebrated རྟོན་འབྲེལ་ཞུས་པ།
 change his habits གོམས་སྒོལ་སྒྱུར་བ།
 chant scriptures མ་ཉི་འདོན་པ།
 chanting འདོན་པ།
 charged a butter tax མར་ཁྲལ་ལེན་པ།
 chased (ran after) རྩོམ་སྐྱབས་བརྒྱུགས་པ། བདས་པ།
 cheese རྩུང་བ།
 chest བྲང། སྒྲམ་རྩུང།

childless བྱིས་པ་མེད་པ།
 chirping ཅ་ར་ར་གྲགས་པ། ཅག་ཅག་ཏུ་གྲགས་པ།
 clamped shut བསྐྱམས་པ།
 clashed བརྟེན་པ།
 claws རྩེར་མོ།
 cleaned གད་བདར་བྱས་པ། གཙང་སྒྲུབ་བྱས་པ།
 clear water རྩུང་ལྷན་མོ།
 clearly གསལ་བོར།
 cleft lip ཁ་ཤོ།
 coach ཤིང་རྟ།
 cobwebs རྩོམ་ཐག རྩོམ་དྲ།
 collect firewood བྱ་མ་འཕུ་བ། ལུང་ཤིང་འཕུ་བ།
 collected fuel བྱ་མ་བརྒྱས་པ།
 collecting fuel འཕུང་ཤིང་འཕུ་བ།
 collecting yak dung for fuel འཕུང་ཤིང་ལ་ནོར་གྱི་ཕྱི་བ་འཕུ་བ།
 comes at you བྱོད་ཀྱིས་རྩུར་ཐོན།
 comfortable རྩིད་པོ་བདེ་མོ།
 command (order) བཀའ།
 commented རྟོན་པ། དབྱུད་གཏམ་བཏང་བ།
 consequently མཐའ་མར། དེའི་རྒྱུན་གྱིས།
 contained རྩུང་ཡོད་པ། རང་ཏུ་ཡོད་པ།
 continued on ལུ་མཐུད་དུ།
 control ཚོད་འཛིན་པ། བཀག་རྒྱ་སྒྲོམ་པ།
 cornfield མ་སྒྲོམ་ལོ་ཏོག་གི་ཞིང།
 could not fight and win འཐབ་ནས་རྒྱལ་མི་ཐུབ་པ།
 courtyard ར་བ།
 covered བཟངས་པ། བཀའ་བ་བ།
 crashed into གཏོད་གཏུགས་པ།

crawled རྒྱུ་བ། འཕྲུལ་བ།
 creeping on the ground ཐང་ནས་འཕྲུལ་བ།
 crowded འཚང་ཁ་བརྒྱབ་བ།
 cruel གཏུམ་པོ། སྤྲིང་རྗེ་མེད་པ།
 cured བཅོས་ནས་དྲག་པ། ཉན་དྲག་པ།
 curse དམོད་པ།
 cut it in two ཚལ་བར་གཏུབས་པ། གཉིས་སུ་གཅོད་པ།
 daughter-in-law མཚའ་མ།
 deceived མགོ་སློར་བ།
 decided ཐག་བཅད་པ།
 deep in the forest རྒྱལ་ས་ཚལ་གྱི་གྲོང་།
 defeat ཡམ་པར་བཏང་བ།
 defecated བཤང་སྤྱུག་བཏང་བ།
 deity ལྷ།
 dejectedly ཡིད་ཚད་ནས། ཡིད་སྲུག་ནས།
 delicious ཞེམ་པོ།
 delighted (very glad; very happy) དགུས་པ། དགའ་བ།
 delighted དགའ་བ། དགུས་པ། ཡིད་དགའ་བ།
 delightedly exclaimed དགའ་བའི་ངང་སྐད་མགོ་མཐོན་
 པོས་བཤད་པ།
 delighting དགའ་བ། མགུ་བ།
 delivered a baby བྱིས་པ་བཅས་པ།
 demanded དྲིས་པ།
 depended on ཁ་ན་ཡོད་པ། བརྟེན་པ།
 descended མར་བབས་པ།
 despite འོན་ཀྱང་། ཡིན་རུང་།
 devil གདོན་འདྲེ། སྲིན་པོ།
 devised a plan འཚར་གཞི་བཅོས་པ།

devour ཉེབ་གྱིས་མིད་པ།
 dig it up རྩོད་ནས་འདོན་པ།
 disappeared ཡལ་བ། མི་སྤང་བར་གྱུར་བ།
 discarded བསྐྱར་བ། རོར་བ།
 discovered རྟོན་པ།
 discussed (talked about) གྲུང་མོལ་བྱས་པ།
 disguised བརྗེས་པ།
 dismounted ཐུར་ལ་བབས་པ། སྤྲིང་ནས་བབས་པ།
 doing fieldwork ཞིང་ལས་བྱེད་བཞིན་པ།
 Don't count your chickens before they hatch. མ་ཐོབ་
 བར་དུ་ཡོད་འདོད་མ་བཅངས།
 donkey བོང་བྲ།
 dragging འདུད་པ།
 dragon འབྲུག།
 dreaming མི་ལམ་མི་བ། སྤྲིང་བསམ་བྱེད་པ།
 dressed up བཞོར་བྱས་པ།
 dried bread གོ་རེ་སྐམ་པོ།
 drip འཕྲུལ་པ།
 dropped ལྷུང་བ།
 drove the livestock away ལྷུགས་ཐོག་དེད་ནས་སོང་བ།
 drown him ཁོ་རང་ལུ་ནང་དུ་བྱིངས་པར་གྱིས།
 drowned ལུར་འཐིམས་པ།
 drug སྤྲོན།
 dry and brittle ལྷམ་ལ་ཚག་སྤྲོ་བ།
 dry up ལྷམ་པ།
 drying up ལྷམ་བཞིན་པ།
 dug a hole ལུང་བུ་བཞོས་པ།
 dug a tunnel ལུག་ལམ་ཞིག་བཞོས་པ།

dumplings ལུ་ཚོང་།
 during his travels ཡུལ་སྐོར་བྱེད་སྐབས།
 dusk མྱོད་དུས།
 dusting away ལྷུ་སྐྱུག་པ།
 dutiful ལས་ལ་བརྩོན་པ།
 eagerly རོགས་ལངས་ནས།
 eagle ལྷག
 eagle's wing ལྷག་གི་གཤོག་པ།
 earn money to live འཚོ་བའི་ཚད་དུ་སྐོར་མོ་འཚོལ་བ།
 ears of corn མ་སྐོས་ལོ་ཉྟག་གི་འབྲས་ལུ།
 eaves མདའ་གལ་བ།
 edible roots བཟའ་རུང་བའི་རྩ་བ། གོ་མ།
 efficacious གོ་ཚད་པ།
 elders ཚེ་བ། བཞན་པ།
 elephant ལྷང་ཚེན།
 embraced འབམས་པ། འཇུད་པ།
 emerge མཛོན་པ།
 emitting འགྲེད་པ། འཕྲོ་བ།
 encountered རོ་ཕྱག་པ།
 enormous (very big, huge) གཏོས་ཚེན་པོ། ཚེན་པོ།
 entered the palace ཕོ་བྲང་ནང་དུ་འཇུག་པ།
 entrance སྐོ་ལམ།
 entreated ལུ་བ་བྱས་པ།
 envious ཕྱག་དོག་ཚེ་བའི།
 escaped བྱོས་པ།
 established his own tent ཁོ་རང་ཉིད་གྱི་སྐྱེ་གུར་བཟུང་
 བའམ་ལུབ་པ།
 eventually མཐའ་མར།

everyone མི་ཚང་མ།
 ewe མ་མོ།
 exactly ཉག་ཉག་སྒྲང་།
 excellent བྱད་དུ་འཕགས་པ། མད་དུ་བྱུང་བ།
 exchanged བརྗེ་བ།
 excitedly ཡིད་ལྗོས་བཞིན།
 excrement ལྷུག་པ།
 executioner བཤན་པ། ལེན་མཁན།
 exhausted ཐང་ཚད་པ།
 expensive གོང་དགའ་མོ།
 explaining འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ།
 explode བགཤ་པ།
 extinguishing ལྗེ་མེད་དུ་གཏོང་བ།
 faint རུན་པ་བརྒྱལ་བའི།
 faithful སྐོ་དཀར་བ།
 family member བྱིམ་མི།
 famous ལྗང་གྲགས་ཅན།
 fangs མཚེ་བ།
 fantasizing ཡིད་ལྗོས་པ།
 fascinated ཡིད་བཀུགས་པ།
 father-in-law བྱིས་པོ། ལྷུག་པོ།
 fatten ཚོན་པོར་གཏོང་བ། འགྲོལ་ལྗོས་ལུ་འཇུག་པ།
 feelings like a human མི་དང་འདྲ་བའི་ཚོར་བ།
 feigned sincerity རྣམ་དག་ཡིན་ལུ་བྱས་པ།
 felt a pain ར་ལུག་ལངས་པ།
 festival ལུས་ཚེན།
 fetch ལེན་པ། འཇུག་པ།
 fetch water ལུ་ལེན་པ།

fetched བཏུས་པ། བཟུང་བ། ལེན་པ།
 fetched water ལུ་སྐྱངས་པ།
 fierce བཙན་པོ། གཏུམ་པོ།
 filled with གིས་བཀང་བར་བྱས་པ།
 firewood བྱ་མ། འབྲུད་ཤིང་།
 fishing རྩ་འཛིན་པ།
 flapping his wings གཤོག་པ་རྩེ་བ།
 flat and empty land ས་སྟོང་ཁོད་སྟོམས་པོ།
 flattered རོ་བསྟོད་གྱིས་དབྱེས་པ།
 flavorless རྩོ་བ་མེད་པ།
 fleeing རྩོས་པ།
 flesh མི་ཤ།
 flesh and blood ཤ་ཁྲག།
 flick གཏིག་པ། གཏོར་བ།
 float གཡེང་བ།
 floated གཡེངས་པ།
 flock བྱ།
 floods ལུ་ལོག་ སྐབས་ལུ་རྒྱག་པ།
 foggy ལྷག་པ་འཕྱིབས་པ།
 foolish ལྷོན་པ། ལྷན་པོ།
 foot of the tree ལྗོང་རྩ།
 for a long time དུས་ལྷན་རིང་བོ་ཞིག་ལ།
 forbid (don't allow) མི་ཚོག་པ།
 forest རགས་ཚལ།
 forested ལྗོན་ཤིང་རྒྱས་པའི། རགས་ཚལ་གྱིས་ཁེབས་པའི།
 fox ལམ།
 frantic སེམས་འཚོག་པ།
 freed ལྲོལ་བ།

fresh dung ལྷི་བ་སྟོན་པ།
 frightened ལྷག་བསྐྱངས་པ།
 frog ལྷལ་བ།
 galloped off བང་ལངས་ནས་བརྒྱགས་པ།
 gasoline ཚགས་གཡིས།
 gather enough strength ཤེད་འདང་པོ་སྐྱིམ་པ།
 gathered བཏུས་པ། བསྐྱངས་པ།
 gave birth to བྱིས་པ་སོགས་བཙའ་བ།
 gentleman ལྷུ་པོ།
 gently འཇམ་པོས། ཞེ་དུལ་གྱིས།
 ghost འདྲེ།
 gnawed དམུར་བ།
 goblin འདྲེ་ཕྱག།
 goddess ལྷ་མོ།
 good sign ལྷས་བཟང།
 goose ངང་བ།
 goslings ངང་ཕྱག།
 grabbed བཟུང་བ།
 gradually རིམ་གྱིས། མཐར་གྱིས།
 grain འབྲུ།
 grain of rice འབྲས་དོག།
 grandpa (grandfather) ལྷོ་བོ།
 grasped his walking stick ཁོད་ལག་རྟེན་བཟུང་བ།
 graze (eat grass) འཚོ་བ། ལྷ་ཟ་བ།
 greedy བརྒྱབ་སེམས་ཚེ་བ།
 grew up together (were raised together) མཉམ་དུ་ཚེར་
 ལྷུས་པ།
 groaned ལྷིང་སྐད་ལུང་བ།

grotto ས་དོང་།
gullible ཡིད་ཆེས་སྒྲ་བའི། རྫོམ་ཤེད་ཚ་བོ།
gun band བོལ་ལུང་།
hacked (chopped, cut) བསྐྱུན། གཞུས།
had (gave birth to) a baby boy སུ་རྒྱུད་ཞིག་བཙའ་བ།
had become wild like an animal རི་དྲུག་ས་བཞིན་དུ་
ཚོད་པོར་གྱུར་བ།
had neither children nor livestock.- བྱིས་པ་མེད་ལ་
སྤུག་ས་ཚོག་གུང་མེད་པ།
had nothing except ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མེད་པ།
half-brother ཡུ་ལུ་མ་མི་གཅིག་པའི་གཅེན་གཟུང་།
hammer ཐོ་བ།
handful ལག་པ་གང་།
handsome རྐྱེག་པ། ཐོ་ཡག
hanging བསྐྱར་བ། དབྱུངས་པ།
hardly speak བརྗོད་དགའ་བ།
harvest རྩོན་ཐོག་ ལོ་ཉིག་བརྗོད་པ།
has risen ཤར་བ། འཕར་བ། འཕྱུར་བ།
hatchet ལྷ་རེ།
head of the family བྱིས་བདག
heap of ash ཐལ་སྐྱུངས།
heart རྗེད་། སེམས།
held its breath དབུགས་བསྐྱུན་པ།
herd of horses རྩ་རྒྱུ།
herded livestock སྤུག་ས་ཚོག་འཚོས།
hesitated སོམ་ཉི་བྱས་པ། ཐེ་ཚོམ་ཚོས་པ།
Hey! ཀ་ཡེ།

hidden རྐྱེས།
hired བྲུས་པ།
his left eye was blind མིག་གཡོན་མ་ཞར་བ།
his right leg was up on a rock bracing a gun རོའི་རྒྱང་པ་
གཡས་མ་བྲག་རྩོད་ཞིག་གི་རྩེད་ནས་མེ་མདའི་རྒྱུགས་བྱས་ནས་བསྐྱུང་།
home was bathed in sunshine རང་བར་ཉི་མ་རྒྱག
homesick ལུལ་གཏུང་།
honest དྲང་མོ། གཞུང་དྲང་།
honor རོ་ཚ། རྒྱ་འབྲས།
hooves རྩིག་པ།
hopping མཚོངས་ལྗིད་བྱེད་པ།
hopping through བརྒྱུད་ནས་མཚོངས་པ།
horizon གནམ་ས་འདྲེས་མཚམས།
horrible sight ཡ་ང་བའི་མཐོང་ལམ།
horse རྟ།
hung out of རྩི་ལ་བསྐྱར་བ།
hunted རི་དྲུག་ས་སོགས་རྩོན་པ།
hunter རྩོན་པ།
hunter's trap རྩོན་པའི་རྩི།
hurt someone's feelings སེམས་ལ་གཞོད་པ།
I broke a promise to our mother ཨ་མར་ཁས་ལངས་པ་དོན་
དུ་མ་གནས་པ།
ignored ལྷོད་མེད་བྱེད་པ།
imitated ལད་མོ་བྱས་པ།
impatient བརྗོད་བསྐྱུན་མེད་པ། དང་རྒྱུད་ལུང་བ།
impatiently བརྗོད་བསྐྱུན་མེད་པའི་རྩོན་པ།
imprison བཙོན་དུ་འཇུག
in a bad mood རམས་མི་དྲངས་པ།

in a flash སྐད་ཅིག་ཙམ་དུ།
 in a very high and loud voice སྐད་མགོ་མཐོན་པོ་ཞིག་
 གིས།
 in excitement ཡིད་ཕྱོས་པ། ཡིད་ཕྱོས་བཞིན་དུ།
 in no mood བསམ་པ་མེད་པ།
 in order to ཚེད་དུ། བསམ་ནས།
 in prison བཙོན་ཁང་ནང་དུ།
 in vain ལྟོང་ཟད་དུ།
 increasingly believed མཐར་གྱིས་ཡིད་ཆེས་པ། རིམ་གྱིས་
 ཡིད་ཆེས་པ།
 informed བརྗེ་བརྒྱབ་པ།
 inquired དྲིས་པ། འདྲི་གཙོད་བྱས་པ།
 inscribed བཀོད་པ། འབྲུར་དུ་བཀོས་པ།
 insisted རྒྱུན་མཁྱེད་སྲུང་བ།
 instead ཚེད་ཏུ། ལས།
 intended to བྱེད་འདོད་སྐྱེས་པ། བྱེད་ཅིས་བྱས་པ།
 intently རྣལ་དུ། ཤ་བསྐྱིམས་ནས་།
 interrupted གཞོད་བྱས་པ། བར་ཚད་བྱས་པ།
 investigate འདྲི་གཙོད་བྱེད་པ།
 invisible མིག་གིས་མི་མཐོང་བ།
 irrigated ལུ་བཏང་བ།
 it was clear (easy to understand) གསལ་བོ་ཡིན་པ།
 jealous ཐུག་དོག་ཆེ་བ།
 jerked and jerked གསུག་འཐེན་བྱེད་པ།
 journey འགྲུལ་སྐྱོད།
 judge ཞུལ་ལྟེ་བ།
 jumped back བྱིར་མཚོངས་པ།
 jumped out བྱིལ་མཚོངས་པ།

juniper tree (pine, cedar, conifer, evergreen) ལྷག་པ།
 just like I killed your mother ངས་ཁྱོད་གྱི་ཨ་མ་བསད་པ་ཇི་
 བཞིན་དུ།
 justice བྱང་བདེན།
 kept his promises ཁ་བཤད་དོན་ལ་གནས་པ། ཁ་དན་སྲུང་བ།
 kicked འཕྲ་ཡིས་བརྒྱབ་པ།
 knew how to cook གཞལ་སྐོལ་བྱེད་ཤེས་པ།
 knocking them to the ground ས་ལ་སྐྱེལ་བ།
 kowtowed ཐུག་འཚལ་བ།
 ladder སྐལ།
 laden ལུར་དུ་ལྷི་བ། གཞུར་དུ་ཟ་བ།
 lamenting a death ཤི་སྐྱུག་གི་ཚེ་ལོ་འདོན་བཞིན་པ།
 landed on his butt ཡོང་ཤིང་སྤོང་ལ་བབས་པ།
 landed on top སྤོང་ལ་བབས་པ། ཐོག་ལ་ལྗང་བ།
 landlord ཞིང་བདག།
 laughingly དགའ་བའི་ངང་།
 lazily ལེ་ལོའི་ངང་།
 leaned on ཞེན་པ།
 led a lazy life ལེ་ལོའི་འཚོ་བ་བསྐྱལ་བ།
 led a life འཚོ་བ་བསྐྱལ་བ།
 ledge གཏོང་གཟར།
 leered མིག་མདའ་འཕངས་པ།
 left ལུས་པ།
 lend གཞོལ་བ། བསྐྱི་བ།
 Let's send her away. ཁོ་ལུལ་གཞན་དུ་སྐྱུག་གས་དང་།
 licking ལྷེག་པ།
 lied རྒྱུན་བཤད་པ།
 liquid གཤེར་ཁ།

lit a fire མི་སྐྱོན་པ།
 livelihood འཚོ་བ།
 livestock ལྷགས་ཚོག།
 loaded བཀལ་བ།
 loaded the bundles དོས་པོ་བཀལ་བ།
 loaf of bread བོ་རེ་ལེབ་མོ་གཅིག།
 loaned གཞན་ལ་བསྐྱིས་པ།
 looked after གཉོར་སྐྱོང་བྱེད་པ།
 looked through བརྒྱད་ནས་བལྟས་པ།
 looking for འཚོལ་བ། རེ་སྐྱུག་བྱེད་པ།
 loosened ལྡོད་པ།
 lost forever གཏན་དུ་བོར་བ།
 lost his grip འཛིན་ཁ་ཤོར་བ།
 lovely ལྡིང་རྗེ་བའི།
 lower body རོ་སྤྲད། ལུས་སྤྲད།
 lowered རིང་མའ་ལུ་གཉོང་བ། ལྷུར་བ།
 loyal ལྷོ་དཀར་བ།
 luckily ལྷུབས་ལེགས་པ་ལ།
 lumps ཤ་མཛེར།
 lunged གཅོས་པ། རྐྱེལ་བ།
 lure him out ཁོར་མགོ་སྐྱོར་ནས་སྐྱོར་འབྱེད་པ།
 lying ཉལ་བ། ལོག་པ།
 made a living འཚོ་བ་རོལ་བ།
 magic འཕྱུལ་གྱི། ལྷ་མ།
 magician ལྷ་མ་མཁའ།
 making butter མར་བཅའ་བ།
 mane རྩོག་མ། སེང་གའི་རལ་བ།
 market ཁྲོམ། ཚོང་ར།

master བདག་པོ།
 meanwhile ཞོར་དུ། དུས་མཚུངས་སྐྱུ།
 meat ཤ།
 meat on your bones རྩོད་ཀྱི་རུས་སྤྲིང་གི་ཤ།
 melts ཚབ་རོམ་སོགས་ལྟུ་བ།
 merrily ལྷོ་བའི་ངང་།
 messy རྩལ་བ་རྩོལ་བེ། གཞེངས་པ།
 mice (mouse) ཅི་གྲུ། བྱི་བ།
 middle དགྲིལ། བར་མ།
 million སལ།
 minister ལྷོན་པོ།
 mirror མི་ལོང་།
 miserable ཉམ་ཐག་པ། ཉམ་ང་བ།
 mixed བསྐྱེས་པ།
 moaning in pain བ་རྒྱལ་གིས་སྤྲིང་བ།
 monastery དགོན་པ།
 monk བཙུན་པ། གྲུ་བ།
 monkey ལྷེ་ལྷ།
 monster གདོན་འདྲེ། འདྲེ།
 moon rose ལྷ་བ་འཆར་བ།
 mother-in-law ཁྱོས་མོ། ལྷུག་མོ།
 motioned ལག་བརྗོད་བསྟན་པ།
 mounted བསྐྱོན་པ།
 mounted a horse རྟ་རོལ་བ།
 mouthfuls ཉལ་གང་།
 mud འདམ་བག།
 mumbled (speak unclearly) ལྷ་བ་ལྷོ་བ་བཤད་པ།
 murmuring ལྷ་བ་ལྷོ་བ་བཤད་པ།

must དེས་པར་དུ།
 My Lama! ངའི་བླ་མ།
 my own safety ང་རང་གི་བདེ་འཇགས།
 naughty བྲ་ཚོག།
 needles ཁབ།
 needs to be fixed ཉམས་གསོ་བྱེད་དགོས་པ།
 neighed འཚེར་བ། (རྟ་སོགས།)
 nest ལྷ།
 never take pity on གཏན་ནས་སྤྲོད་རྗེ་མི་འཛིན་པ།
 nevertheless འོན་ཀྱང།
 night had fallen མུན་རུབ་པ།
 No one can compare to me. (“No one is my
 equal.” / “I am better than everyone else.”)
 གཞན་པ་ང་དང་འགྲན་ཐབས་མེད་པ།
 nobleman ལྷོ་དོ། ལྷོ་བླ་མ།
 nobody མི་གཅིག་གུང་མ་ཡིན་པ་/མིན་པ།
 nodded in agreement འཐད་ནས་མགོ་བོ་ནང་དུ་གྲུག་པ།
 not only... but... མི་ཚད་... ད་རུང་།
 nothing he could do ཁོས་ཅི་ཡང་བྱ་མི་ཐུབ་པ།
 noticed མཐོང་བ། མཉམ་འཛོག་བྱས་པ།
 obey བརྟེ་ལེན་བྱས་པ། ཁ་ལ་ཉན་པ།
 obligated to pay taxes བྲལ་འཇལ་བའི་ལས་འགན་ཞུ་བ།
 offered འབུལ་བ། བརྗེད་པ།
 oily ལྷུ་མ་པོ།
 oldest ཆེས་རྒྱན་པ། ཆེས་རྙིང་བ།
 on the condition ཚུའོན་བརྟེན་ནས།
 one said to the other གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བཤད་པ།
 only living relative གསོན་པའི་ཉེ་དུ་ཁོ་ན།
 ordered བཀའ་བསྐྱོན་པ།

ordinary ལྷོ་བཏང་བ། ཕལ་བ།
 overhead མགོ་ནས། རྒྱན་ལྡན་གྱི་འགོ་སྒོ། ལྷོ་སྤང་བའི་གིས་ཐོས་པ།
 ལྷོ་ག་ཉན་བརྒྱབ་པ།
 overjoyed རབ་ཏུ་དགའ་བ། དགའ་བྲགས་པ།
 owned much property འབྲོར་ལུག་ལྡན་པ། རྒྱ་ལོར་ཆེན་པོ་ཡོད་
 པ།
 owner བདག་པོ།
 paid attention to ཡིད་འཛོག་བྱས་པ།
 painful knee added to her discomfort མི་བདེ་བའི་ཐོག་ལ་
 ཁོ་མོའི་སྤྲོད་ན།
 palace རོ་བྱང་།
 panting དབྲགས་ཉལ་བ།
 Paradise བདེ་བ་ཅན།
 passed away (died) འདས་པ། འཆི་བ།
 patient ངང་རྒྱུད་རིང་མོ།
 paws ལྗེར་མོ།
 peach ཁམ་བུ།
 pearl ལུ་ཏིག།
 peasant ཞིང་པ།
 permanently གཏན་དུ།
 permission ཚོག་མཚན།
 persevered རྒྱན་མཁྱེད་པ་བྱས་པ། ལྷོ་མི་ཕམ་པའི།
 pesky ལྷོང་ལ་གཟན་པའི། སེམས་ཁམས་དགྲུགས་པའི།
 picked up བཏུས་པ།
 piece by piece རྗོག་པོ་རེ་རེ་བཞིན།
 pieces of silver དདུལ་ལེབ་མོ།
 pigeon ལུག་རོན།
 pilgrim མཇལ་བ།

pitiful ལྷིང་རྗེའི།
 plan had worked ཐབས་རྒྱུས་ཀྱིས་གོ་ཚོད་པ།
 planned འཆར་གཞི་འབྲེན་པ།
 platform རྟེན་གསལ།
 pleaded དག་འཇུག་བྱེད་པ། ལུ་བ་བྱེད་པ།
 plopped down ལུང་བ། ལུང་བ།
 plowing ཞིང་སྐོ་བ།
 pointed to བསྟན་པ།
 poking through བརྟོལ་བ།
 polluted བཙོག་པོར་བཏང་བ།
 pool རྗེའི་བུ།
 porch བྱམས།
 pork ཕག་ཤ།
 pots སྤྲ་ང།
 pounded འཕར་བ། ལྷོག་ལྷོག་ཏུ་ལྗོང་བ།
 pounded on ལྷོང་ལ་བརྒྱུངས་པ།
 praised གསོལ་བ་བཏབས་པ། བསྟོད་སྟོན་བྱས་པ།
 precious turquoise bead གཡུ་ཕྱེང་རྩ་ཚེ།
 prepared supper དགོང་ཚོགས་གྲ་སྦྲིག་བྱས་པ།
 pretended རྗེ་བ་བྱེད་པ། ལུ་བ་བྱེད་པ།
 princesses རྒྱལ་པོའི་སྲས་མོ།
 prison བྱག་སྤྲེལ། བཙོན་ཁང་།
 profusely (much, a lot) མང་པོ། མོད་པོ།
 promised ཁས་སྐྱོངས་པ།
 property རྒྱུ་ལོན།
 protect རྒྱུང་བ།
 proudly ང་རྒྱལ་གྱི་ངང་ནས།
 punish him ཁོ་ལ་ཚད་པ་གཙོད་པ།

punished ཚད་པ་བཙོད་པ།
 put a hammer up the other's sleeve གཞན་པ་དེའི་ཕུ་རུང་
 རན་དུ་ཐོ་བ་བཞག་པ།
 puzzled མགོ་ཐོམ་པ། ཅི་བྱེད་མེད་པ།
 quivery འདར་བའི།
 rabbit རི་བོང་།
 raced away as fast as a bird flies མགྲོགས་པ་བྱ་བཞིན་དུ་
 རྒྱག་པ།
 raced away ཐོས་ཕྱོལ་བྱས་པ།
 ran everywhere གང་སར་རྒྱག་པ།
 rare animals དགོན་པའི་རི་དྲགས།
 rather than ལས།
 reached ཕྱེབས་པ། འབྱོར་བ།
 reached the lake མཚོའུ་ལ་འབྱོར།
 readied གྲ་སྦྲིག་བྱས་ཡོད་པ།
 realize ཤེས་པ། ཚོར་བ།
 rebel གྱུན་ལོག་བྱེད་པ།
 recalled ཕྱིར་དྲན་བྱས་པ།
 received high marks ལྷན་འབྲས་མཐོན་པོ་སྐྱོངས་པ།
 recite རྗོལ་བ། འདོན་པ།
 recognize ཤེས་པ། རོས་ཟིན་པ།
 recovering དབྱུགས་སོས་པ། དྲག་པ།
 reflection ལྷང་བརྟན།
 refused དང་ལེན་མ་བྱས་པ། རོ་བརྗོད་པ།
 regretted འཇོད་པ།
 Reincarnate Lama རྒྱལ་སྐུ།
 reins ཐུར་མདའ།
 relatives ཉེ་དུ།

released གྲོལ་བ།
 rely ཞེན་པ། བརྟེན་པ།
 remote ས་ལོལ་བ། ཐག་རིང་།
 remote place ཡུལ་ཐག་རིང་། ཡུལ་ལོལ་བ།
 removed བྲུས་པ། སྤར་བ།
 repeatedly ཡང་ཡང་དུ།
 replied ལན་བཏབས་པ།
 report ལྟན་ལུ་འབུལ་བ། ལུ་བ།
 reported (talked about, said) ལུ་བ།
 rescue སྐྱོབ་པ།
 resolved ཚོད་སེམས་བཅངས་པ།
 revenge ཞེ་ལོན་སྐྱོག་པ། དག་ཤ་ལེན་པ།
 right leg was twisted ཀླང་པ་གཡས་མ་འཕྱོག་པ།
 river surface ལུ་ངོས།
 riverbank ལུ་ངོགས།
 riverside ལུ་ངོགས།
 roared with pain རྩུག་གིས་ངོ་རྒྱུགས་པ།
 roaring ང་རོ་སྐྱོག་པ།
 roasted བརྗོད་པ། བརྗོད་མ།
 robbers རྩག་པ།
 rode away ཏྲོ་སོགས་ལ་བསྐྱོན་ནས་བལྟུང་བ།
 rolled འགྲིལ་བ། སྐྱོལ་བ།
 rooster བྱ་ཕོ།
 run away བྱུང་བ། བྲོས་པ།
 sacrifice མཚན་སྦྱིན།
 saddened ཡིད་སྐྱོ་བུ་བཅུག་པ།
 saddle ལྷོ།
 sadly ཡིད་སྐྱོ་བའི་ངང་།

saliva མཚེལ་མ།
 sank བྱིང་བ། འཕྲིམས་པ།
 saved བསྐྱབས་པ།
 say... aloud ལྟད་མགོ་མཐོན་པོས་བཤད་པ།
 schooling སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ།
 scolded དམོད་པ། གཤེ་གཤེ་གཏོང་བ།
 scooped... out... འཕྱུ་བ།
 screamed in fear ལྷག་ནས་འཛིན་ལྟད་བཏོན་པ།
 screams འཛིན་ལྟད། འཛིན་ལྟད་བཏོན་པ།
 scripture མ་ཎི། བསྟན་བཅོས།
 secretly ལྷོག་ཏུ།
 seemed (looked like, appeared) འདྲ་བ།
 separate ways ལམ་ཁ་ཁ།
 seriously injured ལྷུས་ཚབས་ཚན་བཞེས་པ།
 servant ལོལ་གཡོག།
 set afire མེར་བསྐྱོན།
 severely punished ཚད་པ་ལྡིང་མོ་གཅོད་པ།
 shake ལྷུག་པ།
 shaking with fear ལྷག་ནས་འདར་བ།
 sharp enough to ཚོན་པོ་ཡིན་ནས།
 sharpened གྲི་སོགས་བརྒྱུ་བ།
 shaved off བཞར་བ།
 sheath གྲི་ལུབས།
 sheep's skin ལུག་པགས།
 sheep's stomach ལུག་གི་བྲོད་སུ།
 sheep's wool བལ།
 shining འོད་འཚོར་བ།
 shocked ཏྲ་ལས་སུ་བཅུག་པ། ཏྲ་སངས་པ།

shook like a leaf in the wind རླུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་སྒྲོང་
 ལོ་བཞིན་དུ་འདར་བ།
 shouted འཛོད་སྐད་བརྒྱབ་པ།
 shrank བསྐྱམས་པ།
 sickle ཟོར་བ།
 silly སྒྲིན་པ།
 simple food ཟམ་སྟབས་བདེ། ཟམ་ངན་ངོན།
 single གཅིག་རྒྱུད། ལྷ་རྒྱུད།
 skeleton ཀའང་རུས།
 skin སྤྱི་མོ།
 slaughter དམར་གསོད། དམར་གསོད་བྱེད་པ།
 sleeping flower གཉིད་འགྲུག་མེ་ཉོག།
 sleeves སྤ་རུང་།
 slept from morning until night བུམ་ལོ་ལོ་ལོ་དགོང་དུ་
 ཉལ་བ།
 slipped something into my jacket དངོས་པོ་རེ་ངའི་
 སྟོད་ལུང་ནང་དུ་བཅུངས་པ།
 small turquoise lion གཡུ་ཡི་སེང་ག།
 snake སྤྱུལ།
 snarled ང་འོ་བརྒྱགས་པ།
 sniffed བསྐྱམས་པ།
 snowy ཁངས་ཀྱིས་གཡོགས་པའི།
 so deep he could not get out གཉིང་བས་ཁོ་ཕྱི་ལ་ཡོང་
 མ་ཐུབ།
 so thin you could see his bones རིང་ནས་ཁོའི་རུས་
 བའང་མཐོང་ཐུབ་པ།
 soaked རླུང་སྐངས་པ།
 soberly looked at སེམས་བསྐྱིམས་ནས་བལྟས་པ།

some time later རེ་ཞིག་གི་རྗེས་ནས།
 someone with power མི་དབང་ཅན།
 son-in-law མག་པ།
 sought refuge གནས་ཚང་བཅའ་བ།
 speechless བཤད་རྒྱ་ཅི་ཡང་མེད་པ།
 spied (saw, noticed) མཐོང་བ།
 spit རྩུ་མ་འདེབས་པ།
 splendid བརྗིད་ཆགས་པ། ལུན་ཆགས་པ།
 spoke very kindly བྱམས་བརྗེ་ཆེ་བའི་ངང་བཤད་པ།
 spring songs དབྱིད་སྐད།
 sprouted out སྐྱེས་པ། འབྲུས་པ།
 square སྤྱ་བཞི།
 squatted ཚོག་ཚོག་ཏུ་བཞུད་པ།
 squawking རྗོལ་གཏམ་གཏོང་བ། ཁེངས་ར་བྱེད་པ།
 standing in a line སྤྱལ་བསྐྱིགས་ནས་ལངས་པ།
 started to slip འགྲེལ་འགོ་བརྒྱམས་པ།
 steal རྒྱུ་བ།
 stole བརྒྱལ་བ།
 stomach རྩོད་པ། གསུས་པ།
 storeroom མཚོན་ཁང།
 storks ངང་བ།
 straining your ears to listen རྩ་བ་བསྐྱིམས་ནས་ཉན་པ།
 strange dream མི་ལམ་ཡ་མཚན།
 stream རྩུ་བོ།
 stretched out བརྒྱངས་པ། བརྒྱངས་པ།
 strong enough to སྟོབས་ཆེན་ནས།
 strong wind རླུང་ནག རླུང་ཆེན་པོ། རླུང་འཚུབ།
 stuck འཐུས་པ། བསྐྱོན་པ།

stuck more deeply གཉིང་ལ་ལྷག་ཏུ་འཐུས་པ།
 stupid ལྷན་པ།
 sucked འཛིབས་པ།
 suffocating དབུགས་འཚངས་པ།
 sunny ཉི་འོད་ཚ་བའི།
 sunny and pleasant ཉི་འོད་ལྡན་ཞིང་དགའ་སྤང་འཕེར་བ།
 sunrise ཉི་མ་འཆར་བ།
 sunstroke ཚད་པ།
 superb བརྗེད་ཉམས་དོད་པོ། ཉམས་ཆགས་པ། ལྷན་མེད་པ།
 support རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པ། རྒྱབ་སྐྱོར།
 surely ཁོ་ཐག་ཡིན་པའི་ངང་།
 surrounded མཐའ་བསྐོར་བ།
 swear an oath མནའ་སྐྱེལ་བ།
 switch བརྗེ་བ།
 swollen རྐངས་པ།
 tail རྩ་མ།
 take a wife རྒྱང་མ་ལེན་པ།
 taking pity on it གང་ཞིག་ལ་སྦྱིང་རྗེ་འཛིན་པ།
 tear མིག་ཚུ།
 tended སྦྱོར་བ།
 terribly painful ཉ་ཅང་ན་བ།
 the foot of ཡི་རྩ། ཡི་འདབས།
 the gods have taken pity དགོན་མཚོག་གིས་སྦྱིང་རྗེ་
     བཟུང་བ།
 the origin of ཡི་འབྲུང་ཁུངས།
 The same way that I did. ངས་ལས་པ་ཅི་བཞིན་དུ།
 the sight of གང་ཞིག་གི་མཐོང་ཡུལ་རྣམ་པ།
 their histories ཁོ་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས།

thieves (thief) རྒྱན་མ།
 thirsty སྐྱམ་པ།
 this and that འདི་གན། དོན་དག་སྣ་ཚོགས།
 threw himself གཡུག་པ། འཕེན་པ།
 thumb མཐོ་བོང་།
 thunder འབྲུག་སྒྲ།
 thunder boomed འབྲུག་སྒྲ་ལྷིར་བ།
 tiger ལྷག།
 tight དོག་མོ། དམ་པོ།
 tiny རྒྱང་རྒྱང་།
 tiptoed འཇབ་ནས་སོང་བ།
 tiredness ངལ་དུབ།
 to attack རྒྱོལ་བ། གཅོད་པ།
 to graze འཚོ་བ། ལྷ་ཟ་བ།
 to keep his sheep safe ཁོའི་ལུག་བདེ་འཇགས་ཡོང་བ་བྱེད་པ།
 to last a month ལྷ་བ་གཅིག་ལ་འདང་བ།
 to rob འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པ། རག་རྒྱག་པ།
 to tend her son ཁོ་མོའི་བུ་སྦྱོར་བ།
 to test ཉམས་ཚད་ལེན་པ།
 to trade ཉི་ཚོང་བྱེད་པ། བརྗེ་བ།
 to urinate གཅིན་གཅི་བ།
 too fat to climb up ཚོན་པོ་ཡིན་དུགས་ནས་འགོ་མ་ཐུབ་པ།
 torch དཔལ་འབར།
 tormenting མནར་གཅོད་བྱེད་པ།
 tortoise རུས་སྐལ།
 torturing ལྷག་བསྐྱུལ་བ། བརྒྱས་བརྒྱོད་པ།
 touched རེག་པ། ཐུག་པ།
 town leader ལྷ་དཔོན།

trader ཚོང་བ།
 tramps འབྲམ་པ།
 trap རྗེ།
 travel འགྲུལ་བཞུད།
 travels ལུལ་སྐོར། ལུལ་སྐོར་བྱེད་པ།
 treasure དགོན་ཚོར།
 treasures རིན་པོ་ཆེ།
 trembling འདར་བ།
 trick གཞོ་ཐབས།
 trick him into ཁོ་ལ་མགོ་སྐོར་བཏང་ནས།
 tricked མགོ་སྐོར་བ།
 tried your best ཅི་རྩལ་གྱིས་བསྐྱབས་པ།
 trust ཡིད་ཆེས་པ།
 trying to smother the fire མི་གསོད་ཅིས་བྱེད་བཞིན་པ།
 tug the rope ཐག་པ་མདུད་པ།
 tumbled འགྲེལ་བ། ལྷུང་བ།
 tumbled into བུད་ཏུ་འགྲེལ་བ།
 turquoise གཡུ།
 turtle རུས་སྤལ།
 twenty years passed ལོ་ཉི་ལྔ་འདས་པ།
 ugly བཙོག་པོ།
 unable མི་རུས་ལྷོགས་པ།
 uncomfortable མི་བདེ་བ།
 unconscious འདྲེན་པ་མེད་པ།
 uncultivated fields ས་རྒོད།
 understandingly བསམ་ཤེས་གྱིས། ཤེས་རྒྱ་བསྐྱེད་ནས།
 unexpected good fortune ཡིད་ལ་མ་འཆར་བའི་རྒྱ་ཚོར།
 unfortunate ལྷ་བསམ་མ་ལེགས་པ། འོས་མ་འགྲིག་པ།

unknown མ་ཤེས་པ།
 unwilling མི་འདོད་པ།
 upper body རོ་སྟོད། ལུས་སྟོད།
 upset ཡིད་དྲགས་པའི། སེམས་མི་བདེ་བའི།
 urinated གཅིན་བཏང་བ།
 valleys ལུང་བ།
 valuable ལྗེ་ཆེན། དགོན་ཚོར།
 value རིན་ཐང་། དངོས་པོ་ལྗེ་ཆེན།
 vanish ལྷུང་མེད་ཏུ་སོང་བ། ཡལ་བ།
 vast རྒྱ་ཆེན་པོ།
 very pleased ཏུ་ཅང་དགུས་པ།
 wag my tail ངའི་རྩ་མ་གཡུག་པ།
 wailing རྒྱུང་བ།
 waited outside བྱིན་ས་བསྐྱགས་པ།
 Wake up! སོད་དང་།
 walked along གཅོང་བོ་སོགས་དེད་ནས་བཞུད་པ།
 wallet སྐོར་ཁྱུག།
 was treated unkindly མི་བྱམས་པར་སྐོར་བ།
 watchdogs ལྷུང་ཁྱི།
 watermelon ཞི་ཀྱ།
 waterweed བ་ཐང་།
 waving གཡུག་པ།
 weeds ལྗེ་ངན།
 weeping རུབ།
 well enough to work བཟང་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཐུབ་པ།
 well བློ་མ་པ།
 went along a path to a hilltop དེ་ལུ་འབྲུར་ཞིག་ཏུ་འཐེན་པའི་
 ལམ་ཐོན་ཞིག་དེད་ནས་སོང་བ།

